

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI**

**XIX. YÜZYILA AİT BİR ŞİİR MECMUASI (v.:1b-206a)
(İNCELEME-METNİN ÇEVİRİ YAZISI-İNDEKS)**

ÖMER ALİ KARAGEÇEN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KAHRAMANMARAŞ

HAZİRAN - 2019

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI**

**XIX. YÜZYILA AİT BİR ŞİİR MECMUASI (v.:1b-206a)
(İNCELEME-METNİN ÇEVİRİ YAZISI-İNDEKS)**

DANIŞMAN : Dr. Öğr. Üyesi Lütfi ALICI

JÜRİ : Prof. Dr. Halil İbrahim YAKAR

JÜRİ : Dr. Öğr. Üyesi Ahmet YENİKALE

ÖMER ALİ KARAGEÇEN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KAHRAMANMARAŞ

HAZİRAN – 2019

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

XIX. YÜZYILA AİT BİR ŞİİR MECMUASI (v.:1b-206a)
(İNCELEME-METNİN ÇEVİRİ YAZISI-İNDEKS)

Ömer Ali KARAGEÇEN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kod No :

Bu Tez / Proje/..... Tarihinde Aşağıdaki Jüri Üyeleri Tarafından
Oy Birliği / Oy Çokluğu ile Kabul Edilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Lütfi
ALICI
BAŞKAN

Prof. Dr. Halil İbrahim
YAKAR
ÜYE

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet
YENİKALE
ÜYE

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Ahmet EYİCİL
Enstitü Müdürü

Not: Bu tez ve projede kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

XIX. YÜZYILA AİT BİR ŞİİR MECMUASI (v.:1b-206a)
(İNCELEME-METNİN ÇEVİRİ YAZISI-İNDEKS)

Ömer Ali KARAGEÇEN

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Lütfi ALICI

Yıl : 2019, Sayfa: 462+VI

Jüri : Dr. Öğr. Üyesi Lütfi ALICI (Başkan)
: Prof. Dr. Halil İbrahim YAKAR (Üye)
: Dr. Öğr. Üyesi Ahmet YENİKALE (Üye)

Türk milletinin kendi öz edebî zevkiyle Arap ve Fars edebî zevkini kaynaştırdığı divan edebiyatı üzerinde birçok araştırma yapılmış ve yapılmaya da devam edilmektedir. Çalışmamıza konu olan XIX. yüzyıla ait şiir mecmuası, Konya Yazma Eserler Bölge Kütüphanesi Kahramanmaraş Karacaoğlan İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu 128 numarada kayıtlıdır. Tamamı 578 varaktan oluşan şiir mecmuası, genelde divan şairlerinin özelde de Maraşlı şairlerin şiirlerini ihtiva etmektedir. Mecmuada bulunan şiirlerin çoğu ise dinî-tasavvufî içeriktedir. Bu tezle çalışmamıza konu olan şiir mecmuasının 1b-206a varaklarını hazırlamış bulunmaktayız.

Anahtar Kelimeler: Divan şiiri, mecmua, şiir mecmuası, Maraşlı divan şairleri.

**DEPARTMENT OF TURKISH LANGUAGE AND LİTERATURE
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM UNIVERSITY**

ABSTRACT

MA THESIS

**POETRY MAGAZINES WHICH BELONGS TO 19th
CENTURY (V.:1b-206a)
(RESEARCH, TRANSLATION OF THE TEXT, İNDEX)**

ÖMER ALİ KARAGEÇEN

Supervisor : Asst.Prof. Lütfi ALICI

Year : 2019, Pages: 462+VI

Jury : Asst. Prof. Lütfi ALICI (Chairperson)

: Assoc. Prof. Halil İbrahim YAKAR (Member)

: Asst. Prof. Ahmet YENİKALE (Member)

Many research has been done and is being done on the divan literature where merged the turkish nation has its own literary pleasure and the Arap and Persian literary pleasure. Themed our study in the 19th centruy poetry magazine in Konya lettering works is registered in Konya works district library Kahramanmaraş city public library at 128 number. The poetry magazine, which consists of 578 leaves, usually includes the poems of the divan poets, especially the poets of Maraş. Most of poems in the magazine contain religious mysticism. We have prepared the leaves of the 1b-206a of the poetry which is the subject of this thesis study.

Keywords: Divan poetry, magazine, Maraş divan poets.

ÖN SÖZ

Türk milleti, asırlar boyunca yurt edindiği topraklarda karşılaştığı milletlerin edebî zevkiyle kendi öz edebî zevkini sentezleyerek büyük bir edebiyat meydana getirmiştir. Arap, Fars ve Türk edebî anlayışının etkileşimi neticesinde de yedi asır boyunca devam etmiş divan edebiyatı da bu edebiyatın parçasıdır. Divan edebiyatı bünyesinde manzum ve mensur olmak üzere birçok türde eserler yazılmıştır. Bu eserlerin çoğunluğunu da divan edebiyatı şairlerinin, şiirlerini bir araya getirdiği “Divan” adı verilen eserler oluşturmaktadır. Bu divanlardan ya da divan hâline getirilmemiş şiirlerin seçilip derlenmesiyle de mecmua adı verilen eserler meydana getirilmiştir. Çalışmamıza konu olan XIX. yüzyıla ait şiir mecmuası da Konya Yazma Eserler Bölge Kütüphanesi Kahramanmaraş Karacaoğlan İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu 128 numarada kayıtlıdır. Tamamı 578 varaktan oluşan, genelde divan şairlerinin özelde de Maraşlı şairlerin şiirlerini ihtiva eden şiir mecmuasının v.:1b-206a kısmı tezimizin konusudur. Mecmuanın diğer kısımları Erdal YALÇIN (v.: 206b-410a) ve Hande KADİFECİ (v.: 410b-578b) tarafından yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Tez çalışmamız, bu alanda kabul gören Prof. Dr. M. Fatih Köksal’ın “Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistemik Tasnif Projesi” adlı makalesinde bahsettiği “MESTAP” bağlamındaki ilmi disiplin çerçevesinde hazırlanmıştır. Çalışmanın giriş bölümünde genel olarak mecmua hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde ise incelediğimiz mecmua tanıtılmış, mecmuanın sistemik tasnifi yapılmıştır. Mecmuanın sistemik tasnifinde mecmuada yer alan şiirlerin; varak numaraları, şairleri/mahlasları, ilk beyit veya bentleri, nazım biçimi, nazım birimi, türü ve vezni verilmiştir. Ayrıca vezni bozuk şiirler belirtilmiştir. Üçüncü bölüm ise mecmuanın çeviri yazısından müteşekkildir. Mecmuanın çeviri yazısında yazmanın imlâ hususiyetlerine uyulmuştur. Mecmuada şiirleri yer alan şairler hakkında dipnot halinde kısa bilgiler verilmiştir. Mecmuadaki şiirler, neşredilmiş nüshalarıyla karşılaştırılmış nüsha farkları gösterilmiştir. Nüsha farkları sırasında kullanılan kısaltmalar, kısaltmalar dizininde verilmiş ayrıca indeks oluşturulmuştur. İndeks eski Türk edebiyatı terimleri çerçevesinde hazırlanmıştır.

Üniversite öğrenimim boyunca divan edebiyatını hâl diliyle ve ilmiyle bana sevdiren ve bu çalışmamda da bana desteklerini esirgemeyen kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Lütfi ALICI’ya, tez hazırlık aşamasında yardımlarını esirgemeyen değerli hocam Arş. Gör. Gülcan TANIDIR ALICI’ya ve maddî/manevî desteklerini esirgemeyen aileme şükranlarımı sunuyorum.

ÖMER ALİ KARAGEÇEN

Kahramanmaraş-2019

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT.....	II
ÖN SÖZ	III
İÇİNDEKİLER	IV
KISALTMALAR LİSTESİ.....	V
ÇEVİRİ YAZI SİSTEMİ	VI

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GİRİŞ	1
1.1.Mecmuanın Tanımı.....	1
1.2.Mecmuaların Tasnifi	1
1.2.1.Şiir Mecmuaları	2
1.3. Edebiyatımızda Mecmuanın Önemi.....	2

İKİNCİ BÖLÜM

2. MECMUANIN İNCELENMESİ.....	4
2.1. Mecmuanın Sistematik Tasnifi	4

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. MECMUANIN ÇEVİRİ YAZISI	62
4. SONUÇ	436
KAYNAKÇA.....	437
İNDEKS	440
ÖZ GEÇMİŞ	462
EKLER	

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Aydî Baba Divanı
AND	: Abdulahad Nûrî Divanı
BRD	: Bağdatlı Rûhî Divanı
bk.	: Bakınız
C	: Cilt
DHM	: Divan-ı Hâmî-i Mar'aşî
DHFM	: Divan-ı Hâfız-ı Mar'aşî
Dİ	: Divan-ı İlahiyat
doğ.	: Doğum Tarihi
ERD	: Eşrefoğlu Rûmî Divanı
FD	: Fuzûlî Divanı
H	: Hicri
HMD	: Halîlî-i Mar'aşî Divanı
KD	: Kuddûsî Divanı
LHD	: Leylâ Hanım Divanı
M	: Mecmua
M.	: Miladi
MD	: Mezâkî Divanı
MESTAP	: Mecmuaların Sistematik Tasnif Projesi
MND	: Mustafa Nuzûlî Divanı
ND	: Nev'î Divanı
NMD	: Niyâzi Mısrî Divanı
öl.	: Ölüm Tarihi
s	: Sayfa
S	: Sayı
ŞD	: Şem'î Divanı
ŞHD	: Şeref Hanım Divanı
ŞYD	: Şeyhülislam Yahya Divanı
TDVİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
ÜKD	: Ümmî Kemal Divanı
vd.	: ve diğerleri
Yay.	: Yayını, yayınları
YED	: Yûnus Emre Divanı
YLTİS	: Yüksek Lisan Tezi İdris Söylemez
YLTZA	: Yüksek Lisans Tezi Zafer Arslan
YTD	: Yanbolulu Turabî Divanı

ÇEVİRİ YAZI SİSTEMİ

Metnin hazırlanmasında genel olarak ilmî eserlerde uygulanagelen çeviri yazı sistemi takip edilmiştir. Bunlar, maddeler halinde şöylece sıralanabilir:

1. Metinde kullanılan çeviri yazı alfabesi şöyledir:

ا (l)	a, ā	ص	ş
ا (î)	a, e, ı, i, u, ü	ض	ž, d
ء	’	ط	ţ
ب	b	ظ	z
پ	p	ع	‘
ت	t	غ	ğ
ث	s	ف	f
ج	c	ق	k
چ	ç	ك	k, g
ح	h	گ	ñ
خ	h	ل	l
د	d	م	m
ذ	z	ن	v
ر	r	و	v (o, ö, u, ü, ū)
ز	z	ه	h (a, e)
ژ	j	ی	y (ı, i, î)
س	s	لا	lā
ش	ş		

2. Farsça vâv-ı ma’dûleler “ ” (h’âce) şeklinde gösterilmiştir.

3. Arapça ve Farsça birleşik isim ve sıfatlar arasına bir çizgi (-) konulmuş, ekler bitleştirilmiştir.

4. Metinde geçen özel isimler büyük harfle başlatılmış ve koyu yazılmıştır.

5. İktibaslar “ ” (tırnak işareti) içine alınmış, açıklamalar dip notunda verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GİRİŞ

1.1.Mecmuanın Tanımı

Muhtelif nesneleri bir araya toplamak anlamındaki Arapça cem' masdarından türeyen mecmua kelimesi, 'toplanıp biriktirilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilmiş yazma kitap' şeklinde değerlendirilir. Kültürel ve edebî anlamda ise 'mecnualar, genelde bir veya daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dinî, din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan kitaplardır.' Bununla beraber mecmua kavramı 'başlangıçta, birçok bakımdan benzediği cönk gibi ayetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler ilahiler, şarkılar, mektuplar, lugaz ve mu'ammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin, notların, tarihî belge ve kayıtların derlendiği not defteri hâlinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya te'lif çeşidi özelliği kazanmıştır (Kılıç, 2012: 77).

Mecnuaların en belirgin özelliği derleme eserler olmasıdır. Bu bağlamda mecnualar, derleyicisinin arzuladığı şekilde bir içeriğe ve şekle sahiptir. Tüm bu ifadelerden hareketle bir derleyici tarafından yine derleyicisinin arzu ettiği içerik ve şekle göre tertiplenmiş veya tertiplenememiş yani dağınık şekilde birçok seçme bilginin bir araya getirildiği yazma eserleri mecmua diye tanımlayabiliriz.

1.2.Mecnuaların Tasnifi

Türk edebiyatında birçok tür ve şekilde oluşturulmuş mecnualar mevcuttur. Ayrıca mecnualar, edebiyatın dışında din, bilim, sanat hakkında bilgiler verebilmektedir. Mecmû'atü'l-ehâdis (hadisler mecmuası), mecmu'atü'l-fetâvâ (fetva mecnuaları), mecmua-i eş'âr (şiirler mecmuası), mecmu'a-i tevârih (tarih mecnuaları) gibi (Uzun, 2003: 265-268).

Bu bağlamda en belirgin özelliği birçok türde çeşitli konuların derlendiği eserler olan mecnuaların derleyicisinin arzu ettiği içerik ve şekle bağlı olarak tertiplenmesi mecnuaların tasnifini zorunlu kılmaktadır. Ancak mecnuaların tasnifinin tam yapılamamasının bazı sebepleri vardır. Bu sebepleri Atabey Kılıç şu şekilde sıralamaktadır:

1. Mecmûaların derleyeni ve derleniş tarihi her zaman kesin olarak bilinmemektedir. Belki muhtevası ve dil özellikleri bakımından yazıldığı dönem hakkında tahmini çıkarımlar yapmak mümkündür. Bunun neticesinde mecmûanın derlendiği dönemin şiir zevki, beğenilen şairleri hakkında fikir sahibi olunabilmektedir. Mecmûalar bu yönüyle günümüz antolojileriyle benzerlik göstermektedir.

2. İtina ile hazırlanmış mecmûalar olabileceği gibi dağınık ve düzensiz hatta kağıdının boyutları, renkleri birbirine uymayan mecmûalara da rastlanabilmektedir. Hem farklı türlerde pek çok eseri barındırmaları hem de sahibinin el değiştirmesi sonucu çeşitlilik arz eden hattının zor çözülmesi bu metinleri okuma ve daha zor olanı, meşketme konusunda araştırmacıları müşkül duruma sokmaktadır (Kılıç, 2012: 78).

Mecnuaları çeşitli yönlerden değerlendiren tasnif denemeleri mevcuttur. Agah Sırrı Levend "Türk Edebiyatı Tarihi" eserinde mecnuaları şu şekilde tasnif eder:

1. Nazire mecnuaları.
2. Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecnuaları.
3. Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecnualar.
4. Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecnualar.
5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecnualar (Levend, 1998: C 1, s 166-167).

Günay Kut ise "Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopesi"nin "Mecmua" maddesinde, mecnuaları şöyle sınıflandırır:

1. Nazire mecmuaları
2. Seçme şiir mecmuaları (Mecmû'a-i eş'âr, mecmûa-i devâvîn)
3. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesi ile oluşan mecmûalar (Mecmûa-i edviye, mecmûa-i ed'iye, mecmûa-i tevârih, mecmûa-i mu'ammeyât, mecmûa-i münşe'ât, mecmûatü'r-resâ'il gibi).
4. Karışık mecmûalar (Bu tür mecmûalar nazım-nesir karışık olabilir. Ayrıca Arapça, Türkçe ve Farsça gibi farklı dillerde de yazılmış olabilir).
5. Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmûalar (Kut, 1986: C 6, s 170-172).

Çalışmamızda ele alınan XIX. yüzyıla ait şiir mecmuası da bu sınıflandırmaların ikinci maddesinde “antoloji niteliğinde, seçme şiir mecmuası” ifadesiyle belirtilen bir şiir mecmuasıdır.

1.2.1.Şiir Mecmuaları

Genellikle dönemin ileri gelen veya gelmeyen şairlerin divanlarından veya divançelerinden şiirlerinin ya da söyleyeni belli olmayan meşhur olup söylenegelen kimi şiirlerin divan şiiri maraklısı bir derleyicinin arzu ve isteğine göre seçerek oluşturduğu mecmualara şiir mecmuaları denir. Bu tarzda yazılan kimi mecmuaların genellikle istinsah edeni kayıtlı olmadığından eserin kaynağını tespit etmek için bu mecmualarda bulunan bilgilerden, tezkire kayıtlarından faydalanılır.

Şiir mecmualarında pek çok şairin şiiri günümüzdeki antolojilere benzer bir düzenleme ile yazılmıştır. Ayrıca mecmualarda yer alan şairlerin şiirleri ya bir tertip üzere sıralı olarak ya da karışık olarak verilebilmektedir. Mecmualarda şiirlerin nazım şekilleri veya türlerine göre de bir düzen olmayabilmektedir. Mecmualarda derleyicinin zevkine göre Türkçe'nin yanı sıra Arapça, Farsça vb. dillerde şiirlere de yer verilebilmektedir.

Şiir mecmualarında gazel, kaside, kıt'a, murabba, muhammes, tahmis vb. Divan edebiyatı nazım şekilleri yanında koşma, mani gibi Halk edebiyatı nazım şekilleriyle yazılmış birçok türde şiir bulunmaktadır.

Mecmuayı istinsah edenlerin bazıları da şair olabilmektedir. Bu şairler derlemeyi yaparken mecmuaya kendi şiirlerini yazdıkları gibi ayrıca da bazı şiirlerde sebebi bilinmeyen çeşitli nedenlerden dolayı ekleme ve çıkarma yapabilmektedir.

İncelenen mecmualarda nüsha farklılıkları belirlenirken bazı şiirlerin sebebi bilinmeyen çeşitli nedenlerden dolayı eksiltilmiş ya da şiirlere ilave edilmiş bölümler olduğu görülebilmektedir.

1.3. Edebiyatımızda Mecmuanın Önemi

Mecmualar, edebiyat araştırmacısına, şairin şiir meşkinde takip ettiği yolu ve beğendiği ustalara ait ipuçlarını verir. Aynı zamanda şairin yolundan gitmiş ve edebî kişiliğini oluştururken kendisinden yararlanmış isimlere ait malzemeler de sunar. Mecmualar, isimleri ve şiirleri unutulmuş, kimi nedenlerle edebiyat tarihindeki yerini alamamış şairler için de birinci dereceden kaynaktır. Mecmuaların önemli işlevlerinden birisi de gerek nüsha eksikliğinden ve gerekse başka nedenlerle divan metnine girmemiş şiirleri içermesidir. Bu açıdan tenkitli metin neşirlerinde mecmuaların metne önemli ölçüde katkısı vardır (Aydemir, 2007: 135).

Bu duruma ek olarak M.Fatih Köksal mecmuaların önemini özetle şu şekilde ifade etmektedir:

1. Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür.
2. Bilinen şairlerin bilinmeyen/divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.
3. Şairlerin divanlarındaki şiirlerinin farklı şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) tesadüf edebiliriz.

4. Mezmualar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiğı halde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır. Özellikle kırk hadis, mi'râciye, yüz hadis, mevlid, şehrengîz, biladiye, hasb-i hâl, kimi mektup ve münşeâta dair risaleler vb. fazla uzun olmayan türlerin çoğı bu mezmuaların arasında gizlidir.

5. Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneğı görülmeyen kafiye tipleri, farklı bend yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlamadığımız aruz kalıpları vb. örneklerle de mezmualarda karşılaşabiliriz.

6. Şiir mezmualarında genel olarak dönemin zevklerini, edebî tercihlerini vs. anlamak kabil olduğı gibi ferdî temayüllerin de izini sürmek mümkündür.

7. Mezmualar dışındaki eserlerin fevâyid ve vikâye yapraklarında da zaman zaman rastlamak mümkünse de özellikle mezmualarda çok sık rastladığımız edebiyat dışı kimi konular da ayrıca ele alınması gereken önemli noktalardır. Şöyle ki hemen her mezmuanın boş kalmış sayfalarında, yazılı sayfaların derkenarlarında çeşitli dualar, otlarla ilaç yapım tarifleri, tılsım, vefk, reml, tefe'ül gibi gizli ilimler (havâs) denilen itikatlara dair notlar, tarih kıt'aları, müstakil matla' ve müfredler, bazı münşe'ât örnekleri, kimi resmî kayıtların örnekleri çokça rastlanan –asıl mezmua konusuyla ilgisi olmayan- kayıtlardır (Köksal, 2012: 417-421).

İKİNCİ BÖLÜM

2. MECMUANIN İNCELENMESİ

Çalışmamızı temel teşkil eden XIX. yüzyıla ait şiir mecmuası; Konya Yazma Eserler Bölge Kütüphanesi, Kahramanmaraş Karacaoğlan İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu 128 numarada kayıtlıdır. Tamamı 578 sayfa olan bu mecmuanın v.1b-206a kısmı tezimizin konusudur. Genellikle XVIII ve XIX. yüzyıl şairlerinin şiirlerini ihtiva eden mecmua, daha önceki yüzyıl şairlerinin şiirlerini de barındırmaktadır. Mecmua, Maraş'ta istinsah edilmiştir. Mecmuanın müstensihî bilinmemektedir. Söz konusu mecmua, birçok divan şairimizin şiirlerinin yanı sıra özelde Maraşlı şairlerin şiirlerini ihtiva etmesi bakımından kıymetli bir eserdir. Konunun amacı mecmuada yer alan şairlerin, şiirleri ile birlikte tanıtılmasıdır.

Çalışmamıza konu olan mecmuadaki şiirlerin büyük bir kısmı gazel nazım şekliyle yazılmış ayrıca murabba, muhammes ve müseddesler de bolca bulunmaktadır.

2.1. Mecmuanın Sistematiik Tasnifi

Mecmualar, Klasik Türk edebiyatı açısından tarihî bir önemi haizdir. Klasik Türk edebiyatı mahsüllerinin çoğu ilgililerince mecmualarda bir araya getirilmiştir. Mecmuayı hazırlayan kişilerin zevkine göre hazırlanmış konumuz dahilindeki şiir mecmuaları bazen sistemli bazen de sistemsiz bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Kütüphanelerde bulunan şiir mecmualarında yer alan şairlerin ve şiirlerinin incelenerek birçok şairin müstakil eserlerinin oluşturulabilmesi için mecmualarda bulunan şiirlerin bütününe ulaşabileceğimiz bir veri tabanına ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak üniversitelerde mecmualarla ilgili olarak yapılan birbirinden bağımsız çalışmalar mecmuaların tek çatı altında toplanarak bir veri tabanının oluşmasını zorlaştırmaktadır. Bu bağlamda mecmuaların sistematiik tasnifi konusunda yapılan çalışmaların belirli bir plan dahilinde yürütülebilmesi için Prof. Dr. M. Fatih Köksal tarafından "MESTAP" başlatılmıştır. Prof. Dr. M. Fatih Köksal'ın "Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematiik Tasnif Projesi" adlı makalesinde bahsettiği "MESTAP" bağlamında sistematiik tasnif modeli oluşturmuştur.¹

Çalışmamıza konu olan mecmuanın sistematiik tasnifi Prof. Dr. Fatih Köksal'ın yukarıda belirttiğimiz çalışmasındaki genel kabul gören sistematiik tasnif modeli çerçevesinde yapılmıştır.

¹Bu projenin ayrıntıları için bk. M. Fatih KÖKSAL (2012), **Şiir Mecmualarının Önemi ve "Mecmuaların Sistematiik Tasnif Projesi" (MESTAP)** Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırk Ambarı, İstanbul: Turkuaz (s. 409-431).

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
1b	Ḥāmī	Āyīne-i envār-ı Ḥudā rüy-ı Muḥammed Ḳavseyne ev ednā ḥam-ı ebrū-yı Muḥammed	Gazel/ 7 beyit	Na't	--./---./---./---	
1b	Ḥāmī	Oldı dil-i zār ʿaşık-ı şeydā-yı Muḥammed Her laḫza füzündür sere sevdā-yı Muḥammed	Gazel/ 7 beyit	Na't	--./---./---./---	
3a	Ḥāmī	Ḥasretle yandım ey kec-külāhım Mecnūnıñ oldum Leyl-i nigāhım Bir tāze gülsin pek eyle āhım Sürme kapuñdan ʿuşşākı māhım Var ise şāhım ʿafv it günāhım	Mütekerrir Muhammes/ 5 bend	Münâcât	---/--/--	
3a	Sūzī	Geldim sūzāne şemʿe pervāne Bağmazam cāna gizli pāzār var Yan yüregim yan gör ki neler var Bu ḫalk içinde bize güler var	Koşma/ 7 dörtlük	İlâhi	10'lu hece ölçüsü	
3b	Sūzī	Ehl-i zıkr olanı taʿyīb iderler Er yarın Ḥaḳḳ divānında bellü olur Ḥaḳḳ yoluna ḳardaş varın virenler Er yarın Ḥaḳḳ divānında bellü olur	Koşma/ 6 dörtlük	Pend-nâme/ Nasihat-nâme	11'li hece ölçüsü	
4a	Ḥālīd	Seyrimde gördüm nāgāh Luṭf itdi baña Allāh Gördüm ki her mevcūdāt Dimekte Allāh Allāh	Koşma/ 7 dörtlük	İlâhi	7'li hece ölçüsü	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
4b	Hâlid	Yâ Raḥīm u Raḥmânım Luṭf eyle Subḥânım Ayırma beni senden Ben muḥtâc-ı iḥsânım Yâ huve yâ men huve leyse'l-Hādī illâ hū Dünyâ fânī Bâkī huve lâilâhe illâ hū	-/ 5 bend	-	-	
5a	Selâmî	Ey derd ile efḡân iden Eş-şabru miftâḥu'l-ferec Yâ ḥüzn-i dil-i nâlân iden Eş-şabru miftâḥu'l-ferec	Murabba/ 8 dörtlük	Pend-nâme/ Nasihat-nâme	--./--.-	
5b	Elbendî	°İşķiñ mâyesin aldım Allâh Allâh diyerek Böyle devlete irdim Allâh Allâh diyerek	Koşma/ 11 dörtlük	Îlâhi	7'li hece ölçüsü	4+3 duraklı.
6b	Seyfî	Cümle dünyâ siziñ olsun Bir dost bir post yeter baña Aṭlas u zibâ siziñ olsun Bir dost bir post yeter baña	Koşma/ 5 dörtlük	Pend-nâme/ Nasihat-nâme	8'li hece ölçüsü	4+4 duraklı.
6b	Hâlid	°İşķ ile düşdüm nâre Dem-be-dem âh u zâre İşlerim cürm ü °işyân Ḥidmetim yokdur yâre	Koşma/ 5 dörtlük	Îlâhi	7'li hece ölçüsü	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
7a	Hâlid	Daḥlîlîñ yâ âl-i ʿabâ Huşûşa bint-i Muştafâ Ḳapuñda maḥrûm eyleme Meded yâ Ḥazret-i Zehrâ	Mütekerrir Murabba/ 7 bend	Medednâme	.---/.---	
7b	Şerîfe	Al zû-kerem güheri Gezme yeter serseri Dinler iseñ gel beri Medḥiyye-i Ḥayderî	Müzdevic Murabba/ 11 bend	Medhiye	---/-.-	
8a	Şeyhzâde	Şem'e yanan pervâneler Geliñ berâber yanalım ʿİşka düşen divâneler Geliñ berâber yanalım	Koşma/ 5 dörtlük	İlâhi	8'li hece ölçüsü	
8b	—	Elif Allâhîñ kânı Bâ Bağdâddır mekânı Tâ tevḥîdiñ arslanı ʿAbdulḳâdir Geylânî	Koşma/ 10 dörtlük	Elif-nâme	7'li hece ölçüsü	ʿAbdulkadir Salâsı
9a	Seyfî	Göçerem ben göçerem ben Her nesneden geçerem ben Bozulup bu ten ıfesi Bir kuş olup uçerem ben	Koşma/ 4 dörtlük	Pend-nâme/ Nasihat-nâme	8'li hece ölçüsü	4+4 duraklı.
9b	Ḳuddûsî	ʿÂşık-ı yezdân Dir Allâh Allâh Ṭâlib-i irfân Dir Allâh Allâh	Koşma/ 11 dörtlük	İlâhi	5'li hece ölçüsü	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
10a	Ḳuddūsī	Baḳ ḥāline ṣol vā'iz-i fettān-ı zamānıñ Men ^c eyler imiş zıkrını cehriyle Ḥudānıñ	Gazel/ 11 beyit	Hicviye	--./---./---./--	
10b	Ḳuddūsī	Mest-i ḥayrānım Zār-giryānım Her dem lisānım Hū demek ister	Koşma/ 10 dörtlük	İlâhi	10'lu hece ölçüsü	
10b	Ḳuddūsī	°Arzuḥāl içün şultāna geldim Sā'ilem luṭf-ı iḥsāna geldim	Gazel/ 11 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	--./---./--	
11a	Leylâ	Ey fâtiḥ-i Ḥayber °Alī Vey melce ^c -i aḥḳar °Alī Kerrâr hem Ḥaydâr °Alī Mevlâ-yı hem ḳanber °Alī Ey sâḳī-i kevşer °Alī Dāmâd-ı Peyḡamber °Alī	Mütekerrir Müseddes/ 5 bend	Medhiye	--./---.-	
11b	Sûzī	Derdim çoḳdur ḳanḳı birin yanayım Yaḥşî derdi yaman derdi yâr derdi	Gazel/ 11 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---./---./-.	Şiirin vezni kusurludur.
11b	Sûzī	Gel terk eyle dünyâyı Tevḥîde gel tevḥîde Gel zıkr eyle Mevlâyı Tevḥîde gel tevḥîde	Koşma/ 13 dörtlük	İlâhi	7'li hece ölçüsü	4+3 duraklı

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
12b	Sūzī	Dimedim mi dime mi Saña cânım dimedim mi Gönül murğı yuvasından Uçar bir gün dimedim mi	Koşma/ 9 dördlük	Deme	8'li hece ölçüsü	4+4 duraklı
13a	Gebelizāde Raḥmī	Münacāt eyle Allāha Uyan vaqt-i seher geldi Dil u cāndan şehinsāha Uyan vaqt-i seher geldi	Mütekerrir Murabba/ 13 bend	Pend-nāme/ Nasihâtnāme	.---/---	
14a	Hüsām	°Āşīleri mağfūr ider Lāilāheillāllāhu Dil ḥānesin pūr nūr ider Lāilāheillāllāhu	Koşma/ 5 dördlük	Tevhid	8'li hece ölçüsü	4+4 duraklı
14b	Cemālī	Mevlām dir ki toğrica gel Kulum baña fevrice gel Egri gelen irmez baña Toğruluk it böylece gel	Koşma/ 11 dördlük	İlahi	8'li hece ölçüsü	4+4 duraklı
15a	Ḳuddūsī	Dünyāda gönül devlet-i iḳbāle güvenme Vârişlere āḫir ḳalacak māla güvenme	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	--./--./---./--	
15b	Yūnus	°Ömür bağcesiniñ güli şolmadan Uyan gel gözlerim ḡafletden uyan Ecel birgün bize devrān dönmeden Uyan gel gözlerim ḡafletden uyan	Koşma/ 4 dördlük	İlâhi	11'li hece ölçüsü	6+5 duraklı

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
16a	Eşrefoğlu Rûmî	Cem° olmuş dervîşleri Sultân °Abdulḳâdiriñ Yolunda şadıqları Sultân °Abdulḳâdiriñ	Koşma/ 9 dörtlük	Îlâhi	7'li hece ölçüsü	
16b	Aḥmedi	Seherde uyandım derde boyandım Bülbül feryâd itme bağırmı deldiñ Ateşlere yandım derde boyandım Bülbül feryâd itme bağırmı deldiñ	Koşma/ 4 dörtlük	Îlâhi	11'li hece ölçüsü	6+5 duraklı
16b	Hüsâm	Terk idegör ayıklığı Taḥşîl eyle şadıqlığı Ḳolay şanma °aşıklığı Şararuben şolmak gerek	Koşma/ 5 dörtlük	Îlâhi	8'li hece ölçüsü	4+4 duraklı
17a	Nûrî	Semâda sırr-ı tevḥîdi tıyan gelsün bu meydâna Ḥaḳîḳat ehl-i güftârım tıyan gelsün bu meydâna	Musammat Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	.---/.---/.---/.---	
17b	Niyâzî	Ey Allâhım seni sevmek ne güzeldir ne güzel Yoluñda cân u baş virmek ne güzeldir ne güzel	Musammat Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	.---/.---/.---/.---	
17b	Zihni	Zâhidâ bir kemter-i sultân-ı °Abdulḳâdiriz Ḥâk-i pâ-yı bende-i sultân-ı °Abdulḳâdiriz	Zü'l-metâli Gazel/ 9 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	-.--/.---/.---/.--	
18b	Zihni	Ṭurduḳça cihân zâtını var eylesün Allâh Her rûzını nevrüz-ı bahâr eylesün Allâh	Gazel/ 5 beyit	Münâcât	--/.---/.---/.---	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
18b	Turābī	Gönül kalk gidelim dost illerine Murādın ne ise bir dāne yiter Nazar kıl itdiğin ʿamelleriñe Hevā-yı cehl ise efsāne yiter	Koşma/ 4 dörtlük	Pend-nāme/ Nasihat-nāme	11'li hece ölçüsü	
19a	Nūrī	Yanmağdan uşanmazam pervāne miyem bilmem Hiç şöñunı şaymazam dīvāne miyem bilmem	Musammat Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	--./---./--./--	
19a	Şemʿī	Zıkr-i tesbīhim dilimde dā'imā Allāh kerīm Her umūrimde direm ben dā'imā Allāh kerīm	Gazel/ 6 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---./---./---./---	
19b	Sürūrī	Fazl-ı Hakkdan kâşif-i gencīne-i eşyā biziz ʿĀlem-i taʿlīm-i ʿilm-i ʿalleme'l-esmā biziz	Gazel/ 6 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---./---./---./---	
20a	Nevʿī	Yār işi ey dil kolay ammā ğam-ı ağıyār güc Vaşl-ı gül āsān velī şabr-ı cefā-yı hār güc	Gazel/ 5 beyit	Âşıkāne	---./---./---./---	
20a	Gebelizāde Raḥmī	Ne dil haste-i mecrūḥıma merhem bulunur Ne zemān guşşalarım def'ine hemdem bulunur	Gazel/ 5 beyit	Âşıkāne	---./---./---./---	
20b	İbrāhīm	Dört kitābın şerḥ itdiği hemān Âdemdir Âdemdir Evvel āhir zāhir bāṭın hemān Âdemdir Âdemdir	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---./---./---./---	Şiirin vezni kusurludur.
20b	İbrāhīm	ʿĀlimim dirseñ ammā ʿālemden bī-ḥabersiñ Bu andan bu nefsdan bu demden bī-ḥabersiñ	Gazel/ 5 beyit	Hikemî	--./---./---./---	Şiirin vezni kusurludur.
21a	İbrāhīm	Bu ʿilmimiñ beyānın bir kāmīl insāndan şor Cānım cān haberini cān içinde cāndan şor	Gazel/ 5 beyit	Hikemî	---./---./---./---	Şiirin vezni kusurludur.

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
21a	İbrâhîm	Bize her ne şorarsaň Âdemden şor Âdemden Şırâtı müstaķîmi bu demden şor bu demden	Gazel/ 5 beyit	Hikemî	...-/...-/...-/..-	Şiirin vezni kusurludur.
21b	İbrâhîm	Şorarsaň her nefes zevkim benim cânım şafâdandır Bu °ilm içinde irşâdım Muḥammed Muştafâdandır	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	...-/...-/...-/...	
21b	Seyfî	Ġaflet-i dünyâdan oldı dîde-i giryân meded Ĥāk-i pâyı düldülün çün yâ °Ali senden meded	Gazel/ 7 beyit	Medednâme	...-/...-/...-/..-	
22a	Seyfî	Ḥaydar-ı şâh-ı vilâyet Murtażasın yâ °Ali “Laḥmuke laḥmî” Muḥammed Muştafâsın yâ °Ali	Gazel/ 12 beyit	Duvazdeh İmam	...-/...-/...-/..-	
22b	°İzzet	Şerî°at kökdür Ṭarîkat ṭaldır	-/ 4 beyit	-	-	
22b	-	Bilür bilüri görse bilür bilüre ne söyler Bilmez bilmezi görse bilmez bilmeze ne söyler Bilür bilmezi görse bilür bilmeze ne söyler Bilmez bilüri görse bilmez bilüre ne söyler	Murabba/ 1 bend	Lügaz	15'li hece ölçüsü	
23a	Nizâmoğlu	[.....] [.....] Ḥubb-i Ḥayderdir °ibādât-ı Ḥudânın revnaķı Lâ fetâ illâ °Ali lâ seyfe illâ Zülfiķâr	Mütekerrir Murabba / 5 bend	Duvazdeh İmam	...-/...-/...-/..-	
23a	Nuzulî	Gelün girelüm Allâh yoluna Varı virelim Allâh yoluna	Koşma/ 6 dörtlük	İlâhi	5'li hece ölçüsü	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
23b	Nuzulî	Direm hemîşe Estağfirullâh İtdigim işe Estağfirullâh	Koşma/8 dörtlük	Münâcât	5'li hece ölçüsü	
24a	Nuzulî	Ey pâdişâhım Estağfirullâh Çokdur günâhım Estağfirullâh	Koşma/ 5 dörtlük	Münâcât	5'li hece ölçüsü	
24a	Nuzulî	Dirim ʿışk ile Allâh Allâh Her dem şevk ile Allâh Allâh	Koşma/ 5 dörtlük	İlâhi	5'li hece ölçüsü	
24b	Nuzulî	Ben kulum saña Allâhım Allâh Rağm eyle baña Allâhım Allâh	Koşma/ 5 dörtlük	İlâhi	5'li hece ölçüsü	
24b	Nuzulî	Ey ʿâşık-ı Hakk Gel Hû diyelim ʿİşk ile muṭlağ Gel Hû diyelim	Koşma/ 5 dörtlük	İlâhi	5'li hece ölçüsü	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
25a	Nuzûlî	Bülbül avâre Oldı bıçâre İrdi gülzâre Kesmez efgânın	Koşma/ 6 dörtlük	İlâhi	5'li hece ölçüsü	
25a	Nuzûlî	Mürşide vardım Elhamdülillâh Luţfına irdim Elhamdülillâh	Koşma/ 9 dörtlük	İlâhi	5'li hece ölçüsü	
25b	Nuzûlî	Şıdķ ile dervîş olanın Yardımcısı Allâh olur °İşk ile Allâh diyenin Vücüd-ı kenzü Allâh olur	Koşma/ 5 dörtlük	Nasihatnâme/ Pend-nâme	8'li hece ölçüsü	
26a	Nuzûlî	Ẓıkr ile devrân iderler Ḥalvetîniñ dervîşleri Cânların qurbân iderler Ḥalvetîniñ dervîşleri	Koşma/ 7 dörtlük	Medhiye	8'li hece ölçüsü	
26b	Nuzûlî	Ölmüşü diri görür Erenlerin ḥalveti Maķşûdını er görür Erenlerin ḥalveti	Koşma/ 7 dörtlük	Medhiye	7'li hece ölçüsü	
27b	Nuzûlî	Lâilâheillâllâh Diyelim gel illâllâh Keşf olalım yâ Allâh Diyelim gel illâllâh	Koşma/ 5 dörtlük	İlâhi	7'li hece ölçüsü	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
27b	Nuzulî	Gel diyelim ʿışk ile Lâilâheillâllâh Cân u dilden şevk ile Lâilâheillâllâh	Koşma/ 7 dörtlük	İlâhi	7'li hece ölçüsü	
28b	Nuzulî	Hakk yolında gidenler İster begim himmet-i şeyh Şeyhe hizmet idenler Olur elbet himmet-i şeyh	Koşma/ 5 dörtlük	Nutuk	8'li hece ölçüsü	
28b	Nuzulî	Geliñ ey ʿâşıklar ʿışkın meydânında Döne döne zıkr idelim Allâhı Odlar yansun münkirlerin cânında Yana yana zıkr idelim Allâhı	Koşma/ 4 dörtlük	İlâhi	11'li hece ölçüsü	
29a	Nuzulî	Güzel Allâh budur senden dileğim Bizi güzel Muḥammedden ayırma Ḥasretiñden тұrur âh u feryâdım Bizi güzel Muḥammedden ayırma	Koşma/ 9 dörtlük	Münâcât	11'li hece ölçüsü	
29b	Nuzulî	Nûr-ı yezdân maḫharısıñ yâ ʿAliyyü'l-Murtaḫâ ʿİlm-i ʿirfân maḫzenisiñ yâ ʿAliyyü'l-Murtaḫâ	Gazel/ 7 beyit	Medhiye	-.--/-.--/-.--/-.--	
30a	Nuzulî	Kim bize teslîm olursa ol görür irşâdımız Behremend olmaz cihânda münker murtâdımız	Gazel/ 7 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	-.--/-.--/-.--/-.--	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
30b	Nuzûlî	°Âlim kimdir diyü şorarsañ baña Ledünnî °ilmini bilendir °âlim Hâķîķatle cevâp vireyim saña °İlmu'llah baħrine ħalandır °âlim	Koşma/ 5 dörtlük	Nasihat-nâme/ Pend-nâme	11'li hece ölçüsü	
31a	Nuzûlî	Baş açık meydâna geldim yâ Resûlullâh meded Emriñe fermâna geldim yâ Resûlullâh meded	Gazel/ 5 beyit	Medednâme	---/----/----/-.-	
31b	Nuzûlî	Çünkü toğdı fahr-i °âlem câmi°-i ümmü'l-kitâb Zulmet-i küfri münevver kıldı mışl-i âfitâb Bâbına hep bende oldu şâh-ı sulţân şeyh ü şâbb Var kıyâs it kimdir ol peygamber-i °âl-i cenâb	Mütekerrir Murabba/ 5 bend	Na't	---/----/----/-.-	
32a	Hubâbî	Dîvâna ķânî °ışķam dîvâna râ ķalem nist Bir lâ-mekân-ı °ışķam dîvâna râ ķalem nist	Mülemmâ Gazel/ 9 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---/----/----/-.-	
32b	Hâlid	Yokdan Allâhım Halk itdiñ şâhım Hem ķiblegâhım Oldun penâhım	Koşma/ 11 dörtlük	Münâcât	5'li hece ölçüsü	
33a	Yûnus	Cânlar cânını buldum Bu cânım yağma olsun Aşşı ziyândan geçdim Dükkânım yağma olsun	Koşma/ 6 dörtlük	İlâhi	7'li hece ölçüsü	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Nazım şekli/birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
33b	‘Aydî	N’olsa gerekir N’olsa gerekir Dîdelerim kıan Tolsa gerekir	Koşma/ 5 dörtlük	İlâhi	5’li hece ölçüsü	
33b	Sûzî	Geldim sūzāna şem’e pervāne Bağmazam cāna gizli yazar var Yan yüregim yan gör ki neler var Bu halk içinde bize güler var	Koşma/ 7 dörtlük	Feryād-nâme	10’lu hece ölçüsü	
34a	Sûzî	‘Âşıkā vaqt-i sa’âdet gicedir Zâhide vaqt-i ‘ibâdet gicedir	Gazel/ 9 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	-.--/-.--/-.-	
34b	Sûzî	Dervîş olan bîdâr olur giceler Derd-i Hâḵḵla bîmâr olur giceler	Gazel/ 9 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	-.--/-.--/-.-	
34b	Sûzî	Şıdḵ ile geliñ diyelim Lâ ilâhe illâ Hû Dilden hem kıalbe kıoyalım Lâ ilâhe illâ Hû	Gazel/ 8 beyit	Tevhid	-.--/-.--/-.--/-.-	
35b	Sûzî	Gel ey ‘âşıḵ zıkr idelim cân ile ezkâr-ı Hû Gel ey şâdıķ bu dil içre kıoyalım efkâr-ı Hû	Gazel/ 5 beyit	Tevhid	-.--/-.--/-.--/-.-	
35b	Sûzî	‘Âşıḵ olan dost yoluna cânını kıurbân ider Varını terk eyleyûben kendini ‘uryân ider	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	-.--/-.--/-.--/-.-	
36a	Sûzî	Nefsini bilmekdürür dergāha hîdmetden ğaraż Rabbiñi bilmekdürür dünyāya gelmekden ğaraż	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	-.--/-.--/-.--/-.-	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
36a	Sūzī	Sevdā-yı hayālīnle Dīvāne miyem bilmem Luṭfuñla vişālīnle Uşlane miyem bilmem	Koşma/ 5 dörtlük	İlâhi	7'li hece ölçüsü	
36b	Sūzī	Pervāneyim şeh-i yāre Yā ben nīçe dönmeeyim Şabr idemem yoḡdur çāre Yā ben nīçe dönmeeyim	Koşma/ 7 dörtlük	İlâhi	8'li hece ölçüsü	4+4 duraklı
37a	Sūzī	Cānımdadır cānānım Derdimdedir dermānım Tenimdedir ol cānım Dil taḡtında ol şāhım	Koşma/ 10 dörtlük	İlâhi	7'li hece ölçüsü	4+3 duraklı
37b	Sūzī	Bize gel ey cān bu şeb Ol bize mihmān bu şeb Cānıma cānān bu şeb İt bizi ḡandān bu şeb	Koşma/ 7 dörtlük	İlâhi	7'li hece ölçüsü	
38a	Sūzī	Çoḡ ḡaṡālar eyledim cürm-i °aṡīm Tevbeler estaḡfirullāh el-°aṡīm Bunca günler neyledimse eyledim Tevbeler estaḡfirullāh el-°aṡīm	Mütekerrir Murabba/ 9 bend	Münâcât	-.--/-.--/-.--	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
39a	Sûzî	Virmeyenler cânını cânâna olmaz âşinâ Varını terk itmeyen ihsâna olmaz âşinâ	Gazel/ 9 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---/---/---/---	
39b	Sûzî	İşbu dem geldim kapuña eyle ihsân yâ Ğanî Şuçluyam tırdum tıpuña °afv [u] ğufrân yâ Ğanî	Gazel/ 7 beyit	Münâcât	---/---/---/---	
40a	Sûzî	Emân yâ Rab hâlâş eyle bizi nefis [ü] hevâlardan °İnâyet kıl tecerrüd vir bize bu mâ-sivâlardan	Gazel/ 5 beyit	Münâcât	---/---/---/---	
40a	Sûzî	Ben Hakk elinden gelmişem halk-ı cihânı n'eylerem Ben lâ-mekâna irmişem gün ü mekânı n'eylerem	Zü'l-metâli Gazel/ 7 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---/---/---/---	
40b	Sûzî	Ben lâ-mekândan gelmişem kevn ü mekânı n'eylerem Ben cânânımı bulmuşam cân [u] cihânı n'eylerem	Gazel/ 9 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---/---/---/---	
41a	Sûzî	Yâri buldum ğayrı yârân istemem Gülü buldum hâr-ı gülîstân istemem	Gazel/ 6 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---/---/---	
41b	Sûzî	Dostdan olan cemâl ne hoş Cemâlde hoş vişâlde hoş °İşkında hoş şevkînde hoş Şafâda hoş cefâda hoş Cânân bize gelse ne hoş Gelmezse de âfât da hoş Vaşlın bize irigörse hoş Görmezse de i°ade hoş Ne emr itseñ irâde hoş Bulunmamız rızâda hoş Emrinde hoş nehyinde hoş	Mütekerrir Muaşşer/ 5 bend	Ârifâne/ Sofiyâne	---/---/---	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Nazım şekli/birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
42a	Sûzî	Sâlikâ gel nefis ü şeytân ile idelim şavâş Olalım her dem mücâhid yatmayalım der firâş İtmeyeler tâ ki îmân hışnına hîle hîdâş Dü-cihânda itme yâ Rab bizleri rüsvâ-yı fâş Ol habîbîñ hürmetiçün eyle îmânı yoldâş	Mütekerrir Muhammes/ 5 bend	Münâcât	-.--/-.--/-.--/-.--	
42b	Sûzî	°Ârif-i âgâh olan bîdâr olur Dost ile hem maḥrem-i esrâr olur	Gazel/ 9 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	-.--/-.--/-.--	
43a	Sûzî	Kimseler görmüş değil ki cân nedir Cân içinde göresiñ cânân nedir	Gazel/ 13 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	-.--/-.--/-.--	
44a	Sûzî	Dervîş olan kendini ednâ bilür Ḳalb gözün açar bunu a°mâ bilür	Gazel/ 9 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	-.--/-.--/-.--	
44a	Sûzî	°Âşık olan cân [u] başından geçer Şâdık olan ḥanümânından geçer	Gazel/ 6 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	-.--/-.--/-.--	
44b	Sûzî	Gönül taḥtında şâhım Muştafâdır Semâ°-ı dilde mâhım Muştafâdır	Gazel/ 13 beyit	Na't	.-./.-./.-./.-	
45a	Sûzî	Saḥa cânân gönül ḥayrân nedendir Cemâliñ gün gibi raḥşân nedendir	Gazel/ 9 beyit	Na't	.-./.-./.-./.-	
45b	Sûzî	Ey resûl-i ḥazret-i Ḥakk zât-ı pāk-ı kıbriyâ Ey ḥabîb-i feyz-i muṭlak şâh-ı ceşî'l-enbiyâ	Gazel/ 7 beyit	Na't	-.--/-.--/-.--/-.--	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
46a	Sûzî	Kapıña geldi bu kemter şefâ'at yâ Resûlullâh Ki sensin 'âleme rehber şefâ'at yâ Resûlullâh	Gazel/ 9 beyit	Na't	.---/.---/.---/.---	
46a	Sûzî	Menba'-ı sırr-ı velâyet şâh-ı merdân yâ 'Ali Kâşif-i remz-i hâkîkat nûr-ı İmân yâ 'Ali	Mutavvel Gazel/ 21 beyit	Medhiye	-.---/.---/.---/.-	
47b	Sûzî	Geldi çün mâh-ı muharrem ye's [ü] mâtemdir bize Zârı zârı inleyecek gün bu demlerdir bize	Gazel/ 5 beyit	Maktel/Mersiye	-.---/.---/.---/.-	
48a	Sûzî	Bu günler yevm-i mâtemdir idelim âh u vâveylâ Cigerler kan bedenler çâk idelim gözyâşın seylâ Hâbîbîñ "kurretü'l-'ayn" daği maḥbûb-ı Hâkḫ Mevlâ Âh Ḥasenân vâh Ḥüseynân şâh şehîd-i Kerbelâ	Mütekerrir Murabba/ 11 bend	Maktel-i Hüseyin	.---/.---/.---/.---	
49a	Sûzî	Maḥrem-i sırr-ı vilâyet nefḥa'-i cân nûr-ı 'ayn Ḳaṭre-i baḥr-i kerâmet ol Ḥüseyn-i aḥseneyn Meyve-i eşcâr-ı raḥmet 'umde-i ehl-i yaḳîn Ġonce-i bâğ-ı nübüvvet bülbül-i buṣṭân-ı dîn Dehr içinde çok güzel illâ Ḥüseyn illâ Ḥüseyn	Mütekerrir Muhammes/ 10 bend	Duvazdeh İmam/ Duvaz	-.---/.---/.---/.-	
50a	Sûzî	Bu meydân erleri cümle gürûhı Ḥalvetîlerdir Çekerler na're-i yâ Hû sipâhı Ḥalvetîlerdir	Gazel/ 7 beyit	Tarikatnâme	.---/.---/.---/.---	
50b	Sûzî	Ḥalvetîniñ 'ışkı çokdur gönül gözleri açıkdır Dillerinde dâ'im Hâkḫdır gider Hâkḫa Ḥalvetîler	Musammat Gazel/ 10 beyit	Tarikatnâme	-.---/.---/.---/.-	Şiirin vezni kusurludur.

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
51a	Sûzî	Ehl-i derdîñ derdine dermân olur vaqt-i seher Haste dil gâfillere Loğmân olur vaqt-i seher	Gazel/ 9 beyit	Ârifâne/Sofiyâne	---/---/---/---	
51b	Sûzî	Göster dîdârîñ nûrını pür olsun 'aşîqlarîñ Devlet budur 'ışkîñ ile ma'cûr olsun 'aşîqlarîñ	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/Sofiyâne	---/---/---/---	Şiirin vezni kusurludur.
51b	Sûzî	Ref' it niğâb-ı vechiñi seyrân itsün dîvâneler Şem'-i cemâliñe karşı devrân itsün pervâneler	Gazel/ 7 beyit	Ârifâne/Sofiyâne	---/---/---/---	
52a	Sûzî	Cemâliñ Ka'besi şâhım baña cennetden lezîz Zülâliñ kaçresi cânâ baña kevşerden lezîz	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/Sofiyâne	---/---/---/---	
52b	Sûzî	Luţf idüp baña şabîbim 'acabâ el ura mı Merhem-i dest ile sînem yâresini şara mı	Gazel/ 7 beyit	Ârifâne/Sofiyâne	---/---/---/---	
52b	Sûzî	Hâlimi 'arz itmeye bir ehl-i dilden vir haber Sırrımı sır itmeye bir ehl-i sırdan vir haber	Gazel/ 7 beyit	Ârifâne/Sofiyâne	---/---/---/---	
53a	Sûzî	'Aceb gavgâya düş oldum bu şeb seyrânı hağdır hağ Uruldı na're-i Hayder bu bir meydân-ı hağdır hağ	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/Sofiyâne	---/---/---/---	
53b	Sûzî	İki 'âlemde çün şâhım sen olduñ Göñül burcundaki şâhım sen olduñ	Gazel/ 7 beyit	Ârifâne/Sofiyâne	---/---/---	
53b	Sûzî	Bu genc-i dilde efkârım sen olduñ Giceler şubha dek zârım sen olduñ	Gazel/ 11 beyit	Ârifâne/Sofiyâne	---/---/---	
54a	Sûzî	Yalândır bu dünyâ billâhi yalân Tut kulağın şıdık ile baña inân	Gazel/ 11 beyit	Nasihat-nâme/ Pend-nâme	---/---/---	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Nazım şekli/birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
55a	Sûzî	N'oldı gene zâre düşdiñ N'eyleyeyim gönül seni Bir oñulmaz kâre düşdiñ N'eyleyeyim gönül seni	Koşma/ 11 dörtlük	Feryad-nâme/ Hayf-nâme	8'li hece ölçüsü	4 + 4 duraklı
55a	Sûzî	Saña direm kerem u luṭf eyle vâ'iz Söziñi fikr ile gel söyle vâ'iz	Gazel/ 9 beyit	Nasihât-nâme/ Pend-nâme	.---/.---/.--	
56b	Sûzî	°Aql ile bî-gâne olmuş şöyle bir dîvâne yüz °İşk ile rûsvây olmuş olmadı uşlâne yüz	Gazel/ 9 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	-.--/-.--/-.--/-.--	
56b	Kâlâyî	Gelmeden dünyâya şüfî kesb-i °irfândır ğaraż Yoḥsa şanma ekl ü şurb u cem°-i nisvândır ğaraż	Gazel/ 5 beyit	Hikemî	-.--/-.--/-.--/-.--	
57a	–	Gel içelim kana kana güzeldir mevlid şerbeti Zıkr idelim döne döne nûş eyle mevlid şerbeti	Musammat Gazel/ 7 beyit	Na't	--./--./---./--	Mevlid Salâsı
57b	Nâdir	Eyâ sâķî bi-°ışķ-ı Allâh yitişdir kevşer-i ḥamrâ Bi-Ḥaķķ-ı ol ḥabîb-i Allâh demidir cânı kıl iḥyâ	Musammat Gazel/ 6 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	.---/.---/.---/.---	
58a	Nâdir	Eyâ müştâķ-ı nur-ı Allâh fedâ kıl cânı Mevlâyâ Veyâ °uşşâķ-ı ḥüsn-i Allâh ireğör qadr-i a'lâyâ	Musammat Gazel/ 7 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	.---/.---/.---/.---	
58b	Nâdir	Meded sâķî bi-ḥubbillâh ki şun bir şerbet-i rümmân Çü tâ ḥaķķ-ı ḥabîbillâh bugün bu cân u dil °aţşân	Musammat Gazel/ 6 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	.---/.---/.---/.---	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Nazım şekli/birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
59a	Kāmil	Ravza-i pākiñ riyāz-ı cennet-i cāndan elezz Sen o maḥbūb-ı Ḥudāsın cümle cāndan elezz	Gazel/ 7 beyit	Na't	-.--/-.--/-.--/-.--	
59b	Kāmil	Seni yād eyleyen diller ḳamū derdden olur āzād Saña ümmet olanlar dü cihānda meymenet ābād	Gazel/ 7 beyit	Na't	.---/.---/.---/.---	
59b	Kāmil	Mürüvvet merḥamet senden eyā zāt-ı keremkārā Yüzün şuyuña ḥalk oldu bütün dünyā ve māfihā	Gazel/ 7 beyit	Na't	.---/.---/.---/.---	
60a	Kāmil	Muḥammed Muṣṭafā adın ḥabīb-i ḥazret-i deyyār Nebiy-i nesl-i emcedsin Resūl-i Aḥmed-i Muḥtār	Gazel/ 7 beyit	Na't	.---/.---/.---/.---	
60b	Ḥāmī	İlāhi tūṭi-i ṭab'ım ebed ḥamdinle kıl gūyā Ḥaṭalardan lisānım ḥıfz idüp söyletme nā-bercā	Kaside/ 29 beyit	Duvazdeh İmam/ Duvaz	.---/.---/.---/.---	
62a	Ḥāmī	Cemāliñ maṭla'ı mihr-i ezeldir yā Resūlallāh Ruḥuñ mir'atı sırr-ı lem yezeldir yā Resūlallāh	Gazel/ 7 beyit	Na't	.---/.---/.---/.---	
62a	Ḥāmī	°Āşıḳ-ı ḥayrān-ı veḥ-ı bī-mişāl-i Ḥaydarız Ṭālīb-i ṣaḥbā-yı cān-baḥş-ı vişāl-i Ḥaydarız	Gazel/ 7 beyit	Medhiye	-.--/-.--/-.--/-.--	
62b	Ḥāmī	Tā ebed sermāye-i dīn nūr-ı imānım Ḥüseyn Gūşe-i beytü'l-ḥazende mūnis-i cānım Ḥüseyn	Gazel/ 7 beyit	Maktel-i Hüseyn	-.--/-.--/-.--/-.--	
63a	Ḥāmī	Ben °āşıḳ-ı maḥrūm-ı liḳā eyleme yā Rab Hāmūn-ı felāketde rehā eyleme yā Rab	Gazel/ 7 beyit	Münâcât	---/.---/.---/.---	
63b	Ḥāmī	Bāb-ı kerimiñden bizi dūr eyleme yā Rab Dil çeşmini aç luṭf ile kör eyleme yā Rab	Gazel/ 7 beyit	Münâcât	---/.---/.---/.---	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Nazım şekli/birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
64a	Ḥāmī	Gel ey zāhid ḥabīr ol ğafletden cüdāyız biz Geçüp dār-ı fenādan ṭālib-i mülk-i beḳāyız biz	Gazel/ 9 beyit	Duvazdeh İmam/ Duvaz	.---/.---/.---/.---	
64b	Ḥāmī	Vuşlat-ı Ḥaḳḳa iren zümre-i ḥāṣṣān-ı Ḥudā Oldılar °ışḳ ile hep ḥāk-i rehī āl-i °abā	Gazel/ 11 beyit	Duvazdeh İmam/ Duvaz	..---/..---/..---/..-	
65a	Ḥāmī	Ezelden tā ebed sermest-i şahbā-i liḳāyız biz Mezāyā°-i rumūzı sırr-ı °ışḳa āşınāyız biz Gürūh-ı nāciyüz ehl-i ḍalāletden cüdāyız biz Muḥibb-i ḥāndānız °aşıḳān-ı Muştafāyız biz Dil ü cān-dāde-i ḥubb-ı °Aliyyü'l-Murtaẓāyız biz Kemīn-i bende-i fermān-berī āl-i °abāyız biz	Müzdevic Müseddes / 7 bend	Duvazdeh İmam/ Duvaz	.---/.---/.---/.---	
66b	Ḥāmī	Ey olan ṭālib-i gencīne-i ḥubb-ı ezelī Sendedir gevher-i baḥr-i kerem-i lem yezelī Gizli °aynındadır ol kenz-i Ḥaḳḳı ile celī Sen seni bilmek için terkile ṭul-i emeli Dāmen-i merḥameti āl-i °abāya uralı Tā saña keşf ola esrār-ı Muḥammedle °Ali	Mütekerrir Müseddes/ 7 bend	Duvazdeh İmam/ Duvaz	..---/..---/..---/..-	
68a	Ḥāmī	Şeh-süvār-ı rezm-gāh-ı “lā fetā”sın yā °Ali Hem vekīl ü hem vaşı°-i Muştafāsın yā °Ali	Gazel/ 9 beyit	Medhiye	-.---/-.---/-.---/-.-	
68b	Ḥāmī	°ışḳ ile mülk-i beḳāda şāh olanlar bizleriz Küntü kenziñ sırrına āḡāh olanlar bizleriz	Gazel/ 7 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	-.---/-.---/-.---/-.-	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
69a	Ḥāmī	Ey ğonce-fem sīm-i ten hūr-i kıyāmet Pür-luṭf-ı leṭāfet Ey tāze gül nāzik-i gülzār-ı nezāket Vey kân-ı melāḥat	Müstezad/ 5 bend	Âşıkâne/ Rindâne	--./---./---./--- ---./---	
69a	Ḥāmī	Yağmaya viren ʿaqlımı bir māh-ı liḳādır Pür-cevr-i cefādır Cellād-ı sitem pişe-i bi-mihr ü vefādır Muʿtād-ı ezādır	Müstezad/ 5 bend	Âşıkâne/ Rindâne	--./---./---./--- ---./---	
69b	Ḥāmī	Ey gülşen-i hūbīde nihāl-i gül-i raʿnā Ey ḳāmet-i Ṭübā Nāz itme emān gel ele al sāğār-ı şahbā Vir meclise ārā	Müstezad/ 7 bend	Âşıkâne/ Rindâne	--./---./---./--- ---./---	
70b	Ḥāmī	Bir dil-berin ʿışkıyla dīvāneliğim vardır Bī-cām u mey ü sāḳī mestāneliğim vardır	Gazel/ 7 beyit	Âşıkâne/ Rindâne	--./---/---./---	
71a	Ḥāmī	Dil giriftār olalı zūlfüne ey sīm tenim Tār-ı zūlfün gibi inceldi ğamından bedenim	Gazel/ 7 beyit	Âşıkâne/ Rindâne	.../.../.../...-	
71b	Ḥāmī	Nigārā gülʿizārā dilberā şūḥā cefākārā Ḳamer rū yā siyeh müyā sitem hū āfet-i cānā	Gazel/ 7 beyit	Âşıkâne/ Rindâne	.../.../.../...	
72a	Ḥāmī	Sāḳī bize şun sāğār-ı şahbā-yı şafāyı Dilden silelim bāde ile naḳş-ı sivāyı	Gazel/ 7 beyit	Âşıkâne/ Rindâne	--./---./---./---	
72b	Ḥāmī	Gönül milkine şāh itdim bugün bir tıfl-ı tersāyı Ḥadīş-i laʿl-i cān-baḥşası lāl eyler Mesīḥāyı	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne/ Rindâne	.../.../.../...	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
73a	Ḥāmī	Amān sāḳī ayağ al °āzīm-i ṣaḥn-ı çemen-zār ol Ḳadeḥ-nüşāna luṭf it cām-ı himmetle meded-kār ol	Gazel/ 5 beyit	Rindâne	.---/.---/.---/.---	
73b	Ḥāmī	Bahār eyyāmı ey dil sākin-i ṣaḥn-ı gülistān ol O serv-i ğonce-fem şevḳ ile bülbul-veş ğazel-ḥān ol	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne/ Rindâne	.---/.---/.---/.---	
74a	Ḥāmī	°Ârızın °arz it güle gülşende zībālanmasun Serve göster ḳaddiñi nāz ile ra°nālanmasun	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	
74b	Ḥāmī	Menzil-i maḳşūda kimse yitmedi ḥāk olmadan Maḥrem-i sırr-ı ḥafī olmaz ğoñül pāk olmadan	Gazel/ 5 beyit	Hikemī	-.--/-.--/-.--/-.--	
74b	Ḥāmī	Gel ey dil şanma erbāb-ı kerem dünyāda ḳalmışdır Kerem ancaḳ cenāb-ı Ḥālīḳ-ı eşyāda ḳalmışdır	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	.---/.---/.---/.---	
75a	Ḥāmī	Bilmeden nefsinı oldum şanur ādem vā°iz Nükte-i “°alleme'l-esmā”dan urur dem vā°iz	Gazel/ 7 beyit	Hicviye	..--/..--/..--/..--	
75b	Ḥāmī	Ey dil yanalım derd ile kim geldi muḥarrem Ey dīde bulan ḳana bu gündür meh-i mātem Bu ayda sürür iden ola ehl-i cehennem Ḥaḳdan utanan olmaya bu māhide ḥurrem Yansun oda ol dil ki bu günler ola bī-ḡam Kör olsun o gözler ki bu dem olmaya pūr-nem	Mütekerrir Müseddes/ 11 bend	Maktel-i Hüseyin	--/.---/.---/.---	
77b	Ḥāmī	Ġoñül māh-ı muḥarremdir fiḡān u nāle bünyād it Ṭutup mātem Ḥüseyin-i Kerbelā aḥvālını yād it	Gazel/ 7 beyit	Maktel-i Hüseyin	.---/.---/.---/.---	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
78a	Ḥāmī	Şīr-i Ḥaḳ ṣāh-ı vilāyet şehriyār-ı mülk-i dīn İbn-i ʿamm-i Muṣṭafā Ḥaydar emīrū'l-mü'minīn	Kaside/ 42 beyit	Duvazdeh İmam/ Duvaz	-.--/-.--/-.--/-.--	
81a	Ḥāmī	Şun pey-ā-pey cām u mey ey sāḳī-i devrān bize Ḥoş degildir geşt ü seyr-i ʿālem-i imkān bize	Kaside/ 31 beyit	Duvazdeh İmam/ Duvaz	-.--/-.--/-.--/-.--	
83a	Ḥāmī	Ey gōñül fikr eyle zātında ne sır var anı bil Ġāfil olma ʿarīf ol gencīne-i pinhānı bil Mā-sivādan geç rumūz-ı “ḳāf ve'l-Ḳurʿān”ı bil Bā-yı bismillāhı fehm it cānı bil cānānı bil Seyf-i ḳudret şāḥibi sultān-ı ʿālī-şānı bil Maḫhar-ı nūr-ı Ḥudā Ḥaydar şeh-i merdānı bil	Mütekerrir Müseddes/ 9 bend	Nasihat-nāme/ Pend-nāme	-.--/-.--/-.--/-.--	
84a	Ḥāmī	Ey şeh-i her dü-serā ey ḳible-i İslām u dīn Ey ḥabīb-i kibriyā nūr-ı semāvāt u zemīn Nüşḥa-i kübrā imām-ı enbiyāʾ u mürselīn Ḥāk-i rāhīn tūtiyā-yı çeşm-i erbāb-ı yakīn Sensin ol sultān-ı dāreyn ü şeffū'l-müznibīn Dergeh-i iḥsāna geldim zār u ḫayrān u ḫazīn Ḳıl şefāʿat el-amān ey “raḫmetenli'l-ʿālemīn”	Mütekerrir Müsebba/ 11 bend	Na't	-.--/-.--/-.--/-.--	
86a	Ḥāmī	Taḫtgāh-ı dilde dāʾim pādīşāhımdır Ḥüseyn Sīne eflākinde billāh mihr ü māhımdır Ḥüseyn Tā ezelden tā ebed pūşt ü penāhımdır Ḥüseyn Rūz-ı maḫşer şāfiʿ-ı cürm ü günāhımdır Ḥüseyn Nūr-ı İmānım imāmım ḳiblegāhımdır Ḥüseyn Ḳancaru ʿazm eylesem hād-i rāhımdır Ḥüseyn	Mütekerrir Müseddes/ 7 bend	Duvazdeh İmam/ Duvaz	-.--/-.--/-.--/-.--	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
87b	Ḥāmī	Ey şeh-i mülk-i vilâyet şeh-süvâr-ı “lâ fetâ” Maḥrem-i sırr-ı Nebî hem tâcdâr-ı “hel etâ” Bâb-ı luṭfuñdan bulur her nîk ü bed her dem °aṭâ Ma°den-i ilm-i ledünsin menba°-ı cûd u şehâ Kapuña geldim ġarîb-i müstemend-i bî-nevâ Luṭf u iḥsân it elim tut yâ °Aliyyü'l-murtaẓâ	Mütekerrir Müseddes / 7 bend	Duvazdeh İmam/ Duvaz	---/---/---/..	
88b	Ḥāmī	Zâhidâ bil mâlik-i mülk-i beḳâ dirler bize Ehl-i dil mir°ât-ı esrâr-ı Hudâ dirler bize Maẓhar-ı envâr-ı luṭf-ı Kibriyâ dirler bize °Âşık-ı şâdık muḥibb-i Muştafâ dirler bize Derd ile ġayret-keş-i âl-i °abâ dirler bize	Tahmis/ 5 bend	Ârifâne/ Sofiyâne	---/---/---/..	Derdli'ye tahmistir.
89b	Ḥāmī	Naḳş idelden levḥ-i câna dilde nâm-ı Ḥayderî Ḥamdüli'llâh gönümüz ḥubb-ı sivâdandır beri	Kaside/ 25 beyit	Duvazdeh İmam/ Duvaz	---/---/---/..	
91a	Ḥāmī	Ey tufeyliñ hilḳat-i ḥalk-ı semâvât u zemîn Vey vücûdın rahmet-i Raḥmâna bâ°iş külle-ḥîn Zümre-i °uşşâka ey maḥbûb-ı Rabbi'l-°âlemîn Târ-ı zülfüñdür diyâr-ı vaḥdete “ḥablü'l-metîn” Kâkiliñ sevdâsıdır sermâye-i îmân u dîn	Tahmis/ 11 bend	Na't	---/---/---/..	Ḥâfız'a tahmistir.
93a	Ḥâfız	Ey esîr-i °ışık olan vuşlat-fürüşiz eş-şalâ Biz şarâb-ı Kevşer-i neş°et-fürüşiz eş-şalâ	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---/---/---/..	
93b	Ḥâfız	Eş-şalâ kim nâr-ı °ışka yana gelsün eş-şalâ Eş-şalâ kim cām-ı °ışka kana gelsün eş-şalâ	Gazel/ 7 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---/---/---/..	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
94a	Hâfız	Eş-şalâ kim ʿâşık-ı hayrân olan gelsün berü Nûş idüp ʿışk cāmını mestân olan gelsün berü	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---/---/---/..	
94a	Hâfız	Sürür eyyâmıdır şimdi gönülden ğam firâr itsün Şafâ geldi varup hâlî mekânda hem qarâr itsün	Gazel/ 5 beyit	Bahariyye	---/---/---/---	
94b	Hâfız	Bahâr eyyâmıdır diller açıldı ğam libâsından Çeküp çâk eyleyüp çıktı bugün miḥnet qabâsından	Gazel/ 11 beyit	Bahariyye	---/---/---/---	
95b	Hâfız	Yine faşl-ı bahâr irdi Hudânın feyz-i gülzâra Açıldı bâb-ı elṭâf-ı kerem küllî çemenzâra	Gazel/ 7 beyit	Bahariyye	---/---/---/---	
96a	Hâfız	Bahâr oldu bugün gülşende güller rû-nümün oldu Yine ʿışk ehlinin âh u seḥergâhı füzün oldu	Gazel/ 7 beyit	Bahariyye	---/---/---/---	
96b	Hâfız	Bahâr eyyâmıdır sâķî ayağ al ʿazm-i gülzâr it Teferrücgâha çık seyr-i temâşâ-yı çemenzâr it	Gazel/ 9 beyit	Bahariyye	---/---/---/---	
97b	Hâfız	Bu gülzâr içre feryâdın nedir şeydâ mısın bülbül ʿAceb müştâķ-ı ḥüsn-i ğonce-i ḥamrâ mısın bülbül	Gazel/ 9 beyit	Âşıkâne	---/---/---/---	Salâ-yı Bülbül
98a	Hâfız	Her zamân bir ğamla gönlüm pür-melâl eyler felek Cevr-i bî-pâyân-ı hemle bî-mecâl eyler felek	Gazel/ 7 beyit	Feryâd-nâme	---/---/---/..	
98b	Hâfız	Hâliyâ peymâne-i rûz-ı elestin mestiyem Dost elinden içdigim cām-ı ḥucestin mestiyem	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---/---/---/..	
98b	Hâfız	Ehl-i ʿışkın dilde yüz biñ derdi var dermânı yoḥ Ḥüb-ı dehrin ʿâşıkâ biñ cevri var iḥsânı yoḥ	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	---/---/---/..	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
99a	Hâfız	Hûn-ı çeşmimden girîbânım alur nem nemlenür Tîğ-i âhım eşk-bârımdan alur sem semlenür	Gazel/ 5 beyit	Feryâd-nâme	-.---/-.---/-.---/-.---	
99a	Hâfız	Hâlile mestem meni zann itme zâhid bâde-nûş Eylerem her gâhide bir zevk ile cûş u hürüş	Gazel/ 5 beyit	Rindâne	-.---/-.---/-.---/-.---	
99b	Hâfız	Çeşmiñ gibi sâhîr meni efsûn itdi Gamzeñ gibi kıtalı cigerim hûn itdi	Gazel/ 7 beyit	Âşıkâne	---/---/---/---/---	
100a	Hâfız	Bunca demdir nâle-i efgânımı hîç şormadıñ Nâr-ı hicriñle ciger biryânımı hîç şormadıñ	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	-.---/-.---/-.---/-.---	
100b	Hâfız	Kande görsen şem'a yandıñ ey gönül pervâne tek Gice gündüz zâr kıldın bülbül-i mestâne tek	Gazel/ 7 beyit	Rindâne	-.---/-.---/-.---/-.---	
100b	Hâfız	Cüdâ düşdüm o 'anber-bu-feşânım nirde ben nirde O sîmîn-ten sühan hoş-gü-zebânım nirde ben nirde	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	---/---/---/---/---	
101a	Hâfız	Çeşmim yine hasret ruḡ-ı cānānımı seyre Tebdîl ide Bārî işim encāmını ḡayra	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	---/---/---/---/---	
101b	Hâfız	Dem çeker gördüm bu dem rindāneler bir kûşede Germ olup meclis döner peymāneler bir kûşede	Gazel/ 5 beyit	Rindâne	-.---/-.---/-.---/-.---	
102a	Hâfız	Gülşen-i gönülümde peydâ nev-be-nev ezḡâr-ı 'ışk Bu sebep cān bülbülü oldu hezâr-ı zâr-ı 'ışk	Gazel/ 9 beyit	Âşıkâne	-.---/-.---/-.---/-.---	
102b	Hâfız	Hâl-i 'ışkdır kim meni şeydâ vü sersem göstürür Eşk-i çeşmim berg-i ruḡsârımda şebnem göstürür	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	-.---/-.---/-.---/-.---	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
102b	Hâfız	Âteş-i 'ışkınlâ yanmağ tâ ki 'âdetdir baña Yana yana mağv-ı cism itmek sa'âdetdir baña	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	---/---/---/---	
103a	Hâfız	Mest-i 'ışkam cām ile mey sākīyā n'eyler baña Nağme-i âhım yeter ney muṭribā n'eyler baña	Gazel/ 7 beyit	Rindâne/ Âşıkâne	---/---/---/---	
103b	Hâfız	'Âşık-ı şūrīdeyim ammā fiğān olmaz baña Her güli bī-mihr dehrīn dīl-rübān olmaz baña	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	---/---/---/---	
104a	Hâfız	Gör ne reng itdi yine bu çarḥ-ı kec-gerdān baña Aldı şād-ı gönlümi virdi ğam-ı hicrān baña	Gazel/ 7 beyit	Feryād-nâme	---/---/---/---	
104b	Hâfız	Göñül miḥnet saña maḥrem temāşā istemekden geç Ki zindān-ı gama düşdün ferāḥ-cā istemekden geç	Gazel/ 5 beyit	Nasihatnâme/ Pend-nâme	---/---/---/---	
105a	Hâfız	Bülbül gibi bir ğonce-femiñ 'ışkına yandım Gülzār-ı ğamı âh-ı dem-â-demle tolandım Bī-raḥmı baña yār-ı vefādār ola şandım Bī-hüde fiğān eyleyüp al kana boyandım Yā Rabbi o da yansun ki ben ol âteşe yandım Âlām-ı ğam-ı hicr ile cânımdan uşandım	Mütekerrir Müseddes/ 5 bend	Âşıkâne	---/---/---/---	
105b	Hâfız	Ser-encāmım dilā bezm-i ezel renc ü elem yazmış Huṭutım levḥa-i baht-ı siyāh üzre ne kem yazmış Qalem “naḥnū ḳasemnā” da naşībim derd ü ğam yazmış Ḥudā-yı lem-yezel pūşt ü penāḥ ol pūr-kerem yazmış Keremdir her ne kim Ḥaḳḳdan gelürse şanma kem yazmış	Mütekerrir Muhammes / 5 bend	Ârifane/ Sofiyâne	---/---/---/---	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
106a	Hâfız	Mest-i cām-ı ʿışk olupda gezmeyenler serseri Virmeyenler ʿışk meydânında tâ cân u seri Bilmedi bu ʿâlemin kim seyyidi kim serveri Olmadı çün yâre vâsıl bulmayanlar Haydarı Râh-ı haḡda bilmeyenler Haydarı Haḡḡ rehberi	Mütekerrir Muhammes/ 7 bend	Medhiye	---/---/---/---	
107a	Hâfız	Eyâ şûfî ne tesbîḡ u ne ḡod ḡuşk-i riyâmız var Ne ḡavf-ı hevlet-i maḡşer ne bir bâk-i lezâmız var Ne ḡam dilde ne aḡyâra temennâmız recâmız var Gedâyız şüretâ gerçi bir ʿâlî pâdişâmız var Bizim bâb-ı tazarruʿda bir özge mültecâmız var	Mütekerrir Muhammes/ 5 bend	Ârifane/ Sofiyâne	---/---/---/---	
107b	Hâfız	Devrimiz devrânımız Bârî Hudânın ʿışkıdır Seyrimiz seyrânımız şâhib-livânın ʿışkıdır Şâdımız ḡandânımız cām-ı şafânın ʿışkıdır Şevkimiz her dem ʿAliyyü'l-Murtażânın ʿışkıdır Seyf-i ḡudret şâhibi kân-ı vefânın ʿışkıdır	Mütekerrir Muhammes/ 12 bend	Duvazdeh İmam/ Duvaz	---/---/---/---	
109a	Hâfız	Maḡhar-ı zât-ı Hudâ esrâra başım baḡlıdır Meşʿal-i mihr-i vefâ envâra başım baḡlıdır Server-i mülk-i beḡâ dildâra başım baḡlıdır Nesl-i pâk-i Haydar-ı Kerrâra başım baḡlıdır Yaʿnî ḡuṭb-ı ʿâlem ol ḡünkâra başım baḡlıdır	Mütekerrir Muhammes/ 7 bend	Duvazdeh İmam/ Duvaz	---/---/---/---	
110a	Hâfız	Sâlik-i sūy-ı Hudâyız reh-nümâmızdır ʿAlî Bende-i âl-i ʿabâyız pâdişâhımızdır ʿAlî	Gazel/ 12 beyit	Duvazdeh İmam/ Duvaz	---/---/---/---	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
111a	Hâfız	Görelî burc-ı melâhatde yüzi mâhımı âh Nigeh-i düzd-i fiten-hîz urup rāhımı âh Düşürüp ıışkına âh eyledi hem-rāhımı âh İdeli zülfüne beste dil-i âgāhımı âh İşidir gökde Mesîhâ giceler āhımı âh Güle güş itdiremem āh u seḥergāhımı āh	Mütekerrir Müseddes/ 5 bend	Feryâd-nâme	...-/...-/...-/..	
111b	Hâfız	Loḳmān Hekim lebleri dārūya kapıldı Reftārı nigū bir ḳad-i dil-cüyā kapıldı Ol ḡonce-şıfat kākil-i şebbūyā kapıldı Gönlüm yine bir çeşm-i suḥan-gūya kapıldı Mir'āt-ı nümāyān tegi ḥüb-rūya kapıldı	Tahmis/ 5 bend	Âşıkâne	--./...-/...-/..	Lutfî'nin gazeline tahmistir.
112b	Hâfız	Seyr ider ḡülzārı gönlüm aḥsen-i zîbā diyü Eylerim efḡanı bülbul tek ḡül-i ra'na diyü Büy-ı cān-baḥşā-yı zülf-i 'anber-i sārā diyü Dil yine âşüfte oldu kākil-i tuḡrā diyü Göge çıḳdı dūd-ı āhım ḳāmet-i bālā diyü	Tahmis/ 5 bend	Âşıkâne	...-/...-/...-/..	Mirzâde'nin gazeline tahmistir.
113a	Hâfız	Nālîmi ḡüş eyleyen Mecnūn-ı ānım şandılar Kūh-ı 'ömrüm delmede Ferhādı şānım şandılar Ḡülşen içre cūyı eşk-i ḥūn-feşānım şandılar Ḥalk-ı 'ālem 'andelîbi mürḡ-i cānım şandılar İtdiḡi nālîşleri āh u fiḡānım şandılar	Tahmis/ 5 bend	Âşıkâne/ Rindâne	...-/...-/...-/..	Hayalî'nin gazeline tahmistir.

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
114a	Hâfız	Söylenür âşufte-ḥalim dillere destāneyim Deşt-i sevdâdır güzârım Qays ile yeksāneyim Gerçi kim �alemde nām-ı rind ile efsāneyim �Aqlılem bâtında ammā şüretâ dīvāneyim Kimse fehmi itmez beni kim ben neyim ammā neyim	Tahmis/ 5 bend	Âşıkâne/ Rindâne	-.---/-.---/-.---/-.---	Rızâ'nın gazeline tahmistir.
115a	Hâfız	Bu feryâdı figânımıñ esâsı hep seniñçündür Hezâr-ı gön�lümiñ zâr u şadâsı hep seniñçündür Ḥarâb-ı milket-i �ömrüm binâsı hep seniñçündür Efendim çekdiğim �ışkıñ belâsı hep seniñçündür Baña bu dehr-i dünüñ her ezâsı hep seniñçündür	Tahmis/ 7 bend	Âşıkâne	.---/.---/.---/.---	�arîf'in gazeline tahmistir.
116a	Hâfız	Gir miyâna Ḥazr-âbı gâh� devr it gâh� iç Bir şurâḥ� n�kte-yâbı gâh� devr it gâh� iç Bâde-i Kev�er-mi�alı gâh� devr it gâh� iç Bezme gel sâķ� şarâbı gâh� devr it gâh� iç Kâse-i şahbâ-yı nâbı gâh� devr it gâh� iç	Tahmis/ 5 bend	Âşıkâne/ Rindâne	-.---/-.---/-.---/-.---	Tahsin'in gazeline tahmistir.
117a	Hâfız	�Ayn-ı a�mâ merd�m-i âgâh� bilmez �andadır K�rd�r ol kim dostta t�ğrı râh� bilmez �andadır �Azm-i d�dâr itmege hem-râh� bilmez �andadır Bende-i �ış� olmayan ol �ah� bilmez �andadır Nefsin idrâk itmeyen Allâh� bilmez �andadır	Tahmis/ 7 bend	�arîfane/ Sofiyâne	-.---/-.---/-.---/-.---	Misâli'nin gazeline tahmistir.

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
118a	Hâfız	Zâhidâ ser-mest-i şahbâ-yı şafâ dirler bize °İşk-bâz-ı merd-i meydân-ı vefâ dirler bize °Tâlib-i şâh-ı serîr-i “kul kefâ” dirler bize °Âşık-ı şâdık muhibb-i Muştafâ dirler bize Derd ile ğayret-keş-i âl-i °abâ dirler bize	Tahmis/ 5 bend	Ârifane/ Sofiyâne	-.---/-.---/-.---/-.---	Derdli'nin gazeline tahmistir.
119a	Hâfız	Ey gezen ğâfil nedir zatındaki esrâr-ı bil °Ârif ol °ilme'l-yaķın envâr-ı vech-i yârı bil Gel Halîl ol nâr-ı °ışka cân atup gülzârı bil Maķv-ı sırfa baş kadem meydâna gir kim varı bil Mazhar-ı esrâr-ı hikmet seyyîd ü serdârı bil Şâhib-i şimşîr-i kudret Haydar-ı Kerrârı bil	Mütekerrir Müseddes/ 7 bend	Nasihatnâme/ Pend-nâme	-.---/-.---/-.---/-.---	
120a	Hâfız	İçenler cur°a-i ışkı ebed mestân olur elbet Bulunmaz bir dem ârâmı cihân devrân olur elbet	Gazel/ 5 beyit	Ârifane/ Sofiyâne	.---/.---/.---/.---	
120b	Hâfız	Geç gönül sevdâdan el çek âh u zârın hep °abeş Dökme gel bîhûde gözden eşk-bârın hep °abeş	Gazel/ 5 beyit	Ârifane/ Sofiyâne	-.---/-.---/-.---/-.---	
120b	Hâfız	Ey birâder evvelâ olsun selâm-ı Hâķķ saña Şâniyen aķbâba cümle kıl edâ benden yaña	Gazel/ 5 beyit	Ârifane/ Sofiyâne	-.---/-.---/-.---/-.---	
121a	Hâfız	Çok temâşâ dil-rübâ itdim vefâ yok görmedim Bağ-ı dehre seyr kıldım hiç şafâ yok görmedim	Gazel/ 5 beyit	Ârifane/ Sofiyâne	-.---/-.---/-.---/-.---	
121b	Hâfız	Çi-râ mey bâ-semen-sîmâ ne-nüşî Ki câm-ı hüzn-i °âlem-râ ne-nüşî	Gazel/ 5 beyit	-	.---/.---/.---	Gazel Farsça'dır.

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
121b	Hâfız	°İşk içinde Kays ile Ferhâda beñzetmeñ beni Her belâ-keş °âşık-ı nâ-şâda beñzetmeñ beni	Gazel/ 7 beyit	Âşıkâne	---/---/---/---	
122a	Hâfız	Şerbet-i la'l-i nigârîñ şehd ü şekerden lezîz Büy-ı zülf-i pîç-tâbı müşk ü °anberden lezîz	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	---/---/---/---	
122b	Hâfız	Ezelî mest-i vücūdım kadeh-i °ışk ile mest Dökeli cüş-ı hurûşım heves-i °ışk ile mest	Gazel/ 7 beyit	Ârifane/ Sofiyâne	---/---/---/---	
123a	Hâfız	°İşka yanmak bülbüle gülzâr u gül-terden ğaraž Büy-ı vahdet şemme-i ğisû-yı dil-berden ğaraž	Gazel/ 7 beyit	Ârifane/ Sofiyâne	---/---/---/---	
123b	Hâfız	°Âşıkın her dem dili yanup kebâb olmak gerek Eşk-i çeşmi kan ile cün la'l-i nâb olmak gerek	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	---/---/---/---	
124a	Hâfız	Sırr-ı hatt-ı yârı her dem şerh iden °âşıklarız Añlayan °ilm-i rumûzı noqtadan °ârifleriz	Gazel/ 7 beyit	Ârifane/ Sofiyâne	---/---/---/---	
124a	Hâfız	Bî-vefâ yâr ile ülfet ister olsun olmasun Birdürür vuşlatla firkat ister olsun olmasun	Gazel/ 5 beyit	Ârifane/ Sofiyâne	---/---/---/---	
124b	Hâfız	Şâh iken bir şûha bâ'îş dil gedâ-meşreb gezer Hırka-püş abdâl-şüret ber-fenâ-meşreb gezer	Gazel/ 5 beyit	Ârifane/ Sofiyâne	---/---/---/---	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
125a	Hâfız	Hasret ile cism ü cânım nâ-tüvân itdiñ meded İki çeşmim rûz u şeb tâ hûn-feşân itdiñ meded	Gazel/ 5 beyit	Medednâme	---/-.-/-.-/-.-	
125a	Hâfız	Çıkup kürsîde daħl itdi bugün peymâneyi vâ'iz Dirâz itdi birâz bîhüdece efsâneyi vâ'iz	Gazel/ 7 beyit	Hicviye	----/----/----/----	
125b	Hâfız	Dâne dâne haddiñ üzre hâl mi yâ 'anber midir Deste deste kâkiliñ sünbül mi yâ gülder midir	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	---/-.-/-.-/-.-	
126a	Hâfız	Mürğ-i gönüm tâ ezel gülzâr-ı 'ışkıñ bülbüli Bülbül-i şeydâsıdır her kında görse bir güli	Gazel/ 7 beyit	Âşıkâne	---/-.-/-.-/-.-	
126b	Hâfız	Çankı bağiñ sen gibi bir gönçe-i handanı var Çankı gülde men gibi bir bülbülün nâlânı var	Gazel/ 7 beyit	Âşıkâne/ Rindâne	---/-.-/-.-/-.-	
127a	Hâfız	Dil-berâ devriñde men tek dil-figâr olmuş mı var Bâğ-ı gâmda 'andelîb-i nâle-kâr olmuş mı var	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne/ Rindâne	---/-.-/-.-/-.-	
127a	Hâfız	Dil-niyâz eyler o râhib-deyr ile ülfet kıla Hem o şem' -i tâb-ı bezm-ârâ ile rû'yet kıla	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne/ Rindâne	---/-.-/-.-/-.-	
127b	Hâfız	Göstürür hod-bînlîk bu tarz-ı etvârîñ seniñ Neş'e virmez bezm-i ehl-i dilde reftârîñ seniñ	Gazel/ 7 beyit	Âşıkâne	---/-.-/-.-/-.-	
128a	Hâfız	Cevr-i bî-haddiñle cânâ dil-figâr itdiñ beni Sen de men tek zâr ol ey âfet ki zâr itdiñ beni	Gazel/ 7 beyit	Âşıkâne	---/-.-/-.-/-.-	
128b	Hâfız	Bu le'âfet bezme bilmem sâgar-ı pür-demde mi Bu şafâ rindâna yoħsâ sâķi-i gül-femde mi	Gazel/ 7 beyit	Âşıkâne/ Rindâne	---/-.-/-.-/-.-	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
129a	Hâfız	Ne gülşen gülşen-i hüsnüñ gülünce gülgülün artar Açıldıkça gül-i rüyuñ fiğānı bülbülün artar	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	.---/.---/.---/.---	
129b	Hâfız	Gülşen-i hikmetde toğdı şimdi bir gül bî-bedel Bü şaçar şebbûları mânend-i sünbül bî-bedel	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	-.---/.---/.---/.-	
129b	Hâfız	Bâğ-ı hüsnüñ var iken gülzâra kim eyler heves Gül-ruhundan özge bir ezhâra kim eyler heves	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	-.---/.---/.---/.-	
130a	Hâfız	Bu ne âfet kim bu resme kec-külâh eyler geçer Zîr-i fesden çeşm-i cādū nîm-nigâh eyler geçer	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	-.---/.---/.---/.-	
130b	Hâfız	Seyr ider ruhsârını gülzâr-ı gülderden geçer Nâfe-i hâlîñ gören sevdâ-yı anberden geçer	Gazel/ 8 beyit	Âşıkâne	-.---/.---/.---/.-	
131a	Hâfız	Lâyık mı şehim bunca cefâ zulm ü ta'ab Üftâdeñi rencideye bilmem ne sebeb	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	--/.---/.---/.-	
131a	Hâfız	Meni bülbül gibi zâra koyup hayrân iden bu haţ Meni pervâneveş nâra yakup süzân iden bu haţ	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	.---/.---/.---/.---	
131b	Hâfız	Ey şeh-i şevket-nümâ geldiñ şafâ hoş-âmedî Çün meh-i pertev-fezâ geldiñ şafâ hoş-âmedî	Gazel/ 7 beyit	Âşıkâne	-.---/.---/.---/.-	
132a	Hâfız	Şâh-ı ışkım şehir-i gamdır tahtgâh-ı servetim Âteş-i ışkımdurur başımda tâc-ı rif'atim	Gazel/ 7 beyit	Âşıkâne/ Rindâne	-.---/.---/.---/.-	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
132b	Hâfız	Âhu kim bir gönca sevdâsında oldum °andelîb °Andelîb oldum velî hûr oldu bir müşkil rakîb	Gazel/ 7 beyit	Âşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	
133a	Hâfız	°Âleme biñ Kays ile Leylâ da biñ gelmiş gelür Verd-i hamrâ bülbül-i şeydâ da biñ gelmiş gelür	Gazel/ 9 beyit	Âşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	
133b	Hâfız	Kim rızâ-yı Hâkka tâlibdir belâdır behresi Devr-i cevrenden olur çün zâ°ferân gül-çehresi	Gazel/ 5 beyit	Ârifane/ Sofiyâne	-.--/-.--/-.--/-.--	
134a	Hâfız	Bu mihmân-hâne-i gülşen-mişâle Gelen nâ°il olur hûân-ı vişâle	Mutavvel Gazel/ 21 beyit	Hikemî	.---/---/---	
134b	Hâfız	Her ne dem dil-hâneme bir tâze gam mihmân olur Maṭbaḥ-ı şevk içre kebş-i cân aña qurbân olur	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	
135a	Hâfız	Vefk-i dil-hâh üzre bir dem dönmedi devrânımız Bulmadık rûz-ı feraḥ rencide her ezmânımız	Gazel/ 5 beyit	Feryâd-nâme/ Hayf-nâme	-.--/-.--/-.--/-.--	
135b	Hâfız	Ger sorarsañ ḥâlimiz efḡân ile ḥasretdeyüz Nâle vü feryâd u âh u zâr ile firḡatdeyüz	Gazel/ 5 beyit	Ârifane/ Sofiyâne	-.--/-.--/-.--/-.--	
135b	Hâfız	Bir perî vechinde zâhir görünür esrâr-ı Hû Çün münevver cebhesinde berḡ urur envâr-ı Hû	Gazel/ 7 beyit	Ârifane/ Sofiyâne	-.--/-.--/-.--/-.--	
136a	Hâfız	Biz nişîn-i küşe-i meyḡâne-i Hû olmuşuz Müstemend-i sâḡî-i peymâne-i Hû olmuşuz	Gazel/ 11 beyit	Ârifane/ Sofiyâne	-.--/-.--/-.--/-.--	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
136b	Hâfız	Kāmiliñ her nuṭḡ-ı pāki ḥücceti bürhān imiş Ḥaḡ bilen zātın şifātın maḡhar-ı ĩmān imiş	Gazel/ 5 beyit	Ârifane/ Sofiyâne	---/---/---/---	
137a	Hâfız	°İlm-i Ḥaḡḡı ger dilerseñ vāḡıf-ı dānāsıyuz Ḥaḡ kitābı vechimizdir nüṣṣa-i kübrāsıyuz	Gazel/ 9 beyit	Ârifane/ Sofiyâne	---/---/---/---	
137b	Hâfız	Ne maḡzūnım ne dil-şādım ne ḡālim bilmezem yā Rāb Ne ḡüldüm ḡamdan āzādım ne zārım bilmezem yā Rāb	Gazel/ 5 beyit	Münâcât	---/---/---/---	
138a	Hâfız	Yüz sürüp ṭurdum bu dem dīvānıña yā Rab meded °Acz ile el şunuben dāmānıña yā Rab meded Cān ile oldum rızā fermānıña yā Rab meded Luṭṭ u ḡahr it her ne ḡılsañ şānıña yā Rab meded Rū-siyāḡ geldim der-i ḡufrānıña yā Rab meded Bir gedāyem sâ°ilem iḡsānıña yā Rab meded	Mütekerir Müseddes/ 7 bend	Münâcât	---/---/---/---	
139a	Hâfız	Żiyāsı mihrin ey şāḡib-nübüvvet enveriñdendir Bu şıḡḡat dehre ḡün mihr-i muḡabbet ḡışveriñdendir	Gazel/ 7 beyit	Na't	---/---/---/---	
139b	Hâfız	“Kāf u nūn”uñ mebde°-i fermānı lā illā °Alī Çarḡ-ı dūnuñ menşe°-i devrānı lā illā °Alī	Gazel/ 9 beyit	Medhiye	---/---/---/---	
140a	Hâfız	Māh-ı mātembedir bugün ey ehl-i ĩmānım diyān Sīne-ḡāk eyler muḡıbb-i şāḡ-ı zı-şānım diyān	Gazel/ 7 beyit	Maktel-i Hüseyn	---/---/---/---	
140b	Hâfız	Bugün māh-ı muḡarremdir ḡönül feryād ider aḡlar Şehīd-i Kerbelānıñ mā-cerāsın yād ider aḡlar	Gazel/ 11 beyit	Maktel-i Hüseyn	---/---/---/---	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
141a	Hâfız	Mâh-ı mâtemdir muhibb-i hândân ağlar bugün Sîne-çâk idüp gürûh-ı ʿâşıkân ağlar bugün	Gazel/ 9 beyit	Maktel-i Hüseyin	-.--/-.--/-.--/-.-	
142a	Hâfız	Muḥarrem mâh-ı mâtemdir gel ey dil eyle efgânı Cihâna eşk-i çeşmiñle revân it seyl-i tûfânı	Gazel/ 7 beyit	Maktel-i Hüseyin	.---/.---/.---/.---	
142b	Hâfız	Mâh-ı mâtem rûz-ı şîven birle şâm olsun baña Şâmı feryâd ile tâ şubḥu tamâm olsun baña Gözlerim mecrâ-yı kırmızı zemâm olsun baña Ḥûn-ı dil şahbâ-yı gül-gün dîde câm olsun baña Derd-i mâtem sâķiyyâ zevķ-i müdâm olsun baña	Tahmis/ 5 bend	Maktel-i Hüseyin	-.--/-.--/-.--/-.-	Eşref'in gazeline tahmistir.
143a	Hâfız	Men gedâ-yı bendegân-ı ḥazret-i Settâriyem Dâhil-i taht-ı livâ-yı Aḥmed-i Muḥtâriyem	Gazel/ 11 beyit	Duvazdeh İmam/ Duvaz	-.--/-.--/-.--/-.-	
144a	Hâfız	ʿÂşık-ı şeydâ-yı vâriz âşinâmız gizlidir Mâʿil-i ruḥsâr-ı yâriz dil-sitâmız gizlidir Cân u dil tâ sûz-ı kârimız âh u zâmız gizlidir Şûretâ pervâne-yüz şemʿ-i ziyâmız gizlidir Bülbül-i şûrîdeyüz ammâ nevâmız gizlidir	Tahmis/ 7 bend	Ârifane/ Sofiyâne	-.--/-.--/-.--/-.-	Hıfzî'nin gazeline tahmistir.
145a	Hâfız	Şular kim nûr-ı Aḥmedden temâşâ eylemiş zâtı Fedâ idüp fenâ varın ider mesken ḥarâbâtı Egerçi şöhret ü şânı bırakmış resm ü ʿâdâtı Fenâ dârına gel gör şevket-i ehl-i ḥarâbâtı Ki Dârâ görmedi ʿömründe hergiz böyle dârâtı	Tahmis/ 5 bend	Ârifane/ Sofiyâne	.---/.---/.---/.---	Ubeydî'nin gazeline tahmistir.

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
146a	Ḳātib	Ḥarīm-i cennetāsā bir maḳām-ı dil-güşādır bu Teferrüc-gāh-ı insāna felek ʿālem nümādır bu Eliñ ber-sīne gir taʿzīm ile bāb-ı Ḥudādır bu Şaḳın terk-i edebden kūy-ı maḥbūb-ı Ḥudādır bu Naẓar-gāh-ı İlāhīdir maḳām-ı Muştafādır bu	Tahmis/ 5 bend	Na't	.---/.---/.---/.---	Nābī'nin gazeline tahmistir.
146b	Nādir	Şifātın āyetü'l-kübrā şaḳıñ “ve'l-leyli izā yağşā” Gözün “ve'n-necmī”dir ammā ḳaşıñ “ḳavseyñi ev ednā”	Gazel/ 7 beyit	Na't	.---/.---/.---/.---	
147a	Ḥāfız	Sāḳiyā cām ile defʿ-i melāl itseñ n'olur Pāk idüp çirk-i elemden sāde bāl itseñ n'olur	Gazel/ 7 beyit	Âşıkâne	-.---/.-./-.---/.-.	
147b	Müştaḳ	Biz ʿāşık-ı şeydāyız müştaḳ-ı Cemāliz biz Ḥayrān-ı temāşāyız müştaḳ-ı Cemāliz biz	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	--./---/.---/.---	
148a	Mesʿūd	Tā ezelden şıdḳ ile Subḥāna baḒlu başımız Bizi yoḒdan var iden Raḥmāna baḒlu başımız Gelmişiz ḳālū belādan seyr ile seyrān ile Devr iden bu ʿālemi devrāna baḒlu başımız	Müzdevic Murabba/ 7 bend	Medhiye	-.---/.-./-.---/.-.	
148b	Mesʿūd	Ḥamdüli'llāh luṭfı ḳıldıñ yā Resūlu'llāh meded Maẓhar-ı inʿāmı ḳıldıñ yā Resūlu'llāh meded Yevm-i maḥşerde daḥi ḳıl dāḥil-i taḥt-ı livā El-amān eyle şefāʿat yā Resūlu'llāh meded	Mütekerrir Murabba/ 5 bend	Münâcât	-.---/.-./-.---/.-.	
149b	Muṭî'î	Ey maʿden-i şıdḳ-ı şafā yā seyyidā yā Muştafā Uyan saña buldı şafā yā seyyidā yā Muştafā	Gazel/ 5 beyit	Na't	.---/.---/.---/.---	Şiirin vezni kusurludur.

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
149b	Muṭî'î	Yâ Hâdiye'l-mühtedî ben bendeñe ihtidâ Qalbim qarâr eylemez cânım seni istedi	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	.---/.---/.---/.---	Şiirin vezni kusurludur
150a	Sezâî	Her bir görinen şurete insân dinilür mi Her haṭ ki yazılmış aña Qur'an dinilür mi	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	--/.---/.---/.---	
150b	Esîrî	Seher dil bülbülü ṭuramaz uçar âheste âheste Dîr-i ser-ğonce râzını açar âheste âheste	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	.---/.---/.---/.---	
150b	Sezâ'î	Câm-ı ıışkı nûş iden ol gözleri mestânenen Mest olup fark itmez oldı mescidi meyhânenen	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	-.---/.---/.---/.---	
151a	Sezâ'î	Ne vuşlatdan olur maḥzûz ne hicretde ider ârâm Bu vâdi aṇlatılmaz özge meşrebdir dil-i nâ-gâm	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	.---/.---/.---/.---	
151b	Sezâ'î	Cân u başından geçen cânân olur Qaṭresin maḥv eyleyen ʿummân olur	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	-.---/.---/.---/.---	
151b	Ḥalvetî	Noldu bu gönlüm Derd ğam ile ṭoldı bu gönlüm Derdini lakin Derdine dermân buldı bu gönlüm	Müstezâd/ 7 bend	Ârifâne/ Sofiyâne	--.--- --.---/.---.---	Şiirin vezni kusurludur.

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
152b	Şevkî	Ey gönül ta'at Hakkı duruş it Hakkı penâh Tevbe kıl yazuğınâ yâ niçe bir cürm ü günâh Gözyaşıyla yuya gör tâ ağara rüy-ı siyâh Nefs-i şeytâna uyup °ömrini eyleme tebâh Ger dilerseñ ki saña yâr ola tevfiķ-i İlâh Di “velâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh”	Mütekerrir Müseddes/ 5 bend	Nasihatnâme/ Pend-nâme	... /... /... /... (-..) (-)	
153b	Şevkî	Çapladı beni fikr-i bed endişe-i gümrâh Ezdürdi beni tutmadım Hakkı giden râh °İşyân ile ğafletde geçen °ömrüme şad âh Hâlim nola °afv itmez ise cürmimi ol şâh Hakkdan ola tevfiķ-i °inâyet bize hem-râh Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh	Mütekerrir Müseddes/ 5 bend	Nasihat-nâme/ Pend-nâme	... /... /... /... -- /... /... /...	
154a	Yûnus	Şamedun mâleke zıddun ehadun mâleke şânî Ente Hayyun Ebediyyun küllü men düneke fânî Ente Rabbî ve Recâ°î ve Cemâlî ve Kemâlî Ve Mu°izzî ve Muẓillî Ebeden Muşlihu Şânî	Müzdevic Murabba/ 3 bend	-	... /... /... /... (-..) (-)	
154b	Naķşî	Gel ey dil-i vâşıl °ışk ol bu hûy u hâyı neylersin Bu tâķ-ı tāmtrâķı yok kırı ğavgâyı neylersin Başuñâ °aķlıñı cem° it behey rüsvâyı neylersin Gedâ-yı bî-nevâ ol devlet-i dünyâyı neylersin Ölüm oñşuñ muķarrerdir kırı ğavgâyı neylersin	Tahmis/ 5 bend	Ârifâne/ Sofiyâne	... /... /... /... ... /... /... /...	Ulvî'nin gazeline tahmistir.
155b	Muṭṭî	Kişi yolun bitirmek hey ne müşgil Hevâ bendine düşmek hey ne müşgil	Gazel/ 7 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	... /... /... /... (-..) (-)	Şiirin vezni kusurludur.

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
155b	Muṭî'î	İlâhî bu hâlde öldürme beni °İşkıñı tıyayım andan öleyim Dosta düşmâna güldürme beni °İşkını tıyayım andan öleyim	Mütekerrir Murabba/ 7 bend	Münâcât	..-./..-./..- (-.-) (-.-)	
156b	Ḥalîlî	Gel vuşlata bil bağla K̄an ağla gözüm ağla Derd ile yürek tağla K̄an ağla gözüm ağla	Musammat Gazel/ 6 dörtlük	İlâhi	---./---./---./---	
157a	Ḥalîlî	Ḥumḥānede derdiñle hem ḥānelik elvirdi °İşk cāmını nūş itdim mestānelik elvirdi	Gazel/ 7 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---./---./---./---	
157b	Azerî	Kelāma iktidārım yok niçe ḥālīm şorarsıñ sen Cünün-ı °ışk ile Mecnūn olandan °aql umarsın sen Ta°accüb eyleyüp aḥvālīme başıñ şalarsın sen Naşîḥat baña şimdi kār ider mi zann idersin sen Gel ey nāşih̄ qo pendi ḥāl-i dilden bî-ḥabersin sen Beni dīvāne kıldı ol perî bilmem ne dırsın sen	Mütekerrir Müseddes/ 5 bend	Hicviye	.---./---./---./---	
158b	Şemsî	Göster cemālīñ şem°ini yansun oda pervāneler Devlet degil mi °āşika şem°iñe qarşu yanalar	Gazel/ 6 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---./---./---./---	
159a	Hüdāyî	Mevlām seniñ °āşıklarıñ devrān iderler Hū ile Yoluñdaki şādıkların cevlan iderler Hū ile	Gazel/ 10 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---./---./---./---	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
160a	Ḳuddūsī	Sensin velīler şāhı Yā Ḥazret-i Mevlānā °Afv it benim günāhım Yā Ḥazret-i Mevlānā	Mütekerrir Murabba/ 6 bend	Medhiye	--./----	
160b	Rūhī	Bilmem bu felek vefk-i murād üzre döner mi Bir dem elimiz devlet-i iḳbāle irer mi Dīvāne göñül °aqlını başına direr mi Bir merd-i Ḥudānıñ ele dāmānı girer mi Yā Rab bize bir er bulunur himmet ider mi Yoḡsa günümüz böyle felāketle gider mi	Mütekerrir Müseddes/ 5 bend	Ârifâne/ Sofiyâne	--./--./--./--	
161a	Raḥmī	Ey şehinşāh-ı Rusul şānında “Nün ve’l-ḳalem” Ḳaşlarıñdır “ḳābe ḳavseyni ev ednā” muḫterem Gözleriñ ḥaḳkındadır “ve’n-necmi” ey °ālī himem Ḥāk-i pāy-ı devlet-i dīdārıñı °arz eylerem Yād-ı tezkār eylerem na’t-ı şerīfiñ dem-be-dem Ḳıl şefā°at bende-i nāçize ey şāḫib-kerem	Mütekerrir Müseddes/ 6 bend	Na’t	-.--/-.--/-.--/-.-	
162b	Raḥmī	Matla°-ı ḥūrşīd-i “mā evḫā” ḫabīb-i kibriyā Māh-ı tāb-ı “leyletü’l-esrā” ḫabīb-i kibriyā	Gazel/ 7 beyit	Na’t	-.--/-.--/-.--/-.-	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
162b	Raḥmī	Ey şehinşāh-ı risālet vey ḥaḳīḳat bülbüli Ol ki °unvān-ı melāḥat bāğ-ı Rıdḡānıñ güli “Ve’ḡ-ḡuḡā” vaşf-ı güli “ve’l-leyli” şerḡ-i sünbüli Bā°-i “bismillāh” da bir nokḡa ḡālīñ filfili Es-selām ey leyle-i nūr-ı hidāyet meş°ali Es-selām ey evvelīñiñ aḡirīñiñ efḡāli	Mütekerrir Müseddes/ 5 bend	Na’t	---/---/---/--- (..--)(..-)	
163b	Raḥmī	Bülbül-i bāğ-ı kerāmetdir Ḥüseyñ-i Kerbelā Ḡonce-i gülzār-ı cennetdir Ḥüseyñ-i Kerbelā Şāh-ı iḡlīm-i vilāyetdir Ḥüseyñ-i Kerbelā Ḳurretü’l-°ayn-ı risāletdir Ḥüseyñ-i Kerbelā İftihār-ı ehl-i sünnetdir Ḥüseyñ-i Kerbelā Şāfi°-i rüz-ı kıyāmetdir Ḥüseyñ-i Kerbelā	Müzdevic Müseddes/ 5 bend	Maktel-i Hüseyin	---/---/---/---	
164b	Raḥmī	Bugün māh-ı muḡarremdir ḡöñül feryād u nālān it Ḥüseyñ-i Kerbelāyı yād idüp āh ile efḡān it	Gazel/ 11 beyit	Maktel-i Hüseyin	---/---/---/---	
165b	Raḥmī	Ḳurretü’l-°ayn-ı Resülullāh şāh-ı Kerbelā Naḡd-i cānı cānda cānānı °Aliyye’l-Murḡazā Hem sürür-ı sīne-i bint-i ḡabīb-i kibriyā Gird-i na°līdir muḡıbb-i ḡānedāna tütüyā Gör ne ḡulm itdi aña ḡavm-i Yezīd-i bed-liḡā Ḥaşre dek ḡan aḡlasunlar bende-i āl-i °abā	Mütekerrir Müseddes/ 5 bend	Maktel-i Hüseyin	---/---/---/---	
166b	Raḥmī	Bugün māh-ı muḡarremdir muḡıbb-i ḡānedān aḡlar Bu ḡāl-i nā-sezāyı ḡüş idince °āşıḡān aḡlar	Gazel/ 7 beyit	Maktel-i Hüseyin	---/---/---/---	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
167b	Fuzûlî	Penbe-i dâğ-ı cünûn içre nihândır bedenim Diri oldukça libâsım budur ölsem kefenim	Gazel/ 7 beyit	Âşıkâne	..--/..--/..--/..-- (-..-) (-..-)	
168a	Fuzûlî	Öyle ser-mestim ki idrâk itmezem dünyâ nedir Men kimem sâķî olan kimdir mey ü şaķbâ nedir	Gazel/ 5 beyit	Hikemî	..--/..--/..--/..--	
168a	–	Gel ey gönül gel aķvâli söyle O Kerbelâ'da aķvâli söyle Boynuñda koyma vebâli söyle Çana boyanmış mıdır Hüseynim Gül yüzleri şolmuş ol nâzeneynim	Mütekerrir Muhammes/ 6 bend	Maktel-i Hüseyn	--./..../--	Şiirin vezni kusurludur.
168b	Şirâzî	Meded senden qaldı ey Ğanî Settâr Bozulmuş çâr gūşe cihân qalmamış Devr itdim �alemi hep başdan başa Çadr kıymet bilen insân qalmamış	Koşma/ 4 d�rtl�k	Taşlama	/..../--	Şiirin vezni kusurludur.
169b	Sult�n Muştaf�	Yıkılıpdır bu cih�n şanma ki bir de d�zele Devlet-i çarķ-ı den� virdi �amu m�btezele Şimdi erb�b-ı sa��detde gezen hep h�zele İşimiz qaldı bizim mer�amet-i lem-yezele	Murabba/ 1 bend	Hikem�	..--/..--/..--/..-- (-..-) (-..-)	
169b	R�ĝıb Paŗa	Ni�eler almadı k�m�n bu cih�nda tiz ele Felekin devr-i muţ�b�k yine bezm-i ezele Şanma ey dil ki sa��det bula bir dem h�zele Virdi H�all�ķ-ı cih�n m�btezeli m�btezele	Murabba/ 1 bend	Hikem�	..--/..--/..--/..-- (-..-) (-..-)	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
169b	Muhammed Efendî	Yıkılıpdır bu cihân ʿadl ile belki düzele Maşib-ı ehline vir virme gel mübtezele Haqqı ʿadl ile olunca yüze çıkmaz hâzele Gel hülûşîyle tevekkül kılalım lem-yezele	Murabba/ 1 bend	Hikemî	.../.../.../...- (-..) (-.)	
169b	Kâtib Fenâî	Mesnedî salţanat virdi Hudâ mübtezele Kime dâr eyleyelim ʿâlem-i tıtmuş hâzele Ey gönül başına gelen yürü derdiñ tezele Kaldı daʿvâmız kâmu dîvân-ı şâh-ı lem-yezele	Murabba/ 1 bend	Hikemî	.../.../.../...- (-..) (-.)	
170a	Mâhir	ʿÂlem-i lâhûta seyr it dehre menfûr olmadan “Men ʿarefe” sırrına yet eşyâya mecbûr olmadan Zıkr-i tevhîd it dem-â-dem dilde maʿzûr olmadan Vâşıl olmaz kimse Haqqâ cümleden dūr olmadan Kenz açılmaz her gönülde tâ ki pür-nûr olmadan	Tahmis/ 7 bend	Ârifâne/ Sofiyâne	-.../.../.../...-	Şemsî'nin gazeline tahmistir.
171b	Naşî	Ey gönül âh eyle İstedigîñ sendedir Ara gönül şehrini Her ne ki var sendedir	Koşma/ 8 dörtlük	Nasihat-nâme/ Pend-nâme	7'li hece ölçüsü	
172a	Naşî	Hiç bilmezem baña n'oldu Gönül eglenmez eglenmez Gözlerim kan ile tıldı Gönül eglenmez eglenmez	Koşma/ 8 dörtlük	İlâhi	8'li hece ölçüsü	
173a	Naşî	Âteş-i âh-ı derûnım yine tuğyân eyledi Yağdı yandırdı vücûdım gözlerim kân eyledi	Gazel/ 8 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	-.../.../.../...-	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
173b	Nağışî	Ṭoğdum anadan bir iki devrāna irişdim Ṭutdum o yolu emr ile fermāna irişdim	Gazel/ 13 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	--./---./---./---	
174b	Nağışî	Gelün tevḥīd idelüm Derdlere dermān olsun Rāh-ı ʿışka gidelüm İşimiz āsān olsun	Koşma/ 6 dörtlük	İlâhi	7'li hece ölçüsü	
175a	Nağışî	ʿİşkîñ şarābın içmeyen Mest olup ḥayrān olur mı Zencîr-i ʿışka düşmeyen Şoyunup ʿuryān olur mı	Koşma/ 5 dörtlük	Nasihat-nâme/ Pend-nâme	8'li hece ölçüsü	
175b	Nağışî	Yine dostlar gülîstānı Geldi bu bağıñ bülbüli Oğur her dil-i mestāne Geldi bu bağıñ bülbüli	Koşma/ 6 dörtlük	İlâhi	8'li hece ölçüsü	
176a	Nağışî	Gel ey dīvāne gōñül Gir içeri iç yūri Terk it cümle varıñı Bu yād ilden göç yūri	Koşma/ 6 dörtlük	Nasihat-nâme/ Pend-nâme	7'li hece ölçüsü	
176b	Nağışî	Ötdi yine cān bülbüli Derdi añın gül degil mi ʿĀşık larıñ gözi yaşı Kān bulanık sel degil mi	Koşma/ 5 dörtlük	İlâhi	8'li hece ölçüsü	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
176b	Naḳṣī	Yā Rabb ʿışkıñ şemʿinde Pervāneler yanmaz mı Bezm-i vuşlat cemʿinde Mestāneler yanmaz mı	Koşma/ 7 dördlük	İlâhi	7'li hece ölçüsü	
177b	Naḳṣī	Gel ey seher bülbuli Bâğ-ı dildāra vardıñ mı Çemen bezminde ol yāriñ Şemʿ nārına yandıñ mı	Koşma/ 6 dördlük	İlâhi	7'li hece ölçüsü	
178a	Naḳṣī	ʿArzuḥâl itmeye sulṭāna geldim Uyānmadı baḥtım ḳaldı yā Rabbi Derdlüyem ḳapūña dermāna geldim Uyanmadı ḳaldı baḥtım yā Rabbi	Koşma/ 6 dördlük	Münâcât	11'li hece ölçüsü	
178b	Nūrī	Cihān içre şāh ider Ḳalbler üzre māh ider Vaşıl-ı Allāh ider Lâilāheillāllāh	Koşma/ 8 dördlük	Tevhid	7'li hece ölçüsü	
179a	Naḳṣī	Gör kim āḥir baña nitdiñ A gönül feryād eliñden Beni ġarīb ḳoyup gitdiñ A gönül feryād eliñden	Koşma/ 7 dördlük	Feryad-nâme/ Hayf-nâme	8'li hece ölçüsü	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
179b	Naḳṣī	Ey bugün derde düşen Hû diyelim döne döne Çünkü ider ḳalbi rûşen Hû diyelüm döne döne	Koşma/ 5 dörtlük	İlâhi	7'li hece ölçüsü	
180a	Naḳṣī	Ben saña Mecnûnem sen baña Leylâ Yâ niçün yanmayam âteş-i ʿışḳa Eyledim zâtıña çünkü ben meylî Yâ niçün yanmayam âteş-i ʿışḳa	Mütekerrir Murabba/ 5 bend	Ârifâne/ Sofiyâne	-.---/-.---/-.---	Şiirin vezni kusurludur.
180b	Naḳṣī	Şun ey sâḳî bize luṭf it bugün câm-ı muşaffâyı Açılsun şâf olup diller içüp ol câm-ı şahbâyı	Gazel/6 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	.---/.---/.---/.---	
181a	Şemʿî	Ṭulunbân al yetiş ey sevdiğim imdâda yangın var Didi zâhirde mi ʿâşîḳ didim ihfâda yangın var	Gazel/5 beyit	Âşîkâne	.---/.---/.---/.---	
181a	Ümmî Kemâl	Hîç nideyin bilmezem âh u vâh ʿAhde vefâ kılmazam âh u vâh	Gazel/ 8 beyit	Feryâd-nâme	..-/-..-/-.-	
181b	Rızâ	Bülbül gibi nâlân ol Efgâna gel ey şüfî Gülşende hırâmân ol Cevlâna gel ey şüfî	Koşma/ 6 dörtlük	Nasihat-nâme/ Pend-nâme	7'li hece ölçüsü	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
182a	Feṭhî	Ey Rabbi Raḥmān Eylegil iḥsān Ḳalmasun vîrān Bu dil-i nālān	Koşma/ 5 dörtlük	Münâcât	5'li hece ölçüsü	
182b	Ümmî Sinân	Erenlerin şoḥbeti Ele giresi degil İkrâr ile gelenler Maḥrûm ḳalası degil	Koşma/ 4 dörtlük	Nasihât-nâme/ Pend-nâme	7'li hece ölçüsü	
183a	Haḳḳı	Ḥaḳḳ isteyen ʿâşıḳlar Geliñ tevḥîd idelim Ḥaḳḳ yolunda şâdıklar Geliñ tevḥîd idelim	Koşma/ 5 dörtlük	İlâhi	7'li hece ölçüsü	
183b	Haḳḳı	Ḥudâdan gelmişiz cāna Huve'l-Evvel Huve'l-Âḫir İden oldur bizi iḥyâ Huve'l-Ḥālîḳ Huve'l-Ḳâdir	Müzdevic Murabba/ 3 bend	Esmâ'ül-Hüsnâ	.---/.---	
183b	Haḳḳı	Cânımıñ cānânı sensin yâ Muḥammed Muṣṭafâ Derdimiñ dermânı sensin Yâ Muḥammed Muṣṭafâ	Mütekerrir Çift Müstezâd/ 6 bend	Na't	---/---/---/--- ---/---	
184a	Nûrî	Ser-firâz-ı evliyâdır Ḥazret-i Mollâ-yı Rûm Beñzemez zîrâ ki ḡayra şevket-i Mollâ-yı Rûm	Gazel/ 7 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---/---/---/---	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
184b	Mezākī	Şuffa-i ʿarş-ı berīndir hân-gâh-ı Mevlevî ʿArşda daḥi döner dirler külâh-ı Mevlevî	Gazel/ 7 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---/-.-/-.-/-.-	
185b	Berî	Cünbüş-i tāvus-ı ʿirfândır semâ-ı Mevlevî Fehm idiñ bir özge cevlandıır semâ-ı Mevlevî	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---/-.-/-.-/-.-	
185b	Veled	Çarnım açdır çarnım açdır çarnım aç Raḥmet it gel Tañrı baña çapu aç	Gazel/ 7 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---/-.-/-.-/-.-	
186a	Şemʿî	Pehlüvân-ı ʿışk olan bazuda kuvvet gezdirir İmtihân olmaḳlıḡa ḥaşmyla kisbet gezdirir	Gazel/ 5 beyit	Hikemî	.../.../.../... (-.-) (-.-)	
186b	Şemʿî	Râziyam her ne iderse baña serv ü semenim Tîğ-i cevır ile şad-pâre iderse bedenim	Zü'l-metâli Gazel/ 7 beyit	Âşıkâne	.../.../.../... (-.-) (-.-)	
187a	Şemʿî	Ben beni bilmem neyim dünyâ nedir ʿuḡbâ nedir Söyleyen kim söyleden kim ʿışk nedir sevdâ nedir	Zü'l-metâli Gazel/ 7 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---/-.-/-.-/-.-	
187b	Şemseddîn	Yâ Mâlike'l-Mülki'l-Çadīm Esağfirullâhe'l-Âzīm Yâ Ḥayyu Raḥmānu'r-Raḥīm Esağfirullâhe'l-ʿAzīm	Mütekerrir Murabba/ 17 bend	Münâcât	---/----	
188b	Râʿîf	Biz ġarîbe kııl şefâʿat yâ Muḥammed Muştafâ İsterem senden hidâyet yâ Muḥammed Muştafâ	Gazel/5 beyit	Münâcât	---/-.-/-.-/-.-	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
188b	Râ'îf	°İşķiñ dā'im göñlümde Hiç gülmedim °ömrümde Muḥammedî seyrimde Ġayet göresim geldi	Koşma/ 6 dörtlük	Na't	7'li hece ölçüsü	
189b	Râ'îf	Ḥasbi Rabbi cellāllāh Allāh Allāh yā Allāh Yok ḳalbimde ġayrullāh Muḥammedü'r-Resūlullāh Lāilāheillāllāh	-/ 7 bend	İlāhi	7'li hece ölçüsü	
190a	Râ'îf	Ṭutup dergāha yüzüm Direm estaġfirullāh Ḥaḳḳa bağlayup özüm Direm estaġfirullāh	Koşma/ 13 dörtlük	Münâcât	7'li hece ölçüsü	
191a	Ḥüsni	Hiç bulunmaz aḳrānı Maḥḫa luṭf u yezdānı Ġavṣ-i A'zam Geylānı Sultān °Abdulḳādiriñ Şeyḫim °Abdulḳādiriñ Ḥaḳḳ lāilāheillāllāh Allāh Allāh illāllāh	-/ 5 bend	Medhiye	7'li hece ölçüsü	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
191b	Râ'îf	Münkir terk it nizâ ^c ₁ Biz severiz simâ ³ ₁ Pîrimiz Kuṭbu'd-Dâ ³ _i Seyyid Aḥmed Rıfâ ^c _i Bu el- ^c âlemîn Rıfâ ^c _i Allâh Allâh Allâh Ḥayy Ḥayy Ḥayy Ḥayy Hû Hû Hû Hû illâllâh	-/ 5 bend	Medhiye	7'li hece ölçüsü	
192a	Şemsî	Cânân iliniñ gülleriniñ bağı göründi Dost ikliminiñ lâlesiniñ tağı göründi	Zü'l-metâli Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	---/---/---/---	
192b	Naẓîf	Zâhidâ ḥaḳḳı çün ol şâhiñ ki cûd-ı ekmele Aḥmed-i Muḥtâre vaḥy itdi kitâb-ı münzeli Aḥmedîyyem Ḥayderîyyem Mevlevîyyem ben belî Baña besdir bir Ḥudâ vü bir nebîyyi vü bir velî Lâilâheillâhu ve'llâhu'l- ^c aliyyü'l-müncelî Lâ nebî illâ Muḥammed lâ fetâ illâ ^c Ali	Mütekerrir Müseddes/ 6 bend	Medhiye	---/---/---/---	
193b	Rifât	Zîr-i pâre oluben rûtbe-i vâlâyı gözet Yüri var imdi yüri meşreb-i ^c anḳâyı gözet Niçe bir ṭab ^c -ı denî pâye-i a ^c lâyı gözet İlişik itme daḥi seyr ile dünyâyı gözet Rızık için çekme ğamı “naḥnu ḳasemnâ”yı gözet Ḳula îlâma ne ḥâcet der-i Mevlâyı gözet	Mütekerrir Müseddes/ 5 bend	Nasihat-nâme/ Pend-nâme	..-/-..-/-..-/- (---) (-.)	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
194b	Rif'ât	Dîvâne gönlüm tıflâne meşreb Devrânda devrim mekteb-be-mekteb	Gazel/ 8 beyit	Hikemî	---/--/--	
195a	Rif'ât	Ey gonce-i nevres-i fidânım Ey kıdd-i nihâl-i ergüvânım Vey tıfl-ı şafâ nükte-i tânım Ey tende revân-ı rûh-ı cânım	Müzdevic Murabba/ 3 bend	Feryâd-nâme	--./-./-.	
195b	Rif'ât	Şol vaktiñe hem qarînim olduñ Ârâm-i dili hazînim olduñ Men dūr iken sen yaqînim olduñ Rûz yedi hemân beher şebânım	Müzdevic Murabba/ 2 bend	Münâcât	--./-./-.	
195b	Rif'ât	Bûlbûl gibi mâtemde dem-besteligim vardır Geh-vâre-i firqâtde dil-ğasteligim vardır	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	--./-./-./-.	
196a	Niyâzî	Ey gönül gel ğayrıdan geç 'ışka eyle iktidâ Zümre-i ehl-i haqîkat 'ışka eyler muqtedâ	Gazel/ 7 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	-./-./-./-./-.	
196b	Niyâzî	Eş-şelâ her kim gelür bâzâr-ı 'ışka eş-şelâ Eş-şelâ her kim yanarsa nâr-ı 'ışka eş-şelâ	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	-./-./-./-./-.	
197a	Şemseddîn	Murğ-ı harîm hazretim Bağara bi-kûh mı zenem Mest-i şarâb-ı vağdetim Bağara bî-kûh mı zenem	Mütেকerrir Murabba/ 14 bend	Medhiye	-./-./-.	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
198a	Ahmed	°Arif ol mürşide ir zâtını insân ide gör Baş koyup eşigine cân ki kırbân ide gör Kaṭresin baḥre kıriş kendügi °ummân ide gör Kul iken özünü var °âleme sulṭân ide gör Ġâfil olma gözün aç sen seni insân ide gör Hemdem ehl-i dil olup teniñi cân ide gör	Mütekerrir Müseddes/ 9 bend	Nasihât-nâme/ Pend-nâme	.../.../.../... (-.-) (-.-)	
200a	Ulvi	Şarâb-ı la°liñi nûş eyledim ḥâtırda ğam neyler Şafâ kesb idecek demler durur dilde elem neyler	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne/ Rindâne	.../.../.../...	
200b	Fevri	Ne beñden iste maḳşûdın göñül ne şâhdan iste Tevekkül kııl Ḥudâya devletiñ Allâhdan iste	Gazel/ 5 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	.../.../.../..	
201a	Hayreti	Olmadım devriñde bir dem şâd eliñden ey felek Olmadı vîrâne dil âbâd eliñden ey felek Olmadı şabrım ḥarmanı berbâd eliñden ey felek Zulm idüp dâd eylemezsiñ dâd eliñden ey felek Bârî oldur olayım âzâd eliñden ey felek Âh eliñden ey felek feryâd eliñden ey felek	Mütekerrir Müseddes/ 4 bend	Feryâd-nâme	.../.../.../..	
201b	Enisi	Ben ol avâreyin kim şâġar-ı şahbâdan el çekdim Götürdüm bezm-i meyden ayâġ-ı ġavġâdan el çekdim	Gazel/ 7 beyit	Rindâne	.../.../.../...	
202a	°Ubeydi	Bu fânî evde ṭâķ-ı ġünbed-i eyvânı n'eylersin Yeriñ âḫir zemîn olur bülend-i eyvânı n'eylersin	Nâ-tamam Gazel/ 4 beyit	Hikemî	.../.../.../...	
202b	Câmiî	Ḥastedir cânım ġül-i ruḥsârıñ eyler ârizû Teşnedir la°l-i şeker ġüftârıñ eyler ârizû	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	.../.../.../..	

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
203a	Medhî	Çü gördüm dil-rübâlardan dilâ hergiz vefâ gelmez Anıñcün qalb-i maḥzûna niçe demdir şafâ gelmez Bu pendî gûş iden dânelere aşlâ ḥaṭâ gelmez Ki ya'ni baḥş-ı ademden bir ile kem edâ gelmez Vefâ resmin mücerred fehmi idenlerden cefâ gelmez Aşıl azmaz cihânda merd-i kâminden ḥaṭâ gelmez	Mütekerrir Müseddes/ 5 bend	Hikemî	.---/.---/.---/.---	
204a	Yahyâ	°İşka kâbil dil mi yok şehr içre yâ dilber mi yok Mesti yok meclisde bilmem mey mi yok sâgar mı yok	Gazel/ 5 beyit	Yek-âvâz	-.---/.-./-.---/.-	
204a	Hüsrev	Bu bezm-i °âlem-ârânîñ geçüp câm-ı şafâsından Çevirdim yüzimiz âyîne-i °âlem-nümâsından	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	.---/.---/.---/.---	
204b	Hayretî	Şuşamış cânlara la'liñ şarâb-ı zindigânıdır Qaranû güllere zülfüñ ḥayât-ı câvidânıdır	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne/ Rindâne	..---/.---/.---/.---	
205a	Dürri	Esîriñdir gönül cân-ı zenaḥdânında qalmışdır Anı bend eyleyüp öldürme zindânında qalmışdır	Gazel/ 5 beyit	Âşıkâne	.---/.---/.---/.---	
205b	Medhî	Hâḫ budur kim her kaçan okunsa Qur'ân-ı °azîm Yârlığa ne bir nefesde biñ günahkâr-ı eşim	Gazel/ 6 beyit	Ârifâne/ Sofiyâne	-.---/.-./-.---/.-	
205b	Mâhî	Ne selâmetde selîmiz ne Selîmiñ quluyuz Ne Süleymâna nedîmiz ne Nedîmiñ quluyuz	Gazel/ 6 beyit	Rindâne	..---/.---/.---/.- (-.-) (-.-)	
206a	Hayretî	Ne Süleymâna esîriz ne Selîmiñ quluyuz Kimse bilmez bizi bir şâh-ı kerîmiñ quluyuz	Gazel/ 5 beyit	Rindâne	..---/.---/.---/.- (-.-) (-.-)	

*Bu tasnif , M. Fatih KÖKSAL'ın “Şiir Mecnualarının Önemi ve Mecnuaların Sistematik Tasnif Projesi (MESTAP)” adlı çalışması örnek alınarak yapılmıştır (Köksal, 2012: 411-431).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. MECMUANIN ÇEVİRİ YAZISI

1*

Hâmî*

NA°T-I ŞERİF Lİ-HÂMÎ °ABDULGAFFÂR BABA

Mef°ülü/Mefâ°îlü/Mefâ°îlü/Fe°ülün

- 1 Âyîne-i envâr-ı Hudâ rüy-ı Muḥammed
“Kavseyni ev ednâ”² ḥam-ı ebrû-yı Muḥammed
- 2 Feyz-i Eḥadî oldı cihân içre hüveydâ*
Baḥş eyledi âfâka şafâ büy-ı Muḥammed
- 3 Şıdk ile şafâ Ka°besidir Seyyid-i Baḥḥâ
Dil bâbını hep bâz ider ḥûy-ı Muḥammed
- 4 °Işk ile dilâ şubḥ u mesâ râh-ı talebde
Kıl cânı fedâ eyle tekâpû-yı Muḥammed
- 5 Çeşm-i dil-i °uşşâk ola bî-şübhe Hudâ bîn
Kuhlı ise ger ḥâk-i ser-i kūy-ı Muḥammed
- 6 Her laḥzâda baḥş itmededir zîb u tarâvet
Bâğ-ı dile naḥl-i kıdd-i dil-cû-yı Muḥammed
- 7 Luṭf eylese ey Hâmî şifâ-baḥş olur ancak
Derd-i dil-i bîmârîna dârû-yı Muḥammed

* 1 1b

* **Abdulgaffar Hâmî**: Maraş'ta şöhret bulmuş mutasavvıf bir şairdir. Buharalı Abdülgafor namında birinin oğlu olan Gaffar Baba, Maraş'ta Alaüddevle evkafında bulunan Çarşı Tekkesi'ni ihya etmiştir. Arapça ve Farsçaya da vâkıf olan şairin güzel ve büyük bir divanı vardır. Gaffar Baba, şiirlerinde Hâmî mahlâsını kullanmıştır. Bazı şiirlerinde Bektaşî neşvesi görülen şairin sonradan Mevlevî tarikatına geçtiği anlaşılmaktadır. Dergâhın mesnevîhânlığını da yapan şair, H 1309/M 1891'de vefat etmiştir (Alicı, 2004: 6).

² “Kavseyni ev ednâ”: “İki yay aralığı kadar, yâhut daha az kaldı.” (Kur'an-ı Kerim, Necm/9).

* 2 (a) Eḥadî: Ehadı DHM

2*

Hâmî*

Mef'ülü/Mefā'ülü/Mefā'ülü/Fe'ülün

- 1 Oldı dil-i zâr ʿāşık-ı şeydā-yı Muḥammed
Her laḫza füzündür sere sevdā-yı Muḥammed
- 2 Biñ kerre düşürdi beni hāmūn-ı cünūna
Yek nükhet-i geysū-yı semen-sā-yı Muḥammed*
- 3 Girdi dile hep yaqdı bütün ḫubb-ı sivāyı
Ol naḫş-ı ḫayāl-i ḫadd-i bālā-yı Muḥammed
- 4 Seyr ideli gül rüyını her laḫzā vü her dem
Oldı bu göñül bülbul-i gūyā-yı Muḥammed
- 5 Dil-teşne düşürdi beni vādī-i ḫayāle
Fikr-i leb-i cān-baḫş-ı şeker ḫā-yı Muḥammed*
- 6 Bir ben degilem ʿāşık-ı ḫayret-zede-i zār
Hep ins ü melek ṭālib-i cūyā-yı Muḥammed
- 7 Kurtuldı ğam-ı āteş ü āb ile hevādan
Hâmî olalı ḫāk-i keff-i pā-yı Muḥammed

* 2 1b

* **Abdulgaffar Hâmî**: Bk. s 62.

* 2 (b) geysū: ğīsū DHM

* 5 (b) cān-baḫş-ı şeker: cān-baḫş [u] şeker DHM

3*

Hâmî*

Müstefîlâtün/Müstefîlâtün

I

Hasretle yandım ey kec-külâhım
 Mecnûnıñ oldum Leyl-i nigâhım
 Bir tâze gülsin pek eyle âhım
Sürme kapuñdan °uşşâkı mâhım
Var ise şâhım °afv it günâhım

II

Ġurbet-serâyız yoċdur nevâmız
 Hem senden özge yoċ mültecâmız
 Üftâdegânız budur recâmız
Sürme kapuñdan °uşşâkı mâhım
Var ise şâhım °afv it günâhım

III

Nâz u tegâfûl yetmez mi yâhû
 Yoċ mı mürüvvet ey çeşm-i cādû
 İtme perişân mânend-i ģisû
Sürme kapuñdan °uşşâkı mâhım
Var ise şâhım °afv it günâhım

IV

Ger bilmez iseñ resm-i vefâyı
 Bâri ezâlım az it cefâyı
 Kâtleyile itme kaçd-ı cüdâyı
Sürme kapuñdan °uşşâkı mâhım
Var ise şâhım °afv it günâhım

V

Hâmî hayrân hicriñle giryân
 Mânend-i Ya°ķûb ey mâh-ı Ken°ân
 Gül başıñ içün itme perişân
Sürme kapuñdan °uşşâkı mâhım
Var ise şâhım °afv it günâhım

* 3 3a

* Abdulgaffar Hâmî: Bk. s 62.

4*

Sûzî*

I

Geldim sūzāne şem'e pervāne
 Baḳmazam cāna gizli pāzār var
Yan yüregim yan gör ki neler var
Bu ḥalk içinde bize güler var

II

Dil-i bīmārım şorsa ol yārim
 Ne var ḥünkārım āh-ı seher var
Yan yüregim yan gör ki neler var
Bu ḥalk içinde bize güler var

III

‘Işḳ ile giryān cigerim biryān
 Olmuşam ḥayrān cānda eşer var
Yan yüregim yan gör ki neler var
Bu ḥalk içinde bize güler var

IV

Zülf-i telinden bāḡ-ı gülünden
 Dostuñ ilin den geldim ḥaber var
Yan yüregim yan gör ki neler var
Bu ḥalk içinde bize güler var

V

Gönlüm pür yāre geldim tımāre
 Eyle gil çāre dilde keder var
Yan yüregim yan gör ki neler var
Bu ḥalk içinde bize güler var

* 4 3a

* **Sûzî (doğ.1765/Sivas - öl. 1830/Sivas):** Sûzî-i Sivasî, 18. yüzyıl sonu ile 19. yüzyılın ilk yarısında yaşamış mutasavvıf Türk şairlerindendir. Asıl adı Ahmet olan Sûzî, 1765'te Sivas'ta doğmuştur. Şeyh Şemseddin-i Sivasî'nin soyundan âşık bir zat olan Sûzî, iyi bir eğitim almış 1783'te hacca gitmiştir. Hayatını Sivas'ta geçirmiş ve Şemsiyye-i Halvetiyye Tarikatı şeyhliğinde bulunmuştur. Ahmet Sûzî Efendi 1830'da Sivas'ta vefat etmiş ve ceddi Şemseddin-i Sivasî'nin kabri yakınına defnedilmiştir (Tahir, 1975: C 1, s 191).

VI

Derd ile hoşem mest-i medhüşem
 Dostdan gelmişem bende güher var*
Yan yüregim yan gör ki neler var
Bu halk içinde bize güler var

VII

Sûzî dilim var tâze gülüm var
 Gizli sırrım var bende hüner var
Yan yüregim yan gör ki neler var
Bu halk içinde bize güler var

5*

Sûzî*

I

Ehl-i zîkr olanı ta'yîb iderler*
 Er yârin Hakk divânında bellü olur*
 Hakk yoluna kardaş varın virenler
Er yârin Hakk divânında bellü olur*

II

Kiminiñ kalbi açık kiminiñ paslu
 Kimi deli kardaş kimisi uşlu
 Kimisi şâd olur kimisi yaşlu
Er yârin Hakk divânında bellü olur

III

Kimisi dervîşdir kimisi şûfî*
 Şûfî isen kardaş kıl kalbiñ şâfî
 Kalbiñde bulunsın Allâhın havfî*
Er yârin Hakk divânında bellü olur

* VI/2 güher: hâber YLTZA

* 5 3b

* **Sûzî**: Bk. s 65.

* I/1 iderler:idenler YLTZA

* I/2 er: O YLTZA

* I.II.III.IV.V.VI/4 er: O YLTZA

* III/1 dervîşdir: dervîş YLTZA

* III/3 Kalbinde: Gönünde / Allâhın: Mevlânın YLTZA

IV

Ben bilürem diyu kendüni ögme
 Hakk yoluna arkadaş kem nazar kılm^{*}
 Dervişin gönlünden gel gâfil olma
Er yârim Hakk divânında bellü olur

V

Derviş olan elbet mürşidiñ bulur
 Teslîm olan arkadaş maşşûdın alur
 Tenhâca tenhâca Allâhı bulur^{*}
Er yârim Hakk divânında bellü olur

VI

Hak Muhammed yolu budur ^cAlîden
 Böyle bulduk arkadaş “kâlû belâ”³dan
 Sûzî miskîn söyler pîrden velîden
Er yârim Hakk divânında bellü olur

6^{*}Halid^{*}

I

Seyrimde gördüm nâgâh
 Luṭf itdi baña Allâh
 Gördüm ki her mevcûdât
 Dimekte Allâh Allâh

II

İçdim bir tolu bâde
 Oldum gamdan azâde
 Cümle bây ile gedâ
 Dimekte Allâh Allâh

^{*} IV/2 yoluna: kıluna YLTZA

^{*} V/3 Allâhı: İlâhın YLTZA

³ “kâlû belâ”: “Evet Rabbimizsin, dediler.” (Kur’an-ı Kerim, Araf/172).

^{*} 6 4a

^{*} **Halid**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Halid mahlasını kullanan şair hakkında bilgi bulunmamaktadır.

III

Bağdım gördüm o yârı
 Terk eyledim hep vâri
 Ben beni ğâib idüp
 Didim ben Allâh Allâh

IV

Uyandım oldum âgâh
 Bağdım olmuş şehergâh
 Hem gönüm hem lisânım
 Dimekte Allâh Allâh

V

A'zâmda her ne kim var
 Hep itmekde âh u zâr
 Her hüyümda biñ zebân
 Dimekte Allâh Allâh

VI

Emân benim cânânım
 Yoluñda baş u cânım
 Fedâ olsun efendim
 Ben diyem Allâh Allâh

VII

Hep varım fânî olsun
 Gönül dildârı bulsun
 Ben Hâlid hayretde kılsun
 Dil disün Allâh Allâh

7*

Hâlid*

I

Yâ Raḥîm u Raḥmânım
 Luṭf eyle Subḥânım
 Ayırma beni senden
 Ben muḥtâc-ı iḥsânım
 Yâ huve yâ men huve leyse'l-Hādî illâ hû
 Dünyâ fânî Bâkî huve lâilâhe illâ hû

* 7 4b

* Hâlid: Bk. s 67.

II

Elim boş yüzüm kara
Hicriñle düşdüm zarâra
Düşeli cüdâ senden
Artmağdadır efğânım
Yâ huve yâ men huve leyse'l-Hâdî illâ hû
Dünyâ fânî Bâķî huve lâilâhe illâ hû

III

Aradım yok çâresi
Oñulmaz dil yâresi
Olmazsa dermân senden
Kim ider yâ Raḥmânım
Yâ huve yâ men huve leyse'l-Hâdî illâ hû
Dünyâ fânî Bâķî huve lâilâhe illâ hû

IV

Beni koyma ğurbetde
Yâķûbî nâr-ı ḥasretde
Murâdım rızâ senden
Yâ Ḥannân u Mennânım
Yâ huve yâ men huve leyse'l-Hâdî illâ hû
Dünyâ fânî Bâķî huve lâilâhe illâ hû

V

Sensin vâhibu'l-^caṭâ
Ḥâlid kapuñda gedâ
^cÎnâyet ister senden
Luṭf eyle yâ Subḥânım
Yâ huve yâ men huve leyse'l-Hâdî illâ hû
Dünyâ fânî Bâķî huve lâilâhe illâ hû

8*

Selâmi*

Müstefîlün/Müstefîlün

I

Ey derd ile efğân iden
 Eş-şabru miftâhu'l-ferec
 Yâ hüzn-i dil-i nālân iden
Eş-şabru miftâhu'l-ferec

II

Vaḳti gelüp bir gün toğar
 Bu leyle ḥublâdan beşer
 Bu zülmet-i ğamlar gider
Eş-şabru miftâhu'l-ferec

III

Ya'kûbını ḥandân ider
 Eyyûbına dermân ider
 Şabr it Hudâ ihsân ider
Eş-şabru miftâhu'l-ferec

IV

Düşme ğam-ı ferdâya gel
 İRmez yire uzatma el
 Müşgilleriñ hep ola ḥal
Eş-şabru miftâhu'l-ferec

V

Maḳşûdını Rabbu'l-enâm
 İ'ṭâ ider cümle temâm
 Vird-i zebân eyle müdâm
Eş-şabru miftâhu'l-ferec

VI

Vardır zevâle bir kemâl
 Bedr olur elbetde hilâl
 Var mı şabâḥ olmaz leyâl
Eş-şabru miftâhu'l-ferec

* 8 5a

* **Selâmi**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Selami mahlasını kullanan 4 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin bu şairlerden hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

VII

Her yusuñ evvel ʿusrı var
 Her ʿusruñ iki yusrı var
 Her şeyde Hakkıñ sırrı var
Eş-şabru miftāhu'l-ferec

VIII

Naḥl-i ümīdīnden şemer
 Bir gün ele bî-ğam girer
 Gün toğmadan neler toğar
Eş-şabru miftāhu'l-ferec

IX

Hāliñ diyüp herkeslere
 Āb-ı rüyıñ dökme yere
 Hācetleriñ Hakkdan ire
Eş-şabru miftāhu'l-ferec

X

Olma **Selāmī** pā-yi-māl
 Endūh ile rūz u leyāl
 Eyle bu nuṭkı ḥasbuḥāl
“Eş-şabru miftāhu'l-ferec”⁴

9*

Elbendī*

I

ʿİşkıñ māyesin aldım
 Allāh Allāh diyerek
 Böyle devlete irdim
Allāh Allāh diyerek

⁴ “Eş-şabru miftāhu'l-ferec”: “Sabır, her başarının anahtarıdır.” (Yardım, 1999: 125). Bu hadis şiirin mütekerrir mısrasıdır.

* 9 5b

* **Elbendī**: “Maraşlı Şairler Yazarlar Alimler” adlı eserde Elbendī mahlaslı 1 şair yer almaktadır. Ancak bu şiirin bu şaire ait olup olmadığı tarafımızca tespit edilememiştir.

II

Ḥazreti Ādem neslimiz
Allāh bizim dostumuz
Dīdār görmek kaşdıımız
Allāh Allāh diyerek

III

°Akl olan °ibret alır
Direksiz kûbe tûrur
Ey Güneş böyle yürür
Allāh Allāh diyerek

IV

Bağ deryāda Yūnusa
Gökde Ḥazreti °İsā
Dergāha vardı Mūsā
Allāh Allāh diyerek

V

Ya°kûb Yūsufi buldı
Süleymān mühri aldı
İsmā°ile koç indi
Allāh Allāh diyerek

VI

Uçmak tâcını giydi
Burāk atına bindi
Vardı ḥazrete irdi
Allāh Allāh diyerek

VII

Allāh adı dillerde
Sevgülü gönüllerde
Ol kôrķulu yollarda
Allāh Allāh diyerek

VIII

Allāh adı uludur
Emrin tutan kuludur
Mü°minleriñ yoludur
Allāh Allāh diyerek

IX

Açıldı ʿışkıñ bābı
 Yoğ bu sözün hisābı
 Oğurlar dört kitābı
Allāh Allāh diyerek

X

Ölüp ʿabre varınca
 Melek suʿāl sorunca
 Rabbiñ kimdir diyince
Allāh Allāh diyerek

XI

Elbendīye gülerler
 Bu neşegil söz dirler
 Derde dermān bulurlar
Allāh Allāh diyerek

10*

Seyfī*

BENT-İ SEYFİ

I

Cümle dünyā siziñ olsun
 Bir dost bir post yeter baña
 Aṭlas zibā siziñ olsun
Bir dost bir post yeter baña

II

Begler tahtından inerler
 Ayaksız ata binerler
 Toprağa gömüp dönerler
Bir dost bir post yeter baña

* 10 6b

***Seyyid Seyfi Nizamoğlu (doğ.?./İstanbul - ö.1601/İstanbul):** Halvetî-Sinânî şeyhi, mutasavvıf şairdir. Adı Seyfullah Kasım'dır. Silivrikapı'da bir tekke kuran Şeyh Seyyid Nizâmeddin Ahmed Efendi'nin oğludur. Ne zaman doğduğu tam olarak bilinmemektedir. Silivrikapı dahilinde kendisi için inşa edilen Emîrler Tekkesi'nde irşad faaliyetine başlayan ve uzun yıllar burada irşadla meşgul olan Seyyid Nizamoğlu 1010 yılı Muharrem ayında (Temmuz 1601) vefat etti (Tosun, 2009: C 37, s 74-75).

III

Sanur mısıñ kalsañ gerek
 Bilür misiñ n'olsuñ gerek
 Biñ yıl yaşar olsañ gerek
Bir dost bir post yeter baña

IV

Ḳārūn mālın vir dirlerse
 Beni sulṭān kırlarsa
 °Ālem ḳulum olurlarsa
Bir dost bir post yeter baña

V

Şoñu yoḳ devletden n'olur
 Ecel gelür seni bulur
Seyyîd Seyfî işin bilür
Bir dost bir post yeter baña

11*

Ḥālid*

BENT-İ ḤĀLİD

I

°İşk ile düşdüm nāre
 Dem-be-dem āh u zāre
 İşlerim cürm ü °işyān
 Ḥidmetim yoḳdur yāre

II

Baḡrım delik delikdir
 Sīnem oldı pür yāre
 Çeşmimde ḳanlı yaşlar
 Aḳmaḳda koyı yāre

III

Ḥasretle yandı cānım
 Ḳalmadı şabra çāre
 Bilmem ki naşıl varam
 Elim boş yüzüm ḳāre

* 11 6b

* Ḥālid: Bk. s 67.

IV

Raḥm ideñ baña dü-sitān
 Ben ġarībi āvāre
 Hicriñle yandı cānım
 °Arz ideñ ḥālim yāre

V

Şarardım şoldum yandım
 İden yok mı bir çāre
 Lutf eyleyiñ Ḥālīde
 İrüşsün vaşl-ı yāre

12*

Ḥālīd*

Mefâ°ilün/Mefâ°ilün

I

Daḥlīñ yā āl-i °abā
 Ḥuşūşa bint-i Muştafā
 Qapuñda maḥrūm eyleme
Meded yā Ḥazreti Zehrā

II

Başımda °ışk ile sevdā
 Mişāl-i bülbül-i şeydā
 Eşk-i bārım kanlar döker
Meded yā Ḥazreti Zehrā

III

Bir °ācizem geldim saña
 Qoyma lutf it beni baña
 Nefs ü şeytān yolum aldı
Meded yā Ḥazreti Zehrā

* 12 7a

* **Ḥālīd:** Bk. s 67.

IV

Müjde virmiştin sen baña
Evlâd imiş ideñ saña
Hâşâ va^cdiñ ola hilâf
Meded yâ Hâzreti Zehrâ

V

Yâ seyyîd-i cümle nisâ
Muhtâcındır bây u gedâ
°Alîlem gel tut elimden
Meded yâ Hâzreti Zehrâ

VI

Mâder-i şâh-ı zâde-gân
Dest-gîr-i bî-çâre-gân
Yorulduñ kaldım yolda ben
Meded yâ Hâzreti Zehrâ

VII

Yâ menba^c-ı cûd-ı seḥâ
Yâ zevce-i şîr-i Hudâ
Ayrırma Hâlidi senden
Meded yâ Hâzreti Zehrâ

13*

Şerife*

MEDHİYYE-İ HAYDARİ BENT-İ ŞERİFE*

Müfte^cilün/Fâ^cilün

I

Al zû-kerem güheri*

Gezme yeter serseri

Diñler* iseñ gel beri

Medhiyye-i Hayder^oi

II

°Amm-i zâde-i* habîb

Mağbûl-i Rabb ü Mucîb

Şânına* oldu naşîb

Duğter-i Peyğamberi

III

Nâmı Şerîf-i °Alî

Rehber-i hayl-i velî

Şânına dirler belî

Oldı cihân çâkeri

IV

Şîr-i Cenâb-ı Hudâ

Pâdişâh-ı evliyâ

Server-i âli °abâ

Seyyîd-i ins ü perî

* 13 7b

* **Şerife (doğ.1809-öl.1861):** Şeref Hanım, İstanbul'da doğdu. Şair Mehmet Nebil Bey'in kızıdır. Şeref Hanım, Kadirî muhibbi ise de esas olarak Yenikapı Mevlevîhânesi şeyhi Osman Selahaddin Dede'ye bağlıdır. XIX. yüzyılın üç kadın şairinden biri olan Şeref Hanım'ın divanında yirmi bir farklı nazım şekliyle yazılmış toplam 4803 beyit tutarında 677 şiir yer almaktadır. Kullandığı nazım biçimleri, ele aldığı konular, dili ve ifade özellikleri bakımından kadın şairler arasında önemli bir yer kazanmıştır. Dili sade ve nazım tekniği güçlü kabul edilen Şeref Hanım divan edebiyatının klasik mazmunlarına ve benzetmelere şiirlerinde yer vermiştir. Divanındaki birçok şiirde zekâsı, esprisi, bazan da bunların altında gizlenen sitem ve hüznü görülmektedir. Devrine göre serbest ve rahat söyleyişleri garip karşılanan şairin Nedîm tarzı şuh ve şen söyleyişlerinin yanı sıra Nâbî ve Koca Râgıb Paşa tarzında hakîmâne beyitleri de vardır. Daha çok felekten şikâyet, kadere rıza, ehl-i dilin dünyada rahat yüzü görmemesi gibi konuları işlemektedir (Arslan, 2010: C 38, s. 550).

* MEDHİYYE-İ HAYDARİ: MEDH-İ İMÂM °ALİ ŞHD

* I/1 zû-kerem güheri:dökeyim gevheri ŞHD

* I/3 Diñler:Bilmez ŞHD

* II/1 °Amm-i zâde:Zâde-i °amm ŞHD

* II/3 Şânına: Zâtına ŞHD

V

Vâkıf-ı her hayr u şer
 Maẓhar-ı fevz ü zafer
 İstese alurdı ger
 Zabtına her kişverī

VI**

Kim olur añā mişāl
 Beyhüdedir kı̄l u kı̄āl
 Oldı zenān u ricāl
 Cümlesi fermān-berī

VII

Kendüsi mäh-ı encāmeyn*
 Oldı Ḥasen ü Ḥüseyn*
 Rüşen oldı ʿālemeyn*
 Zāt-ı ziyā-güsteri

VIII*

Elde kalem lāl olur
 Ḥayretime dāl olur
 Medḥini icmāl olur
 Ğayrı kapa defterī

IX*

Rûz-ı cezâ âh vâh
 Ḥâl-i ğarîbem tebâh
 Görmeyeyim ey penâh
 Tehlike-yi maḥşerī

* VI. bent ŞHD'de VIII. bent.

* Mehmet ARSLAN'ın hazırlamış olduğu Şeref Hanım Divanı'nın neşrinde bulunan "Ḥaşma o ʿālī-tebār/ Şaldığı dem Zülfekâr/İtdirir idi firâr/ Terk ile cân u seri" bendi mecmuamızda bulunmamaktadır.

* VII/1 mäh-ı encāmeyn: meh encümen ŞHD

* VII/2 Ḥasen ü Ḥüseyn: Ḥüseyn ü Ḥasen ŞHD

* VII/3 Rüşen oldı ʿālemeyn: ʿĀlemi rüşen iden

* VIII. bent ŞHD'de IX. bent.

* IX. bent ŞHD'de XI. bent

X*

Elin çeksin* cümle kes
 Baña sen ol çäre res
 Tâ dem-i âhîr nefes
 Luṭfîñî it mazherî

XI*

Ey kerîm-i lâ yu'ad
Şerîfe’i itme red*
 Teşne-dîl im şun meded
 Âb u mey-i kevşerî*

14*

Şeyhzâde*

I

Şem'e yanan pervâneler
 Geliñ berâber yanalım
 °Işka düşen divâneler
Geliñ berâber yanalım

II

Yanmağdır bizim kıarımız
 Hıarc idelim hep vârimız
 Pervâneler yârânımız
Geliñ berâber yanalım

III

Variñ söyleñ şol bülbüle
 Neden °aşık olmuş güle
 İrmek isterseñ menzile
Geliñ berâber yanalım

* X. Bent ŞHD’de XII. bent

* X/I Elin çeksin: Çeksin elin ŞHD

* XI. bent ŞHD’de X. bent

* XI/2 Şerîfe’i itme red: İtme Şeref-zârı red ŞHD

* XI/4 Âb u mey-i kevşerî: Câm-ı mey-i kevşerî ŞHD

* 14 8a

* **Şeyhzâde:** “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Şeyhzade mahlasını kullanan şair hakkında bilgi bulunmamaktadır.

IV

Münkir zâhid bizi taşlar
 Akıdalum kanlu yaşlar
 Hâk tarîkdir ey kardaşlar
Geliñ berāber yanalım

V

Gel **Şeyhzādem** sen de yān
 Yaş yerine dökelim kân
 Hâk didārın isteyen cān
Geliñ berāber yanalım

15*

°**ABDULKÂDİR ŞALÂSİ**

I

Elif Allâhîñ kânı
 Bâ Bağdâddır mekânı
 Tâ tevḥîdîñ arslânı
 °**Abdulkâdir Geylânî**

II

Şâ şâbitdir sırrında
 Cîm cemâliñ nûrında
 Hâ ḥayâtîñ °ilminde
 °**Abdulkâdir Geylânî**

III

Hâ Hudânîñ yapısı
 Dâl delâlet kapısı
 Zel zelîlîñ tapısı
 °**Abdulkâdir Geylânî**

IV

Râ rütbesi °âlîdir
 Zâ ziyâde ulıdır
 Sîn şehâvet kânîdir
 °**Abdulkâdir Geylânî**

V

Şin şerī'at enverī
Şād şafānīn perverī
Zād ziyānīn rehberī
°Abdulḳādir Geylānī

VI

Ṭā ṭarīḳat sulṭānı
Zā zāhirdir burhānı
°Ayn °ışḳıñ °irfānı
°Abdulḳādir Geylānī

VII

Ġayn ġāyet zikri çok
Fā fenāya fikri yok
Ḳāf ḳudretten özi tok
°Abdulḳādir Geylānī

VIII

Kāf kerāmetdir işi
Lām laṭīfiñ cünbüşi
Mīm muḥabbet dervīşi
°Abdulḳādir Geylānī

IX

Nūn nazīri yok anıñ
Vāv vücūdı zamānıñ
Hā himmeti sulṭānıñ
°Abdulḳādir Geylānī

X

Lām elif lām elifdir maḳāmı
Yā yāda yokdur nişanı
Bu ḥaḳīriñ sulṭanı
°Abdulḳādir Geylānī

16*

Seyfi*

I

Göçerem ben göçerem ben
 Her nesneden geçerem ben
 Bozulup bu ten kafesi
 Bir kuş olup uçerem ben

II

Dünyâda şağ olan görür
 Her kişi itdigin bulur
 Nevbet birgün baña gelür
 Ecel meyın içerem ben

III

Eyü yâdlu ne itdimse
 Ne aşıl bula gitdimse
 Bunda her ne ekdim ise
 Ol dünyâda biçerem ben

IV

Hak̄k şaşırmasın yolumdan
 Gitmesün tevḥîd dilimden
Seyyîd Seyfî nefs elinden
 Zebûn olmuş nâ-çârem ben

17*

Ḳuddûsî*

I

‘Âşık-ı yezdân
 Dir Allâh Allâh
 Tâlib-i irfân
Dir Allâh Allâh

* 16 9a

* **Seyyid Seyfi Nizamoğlu**: Bk. s 73.

* 17 9b

* **Ḳuddûsî Ahmet Efendi** (doğ.1769-öl.1849): Mutasavvıf, şair ve Kâdirî şeyhi. 11 Rebîülevvel 1183'te (15 Temmuz 1769) Niğde'nin Bor ilçesinde doğdu. Maraş'tan Niğde'ye göç eden Nakşibendî şeyhi ulemâdan Hacı İbrâhim Efendi'nin oğludur. Sûfiyâne, dervişâne ve âşıkane şiirleriyle çevresi üzerinde etkili oldu. Kendi ifadesine göre zühd ve takvâya büyük önem verilen Nakşibendiyye tarikatında sülûk ve zikrin müridlerine fazla faydalı olmadığını görerek Kâdiriyye'ye intisap etti ve müridlerini bu tarikatın esaslarına göre terbiye etmeye yöneldi (Uludağ - Köksal, 2002: C 26, s. 315-316).

II

İns ü cān dā'im
Kūllukdā dā'im
Vaḥş u behā'im
Dir Allāh Allāh

III

Neml tūyūr hem
Zikr ider her dem
Nāṭıq u ebsem
Dir Allāh Allāh

IV

Yerler felekler
Cümle melekler
Şūda semekler
Dir Allāh Allāh

V

Zī-rūḥ cemādāt
Eyler 'ibādāt
Cümle maḥlūḳāt
Dir Allāh Allāh

VI

Allāh di ey yār
Her zemān her bār
Müşṭāk-ı dīdār
Dir Allāh Allāh

VII

Her derde dermān
Zikr-i Ḥaḳḳ ey cān
İsteyen rıḍvān
Dir Allāh Allāh

VIII

İt hemān tekrār
Bu ismi her bār
Sālik-i Cebbār
Dir Allāh Allāh

IX

Zıkr eyle ʿāşık
Ol vaşla lāyık
Tālib-i şādık
Dir Allāh Allāh

X

Gel yān bu nāre
Gīt gird-i gāre
Arayan çāre
Dir Allāh Allāh

XI

Olma **Ḳuddūsī**
Bu ismi nāsı
Ḥaḳḳ āşīnāsı
Dir Allāh Allāh

18*

Ḳuddūsī*

Mefʿülü/Mefāʿülü/Mefāʿülü/Feʿülün

- 1 Baḳ ḥāline şol vāʿiz-i fettān-ı zamānıñ
Menʿ eyler imiş zıkrini cehr ile Ḥudānıñ
- 2 Her şey ider Allāhı zıkrı kendi dīlince
İnkārına beʿiş nedir ol reʿy-i ḥaṭānıñ
- 3 Kimisine ihfāʾ ile çün itdi tecellī
Kimisine de cehr ile Ḥallāḳ u Ḥudānıñ*
- 4 Ey kendüni ʿālim şanıçı münkir-i cāhil
Vallāhi gālaṭdır bu seniñ biliş ü zannıñ
- 5 Sırrı ne durur söyle eger var ise ʿilmiñ
Oḳundığınıñ şavt-ı bülend ile ezānıñ

* 18 10a

* **Ḳuddūsī**: Bk. s 82.

* 3(b) Ḥudānıñ: Cihānıñ KD

- 6 Her gice namâzında cehr olduğı meşhûr
Niçün di cevâbını baña yumma dehânîñ
- 7 Kıur'ânı tilâvet yâ niçün cehr ile efđal
Hem sırrı ne minberdeki cehrî huṭebânîñ
- 8 “Lebbeyk”⁵ diyü niçün çağırır vakfede ḥuccâc
Di sırrı ne ol ‘arsada feryâd u figânîñ
- 9 Haccîñ yâ niçün ziynetidir telbiye cehren
Hem ḥikmetini söyle baña ref‘i-i şadânîñ
- 10 Eyyâh ki henüz oldu ġarîb-i dîn-i Muḥammed*
Çün qaldı elinde bu mişilli ‘ulemânîñ
- 11 Münkirleri nehy eylemeyüp ‘aksîñ iderler
Kuddûsî hemân bil ki budur başı belânîñ

19**

Kuddûsî*

I

Mest ü ḥayrânım
Zâr u giryânım
Her dem lisânım
Hû dimek ister

II

Gözümdeñ yaşlar
Aqmağa başlar
Cümle kırd kıuşlar
Hû dimek ister

⁵ “Lebbeyk”: Hac ve umre esnasında ihrama girenlerin “Lebbeyk Allâhümme Lebbeyk/Allah’ım emret, emrine hazırım.” diye, sesli olarak yaptıkları duanın baş kısmıdır. Telbiye denilen bu dua, haccın sıhhatının şartlarından (Yılmaz, 1992: 109-110).

* 10(a) henüz oldu ġarîb-i dîn-i Muḥammed: ġarîb oldu henüz dîn-i Muḥammed KD

* 19 10b

* Ahmet Doğan tarafından hazırlanan Kuddûsî Divanı’nın neşrinde 11. dörtlük olarak yazılmış “İns cin melekler/Yerler felekler/Suda semekler Hû dimek ister” ve 12. dörtlük olarak yazılmış “Anın ‘ışkıyla/Leyl ü nehârâ/Saat dakika/Hû dimek ister” mecmuamızda bulunmamaktadır.

* **Kuddûsî**: Bk. s 82.

III

Pendimi tut gel
Bir ere vir al
Ölmezden evvel
Hû dimek ister

IV

Gice ol kâ'im
Gündüzün şâ'im
Ehl-i Hakk dâ'im
Hû dimek ister

V

Gezme yabânda
Bul Hakkı sende
Olmağa bende
Hû dimek ister

VI

Gayrıyı koyan
Kalbini yuyan
Âşıkım diyen
Hû dimek ister

VII

Terk it sivâyı
Olma mezâi^{*}
Seven Hudâyı
Hû dimek ister

VIII

İrfân isteyen
İhsân isteyen
Cânân isteyen
Hû dimek ister

* VII/2mezâi:hevâi KD

IX

Ol nefse mālîk
Olmağıl hālîk
Şıdķ ile sālîk
Hû dimek ister

X

Hû ism-i a'zam
Hû Hû di hâcem
Ḳuddûsî her dem
Hû dimek ister

20*

Ḳuddûsî*

Mef'ûlû/Mefâ'îlû/Fe'ûlûn

- 1 'Arz-ı hâl için şulţāna geldim
Sā'ilem luţf u ihsāna geldim
- 2 Derd-i firāķe dermān aradım
Ben ol ṭabībe dermāna geldim
- 3 Cān ķulağıyla ḥüsnüni tuyup
Şem' -i cemāle pervāne geldim
- 4 'Işķına oldum ānıñ giriftār
Ḳalmadı 'aķlım divāne geldim
- 5 Āmāde olmuş çün ḥamr-ı şāfî
Nüş eyleyüben mestāne geldim
- 6 Yağmaladı 'ışkı zühd ü taķvāmı
'İlm ü 'amelden bigāne geldim
- 7 Hükmini icrā' itdi 'ışk bende
Yanmağa nār-ı sūzāna geldim
- 8 Maḥv u fenāda buldum şafāyı
Yokluķla rāh-ı merdāne geldim

* 20 10b

* **Ḳuddûsî**: Bk. s 82.

- 9 Bidim ki vârlık perdedir Hâkka
Ref' idüp anı cānāne geldim
- 10 Eyledi tevḥīd ḥūş beni irşād
Bir kaçre iken °ummāna geldim
- 11 Der ki **Ḳuddūsī** “el-ḥamdülillāh”⁶
Kaçdım sivādan Yezdāna geldim

21 **

Leylā*

Müstef' ilün/Müstef' ilün

I

Ey fātih-i Ḥayber °Alī
Vey melce°-i aḥḳar °Alī
Kerrār hem Ḥaydār °Alī
Mevlā-yı hem ḳanber °Alī
Ey sāḳī-i kevşer °Alī
Dāmād-ı Peyğamber °Alī

II

Sen derd-i dil dermānısın
Dil mürdi-gānıñ cānısın
°Aşıklarıñ ĩmānısın
Hem mülk-i dīn ḥāḳānısın
Ey sāḳī-i kevşer °Alī
Dāmād-ı Peyğamber °Alī

⁶ “el-ḥamdülillāh”: “Hamd Allah’adır.” (Kur’an-ı Kerim, Fatiha/1).

* 21 11a

* - : İstimdād Ey-Ḥazret-i Ḥaydar Kerremallāhu Vecheh LHD

* **Leyla Hanım** (d. ?-ö.1264/1848): Leyla Hanım, İstanbul’da doğmuştur. Doğum tarihi bilinmemektedir. Babası Kazasker Moralızade Hamid Efendi’dir. Şiir zevkini ve edebî bilgisini dayısı Keçecizade İzzet Molla’dan almıştır. Divan şiiri kalıpları içinde hemen her türden şiirler yazan şairenin bir Divan’ı vardır. İstanbul’da vefat etmiştir (Arslan, 2003: 20-40).

III

Ol dem ki cem^c ola ^cuşāt
 Senden olur fevz ü necāt
 Eyle ^caṭā mā'ü'l-ḥayāt
 Ḥayy it beni ba^cde'l-memāt
Ey sāḳī-i kevşer ^cAlī
Dāmād-ı Peyğamber ^cAlī

IV

Ey şehriyâr-ı evliyâ⁹
 Vey maḥrem-i Faḥrû'n-nisâ
 Şırr-ı Ḥabīb-i Kibriyâ
 Şîr-i Ḥudâ şîr-i Ḥudâ
Ey sāḳī-i kevşer ^cAlī
Dāmād-ı Peyğamber ^cAlī

V

Oldum yine nefse esîr
 Aḥvâlîme sensin ḥabîr
^cÂşîlere luṭfuñ keşîr
Leylâya sen ol dest-gîr
Ey sāḳī-i kevşer ^cAlī
Dāmād-ı Peyğamber ^cAlī

22*

Sûzî*

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Derdim çokdur kaçkî birin yanayım
 Yaḥşî derdi yaman derdi yâr derdi
- 2 Ser-güzeştîm kimlere ^carż eyleyim
 Zâhir derdi bâṭın derdi ^câr derdi
- 3 Râḥatım yok giceler tâ şubḥa dek
 Namâz derdi niyâz derdi zâr derdi
- 4 Mâ-sivâlar birbirin sevḳ itmede
 Nefs derdi şeyṭân derdi âğyâr derdi

* 22 11b

* Sûzî: Bk. s 65.

- 5 Gönlümüz dā'im televvün üzredir
Sâlik derdi sülûk ile ezkâr derdi
- 6 Ehl-i sülûk yollarını az diler
Dünyâ derdi aḥret derdi kâr derdi
- 7 Ṭarîḳ ehli rāḥat olmaz dünyâda
Münkir derdi muḥib derdi câr derdi
- 8 Geldi bahâr derdi artar ʿâşıkın
Bülbül derdi güller derdi ḥâr derdi
- 9 Müslümânlar ḳanḳı birin düşünsün
Suʿâl derdi ḥesâb derdi nâr derdi
- 10 Ḳabre varınca Ḥudâ ḥıfz eylesün
ʿAḳreb derdi çiyân derdi mâr derdi
- 11 **Sûzî** derdi beñzemez bir kimseye
İmân derdi erkân derdi yâr derdi

23**

Sûzî*

I

Gel terk eyle dünyâyı
Tevḥîde gel tevḥîde
Gel zıkr eyle Mevlâyı
Tevḥîde gel tevḥîde

II

Malı mülki* her işi
Terk it bâṭıl teşvîşi
İster iseñ cünbüşi
Tevḥîde gel tevḥîde

* 23 11b

* Bu şiir Zafer Arslan'ın yüksek lisans tezinde beyitler halinde 14'lü hece vezni ile yazılmıştır.

* **Sûzî**: Bk. s 65.

* II/1 Malı mülki: Mal u mülki YLTZA

III*

Zâhid aldanma mekre
Kendüñi şalma fikre
Ulaş meclis-i zikre
Tevhîde gel tevhîde

IV

Gel kalbini pak eyle
Gel cismiñi hâk eyle
Hem sineñi çâk eyle
Tevhîde gel tevhîde

V

Gel şıdk ile cüş eyle
Gir kalbini hoş eyle
°Işk bâdesin nüş eyle
Tevhîde gel tevhîde

VI

Bu erenler meydânı
Gelenler verdi cânı
Şorulmaz bunda kânı
Tevhîde gel tevhîde

VII

Kalk şehrin âh eyle
Virdiñi Allâh eyle
°Azmiñi dergâh eyle
Tevhîde gel tevhîde

VIII

Bu fâniye tayanup
Böyle bâkîdir* şanup
Bu ğafletten uyanup
Tevhîde gel tevhîde

* Zafer Arslan'ın yüksek lisans tezinde III ve IV. bentler yer değiştirmiştir.

* VIII/2 bâkîdir: bakıdur YLTZA

IX

Dervişlerin Ka'besi
Olur ihyâ gicesi
Budur cennet bağçesi
Tevhîde gel tevhîde

X

Ey münkir itme inkâr
Gel zikre eyle ikrâr
Bir gün eyler sañâ kâr
Tevhîde gel tevhîde

XI

Kime atlaşla dîbâ
Anların şoñı hebâ
Al hırka'yı gey 'abâ
Tevhîde gel tevhîde

XII

Tevhîde gel itme 'âr
Ėayrilerle kılma kâr
Bulam dir iseñ dîdâr
Tevhîde gel tevhîde

XIII

'Ucub riyâyı* terk it
'Âkıbet hâli fikr it
Sûzî kalbiñle zikr it
Tevhîde gel tevhîde

* XIII/1 'Ucub riyâyı: 'Ucb u riyâyı YLTZA

24***

Sûzî*

I

Dimedim mi dime mi*
 Saña cânım dimedim mi
 Gönül murğı yuvasından
 Uçar bir gün dimedim mi

II*

Saňa direm be hey şüfî
 Ki yok mı sende Hakk havfî
 Ecel cellâdı vey seyfî
 Çalar bir gün dimedim mi

III*

Cânım dervîş gözüm dervîş
 Çalış maşûdına iriş
 Bu gafletle baş olmaz iş
 Geçer fırsat dimedim mi

IV

Nedir dünyânın ateşi*
 Terk it bî-hûde teşvîşi
 Eli kızmalı bir kişi
 Kazar kabriñ dimedim mi

V

Ölüm dimez yigit koca
 Gelür bir gün ya bir gice
 Kefen elinde bir hâce
 Şoyar seni dimedim mi

* 24 12b

* Bu şiir Zafer Arslan'ın yüksek lisans tezinde beyitler halinde Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün vezniyle yazılmıştır.

* - : VELEHÜ EYẒÂN YLTZA

* Sûzî: Bk. s 65.

* I/1 Dimedim mi dime mi: Dimedim mi dimedim mi YLTZA

* Bu dörtlük Zafer Arslan'ın yüksek lisans tezinde 4. beyit olarak yazılmıştır.

* Bu dörtlük Zafer Arslan'ın yüksek lisans tezinde 2. beyit olarak yazılmıştır.

* IV/1 Nedir dünyânın ateşi: Nedir bu dünyânın işi YLTZA

VI

Bu dünyâ fânidir fânî
Senden öñden gelen kı̄nı
İmâmlar giydüğüñ tonı
Şoyar tenden dimedim mi

VII

Yatma ġāfil eyle kıyām
Ölüm zıkrin eyle müdām
Kıyāmet gömleğin imām
Biçer bir gün dimedim mi

VIII

Göçeriz dünyādan şehā
Varırız kabre çün tenhā
Gelir Münkir Nekîr bāba
Şorar suʿāl dimedim mi

IX

Dünyâ işini ur terkîn
Göç yarāğın eyle öñdin*
Herkesiñ ʿameli kendin
Yağar **Sûzî** dimedim mi

25*

Gebelizāde Rahmî*
Mefāʿilün/Mefāʿilün

I

Münâcât eyle Allāha
Uyan vaqt-i seher geldi
Dil u cāndan şehinşāha
Uyan vaqt-i seher geldi

* IX/2 öñdiñ:eviñden YLTZA

* 25 13a

* **Gebelizāde Rahmî:** XIX. asır Maraşlı divan şairlerinden Gebeli-zāde Rahmî, Kahramanmaraş'ın en eski ailelerinden Gebeloğullarına mensuptur. Rahmî'nin bugün itibarıyla doğum ve vefat tarihi bilinmemektedir. Şair şiirlerinde Rahmî mahlasını kullanmaktadır. Şairin şiirlerinde Hz. Muhammed (SAV) ve ehl-i beyte duyduğu derin muhabbet açık olarak görülmektedir. Rahmî'nin na't ve matemiyelerinde yaptığı ayet ve hadis iktibasları onun dinî tasavvufi lügate vâkıf mutasavvıf bir şair olduğunu göstermektedir. Şair aynı zamanda bazı şiirlerinde sosyal hadiselerle de tenkit bağlamında temas etmiştir (Alıcı, 2014: 99-100).

II

Seher vaktinde ey ğāfil
Nedir bu uyhūdan hāşıl
Geçer fırsat be hey cāhil
Uyan vakt-i seher geldi

III

Şakın aldanma şeytāna
Tažarru^c eyle Raḥmāna
Cilā vir nūr-ı ĩmāna
Uyan vakt-i seher geldi

IV

Ne bulduk ḥ'āb-ı ğafletden
Ḥicāb it Rabb-i 'izzetden
Umarsañ zevk-i cennetden
Uyan vakt-i seher geldi

V

Ne kām aldın bu dünyādan
Ferāġat kıl bu ğavġādan
°İnāyet iste Mevlādan
Uyan vakt-i seher geldi

VI

Münādīler nidā kıldı
Açıldı raḥmet ebvābı
Recālar vaktidir şimdi
Uyan vakt-i seher geldi

VII

Dem-ā-dem kendügi fikr it
Cenāb-ı Ḥālîkı zıkr it
Döküp gözyaşın efġān it
Uyan vakt-i seher geldi

VIII

Öten kuşlarla bülbüller
Aқан şular esen yiller
Lisān-ı ḥāl ile söyler
Uyan vakt-i seher geldi

IX

‘Aceb bilmeñ mi ihlâsı
Ki gitmez kalbîñ pâşı
Ne yatarsıñ be hey ‘âşî
Uyan vakt-i seher geldi

X

Uyan ğafletten ey nâdân
Kıla gör âh ile efgân
Olursıñ ‘âkıbet pişmân
Uyan vakt-i seher geldi

XI

Qalursıñ böyle avâre
Yanarsıñ ‘âkıbet nâre
Ararsañ derdiñe çâre
Uyan vakt-i seher geldi

XII

Seher vaktinde ‘âşıqlar
Oqur ezķârı şâdıqlar
Gözün açmaz münâfıqlar
Uyan vakt-i seher geldi

XIII

Fenâ dünyâ degil bâķî
Şunar cām-ı ecel sâķî
Oķu **Rahmî** “Huve’l-bâķî”⁷
Uyan vakt-i seher geldi

⁷ “Huve’l-bâķî”: “O (Allah), ölümsüzdür.” Bu söz daha çok mezartaşı kitabelerinin en üst kısmında yazılıdır, Allah’tan başka kimsenin ölümünden kurtulamayacağı ifade edilir (Yılmaz, 1992: 73).

26*

Hüsām*

GAZEL-İ HÜSÂM

I

°Āşīleri mağfūr ider

“Lāilāheillāllāhu”⁸

Dil hānesin pūr nūr ider

Lāilāheillāllāhu

II

Şādıklarī nālān ider

°Āşıklarī giryān ider

Ayıklarī sekrān ider

Lāilāheillāllāhu

III

Nefs °askerin maḫhūr ider

Ḥarāb ḳalbi ma°mūr ider

Zākirleri mezkūr ider

Lāilāheillāllāhu

IV

Ṭālibleri ḥayrān ider

°Aḳl u hūşī nālān ider

Bendeleri sultān ider

Lāilāheillāllāhu

V

Hüsām °ışḳıñ deryāsıdır

Derdlilerin devāsıdır

Dört kitābıñ ma°nāsıdır

Lāilāheillāllāhu

* 26 14a

* **Hüsām**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Hüsām mahlasını kullanan 2 şair, “Maraşlı Şairler Yazarlar Alimler” adlı eserde 1 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin bu şairlerden hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.⁸ “Lāilāheillāllāhu”: “Allah’tan başka tapacak yoktur.” (Yılmaz, 1992: 102). Bu lafız şiirin mütekerrir mısrasıdır.

27*

Cemâlî*

I

Mevlâm dir ki ٲoğrıca gel
  ulum ba a fevrice gel
 Egri gelen irmez ba a
  oğruluk it b ylece gel

II

Beni zıkr it lah     urma
 Benden ġayrısı ı g rme
 Acı tatlı da ı  orma
 Her  u luma r  zıca gel

III

Kimseyi h r g rme     ol
 Benem H l   ol ba a  ul
 Belki ola senden ma b l
 H  r n  al  atluca gel

IV

 alk se erden y k n ba la
 Niy z eyle  o ca a la
 H dd n   zre inc   a la
 Yoluma   n    ca gel

V

 o ca  ılsa  nev fili
 Sen olas n h li  veli
 Yalvar ba a h f    celi
 Virem benem b ylece gel

VI

Dil h ne i p k ide g r
 M -siv  n    k ide g r
  om nefsi i h k ide g r
  ah ret  ıl arıca gel

* 27 14b

* **Cem l :** “Tezkirelere G re Divan Edebiyat  İsimler S zl   ” adlı eserde Cem l  mahlas n  kullanan 3  air hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu  iirin ona ait olup olmad  ı tarafımızca tespit edilememi tir.

VII

‘Işk tāmına göndereyim
 Hāḡdaki burāḡa bindireyim
 Yönüñi baña döndereyim
 Maḡşūd benem bellüce gel

VIII

Aç ola gör şıyām ile
 Çün cezāsı benim ile
 Hemān dile benden dile
 Viren benem böylece gel

IX

Hāmdi çok çok eyle baña
 Benem ni‘met viren saña
 Nuṡkı daḡı zebānıña
 Söyle ḡayrı dillüce gel

X

Şalātı hem selāmı çok
 Sevgülüñe eyle artuḡ
 Saña te‘kīd budur buyruḡ
 Tūt vesīle yolluca gel

XI

Tūt iḡlāşı sen **Cemālī**
 Tābşır baña her ḡayālī
 Viren benem her kemālī
 Hıfz ide gör maḡfīce gel

28*

Ḳuddūsī*

Mef‘ülü/Mefā‘īlü/Mefā‘īlü/Fe‘ülün

- 1 Dünyāda gönül devlet-i iḡbāle güvenme
 Vārişlere āḡır ḡalacaḡ mâle güvenme
- 2 Bil ehl-i ‘ıyālīñ seni saḡlıḡda severler
 Ḥalḡıñ saña itdikleri iclāle güvenme

*28 15a

* **Ḳuddūsī**: Bk. s 82.

- 3 Bîñ yıl tütalım °ömriñ eger olsa cihânda
 Birgün gibi gelüp geçecek sâle güvenme
- 4 Geçdiñ mi sırâtı gülüp oynarsın °aceb sen
 Bu °ıyş ü şafâlarla geçen hâle güvenme
- 5 **Ğuddüsi**-yi bî-çâre Ğudâdan dile raĥmet
 Dünyâ tölusi olsa da a°mâle güvenme

29**

Yûnus*

I

°Ömür bağcesiniñ güli şolmadan
 Uyan gel gözlerim ğafletden uyan
 Ecel birgün bize devrân dönmeden
Uyan gel gözlerim ğafletden uyan

II

Niçün ğaflet ile mağrûr olursun
 Giryân göçer gider yolda ħalursun
 Ye vallâhi şoñra peşimân olursun
Uyan gel gözlerim ğafletden uyan

III

Ğaba döşşekde yatma döne döne
 Mağrûr olup uyuma ħane ħane
 Ayılturlar seni ħarâñû sine
Uyan gel gözlerim ğafletden uyan

IV

Yûnus yiter söyler sözün tütulmaz
 Seniñ ħumâşın bu yerde şatılmaz
 Böyle yatmağ ile dosta gidilmez
Uyan hey gözlerim ğafletden uyan

* 29 15b

* Bu şiir Mustafa TATÇI tarafından hazırlanan Yunus Emre Divanı'nda yoktur.

* **Yûnus** (d.1240 –ö. 1320): Yunus Emre XIII. asırda Orta Anadolu'da yaşayan mutasavvıf bir şairdir. Kaynaklarda Eskişehir'e bağlı Sarıköy'de doğduğu belirtilmektedir. Herhangi bir öğrenimden geçip geçmediği belli değildir. Tasavvuf öğrenimi için önce Hacı Bektaş-ı Velî'ye gitmiş, onun yönlendirmesiyle Tapduk Emre'nin müridi olmuştur. Menkıbeye göre Tapduk Emre'ye kırk yıl hizmet ettikten sonra seyr ü sülûkunu tamamlamıştır. Yazmış olduğu şiirleriyle Türkçe'yi bir aşk ve mânâ dili hâline getirmiştir. Yunus Emre'nin Risâletü'n-Nushiyye ve Divanı olmak üzere iki eseri vardır (Tatçı, 2014: 3).

30**

Eşref Rûmî*

I

Cem^c olmuş dervîşleri
 Sultân^{*} °Abdulkâdiriñ
 Yolunda şâdıqları
 Sultân^{*} °Abdulkâdiriñ

II

Elim virdim eline
 Kırbân oldım diline
 Cânım fedâ yoluna
 Sultân °Abdulkâdiriñ

III

Arısınıñ baliyem
 Bağçesiniñ güliyem
 Bağınıñ bülbüliyem
 Sultân °Abdulkâdiriñ

IV*

Saña direm ey kişi
 Çıkar kalbden teşvîşi
 Oda yakma^{*} dervîşi
 Sultân °Abdulkâdiriñ

* 30 16a

* Bu şiir Asaf Halet Çelebi'nin hazırlamış olduğu Eşrefoğlu Rûmî Divanı'nın neşrinde 7 dördlük olarak verilmiştir.

* **Eşrefoğlu Rûmî (öl. H 874 – M 1469-70 [?]):** Kâdiriyye tarikatının Eşrefiyye kolunun kurucusu, mutasavvıf-şair. Asıl adı Abdullah, babasının adı Ahmed Eşref'tir. Kaynaklarda künyesi Abdullah Rûmî b. Seyyid Ahmed Eşref b. Seyyid Muhammed Süyûfî (Mısırî) şeklinde geçmektedir. İbnü'l-Eşref, Eşrefzâde, Eşref-i Rûmî, Abdullah İznîkî ve Abdullah-ı Rûmî adlarıyla da tanınmıştır. Mısır'dan Suriye'nin Hama kasabasına, daha sonra Anadolu'ya göç edip önce Manisa'ya, ardından da İznîk'e yerleşen, aslen Mekkeli ve Hz. Peygamber soyundan geldiği rivayet edilen, âlim ve şeyhler yetiştirmiş bir ailenin çocuğudur (Yavaş, 1995: C 11, s. 479-480).

* I/2 Sultân: Pîrim ERD

* I...IX/4 Sultân: Pîrim ERD

* 4. dördlük ERD'de 5. dördlük.

* IV/3 yakma: yanmaz ERD

V*

Devlet isterseñ devlet
 ‘İzzet isterseñ ‘izzet
 İşinde kıl hizmet
Sultān ‘Abdulkādirīñ

VI**

İnkār iden ol eri
 Mürşid ider şeytāni
 Aşlı тұrur Geylānī
Sultān ‘Abdulkādirīñ

VII*

‘Āşık olan üftāde
 Irāk dimez Bağdād’e
 Qadrin bilen ziyāde
Sultān ‘Abdulkādirīñ

VIII*

Hakk katında uludur
 İki cihān töludur
 Eşrefoğlu kıludur
Sultān ‘Abdulkādirīñ

IX*

Eşrefoğlu ol Rûmī
 Dervīşleriñ mücrimī
 Evliyālar imāmı
Sultān ‘Abdulkādirīñ

* 5. dörtlük ERD’de yoktur.

* 6. Dörtlük ERD’de 4. dörtlük

* Asaf Halet Çelebi’nin hazırlamış olduğu Eşrefoğlu Rûmî Divanı’nda “Evliyalar rehberi/ Hakk’ın sırıra mazharı/ Başında kudret güli/ Pirim Abdulkadir’in” şeklinde 7. dörtlük olarak yer alan bu dörtlük mecmuada yoktur.

* 7. dörtlük ERD’de yoktur.

* 8. dörtlük ERD’de 7. dörtlük.

* Asaf Halet Çelebi’nin hazırlamış olduğu Eşrefoğlu Rûmî Divanı’nın neşrinde bu dörtlük yoktur.

31*

Ahmedi*

I

Seherde uyandım derde boyandım
 Bülbul feryād itme bağırmı deldiñ
 Ateşlere yandım derde boyandım
Bülbul feryād itme bağırmı deldiñ

II

Yine bahār geldi derdim alışdı
 Dīdem yaşı deryālara qarışdı
 Saña gülden tecelli mi irişdi
Bülbul feryād itme bağırmı deldiñ

III

İşikden irilüp geldik ilikden
 Avāzın hūb kimse bilmez dilikden
 Derdli olan bilür seniñ hālinden
Bülbul feryād itme bağırmı deldiñ

IV

Ahmedi dir çokdur benim günāhım
 Vāriş-i enbiyā benim penāhım
 İnşā'allāh °afv ider benim günāhım
Bülbul feryād itme bağırmı deldiñ

32*

Hüsām*

GAZEL-İ HÜSĀM

I

Terk idegör ayıklığı
 Taḥşīl eyle şādıklığı
 Qolay şanma °aşıklığı
 Şararuben şolmak gerek

* 31 16b

* **Ahmedi**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Ahmedî mahlasını kullanan 2 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin ona ait olup olmadığı tarafımızca tespit edilememiştir.

* 32 16b

* **Hüsām**: Bk. s 97.

II

Bir merd-i kāmili bulup
Andan nūr-ı tevḥīd alup
Baḥr-i ʿışka ḡavvāş olup
Tevḥīd-i derin bulmak gerek

III

Hışse alan zevkullāhdan
Simāʿ iden şevkullāhdan
Devrān iden ʿışkullāhdan
Mest ü ḥayrān olmak gerek

IV

Nefs ʿaskeri ola hālik
Varın bezl eylesün Mālik
Hūya meşḡul olsun sālīk
Nürdan ḳadeḥ ṭolmak gerek

V

Dīvān-ı Ḥaḳḳa ṭuranlar
Ḥaḳḳıñ cemālīn görenler
Ene'l-Ḥaḳḳdan dem uranlar
Ḥüsām ʿışkla olmak gerek

33*

Nûrî*

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün

- 1 Semāda sırr-ı tevḥīdi ṭuyan gelsün bu meydāna
Ḥaḳīḳat ehl-i güftārım ṭuyan gelsün bu meydāna
- 2 Gelüp bu ebleh-i gilden daḥi cümle hevā-i gilden
Cihānıñ naḳşını dilden yuyan gelsün bu meydāna
- 3 Görenler nūr-ı Ğaffārın ṭuyanlar sırr-ı Settārın
Cihānda şīşe-i ʿārın ḳırān gelsün bu meydāna

* 33 17a

* **Abdülahad Nûrî (doğ. 1003/1595 Sivas - öl. 1061/1651)**: Halvetiyye tarikatının Sivasıyye kolunun kurucusu, ālim ve mutasavvıf bir şairdir. Babası Kadı Muslihuddin Mustafa Safayî Efendi. Şemseddin Sivasî'nin kardeşi olan Sivas müftüsü Ebü'l-Berekat İsmail Efendi'nin oğludur. Dinî-tasavvufî alanda biri manzum, diğeri mensur otuzdan fazla eser kaleme almıştır (Akkaya, 2003: 51-72).

- 4 Şalâdır ehl-i ʿirfâna getürsin cân kırbâna
Bugün başını meydâna kıoyan gelsün bu meydâna
- 5 Göñül maķşûdını buldı cihân envâr ile tıldı
Bugün **Nûrî** imâm oldu uyan gelsün bu meydâna

34*

Niyâzî*

Mefâʿîlün/Mefâʿîlün/Mefâʿîlün/Mefâʿîlün

- 1 Ey Allâhım seni sevmek ne güzeldir ne güzel*
Yoluñda cân u baş virmek ne güzeldir ne güzel*
- 2 Şol ism-i Zâtıñı sevmek vişâliñ gülüñi dirmek
Cemâl-i pâkiñi görmek ne güzeldir ne güzel
- 3 Sürüp dergâhıña yüzler döküp yaşı yire güzler
Bir olsa gice gündüzler ne güzeldir ne güzel
- 4 Vişâliñ derdine düşmek yanup ʿışk oduna pişmek
Şoñunda saña irişmek ne güzeldir ne güzel
- 5 **Niyâzî** yârini bulmak yanında eglenüp kıalmak
Varup bir ile bir olmak ne güzeldir ne güzel

* 34 17b

* **Niyâzî-i Mısırî** (doğ.1027/1618 Malatya – öl. 1105/1694): Halvetiyye'nin Mısıriyye kolunun kurucusu, mutasavvıf şair. 12 Reblülevvel 1027 Malatya'nın Aspozi kasabasında doğdu. Asıl adı Mehmed'dir. Şiirlerinde, ilim tahsili içinbir süre Mısır'da kaldığından "Mısri" mahlasıyla "Niyazi" mahlasını kullanmış, bu ikisinin birleşiminden meydana gelen Niyazi-i Mısırî, Mısırî Niyâzî ve Şeyh Mısırî diye tanınmıştır. Niyazi gençlik yıllarındaki tahsili sırasında sufilere muhalif olduğunu, meclislerine gitmediğini, ancak zamanla bu görüşünün değiştiğini ve bir Halvetî şeyhine intisap ettiğini, Nakşibendî dervişi olan babası Sağancızade Ali Çelebi'nin bundan memnun olmayıp kendi şeyhine götürmek istediğini fakat bu şeyhi kamil bulmadığı için babasının teklifini reddettiğini söyler (Aşkar, 2007: C 33, s. 166-169).

* 1(a)1/2/3/4/5 (b) güzel: güzeldir NMD

* 1/2/3/4/5 (b) güzel: güzeldir NMD

35*

Zihni*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Zâhidâ bir kemter-i sulţân-ı °Abdulķâdiriz
Ĥâk-i pâ-y-ı bende-i sulţân-ı °Abdulķâdiriz
- 2 Cân-ı dilden biz ķul u ķurbân-ı °Abdulķâdiriz
Dergâhında şıdķ ile derbân-ı °Abdulķâdiriz
- 3 Terk-i tecrîd itmişiz râhında yokdur ĥavfimiz
Çâker-i şeh-bender-i sulţân-ı °Abdulķâdiriz
- 4 Gerçi şûretde gedâyız lîk-i şâh-ı °âlemiz
Ĥâdim-i ĥâk-i der-i Geylânî °Abdulķâdiriz
- 5 Ķuţbu'l-aķţâb-ı vilâyet cedd-i pâk-ı Mustâfâ
Cân-ı dilden bende-i sulţân-ı °Abdulķâdiriz
- 6 İns ü cin her dem ķılar tîĝ-ı celâlınden ĥâzer
Rû-siyâhım sâlikân şeyh-i °Abdulķâdiriz
- 7 Ravzâ-i cennet-i °Adnı tâ ol şâhıñ merkezi
Pâsbân-ı ravzâ-i sulţân-ı °Abdulķâdiriz
- 8 Zî-sa°âdet zî-seĥâvet mażhar-ı esrâr-ı Ĥâķķ
Ėavş-ı a°zam °âşık-ı dîdâr-ı °Abdulķâdiriz
- 9 Ne sezâyız âsitân-ı reñgini bûs itmege
Zihniye ezher cihet maĥbûb-ı °Abdulķâdiriz

36*

Zihni*

Me°ülü/Mefâ°lû/Mefâ°lû/Fe°ülün

- 1 Ĥurduķça cihân zâtıñı var eylesün Allâh
Her rûzıñı nevrûz-ı bahâr eylesün Allâh

* 35 17b

* **Zihni**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Zihni mahlasını kullanan 19 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olup olmadığı tarafımızca tespit edilememiştir.

* 36 18b

* **Zihni**: Bk. s 106.

- 2 Her bir şebîni biñ şeb-i kıadre bedel itsün
Her rûzını biñ rûz-ı mesârr eylesün Allâh
- 3 Bir müşgiliñe Hakk vire biñ güne suhûlet
Her emriñe tevfiķini yâr eylesün Allâh
- 4 Meşşâte-i kudret tarasun turre-i bahtıñ
Her şubh u mesâ feyz-i nişâr eylesün Allâh
- 5 **Zihni**de şenâhânıñ olup berrde baırde
Gülsün yitişür ağlamasun gezdigi yirde Allâh

37*

Turâbî*

I

Gönül kalk gidelim dost illerine*
Murâdıñ ne* ise bir dâne yiter
Nazar* kıl itdiğın °amelleriñe
Hevâ-yı cehl ise efsâne yiter

II

Beyhûde işleri terk eyle muṭlaḳ
Cihân* bâķi değıl hikmetine bak
“Külle men °aleyhâ fân”⁹ didi Hakk
°Arife bir süz-bahâne yiter*

* 37 18b

* **Turâbî:** Yanbolulu Ali Turâbî Baba H.1201/M.1786 yılında Yanbolu’da dünyay gelmiştir. Turâbî, gençlik yıllarında bir müddet saz elde seyahat etmiş, bu dönemde üçüncü devre Melâmi piri Seyyid Muhammed Nurü’l Arabî ile Üsküpte tanışarak Melâmiliğe intisap etmiştir. Daha sonra İstanbul’a gelerek Merdivenköy Bektaşî Dergâhında Halil Revnâkî Baba’dan mücerret ikrarı almış ve Bektaşîliğe bağlanmıştır. Turâbî, düzenlemiş divan sahibi bir şair olarak hem aruz hem de heceyle yazmıştır. Üslubunda görülen aşk ve vecd dolu ahenk, tasavvufî samimiyet, edebî anlamda etkileyici ve zevk vericidir. Bektaşî geleneğine bağlı bir şair olarak Turâbî Baba, şiirlerinde Hz. Peygamber, Hz. Ali ve Ehl-i Beyt sevgisini yürekten bir üslupla işlemiş ve yapmacıklığa hiçbir zaman düşmemiştir. Turâbî H.1285/M.1868 yılında postnişin iken vefat etmiş ve Hacı Bektaş Dergâhı Pir Evi’ne girerken Kırklar Meydanı medhaline gömülmüştür (Altınok, 2006: 9-20).

* I/1 Gönül kalk gidelim dost illerine: Gel gönül gidelim °aşk ellerine YTD

* I/2 ne:yâr YTD

* I/3 Nazâr: Fikir YTD

* II/1 Cihân: Dünyâ YTD

⁹ “Külle men °aleyhâ fân”: “Yer üzerinde bulunan her şey yok olacaktır.” (Kur’an-ı Kerim, Rahman/26).

* II/4 ‘Arife bir söz bahâne yiter: ‘Aḳyle bu sözü ciḳâne yeter YTD

III

Meyl-i dünyâ olup gel olma bed-nâm
 Kim almış* felekden murâdınca kâm
 Ölüm var mı yok mı âhîr encâm
 Vaķit geçürmege vîrâne yiter

IV*

Turâbî sen özün pâ-y-mâl eyle
 Râh-ı erenlerde kesb-i hâl eyle
 Şu fânî dünyâyı bir hayâl* eyle
 Gelen geçüp giden nişâne yiter

38*

Nûrî

GAZEL-İ NÜRİ

Mef'ûlû/Mefâ'îlû/Mefâ'îlû/Feülün

- 1 Yanmaķdan uşanmazam pervâne miyem bilmem
 Hiç şonunı şaymazam dîvâne miyem bilmem
- 2 Her şâm u seher zârım güş eylemez ol yârim
 Baķmaz baña hünkârım bîgâne miyem bilmem
- 3 Kâlbimde ocağım var bu sinemde tağım var
 Âteşde turağım var hep yane miyem bilmem
- 4 Dilhâne harâb oldu yıkıldı turâb oldu
 Her cânib bâb oldu vîrâne miyem bilmem
- 5 **Nûrî** dâm-ı dehşetde baħr-i ğam-ı firķatde
 Dâ'imiyyem hayretde dürdâne miyem bilmem

* III/1 almış: aldı YTD

* IV. bent Yanbolulu Ali Turâbî Divânı'nın neşrinde V. bent olarak yazılmıştır. Baki Yaşa ALTINOK'un hazırlamış olduğu Yanbolulu Ali Turâbî Baba Divanı'nda bulunan IV. bent "Hevayı hevese atma kendini/Arayıpta bir sor işin künhünü/Ölüm gelir yıkıverir bendini/Dünyada kaldığın zamane yeter" mecmuamızda bulunmamaktadır.

* IV/3 hayâl: nazâr YTD

* 38 19a

* **Nûrî**: Bk. s 104.

39**

Şem'î*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Zîkr-i tesbîhim dilimde dâ'imâ Allâh kerîm
Her umûrimde direm ben dâ'imâ Allâh kerîm
- 2 Hırka pûş oldum cihânda neylerem atlaş ben
Feth olur bir yüzden elbetde 'atâ Allâh kerîm
- 3 Kâl'a-i miḥnetde bu zencîr-i 'ışkı çekmeye
Her kim eylerse bizimle iddi'â Allâh kerîm
- 4 Düşdi dil fülki deyû ğam çekme girdâb-ı ğama
Ulaşır İlyâs ile bād-ı hevâ Allâh kerîm
- 5 Şâh-ı kişver bâbını dürtdükçe sen eyle ferâh
Bin taraftan açılır bâb-ı Hudâ Allâh kerîm
- 6 Şems ziyâsıyla ğurûr itdikce var anda zevâl
Uyanır baht-ı siyâhın Şem'iyâ Allâh kerîm

40*

Sürûrî*

GAZEL-İ SÜRÜRÎ

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Fazl-ı Hakkdan kâşif-i gencîne-i eşyâ biziz
'Âlem-i ta'lîm-i 'ilm-i "'alleme'l-esmâ"¹⁰ biziz

* 39 19a

* Bu şiir Murat A. KARAVELİOĞLU tarafından hazırlanan Şem'î Divanı'nın neşrinde bulunmamaktadır.

* **Prizrenli Şem'î (doğ.? - öl. 936/1529-30):** Şairin asıl adı bilinmemektedir. Şem'î'nin Rumelili mutasavvıf bir şair olduğu ve o zamanlar Üsküp'e bağlı Prizren'de doğmuştur. Şem'î, Mevlevî tarikatına mensup bir şairdir. İstanbul'da Şeyh Vefa Hankahına gelmiş, şeyhin halifesi olan Ali Dede'nin huzurunda tarikata girmiş ve burada inzivaya girmiş daha sonra Edirne Şeyh Muslihiddin dergâhına şeyh olarak atanmıştır. İstanbul Şeyh Vefa Tekkesinde vefat etmiştir (Karavelioğlu, 2014: 17-24).

* 40 19b

* **Sürûrî :** "Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü" adlı eserde Sürûrî mahlasını kullanan 5 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.¹⁰ "'alleme'l-esmâ": "İsimleri öğretti." (Kur'an-ı Kerim, Bakara/31-32) ayetinden iktibas edilmiştir.

- 2 Yol bulup Hakkdan “‘ale’l-‘arşistevā”¹¹ nî şerhine
Şüret-i Rahmāna irdik Ādem ü ma‘nā biziz
- 3 Bizdedir çün nāme-i “min ‘indihî ümmü’l-kitāb”¹²
Sācid-i Ka‘be imām-ı mescid-i Aşkâ biziz
- 4 Ya‘nî te‘vîl-i kelâmın āsumānı bizdedir
Hüccetü’l-kā‘imiñi işitdik biziz ‘isā biziz
- 5 Leyletü’l-esrā ya “İnnî enāllah”¹³ ile yandık şem‘-i teñ
Vādî-i eymün maķām oldu bize Mūsā biziz
- 6 Ey **Sürûrî** faẓl-ı yezdānıñ beyānında bugün
İsm-i a‘zam vechimizdir ‘alleme’l-esmā biziz

41 *

Nev‘î*

GAZEL-İ NEV‘İ

Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün

- 1 Yār işi ey dil kolay ammā ğam-ı aġyār güc
Vaşl-ı gül āsān velî şabr-ı cefā-yı hār güc
- 2 Bî-sebep güftār müşġil āşīnālık mümteni‘
Böyle istignā şatan dildār ile bāzār güc
- 3 ‘Arz-ı hāle yok meded kūyına hōd varmak muḥāl*
Mest-i ‘ışķam şöyle kim güftār güc reftār güc

¹¹ “‘ale’l-‘arşistevā”: “(Emri) arş üzerine egemendir.” (Ra’d/2). Yüce Allah’ın sonsuz ve kudret hâkimiyeti, bütün yarattıkları emir ve idaresi altına aldığı, kâinatın O’nun tarafından yönetildiği ifade edilir (Yılmaz, 1992: 16).

¹² “min ‘indihî ümmü’l-kitāb”: “Ana kitap (bütün kitapların aslı) O’nun yanındadır.” (Ra’d/39) “Ümmü’l kitap” arşın üstündeki kaza ve kader levhası, her kitabın ve yazılanın aslı mânâsına gelir. Çünkü olacak her şey onda yazılıdır (Yılmaz, 1992: 78).

¹³ “İnnî enāllah”: “Muhakkak ben, (evet) ben Allah’ım” (Kur’an-ı Kerim, Kasas/30).

* 41 20a

* **Nev‘î (doğ.? - öl.1007/1598)**: Malkara’da doğdu. Asıl adı Yahya’dır. İyi bir öğrenim gördü. Sarhoş Bali ve Kurt Efendi’den ders aldı. Ahî-zāde Mehmet Çelebi’den mülâzım oldu. Müderrislik ve kadılık yaptı. Sonra III. Murad’ın şehzadelerine hoca oldu. İstanbul’da öldü. Şiirleri Bâkî tarzındadır. Kaside, gazel ve mesnevide ustadır. Şiirleri, lirik ve âşıkanedir. “Tuti vü Zag”, “Hasb-ı Hâl” adlı mesnevileri, nazım-nesir karışık “Netayicü’l-Fünûn” adlı eseri III. Murad’ın emriyle “Füsûsu’l-Hikem” şerhi, “Ulûm-ı İsnâ Aşer” adlı bir kitabı ve bir Divan’ı vardır (İpekten, 1988: 337).

* 3. beyit ND’de 4. beyit.

- 4 Bir oñulmaz yâredir derd* ü muhabbet yâresi*
Hâşılı şarılmayınca çâre yok tîmâr güc
- 5 Nev'îyâ esrâr-ı ışk-ı şaklamak âsân degil
Mey içüp keyfiyyetini itmemek ızhâr güc

42*

Rahmî*

GAZEL-İ RAHMÎ

Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün

- 1 Ne dil haste-i mecrûhıma merhem bulunur
Ne zemân guşşalarım def'ine hemdem bulunur
- 2 Ne perîşânlığını hâtır-ı sevdâ zedemiñ
Merhamet eyleyüben bir sorar âdem bulunur
- 3 Ne gamm-ı ışk-ı nigârile şikeste dilimiñ
Râzını söylemege mûnis ü hemdem bulunur
- 4 Nitekim sa'y ider yen bulunmaz yen şâdîliği
Şâdîlik isteriken belki niçe gam bulunur
- 5 **Rahmîyâ** yâr-i vişâline qarîb oldukça
Âh kim bir yañadan mâni'-i muhkem bulunur

43*

İbrâhîm*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Dört kitabın şerh itdigi hemân Âdemdir Âdemdir
Evvel âhir zâhir bâtın hemân Âdemdir Âdemdir
- 2 Sır içinde pünhân olan cümlesinde 'ayân olan
Her nesnede nişân olan hemân Âdemdir Âdemdir

* 4(a) derd: ışk ND

* 4. beyit ND'de 3. beyit.

* 42 20a

* **Gebelizâde Rahmi:** Bk. s 94.

* 43 20b

* **İbrahim:** "Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü" adlı eserde İbrahim mahlaslı bir şaire ait bilgi bulunmamaktadır.

- 3 Göñüllerde hâzır olan her işlere kâdir olan
Ğā'iblere zâhir olan hemân Âdemdir Âdemdir
- 4 Kāmū âşiyânın âyâtı haqīkat zât-ı şfâtı
Cenâb-ı Hâkķın mir'atı hemân Âdemdir Âdemdir
- 5 Çarķ-ı felekde devr iden her kūrızende seyr iden
İbrāhīmin bu zikridir hemân Âdemdir Âdemdir

44*

İbrāhīm*

Mef'ülü/Mefā'îlü/Mefā'îlü/Fe'ülün

- 1 'Ālimim dirseñ ammā 'ālemden bī-ħabersin
Bu andan bu nefsdan bu demden bī-ħabersin
- 2 Söze gelince gerçi eylemişin ķıl ü ķāl
Kālbine Hâkķdan olan hemdemden bī-ħabersin
- 3 Bu esrārı tuymağa gerçekler nazarında
'Āriflerin yidiği ni'amdan bī-ħabersin
- 4 Dört kitabı okusañ nesne bilmiş olmazsın
Benim cānım mādemi Âdemden bī-ħabersin
- 5 **İbrāhīm**in sözünün ma'nāsın anlamazsın
Erden Hâkķdan bilinen keremden bī-ħabersin

45*

İbrāhīm*

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

- 1 Bu 'ilmimin beyānı bir kāmīl insāndan şor
Cānım cān ħaberini cān içinde cāndan şor
- 2 Yārın ne olacağın bugün bilmek isterseñ
Uyķuya vardığında gördüğün seyrāndan şor

* 44 20b

* **İbrahim**: Bk. s 111.

* 45 21a

* **İbrahim**: Bk. s 111.

- 3 Yâriñ zülfi içinde ne başlar oynadığın
Erenler meydânında top ile çevgândan şor
- 4 Geçen hûd geçdi gitdi gelecegi n'eylersiñ
Her nefsiñ neş'esin bu demle bu andan şor
- 5 **İbrâhîm**iñ gönlüniñ geyikligiñi bilmege
Cân ile tâlib iseñ gel 'arş-ı Raḥmândan şor

46*

İbrâhîm*

Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün

- 1 Bize her ne şorarsañ Âdemden şor Âdemden
“Şırâṭı müstaḳîm”¹⁴i bu demden şor bu demden
- 2 Hâzre-i ḥayât bu demdir ḳadr-i Berât bu demdir
Feyz-i necât bu demdir her dem ayru ḳidemden
- 3 Yokluk bir âyînedir varlık anda görünür
Yoklukdaki vâri gör âyîne-i Âdemden
- 4 On sekiz biñ 'âlemiñ nüshası Âdem durur
Bu nüshaya 'âlim ol ḳurtul derd ü elemden
- 5 Yüz biñ şükür Allâhım 'ilmiñe 'âlim itdiñ
İbrâhîme bildirdiñ Âdemden ve 'âlemden

47*

İbrâhîm*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Şorarsañ her nefes zevkim benim cânım şafâdandır
Bu 'ilm içinde irşâdım Muḥammed Muştafâdandır
- 2 Gözüm yumsam fenâfillâh gözüm açsam bekâbillâh
Baña bu luṭfu bu iḥsân Cenâb-ı Kibriyâdandır

* 46 21a

* **İbrahim**: Bk. s 111.¹⁴ “Şırâṭı müstaḳîm”: “ Doğru yol, hak yol.” Ayetin tamamı “Bizi doğru yola ilet.” (Kur'an-ı Kerim, Fatiha/5; Yılmaz, 1992: 145).

* 47 21b

* **İbrahim**: Bk. s 111.

- 3 Benim takrîr-i tahkîkîm degildir kendü kendimdendir
Ebûbekr °Ömer °Osmân °Aliyyü'l-Murtaẓadandır
- 4 Tışım °âşık içim ma°şûk haberdâr ol bu ma°nîden
Bu hâliyle buña meylim gönlümdeki cilâdandır
- 5 Yüri zâhid seniñ °aqlıñ bizim tevḥîdimiz bilmez
Bu genciñ fethi **İbrâhîm** erenler evliyâdandır

48*

Seyfî*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Ğaflet-i dünyâdan oldu dîde-i giryân meded
Ḥâk-i pâyı Düldülün çün yâ °Ali senden meded
- 2 Pençe urdum ḥâricîler cânına şankim esed
İsterim ḥûn-ı Ḥüseynî yâ °Ali senden meded
- 3 Cân alır zinde kıldım nefis-i Ye°cücine sed
Ben gedâ derġâhıñ °ulyâ yâ °Ali senden meded
- 4 Kalmadı °âlemde merdüm tıldı dünyâ dîvden
N°eylesün insân-ı kâmil yâ °Ali senden meded
- 5 Şûret-i dilber perî-veş şûret-i a°yâride
°Âşık-ı bî-çâre n°itsün yâ °Ali senden meded
- 6 Lücce-i endühe düşdüm mevc-i vardır bî-°aded
Kağı mevce yapışayım yâ °Ali senden meded
- 7 Âsitânıñ ḥâkiñi **Seyfî** idinmişdir sened
Bi-Ḥaqq-ı Ḥüseyn ü Ḥâsen yâ °Ali senden meded

* 48 21b

* **Seyfî**: Bk. s 73.

49*

Seyfi*

SEYFÎ FÎ MEDH-İ DÜZDEH-İ EMÂN

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Haydar-ı şâh-ı vilâyet Murtażâsın yâ ^cAli
“Laḥmuke laḥmî”¹⁵ Muḥammed Muştafâsın yâ ^cAli
- 2 Zehr-i sükker yirine nûş eylesün ^câşıkların
Bir nümâyişde Ḥasen ḥulḳ-i rızâsın yâ ^cAli
- 3 Her dem içre kâna ğarḳ olsun ve cûd-ı kâ’inât
Çün Ḥüseyn-i şâh şehîd-i Kerbelâsın yâ ^cAli
- 4 Halkı irşâd eylediñ ey şâh-ı Zeynel^câbidîn
Ehl-i imâna hemân sen muḳtedâsın yâ ^cAli
- 5 Ḳalb-i vâsi^c oldığıçün adı Bâkır Serveriñ
Sen Muḥammed ḥaḳḳıçün âl-i ^cabâsın yâ ^cAli
- 6 Mezhebiñ ḥaḳdır bugün Ca^cfer desin Ḥayder desin
^cÂleme âyi-ne-i ğitî nümâsın yâ ^cAli
- 7 Ol imâmım rehberim Mûsâ-yı Kâzım pür-hüner
Ḳıl keremleriñ gedâya ḥûş ğinâsın yâ ^cAli
- 8 Kim bilür sen şâhı ey mîr-i ^cArab şâh-ı ^cAcem
Bu ne ḥikmetdir ^cAli Mûsâ Rızâsın yâ ^cAli
- 9 Ehl-i imânın sözi gerçek Muḥammeddir Taḳî
Ehl-i ^cışḳ dilinde sen nûr-ı Ḥudâsın yâ ^cAli
- 10 Meşreb-i pâk-ı ^cAli şâhım Naḳî dir şüphesiz
Şâf-i diller şâhısın ehl-i şafâsın yâ ^cAli
- 11 ^cAskeriñ serdârıdır şâhım Ḥasenü’l-^cAskerî
Allâh Allâh kâ’inâta pîşvâsın yâ ^cAli

* 49 22a

* **Seyfi:** Bk. s 73.

¹⁵ “Laḥmuke laḥmî”: “Etin etimdir.” Aranan hadis kitaplarının hiçbirinde böyle bir ibareye rastlanmadı. Hz. Ali’yi İslâmî ölçülerin dışında sevenlerin ortaya attıkları sözlerden biri olma ihtimali var (Yılmaz, 1992: 101).

- 12 Leyl ü nehār intizār eyler **Nizāmoğlu** şehā
Bes Muḥammed Mihdī-i šāhib livāsın yā °Ali

50*
°İzzet*

- 1 Şerī°at kökdür
Ṭarīkat ṭaldır
- 2 Ma°rifet yaprağı
Ḥaḳīkat meyvası
- 3 Şerīat deñizdür
Ṭarīkat bir pāpurdur
- 4 Deñiziñ üstünde gider
El-ḥac °İzzet fānī ḳalender

51*

I

Bilür bilüri görse bilür bilüre ne söyler
Bilmez bilmezi görse bilmez bilmeze ne söyler
Bilür bilmezi görse bilür bilmeze ne söyler
Bilmez bilüri görse bilmez bilüre ne söyler

* 50 22b

* **İzzet:** “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserlerde İzzet mahlasını kullanan 15 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin bu şairlerden hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

* 51 22b

52**

Nizāmoğlu*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

I*

[.....]

[.....]*

Hubb-i Hayderdir °ibādāt-ı Hudānıñ revnaķı

Lā fetā illā °Ali lā seyfe illā Zülfiķār

II*

Āl ü evlādıñ du°asıdır şaķı-ender şaķı

Zād-ı uhrādır muħabbet eylemek ey muttaķı

Murtażānıñ nesl-i pākidir °Ali vü bā-naķı

Lā fetā illā °Ali lā seyfe illā Zülfiķār

* 52 23a

*İdris Söylemez'in hazırlamış olduğu yüksek lisans tezinde 1. bent olarak yazılmış “Ol zamān kim °āleme kıldı naẓār Perverdigār/Nūr-ı Aħmedden °Alı nūrı olupdur āşikār/Vird-i Cibrıl idi oldı çün cihāna yādigar/ Lā fetā illā °Ali lā seyfe illā Zülfiķār”, 2. bent olarak yazılmış “Oldı çün nūr-ı Muħammed mazhar-ı nūr-ı Hudā/Murteżādur °āleme hem muķtedā hem muntehā/Ben °ulūmuñ şehriyüm didi °Aliyyün bābühā/ Lā fetā illā °Ali lā seyfe illā Zülfiķār”, 3. bent olarak yazılmış “Ey münāfiķ okımaduñ mı nedür pençe-i ābā/ Lahmike lāhmi degil midür °Aliyye°l-Murteżā/Şānına nāzil degil mi āyet āyet Hel etā/ Lā fetā illā °Ali lā seyfe illā Zülfiķār”, 4. bent olarak yazılmış “Şır-i Haķķdur Murteżā sırr-ı velāyetdür Ĥasen/ Murteżayı bilmeyüp sen ĥāricı olmaķ neden/Sen °Alıyı bilmeduñ ey tanrısını bilmeyen/ Lā fetā illā °Ali lā seyfe illā Zülfiķār” 5. bent olarak yazılmış “Şāh Ĥüseyn-i Kerbelā °aşķında kim oldı şehīd/Küşte-i °aşķ-ı ilāhīdür ebed oldı sā°id/Lānetu°llāh Yezīd oğlu daķı ķavm-i Yezīd/ Lā fetā illā °Ali lā seyfe illā Zülfiķār”, 6. bent olarak yazılmış “Gördiler kendi °Alīdür Şāh Zeyne°l-°Ābidīn/ Ĥaķķ-ı °ālem didiler oldur imāmu°l-mü°minīn/Şırr-ı Ĥayderden göründi nūr-ı Rabbü°l-Ālemīn/ Lā fetā illā °Ali lā seyfe illā Zülfiķār”, 7. bent olarak yazılmış “Bendesı olduñsa cān ile Muħammed Bāķıruñ/Zāķıründe pür-nūr olup mā°mūr olupdur bāķınuñ/Zāķıründe bāķınuñda Murteżādur ĥāķıruñ/ Lā fetā illā °Ali lā seyfe illā Zülfiķār”, 8. bent olarak yazılmış “Ca°fer-i Şādıķdan oldı ehl-i İman mezhebi/Milleti oldı Ĥalīlu°llāh Muħammed meşrebi/Ĥayder-i kerrārdur ĥaķķ-ı cihānıñ matlābı/ Lā fetā illā °Ali lā seyfe illā Zülfiķār”, 9. bent olarak yazılmış “Gör ne lānetler olsun ol Yezīd-i kāfiruñ/Mezheb-i İmānına kā°il degildür Cā°feruñ/Müsī-i Kāzım degil mi nūrı sırr-ı Ĥayderuñ/ Lā fetā illā °Ali lā seyfe illā Zülfiķār”, 10. bent olarak yazılmış “Sırr-ı Sultān-ı velāyetdür Alı Mūsā°r-Rızā/Dide-i İmāniyāna ĥāķ-i pāyi tütüiyā/Şāh-ı sālār-ı acem nūr-ı °Aliyye°l- Murteżā/ Lā fetā illā °Ali lā seyfe illā Zülfiķār”, 11. bendin ilk iki mısrası olarak yazılmış “ Sırr-ı nūr-ı pāk-i Aħmeddür Muħammed ol Taķı/Gel muħıb ol āl ü evlāda şaķı olma şaķı” mecmuamızda bulunmamaktadır.

* Seyyid Seyfi Nizamoğlu: Bk. s. 73.

* I. bent, İdris Söylemez'in hazırlamış olduğu yüksek lisans tezinde XI. bent olarak yazılmıştır.

* I. bentin ilk iki mısrası mecmuamızda bulunmamaktadır.

* II. bent, İdris Söylemez'in hazırlamış olduğu yüksek lisans tezinde XII. bent olarak yazılmıştır.

III*

°Askerî ibn-i Ḥasan ibn-i °Alîdir sevdiğim *
 Âl-i peygamber Velî ibn-i Velîdir sevdiğim
 Dînim îmânım Muḥammeddir °Alidir sevdiğim
Lâ fetâ illâ °Ali lâ seyfe illâ Zülfikâr

IV*

Nâm-ı pâkidir Muḥammed ceddidir anın Resûl
 Mihdi-i şâhib zemâne muntazır ol mü'min ol
 Ḥubb-ı evlâd-ı °Ali vü Aḥmed olmuştur uşûl
Lâ fetâ illâ °Ali lâ seyfe illâ Zülfikâr

V*

Bende-i âl-i °abâyım ehl-i beytiñ kemterî
 Sevmezem âl-i Yezîdi Ca°ferîyem Ca°ferî
 Ben Nizâmoğlu yam Resûliñ kemterî
“Lâ fetâ illâ °Ali lâ seyfe illâ Zülfikâr”¹⁶

53**

Nuzûlî*

I

Gelûñ girelüm
Allâh yoluna
 Varı virelim
Allâh yoluna

* III. bent, İdris Söylemez'in hazırlamış olduğu yüksek lisans tezinde XIII. bent olarak yazılmıştır.

* III/1 °Askerî ibn-i Ḥasan ibn-i °Alîdir sevdiğim: °Askerî ism-i °Alîdir sevdiğim YLTİS

* IV. bent, İdris Söylemez'in hazırlamış olduğu yüksek lisans tezinde XIV. bent olarak yazılmıştır.

* V. bent, İdris Söylemez'in hazırlamış olduğu yüksek lisans tezinde XV. bent olarak yazılmıştır.

¹⁶ “Lâ fetâ illâ °Ali lâ seyfe illâ Zülfikâr”: “Ali'den başka genç (yiğit er), Zü'lfikâr'dan keskin kılıç yoktur.” veya “Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur.” Zü'lfikâr, Hz. Muhammed'in, Hz. Ali'ye armağan ettiği ve Hz. Ali'nin kahramanca kullanmasıyla ün kazanmış, ucu çatallı, meşhur kılıç. Aranan sahih hadis kitaplarında böyle bir söze rastlanmadı (Yılmaz, 1992: 99). Bu ibâre şiirin mütekerrir mısrasıdır.

* 53 23a

* Bu şiir Eş-Şeyh Muhammed Emin Tefvik'in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî'nin neşrinde beyitler hâlinde yazılmıştır.

* **Mustafa Nuzulî Efendi:** Asıl adı Mustafa'dır. Denizli'nin Lazkiye ilçesindendir. Doğum tarihi hakkında kesin bir bilgi yoktur. Babasının adı Seyyid Mustafa Çelebi, dedesinin de Şeyh Hacı Musa Efendi'dir. Nuzûlî Halvetî tarikatına bağlı mutasavvıf bir şairdir. Abdullah el-Kulavî el-Lâzkiyevî diye anılan Kula'da medfun aslen Lâzkiyeli Abdullah Efendi'ye intisap etmiştir. Nuzûlî, V. M. Kocatürk ve M. Tahir'e göre 1157/1744'te Kula'da vefat etmiştir (Erdoğan, 1999: S 13, s. 203-206).

II

Virelüm vārı
Kılalum zārı
Koyalım  ārı
Allāh yoluna

III

 Ahdi g delim
Dosta gidelim
C nı terk idelim
Allāh yoluna

IV

Zehri i elim
Yollar a alum
Serden ge el m
Allāh yoluna

V

P re gelemim
Tel  n alalım
Tes  m olalım
Allāh yoluna

VI*

Gel **Nuz  **liyle
Gidip bu yola*
Na ar it hele
Allāh yoluna

* E - eyh Muhammed Emin Tevfik'in hazırlamı  oldu u Divan-ı Mustafa Nuzul 'nin ne rinde VI. beyit olarak yazılmı  “ eyh  Abdull  n  olunda  ahi /Ol artur  hi  Allah yoluna” mecmuamızda bulunmamaktadır.

* VI/2 Gidip bu yola: Giderse  bile MND

54**

Nuzûlî*

I

Direm hemîşe

Estağfirullâh

İtdigim işe

Estağfirullâh

II

Dil töhmetine

Nefs lezzetine

Kâlb zilletine

Estağfirullâh

III

Eksigim bitmez

Herkes işitmez

Dilimden gitmez

Estağfirullâh

IV

Seni unutmam

Kâpuñdan gitmem

Bir daği itmem

Estağfirullâh

V

Ey pâdişâhım

Sensin penâhım

Çokdur günâhım

Estağfirullâh

* 54 23b

* Bu şiir Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfik'in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî'nin neşrinde beyitler hâlinde yazılmıştır.

* **Nuzûlî**: Bk. s. 118.

VI**

Egri gitdügim*
 Şimdi bildigim*
 Çokdur kıldığım
Estağfirullāh

VII*

Sūcumı bildim
 Pişmān oldum
 Tevbeye geldim
Estağfirullāh

VIII*

Nuzūlīem āh
 Çok bende günāh
 Tevbe yā İlāh
 “Estağfirullāh”¹⁷

55**

Nuzūlī*

I

Ey pādīşāhım
 Estağfirullāh
 Çokdur günāhım
Estağfirullāh

* Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfik’in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî’nin neşrinde VI. beyit olarak yazılmış “ Bilmezem nettim ‘ahdim unuttum/Çok ھاٹا itdim estağfirullāh” mecmuamızda bulunmamaktadır.

* VI. bent MND’de 7. beyit.

* VI/1 Egri gitdügim: Eger bildigim MND

* VI/2 Şimdi bildigim: Ve bilmedigim MND

* VII. bent MND’de 8. beyit.

* VIII. bent MND’de 9. beyit.

¹⁷ “Estağfirullāh”: “Allah’tan af dilerim.” İstiğfar, tevbeden daha geniş anlamlıdır. Tevbe, bir kişinin, günahından pişmanlık duyarak, bir daha işlememek üzere kesin kararla vazgeçmesidir (Yılmaz, 1992: 44). Bu ibâre şiirin mütekerrir mısrasıdır.

* 55 24a

* Bu şiir Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfik’in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî’nin neşrinde beyitler hâlinde yazılmıştır.

* **Nuzūlî**: Bk. s. 118.

II*

Yokluğım aldım
 Kapuña geldim
 Cürmimi bildim
Estağfirullāh

III*

Ġanī Subhānım
 ʿAfv it ʿiṣyānım
 Tevbe sulṭānım
Estağfirullāh

IV

Kaşd itdüğim
 Sehv itdüğim
 Hep itdüğim
Estağfirullāh

V

Nuzūlī adım
 Sensin murādım
 Olmuşam nādim
“Estağfirullāh”¹⁸

56**

Nuzūlī*

I

Dirim ʿıṣk ile
Allāh Allāh*
 Her dem şevk ile
Allāh Allāh*

* II. bent MND’de 3. beyit.

* III. bent MND’de 2. beyit.

¹⁸ “Estağfirullāh”: “Allah’tan af dilerim.” İstiğfar, tevbeden daha geniş anlamlıdır. Tevbe, bir kişinin, günahından pişmanlık duyarak, bir daha işlememek üzere kesin kararlar vazgeçmesidir (Yılmaz, 1992: 44). Bu ibâre şiirin mütekerrir mısrasıdır.

* 56 24a

* Bu şiir Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfik’in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî’nin neşrinde beyitler hâlinde yazılmıştır.

* **Nuzūlî**: Bk. s. 118.

* I/2-:yā

* I...V/4 -:yā

II

Yol eri çokdur
Cümlesi haqdır
Hiç dimez yokdur
Allāh Allāh

III

Geliñ siziñle
Girelim yola
Diyelim hele
Allāh Allāh

IV

Cümle erenler
Haqqa irenler
Dir idi anlar
Allāh Allāh

V

Ey **Nuzûlî** biz
Hepimiz biriz
Cümlemiz diriz
Allāh Allāh

57**

Nuzûlî*

I

Ben kulum saña
Allāhım Allāh
Raħm eyle baña
Allāhım Allāh

II

Baňa luṭf eyle
Faḫlıñla toyla
Sır ile söyle
Allāhım Allāh

* 57 24b

* Bu şiir Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfik'in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî'nin neşrinde beyitler hâlinde yazılmıştır.

* **Nuzûlî**: Bk. s. 118.

III

Kim seni bulur
Ḥayretde kalur
Külli mahv olur
Allāhım Allāh

IV

Ġaffārım sensin
Ḳahhārım sensin
Settārım sensin
Allāhım Allāh

V

Nuzûlî kuluñ
Diler vuşûlîñ
Olsun kabûlîñ
Allāhım Allāh

58**

Nuzûlî*

I

Ey ‘âşık-ı Ḥaḳḳ
Gel Hû diyelim
‘İşk ile muṭlaḳ
Gel Hû diyelim

II

Giceler ḳā’im
Gündüzler* şā’im
Şevk ile dā’im
Gel Hû diyelim

* 58 24b

* Bu şiir Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfik’in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî’nin neşrinde beyitler hâlinde yazılmıştır.

* **Nuzûlî**: Bk. s. 118.

* II/2 Gündüzler: Güzndüz ol MND

III

Zıkr ile bir dem
Olagör hemdem
Zevk ile her dem
Gel Hû diyelim

IV

Fānī cihāndan
El yuyup andan
Derd ile cāndan
Gel Hû diyelim

V

Nuzûlî şānım
Tevhīddir benim
Derd ile cānım
Gel Hû diyelim

59**

Nuzûlî*

I*

Bülbül avāre
Oldı bıçāre
İrdi gülzāre
Kesmez efğānın

II

Pîri kim buldı
İşi çoğruldı
Dost ile kıldı
Gizli seyrānın

* 59 25a

* Bu şiir Eş-Şeyh Muhammed Emin Tefvik'in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzuli'nin neşrinde beyitler hâlinde yazılmıştır.

* **Nuzûlî:** Bk. s 118.

* Eş-Şeyh Muhammed Emin Tefvik'in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzuli'nin neşrinde I. beyit olarak yazılmış “ İsteyen hânın terk ider cānın/Bulsa cānānın şağlar imānın” mecmuamızda bulunmamaktadır.

III

Gider bir ulu
Gelür bir velî
‘Âşıklar’ hâli
Kıomaz meydânın

IV

Mürşide gelân
Telkînin alan
Kendini bilân
Buldı Subhânın

V

‘İşk ile bî-riyâ
Oldı enbiyâ
Kıurdu evliyâ
Âyîn erkânın

VI

Gel **Nuzûlî** den
Bir haber al sen
İrşâd isteyân
Kıosun ‘işyânın

60^{**}**Nuzûlî***

I

Mürşide vardım
Elhamdülillâh
Luţfına irdim
Elhamdülillâh

* III/3 ‘Âşıklar: Erenler MND

* 60 25a

* Bu şiir Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfik’in hazırlamış olduğı Divan-ı Mustafa Nuzulî’nin neşrinde beyitler hâlinde yazılmıştır.

* **Nuzûlî**: Bk. s. 118.

II

Tutdım elini
Gütdim yolunu
Dirdim gülünü
Elḥamdülillāh

III

Kāmili buldum
Nefsin aldım
Ḥālimi bildim
Elḥamdülillāh

IV

Cānlarıñ cānı
Luṭfı çok* Ğanī
İr gördi beni
Elḥamdülillāh

V

Ḥālimi bildi
Rehberim oldu
Ḥaqq nazar kıldı
Elḥamdülillāh

VI

‘Işık ile çoşdum
Kaynadım taşdım
Tevhīde düşdüm
Elḥamdülillāh

VII

Dā’imā fikrim
Hū ismi zikrim
Her nefes şükrüm
Elḥamdülillāh

VIII

Qodum ‘ārımı
Virdim vārımı
Buldum yārımı
Elḥamdülillāh

* IV/2 çok: itdi MND

IX

Nuzûlî ey cân
 Kaşreden ʿummân
 Eyledi Subhân
 “Elḥamdülillâh”¹⁹

61^{**}

Nuzûlî*

I

Şıdk ile dervîş olanın
 Yardımcısı Allâh olur
 ʿİşk ile Allâh diyenin
 Vücûd-ı kenzü Allâh olur

II

Gel imdi ʿışk ile digil
 Mâ-sivâyı taşra ko ğil
 Ğayrıdan pâk olan gönül
 Ol Hakkâ nazargâh olur

III

Mürşide teslîm olanlar
 Tevhîd-i ʿadli alanlar
 Kardaş nefsinin bilenler
 İki cihânda şâd olur

IV

İsm-i zâtın kim zıkr ider
 Vücûdında kalmaz keder
 Sırrullâhdan tıyan haber
 Ol ʿârif-i bi’llâh olur

¹⁹ “el-ḥamdülillâh”: “Hamd Allah’adır.” (Kur’an-ı Kerim, Fatiha/1). Bu ayet şiirin mütekerrir mısrasıdır.

* 61 25b

* Bu şiir Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfik’in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî’nin neşrinde beyitler hâlinde yazılmıştır.

* Nuzûlî: Bk. s. 118.

V

Nuzûlî gel ʿışk ile yan
 ʿİşkʿdır her derdlere dermân
 Fakr-i tāmme iren insân
 Şüphesiz ehlullâh olur

62**

Nuzûlî*

I

Zîkr ile devrân iderler
Ĥalvetîniñ dervîşleri
 Cânların kırbân iderler
Ĥalvetîniñ dervîşleri

II

Mâl-i evlâdım dimezler
 Fırşatı elden kıvmazlar
 Dünyâ içün ģam yemezler
Ĥalvetîniñ dervîşleri

III

Dünyâ ʿûkbâdan geçerler
 Vuşlat meyinden içerler
 Tıokuz kıat gökde uçarlar
Ĥalvetîniñ dervîşleri

IV*

Gerçi ki* bunda menfûrlar
 Yarın aĥretde maġfûrlar
 Dîdârullâhla mesrûrlar
Ĥalvetîniñ dervîşleri

* 62 26a

* Bu şiir Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfik'in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî'nin neşrinde beyitler hâlinde yazılmıştır.

* **Nuzûlî:** Bk. s. 118.

* Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfik'in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî'nin neşrinde 4. beyit olarak yazılmış “İşk âteşiyle yananlar Kevşer şarâbın kıanarlar/Arş-ı a'lâda dönerler Ĥalvetîniñ dervîşleri” mecmuamızda bulunmamaktadır.

* IV/1 ki: - MND

* IV/2 -:Der MND

* IV/2 aĥretde: anda MND

V

Ne gelene sevinürler
 Ne gidene yirinürler
 Tevhîdiyle arınurlar
Halvetiniñ dervişleri

VI

Anlara zıkr itmek yiter
 Her işleri anda biter
 Dost ilinde semâ^c tutar
Halvetiniñ dervişleri

VII*

Ey Nuzûlî çalış bunda
 Didârın göresin sende
 Pâdişâh olurlar anda
Halvetiniñ dervişleri

63**

Nuzûlî*

I

Ölmüşî* diri görür
 Erenleriñ halveti
 Maşşûdını ir görür
Erenleriñ halveti

II

‘Āşıklara şafâdır
 Münkişlere cefâdır
 Sünnet-i Muştafâdır
Erenleriñ halveti

* Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfik’in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî’nin neşrinde 7. beyit olarak yazılmış “Seyr iderler dost illerini direrler vuşlat güllerini/Hakka virir gönüllerin Halvetiniñ dervişleri” mecmuamızda bulunmamaktadır.

* 63 26b

* Bu şiir Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfik’in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî’nin neşrinde beyitler hâlinde yazılmıştır.

* **Nuzûlî:** Bk. s. 118.

* I/1 Ölmüşî:Ölmüşleri MND

III*

Şâdıkların turağı
Yağın eyler yırağı
Seçer çürügi sağı
Erenlerin halveti

IV

Kaṭreyi ummān ider
°Āşık-ı mestān ider
Müşgili āsān ider
Erenlerin halveti

V

Ḳudret kenzine yiter
La°l-i cevāhir şatar
Münkiri taşra atar
Erenlerin halveti

VI*

Deryā idüp ağıdır
Bülbül gibi* şakıdır
Ḳıl ü ḳālsız okudur
Erenlerin halveti

VII

Tevhīd çerāğını yak
Mekteb-i °irfāna bak
Bāṭından* virir sebak
Erenlerin halveti

* Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfik'in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî'nin neşrinde 3. beyit olarak yazılmış “İşk sazını cāl eyler diliñ sekr-i bāl eyler/[...] u ben ḳāl eyler erenlerin halveti” mecmuamızda bulunmamaktadır.

* Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfik'in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî'nin neşrinde 6. beyit olarak yazılmış “Olmazdan ön oldurur Haḳḳ nuruyla ṭoldurur/ Ḥikmet sözün bildirir erenlerin halveti” mecmuamızda bulunmamaktadır.

* VI/2 gibi: idüp MND

* VII/3 Bāṭından: Kübrādan MND

VIII*

Şâdıklara cennetdir
Tâliblere şöhetdir
Münâfıka miñnetdir
Erenlerin halveti

IX

‘Âşık cânından geçer
Âb u hayâtdan içer
Dosta toğrı yol açar
Erenlerin halveti

X

Evliyâdan erkândır
Tâliblere ihsândır
Her derdlere dermândır
Erenlerin halveti

XI*

Sırları gizli cânda
Gel gir göresin sende
Taşrada degil nihânda
Erenlerin halveti

XII*

Nuzulî habîb oldu
Derdlere tabîb oldu
Çok şükür naşib oldu
Erenlerin halveti

* Eş-Şeyh Muhammed Emin Tefik’in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî’nin neşrinde 8. beyit olarak yazılmış “‘Işık meyini içürür dost iline uçurur/Her hicâbı giçürür erenlerin halveti” mecmuamızda bulunmamaktadır.

* Eş-Şeyh Muhammed Emin Tefik’in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî’nin neşrinde 11. beyit olarak yazılmış “Sırrı çokdur dinilmez dil ile şerh olunmaz/Her kişiye şunulmaz erenlerin halveti” mecmuamızda bulunmamaktadır.

* Eş-Şeyh Muhammed Emin Tefik’in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî’nin neşrinde 13. beyit olarak yazılmış “Kimini gâh gül ider kimini sünbül ider/Kimini per-dil ider erenlerin halveti” mecmuamızda bulunmamaktadır.

64**

Nuzûlî*

I

“Lâilâheillâllâh”²⁰

Diyelim gel illâllâh

Keşf olalım yâ Allâh

Diyelim gel illâllâh

II

Maḳâm hüviyyetde bu

Maḥvoldı cümle * ḳâmu

°İşk ile şevḳ ile Hû

Diyelim gel illâllâh

III

Nazar ḳıl Maṣṣûra baḳ

Bunda didi ene’l-Ḥaḳḳ

Vücûdda bulalım Ḥaḳḳ

Diyelim gel illâllâh

IV

Bunda °uṣṣâḳ içdi mey

Cümle mevtâ oldı ḥayy

Derûn-ı dilden * yâ Ḥayy

Diyelim gel illâllâh

V

Ḳayyûm diyelim her zemân *

Ḳalmasun dilde düşmân *

Nuzûlî dir yâ Subḥân ***Diyelim gel illâllâh**

* 64 27b

* Bu şiir Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfik’in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî’nin neşrinde beyitler hâlinde yazılmıştır.

* **Nuzûlî**: Bk. s 118.²⁰ “Lâilâheillâllâhu”: “Allah’tan başka tapacak yoktur.” (Yılmaz, 1992: 102).

* II/2 cümle: bunda MND

* IV/3 dilden: bizde MND

* V/1 zemân: bār MND

* V/2 düşmân: aḡyār MND

* V/3 Subḥân: Ḳahhār MND

65**
Nuzûlî*

I
Gel diyelim ıışk ile
Lâilâheillâllâh
Cân u dilden şevk ile
Lâilâheillâllâh

II
Geliñ diyelim bile
Sûzân* idelim dile
Şoñ demde karşı gele
Lâilâheillâllâh

III
Bunı diyen şâh olur
Necm içinde mâh olur
Mizânda ağır gelür
Lâilâheillâllâh

IV
Her kelâmıñ şâhıdır
Necm içinde mâhidir
Cennetiñ miftâhıdır
Lâilâheillâllâh

V*
Şıdk ile dise kâ'il
Cennete olur dâhil
İmânı olur kâmil
Lâilâheillâllâh

* 65 27b

* Bu şiir Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfik'in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî'nin neşrinde beyitler hâlinde yazılmıştır.

* **Nuzûlî:** Bk. s. 118.

* I/2 Sûzân: Suvâr MND

* V. bend MND'de VI. bend.

VI*

Bunuñ kadri ʿālīdir
 Dervişlerin mālīdir
 Kālblerin şaykalıdır
Lāilāheillāllāh

VII

Nuzūlīnin bildiği
 Mürşidinden aldığı
 Kāmil imān bulduğu
“Lāilāheillāllāh”²¹

66**

Nuzūlī*

I

Hak̄k yolında gidenler
 İster begim himmet-i şeyh
 Şeyhe h̄idmet idenler
 Olur elbet himmet-i şeyh

II

Gerçeklere himmet olur
 Tizcek menzilini alır
 Tālib maṭlūbını bulur
 Olsa eger himmet-i şeyh

III

Gerçek olan t̄aliblere
 Himmet olur rāğiblere
 İşbu yolda kāziblere
 Hergiz olmaz himmet-i şeyh

* VI. bend MND’de V. bend.

²¹ “Lāilāheillāllāhu”: “Allah’tan başka tapacak yoktur.” (Yılmaz, 1992: 102). Bu lafız şiirin mütekerrir mısrasıdır.

* 66 28b

* Bu şiir Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfik’in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî’nin neşrinde beyitler hâlinde yazılmıştır

* **Nuzūlî**: Bk. s. 118.

IV

Kime kim himmet olmadı
 Bu yolda menzil almadı
 İrşād-ı taḥḳīḳ bulmadı
 Olmayınca himmet-i şeyḥ

V

Nuzûlî hiç bilür miydi
 Toḡru yol bulur mı idi
 Kāmil insān olur mıydı
 Olmasa himmet-i şeyḥ

67*

Nuzûlî*

I

Geliñ ey * aşıklar ıışkın * meydānında
 Döne döne zıkr idelim Allāhı
 Odlar yansun münkirleriñ cānında
 Yana yana zıkr idelim Allāhı *

II*

İrmek dilerseñiz vuşlat zevḳine
 Cāndan Hū diyelim Mevlām ıışkına*
 Allāh Allāh diyü dīdār ıışkına
 Döne döne zıkr idelim Allāhı

III

Devr idüben * bu cihāna gelmişüz
 Evliyā bābına bende olmuşuz
 Delīlin Qurʾān içinde bulmuşuz
 Döne döne zıkr idelim Allāhı

* 67 28b

* **Nuzûlî**: Bk. s. 118.

* I/1 - : ey MND

* I/1 ıışkıñ: ıışḳ MND

* I/4 Yana yana zıkr idelim Allāhı: Döne döne zıkr idelim Allāhı MND

* II...IV/5 -: Yana yana zıkr idelim Allāhı MND

* II/2 Mevlām ıışkına: Mevlā şevḳine MND

* III/1 idüben: idüp biz MND

IV*

Nuzûlî dir önce giden velîmiz
 Şîr-i Hudâdır bu yolda ulumuz
 Açdı devrân ile Hâkka yolumuz
 Döne döne zîkr idelim Allâhı

68**

Nuzûlî*

GAZEL-İ NUZÛLÎ

I

Güzel Allâh budur senden dileğim*
 Bizi güzel Muḥammedden ayırma
 Ḥasretiñden ṭurur* âh u feryâdım
Bizi güzel Muḥammedden ayırma

II

Ebûbekir °Ömer °Oṣmân °Alî ile
 Yoluñda cân viren gerçek velî ile
 Ḥasen Ḥüseyn ol gonce güli ile
Bizi güzel Muḥammedden ayırma

III

Ḳudret ḳandîlinde rûḥ-ı revânî
 Yidi biñ yıl sürüp zîkr-i yezdânı
 Ebû'l-ervâḥ olan cümleye şânı
Bizi güzel Muḥammedden ayırma

IV

Semâvâtı geçüp ṭayrân eyleyen
 Çıkup °arş üstüne cevân eyleyen
 Perdesiz ḥûb zâtın seyrân eyleyen
Bizi güzel Muḥammedden ayırma

* Eş-Şeyh Muhammed Emin Tefkî'in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulî'nin neşrinde IV. bent olarak yazılmış "Bizden ol devr eylemiş erenler / Cehd eyleyüp bu erkânı ḳuranlar / Hâḳîḳatde pîrin görmüş yârenler / Döne döne zîkr idelim Allâhı / Yana yana zîkr idelim Allâhı " mecmuamızda bulunmamaktadır.

* 68 29a

* -: Velehü MND

* Nuzûlî: Bk. s. 118.

* I/1 dileğim: feryâdım MND

* I/3 ṭurur: diñmez MND

V

“Livā’u’l-ḥamd”²² ile maḥşere varan
 Gāh şırāṭa gāh mizāna varan
 ‘Āṣī ümmetlere şefā’at iden *
Bizi güzel Muḥammedden ayırma

VI

Cümle kıllar defterini açıcak
 Ḥayırları şerleri tartılıcak *
 “Vemtāzū”²³ diyüben nidā olıcak
Bizi güzel Muḥammedden ayırma

VII

Yā Rab kıyāmet ‘alāmetlerinde *
 ‘Arşın gölgesi leṭāfetlerinde
 Ḥazīretü’l-ḳudus ziyāfetlerinde
Bizi güzel Muḥammedden ayırma

VIII

Enbiyā bineler burāk atına
 Varup cem’ olalar dostuñ katına
 Mevlām yine ḥabībīñ ḥürmetine
Bizi güzel Muḥammedden ayırma

IX

Nuzūlī kıluña fırkat gerekmez
 Dünyā ahiretde ‘izzet gerekmez
 Ansız bize cennet ḥūrī gerekmez
Bizi güzel Muḥammedden ayırma

²² “Livā’u’l-ḥamd”: “Övgü sancağı.” Çok hamd eden ve edilen olduğu için Hz. Muhammed’e verilen bir sancaktır. Kıyamet gününde, maḥşerde Hz. Muhammed’in ümmetinin bu sancağın altında toplanacağı bildirilir (Yılmaz, 1992: 116)

* V/3 şefā’at iden: oddan kırtaran MND

* VI/2 Ḥayırları şerleri tartılıcak: Ḥayr u şerler mizānda tartılıcak MND

²³ “Vemtāzū”: “Şöyle ayrılın”, ayetin tamamı “Ey suçlular, bugün şöyle ayrılın!”(Kur’an-ı Kerim, Yâsin/59).

* VII/1 ‘alāmetlerinden: âfetlerinden MND

69**

Nuzûlî*Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Nûr-ı yezdân maẓharısın yâ ^cAliyyü'l-Murtaẓâ
^cİlm-i ^cirfân maḥzenısın yâ ^cAliyyü'l-Murtaẓâ
- 2 “Hel etâ”²⁴ şanıña indi yoḡdur aṣlâ şüphemiz
Ol sebebden noḡtavısın yâ ^cAliyyü'l-Murtaẓâ
- 3 Ol Nebî ḥaḡḡında didi “Laḥmuke laḥmî”²⁵ seniñ
Anñ içün sen velısın yâ ^cAliyyü'l-Murtaẓâ
- 4 “Lâ fetâ illâ ^cAli”²⁶ buyurdı şanıñda Resûl
Seyf-i ḡudret şāḥibisin yâ ^cAliyyü'l-Murtaẓâ
- 5 Gizli râzı gün gibi fāş itdi ol Aḥmed saña
Ḥaḡḡ yolınñ rehberısın yâ ^cAliyyü'l-Murtaẓâ
- 6 Niçe medḥ idem seni ben yoḡ nihāyet ^cilmiñe
Evliyâ ser-çeşmesisin yâ ^cAliyyü'l-Murtaẓâ
- 7 Dir **Nuzûlî** Ḥaḡḡ Te^cālâ saña arslanıñ didi
Teñri arslanı ^cAlisin yâ ^cAliyyü'l-Murtaẓâ

* 69 29b

* -:Velehü MND

* **Nuzûlî**: Bk. s. 118.²⁴ “Hel etâ”: “Hakikatte (kesin, şüphesiz) geldi.” Ayetin tamamı “İnsanın üzerinden, henüz kendisinin anılan bir şey olmadığı uzun bir süre geçmedi mi?” (İnsan/1) (Yılmaz, 1992: 68).²⁵ “Laḥmuke laḥmî”: “Etin etimdir.” Aranan hadis kitaplarının hiçbirinde böyle bir ibareye rastlanmadı Hz. Ali’yi İslâmî ölçülerin dışında sevenlerin ortaya attıkları sözlerden biri olma ihtimali var (Yılmaz, 1992: 101).²⁶ “Lâ fetâ illâ ^cAli lâ seyfe illâ Zü’lfikâr”: “Ali’den başka genç (yiğit er), Zü’lfikâr’dan keskin kılıç yoktur.” veya “Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur.” Zü’lfikâr, Hz. Muhammed’in, Hz. Ali’ye armağan ettiği ve Hz. Ali’nin kahramanca kullanmasıyla ün kazanmış, ucu çatallı, meşhur kılıç. Aranan sahih hadis kitaplarında böyle bir söze rastlanmadı (Yılmaz, 1992: 99). Bu ibâre şiirin mütekerrir mısrasıdır.

70*

Nuzûlî*Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Kim bize teslîm olursa ol görür irşadımız
Behremend olmaz cihânda münker murtâdımız
- 2 Aşlımız hâlin şorarsañ aña ğıl zâhid bizim
Zıkr-i tevḥîd ile kuruldı tâ ebed bünyâdımız
- 3 Zâr zâr* itdigimiz hiç kimseye güc gelmesün
Derd-i dünyâdan degildir âhımız feryâdımız
- 4 Gelmişüz kâlû belîden derd ile devrân ile
Gice gündüz Hû diriz terk itmeziz mu^ctâdımız
- 5 Mürşide dil virmişüz cân-ı gönülden tâ ebed*
Ṭevḥîd-i telḳîn aldık okuruz evrâdımız
- 6 Kisvemiz ḥurûf-ı Âdemdir kerâmet maḫharı
Mîm elif dâl üstüne nakş eyledi üstâdımız
- 7 Bî-nişân lâ mekânda ism-i a^czamdır* velî
Şehr-i Kûlâda **Nuzûlî Muṣṭafâ**dır adımız

71*

Nuzûlî*

I

°Âlim kimdir diyü şorarsañ baña
Ledünnî °ilmini bilendir °âlim
Ḥaḳîḳatle cevâp vireyim saña
°İlmu'llah baḫrine ṭalandır °âlim

* 70 30a

* **Nuzûlî**: Bk. s. 118.

* 3(a) Zâr zâr: Zâr efgân MND

* 5(a) tâ ebed: biz ezel MND

* 7(a) ism-i a^czamdır velî: ismimiz a^czam-ı velî MND

* 71 30b

* **Nuzûlî**: Bk. s. 118.

II*

Alup bes mürşid-i kâmil elini
 [.....]*
 [.....]*
 Qalb gözün perdesin silendir ʿâlim

III

Māye-i tevḥīdi pīrden aluben
 Maʿrifetiñ güllerine taluben
 Yakīnlık ʿilmine māʿil oluben
 “Men ʿarefe”²⁷ zevkini bulandır ʿâlim

IV

ʿİşkullāha deġişüp taht ile tāt
 Oquyup yazmağa olmayup muḥtāt
 Yiryüzünden kırup rūḥānī miʿrāt
 Ol ḥazrete vāşıl olandır ʿâlim

V*

Nuzūlī dir ʿarş-ı kürsī geçüpde
 Pervāz urup dost ilinde uçupda
 Cezbe ile ser-nikābın açupda
 Ḥaqq cemālin görüp gülendir ʿâlim

* Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfīk’in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulī’nin neşrinde II. bent olarak yazılmış “ Ol mürşid ile el bir eyleyüp / ʿİlm-i ḥaqqīkati tefsīr eyleyüp / Ğavvāşlık şanʿatın tedbīr eyleyüp / Maʿārif dereni alandır ʿâlim ” mecmuamızda bulunmamaktadır.

* II/2 -:Ögrenip ḥalle dīdār yolını MND

* III/3 -: Ğafletten uyarup cān dilin MND

²⁷ “Men ʿarefe”: Tamamı “Men arefe nefsehû fekad arafe Rabbhû” olan ve “Kendini bilen Rabbi’ni bilir.” mealindeki hadīsten iktibas edilmiştir (Yılmaz, 1992: 122-123).

* Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfīk’in hazırlamış olduğu Divan-ı Mustafa Nuzulī’nin neşrinde V. bent olarak yazılmış “ Geçüp tevḥīdile çün çerādan / Ağmaz ʿayn idüp cümle hevādan / Qalbi pāk idüp ḥubb-ı sivādan / Rūyet ḥaqqıyla dolandır ʿâlim ” mecmuamızda bulunmamaktadır.

72*

Nuzûlî*

MEDH-İ RESÛL

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Baş açık meydâna geldim yâ Resûlullâh meded
Emriñe fermâna geldim yâ Resûlullâh meded
- 2 °İşkına düşdüm yoluñda varlığım terk eyleyüp
Merkez-i pîrâne geldim yâ Resûlullâh meded
- 3 Gördiler hûb zâtıñı vîcdân ile °aşıkların
Ben dañi seyrâna geldim yâ Resûlullâh meded
- 4 Armağân bu re'si cânım destime alup bugün
°İydiña kurbâna geldim yâ Resûlullâh meded
- 5 Ben Nuzûlîyem kapuñda boynu bağılu bende kim
Hîzmet-i şâhâne geldim yâ Resûlullâh meded

73*

Nuzûlî*

MEDH-İ RESÛL

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

I

Çünkü toğdı fahr-i °âlem câmi°-i ümmü'l-kitâb
Zulmet-i küfri münevver kıldı mısl-i âfitâb
Bâbına hep bende oldu şâh-ı sulţân şeyh ü şâbb
Var kıyâs it kimdir ol peygamber-i °âl-i cenâb

II

Bâbına bende olanlar ister anı şubh u şâm
Kevşer-i vaşlından umarlar şuna bir tolı cām
Eyleyen oldur şefâ°at °âşiye rûz-ı kıyâm
Var kıyâs it kimdir ol peygamber-i °âl-i cenâb

* 72 31a

* Nuzûlî: Bk. s. 118.

* 73 31b

* Nuzûlî: Bk. s. 118.

III

Barmağından ağıdı şol dem çeşme-i âb u revân
 İçdiler âb-ı zülâli cümle ‘atşân ol zemân
 Mu‘cizât-ı zâhir oldı gördiler halk-ı cihân
Var kıyâs it kimdir ol peygamber-i ‘âl-i cenâb

IV

Anıñ içün halk olupdur ‘arş u ferşine felek
 Hem sekiz cennet içinde yürüyen hûri melek
 Pâyine yüz sürmegi hep kıldılar Hâkktan dilek
Var kıyâs it kimdir ol peygamber-i ‘âl-i cenâb

V

Andan oldı ay gün oldur melekler rehberi
 Zâtına müştâk durur hûri melek ins ü peri
 Bu **Nuzûlî** yoluna terk eyledi cânı seri
Var kıyâs it kimdir ol peygamber-i ‘âl-i cenâb

74*

Hubâbî*

GAZEL-İ HUBÂBÎ

Müstefîlün/Fe‘ûlün/Müstefîlün/Fe‘ûlün

- 1 Dîvâna kânî ‘ışķam dîvâna râ ķalem nist
 Bir lâ-mekân-ı ‘ışķam dîvâna râ ķalem nist
- 2 Bir ‘aynı şînı ķâfem sîmurğ-ı kūh-ı Kâfem
 Teklîfiden mu‘âfem dîvâna râ ķalem nist
- 3 Bezm-i elestde mestem bir ķâ‘îl-i elestem
 Bir hâtır-ı şikestem dîvâna râ ķalem nist
- 4 “A‘cûbenî” zemânem hāmûş-ı bî-zebânem
 ‘Anķâ-yı bî-nişânem dîvâna râ ķalem nist
- 5 Bir tîğ-i ğılâfem cürmime i‘tirâfem
 Mûy-ı celî şikâfem dîvâna râ ķalem nist

* 74 32a

* **Hubâbî**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Hubâbî mahlasını kullanan şair hakkında bilgi bulunmamaktadır.

- 6 Ol serverî dü °âlem ol enbiyâ-i hâtem
Pîrim Resûl-i Ekrem dîvâna râ kalem nist
- 7 Bir ṯalib-i Hudâyem haqq ile âşinâyem
Hüddâm-ı Muştafâyem dîvâna râ kalem nist
- 8 Gâh gün gibi °ayânem gâh cân gibi nihânem
Bir genc-i bî-nişânem dîvâna râ kalem nist
- 9 Ben ey **Hübâbî** cânem maqbûl-i °arifânem
Mergûb-ı °âşıqânem dîvâne râ kalem nist

75*

Hâlid*

I

Yokdan Allâhım
Halk itdiñ şâhım
Hem kıblegâhım
Oldun penâhım

II

Yok iken ṯakat
Nuṭka liyâkat
İtdiñ °inâyet
Her ne ki hâhım

III

Virdiñ hidâyet
Râh-ı selâmet
Şâh-ı risâlet
Gösterdi râhım

IV

Başımda gavgâ
°Işık ile sevdâ
Çıkdı semâya
Dûdu siyâhım

* 75 32b

* **Hâlid:** Bk. s. 67.

V

Bu derdle yandım
Cândan uşandım
Cürm-i ʿiṣyānım
Yokdur akrānım

VI

Mümkin mi taʿdād
Pek çok günāhım
Yok ğayrı dergāh
Sensin hemān ṣāh

VII

Başka yok vallāh
İlticāğāhım
ʿAvn u ʿināyet
Bĩ-ḥaddi ğāyet

VIII

Virdiñ dirāyet
Ey pādiṣāhım
Nefs ile şeyṭān
Fitne-i devrān

IX

Āh neler itdi
Baḥt-ı siyāhım
İʿtikāf dāʾim
Āh ile vāhım

X

Şuçumı bildim
Çapuña geldim
Çapuñda ʿafv it
Cümle günāhım

XI

Hālid-i nāçār
Ağlatma ey yār
Yā Ğanī Settār
Gel ol penāhım

76**

Yûnus*

GAZEL-İ YÛNUS

I

Cânlar cânını buldum
Bu cânım yağma olsun
Aşşı ziyândan geçdim
Dükkânım yağma olsun

II

Ben benliğimden geçdim
Gözüm hicâbın açdım
Dost vaşlına ulaşdım
Gümânım yağma olsun

III

Benden benliğim gitdi
Hep mülkimi dost tutdı
Lâ-mekân kavmi oldum
Mekânım yağma olsun

IV

İkilikden uşandım
°İşk tonını şunandım
Derd-i hûnına kıandım
Dermânım yağma olsun

V*

Derdim* bitmez sağışdan
Uşandım yaz u kışdan
Bustânlar başın buldum
Bustânım yağma olsun

* 76 33a

* Bu şiir Mustafa TATÇI tarafından hazırlanan “Yunus Emre Divanı”nda nazım birimi beyit olarak yazılmıştır.

* **Yûnus:** Bk. s. 100.

* Mustafa Tatçı tarafından hazırlanan Yunus Emre Divanı’nın neşrinde “Varlık çün sefer kıldı andan dost bize geldi/Viran gönül nur toldı cihanum yağma olsun” beyti mecmuamızda bulunmamaktadır.

* V/1 Derdim: Geçdüm YED

VI*

Ben benligimden bizdim
 Hâķîķat küfrüm sizdim
 Bildim hem lisândandır
 Lisânım yağma olsun

VII*

Yûnus ne hõş dimişsiñ
 Ballar u şekeri yimişsiñ
 Ballar balını buldum
 Kovanım yağma olsun

77**

‘Aydî*

I

N’olsa gerekir
 N’olsa gerekir
 Dîdelerim ķan
 T’olsa gerekir

II

Cevr ü sitemden
 Hüzñ ü elemden
 Ruķları ğamdan
 Şolsa * gerekir

* Mecmuamızda bulunan VI. bent Mustafa Tatçı tarafından hazırlanan Yunus Emre Divanı’nın neşrinde yoktur.

* Mustafa Tatçı tarafından hazırlanan Yunus Emre Divanı’nın neşrinde “Ta’allukdan üzüşdüm ol dostdan yana uçdum/ ‘İşk divanına düşdüm divanum yağma olsun” beyti mecmuamızda bulunmamaktadır.

* 77 33b

* Bu şiir Necmeddin Şahiner’in Aydi Baba adlı eserinde nazım birimi beyit olarak verilmiştir ve bu şiirin ilk beyti son beyit olarak tekrar edilmiştir.

* ‘**Aydi Baba (doğ.1812/Gaziantep - öl.1865 Gaziantep)**: Aydi Baba’nın asıl adı Mehmet olup âlim bir kişı olan babasının adı Mehmed Nami Efendi’dir. Halvetî tarikatına mensuptur. Öğrenimini Halep, Kayseri ve İstanbul’da tamamlamıştır. Mutasavvıf bir şair olan Aydi Baba, Allah aşkını Yunus Emre üslubunda şiirlerine yansıtmıştır. Aydi Baba, gündüz yazdığı şiirlerinde Aydi, gece söylediği şiirlerinde ise Ayanî mahlasını kullanmıştır. Aydi Baba’nın şiirlerinin toplandığı bir divanı vardır (Şahiner, 1997: 7-11).

* Şolsa: Olsa ABD

III

‘İşkâ virüp cân
 Tırma gönül yan
 Yâr dile mihmân
 Olsa gerekdir

IV

Ey dili tahir
 Fakr ile fahir
 Ağlayan ahir
 Gülse gerekdir

V

‘Aydî pür-gâm
 Ağlasa her dem
 Zahmına merhem
 Balsa gerekdir

Dīvân-ı Sûziden yazılan gâzellerdir.

78***

Sûzi*

I

Geldim sūzāna şem’e pervāne
 Bakmazam cāna gizli yazar * var
Yan yüregim yan gör ki neler var
Bu halk içinde bize güler var

II

Dil-i bimārım şorsa ol yārim
 Ne var hünkārım āh-ı seher var
Yan yüregim yan gör ki neler var
Bu halk içinde bize güler var

* 78 33b

* Bu şiir Zafer Arslan’ın Yüksek Lisans Tezinde beyitler halinde yazılmıştır.

* - : VELEHÜ EYẒÂN YLTZA

* **Sûzi**: Bk. s. 65.

* I/2 yazar: bâzâr YLTZA

III

‘İşk ile giryân cigerim biryân
 Olmuşam hayrân cānda eşer var
Yan yüregim yan gör ki neler var
Bu halk içinde bize güler var

IV

Zülfi tilinden bağ-ı gülünden
 Dostuñ ilin den geldim haber var
Yan yüregim yan gör ki neler var
Bu halk içinde bize güler var

V

Gönlüm pür-yāre geldim timāre
 Eylegil çāre dilde keder var
Yan yüregim yan gör ki neler var
Bu halk içinde bize güler var

VI

Derd ile hoşem mest-i medhüşem
 Dostundan gelmişem bende güher* var
Yan yüregim yan gör ki neler var
Bu halk içinde bize güler var

VII

Sûzî dilim var tâze gülüm var
 Gizli sırrım var bende hüner var
Yan yüregim yan gör ki neler var
Bu halk içinde bize güler var

79**

Sûzî*

Fâ‘ilātün/Fâ‘ilātün/Fâilün

- 1 ‘Āşıka vaqt-i sa‘ādet gicedir
 Zāhide vaqt-i ‘ibādet gicedir

* VI/2 güher: haber YLTZA

* 79 34a

* - : VELEHÜ EYŽĀN YLTZA

* **Sûzî**: Bk. s. 65.

- 2 Mâ-sivâdan dil gice hâlî olur
Her ne görse aña mir³ât gicedir
- 3 Dilde dildâriyla* huzûr bulmağa
Fırşat-ı vaqt-i ğanîmet gicedir
- 4 Göñle* olur niçe biñler vâridât
Keşf-i esrâr hem fütûhât gicedir
- 5 Baḡş olur feyz ü fuyûzât işbu dem
Luṭf-ı Mevlâ hem ʿinâyet gicedir
- 6 Cân olur cânânına elbet qarîn
Sırr-ı vaḥdet vaqt-i vuşlat gicedir
- 7 Uyur aġyâr yâr ile bîdâr olur
Dost ile ülfet ü muḥabbet gicedir
- 8 Bezm-i Ḥaḡḡda mest olur mestâneler
Câna kuvvet göñle kudret gicedir
- 9 Gel niyâz it **Sûzi**yâ dergâha sen
Çün münâcât ʿarz-ı ḡacât gicedir

80*

Sûzi*

Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

- 1 Dervîş olan bîdâr olur giceler
Derd-i Ḥaḡḡla bîmâr olur giceler
- 2 Yanar ʿışḡ ateşine ol her zemân
Âh vâhla pür zâr olur giceler

* 3(a) dildâriyla: dîdâr ile YLTZA

* 4(a) göñle: göñline YLTZA

* 80 34b

* **Sûzi**: Bk. s 65.

- 3 Yatmaz uyumaz ʿışk ıder hem* şubḥa* dek
Cümle kârden bîdâr* olur giceler
- 4 Her ne olsa zıkr ü fikri Ḥaḳḳ olur
Kâr-ı Ḥaḳḳla pür-kâr olur giceler
- 5 Ateş-i ʿışk yaḳar vücūdın tamâm
Hem cigeri biryân* olur giceler
- 6 Ḥaḳḳ dan olur feyz ü füyûzât aña
Gönlü tolu envâr olur giceler
- 7 Maḫḫar olur sırr-ı Ḥaḳḳa niçe giz*
Ol vâḳıf-ı esrâr olur giceler
- 8 Her ne zemân isterse ol yârini
Ḥâzır olur dilde dildâr giceler
- 9 Kim ki ḳalsa her seḫerin Sûzîyâ
Ol vâşıl-ı dîdâr olur giceler

81**

Sûzî*

Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

- 1 Şıdḳ ile geliñ diyelim Lâ ilâhe illâ Hû
Dilden hem ḳalbe ḳoyalım Lâ ilâhe illâ Hû
- 2 Zıkr-i zenbûrî* idelim dost cânibine gidelim
Mâ-sivâyı pes nidelim Lâ ilâhe illâ Hû
- 3 Derdimize dermân budur sırrımıza burhân budur
Ḥaḳḳdan bize fermân budur Lâ ilâhe illâ Hû

* 3(a) hem: - YLTZA

* 3(a) şubḥa: şubḥ YLTZA

* 3(b) bîdâr: bîzâr YLTZA

* 5(b) biryân: pür-nâr YLTZA

* 7(a) giz: kez YLTZA

* 81 34b

* - : ḤURÛFÜ'L- VÂV YLTZA

* **Sûzî**: Bk. s. 65.

* 1(b) zenbûrî: zî-nûrî YLTZA

- 4 ‘Âşıķıñ ‘ışķın arturur zāhidiñ zūhdin arturur *
Göñülleri nūrlandırır Lā ilāhe illā Hū
- 5 Ğāfilleri bīdār * ider hem münāfıķ tūrmaz gider
Mü’min olan tekrār ider Lā ilāhe illā Hū
- 6 Zākirleriñ erkānıdır ‘ārifleriñ ĩmānıdır
Hāķķın bize iħsānıdır Lā ilāhe illā Hū
- 7 Hııñ-ı Mevlādır ķullara revnaķ virir hem dillere
Cilā budur göñüllere Lā ilāhe illā Hū
- 8 **Sūzī** ğayra itme heves Hāķķdır saña vallāhi bes
Söz bu durur ğavġāyı kes “Lā ilāhe illā Hū”²⁸

82**

Sūzī*

Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün

- 1 Gel ey ‘āşıķ zıkr idelim cān ile ezķār-ı Hū
Gel ey şādıķ bu dil içre koyalım efķār-ı Hū
- 2 Gülistān-ı vaħdetiñ her bülbüli Hū zıkr ider
Baġ Hū bağbānı Hū * her cihet ezķār-ı Hū
- 3 ‘Ārif olan remz-i Hūniñ sırrını keşf eyledi
Ol celāl perdesinden seyr * ider dīdār-ı Hū
- 4 İsm-i Hūda cem‘ olupdur cümle esmā sırları
Hem cemāle mażhar oldu zıkr iden ebrār-ı Hū

* 4(a) arturur: ķaldırur YLTZA

* 5(a) Ğāfilleri bīdār: Münkirleri bīzār YLTZA

²⁸ “Lāilāheillāllāhu”: “Allah’tan başka tapacak yoktur.” (Yılmaz, 1992: 102). Bu lafiz musammat gazelin mütekerrir mısrasıdır.

* 82 35b

* - : VELEHÜ EYŻĀN YLTZA

* **Sūzī**: Bk. s. 65.

* 2(b) -: der YLTZA

* 3(b) seyr: seyrān YLTZA

- 5 Münkîr olan fehîm idemez ol zâmîrîñ sırrını
Sûzîyâ ʿarîf olanlar itdiler ezhâr-ı Hû

83**

Sûzî*

Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

- 1 ʿÂşık olan dost yoluna cânını kırbân ider
Vârını terk eyleyüben kendini ʿuryân ider
- 2 Faqr u fenâ zûll-i ğîmâ miḥnet-i renc ü ʿanâ
Bir olur ʿindinde dâʾim cümlesin siyyân ider
- 3 Herkese eyler tevâzuʿ hem tezellül şöyle kim
Yoqluğa düşüp vücûdın ḥâkile yeksân ider
- 4 Dost kapusunda tûruben rûz u şeb inler müdâm
Âh u zâr nâr-ı ʿışk ile göñlüni sûzân ider
- 5 Her ne emr itse “semiʿnâ” diyüben teslîm olur
Ḥîdmetinde şâdıkâne Sûzîyâ devrân ider

84**

Sûzî*

Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

- 1 Nefsîni bilmekdürür dergâha ḥîdmetden ğaraż
Rabbîni bilmekdürür dünyâya gelmekden ğaraż
- 2 Bunca eşyâ cümlesi esmâ şîfât* mirʾâtıdır
Zâtın iʿlân itmedir insânı Ḥâlikden* ğaraż

* 83 35b

* - : VELEHÜ EYŻÂN YLTZA

* Sûzî: Bk. s. 65.

* 84 36a

* - : ḤURÜFÜ'Z-ZÂD YLTZA

* Sûzî: Bk. s. 65.

* 2(a) esmâ şîfât: esmâ vü şîfât YLTZA

* 2(b) Ḥâlikden: ḥilkatden YLTZA

- 3 Nüşa-i kübrā dinildi anıñ çün Ādeme
Sırr-ı Ādem zāhir oldı ʿilm-i esmādan ġaraż
- 4 Hāḡḡ kitābıdır görinān bunca eşyā ne ki var
Hep cemāli perdesidir sırr-ı ḡikmetden ġaraż
- 5 Kendi zātın añlar iseñ Hāḡḡı bildiñ **Sūzī**ā
Kim budur aḡsen-i taşvır hem bu şanʿatdan ġaraż

85***

Sūzī*

I

Sevdā-yı ḡayālīñle
Dīvāne miyem bilmem
Luṭfuñla vişālīñle
Uşlane miyem bilmem

II

ʿIşḡ ateşine cānım
Yanmaḡda bulur lezzet
Çün şemʿ-i cemālīñle
Pervāne miyem bilmem

III

Göñlüm ḡadeḡi ṭolmuş
Ol bāde-i ʿiştīñdan
Başımda deḡil ʿaḡlım
Dīvāne miyem bilmem

IV

Varlık gelesi senden
Ḳalmadı benlik bende
Söyünmez ateşim tende
Hep yane miyem bilmem

* 85 36a

* -: VELEHÜ EYŻĀN YLTZA

* Bu şiir Zafer Arslan'ın yüksek lisans tezinde 14'lü hece vezni ve nazım birimi beyit olarak yazılmıştır.

* **Sūzī**: Bk. s. 65.

V

Kalbinde bu Sûzîniñ
Maḥfîdir ezel ʿışkıñ
Derdiñle ḥarâb oldum
Vîrâne miyem bilmem

86***

Sûzî*

I

Pervāneyim şeh-i yāre*
Yā ben nîçe dönmeeyim
Şabr idemem yokdur çāre
Yā ben nîçe dönmeeyim

II

Pîrlerimiz erkânına
Yapışmışuz dāmânına
Girmişüz ʿışk meydânına
Yā ben nîçe dönmeeyim

III

Münkir bilmez bu esrârı
Dâ'imā eyler inkârı
İtmiş iken biz ikrârı
Yā ben nîçe dönmeeyim

IV

Zâhid neyler bu işleri
İder bâtl teşvîşleri
Döner Allâhın kuşları
Yā ben nîçe dönmeeyim

V

Huccâc tutar ḥaccıñ rāhın
İrişdirir göge âhın
Dönerler Ka'be etrâfın
Yā ben nîçe dönmeeyim

* 86 36b

* -: VELEHÜ EYŻÂN YLTZA

* Bu şiir Zafer Arslan'ın yüksek lisans tezinde 16'lı hece vezni ve nazım birimi beyit olarak yazılmıştır.

* Sûzî: Bk. s. 65.

* I/1 şeh-i yāre: şem'î-yāre YLTZA

VI

Sīnemde ateşler yaqar*
 Anı gören külhān şanır
 Şems ü kamer tūrmaz döner
Yā ben nīçe dönmeeyim

VII

Sūzī kıl qalbiñ uyanık
 Zikre girmez her münāfık
 Dönmek Hakkdır pīrler şādık
Yā ben nīçe dönmeeyim

87**

Sūzī*

I

Cānımdadır cānānım
 Derdimdedir dermānım
 Tenimdedir ol cānım
 Dil tahtında ol şāhım

II

‘İzzet-i ‘ālī-şānım
 Göñülde mihribānım
 Her umūrda imkānım
 Mu‘īnim hem emānım

III

Server-i dü cihānım
 Maḥbūb-ı hırāmānım
 Serdār-ı şāh hūbānım
 Göñül de hem cūyānım

IV

Sırrımı hem pūnhānım
 ‘Afv eyle gel noqşānım
 Maḥv eyle gel ‘işıyānım
 Raḥīm hem Raḥmānım

* VI/1 yaqar: yanar YLTZA

* 87 37a

* -: VELEHÜ EYŽĀN YLTZA

* **Sūzī**: Bk. s. 65.

V

Hâkķ ile ben yeksânım
Halk içre hem nâ-dânım
Kalmadı hîç tûvânım
Kuvvet seniñ sultânım

VI

Sensiñ vird-i zebânım
Günâhsız geçmez ânım
Derd uzadır şebânım
Fısıķda yok akrânım

VII

Hem ṭalib-i ʿirfânım
Kaṭremdedir ʿummânım
Hem ʿaşık-ı Subḥânım
Zerremdedir tâbânım

VIII

Her dem mest ü sekrânım
Zâr ile hem giryânım
Pür-vâle’i ḥayrânım
Âh ile pür-efġânım

IX

Şûretde çün insânım
Hâkķ ile özge kânım
Nefs ile çün ḥayvânım
Sûzî Hâkķa süzânım

X

Şem’iyle hem pervânım
Tekmîl oldu dîvânım
Ḳabûl eyle sultânım
Yâ Ḥannân yâ Mennân ım

88***
Sûzî*

I

Bize gel ey cān bu şeb
Ol bize mihmān bu şeb
Cānıma cānān bu şeb
İt bizi ḥandān bu şeb

II

İdesin* teşrîf bize
Baş ḳadem işbu yüze
Olmaya aġyār size
Ḳıl bize iḥsān bu şeb

III

Ḳıl bize cānān güzër
İtmeye aġyār keder
Gizlice ide ḥaber
Gel bize pūnhān bu şeb

IV

Cānıma cānsın ḥabīb
Vaşlını eyle naşīb
Derdime olġıl ṭabīb
Ḳıl bize dermān bu şeb

V

°Āşık-ı cemālîni
Ṭālib-i vişālîni
Teşne-i zülālîni
Eylesin reyyān bu şeb

* 88 37b

* - : VELEHÜ EYŻĀN YLTZA

* Bu şiir Zafer Arslan'ın yüksek lisans tezinde nazım birimi beyit olarak yazılmıştır.

* Sûzî: Bk. s. 65.

* II/1 İdesin: Eylesen YLTZA

VI

Her anda nigâhımsın
 Her demde penâhımsın
 Gönülde cü-mâhımsın
 Gel meh-i hûbân* bu şeb

VII

Tahtına ey şâh buyur
 Dil bula senden huzûr
Sûziye bahş it surûr
 Luṭf ile ey cân bu şeb

89**

Sûzi*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

I

Çok ḥaṭâlar eyledim cürm-i 'aẓîm
 Tevbeler* estağfirullâh el-'aẓîm
 Bunca günler neyledimse eyledim
Tevbeler estağfirullâh el-'aẓîm

II

Ḳul ḥaṭâsız olmayor yâ Rabbenâ
 Sen 'afv kânısın eyleğil 'aṭâ
 Eylemişem nîçe biñ cürm [ü] ḥaṭâ
Tevbeler estağfirullâh el-'aẓîm

III

Hîç kuşûrdan ḥâlî olmam rûz u şeb
 Nefs [ü] şeyṭân rûḥa virmekde ta'ab
 Gecdi demler neylîm ğafletle heb
Tevbeler estağfirullâh el-'aẓîm

* VI/4 meh-i hûbân: meh-hûbânım

* 89 38a

* -: VELEHÜ EYẒÂN YLTZA

* **Sûzi**: Bk. s. 65.

* I/2 Tevbeler: Pes didim YLTZA

IV

Çün benem ʿaşı günahkârı zelîl
 Sen Ğafûrsın yâ Kerîm yâ Celîl
 Gelmişem bu ħalile itme ħacîl
Tevbeler estağfirullâh el-ʿazîm

V

Gündüzin ağıyâr ile keşretdeyim
 Giceler yârsız olursa nʿeyliyem
 Ħasb-i ħâlim tâ gice * arz eyleyim
Tevbeler estağfirullâh el-ʿazîm

VI

ʿArzuĥâl itsem ne yüzle eyleyim
 Tâ * kime kimden şikâyet * eyleyim
 Cümle ʿişyân çün benimdir ağlayım
Tevbeler estağfirullâh el-ʿazîm

VII

Sâʿilâne çün ħapuña gelmişem
 Yüz ħarasıyla ħapûña tırılmışam
 Hep benimdir cümle ħuşûr bilmişem
Tevbeler estağfirullâh el-ʿazîm

VIII

Tenhâ bulsa yâre ħâlim söylerim
 Buldığım dem kendümi ħayb eylerem
 Sen bilürsin söyleyüben neylerim
Tevbeler estağfirullâh el-ʿazîm

IX

Sûzîniñ aĥvâli maʿlûmdur saña
 Kıl ʿinâyet ħoyma çün beni baña
 Virme fırşat nefis [ü] hevâdan yaña
Tevbeler “estağfirullâhu’l-ʿazîm”²⁹

* V/3 gice: kime YLTZA

* VI/2 Tâ: Yâ YLTZA

* VI/2 şikâyet: - YLTZA

²⁹ “Estağfirullâhu’l-ʿazîm”: “Ulu Allah’tan af dilerim.” İstiğfar, tevbeden daha geniş anlamlıdır. Tevbe, bir kişinin, günahından pişmanlık duyarak, bir daha işlememek üzere kesin kararlı vazgeçmesidir (Yılmaz, 1992: 44). Bu ibâre şiirin mütekerrir mısrasında bulunmaktadır.

90**

Sûzî*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Virmeyenler cânını cânâna olmaz âşinâ
Vârını terk itmeyen ihsâna olmaz âşinâ
- 2 Dost yolunda her belâya merhabâ itmek gerek
Vâdilerde gezmeyen seyrâna olmaz âşinâ
- 3 Her cefâya kıl taḥammül kim vefâya iresin
Derd-i yâri çekmeyen dermâna olmaz âşinâ
- 4 İrdigin Mevlâ kuluna kıl nazar ḥürmetle sen
Cevr-i nâdân görmeyen merdâne olmaz âşinâ
- 5 Kulluğında şıdk ile beste-miyân ol vār yûri
Ḥidmetin sevdirmeyen sulṭâna olmaz âşinâ
- 6 Kaṭre kaṭre yüzini yirlere sürüp akmayan
Vâdilerden yol bulup ʿummâna olmaz âşinâ
- 7 Tıflveş üstâd elinden görmeyen darb-ı cezâ
Muşḥaf-ı dilden seçüp Qur'âna olmaz âşinâ
- 8 Ehl-i diller içre cânâ bildügin terk itmeyen
Câhil ü nâdân durur ʿirfâna olmaz âşinâ
- 9 **Sûzî**yâ dil-hânesin ta'mîr ü tezyîn itmeyen
Şevk-i Hakk ile gelen mihmâne olmaz âşinâ

* 90 39a

* -: VELEHÜ EYẒÂN YLTZA

* **Sûzî**: Bk. s 65.

91**

Sûzî*

Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlün

- 1 İşbu dem geldim kapuña eyle ihsân yâ Ğanî
Şuğluyam tırdum tapuña c'afv [u] ğufrân yâ Ğanî
- 2 Ta'ne-i a'c'dâ vücûdî şerha şerha eyledi
Kıl mürüvvet derdliye ben eyle dermân yâ Ğanî
- 3 Sen mürüvvet kânısıñ c'afv eylemek şanıñdurur
Kul olanıñ hâli şanı cürm-i noğşân yâ Ğanî
- 4 Dileriz senden c'ağ lıftıyla kerem dem-be-dem
Olmaz ise kalurız der-bâb-ı hızlân yâ Ğanî
- 5 Senden imdâd olmayan mahrûm olur dârında çün
Tâ ebed hüsrandâ kalur ehl-i tuğyân yâ Ğanî
- 6 Bâ u gedâ cümlesi c'aciz kapunda hem faķır
Dergâhıña muhtâc durur cümle insân yâ Ğanî
- 7 **Sûzî** sâ'ildir c'inâyet eyle aña yâ Kerîm
Kalmadı tâb u tuvânı şöyle hayrân yâ Ğanî

92**

Sûzî*

Mefâcîlün/Mefâcîlün/Mefâcîlün/Mefâcîlün

- 1 Emân yâ Rab halâş eyle bizi nefis [ü] hevâlardan
c'Inâyet kıl tecerrüd vir bize bu mâ-sivâlardan
- 2 O zât-ı c'izzetiñ Hakk-ı dili senden cüdâ itme
Hużûr-ı zevk-i rûhânî bulâ özge nevâlardan

* 91 39b

* -: VELEHÜ EYŻÂN YLTZA

* **Sûzî**: Bk. s 65.

* 92 40a

* -: VELEHÜ EYŻÂN YLTZA

* **Sûzî**: Bk. s 65.

- 3 Hārām olsun baña şāhım şu demler ki ola sensiz
Naʿīm-i cennet olsada gerekmez pür-^caʿālardan
- 4 Göñül maḥzūn durur ğāyet bu hicrān ^cālemi içre
Dem-i vuşlatla dost ile olan zevk [ü] şafālardan
- 5 Bugüne **Sūzī**niñ ḥālī saña ma^clūm durur yā Rab
Gerek zāhir gerek bāṭın çekilen ibtilālardan

93*

Sūzī*

Müstefʿilün/Müstefʿilün/Müstefʿilün/Müstefʿilün

- 1 Ben Ḥaḳḳ elinden gelmişem ḥaḳ-ı cihānı nʿeylerem
Ben lā-mekāna irmişem gün ü mekānı nʿeylerem
- 2 Ben zühdimi tağıtmışam hep varlığımı şatmışam
Defne-i dilde bulmuşam genc-i nihānı nʿeylerem
- 3 Cānda cānānı bulmuşam ^cişk ile rüsvāy olmuşam
^cİzzet-i Ḥaḳḳdan almışam nām ile şānı nʿeylerem
- 4 Bulmuşam derdime devā ğayrıdan istemem şifā
Dostdan gelene merḥabā ṭabīb Loḳmānı nʿeylerem
- 5 Ḥaḳḳ ile bulmuşam devām itdim rızāda ihtimām
Cānānda cān buldı kıyām rūḥ-ı revānı nʿeylerem
- 6 Dilde dildarı bulmuşam gizli esrārı tuymuşam
Ḥaḳḳıyla Ḥaḳḳa irmişem zānn-ı gümānı nʿeylerem
- 7 **Sūzī** Ḥaḳḳdan buldı sūzī ḳalmadı aġyārlar sūzī
Ḥaḳḳıyla pes yandı özi ğayrı sūzānı nʿeylerem

* 93 40a

* **Sūzī**: Bk. s 65.

94**

Sûzî*

Müstefîlün/Müstefîlün/Müstefîlün/Müstefîlün

- 1 Ben lâ-mekândan gelmişem kevn ü mekânı n'eylerem
Ben cânânımı bulmuşam cân [u] cihânı n'eylerem
- 2 Ben bezm-i Hakk'a irmişem 'ışkıñ meyine kanmışam
Ben mest-i bâķī olmışam bu 'aķl-ı fânī n'eylerem
- 3 Ben dost bağını görmüşem ğonce gülün dirmişem
Cânân kıokusın almışam güli reyhânı n'eylerem
- 4 Bustân-ı vahdet gülüyem gülsitânınıñ* bûlbüliyem
Mazhar-ı sırr-ı 'Alîyem ğayrı burhânı n'eylerem
- 5 Hakk'iledir her kârımız gizlice hem* bâzârımız
Ėöñüldedir ezkârımız nuķ-ı beyânı n'eylerem
- 6 İbrâhîmem girem nâre Manşûr oldum çıķdım dâre
Eyyûbleyin derd-i yâre düşdüm bu cânı n'eylerem
- 7 Şatdım dünyânıñ pîşesin terk itmişem endîşesin
Taşa çaldım 'âr şîşesin bu nâmûs* şânı n'eylerem
- 8 'İsâ gibi terk-i diyâr Mûsâleyin Tûr-ı dildâr
Ėıdâmız oldu 'ışķ-ı yâr âb ile nânı n'eylerem
- 9 **Sûzî**ye geldi çün celâl 'ışķ-ı maķbûb buldı kemâl
Murâdımdır ğüsn-i cemâl vech-i civânı n'eylerem

* 94 40b

* -: VELEHÜ EYŻÂN YLTZA

* **Sûzî**: Bk. s 65.

* 4(a) gülsitânınıñ: gülşeniniñ YLTZA

* 5(a) gizlice hem: gizlicedir YLTZA

* 7(b) nâmûs: şânı YLTZA

95**

Sûzî*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Yâri buldum ğayrı yârân istemem
Gülü buldum ħâr-ı gülistân istemem
- 2 Bulmuşam ben kûh-ı dilde yârimi
Zâğ u zağan mürğ-i cihân istemem
- 3 Taht-ı dilde şâhımı buldum bu gün
Ġayrı andan şehinşâhî* istemem
- 4 Vaşl-ı dildâriyla vaşl oldu bize
Ĥurrem olduk ğayrı şâdân istemem
- 5 Bezm-i dilde şöyle maĥmûr olmuşuz
Sâķiyâ ben başķa sekrân istemem
- 6 **Sûzî** Ĥaķķa yanmışuz pervâneveş
Mâ-sivâ nâriyla sûzân istemem

* 95 41a

* -: VELEHÜ EYŻÂN YLTZA

* **Sûzî**: Bk. s 65.

* 3(b) şehinşâhî: şehn-i şâhân YLTZA

96*

Sûzî*MU^cAŞŞER-İ SÛZÎMefâ^cilün/Mefâ^cilün

I

Dostdan olan cemâl ne hoş
 Cemâlde hoş vişâlde hoş
 °İşkında hoş şevkinde hoş
 Şafâda hoş cefâda hoş
 Cânân bize gelse ne hoş
 Gelmezse de âfât* da hoş
 Vaşlın bize irigörse hoş
 Görmezse de i^câde hoş
Ne emr itseñ irâde hoş
Bulunmamız rızâda hoş
Emriñde hoş nehyiñde hoş

II

°Ahdîne eyleseñ vefâ
 Gelüp bize virseñ şafâ
 Eyler iseñ dañi cefâ
 Derdimize olur şifâ
 İtme cemâliñi hafâ
 Kûşûrımız eyle °afâ*
 N'eyler iseñ bize kefâ
 Senden gelene merhabâ
Ne emr itseñ irâde hoş
Bulunmamız rızâda hoş
Emriñde hoş nehyiñde hoş

* 96 41b

* **Sûzî:** Bk. s 65.

* I/6 âfât: ifâde YLTZA

* II/6 °afâ: i^cfâ YLTZA

III

Sensin bize çü rehnümā
Seniñle bulunur rehā
Sende durur hüsñ-i liķā
Göñüllilere neşv ü nümā
Senden olur nevā nevā
Rūḥ-ı cāna her dem ğidā
Her seḥerin gelür nidā*
Olur ʿāşıklara şalā
Ne emr itseñ irāde hoş
Bulunmamız rızāda hoş
Emriñde hoş nehyiñde hoş

IV

Gelseñ* bize bir dem ḳadem
Bu göñlümüz ola hurrem
Seniñle defʿ olur elem
Ḳalmaz bu dilde zerre ğam
Derdimize itseñ em [u] sem
Zaḥmımıza derdiñ merhem
Ġarīb göñül bulsa hem dem
Esrārıñā ḳılsañ maḥrem
Ne emr itseñ irāde hoş
Bulunmamız rızāda hoş
Emriñde hoş nehyiñde hoş

* III/7 nidā: ğidā YLTZA

* IV/1 Gelseñ: Başsañ YLTZA

V

Senden olur luṭf u iḥsân
 Şâniñ durur °afv u ḡufrân
 Raḥîmsiñ hem daḡi Raḥmân
 “Lâ taknâtü”³⁰ nuṭḡ-ı Kır°ân
 [.....]*
 [.....]*
 Ne ḡükm itseñ idek her ân
Sûzî ḡuluñ bende fermân
 Ne emr itseñ irâde ḡoş
Bulunmamız rızâda ḡoş
Emriñde ḡoş nehyiñde ḡoş

97**

Sûzî*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

I

Sâlikâ gel nefs ü şeyṭân ile idelim şavâş
 Olalım her dem mücâhid yatmayalım der firâş
 İtmeyeler tâ ki îmân ḡısnına ḡîle ḡidâş
Dü-cihânda itme yâ Rab bizleri rüsvâ-yı fâş
Ol ḡabîbiñ ḡürmetiḡün eyle îmânı yoldâş

II

Ḡaflet ile ḡoyma âḡâḡ eyle bizi yâ İlâḡ
 Ol ḡabîbiñ eyle rehber hem daḡi puşṭ u penâḡ
 °Afv u iḥsân mürüvvet luṭf ile eyle niḡâḡ
Dü-cihânda itme yâ Rab bizleri rüsvâ-yı fâş
Ol ḡabîbiñ ḡürmetiḡün eyle îmânı yoldâş

³⁰ “Lâ taknâtü” Tamamı “Lâ taknâtü min Rahmeti’l-lâḡ” olan ve “Allah’ın rahmetinden umudunu kesmeyiniz.” (Zümer/53) meâlindeki ayetten iktibas edilmiştir (Yılmaz, 1992: 104-105).

* V/5 - : Mücrimlere elde bürhân YLTZA

* V/6 - : Göñülleri oldu şādān YLTZA

* 97 42a

* -: VELEHÜ EYẒÂN YLTZA

* **Sûzî:** Bk. s 65.

III

Az yiyelim az içelim idelim kaçır-ı menām
 Zikr ü fikr ile olalım dā'imā şubḥ ile şām
 Rûz-ı karar* olmayalım çün rezîl beyne'l-enām
Dü-cihānda itme yâ Rab bizleri rûsvâ-yı fâş
Ol Ḥabîbîñ hürmetiçün eyle îmânı yoldâş

IV

Sözimiz hakkıyla* olsun özümüz Mevlâ ile
 Kızb ü ğybet zemm ü bühtân almayalım bu dile
 Kendi °aybımız görelim bakmayak °ayb ile
Dü-cihānda itme yâ Rab bizleri rûsvâ-yı fâş
Ol Ḥabîbîñ hürmetiçün eyle îmânı yoldâş

V

Sûziyâ tefvîz eyle her umûriñ Ḥaḳḳa sen
 Benligi terk eyleyüp dime sözüñde sen ü ben
 Her ne olsa aña Ḥaḳḳdan halka itme sū-i zann
Dü-cihānda itme yâ Rab bizleri rûsvâ-yı fâş
Ol ḥabîbîñ hürmetiçün eyle îmânı yoldâş

98**

Sûzî*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 °Ârif-i âgâh olan bîdâr olur
Dost ile hem maḥrem-i esrâr olur
- 2 Ḥamr-ı vaḥdetden olur mest-i müdām
Hem daḥî* cānân olur hoşyâr olur
- 3 Şevḳ ider her dem cemâl-i yâr ile
Gâh olur ki maḫhar-ı dîdâr olur

* III/3 Rûz-ı karar: Rûz-ı ferdâ YLTZA

* IV/1 hakkıyla: halk ile YLTZA

* 98 42b

* -: VELEHÜ EYŻÂN YLTZA

* Sûzî: Bk. s 65.

* 2(b) Hem daḥî cānân: Hem-dem-i cānân YLTZA

- 4 Cîveler ider demâdem dost ile
Diledikce vâşıl-ı dildâr olur
- 5 Mâlik olmuş ol vücūd iklîmine
Taht-ı dilde gâhîce hünkâr olur
- 6 Zevk ider dildâr ile şeb tâ seher
Her ne isterse gönülde var olur
- 7 Cân virüp cânân alurlar yirine
Şevk-i dilde bir ‘aceb bâzâr olur
- 8 Terk iderler dü-cihânîñ varını
Haḵ ile bunlara özge kâr olur
- 9 Sâkî-yi cân devr ider çün cāmını
Bzm-i Haḵda **Sûzî** çün* demdâr olur

99**

Sûzî*

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

- 1 Kimseler görmüş degil ki cân nedir
Cân içinde göresiñ cânân nedir
- 2 Bu muşavver “ahsenî takvîm”³¹ gör
Âdem olmuş hem adı insân nedir
- 3 On sekiz biñ ‘âleme* bir nüshâdır
Kendi zâtına dañi burhân nedir
- 4 Cân göziyle bak bu mir³âtdan aña
Zâhir olur saña çün pinhân nedir

* 9(b) Sûzi çün : Sûziyâ YLTZA

* 99 43a

* -: VELEHÜ EYŽÂN YLTZA

* **Sûzî**: Bk. s 65.³¹ “ahsenî takvîm”: Tamamı “Lekâd halakne’l-insâne fî ahseni takvîm” olan ve “Biz insanı en güzel bir biçimde yarattık.” (Tîn/4-6) meâlindeki ayetten iktibas edilmiştir (Yılmaz, 1992: 15-16).

* 3(a) ‘âleme: ‘alem YLTZA

- 5 Râ'î mer'î bir olur baķ kendüñe
Ėayra baķma sende bu gümān nedir
- 6 Kendüñi yok ider iseñ var olur
Çün bilürsñ sendeki ol şān nedir
- 7 °Ālem-i Ādem çü teñri sırrına*
Mażhar olmuşsñ daķi gitmen nedir
- 8 Bu vücūd iķlīmīñi görseñ tamām
Gör neler var anda ki seyrān nedir
- 9 Her ne isterseñ bulursñ sende sen
Ėayrılara itdügñ tuĖyān nedir
- 10 °Ārif iseñ kendüñi bil kendüñi
Bundan özge bildiĖñ °irfān nedir
- 11 Sen emīr olduñ vücūdñ şehrine
Āmīr me'mūrısñ Ėayrı sulţān nedir
- 12 İki ĥākim cem° olursa bir yere
Ol fesādı def°e çün imkān nedir
- 13 Ĥākim maĥkūm* sen oldıñ **Sūzī** yā
Şāhid-i Ėayr ile çün imkān* nedir

100**

Sūzī*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Dervīş olan kendini ednā bilür
Ėalb gözün açar bunı a°mā bilür

* 7(a) °Ālem-i Ādem çü teñri sırrına: °Ālim-i ādem ü Mevlā sırrına YLTZA

* 13(a) Ĥākim maĥkūm: Ĥākim ü maĥkūm YLTZA

* 13(b) imkān: i°ilān YLTZA

* 100 44a

* -: VELEHÜ EYŻĀN YLTZA

* **Sūzī**: Bk. s 65.

- 2 Boynı egri ʿibret ile güz̃er* ol
Kimi görse kendiden aʿlā bilür
- 3 Hoş nazar ider ʿāmū ʿullara ol
Gördiğini Hızır la Mūsā bilür
- 4 Kimseye ʿarz eylemez hālını ol
Hālını anıñ hemen Mevlā bilür
- 5 Teslīm olur mürşidiniñ nuṭkuna
Her ne emr itse anı kīmyā bilür
- 6 Kendi sözi farz olursa da eger
Mürşidiniñ sünnetini evlā bilür
- 7 Görse bir ser-ḥoş yanmış sekriden
Hüsn-i ẓann ider ānı maḡmā bilür
- 8 Az uyur az iṣer az yir her zemān
Zikr ü fikri kendine ahlā bilür
- 9 **Sūzī** tefvīz it umūrın Ḥaḡḡa gel
Her ne olsa Ḥaḡḡ anı aʿlā bilür

101**

Sūzī*

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

- 1 ʿĀşıḡ olan cān [u] başından geṣer
Şādīḡ olan ḡānümānından geṣer
- 2 Tā giceler şubḡ olunca zār ider
Rāḡāt olmaz ḡāb-ı nāzından geṣer
- 3 Dost cemālını ḡōñülde seyr ider
Zāḡir olan kār-ı bārından geṣer

* 2(a) güz̃er: gezer YLTZA

* 101 44a

* -: VELEHÜ EYŻĀN YLTZA

* **Sūzī**: Bk. s 65.

- 4 Dilde dildârın bulan ğayr istemez
Var ise aḥbâb u yârândan geçer
- 5 Bezm-i ʿışkda mest olan dīvâneler
Terk idüp nâmûs u ʿârından geçer
- 6 Dil evine mâlik olan **Sûziyâ***
Fâriğ olur milk ü mālından geçer

102*

Sûzi*

MEDḤ-İ RESÛL*

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Feʿülün

- 1 Göñül tahtında şâhım Muştafâdır
Semâ³-ı dilde mâhım Muştafâdır
- 2 Temennâ-yı niyâzım dergâhında
Dem-â-dem zâr u âhım Muştafâdır
- 3 Ümîdi kesmiş* her bir sivâdan
Göñülde özge ḥâhım Muştafâdır
- 4 Göñül müstağnîdir şâh-ı cihândan
Benim çün pâdişâhım Muştafâdır
- 5 Ne semte eylesem ʿarż-ı teveccüh
O demde kıblegâhım Muştafâdır
- 6 Açıldıkça göñülde sırr-ı vahdet
Küşâd-ı ḥayr-ḥâhım Muştafâdır
- 7 Ne ğam ḥavf itmişem her dü-cihândan
Benim puşt u penâhım Muştafâdır
- 8 Namâzım hem niyâzım olsa Hâkka
Her anda secdegâhım Muştafâdır

* 6(a) Dil evine mâlik olan Sûziyâ: Sûziyâ dil evine mâlik olan YLTZA

* 102 44b

* **Sûzi**: Bk. s 65.

* MEDḤ-İ RESÛL: VELEHÜ EYŻÂN YLTZA

* 3(a) Ümîdi kesmiş: Ümîdim kesmişem YLTZA

- 9 Huzûr-ı yâr ile her dem şafâda
Teşevvûk cilvegâhım* Muştafâdır
- 10 Bihamdi'llâh irişdi bize tevfiķ
Ki Haķķa toğrı rāhım Muştafâdır
- 11 Giceler vird-i ezkārım derūnım
Seherler şubhğāhım Muştafâdır
- 12 Yüzüm kara ise dergāhda lakin
Bāđışladan günāhım Muştafâdır
- 13 Şorarlarsa nedir bu şān [u] şöhret
Di Sūzī^c izz ü cāhım Muştafâdır

103*

Sūzī*

MEDĤ-İ RESŪL*

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Fe^cülün

- 1 Saña cānān gönül hayrān nedendir
Cemāliñ gün gibi rahşān nedendir
- 2 Yanađıñ gül şacıñ sünbül dişiñ dūr
Dudađıñ la^cl ile mercān nedendir
- 3 Kaşıñdır “ķābe ķavseyni ev ednā”³²
Yüzüñdür sūre-i Raĥmān nedendir
- 4 Dü-çeşmiñ kevşer-i āb-ı hayātdır*
Femiñden selsebīl revān* nedendir

* 9(b) Teşevvûk cilvegâhım: Teşvīķ-i cilvegâhım YLTZA

* 103 45a

* Sūzī: Bk. s 65.

* MEDĤ-İ RESŪL: VELEHÜ EYŻĀN YLTZA

³² “ķābe ķavseyni ev ednā”: “İki yay aralığı kadar, yâhut daha az kaldı.” (Kur'an-ı Kerim, Necm/9) mealindeki ayetten iktibas edilmiştir.

* 4(a) kevşer-i āb-ı hayātdır: kevşer-i ċāyn-ı hayātdır YLTZA

* 4(b) selsebīl revān: sebīl-i revān YLTZA

- 5 O müjgân oğu bağırim yâresine
Töğündükca olur dermân nedendir
- 6 Bu mecrûh sîneme her dem idersiñ
O tîğ-i ğamzeñi uryân nedendir
- 7 Aceb hoş mı gelür saña a şâhım
Bu cevr ile cefâ her an nedendir
- 8 Degilken birine lâyıķ çü bendeñ
Baña bu luţf ile ihsân nedendir
- 9 Düşüp ıışkıñ odına böyle yanmış*
Bu Sûzî süz ile süzân nedendir

104*

Sûzî*

MEDH-İ RESÛL*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Ey resûl-i ĥazret-i Ĥaķķ zât-ı pāk-ı ķibriyâ
Ey ĥabîb-i feyz-i mutlak şâh-ı ceysi'l-enbiyâ
- 2 “Lî ma'allâh”³³ maĥrem-i esrâr Ĥaķķ ın maĥzeni
Mażhar-ı ins ü melâ'ik envâr-ı seb'a semâ
- 3 Ekrem-i cümle ĥalâ'îķ eşref-i cem'-i'r-Rûsul
Menba'-ı ilm-i ledünnî mażhar-ı nûri'l-Hüdâ
- 4 Ĥâtem-i sırr-ı nübüvvet şâfi'-i cümle ümem
Vâşıl-ı sidre-i “ev ednâ”³⁴ şâĥib-i sırr-ı “esrâ”^{35*}

* 9(a) yanmış: yanmak YLTZA

* 104 45b

* Sûzî: Bk. s 65.

* MEDH-İ RESÛL : NA'T-I ŞERİF-İ RESÛL ALEYHİ'SSELÂT Ü VESSELÂM YLTZA

³³ “Lî ma'allâh”: Tamamı “Lî ma'allâhî vaktü'l-lâ yesa'ûnî fihî melekun mukarrebun velâ fî mürsele” olan ve “Benim Allah ile öyle anlarım olur ki ne bir mukarreb melek, ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir.” mealinden rivâyet edilen sözden alınmadır (Yılmaz, 1992: 115).³⁴ “ev ednâ”: Tamamı “Kâbe kavseyni ev ednâ” olan ve “İki yay aralığı kadar, yâhut daha az kaldı.” (Kur'an-ı Kerim, Necm/9) mealindeki ayetten iktibas edilmiştir.³⁵ “esrâ”: Tamamı “Subhânellezî esrâ” olan ve “Her türlü kusur, ayıp ve eksiklikten uzak olan Allah yürüttü.” (Kur'an-ı Kerim, Tâhâ/1) mealindeki ayetten iktibas edilmiştir.

- 5 Kāşif-i ʿilm-i rumūzāt fātih-i her müşkilāt
Melce-i hep ehl-i hācāt hem daḥi şāhib-livā
- 6 Mālik-i kenz-i ḥaḳīkat mecmuʿ-i ehl-i dilān
Server-i ehl-i risālet rehber-i hem evliyā
- 7 **Sūzī** miskīn sāʾil-i Kītmīr-i bābīndır velī
Ḥaddi degil saña lāyık ola andan bir şenā

105*

Sūzī*

MEDḤ-İ RESŪL*

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün

- 1 Kāpuña geldi bu kemter şefāʿat yā Resūlullāh
Ki sensin ʿāleme rehber şefāʿat yā Resūlullāh
- 2 Saña geldim boynum egri yok durur bir işim ṭoḡrı
Ki sensin ʿālemin fāḥri şefāʿat yā Resūlullāh
- 3 Eger senden baña çāre olmaz ise düşem zāre
Günāhım çok yüzüm kara şefāʿat yā Resūlullāh
- 4 Varınca rūz-ı maḥşerde kalınca ḥalk ḥayretde
Beni sen koyma firḳatde şefāʿat yā Resūlullāh
- 5 Ki sensin cümleden ekrem ki sensin derdlere merhem
Kāmu mücrimlere erḥam şefāʿat yā Resūlullāh
- 6 Seniñ şānında çün “levlāk”³⁶ dindi var oldı eflāk
Ümīdim kesmezem ḥāşāñ şefāʿat yā Resūlullāh
- 7 Saña varup idem zārı kılam āh ile efgānı
Ola kim ʿafv ide Bārī şefāʿat yā Resūlullāh

* 4(b) şāhib-i sırr-ı esrā: şāhib-i seyr-i esrā YLTZA

* 105 46a

* **Sūzī**: Bk. s 65.

* MEDḤ-İ RESŪL: VELEHÜ EYẒĀN YLTZA

³⁶ “levlāk”: “Sen olmasan, sen olmasan; felekleri yaratmazdım.” Tamamı “Levlāke levlāk lemā halaktü’l-eḫlāk” olan ve hadīs- kudsī olduğu rivayet edilen sözde, kâinatın yaratılışındaki yegâne maksadın Hz. Muhammed’in yüce varlığı olduğu ifade edilmektedir (Yeniterzi, 1993:155-157).

- 8 Kāmu °ālem saña müştāk hayālînde olam °uşşāk
Ola kim irgüre Hāllāk şefā°at yā Resûlullāh
- 9 Adîñ Maḥmūd hem Muḥammed kapuña geldi itme red
Bu **Sûzî** kemteriñ Aḥmed şefā°at yā Resûlullāh

106*

Sûzî*

MEDḤİYYE-İ İMÂMÂN*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Menba°-ı sırr-ı velāyet şāh-ı merdān yā °Ali
Kāşif-i remz-i ḥaḳīkat nūr-ı îmān yā °Ali
- 2 İbn-i °amm-i Muştafāsın hem daḥî şāhib-livā°
Vāḳıf-ı sırr-ı Hudāsın şîr-i Yezdān yā °Ali
- 3 On sekiz biñ °ālemiñ sırrına maẓharsın şehā
°Arif-i °ilm-i ledünnî sırr-ı Kur°ān yā °Ali
- 4 “Laḥmuke laḥmî”³⁷ didi şāniñda faḥr-i kā°ināt
Murtaẓā vü müctebā hem cānda cānān yā °Ali
- 5 Enbiyālar maḥremi hem evliyālar serveri
Aşfiyā° u etkîyā° ḥükm-i burhān yā °Ali
- 6 Şāh Ḥasen hem şāh° Ḥüseyn şāh-ı şehîd-i Kerbelā
Sāḳî-i kevşer bulardır mü°mine cān yā °Ali
- 7 Ceddi pāk-ı Muştafādır hem °Aliniñ gülleri
Dost içün aḡûlar içüp dökdiler ḳan yā °Ali

* 106 46a

* **Sûzî**: Bk. s 65.

* MEDḤİYYE-İ İMÂMÂN: HAZA ḲAŞİDETÜ'N Fİ VAŞF-I ŞĀH-I MERDĀN °ALİ KEREMĀ'LLAHİ VECHE YLTZA

³⁷ “Laḥmuke laḥmî”: “Etin etimdir.” Aranan hadis kitaplarının hiçbirinde böyle bir ibareye rastlanmadı Hz. Ali°yi İslâmî ölçülerin dışında sevenlerin ortaya attıkları sözlerden biri olma ihtimali var (Yılmaz, 1992: 101).

* 5(b) etkîyā: inḳıyāya YLTZA

* 6(a) şāh: - YLTZA

- 8 Ol Yezîd-i bed fi[°]âliñ kavmine etbâ[°]ina^{*}
La[°]net itmek anlara şâyeste her an yâ[°]Ali
- 9 Şâh-ı Zeynel[°]âbidîn ol teşnegân-ı Kerbelâ
Şer[°]-i dîn-i Aḥmediye viridi Raḥmân^{*} yâ[°]Ali
- 10 Ol İmâm Bâkırî hem Ca[°]fer-i şâdık bular
Çün ḥaḳîḳat şehri içre oldılar cân^{*} yâ[°]Ali
- 11 Mûsâ-i Kâzım durur şıdḳ-ı vefânîñ menba[°]ı
Hem[°]Ali Mûsâ Rızâdır şâhib-i[°]irfân yâ[°]Ali
- 12 Şâh Taḳıyyü bâ Naḳî dîn ü İmânîñ revnaḳı
Bunları seven bulupdur[°]afv ḡufrân^{*} yâ[°]Ali
- 13[°]Askerîdir ḡânedân-ı Aḥmede[°]asker olan
Dîne kuvvet şer[°]e ḡürmet mü[°]mine cân yâ[°]Ali
- 14 Ḥâtemi cümle imâmîñ Mihdi-i âḡır zamân
Hem erenler ḡâtemidir şâh-ı şultân yâ[°]Ali
- 15 Zâhidâ inkâr etme ḡânedânın ḡaḳḳını
Bunları münkir olanlar buldı[°]işyân yâ[°]Ali
- 16 Hem olardır âl-i evlâd-ı Resûl-i Kibriyâ
Kim bulardır şâhib-i esrâr-ı bürhân yâ[°]Ali
- 17 Sevmedi bunları münkir hem münâfıḳ zümresi
Oldılar iki cihânda ehl-i ḡüsrân yâ[°]Ali
- 18 Ol pelîd-i kāfir dîn^{*} Yezîdîñ milleti
Nefs ile şeyṭâna uyup itdi tuḡyân yâ[°]Ali
- 19 Sev bunları cân-ı dilden hem fedâ it cânıñı
Bulasıñ Ḥaḳḳdan[°]inâyet luṭf u iḡsân yâ[°]Ali

* 8(a) etbâ[°]ina: ittibâ[°]na YLTZA

* 9(b) Raḥmân: rüçḡân YLTZA

* 10(b) cân: ḡân YLTZA

* 12(b) [°]afv ḡufrân: [°]afv u ḡufrân YLTZA

* 18(a) dîn: bî-dîn YLTZA

- 20 **Sûzî**nîñ zaḥmı oñulmaz tâ kıyâmet ḥaşre dek
Ḥânedânîñ ıṣṣı ancaḳ derde dermân yâ ʿAli
- 21 Muṣṭafâ vü Murtaẓâ ʿal-i ʿ abânîñ çâkeri
Olmıṣuz anlara teslîm bende fermân yâ ʿAli

107*

Sûzî*

MÂTEMİYE*

Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

- 1 Geldi çün mâḥ-ı muḥarrem ye's* [ü] mâtemdir bize
Zârı zârı iñleyecek gün bu demlerdir bize
- 2 Ol şehîd-i Kerbelâ ma'şûmlar içün ḥüznimiz
Bu cigerler yâresine özge merhemdir bize
- 3 On iki gün şâ'im olmaḳ ḥânedânîñ ıṣṣına
Niçe biñ yıllar ʿamelden ḥayr-ı ʿaḳdemdir bize
- 4 Buḡz idene buḡzımız sevenleri sevdigimiz
Şâh-ı merdân sırlarından sırr-ı a'zamdir bize
- 5 Ḥânedâna cân fedâ it sırr-ı sır it **Sûzî**yâ
Anlarıñ ḥubbı gönülde sırr-ı maḥremdir bize

* 107 47b

* **Sûzî**: Bk. s 65.

* MÂTEMİYE: VELEHÜ EYẒÂN YLTZA

* 1(a) ye's: yas YLTZA

108**

Sûzî*

MÂTEMİYE*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

I

Bu günler yevm-i mâtemdir idelim âh u vâveylâ
 Cigerler kan bedenler çāk idelim göz yâşın seylâ
 Hâbîbîñ “ķurretü'l-‘ayn”³⁸ daħi maħbûb-ı Hâķķ Mevlâ*
Âh Ħasenân vâh Ħüseynân şâh şehîd-i Kerbelâ*

II*

Semâvât [u] zemîn inler feleklerde melekler hem
 Daħi insle cîn dirler emân ey cümleden erħam
 Bu derdiñ çâresi ancaķ şabırdır yoķ buña merhem
Âh Ħasenân vâh Ħüseynân şâh şehîd-i Kerbelâ

III

O maẓlûmân [u] ma‘şûmân [u] ‘atşân-ı dil-i sûzân
 Ħarîm-i Ħuds-i Mevlâda idüpdür cânların ķurbân
 O günde Kerbelâ şahrâsı tağları ider efgân
Âh Ħasenân vâh Ħüseynân şâh şehîd-i Kerbelâ

IV

Dögelim taşlar ile sînemiz bu zâr-ı firķatle
 Añalım ol demi her dem nedâmetle ve ĥasretle
 Ciger zaħmını tecdîd idelim tâze cerâhetle
Âh Ħasenân vâh Ħüseynân şâh şehîd-i Kerbelâ

* 108 48a

* Bu şiir Zafer Arslan’ın Yüksek Lisans Tezi’nde nazım birimi beyit olarak yazılmıştır.

* Sûzî: Bk. s 65.

* MÂTEMİYE: HAZÂ ĦAŞİDETÜ’N Fİ VAŞF-I EVLÂD-I ŞÂH-I MERDÂN ‘ALİ KEREMA’
 LLAHİ VECHE YLTZA³⁸ “ķurretü'l-‘ayn”: “Göz bebeği, göz sevinci” Tamamı “Onlar ki, Rabb’imiz, bize gözler sevinci eşler ve çocuklar lutfeyle ve bizi azabından korunanlara önder yap, derler.” (Kurân-ı Kerim, Furkan/74) ayetinden iktibas edilmiştir.

* I/3 maħbûb-ı Hâķķ Mevlâ: Hâķķ maħbûb-ı Mevlâ YLTZA

* I...XI/4 Âh Ħasenân vâh Ħüseynân şâh şehîd-i Kerbelâ: Âh Ħasen âh vâh Ħüseyn âh şâh-ı şehîd-i Kerbelâ YLTZA

* Zafer Arslan’ın Yüksek Lisans Tezi’nde II ve III. bentler yer değiştirmiştir.

V

Cihâne gūlgūle düşdi ögüniñ hevl-i nākinden
 Vuḥūṣ ile tūyūr cümle iniler tāb-ı nākinden
 Muḳaddesler ururlar dem olarıñ* ıṣṣ-ı pākinden
Âh Ḥasenān vāh Ḥüseynān ṣāh şehīd-i Kerbelā

VI

Cem°-i ervāḥ nebiyy-i mürsel o günde muḣṭarib oldı
 Şadāsı āh-ı ḥasretle* ḳamu kevn-i mekân ṭoldı
 Melekler tesbīḥin ḳoyup dilinde bu sözi buldı
Âh Ḥasenān vāh Ḥüseynān ṣāh şehīd-i Kerbelā

VII

O ḥazret düşdigi sâ° at cihân şarşıldı ser-tā-ser
 Ḳıyāmet ḳopdı şandılar ḳamu emvāt [u] aḫyālar
 İşidüp cümle maḥlūḳāt didiler ḥüzn ile yik ser
Âh Ḥasenān vāh Ḥüseynān ṣāh şehīd-i Kerbelā

VIII

Ḥuşūṣā cedd-i pāk-i ḥazret-i faḥr-i risālet hem
 O ḳubbe-i sa°adetle semāya şıḳradı ol dem
 Bu heybetden muḳarrebler ḳamusı oldılar sersem
Âh Ḥasenān vāh Ḥüseynān ṣāh şehīd-i Kerbelā

IX

Muḥibbi ḥānedān olan bu günlerde olur maḥzūn
 Bu derde pūr-melāletle* cigerleri olur pūr-ḥūn
 Bu sırrı añlamaz nefis-i hevāy ile olan mecnūn
Âh Ḥasenān vāh Ḥüseynān ṣāh şehīd-i Kerbelā

X

Olariñ rūḥ-ı pākine diyelim günde biñ raḥmet
 Yezīd-i bed-liḳā baḥsiñ özine şād hezār la°net*
 Buları sevmeyen münkir münāfiḳlardan it nefret
Âh Ḥasenān vāh Ḥüseynān ṣāh şehīd-i Kerbelā

* V/3 olariñ: evlādiñ YLTZA

* VI/2 Şadāsı āh-ı ḥasretle: Şadā-yı āh u ḥasretle YLTZA

* IX/2 Bu derde pūr-melāletle: Bu derd-i pūr-melāletle YLTZA

* X/2 Yezīd-i bed-liḳā baḥsiñ özine şād hezār la°net: Yezīd-i bed-liḳāniñ üzerine günde biñ hezār la°net YLTZA

XI

Gel imdi **Sûziyâ** ehl-i °abâ ya cân fedâ eyle
 Bu şâhlar hizmetin her dem hulûşâne edâ eyle
 Taḥassürle taḥazzünle gice gündüz nidâ° eyle
Âh Ḥasenân vâh Ḥüseynân şâh şehîd-i Kerbelâ

109*

Sûzi°**MEDḤ-İ İMÂMÂN°**

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

I

Maḥrem-i sırr-ı vilâyet nefḥa°-i cân nûr-ı °ayn
 Kaṭre-i baḥr-i kerâmet° ol Ḥüseyn-i aḥseneyn
 Meyve-i eşcâr-ı rahmet° umde-i ehl-i yakîn
Ḡonce-i bâğ-ı nübüvvet bülbül-i buşân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Ḥüseyn illâ Ḥüseyn

II

“Ḳurretü'l-°ayn”³⁹-ı Muḥammed şulb-i şâh-ı °Ali
 Dürretü'l-beyzâ°-i kudret zübde-i cümle velî
 Lücce-i deryâ-yı ḥikmet lem°a°-i sırr-ı Nebî
Ḡonce-i bâğ-ı nübüvvet bülbül-i buşân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Ḥüseyn illâ Ḥüseyn

III

Cedd-i pâk-ı Aḥmed ü Maḥmûd Rabbi'l-°âlemîn
 Ḥâdim-i peyk-i Celîl Ḥazret-i Cibrîl-Emîn
 Ümmüdir ol Fâtıma ümmü'n-nisâ°ü'l-mü°minîn
Ḡonce-i bâğ-ı nübüvvet bülbül-i buşân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Ḥüseyn illâ Ḥüseyn

* XI/1 ehl-i : âl-i YLTZA

* XI/3 nidâ: niyâz YLTZA

* 109 49a

* **Sûzî**: Bk. s 65.* **MEDḤ-İ İMÂMÂN** : HAZİHİ KAŞİDETÜ'N Fİ VAŞF-I ŞÂH-I ŞEHİD-İ KERBELÂ İMÂM ḤÜSEYN RAḌİYALLÂHU °ANH YLTZA

* I/2 Kaṭre-i baḥr-i kerâmet: Lücce-i baḥr-i kerâmet YLTZA

³⁹ “ḳurretü'l-°ayn”: “Göz bebeği, göz sevinci” Tamamı “Onlar ki, Rabb’imiz, bize gözler sevinci eşler ve çocuklar lutfeyle ve bizi azabından korunanlara önder yap, derler.” (Kurân-ı Kerim, Furkan/74) ayetinden ıktibas edilmiştir.

IV

Hüsn-i Yüsufdur cemâli Hazret-i Mûsâ * mişâl
 Tûṭî hem bülbül olur * nuṭṭ-ı pâkinde çü lâl
 Ol dihan-ı hoşkasının kaṭresi âb-ı zülâl
Gonce-i bâğ-ı nübüvvet bülbül-i buṣṭân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyin illâ Hüseyin

V

Serveri cümle imâmân ol Hasen şâh-ı Hüseyin
 Hem ciger güşesi anın şâh-ı Zeynel[°]abidîn
 Oldılar şâh-zâde bunlardır semâvât zemîn *
Gonce-i bâğ-ı nübüvvet bülbül-i buṣṭân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyin illâ Hüseyin

VI

Ol Hüseyin-i seyyîd şâh-ı şehîd-i Kerbelâ
 Hem server-i sîne-i Hayder [°]Aliyyü'l-Murtażâ
 Hem daḥi sâlâr-ı ma[°]şûmân-ı maẓlûm-ı Hudâ
Gonce-i bâğ-ı nübüvvet bülbül-i buṣṭân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyin illâ Hüseyin

VII

Bilinince şâh-ı Hüseyin[°] ol şehîdân-ı Hudâ
 Var ise biñ cânımız anlara idelim fedâ
 Raḥmet-i Haḫḫ cânlarına hem daḥi ḥayr senâ *
Gonce-i bâğ-ı nübüvvet bülbül-i buṣṭân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyin illâ Hüseyin

VIII

Ol imâmân Bâkır Ca[°]fer Kâzım * her biri
 Hem [°]Ali Mûsâ Rızâ bunlar velîler rehberi
 Şâh-ı Taḫî bâ-Naḫî dîn imânın[°] erleri
Gonce-i bâğ-ı nübüvvet bülbül-i buṣṭân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyin illâ Hüseyin

* IV/1 Hazret-i Mûsâ: Hızır u Mûsâ YLTZA

* IV/2 Tûṭî hem bülbül olur: Tûṭî²i bülbül olurlar YLTZA

* V/3 semâvât zemîn: semâvât u zemîn YLTZA

* VII/1 Bilinince şâh-ı Hüseyin[°]: Böylesince şâh Hüseyin[°] YLTZA

* VII/3 ḥayr senâ: ḥayr u senâ YLTZA

* VIII/1 Bâkır Ca[°]fer Kâzım: Bâkır u Ca[°]fer u Kâzım YLTZA

* VIII/3 dîn imânın[°]: dîn ü imânın[°] YLTZA

IX

°Askerîdir on birinci evliyâya muhtedâ
 On ikinci seyf-i Mevlâ Mehdî* şahib-livâ
 Dîn-i İslâm buldı kuvvet bunlar ile hem nümâ
Ğonce-i bâğ-ı nübüvvet bülbül-i bustân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyn illâ Hüseyn

X

Severiz bizler buları hem daği önden soña*
 Sevmeyene buğz ideriz tâ kıyâmet* ey şehâ
 Hânedânın kulu kurbânı olur **Sûzî** gedâ
Ğonce-i bâğ-ı nübüvvet bülbül-i bustân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyn illâ Hüseyn

110**

Sûzî*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Bu meydân erleri cümle gürûhı Halvetîlerdir
Çekerler na'ce-i yâ Hû sipâhı Halvetîlerdir
- 2 Bu çillehâne-i şemsde gelüp zevk ile devrâna
İdenler cânile zıkr-i İlâhî Halvetîlerdir
- 3 Erenler meclisi icre yakasın çâk çâk idüp
Semâya irduren zâr ile âhı Halvetîlerdir
- 4 Başına nefis-i kâvîniñ taçuben hâbl-i tevîdî
Getiren mezbağı zıkre çü râhı Halvetîlerdir
- 5 Tıyarlâr ism-i Hû ile hüviyyetden haber bunlar
Bulanlar vecde°-i hâlâtı gâhî Halvetîlerdir

* IX/2 Mehdî: Mehdîdir YLTZA

* X/1 Severiz bizler buları hem daği önden soña: Sev buları hem daği sevenleri önden soña YLTZA

* X/2 ideriz tâ-kıyâmet: ide rûz-ı tâ-kıyâmet YLTZA

* 110 50a

* - : VELEHÜ EYŽÂN YLTZA

* **Sûzî**: Bk. s 65.

- 6 Bulurlar ism-i Hayy ile hayât-ı cavidân dâ'im
Alanlar lezzet-i rûhânî şâh-ı Halvetîlerdir
- 7 Gönül bezminde **Sûzî** ıışk ile ıatşân olanlardan
İçüp vahdet meyin mest-i İlâhî Halvetîlerdir

111**

Sûzî*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Halvetîniñ ıışkı çokdur gönül gözleri açıkdır
Dillerinde dâ'im Hakk'dır gider Hakk'a Halvetîler
- 2 Ravza-i zikre girerler gonce güllerin direrler
Dost kokusını tıyarlar gider Hakk'a Halvetîler
- 3 Bakarlar yola erkâna* irerler feyz-i ıirfâna
Nâr-ı ıışka yana yana gider Hakk'a Halvetîler
- 4 Cigerleri biryân olur gönülleri hayrân olur*
Dost iline seyrân olur gider Hakk'a Halvetîler
- 5 Gelürler cümle meydâne vird okurlar güne güne
Hakk Hû diyü döne döne gider Hakk'a Halvetîler
- 6 Na' re-i yâ Hû ururlar Hakk meydânında tururlar
Allâh Allâh çağrışurlar gider Hakk'a Halvetîler
- 7 Hamr-ı vahdetden içerler cümle varından geçerler*
ıışk deminden per açarlar gider Hakk'a Halvetîler
- 8 Şâh-ı merdân yollarına ıilm-i ledünni sırlarına
Hem hâkıkat illerine gider Hakk'a Halvetîler

* 111 50b

* -: VELEHÜ EYẒÂN YLTZA

* **Sûzî**: Bk. s 65.

* 3(a) yola erkâna: yol u erkâna YLTZA

* Zafer Arslan'ın yüksek lisans tezinde 5. ve 6. beyitler yer değiştirmiştir.

* Zafer Arslan'ın yüksek lisans tezindeki 7. beyit mecmuamızda bulunmamaktadır. Bulunmayan beyit:
"Buhurîden ders almazlar kılû kıle inanmazlar / Münkir sözine uymazlar gider Hakk'a Halvetîler."
Mecmuamızda bulunan 7, 8, 9, 10. beyitler Zafer Arslan'ın yüksek lisans tezinde sırasıyla 8, 9, 10, 11. beyitler olarak yazılmıştır.

- 9 Pīrleridir Seyyīd Yahyā ceddidir server-i enbiyā
Önlerince cümle evliyā gider Hakkā Halvetīler
- 10 **Sūzī** °ışkıyla yanarlar dost ilinden mey şunarlar
Mest olup cümle dönerler gider Hakkā Halvetīler

112 **

Sūzī*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Ehl-i derdiñ derdine dermān olur vaqt-i seher
Haste dil ġāfillere* Loqmān olur vaqt-i seher
- 2 °Āşık-ı dīdār olanlar rüz şeb* feryād ider
Āh zārle* dīdesi giryān olur vaqt-i seher
- 3 Dost cemāl-i şem°ine pervāne-veş cevlan iden
Ateş-i °ışka yanup biryān olur vaqt-i seher
- 4 Hāne-i dil hālī olur keşret-i aġyārdan
Tahte-i yār teşrīf ider* mihmān olur vaqt-i seher
- 5 Çün hicābın keşf ider maḥbūb yüzünden ol zemān
Tālib-i şādıqlara seyrān olur vaqt-i seher
- 6 Hāset-i yār ile terk-i ḥāb iden cānlar o dem
Kām aluben vāşıl-ı cānān olur vaqt-i seher
- 7 Her ne dürlü müşgil-i dil var ise °arż eyle gel
Fetḥ oluben cümlesi iḥsān olur vaqt-i seher
- 8 °Ārif-i āġāh olanlar nīm-i şeb bīdār olur
Maḥrem-i sır maḥzar-ı Yezdān olur vaqt-i seher

* 112 51a

* -: VELEHÜ EYŻĀN YLTZA

* **Sūzī**: Bk. s 65.

* 1(b) ġāfillere: °ākıllere YLTZA

* 2(a) rüz şeb: rüz u şeb YLTZA

* 2(b) Āh zārle: Āh u zārle YLTZA

* 4(b) Tahte-i yār teşrīf ider: Tahtına teşrīf ider yār YLTZA

- 9 Sûzî yâ ger âşinâlık ister iseñ dost ile
Luṭf-ı cānān cılve-i pīrān olur vaḳt-i seḫer

113**

Sûzî*

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Göster dīdārīñ nūrını pūr olsun *^câşıqlarīñ
Devlet budur ^cışkıñ ile ma^cmūr olsun ^câşıqlarīñ
- 2 Biz ṭālib-i meyḫāneyüz aḡyār olsa n'eylerüz
Ḳandır şarāb-ı vaḫdete maḫmūr olsun ^câşıqlarīñ
- 3 Fāriḡ olduḡ şūfīlere mescid ile şavma^ca
Ḥumḫāne-i dilde hemān mezkūr olsun ^câşıqlarīñ
- 4 Ḥāl-i ḥaddīñ göster şehā ^caḳılları yaḡmālasun
Zencīr-i zülfe düşmeye mecbūr olsun ^câşıqlarīñ
- 5 Sûzî senden olmaz cüdā niḫe biñ kez ḳılsañ cefā
Luṭf-ı vişāle eyle Barī mesrūr olsun ^câşıqlarīñ

114**

Sûzî*

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün

- 1 Ref^c it niḳāb-ı vechiñi seyrān itsün dīvāneler
Şem^c-i cemāliñe ḳarşu devrān itsün pervāneler
- 2 ^cİşkıñ meyinden * ḳaṭresin luṭf eyle gel ^câşıqlara
Ḥaşre deḡin ayılmasun sekrān olsun mestāneler
- 3 Ol teşne-gānı Kerbelā gibi ciğerler sūz-nāk
Vişāliñ zülāliñe ḳandır reyyān olsun ^caṭşāneler

* 113 51b

* - : VELEHÜ EYŻĀN YLTZA

* Sûzî: Bk. s 65.

* 1(a) pūr olsun: pūr-nūr olsun YLTZA

* 114 51b

* - : VELEHÜ EYŻĀN YLTZA

* Sûzî: Bk. s 65.

* 2(a) ^cİşkıñ meyinden: Āşḳ-ı meyden YLTZA

- 4 Ebr-i kemānīn* seyrine meydān-ı ʿışkda ey şehā
Tīr-i müjgāne sīnesin ʿuryān kılsun merdāneler
- 5 Hacc-ı vişālīn itmeye ʿāşıqlara eyle naşīb
Kaʿbe-i kūyında cānın kurbān itsün cānāneler
- 6 Şavm u şalāt medrese* virdiñ size ey zāhidā
Vaḥdet meyn nūş itmege iḥsān olsun meyḥāneler
- 7 Şems-i cemālīnden zerre vücūdları biryān ider
Nār-ı ʿışkıñla **Sūzī**yā sūzān olsun sūzāneler

115**

Sūzī*

Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün

- 1 Cemālīn Kaʿbesi şāhım baña cennetden lezīz
Zülālīn kaṭresi cānā baña kevşerden lezīz
- 2 Vuḫūf itmek seniñ taḥt-ı rızānda baña bir sâʿat
Nīçe biñ kerre vuḫūf-ı ḥacc-ı ekberden lezīz
- 3 Şehā bağ-ı cemālīnden irişse baña pervāne*
Ki gūn-ā-gūn cinān içre olan eşmārden lezīz
- 4 O ḥūn-ı feyz-i luṭfuñdan* yir isem bir yimek cānā
Naʿīm-i dü-cihāndan hem daḥi sükkerden lezīz
- 5 Zibū-yı gülşen-i ḥüsnün ʿaceb tervīḥ ider gönli
Şafā-baḫş itmede **Sūzī** müşk ü ʿanberden lezīz

* 4(a) Ebr-i kemānīn: Ebr-i gümānīn YLTZA

* 6(a) Şavm u şalāt medrese: Şavm [u] şalāt-ı medrese YLTZA

* 115 52a

* - : VELEHÜ EYẒĀN YLTZA

* **Sūzī**: Bk. s 65.

* 3(a) pervāne: bir dāne YLTZA

* 4(a) ḥūn-ı feyz-i luṭfuñdan : ḥān-ı feyz [ü] luṭfuñdan YLTZA

116*

Sûzî*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Luṭf idüp baña ṭabībim °acabā el ura mı
Merhem-i dest ile sīnem yāresini şara mı
- 2 Ḥasretiyle gice gündüz āh u zārım ey dost
Vaḳt ola mı gül cemālīñ bu gözümüz göre mi
- 3 Kalmadı aşlā mecālīm hicret-ı vaşlıyla āh
Teşrīf idüp güzelim ḥālīmı bir kez şora mı
- 4 Āh u enīn ile her dem zārī zārī ağlarım
Ol murādlar virici baña murādım vire mi
- 5 Va°d-i vişāl eylemişdi °aşıkına ol güzel
Raḥm idüben dīl-rubā ikrārı °ahde ṭura mı
- 6 Vaşf-ı ḥüsnüñ söylemekde diller °aciz oldılar
Eylesem olmaz mu°ādil aña bağ-ı İremi
- 7 Gülsitān-ı ḥüsnüñ içre bülbüller çokdur velī
Sûzî-yi mücrim gülşeniñden bir gülīñi dire mi

117**

Sûzî*

DİĞER SÛZÎ*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Ḥālīmı °arz itmeye bir ehl-i dilden vir ḥaber
Sırrımı sır itmeye bir ehl-i sırdan vir ḥaber
- 2 Derdime em yāreme merhem olursañ gel berü
Bīñ niyāz it şevḳ ile bir ehl-i dilden vir ḥaber

* 116 52b

* **Sûzî**: Bk. s 65.

* 117 52b

* - : VELEHÜ EYŻĀN YLTZA

* **Sûzî**: Bk. s 65.

* DİĞER SÛZÎ: - YLTZA

- 3 Yüz süreyim işiginde niçe yıl kı̇'im olup
Cāna minnet ide himmet ehl-i dilden vir haber
- 4 Ehl-i dünyā sözleri gönlü perîşān eyledi
Nuṭṭ-ı hikmet ehl-i vaḥdet ʿarîfāndan vir haber
- 5 Cān cemāl-i yār ile her dem ḥuzūr-ı demdedir
Bundan özge var ise bir zevḳ-i dilden vir haber
- 6 Kıoymuşam dost işiginde başımıḳ Kııtmîr-veş
Zāhidā bundan ḥayırlı bir ʿamelden vir haber
- 7 **Sûzî**-ya hem-dem olursañ gel berü Allāh için
Kîl ü kâl i terk idüben ʿilm-i ḥâlden vir haber

118**

Sûzî*

Mefāʿîlün/Mefāʿîlün/Mefāʿîlün/Mefāʿîlün

- 1 ʿAceb ğavgāya düş oldum bu şeb seyrānı ḥaḳdır ḥaḳ
Uruldı naʿre-i Ḥayder bu bir meydān-ı ḥaḳdır ḥaḳ
- 2 Çalındı ṭablı ʿālemlere şadāsı irdi tā ʿarşa
İşitdim bir şadā* anda bu bir merdān-ı ḥaḳdır ḥaḳ
- 3 Gürūh-ı evliyā anda aradım ḥazret-i pîri
Didiler var arasanda bu bir sulṭān-ı ḥaḳdır ḥaḳ
- 4 Şaşırup kendim ol ḥâlde ki düşdüm mest-i lâ-yaʿkıl
Lisān-ı ḥâl ile itdim bu cān ḳurbān-ı ḥaḳdır ḥaḳ
- 5 Geçürdiñ **Sûzî**yā başdan bu mestlik keyfini ḥayfā
Ki bezm-ḥāne-i dilde bu bir sekrān-ı ḥaḳdır ḥaḳ

* 118 53a

* -: VELEHÜ EYŻĀN YLTZA

* **Sûzî**: Bk. s 65.

* 2(b) şadā: nidā YLTZA

119*

Sûzî*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Fe'ülün

- 1 İki ʿâlemde çün şâhım sen olduñ
Göñül burcundaki şâhım* sen olduñ
- 2 Cihân varından aşlâ kaydımız yok
Ki rûz u şeb niyâz-ı şâhım sen olduñ
- 3 Göñül derdiñle aşlâ râhat olmaz
Giceler zâr ile âhım sen olduñ
- 4 Seni mesned idindim dü-cihânda
Ki her anda penâgâhım sen olduñ
- 5 Göñül bîdâr olur ʿışkıñla her dem
Dem-â-dem çün sehergâhım sen olduñ
- 6 Göñül sensiz olamaz zerrece ân
Bu sırra cândan âgâhım sen olduñ
- 7 Seniñ ğayrın görünmez **Sûzî**ye hiç
Bihamdi'llâh nazargâhım sen olduñ

120**

Sûzî*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Fe'ülün

- 1 Bu genc-i dilde efkârım sen olduñ
Giceler şubha dek zârım sen olduñ
- 2 Ne mümkün ğayr için idem fiğânı
Olanca vird-i ezkârım sen olduñ

* 119 53b

* **Sûzî**: Bk. s 65.

* 1(b) şâhım: mâhım YLTZA

* 120 53b

* -: VELEHÜ EYŻÂN YLTZA

* **Sûzî**: Bk. s 65.

- 3 Ẓarar gördüm ẋamu sūd-ı cihāndan
Metā^cı kesb ile kārım sen olduñ
- 4 Fenā bāğında şoldı güllerimiz
Beḳā mülkinde eṣmārım sen olduñ
- 5 Görünmez gözime eşyā negim^{*} var
Ki eşgāliyle eṭvārım sen olduñ
- 6 Cihānda çok şehā maḥbūb-ı ra^cnā
Velākin ḳalbde dildārım sen olduñ
- 7 Ne lāzım bī-vefā ḥalkıyla ülfet^{*}
Enīs-i şādıḳ-ı yārım sen olduñ
- 8 Hücūm itse ^cadūlar bir yirin hep
Ne ḥavfım var nigāhdārım sen olduñ
- 9 Ḳuşūr cürmime^{*} yokdur nihāyet
Ne ḥūr-dem^{*} ḡamki Ğaffārım sen olduñ
- 10 İdemem zūlfiniñ sırrını inkār
Ki ĩmān ile iḳrārım sen olduñ
- 11 ^cAcebdır sırrıñı keşf ide **Sūzī**
Bi-ḥamdillāh ki Settārım sen olduñ

121^{**}**Sūzī^{*}**Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Yalāndır bu dünyā billāhi yalān
Tut ḳulağın şıdḳ ile baña inān

^{*} 5(a) eşyā negim: āşiyān kim YLTZA

^{*} 7(a) ḥalkıyla: nāş ile YLTZA

^{*} 9(a) Ḳuşūr cürmime: Ḳuşūr u cürmime YLTZA

^{*} 9(b) ḥūr-dem: ḥorum YLTZA

^{*} 121 54a

^{*} -: VELEHÜ EYŻĀN YLTZA

^{*} **Sūzī**: Bk. s 65.

- 2 Başa çıkmaz her ne tutsa² bozılır
Bilmediği² oldu bu la²b-ı şıbyân
- 3 °Ankebutiñ evine beñzer bu ev
Rüzgâr esse tağılur çün şamân
- 4 Çekme buña bî-hûde virme⁴ emek
Bil ki rāḥat idemeñ bir laḥza ān
- 5 Kıl tedārik varacağıñ yir içün
Zīrā anda kalısarsıñ çok zamān
- 6 Anda rāḥat olacaḳ kadar daḥi
Kıl °ameller bundan olmadın revān
- 7 Cümleden evvel ḥaḳīḳat evine
Eyle ziynet ki selāmet ola cān
- 8 Zīrā bu ev Ḥaḳḳ evidir kıl naḳar
Ġāfil olma bu eviñden zerre ān
- 9 Mālik olursañ bu eve bunda sen
Dü-cihānda rāḥat olduñ bî-gümān
- 10 Ḥaḳḳ ile oluñ dem-ā-dem ey şehā
Bunda anda bir olur cān u cānān
- 11 **Sūziyā** gel bu evi pāk eyle gel
Kim gele ev şāḥibi ola mihmān

* 2(a) Bilmediği: Bilmediñ mi YLTZA

* 4(a) verme: yere YLTZA

122^{***}

Sûzî*

I

Noldı gene zâre düşdiñ
Neyleyeyim gönül seni
 Bir oñulmaz kâre düşdiñ
Neyleyeyim gönül seni

II

Derdiñe bulmadıñ devâ
 Bilemediñ çâre âñâ
 Kâpladı seni mâ-sivâ
Neyleyeyim gönül seni

III

Aşl-ı uşûle güçmediñ
 Fer^c-i sivâdan geçmediñ
 Yâr-ı ağıyardan seçmediñ
Neyleyeyim gönül seni

IV

Aldı seni hüzñ ü elem
 Bilemediñ luţf u kerem
 Kâlmadı bir söz ki diyem
Neyleyeyim gönül seni

V

Serimi sevdâya şaldıñ
 Varlığım elimden aldıñ
 °Işk ile dîvâne kıldıñ
Neyleyeyim gönül seni

VI

Girmedî güşîña şadâ
 İdemediñ °ahde vefâ
 Dostdan oluñ her dem cüdâ
Neyleyeyim gönül seni

* 122 55a

* -: VELEHÜ EYŻÂN YLTZA

* Bu şiir Zafer Arslan'ın yüksek lisans tezinde 16'lı hece vezni ve nazım birimi beyit olarak yazılmıştır.

* Sûzî: Bk. s 65.

VII

Dost ile dost olamadın
 Kendi nefsin bilemedi
 Bir dem şād olup gülmedi
Neyleyeyim gönül seni

VIII

Sen seni bilmedi nesin
 Şandı ki dostdan gayrısın
 Añlar iseñ birlikdesin
Neyleyeyim gönül seni

IX

Yäreñe merhem bulmadın
 Sırrıña maḥrem olmadın
 °Işkıñ demiyle ṭolmadın
Neyleyeyim gönül seni

X

Bir gün ola yār olasın
 Vuşlat-ı dīdār bulasın
 Ḥaqq ile hem vār olasın
Neyleyeyim gönül seni

XI

Ma°şūkdan irse merḥabā
 Cümle hevā olur hebā
Sūzī o dem bulur şafā
Neyleyeyim gönül seni

123**

Sūzī*

Mefā°lün/Mefā°lün/Fe°lün

- 1 Saña direm kerem u luṭf eyle vā°iz
 Söziñi* fikr ile gel söyle vā°iz

* 123 55a

* -: VELEHÜ EYŻĀN YLTZA

* **Sūzī**: Bk. s 65.

* 1(b) Söziñi: Söz ile YLTZA

- 2 Eliñ sağa şola tahrîk idersin
°Aceb gavğa ile hizmetde * vâ°iz
- 3 Bu halkıñ kimini cennete korsın
Kimin ateşlere yakmağda * vâ°iz
- 4 Çıkar ağzıñdan ateşli şerirler
Sen olmuşsın cehennem şanki vâ°iz
- 5 °Azābıyla bu halkı korkudursıñ
Hudānıñ rahmeti keşretde vâ°iz
- 6 Kuluñ cürmi günāhı keşret ise
Haqqın afvı dahı vefretde vâ°iz
- 7 Hele bahş eyle da°vā-yı °ışkdan
Haṭā itdiñ anı taḫrîrde vâ°iz
- 8 Bu °ışkıñ °ilmi * °aqlıñla bilinmez
°Aqıllar andadır * hayretde vâ°iz
- 9 Gel imdi Sūzıñ pendini aña
Şerī°atden hemān ayrılma vâ°iz

124**

Sūzı*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 °Aql ile bī-gāne olmuş şöyle bir dīvāneyüz
°Işk ile rüsvāy olmuş olmadı uşlāneyüz
- 2 İçmişüz kudret yidiyle biz şarāb-ı şāfī kim
Hiç ayılmaz haşre degin böyle bir mestāneyüz

* 2(b) hizmetde: hizmetdesiñ YLTZA

* 3(b) yakmağda: yakmağdasıñ YLTZA

* 8(a) °ışkıñ °ilmi: seniñ °ilm ü YLTZA

* 8(b) andadır:anda YLTZA

* 124 56b

* -: VELEHÜ EYŻĀN YLTZA

* Sūzı: Bk. s 65.

- 3 °İşk demiyle tıldı bu dil sâķives kıldım şalâ
Kim ki °aşık ise gelsün işbu dem meyhāneyüz
- 4 Gel hārābāt ehli iseñ gizlüce gel yanıma
Bī-°ineb hāmıyyla tılmuş söyle bir humhāneyüz
- 5 Taşramızdan anlaşılmaz reng-i bī-°elvānımız
İçerü gel kim göresñ ne °aceb kār hāneyüz
- 6 Sırrımız bir özge sırdır mahrem olmaz gayrılar
Birlige gel tālīb iseñ cümlemiz yektāneyüz
- 7 Sırr-ı vahdetden okursañ mekteb-i °irfāna gel
Bī-°urūf hem daħi bī-°avt okunan ders hāneyüz
- 8 Maṭbah-ı sırr-ı °Alīden açmışuz bir sofrā kim
Zevk-yāb olmak dilerseñ gel berü iş hāneyüz
- 9 Şer°-i pāk-i Aḥmedīden geymişüz a°lā libās
Hem tarīkat içre **Sūzī** tac ile şāhāneyüz

125*

Cenāb-ı Kalāyī*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Gelmeden dünyāya şūfī kesb-i °irfāndır ġaraż
Yohsa şanma ekl ü şurb u cem°-i nisvāndır ġaraż
- 2 Derd-i °ışkı virmeden °uşşāka cānānım benim
Birgün elbetde devā-yı vaşlın iḥsāndır ġaraż
- 3 Ḥubb-ı °ışk-ı hāndān oldu dü kevnīñ ḥāşılı
Hep bu keşretten °azīzim ānı iz°āndır ġaraż
- 4 Tā°at-ı bisyāre bakmazlar hūlūşñ var ise
Senden ancak bir rızā-yı pāk-i rahmāndır ġaraż
- 5 Naḫd-i eşkin hep bu yolda döğdüğü **Kālāyī**ñ
İntisāb-ı āl-i Aḥmed şāh-ı merdāndır ġaraż

* 125 56b

* **Kālāyī**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Kālāyī mahlasını kullanan şair hakkında bilgi bulunmamaktadır.

126*

MEVLİD ŞALÂSI

I

Gel içelim kana kana
Güzeldir mevlid şerbeti
Zıkr idelim döne döne
Nüş eyle mevlid şerbeti

II

Cân boyanur evnârına
Hakı ırgüre dîdârına
Beñzer cennet şarâbına
Nüş eyle mevlid şerbeti

III

°İşkıñ odına yanalum
Şem°-i cemâle dönelüm
Kardâşlar içüp kanalum
Nüş eyle mevlid şerbeti

IV

Dürlü dürlü şunlar bize
Kâdir Allâh hayra yaze
Mevlâm göster cümlemize
Nüş eyle mevlid şerbeti

V

Kur°ân okurlar dilleri
Hem zıkr ider bûlbûlleri
İçin Mevlânın kulları
Nüş eyle mevlid şerbeti

VI

Mevlid iden bula rahmet
Hizmet iden bula cennet
Mevlâm vire dürlü lezzet
Nüş eyle mevlid şerbeti

* 126 57a

VII

Bu mevlide gelenlere
 Hakk rahmet ide anlara
 Devâdır derdli cānlara
Nûş eyle mevlid şerbeti

VIII

Bu dünyâda yokdur vefâ
 Mevlid iden bula şafâ
 Şâd ola rûh-ı Muştafâ
Nûş eyle mevlid şerbeti

127*

Nâdir El-Mar'âşî*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Eyâ sâķī bi-ııřķ-ı Allāh yitişdir kevşer-i ĥamrā
 Bi-Hakk-ı ol ĥabīb-i Allāh demidir cānı kıl iĥyā
- 2 Çün olduķ ııřķ ile sūzān meded ey sâķī-i devrān
 İçelim olalım der'ān ferāĥnāk-ı neřāť-ārā
- 3 Ciger biryān dilī nālān anıñ ııřķında çün her ān
 Göñüller ıāřķ-ı ĥayrān Muĥammed nāmına zīrā
- 4 Bu dem bir rüz-ı aķdesdir demi ĥūř büy-ı enfesdir
 Bu mevlid-i muķaddesdir kılalım ĥürmetin ifā
- 5 Oķu mevlidi zīřānı hemān ey cānlarıñ cānı
 Olup rāhında ķurbānı idegör ķadriñi bālā
- 6 Şun imdi **Nâdire** ey yār raĥīķ-i ııřķ-ı yā ĥammār
 Vücüdı oldu hep pür nār ki kılsun āteřin itfā

* 127 57b

* **Nâdir El-Maraşî:** Hasan Nâdir Efendi, H.1246/M.1830'da Maraş'ta doğmuştur. Kurrazâde ailesindendir. Fazla tahsili olmamasına rağmen zekasıyla emsâllerinden üstün olan Hasan Nâdir Efendi, uzun müddet Maraş Mahkeme-i Şer'iyesi'nde memur olarak çalışmıştır. Maraş ve çevresinde tanınıp sevilen, şiirlerine rağbet edilen bir şair olmasına rağmen, her nedense sonradan kendisini içkiye vererek esrük bir hayat yaşamıştır. Şiirlerinde Nâdirî mahlasını kullanan şair daha ziyade Nadir Baba namıyla tanınmıştır. Eldeki şiirlerinde Bektaşî neşvesi sezilen Nâdir Baba'nın bir de Mevlid'i vardır. Nâdir Baba H.1306/M.1888'de koleradan vefat etmiştir (Alıcı, 2008: 13-14).

128*

Nâdir*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Eyâ müştâk-ı nur-ı Allâh fedâ kıl cânı Mevlâyâ
Veyâ 'uṣṣâk-ı ḥüsn-i Allâh iregör ẓadr-i a'âlâyâ
- 2 Getür ey sâkî-i sehbâ şarâb-ı kevşer-i ahlâ
İçüp mest olalım zîrâ virüp gönüdü dilârâyâ
- 3 Olup sermest-i ser-gerdân olasın vâle vü ḥayrân
Vefâ bağında kıl efgân gönül vir verd-i ra'nâyâ
- 4 Niyâzın vâkt-i hengâmı ki geldi devr-i eyyâmı
Göresiñ tâ ki in'âmı recâ kıl Hakk Te'âlâyâ
- 5 Bu dünyâ oldu bir gülşen bu teşrîf ile hep rûşen
Ki toğdı enver-i aḥsen gelüp bu 'âlem ârâyâ
- 6 Nebîyyü Aḥmed ü Maḥmūd odur 'âlemlere maḥşûd
Vücûdî lâzımü'l-mevcûd Muḥammed geldi dünyâyâ
- 7 Cihânın cümle sultânı odur her cânların cânı
Anın **Nâdir**de kurbânı virüpdür cânı yağmâyâ

129*

Nâdir*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Meded sâkî bi-ḥubbillâh ki şun bir şerbet-i rümmân
Çü tâ ḥakk-ı ḥabîbillâh bugün bu cân u dil 'atşân
- 2 Bi-ḥakk-ı ḥazret-i Şiddîk vire Allâh bize tevîk
Kılalım nûş anı taḥkîk disünler mest-i ser-gerdân
- 3 Bi-ḥakk-ı ḥazret-i Fârûk dil ü cân oldu çün maḥrûk
Şefâ'atle kıla merzûk bizi ol şâhib-i ğufrân

* 128 58a

* **Nâdir**: Bk. s 199.

* 129 58b

* **Nâdir**: Bk. s 199.

- 4 Ki toğdı mefharu'l-kevneyn göre dîdârını °ayneyn
Bi-ḥaḥk-ı pāk-i zî'n-nüreyne °aṭalar eyleye Mennân
- 5 Bi-ḥaḥk-ı ḥazret-i Ḥayder odur dāmād-ı peygamber
°Alîdir sâķî-i kevşer °Alîdir hemdemî rıdvân
- 6 Dem-i mevlid-i peygamber Yâķûb müşğîle °anberler
İçülsün cām-ı kevşerler idegör pey peyi efsân

130*

Kâmil*

MEDḤ-İ RESÛL

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Ravza-i pāķiñ riyāz-ı cennet-i cāndan elezz
Sen o maḥbûb-ı Ḥudāsın cümle cāndan elezz
- 2 Ravza-i pāķiñ riyāz-ı cennetiñ turfandası
Âb-ı engüş-t-i revāniñ âb-ı ḥayvāndan elezz
- 3 Gülsitān-ı raḥmetiñ ka°tır ider her °ālemi
Gülşen-i iķbāl-i adem olmadı andan elezz
- 4 Ḥürmetiñ kâşene-i ḳalbimde cānımdan °azîz
Ümmet olmaklık saña her °izz-i °unvāndan elezz
- 5 Yoluña cānım fedā olsun Resûlullāh meded
Bāb-ı luṭf-ı raḥmetiñ her zevķ-i gülistāndan elezz
- 6 Âḥ bir kez yüz süreydim ravza-i pāķiñe ben
Eşķ-i bārım hem dökeydim ebr-i nîsāndan elezz
- 7 Yâ Resûlullāh mürüvvet ḳıl bu **Kâmil** ḳûlunā
Na°t-ı pāķiñle teşerrüf ḡayr-ı dîvāndan elezz

* 130 59a

* **Kâmil**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Kâmil mahlasını kullanan 10 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

131*

Kâmil*

MEDH-İ RESÛL

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Seni yâd eyleyen diller kâmu derdden olur âzâd
Saña ümmet olanlar dü cihânda meymenet âbâd
- 2 Şefâ'at kânısın ehl-i mürüvvet şâh-ı âlemsin
Semâhat mülkini bu âleme sen eylediñ icâd
- 3 “Şirât-ı müstaķım”ı vaz° idüpsin baķr-i işyâna
°Uluvv-i himmetiñ âni semâdan eyledi bünyâd
- 4 Sen ol nûr-ı mükerrermsin veyâ bir şun°-ı a°zamsın
Seniñ evşâfıñı cümle gönüller itmede irâd
- 5 Bütün °âlem saña müştâķ olup medh-i şenâñ eyler
Cemâliñ nûrını görse taşavvurdan kalur behzâd
- 6 Ne devletdir saña ümmet olup fevz-i necât bulmaķ
Ne °izzetdir sa°âdetle gönüller olması pür-şâd
- 7 Bu **Kâmil** kûluña eyle °inâyet yâ Resûlullâh
Günâhından ħalâş eyle mürüvvet merĥamet imdâd

132*

Kâmil*

MEDH-İ RESÛL

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Mürüvvet merĥamet senden eyâ zât-ı keremkârâ
Yüzüñ şuyuña ħalk oldu bütün dünyâ ve mâfîhâ
- 2 Seni “levlâk”⁴⁰ ile sevdi yarattı nûr-ı zâtından
“°Aref”⁴¹ tañ sırrına mazĥar kılpudur zâtıñı mevlâ

* 131 59b

* **Kâmil**: Bk. s 201.

* 132 59b

* **Kâmil**: Bk. s 201.

⁴⁰ “levlâk”: “Sen olmasan, sen olmasan; felekleri yaratmazdım.” Tamamı “Levlâke levlâk lemâ halaktü’l-eflâk” olan ve hadîs- kudsî olduğu rivayet edilen sözde, kâinatın yaratılışındaki yegâne maksadın Hz. Muhammed’in yüce varlığı olduğu ifade edilmektedir (Yeniterzi, 1993:155-157).

- 6 Cehâletle ħarâb olmuş idi dünyâ tamâmıyla
Şerî[°]atle esâs kıldıñ ma[°]ârifle idüp i[°]mâr
- 7 Bu **Kâmil** kûluña her dem [°]inâyet kıl Nebiyyullâh
Seniñ na[°]t-ı şerîfiñle teşerrûf eylesün her bâr

134*

Hâmî

DER-BEYÂN DÜVAZDEH-İ İMÂMÂN

Mefâ[°]îlün/Mefâ[°]îlün/Mefâ[°]îlün/Mefâ[°]îlün

- 1 İlâhi tûti-i tab[°]ım ebed ħamdiñle kıl gûyâ
Ĥaṭâlardan lisânım ħıfz idüp söyletme nâ-bercâ
- 2 [°]İnâyet merĥamet şânıñ durur ey Qâdir ü Qayyûm
Saķımim eyle faẓlıñla bu qalb-i mürdemi ihyâ
- 3 Sitem ĥüyem siyâh rüyem ġarîķ-i baĥr-i [°]isyânem
Ĥaṭâkârem hevâ-yı nefsim uymaķdayım ĥâlâ
- 4 Baña senden [°]inâyetle hidâyet olmasa bir dem
Qalam baĥr-i ḡalâletde olam meĥcûr vü nâ-bînâ
- 5 Esîr-i nefsi sen eṭvâr-ı nâ-şâyeste çok bize
Keremle sen beni eyle ĥalâş ey [°]âlim-i dâñâ
- 6 Günâĥkârem bedem hem bed-terîñ-i cümle maĥlûķım
Bulunmaz ben gibi mücrim siyeh-rûlikdeyim yiktâ
- 7 Ne deñlü ehl-i [°]isyânım ümîdim kesmezem senden
Kelâmıñda didiñ luṭfuñ ile “lâ taķneṭü”⁴³ şâhâ
- 8 “Zalemnâ Rabbenâ”⁴⁴ vird-i lisânım oldu her sâ[°]at
Qabul it ĥâcetim yâ Rab bi-ĥaķķ-ı Âdem u Ĥavvâ
- 9 Bi-ĥaķķ-ı Şîṭ ü İdrîs ve bi-ĥaķķ-ı Nûĥ u İbrâĥîm
Bi-ĥaķķ-ı Ĥaẓret-i İşĥâķ u İsmâ[°]îl iñ ey Mevlâ

* 134 60b

* **Abdulgaffar Hâmî**: Bk. s 62.⁴³ “Lâ taķnaṭü”:Tamamı “Lâ taknâtû min Rahmeti’l-lâh” olan ve “Allah’ın rahmetinden umudunu kesmeyiniz.” (Zümer/53) meâlindeki ayetten iktibas edilmiştir (Yılmaz, 1992: 104-105).⁴⁴ “Zalemnâ Rabbenâ”: “Rabbimiz zulmettik.” (Kur’an-ı Kerim, Araf/23).

- 10 Bi-ḥaḳḳ-ı Ḥaẓret-i Hūd ile Lūt u Ḥaẓret-i Şālih
Bi-ḥaḳḳ-ı Yūsuf u Ya‘qūb hem Hārūn ile Mūsā
- 11 Bi-ḥaḳḳ-ı Ḥaẓret-i Eyyūb u Dāvūd u Süleymān hem
Bi-ḥaḳḳ-ı Yūşā‘ u Zülkifl ü Zekerıyyā ile Yaḥyā
- 12 Bi-ḥaḳḳ-ı Ḥaẓret-i Hızr-ı nebīyy ü Ḥaẓret-i İlyās
Bi-ḥaḳḳ-ı cümle-i peygamberān u Meryem ü ‘İsā
- 13 Bi-ḥaḳḳ-ı server-i evlād-ı Âdem Aḥmed-i mürsel
Kim oldur şāh-ı “ev ednā”⁴⁵ künūz-i sırr-ı “mā evḥā”⁴⁶
- 14 Kim oldur seyyid-i ‘âlem anıñ şânındadır “levlāk”⁴⁷
Ṭufeyli cümle eşyâdır kim oldur âyet-i kübrā
- 15 Hem oldur mazḥar-ı envār-ı ‘ilm ü faẓl-ı rabbāni
Hem oldur menba‘-ı esrār-ı “Subḥānellezī esrā”⁴⁸
- 16 Hem oldur şāfi‘-i rûz-ı kıyāmet cümle ‘uşşāta
Hem ol şāh şāhib u tâc u livā‘u’l-ḥamdıdır Ḥaḳḳā
- 17 Şeffi‘u’l-müznebin oldur imāmu’l-muttaḳin oldur
Anıñ vaşfindadır “Yāsīn”⁴⁹ anıñ medḥindedir “Ṭā-Hā”⁵⁰
- 18 Muḥammed ism-i pākıdır şalāt ile selām olsun
Envār-ı pāke tâ rûz-ı ebed her lahza lâ yuḥşā
- 19 Bi-ḥaḳḳ-ı âli vü evlādı bi-ḥaḳḳ-ı cümle aşḥābı
Bi-ḥaḳḳ-ı çār-ı yârı kim olardır mazḥar-ı na‘mā

⁴⁵ “ḳābe ḳavseyni ev ednā”: “İki yay aralığı kadar, yâhut daha az kaldı.” (Kur’an-ı Kerim, Necm/9) mealindeki ayetten iktibas edilmiştir.

⁴⁶ “mā evḥā”: “Kuluna vahyettiğini vahyetti.” (Kur’an-ı Kerim, Necm/10) ayetinden iktibas edilmiştir.

⁴⁷ “levlāk”: “Sen olmasan, sen olmasan; felekleri yaratmazdım.” Tamamı “Levlāke levlāk lemâ halaktü’l-eḳlāk” olan ve hadîs- kudsî olduğu rivayet edilen sözde, kâinatın yaratılışındaki yegâne maksadın Hz. Muhammed’in yüce varlığı olduğu ifade edilmektedir (Yeniterzi, 1993:155-157).

⁴⁸ “Subḥānellezī esrā”: “Her türlü kusur, ayıp ve eksiklikten uzak olan Allah yürüttü.” (Tâhâ/1) mealindeki ayetten iktibas edilmiştir.

⁴⁹ “Yā-Sīn”: Sure başlarındaki harflerindendir. (Yılmaz, 1992: 180).

⁵⁰ “Ṭā-Hā”: Sure başlarındaki harflerindendir (Yılmaz, 1992: 151).

- 20 Bi-ḥaḳḳ-ı yār-ı ğār-ı Ḥāzret-i Şiddīḳ-i ekber hem
°Ömer °Oşmān-ı zī'n-nūreyn °Ali-i °ālī-i a°lā
- 21 Bi-ḥaḳḳ-ı duḡter-i fīrūz-ı baḡt-ı pāk-i peygamber
Ki ya°ni şāḥib-i °işmet Ḥāzret-i ḡayru'n-nisā Zehrā
- 22 Bi-ḥaḳḳ-ı “ḳurretü'l-°ayn”⁵¹-ı nebī Ḥāzret-i Ḥayder
Ḥāsen ḡulḳ-ı rızādır hem Ḥüseyn-dir şāḥ-ı bi-hemtā
- 23 Bi-ḥaḳḳ-ı şāḥ-ı Zeynel°ābidīn ü Bākır u Ca°fer
Bi-ḥaḳḳ-ı Mūsā-[y]ı Kāzım Rızā sultānu dehrā zā
- 24 Bi-ḥaḳḳ-ı şāḥ-ı Taḳī ile Naḳī vü °Askerī server
Bi-ḥaḳḳ-ı Mihdī-i şāḥib-livā şāḥinşeh-i °uzmā
- 25 Bi-ḥaḳḳ-ı nūr-ı pāk-ı enbiyā vü evliyā°ullāḥ
Bi-ḥaḳḳ-ı kāmīlān u °ārifān mihr ü meh-i sīmā
- 26 Bi-ḥaḳḳ-ı ḡāmlān u sālīkān-ı °ālem-i ḳudsi
Bi-ḥaḳḳ-ı zāḥir u ma°nā bi-ḥaḳḳ-ı Ka°be-i °ulyā
- 27 Ḳuluñdur Ḥāmī-i mücrim °ināyet eyleyüp yā Rab
Ḳamū °işyānını maḡv it yoluñda eyle pā-bercā
- 28 İdüp tevḡīḳiñi rehber irişdir maḳ°ad-ı şıdḳa
Çü ḳudret şāḥibi sensin emān ey ḳādir-i yektā

135*

Ḥāmī*

Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün

- 1 Cemāliñ maḡla°-ı mihr-i ezeldir yā Resūlallāḥ
Ruḡuñ mir°atı sırr-ı lem yezeldir yā Resūlallāḥ
- 2 Nihāl-i ḳāmetiñ Ṭübā līk Kevşer güzel nuṡḳuñ
Çü āb u şīr u şāḡbā vü °aseldir yā Resūlallāḥ

⁵¹ “ḳurretü'l-°ayn”: “Göz bebeği, göz sevinci” Tamamı “Onlar ki, Rabb’imiz, bize gözler sevinci eşler ve çocuklar lutfeyle ve bizi azabından korunanlara önder yap, derler.” (Kurân-ı Kerim, Furkan/74) ayetinden iktibas edilmiştir.

* 135 62a

* **Abdulgaḡfar Ḥāmī**: Bk. s 62.

- 3 Kapuñ Kıtmıriyem billâh baña hâk-i ser-i küyñ
Hezârân bâğ-ı rıdvâna bedeldir yâ Resûlallâh
- 4 Benimçün şâm-ı deycür-ı firâkıñ kûy-ı ğurbetde
Dem-i şubhı belâ-ğiz-i eceldir yâ Resûlallâh
- 5 Görüp vech-i cemîlîñ zevk-i dîdârıñla cân virmek
Dil-i maḥzûna aḳşâ-yı emeldir yâ Resûlallâh
- 6 Elim tut yolda koyma âl u evlâd ıışkına raḥm it
Ki cürmim bî-aded zârım aḳaldır yâ Resûlallâh
- 7 Şefâat kânısın ıafv it ğünâhın kim dil-i **Hâmî**
Ḥayâlîñle ğam u derde maḥaldır yâ Resûlallâh

136*

Hâmî*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 ıAşıḳ-ı ḥayrân-ı vech-i bî-mişâl-i Ḥaydarız
Ṭâlib-i şahbâ-yı cân-baḥş-ı vişâl-i Ḥaydarız
- 2 Şerbet-i ıaynî'l-ḥayât-ı ḥazrı kandırmaz beni
Teşnegân-ı sâğar-ı şîrin zülâl-i Ḥaydarız
- 3 Oldı ḥayy-ı dil ḥubb-ı Ḥaydarla bu maḥfilgâhide
Devr ider pervâne-i şem-ı cemâl-i Ḥaydarız
- 4 Hesti-i mevhûmı biz itmişüz bir sâye-veş
Maḥv-ı hürşîd-i kemâl-i bî-zevâl-i Ḥaydarız
- 5 Dü sitân-ı ehl-i beytiñ derdine dermâniyuz
Düşmenân-i ilâhe şimşîr-i celâl-i Ḥaydarız
- 6 Baḳmazız gerdün-ı dünüñ sufra-i iḥsânına
Sîr-i çeşm-i ḥân-ı luṭf u pür-nevâl-i Ḥaydarız
- 7 Büy-ter devlet bize **Hâmî** hezârân şükür kim
Cân sipârân-ı ṭarîḳ-ı ḥubb-ı âl-i Ḥaydarız

* 136 62a

* **Abdulgaḫḫar Hâmî**: Bk. s 62.

137*

Hâmî*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Tâ ebed sermâye-i dîn nûr-ı ĩmânım Hüseyn
Gûşe-i beytû'l-ğazende mûnis-i cânım Hüseyn
- 2 Âh-ı feryâd itmeyem mi Kerbelâ vâdîsine
Kaldı tenhâ teşne-leb cûn şâh-ı şâhânım Hüseyn
- 3 Hâricîler ehl-i beyti zulm ile itdi esîr
Dökse kân her dem revâdır çeşm-i giryânım Hüseyn
- 4 Evvel ü âhîr imâmım “kurretü'l-^cayn”⁵²-ı Nebî
Zâhir ü bâtındadır hem cân-ı cânânım Hüseyn
- 5 Eylerem la^cnet Yezîd ü Şimr ü İbn-i Sa^cde hem
Düşmeni cânımdır anlar derde dermânım Hüseyn
- 6 Cûn ezelden ceddine sîdk ile ĩmân itmişem
Hayderiyyem şübhesiz sulţân-ı zîşânım Hüseyn
- 7 Şanma ey **Hâmî** perişân olduğım beyhüdedir
Rûz u şebdir bâ^cîş-i feryâd u efgânım Hüseyn

138*

Hâmî*

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Ben ^câşık-ı maḥrûm-ı likâ eyleme yâ Rab
Hâmûn-ı felâketde rehâ eyleme yâ Rab
- 2 Luṭfîñla beni menzil-i maḥşûda yitişdir
Pâ-beste-i zencîr-i sivâ eyleme yâ Rab

* 137 62b

* **Abdulgaffar Hâmî**: Bk. s 62.⁵² “kurretü'l-^cayn”: “Göz bebeği, göz sevinci” Tamamı “Onlar ki, Rabb’imiz, bize gözler sevinci eşler ve çocuklar lutfeyle ve bizi azabından korunanlara önder yap, derler.” (Kurân-ı Kerim, Furkan/74) ayetinden iktibas edilmiştir.

* 138 63a

* **Abdulgaffar Hâmî**: Bk. s 62.

- 3 °Aczile şğındım saña raħm eyle elim tut
Mağlûb-ı bed-i nefis-i hevâ eyleme yâ Rab
- 4 Pâk it keremiñ âbı ile cûbbe-i cânı
Âlûde-i çirk-âb-ı riya eyleme yâ Rab
- 5 Dil-ħaste vü zârım meded it özge kapuñdan
Cûyende-i iħsân u devâ eyleme yâ Rab
- 6 Geldim der-i iħsâne olup luṭfuña mağrûr
°Afv-ı günâhım kahr-ı sezâ eyleme yâ Rab
- 7 Ğarîb-zede **Ĥâmî** kuluña rāh-ı rızâda
Tevfîķiñi yâr eyle cüdâ eyleme yâ Rab

139*

Ĥâmî*

MÜNĀCĀT

Mef'ûlû/Mefā'îlû/Mefā'îlû/Fe'ûlûn

- 1 Bâb-ı kerimiñden bizi dūr eyleme yâ Rab
Dil çeşmini aç luṭf ile kôr eyleme yâ Rab
- 2 Uydurma bizi nefis ü ḥaṭâ-kâr-ı ḥabîşe
Hep kârımız fışk u fücûr eyleme yâ Rab
- 3 Eyle beni şâhib edeb-kân-ı tevâzu°
Sermest-i meyi cām-ı ğurûr eyleme yâ Rab
- 4 İt ḳalbimizi zıkr-i müdāmıñ ile āġāh
Ğaflet ile bi-zevķ-i hużûr eyleme yâ Rab
- 5 Ĥıfz it bizi luṭfuñ ile ef'âl-i ḥaṭâdan
Bed-pîşe vü ḥod-bîn u ġayûr eyleme yâ Rab
- 6 Maḳşûdımız ol hem daḥi mânende-i zühhâd
Maṭlûbımızı ḥûr u ḳuşûr eyleme yâ Rab
- 7 **Ĥâmî** kuluñı luṭf u °ināyet ile bir dem
Maḥrûm-ı füyûzât ile dūr eyleme yâ Rab

* 139 63b

* **Abdulgaḥḥar Ĥâmî**: Bk. s 62.

140*

Hâmî*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Gel ey zâhid habîr ol ğafletden cüdâyız biz
Geçüp dâr-ı fenâdan tâlib-i mülk-i beķâyız biz
- 2 Sevâd-ı mâsivâdan pâkidir mir'ât u cân u dil
Tevehhüdle ğarîķ-i lücce-i hubb-ı Hudâyız biz
- 3 Kitâb-ı sünnete itdiñ temessük evvel ü âhîr
Hemîşe peyrevî şer'-i Muħammed Muştafâ biziz
- 4 Tarîķ-i ma'nevîde intisâb itdik 'azîzâne
Ġulâm-ı cân siperâne 'Aliyyü'l-Murtaşâyız biz
- 5 Gönülde hubb-u Zehrâ vü Ĥasen naķş oldı ĥamd olsun
Dil ü cân ile ķurbân-ı Ĥüseyn-i Kerbelâyız biz
- 6 Olaldan 'âşık-ı Zeyne'l-'abâ vü Bâķır u Ca'fer
Turâb-ı dergeh-i Mûsâ-i Kâzımla Rızâyız biz
- 7 Taķî ile Naķî hem 'Askerîniñ nâr-ı 'ışķıyla
Yâ'ķûb Dârî rumûzı "ķüntü kenz"e âşinâyız biz
- 8 Muħammed Mihdi-i şâķib-livânıñ yoluna her dem
Virüp cân behre-yâb cân-ı luķf-ı evliyâ'ız biz
- 9 Yiter bu devlet-i 'uzmâ bize ĥamd ola **Hâmî** kim
Muħibb-i bende-i fermân-berî âl-i 'abâyız biz

* 140 64a

* Abdulgaffar Hâmî: Bk. s 62.

141*

Hāmī*

MEDH-İ DÜVAZDEH-İ İMÂMÂN

Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün

- 1 Vuşlat-ı Hâkka iren zümre-i hâşân-ı Hudâ
Oldılar ^cIşk ile hep hâk-i rehî âl-i ^cabâ
- 2 Muştafâ seyyidü'l-kevneyn-i imâmü'l-ḥaremeyn
Murtaẓâ şîr-i Hudâ server-i iklîm-i beḳâ
- 3 Vâriş-i ^cilm-i ledün vâkıf-ı esrâr-ı Nebî
Şâh-ı ^câlem esedu'llah-ı ^cAliyyü'l-a^clâ
- 4 Anasıdır ol iki “ḳurretü'l-^cayn”⁵³ in bî-şek
Aḥmediñ gevher-i pâkîzesi ya^cni Zehrâ
- 5 Nûr-ı ebşâr-ı Nebî verd-i gülistân-ı ^cAli
İki mâhiñ birisi şâh-ı Ḥasen ḥulḳ-ı rızâ
- 6 Biridir teşne-leb-i dest-i belâ şâh-ı Ḥüseyn
Kim odur seyyid-i sulṭân-ı cem^c-i şühedâ
- 7 Şecer-i bâğ-ı risâlet semeridir bî-şek
Menba^c-ı luṭf u kerem şâh-ı ^cAli Zeyne'l-^cabâ
- 8 Bâkır u Ca^cfer-i Şâdıḳdır imâm-ı ber-ḥaḳ
Dest-gîr-i zu^cafâ Ḥaẓret-i Kâzımla Rızâ
- 9 Rehber-i ehl-i tarîḳ oldı Taḳî ile Naḳî
Ḥasen ü ^cAskerîdir menba^c-ı envâr-ı Hudâ
- 10 Zübde-i âl-i Nebî Mihdi-i şâhib şevket
Pâdişâh-ı dü cihân tâc-ı ser-i şâh u gedâ
- 11 Ḥubb-ı işne ^caşere cânile ser vir **Hāmī**
Dest-gîriñ olalar ḳurtaralar rûz-ı cezâ

* 141 64b

* **Abdulgaffar Hāmî**: Bk. s 62.⁵³ “ḳurretü'l-^cayn”: “Göz bebeği, göz sevinci” Tamamı “Onlar ki, Rabb’imiz, bize gözler sevinci eşler ve çocuklar lutfeyle ve bizi azabından korunanlara önder yap, derler.” (Kurân-ı Kerim, Furkan/74) ayetinden iktibas edilmiştir.

142*

Hâmî*

MEDH-İ DÜVAZDEH-İ İMÂMÂN

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

I

Ezelden tâ ebed sermest-i şahbâ-i likâ'iz biz
 Mezâyâ'-i rumûzı sırr-ı ışkâ âşinâyız biz
 Gürûh-ı nâciyüz ehl-i dâleletden cüdâyız biz
 Muhibb-i hândânız ʿâşıkân-ı Muştafayız biz
 Dil ü cân-dâde-i hubb-ı ʿAliyyü'l-Murtaẓâyız biz
 Kemîn-i bende-i fermân-berî âl-i ʿabâyız biz

II

Ṭarîk-i evliyâda pîşvâmız Ḥaẓret-i Ḥayder
 Ḍalâlet içredir bî-şekk ʿAli'yi bilmeyan rehber
 Silindi mihr-i Zehrâyla dilimden nağş-ı şûr-ı şer
 Ṭalebde aḥseneyniñ qoymışız yolunda cân u ser
 İçüp semm peyrevân-ı şâh Ḥasen hulk-i rızâyız biz
 Şehîd-i ḥançer-i ışk-ı Ḥüseyn-i Kerbelâyız biz

III

Hezârân bâr-ı la'net ol Yezîd ü Şimr u Mervân'a
 Resûl evlâdına zulm eyleyen bî-dîn ü îmâna
 Ba'îd olsun dem-â-dem rahmet-i ḥağ âl-i Sufyâne
 O mel'ûnlar ne bîdâd itmedi şâh-ı şehîdâne
 Yanup bu mâcerâdan rûz u şeb şâhib ʿazâyız biz
 ʿAduvv-i hândânîñ cânına tîr-i kazâyız biz

IV

Olaldan rûy-ı Zeyne'l-ʿâbidîne çeşm-i dil nâzır
 Nihân-ı sırr-ı sevdâmızda mihr-i Ḥaẓret-i Bâkır
 Sevâd-ı mâsivâdan pak idüp âyîne-i ḥatır
 Vefâ meydânına ser virmek içün tırmışız ḥâzır
 Mezheb-i Ca'fer-i Şâdık olan ehl-i vefâyız biz
 Turâb-ı mağdem-i Kâzım ʿAli Mûsâ Rızâyız biz

* 142 65a

* Abdulgaffar Hâmî: Bk. s 62.

V

Başîret ehliniñ bî-şekk Taķîdir cisminiñ cānı
 Naķîdir menba^c-ı luţf u ^caţā hem feyz-i Rabbānî
 İmām-ı ^cAskerîdir her muķibbiñ nūr-ı İmānı
 Sezāyız olsañ evlād-ı Resūliñ biz şenā-ķānı
^cAlāyıkdan çeküp al tālîb-i faķr-ı fenāyız biz
 Hevādār-ı Muķammed Mihdi-i şāķib-livāyız biz

VI

Bi-ķaķķ-ı āl-i pāk-ı tāhirīn ey Kādir-i Kāyyūm
 Bi-ķaķķ-ı zümre-i işnā ^caşere hem çār-deh ma^cşūm
 Ğarîķ-i baķr-ı ^cisyānız saña aķvālimiz ma^clūm
 Kāpuñdan sürme itme feyz-i raķmetden bizi maķrūm
 Hep ümîd ile geldik sâ'il-i bāb-ı ^caţāyız biz
 Kerem kıl vādî-i ğurbetde ķalmış bir gedāyız biz

VII

Niçe dem gülķan-ı zilletde ķākister-nişīn olduķ
 Tevāzu^cda edebde tā ki hem-reng-i zemīn olduķ
 Çeküp dest-i tama^c bāb-ı tevekkülde meķīn olduķ
 Hidāyet ħürmetinden tā ki Hāmî ħūşe-çīn olduķ
 Tarîķ-i Naķşibendî içre ķāk-i Naķşiyāyız biz
^cAzîzān himmetiyle evc-i ma^cnāda ħümāyız biz

143*

Hāmî*

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün

I

Ey olan tālîb-i gencīne-i ħubb-ı ezeli
 Sendedir gevher-i baķr-ı kerem-i lem yezeli
 Gizli ^caynıñdadır ol kenz-i Hāķķı ile celi
 Sen seni bilmek içün terkile tūl-i emeli
Dāmen-i merķameti āl-i ^cabāya uralı
Tā saña keşf ola esrār-ı Muķammed'le ^cAli

* 143 66b

* Abdulgaffar Hāmî: Bk. s 62.

II

Terk idüp beñligiñi ol bir ʔarīʔe teslīm
 Olmaya cāy-ı gāhıñ berzah-ı ümīd ile bīm
 Hāk idüp cismiñ edeble bula gör ʔalb-i selīm
 Sīneñi itmek içün ʔūr-ı tecellī-i kelīm
Dāmen-i merḥameti āl-i °abāya uralı
Tā saña keşf ola esrār-ı Muḥammed’le °Ali

III

Olma ālūde-i çir-kāb-ı pelīd-i dünyā
 İtme endīşe-i beyhūde-i dār-ı °uqbā
 ʔoma dīlīnde ğam imruz ile fikr-i ferdā
 Çalışup maḥv-ı vücūd ile hemān bi-men ü mā
Dāmen-i merḥameti āl-i °abāya uralı
Tā saña keşf ola esrār-ı Muḥammed’le °Ali

IV

Seyf-i zikri ele al nefsiñ ile eyle cihād
 Rūḥ-ı pīrān-ı ʔarīʔatden umup istimdād
 °Uḫde-i beste olur pençe-i şıdḫ ile küşād
 Olayım dirseñ eger bend-i Hudā’dan azād
Dāmen-i merḥameti āl-i °abāya uralı
Tā saña keşf ola esrār-ı Muḥammed’le °Ali

V

Eyleyüp peyrevī-i şer°-i Resūl-i şaḫaleyn
 Mihr-i Ḥayder’le sülūk eyle ki °ilmiñ ola °ayn
 Dest-ġiriñ ola Zehrā vü Ḥasen ile Hüseyin
 Pāk ide tā ki seni ḥubb-ı şahān-ı dāreyn
Dāmen-i merḥameti āl-i °abāya uralı
Tā saña keşf ola esrār-ı Muḥammed’le °Ali

VI

Nūr-ı dil Zeyne’l-°abā Bākır imām-ı Ca°fer
 Şāh-ı Kāzım’la Rızā mihr-i Taḫī’dır rehber
 Hem Naḫī-i °Askerī Mihdi-i dārem server
 Ḥubb-ı işnā °aşeri bulduñ ise dilde eger
Dāmen-i merḥameti āl-i °abāya uralı
Tā saña keşf ola esrār-ı Muḥammed’le °Ali

VII

Füanâ niyyeti kıl mürşid-i rāha hizmet
 Sür yüzün hāk-i derī ehl-i dile bī-minnet
 °Aşık-ı pāk-i dil ol itme sivāya ragbet
 Vārīnı °ışka virüp **Hāmī**-i dildān-ı şfat
Dāmen-i merḥameti āl-i °abāya uralı
Tā saña keşf ola esrār-ı Muḥammed’le °Ali

144*

Hāmī*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Şeh-süvār-ı rezm-gāh-ı lā fetāsın yā °Ali
 Hem vekīl ü hem vaşī-i Muşţafāsın yā °Ali
- 2 Bā°-i Bismillāhisin hem bāb-ı şeh-r-i °ilmisin
 Şīr-i Ḥaḳḳ hem tāc-dār-ı “hel etā”⁵⁴sın yā °Ali
- 3 “Laḥmuke laḥmī”⁵⁵ buyurmuş zātınā faḥr-i cihān
 Nūr-ı çeşm-i enbiyā° u evliyāsın yā °Ali
- 4 Maḫhar-ı nur-ı vilāyet cā-nişin peygambere
 Sākī-i kevşer imām-ı Ḥaḳḳ Hudāsın yā °Ali
- 5 Maḫrem-i esrār-ı maḫfī vāriş-i °ilm-i ledün
 Rehber-i ehl-i ṭarīḳ-i kibriyāsın yā °Ali
- 6 Şāh-ı merdān nūr-ı Yezdān reh-nümā-yı ins ü cān
 Maḫzen-i sır menba°-ı luṭf-ı Hudāsın yā °Ali
- 7 Dürr-i deryā-yı ḥaḳīḳat sensin ey şāh-ı Necef
 Ma°den-i cūd u seḫā°ayn-ı °aṭāsın yā °Ali
- 8 Server-i ḫaḳ-i cihānsın dest-gīr-i her faḳīr
 Raḫat-ı cān u dil-i şāh-ı gedāsın yā °Ali

* 144 68a

* **Abdulgaffar Hāmī**: Bk. s 62.⁵⁴ “Hel etā”: “Hakikatte (kesin, şüphesiz) geldi.” Ayetin tamamı “İnsanın üzerinden, henüz kendisinin anılan bir şey olmadığı uzun bir süre geçmedi mi?” (Kur’an-ı Kerim, İnsan/1; Yılmaz, 1992: 68).⁵⁵ “Laḥmuke laḥmī”: “Etin etimdir.” Aranan hadis kitaplarının hiçbirinde böyle bir ibareye rastlanmadı. Hz. Ali’yi İslâmî ölçülerin dışında sevenlerin ortaya attıkları sözlerden biri olma ihtimali var (Yılmaz, 1992: 101).

- 9 Geldi ümîd ile **Hâmî** rû-siyâh dergâhına
İtme red luṭf it muḥîn-i bî-nevâsın yâ ʿAli

145*

Hâmî*

Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

- 1 ʿİşk ile mülk-i beḳâda şâh olanlar bizleriz
Küntü kenziñ sırrına âgâh olanlar bizleriz
- 2 Şâh-ı râh-ı maʿnevîde eyleyüp terk-i hüdâ
Nîstile vâşıl-ı dergâh olanlar bizleriz
- 3 “Rabbi erini”⁵⁶ diyerek mest-i müdâm-ı ʿışk olup
Ḳalbiniñ Ṭûr-ı tecellî-gâh olanlar bizleriz
- 4 Görmüşüz mihr-i ruḥ-ı yâri ʿayân her zerrede
Vâkıf-ı ḥâl ʿârif-i bi’llâh olanlar bizleriz
- 5 Hâzır-ı vâkte ʿazm-i râh-ı Kaʿbe-i maḳşûdide
Reʿyine râzî olup hem râh olanlar bizleriz
- 6 Ḳuṭb-ı vâkt u ekmel-i devr-i zemândır pîrimiz
Luṭfuna maḫhar olup dil-ḥâh olanlar bizleriz
- 7 Naḳşîyüz **Hâmî** velikin naḳş-ı lâ’dan geçmişüz
Her nefesde fikri illâllah olanlar bizleriz

* 145 68b

* **Abdulgaffar Hâmî**: Bk. s 62.

⁵⁶ “Rabbi erini”: “Rabbim bana kendini göster.” (Kur’an-ı Kerim, A’râf/143) ayetinden iktibas edilmiştir.

146*

Hāmī*

Mef'ülü/Mefā'ülü/Mefā'ülü/Fe'ülün
Mef'ülü/Fe'ülün

I

Ey ğonce-fem sım-i ten hūr-i kıyāmet
Pür-luṭf-ı leṭāfet
Ey tāze gül nāzik-i gülzār-ı nezāket
Vey kân-ı melāḥat

II

Gül mevsimi gel ṭarf-ı gülistāna ḥırām it
Meyl-i mey ü cām it
Vir meclis-i rindān-ı ḥarābāta ṭarāvet
Ey gözleri āfet

III

Luṭf eyle emān atma omuzdan bizi yā Hū
Mānende-i geysū
Yağdı bizi tāb u teb u söz ile ḥarāret
Gül sehī kāmēt

IV

Meyḥāne-i 'irfāna girüp iç mey-i nābī
Ref' eyle ḥicābı
Bağış it bize mestāne gelüp cām-ı 'ināyet
Gelsün dile ḥālet

V

Hāmī eger ol bāğ-ı diliñ tāze nihāli
'Arz itse cemāli
Eyler ḥam-ı ebrūsını hep ehl-i sa'ādet
Miḥrāb-ı 'ibādet

* 146 69a

* **Abdulgaffar Hāmī**: Bk. s 62.

147*

Hâmi*

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün
Mef'ûlü/Fe'ûlün

I

Yağmaya viren 'aqlımı bir mâh-ı lîkâdır
Pür-cevr-i cefâdır
Cellâd-ı sitem pîşe-i bi-mihr ü vefâdır
Mu'tâd-ı ezâdır

II

Kâkilleridir sünbül-i rûy-ı gül-i ra'cânâ
Serv-i kad-i Tûbâ
La'l-i leb-i ser-çeşme Hâzr-ı âb-ı beğâdır
Hem derde devâdır

III

Her lahza ider gâret-i dîn ü dil ü îmân
Ol gamze-i fettân
Bi'llahi ki her kibriîni bir tîr kazâdır
Zâlim ne belâdır

IV

Zâhid bizi ta'n itme ki 'ışkile harâbız
Mest-i mey-i nâbız
Ebrû-yı şanemler bize mihrâb-ı du'âdır
Hem cây-ı recâdır

V

Hâmi kuluñı ey gül-i nev-reste bekâm it
'îşini müdâm it
Hâk-i ser-i kûyında garîb u fuqarâdır
Hem lutfâ sezâdır

* 147 69a

* Abdulgaffar Hâmî: Bk. s 62.

148*

Hâmî*

Mef'ûlû/Mefâ'îlû/Mefâ'îlû/Fe'ûlûn
Mef'ûlû/Fe'ûlûn

I

Ey gülşen-i hûbîde nihâl-i gül-i ra'nâ
Ey kâmet-i Tübâ
Nâz itme emân gel ele al sâgâr u şahbâ
Vir meclise ârâ

II

Çokdan beri dâm u elem ü hicre esîriz
Bî-çâre fakîriz
Şabr eylemege tākātımız kalmadı aşlâ
Kurtar-bîz-i cānâ

III

Bir ben degilem hâk-ı cihân hep saña hayrân
Ey âfet-i devrân
İklîm-i melâhatde bulunmaz saña hemtâ
Sensin dürr-i yektâ

IV

Bu hûsn ü letâfetle bu nâz u bu tegâfûl
Bu 'anber-i kâkil
Oldukça saña olma mı yâ 'âşık-ı şeydâ
'Alemlere rüsvâ

V

Bâr-ı gâmı çekmekde iken hâl-i tebehle
Mestân-ı nigehele
'Akl u dil ü imânımızı eyledi yağma
Ol nerges-i şehlâ

VI

Gâhî ruh-ı tâbânın ey şîveli dilber
'Âşıklara göster
Raḥm it fuḳarâya saña tâ raḥm ide Mevlâ
Kadriñ ola a'lä

* 148 69b

* Abdulgaffar Hâmî: Bk. s 62.

VII

Terk itdi efendim reh-ı ʿışkıñda bu **Hāmī**
 Nāmūs ile nāmı
 Dil-ḥaste-i hicriñdir emān eyle müdāvā
 Kıl vaşlñı iʿtā

149*

Hāmī*

Mefʿülü/Mefāʿlün/Mefʿülü/Mefāʿlün

- 1 Bir dilberin ʿışkıyla dīvāneliğim vardır
 Bī-cām u mey ü sākī mestāneliğim vardır
- 2 Bülbül gibi ol gül için nālān u perīşānım
 Hem şemʿ-i cemāline pervāneliğim vardır
- 3 Ser-defter-i ʿuşşākım cān u ser virmekde
 Meydān-ı muḥabbetde merdāneliğim vardır
- 4 Mecnūn olalı gönüm ol kāmēt-i Leylāya
 Hāmūn-ı belā içre yekdāneliğim vardır
- 5 Maḥbūb u meyi şūfī terk eylemem zīrā
 Hem meşreb-i ʿuşşākım rindāneliğim vardır
- 6 Cām-ı ezeli içdim huşyār olamam bir dem
 Tā rüz-ı ebed zāhid sekrāneliğim vardır
- 7 Peygüle-i firḳatde **Hāmī** degilem tenhā
 Cānān-i ḥayāliyle hem-ḥāneliğim vardır

* 149 70b

* **Abdulgaḥḥar Hāmī**: Bk. s 62.

150*

Hâmî*Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün

- 1 Dil giriftâr olalı zülfüne ey sîm-ü tenim
Târ-ı zülfün gibi inceldi ğamından bedenim
- 2 Oldı Ya^cküb-ı şıfat dîdelerim nâ-bînâ
Senden ayru düşeli Yûsuf-u gül pîrehenim
- 3 Nola teşrîf-i kudûmîñ ile ey hür-i likâ
Reşk-i gülzâr-ı cinân ola bu beytü'l-âzenim
- 4 Beni Manşûr gibi kûyına berdâr eyle
Turre-i zülf-i dil âvîziñi eyle resenim
- 5 Hüsni-âvâz-ı melâhat ile dilberlikde
Hâliyâ hüsrev-i hûbân-ı zemândır Hâsenim
- 6 Boynuma zülfünü zünnâr iderdim şeb ü rûz
Eger ol âfetiden muğbece olsaydı benim
- 7 Tâ ebed hâk-i der-i pîr-i muğândır **Hâmîyâ**
Meskenim secde-gehim hem çemenim hem vâtanım

151*

Hâmî*Mefâ^cilün/Mefâ^cilün/Mefâ^cilün/Mefâ^cilün

- 1 Nigârâ gül^cizârâ dilberâ şühâ cefâkârâ
Kâmer rû yâ siyeh müyâ sitem hû âfet-i cânâ
- 2 Sen ü seyr-i gül ü gülşen ben ü hâkister-i gülhan
Sen âgyârâ kadeh-bahşâ ben ü hasret-keş-i şahbâ
- 3 Sen ü zevk ü şafâ vü râhat u âsâyiş-i hâtır
Ben ü derd ü belâ vü miñnet ü şûr u şer ü sevdâ

* 150 71a

* **Abdulgaffar Hâmî:** Bk. s 62.

* 151 71b

* **Abdulgaffar Hâmî:** Bk. s 62.

- 4 Hezār-ı gülşen-i ḥüsnüñ olaldan ey gül-i ḥamrā
Cefā-yı ḥārdan oldı işim efgān u vāveylā
- 5 Ḥayālīñ cāy olaldan dīde-i ḥünbāra sulṭānım
Aḳar seyl-i sirişkim dem-be-dem mānende-i deryā
- 6 Yetiş imdāda ey şeh yoḥsa bī-rahmāne her sâ°at
İder ceys-i Hülāgū Ḥān ğam-ı mülk-i dili yaġmā
- 7 Tefāḥürle °abā-yı faḳrı ber-düş itmişüz **Ḥāmī**
Bize lâzım degil tāt u ḳabā-yı Ḥüsrev ü Dārā

152*

Ḥāmī*

Mef°ülü/Mefā°İlü/Mefā°İlü/Fe°ülün

- 1 Sākī bize şun sāġar-ı şahbā-yı şafāyı
Dilden silelim bāde ile naḳş-ı sivāyı
- 2 Muṭrib niçe bir zümre-i °uşşāk ola ḥāmūş
Gül mevsimidir gel ele al çeng ile nāyı
- 3 Gah Ka°bede meyḥāne de gah deyr-i muġānda
Her yerde bulur arasa ḥaḳ-cüy-ı Ḥudāyı
- 4 Biz mu°tekifiz gūşe-i mey-ḥānede zāhid
Sen mescide git ehline şat zühd ü riyāyı
- 5 Şūfī biraġup subḥa-i zünnārı tutardı
Görseydi ger ol ğamzesi oḳ ḳaşları yāyı
- 6 Şıḳlet virir erbāb-ı dile vech-i °abūsı
Bezm-i meye gelse ḳuru sālūs-ı mürāyı
- 7 Allāh için ey şüh kerem eyle ḳapuñdan
Dür eyleme **Ḥāmī** gibi dil-ḥaste gedāyı

* 152 72a

* **Abdulgaḳḳar Ḥāmī**: Bk. s 62.

153*

Hâmî*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Göñül milkine şah itdim bugün bir tıfl-ı tersâyı
Hadîş-i la'î-i cân-bağşası lâl eyler Mesîhâyı
- 2 K'o çeksün subha-i şad dânesin sâlûs ammâ sen
Hemân bağ-ı şafâda çekme gam çek cām-ı şahbâyı
- 3 Baña Allâh için bir kâse şun ol meyden ey sâkî
Sile levh-i zamîrimden gam-ı dünyâ vü 'uqbâyı
- 4 Ne bilsün ehl-i zâhir hâlet-i rindân-ı mey-nüşı
Bilür ol hâli ancak nüş iden şahbâ-yı ma'nâyı
- 5 Tağup zünnâr-ı zülfin sînesin nâkûs idüp **Hâmî**
O meh-rû büt hayâliyle gezer deyr ü kenîsâyı

154*

Hâmî*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Amân sâkî ayağ al 'âzim-i şahın-ı çemen-zâr ol
Kadeh-nüşâna lûtf it cām-ı himmetle meded-kâr ol
- 2 Bir iki cām-ı şahbâ nüş idüp ol sen daği ser-mest
Hicâbı ref' idüp mestâne mey vir 'âşıka yâr ol
- 3 Göñül gül mevsiminde çek şabûhı ile her dem
Yanup pervâneveş gâhî gehî bülbül gibi zâr ol
- 4 Necât isterseñ ey şüfî girüp mey-hâne-i 'ışka
İçüp cām-ı mey i zühd ü riyâdan dūr-ı bî-zâr ol
- 5 Reh-i 'ışk içre ey **Hâmî** be-küllî maḥv idüp varıñ
Vişâl-i yâr e ir her lûtf u ihsâna sezâ-vâr ol

* 153 72b

* **Abdulgaffar Hâmî:** Bk. s 62.

* 154 73a

* **Abdulgaffar Hâmî:** Bk. s 62.

155*

Hâmî*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Bahâr eyyâmı ey dil sākin-i şahñ-ı gülistān ol
O serv-i gonçe-fem şevkiyle bülbül-veş gâzel-ıñ ol
- 2 Bırağma bir dem elden sāğar-ı şahbā-yı gül-rengi
Muhabbetle dem-ā-dem nüş idüp ser-mest-i hayrān ol
- 3 Yağarsın hicr ile pervāne-āsā cān-ı °uşşākı
Gel ey nūr-ı başar bār-ı çerāğ-ı bezm-i rindān ol
- 4 Şabūh-ı şefkatiñ erbāb-ı istiḥkākā iḥsān it
Cemāliñ pākdir manzūr-ı çeşm-i pāk-ı bünyān ol
- 5 Şağın nādāna yār olma °ulüvv isterseñ ey **Hâmî**
Vücüdñ ḥāk-i rāh it hem-dem-i erbāb-ı °irfān ol

156*

Hâmî*

Fā'îlātün/Fā'îlātün/Fā'îlātün/Fā'îlün

- 1 °Arızñ °arz it güle gülşende zībālanmasun
Serve göster ḳaddiñi nāz ile ra°nālanmasun
- 2 Ḳıl muḳavves ḳaşlarıñ ṭarf-ı külāhından °ayān
Ğurre-i meh şekl-i ebrūsında ğarrālanmasun
- 3 Zülf-i zencirindedir dildārımñ dīvāne dil
Ṭolaşup bād-ı şabā zülfüñde şeydālanmasun
- 4 Sür raḳıbi Ka°be-i kūyından ey ḥūrî liḳā
Bāğ-ı cennetdir anı kāfir temāşālanmasun
- 5 Bülbül-i gūyā gibi medḥ eyledi **Hâmî** lebiñ
Lāleler nāza gelüp güller muṭarrālanmasun

* 155 73b

* **Abdulgaffar Hâmî:** Bk. s 62.

* 156 74a

* **Abdulgaffar Hâmî:** Bk. s 62.

157*

Hâmî*Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Menzil-i maḳṣûda kimse yitmedi ḥâk olmadan
Maḥrem-i sırr-ı ḥafî olmaz göñül pâk olmadan
- 2 °Âşık olmaz iltifât-ı yâre ey dil müstaḥaḳ
Tığ-i zehr-âlûd-ı ğamdan sînesi çâk olmadan
- 3 Ger ḥaḳîḳat ṭâlibisin ol şerî^cat pey-revi
Ḥûşe-i engûri ḥâşıl olmadı tâk olmadan
- 4 Nûr-ı °irfân zühed-i ḥuşk ile bulunmaz zâhid â
°Ârif olmaz kimse dâ³im dîde nem-nâk omadan
- 5 **Hâmî** bilmez her göñül aḥbâb-ı şâdık ḳadrini
Ülfet-i nâdân ile maḥzûn u ğamnâk olmadan

158*

Hâmî*Mefâ^cilün/Mefâ^cilün/Mefâ^cilün/Mefâ^cilün

- 1 Gel ey dil şanma erbâb-ı kerem dünyâda ḳalmışdır
Kerem ancak cenâb-ı Ḥâlîḳ-ı eşyâda ḳalmışdır
- 2 Göñülden mâsivâyı nefy iden illâyı fehmi eyler
Ki bu ḥâlâta vâḳıf olmayan hep “lâ”da ḳalmışdır
- 3 Tecellî zevḳin idrâk itmeyüp sâlûs-i ḥod-bîn
Hevâ-yı ekl ü şûrb ü kevşeri Ṭübâda ḳalmışdır
- 4 Görür her zerrede °ârif °âyân Ḥaḳḳı başîretle
Bu ma^cnâdan ḥabersiz müddeî da^cvâda ḳalmışdır
- 5 Geçürdim °ömri âh u vâh ile **Hâmî** işim şimdi
Hemân eltâf-ı Ḥaḳḳla şâḥib-i irşâda ḳalmışdır

* 157 74b

* **Abdulgaffar Hâmî:** Bk. s 62.

* 158 74b

* **Abdulgaffar Hâmî:** Bk. s 62.

159*

Hâmî*Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün

- 1 Bilmeden nefsini oldum şanur âdem vâ^ciz
Nükte-i “‘alleme’l-esmâ”⁵⁷ dan urur dem vâ^ciz
- 2 ‘İlm-i zâhirle ‘ilm-i bâtını fark itmez iken
Hikmet-i ‘ışka bilür kendini mahrem vâ^ciz
- 3 Kürsi-i va^cza çıkup halka naşîhat eyler
Gözlerin âb u beyâz ile idüp nem vâ^ciz
- 4 Kendi zu^cmınca alup istedigini Cennet’e kor
Eyledi kimisini ehl-i Cehennem vâ^ciz
- 5 Sözi haq olsa dahi halka ider mi te³sîr
Oldı çün ‘âbid-i dînâr ile dirhem vâ^ciz
- 6 Meclisine gelüp efsânesini güş ideniñ
Eyledi kalbini pür-vesvese vü gam vâ^ciz
- 7 Zü’l-cenâheyn olup ehl-i dil olursa **Hâmî**
Ola nâşûr-ı dil-i sâmi^ca merhem vâ^ciz

160*

Hâmî*

MÜSEDDDES-İ MÂTEMİYE

Mef^cülü/Mefâ^cilü/Mefâ^cilü/Fe^cülün

I

Ey dil yanalım derd ile kim geldi muharrem
 Ey dîde bulan kana bu gündür meh-i mâtem
 Bu ayda sürür iden ola ehl-i Cehennem
 Haqdan utanan olmaya bu mâhide hurrem
Yansun oda ol dil ki bu günler ola bî-gam
Kör olsun o gözler ki bu dem olmaya pür-nem

* 159 75a

* **Abdulgaffar Hâmî**: Bk. s 62.⁵⁷ “‘alleme’l-esmâ”: “İsimleri öğretti.” (Kur’an-ı Kerim, Bakara/31-32).

* 160 75b

* **Abdulgaffar Hâmî**: Bk. s 62.

II

Bu ayda ciger-güşe-i sultân-ı risâlet
 Nev-res-gül-i gülzâr-ı dil-i şâh-ı vilâyet
 Ya°nî ki Hüseyn ahter-i eflâk-i imâmet
 Nüş eyledi ol teşne-ciger câm-ı şehâdet
Yansun oda ol dil ki bu günler ola bî-ğam
Kör olsun o gözler ki bu dem olmaya pür-nem

III

Bu mâhide ârâm-ı dil-i şâh-ı “ev ednâ”⁵⁸
 Ol nûr-ı dü-çeşm-i Esedu’llâh ile Zehrâ
 Kalmış idi meydân-ı belâda tek ü tenhâ
 Leb-teşne ciger-sühite tutdı reh-i °uqbâ
Yansun oda ol dil ki bu günler ola bî-ğam
Kör olsun o gözler ki bu dem olmaya pür-nem

IV

Ma°şümların nâr-ı °ateş bağrını yakdı
 Oklar toğunup ağzına kan şu gibi akdı
 Bu hâl o şâhı âteş-i süzâna bırağdı
 Şu içmedi kan içdi Hakkın hükmüne bağdı
Yansun oda ol dil ki bu günler ola bî-ğam
Kör olsun o gözler ki bu dem olmaya pür-nem

V

Düşdi yire zahm-ı ser ile ol şâh-ı sâlâr
 Ehl-i harem ol hâli görüp ağladılar zâr
 Şeh-zâdeye rahm itmedi ol kavm-i cefâ-kâr
 Zâlimler olup kahr-ı Hudâvende sezâ-vâr
Yansun oda ol dil ki bu günler ola bî-ğam
Kör olsun o gözler ki bu dem olmaya pür-nem

VI

Ol lahzada kim düşdi yere şâh-ı yegâne
 Hep halk-ı semâvât u zemîn düşdi fiğâne
 Peykân-ı kazâya olup ol şâh-ı nişâne
 Mel°ün-ı ebed Şimr-i şakî kıydı o câne
Yansun oda ol dil ki bu günler ola bî-ğam
Kör olsun o gözler ki bu dem olmaya pür-nem

⁵⁸ “kâbe kavseyni ev ednâ”: “İki yay aralığı kadar, yâhut daha az kaldı.” (Kur’an-ı Kerim, Necm/9) mealindeki ayetten iktibas edilmiştir.

VII

La°net ola tā rūz-ı ebed cān-ı Yeẓīde
 Mel°ün-ı cefā-kār-i pelīdān-ı pelīde
 ẖahhār ebed ẖahr ide ol kibr-i °anīde
 Dūr ide Ḥudā cümlesini bāb-ı ümīde
Yansun oda ol dil ki bu günler ola bī-ğam
Kör olsun o gözler ki bu dem olmaya pür-nem

VIII

La°net °Ömer Sa°d ile ol ibn-i Ziyād'a
 At sürdi ikisi daḥi meydān-ı şeḳāda
 Kāfirlige pek olduḡıçün hırş-ı ziyāde
 Meydān-ı belāda ẖodılar şāhı piyāde
Yansun oda ol dil ki bu günler ola bī-ğam
Kör olsun o gözler ki bu dem olmaya pür-nem

IX

Ol cum°a günü leşker-i a°dā-yı sitem-ḥū
 Evlād-ı Resüle bir içim virmediler şu
 Şusızlık ile şoldı o yetmiş iki gül-rū
 Raḥm itmediler şāhlara ol ẖavm-i cefā-cū
Yansun oda ol dil ki bu günler ola bī-ğam
Kör olsun o gözler ki bu dem olmaya pür-nem

X

Yā Rab bu ne ḥāl u bu ne sırr u bu ne ḥikmet
 Hep āl-i Resūliñ ola dermānide miḥnet
 Pā-māl olalar anlara lāyık iken °izzet
 Bu ḥāle ebed yanmadadır ehl-i muḥabbet
Yansun oda ol dil ki bu günler ola bī-ğam
Kör olsun o gözler ki bu dem olmaya pür-nem

XI

Ḥāmī tūtalım rūz ile şeb mātem-i şeh-zād
 Ol ḥāl-i idüp yād idelim nāle-i feryād
 Gözyaşımıza raḥm ide Ḥaḳḳ eyleye imdād
 Tā berzaḥ-ı cāmi°den ide bizleri āzād
Yansun oda ol dil ki bu günler ola bī-ğam
Kör olsun o gözler ki bu dem olmaya pür-nem

161*

Hâmî*

MÂTEMÎYE

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Göñül mâh-ı muharremdir figân u nâle bünyâd it
Tutup mâtem Hüseyn-i Kerbelâ ahvâlini yâd it
- 2 Bukân şâh şehîdân garğa-i girdâb-ı hûn olmuş
Muhibb-i hânedân iseñ döküp yaş âh u feryâd it
- 3 Belâ deştinde tenhâ-teşne kaldı şâh-ı mazlûmân
Redd-i emvâh felek çarhıñ yıkılsun terk-i bî-dâd it
- 4 Bugün mâtem günidir turma ey hûn-âbe-i çeşmim
Revân olduñ Fırât u Dicle-âsâ 'azm-i Bağdâd it
- 5 Şabâ bi'llâh beyâbân-ı Necefde ger güzâr itseñ
Bu hâli 'arz idüp şâh-ı velâye bâbına dâd it
- 6 Şehîdler mâtemiçün râhatı terk eyleyüp ey dil
Bu cism-i âb u hâki âteş-i 'ışk ile ber-bâd it
- 7 Dilerseñ menzil-i maşşûda yitmek **Hâmîyâ** her dem
Muhabbetle dil ü cânı fedâ-yı âl ü evlâd it

162*

Hâmî*

MEDHİYYE-İ İMÂM İŞNÂ 'AŞERE

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Şîr-i Hakk şâh-ı vilâyet şehriyâr-ı mülk-i dîn
İbn-i 'amm-i Muştafâ Haydar emîre'l-mü'minîn
- 2 Maḥrem-i ahfâ serâ'ir vâriş-i 'ilm-i ledün
Vâkıf-ı gencîne-i hikmet imâmü'l-müslimîn

* 161 77b

* **Abdulgaffar Hâmî**: Bk. s 62.

* 162 78a

* **Abdulgaffar Hâmî**: Bk. s 62.

- 3 Şehr-i ʿilmiñ kapusıdır hem o şāhiñ vaşfına
“Laḥmuke laḥmī”⁵⁹ demişdir “raḥmetenli”l-ʿālemīn”⁶⁰
- 4 Şāhib-i taḥt-ı ḥilāfet server-i āl-i ʿabā
Tācdār-ı “hel etā”⁶¹ dāmād-ı Faḥru’l-mürselīn
- 5 İftihār-ı enbiyā’ ü evliyā’ ü aşfiyā’
Reh-nümā vü pīşvā vü muḳtedā-yı kāmīlīn
- 6 Hem didi min nūr-ı vāḥid ol vaşıyy-i muṭlaқа
Ḥazret-i maḥbūb-ı Yezdān ol imāmü’l-müttakīn
- 7 Çeşm-i cān-ı ʿarīfāne nūr çerāğ-ı ḳudsiyān
Server-i şāhin-şeh-i ehl-i ṭarḳ-i nāzenīn
- 8 “Lā-fetā illā ʿAli -seyfe illā Zü’lfikār”⁶²
Hoş buyurmuşdır bu nuṭḳı şānına Rūḥu’l-emīn
- 9 Menba’-ı luṭf u ʿaṭā’ ü ma’den-i cūd u seḥā
Melce’-i erbāb-ı himmetdir ʿAli ʿaynel-yaḳīn
- 10 Murtaẓādır evvel āḫir ins ü cinne reh-nümā
Murtaẓādır pādişāh-ı zāhirīn ü bāṭnīn
- 11 Maẓhar-ı ḳahrı olanlar oldı “aşḫāb-ı şimāl”⁶³
Nā’il-i luṭfı olanlar oldı “aşḫāb-ı yemīn”⁶⁴

⁵⁹ “Laḥmuke laḥmī”: “Etin etimdir.” Aranan hadis kitaplarının hiçbirinde böyle bir ibareye rastlanmadı. Hz. Ali’yi İslâmî ölçülerin dışında sevenlerin ortaya attıkları sözlerden biri olma ihtimali var (Yılmaz, 1992: 101).

⁶⁰ “raḥmetenli”l-ʿālemīn”: “Ey Muhammed, biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Kur’an-ı Kerim, Enbiyâ/107) ayetinden iktibas edilmiştir.

⁶¹ “hel etā”: “Hel etā”: “Hakikatte (kesin, şüphesiz) geldi.” Ayetin tamamı “İnsanın üzerinden, henüz kendisinin anılan bir şey olmadığı uzun bir süre geçmedi mi?” (Kur’an-ı Kerim, İnsan/1; Yılmaz, 1992: 68).

⁶² “Lā-fetā illā ʿAli lā-seyfe illā Zü’lfikār”: “Ali’den başka genç (yiğit er), Zü’lfikār’dan keskin kılıç yoktur.” veya “Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur.” Zü’lfikār, Hz. Muhammed’in, Hz. Ali’ye armağan ettiği ve Hz. Ali’nin kahramanca kullanmasıyla ün kazanmış, ucu çatallı, meşhur kılıç. Aranan sahih hadis kitaplarında böyle bir söze rastlanmadı. (Yılmaz, 1992: 99).

⁶³ “aşḫāb-ı şimāl”: “Amel defterleri soldan verilenler.” (Kur’an-ı Kerim, Vâkıa/41) ayetinden iktibas edilmiştir.

⁶⁴ “aşḫāb-ı yemīn”: “Amel defterleri sağdan verilenler.” (Kur’an-ı Kerim, Vâkıa/41) ayetinden iktibas edilmiştir.

- 12 Cüft-i pâki Fâtıma hayrû'n-nisâ bint-i Resûl
Hâk-i pâyi sürme-i çeşm-i heme hûrân-ı 'ayîn
- 13 Cân fedâ ol meyve-i naḥl-i risâlet yoluna
İtdiler hep 'aşıkîn ü sâlikîn ü şâlihîn
- 14 Nûr-ı çeşm-i Muşafâ vü Murtaẓâ vü Fâtıma
Ol iki nûr ol iki dūr ol iki sulṭân-ı dîn
- 15 Ol Ḥasen ḥulḳ-ı rızâ buldı şehâdet zehr ile
Sebz olup ruḥsârı buldı rütbe-i "ḥaḳḳa'l-yaḳîn"⁶⁵
- 16 Ol Ḥüseyn ibn-i 'Ali maḳtûl-i deşt-i Kerbelâ
Teşne-leb oldı cihândan 'âzim-i Ḥuld-ı berîn
- 17 Bu iki şâhdır gülistân-ı nübüvvet gülleri
Bu ikidir nûr-ı imân-ı gürûh-ı vâsılîn
- 18 Rûz-ı âhir cennet-i a'lâya girdi bî-ḥesâb
Bu şehîdler mâteminden eyleyen âh u enîn
- 19 Şad hezârân bâr-ı la'net ol Yezîd-i kâfire
Raḥmet-i Ḥaḳḳdan ba'îd olsun o ḳavm-i zâlimîn
- 20 Dostıdır bu iki şeh-zâdeniñ maḳbûl-i Ḥaḳḳ
Düşmeni merdûd-ı Ḥaḳḳdır şübhesiz rûz-ı pesîn
- 21 Âl ü evlâdı dil ü cândan seven üftâdeye
Oldı zât-ı 'âlimü's-sırr iki dünyâda mu'în
- 22 Ğonce-i bâğ-ı nübüvvet "ḳurretü'l-'ayn"⁶⁶-ı Ḥüseyn
Gevher-i dürc-i vilâyet şâh-ı Zeyne'l-'Âbidîn
- 23 Ḥazret-i Bâkırdır erbâb-ı dile nûr-ı'l-hüdâ
Ca'fer-i Şâdık imâm ü reh-nümâ-yı şâdıkîn

⁶⁵ "ḥaḳḳa'l-yaḳîn": "Doğruluğundan şüphe olmayan bilgi." (Yılmaz, 1992: 60).

⁶⁶ "ḳurretü'l-'ayn": "Göz bebeği, göz sevinci" Tamamı "Onlar ki, Rabb'imiz, bize gözler sevinci eşler ve çocuklar lutfeyle ve bizi azabından korunanlara önder yap, derler." (Kurân-ı Kerim, Furkan/74) ayetinden ıktibas edilmiştir.

- 24 Heft-i iklîme sezâ Bağdâd iderse iftiḥâr
Andadır zîrâ şeh-i Kâzım imâm-ı heftümîn
- 25 Şah-ı iklîm-i Ḥorasandır °Ali Mûsâ Rızâ
Âsitânına sürerler ḳudsiyân her dem cebîn
- 26 Maṭla°-ı şems-i ḥaḳîḳatdır Tâḳî ile Naḳî
Ḥarmen-i iḥsânlarından ḥalk-ı °âlem ḥûşe-çîn
- 27 Her kim oldu °Askerîniñ °askeri bî-şekk ü reyḅ
Şâh-ı dâreyn oldu hem oldu belâlardan emîn
- 28 Mihdi-i şâḥib-livâ° şâhin-şeh-i fermân-revâ
Melce°-i şâh u gedâ nûr-ı semâvât u zemîn
- 29 Ol güneş burc-ı sa°âdetden ṭulû° eyler diyüp
Muntazır teşrîfine hep evvelîn ü âḥirîn
- 30 Bu on iki pâdişâhdır zübde-i âl-i Resûl
Her birisi şâfi°-i °uṣṣât olurlar yevm-i dîn
- 31 Bir gürûhız bu on iki pâdişâh çâkerleri
Şâf-ı meşreb pâk-i dil bî-kibr ü ḥırş u buğz u kîn
- 32 Gerçi ehl-i zâhiriñ °indindeyüz zâhir ḥarâb
Lîk-i dil-i ma°mûrları dir bize ehl-i bâṭnîn
- 33 Ger ḥabîr olsa mücerred ḥânımızdan ehl-i zühḍ
Dir idi “cennâtu °adnin fe’d-ḥulûhâ ḥâlidîn”⁶⁷
- 34 Biz ṭarîḳ-i Ḥaḳḳda ibnû’l-vaḳt olan °âşıḳlarız
Fikr-i ferdâyı unutduḳ fikrimiz ḥaḳdır hemîn
- 35 Pîşvâımızdan alup her laḥza ders-i “men °aref”⁶⁸
Her ne söylerse anı fehm eyleriz naşş-ı mübîn
- 36 Bu ṭarîḳe pek ḥaṭâdır eylemek tenhâ sefer
Dîv urur râhın anı olmazsa pîr-i dūr-bîn

⁶⁷ “cennâtu °adnin fe’d-ḥulûhâ ḥâlidîn”: “Bunlar Adn cennetleridir, ebedî kalmak üzere girin buraya.” (Kur’an-ı Kerim, Zümer/73) ayetinden iktibas edilmiştir.

⁶⁸ “men °aref”: Tamamı “Men arefe nefsehû fekad arafe Rabbehû” olan ve “Kendini bilen Rabbi’ni bilir.” mealindeki hadîsten iktibas edilmiştir (Yılmaz, 1992: 122-123).

- 37 Hāmdü'l-lāh pīre irdirdi bizi tevfiḳ-i Hāḳḳ
Yohsa görmez anı her ebṣār-ı a^cmā ḡāfilīn
- 38 Girmişüz hısn-ı haşn-i himmetine kāmiliñ
Rāh-ı bāb olmaz bize şimdengirü dīv-i la^cīn
- 39 Mā-sivā kaydından āzād olmuşuz ve'l-hāşılı
Geçdik esmā⁹ u şifāt-ı maḥv-ı zātız külle-ḥīn
- 40 Zāt-ı Mevlā virdigim ni^cmetleri söyleñ didi
Anıñ içün söyledim da^cvā degil ey sāmī^cīn
- 41 Biri budur rehberim nuṭṭ itmemi itmiş murād
Tā işidüp reh-revān ola tarīḳinde metīn
- 42 Tercümān-ı pīrsin āl-i ^cabānıñ vaşfına
Söylediñ **Hāmī** bu eṣ^cārı saña şad āferīn

163^{*}**Hāmī**^{*}

MEDḤİYYE-İ DUVEZ DEH İMÂM
Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Şun pey-ā-pey cām-ı mey ey sākī-i devrān bize
Hoş degildir geşt ü seyr-i ^cālem-i imkān bize
- 2 Çekmeziz şimdengirü dünyā vü ^cuḳbā kaydını
Bu yiter ^cālemde mevlādır şeh-i merdān bize
- 3 Şīr-i Hāḳ ṣāh-ı vilāyet şeh-süvār-ı lā-fetā
Gerd-i na^cleyn-i şerīfi efser ü ^cünvān bize
- 4 Maḥrem-i sırr-ı Nebīdir vāriş-i ^cilm-i ledün
Server-i āl-i ^cabādır bende ol sulṭān bize

* 163 81a

* **Abdulgaḫḫar Hāmī**: Bk. s 62.

- 5 “Laḥmūke laḥmī”⁶⁹ didi ol şāha Faḥru’l-°ālemīn
Ḥubb-ı pākīdir anıñ sermāye-i īmān bize
- 6 “Lā-fetā illā °Ali lā-seyfe illā Zü’lfikār”⁷⁰
Didi peygamber anıñçün virddir her ān bize
- 7 Niçe keşf olmaz bize esrār-ı maḥfī şükr kim
Āşikārā bā-yı bismi’llāh ile Raḥmān bize
- 8 Biz ezelden tā-ebed cüyān-ı ḥubb-ı Ḥaydar ız
Kim olursa çāker-i āl-i °Ali iḥvān bize
- 9 Yā °Aliyyü’l-Murtażāyā bā’l-Ḥasen yā ba’t-turāb
Eyle ey şāh āl-i evlād °ışķına iḥsān bize
- 10 Ḥāk olursak ḥubb-ı āl-i tāhirinden geçmeziz
Mihir-i işnā °aşer imām oldı ten içre cān bize
- 11 Şāhımızdır zāhir ü bāṭın Ḥasen sultān-ı dīn
Bāb-ı °ilme rāh-ber ol aḥsen-i insān bize
- 12 °İşķına dil virmişüz ḥubb u sivādan geçmişüz
Açılur andan bu bāb-ı ḥikmet ü °irfān bize
- 13 Nūr-ı °ayn-ı ehl-i īmāndır Ḥüseyn-i Kerbelā
Tā-ebed rūḥ-ı revāndır ol meh-i tābān bize
- 14 Teşne-leb cām-ı şehādet şerbetin nüş eyledi
Kālmadı bi’llāh bu ḥasretten ser ü sāmān bize
- 15 Eyleriz la°net hezārān ol Yezīd-i şūma kim
Farzdır la°n-ı Yezīd ü Şimr ile Mervān bize
- 16 Maḥzar-ı nūr-ı ḥaķīķat Şāh Zeyne’l-°Ābidīn
Ol Ḥakīm ü Ḥaķķ ider her derde biñ dermān bize

⁶⁹ “Laḥmūke laḥmī”: “Etin etimdir.” Aranan hadis kitaplarının hiçbirinde böyle bir ibareye rastlanmadı. Hz. Ali’yi İslāmî ölçülerin dışında sevenlerin ortaya attıkları sözlerden biri olma ihtimali var (Yılmaz, 1992: 101).

⁷⁰ “Lā-fetā illā °Ali lā-seyfe illā Zü’lfikār”: “Ali’den başka genç (yiğit er), Zü’lfikār’dan keskin kılıç yoktur.” veya “Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur.” Zü’lfikār, Hz. Muhammed’in, Hz. Ali’ye armağan ettiği ve Hz. Ali’nin kahramanca kullanmasıyla ün kazanmış, ucu çatallı, meşhur kılıç. Aranan sahih hadis kitaplarında böyle bir söze rastlanmadı (Yılmaz, 1992: 99).

- 17 Hâzret-i Bâkırdır envâru'l-kulübü'l-°aşıkîn
Himmetinden oldu şems-i ma°rifet tâbân bize
- 18 Âşikârâ Ca°fer-i Şâdık imâm-ı ehl-i dîn
Andan almışlar tarîķi hâzret-i pîrân bize
- 19 Hâzret-i Mûsâ-i Kâzım kûtb-ı burc-ı evliyâ
Her kelâmı bihter ez-şad çeşme-i hayvân bize
- 20 Şübhesiz şâh-ı ğarîbândır °Ali Mûsâ Rızâ
Biz ğarîbânız anıñ in°âmı bî-pâyân bize
- 21 Ahter-i evc-i sa°âdetdir Taķî vü hem Naķî
°Askerî itmâm ider ger görse bir noķşân bize
- 22 Bâ°is-i ihyâ-yı dîndir Mihdî-i şâhib-livâ
Reh-nümâ ol nûr-ı pâk-i hâzret-i Yezdân bize
- 23 Biz muhibb-i hânedân-ı Aħmed olduķ şükür kim
Âl-i evlâd-ı Nebîdir şâfi°i °ișyân bize
- 24 Cânımızdır ħubb-ı Ebû Bekr ü °Ömer °Oșmân °Ali
Râfîzî dirlerse bi'llâhi°l-°azîm bühtân bize
- 25 Hâl-i dilden bî-ħaber siz şüfi°i sâlûsîler
Bilmeden atmaķ melâmet taşını pîrân bize
- 26 Ehl-i °ișķız zühd ü taķvâ bizde olmaz zâhidâ
°Acz ile ancaķ bulunur dîde-i giryân bize
- 27 Biz ħarâbât ehliyüz hem rind-i şeydâ-meşrebüz
Ĥavf-ı nâr olmaz ne ħubb-ı ravza-i Rıdvân bize
- 28 Mest-i °ișķız sübhâ[y]ı zünnârdan fark itmeziz
Deyr ü mescid Ka°be-i put-ħânedir yeksân bize
- 29 Secde-i mihrâba teklîf itme ey zâhid bizi
Ta°ate mihrâb olupdur ebrû-yı cânân bize
- 30 Kâmilîñ nuṭķına teslîmiz ħaķîķat yoluna
Ĥâk-i râh olduķ ne ħâcet mezheb-i Nu°mân bize

- 31 Kūşe-i meyhānedir **Hāmī** bizim firdevsimiz
Sākī-i gül-çehredir hem hūrī hem vildān bize

164*

Hāmī*

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

I

Ey gönül fikr eyle zātında ne sır var anı bil
Ġāfil olma ^cārif ol gencīne-i pinhānı bil
Mā-sivādan geç rumūz-ı “kāf ve’l-Kur’ān”⁷¹ı bil
Bā-yı bismi’llāhı fehm it cānı bil cānānı bil
Seyf-i kudret şāhibi sulţān-ı ^cālī-şānı bil
Mazhar-ı nūr-ı Hudā Haydar şeh-i merdānı bil

II

Pāk idüp āyīneñi her laḥza her dem zākir ol
Sıdḳ ile Mevlā rızāsın gözle ^cabd-i şākir ol
Cān u dilden şöḥbet-i pākāna yüz tut ḥāzır ol
Āl-i evlād ^caşḳına cān vir denesden tāhir ol
Seyf-i kudret şāhibi sulţān-ı ^cālī-şānı bil
Mazhar-ı nūr-ı Hudā Haydar şeh-i merdānı bil

III

^cIşḳ a gel kim vāḳıf-ı esrār-ı ḥikmet olasın
Ḳaṭre-i kemsin ġarīḳ-i baḥr-ı raḥmet olasın
Zerresit-i mazhar-ı şems-i ḥaḳīḳat olasın
İster iseñ behre-yāb-ı ḥān-ı vuşlat olasın
Seyf-i kudret şāhibi sulţān-ı ^cālī-şānı bil
Mazhar-ı nūr-ı Hudā Haydar şeh-i merdānı bil

* 164 83a

* **Abdulgaffar Hāmī**: Bk. s 62.

⁷¹ “kāf ve’l-Kur’ān”: “Kâf. Şerefli Kur’an’a andolsun.” (Kur’an-ı Kerim, Kâf/1).

IV

Sen seni bil âdem ol evkâtını itme telef
 Cümle  âlem içre yok âdem gibi şâhib-şeref
 Mürşid-i kâmilden al her lahza ders-i “men  aref”⁷²
 Gevher-i yektâ-yı sirru’llâha çün olduñ şadef
Seyf-i kudret şâhibi sulţân-ı  alî-şanı bil
Mazhar-ı nûr-ı Hudâ Haydar şeh-i merdâni bil

V

Nutq-ı pîre cân ile teslîm olup olma  anûd
 Tâlib-i Hakk iseñ olma pey-rev-i nefsi-i cahûd
 Vech-i yâri gör  ayân her zerrede eyle sücûd
 Tâlib-i esrâr iseñ ol garğa-i baħr-i vücûd
Seyf-i kudret şâhibi sulţân-ı  alî-şanı bil
Mazhar-ı nûr-ı Hudâ Haydar şeh-i merdâni bil

VI

Aç gözün nüh kubbe-i hağrâya eyle bir nazar
 Seb a-i seyyâre mihr ü aya eyle bir nazar
 Çâr- unşur zir ile bâlâya eyle bir nazar
 Hâşılı her var olan eşyâya eyle bir nazar
Seyf-i kudret şâhibi sulţân-ı  alî-şanı bil
Mazhar-ı nûr-ı Hudâ Haydar şeh-i merdâni bil

VII

Zevk ile yâhû cemâl-i yâre hayrân olagör
 “Lâ-fetâ illâ  Ali”⁷³ di ehl-i  irfân olagör
 Kâmile teslîm olup  âlemde insân olagör
 Terk-i terk ol menba -ı esrâr-ı sübhân olagör
Seyf-i kudret şâhibi sulţân-ı  alî-şanı bil
Mazhar-ı nûr-ı Hudâ Haydar şeh-i merdâni bil

⁷² “men  aref”: Tamamı “Men arefe nefsehû fekad arafe Rabbehû” olan ve “Kendini bilen Rabbi’ni bilir.” mealindeki hadîsten iktibas edilmiştir (Yılmaz, 1992: 122-123).

⁷³ “Lâ-fetâ illâ  Ali “: Tamamı “ Ali’den başka genç (yiğit er), Zü’lfikâr’dan keskin kılıç yoktur.” Aranan saħih hadis kitaplarında böyle bir söze rastlanmadı. (Yılmaz, 1992: 100).

VIII

Pey-rev şer°-i şerîf ol râzî it peygamberi
 Gir tarîke cân ile bil Haydarı Haqq rehberi
 Cümle-i işnâ °aşer dir halk-ı °âlem serveri
 Hânedâna kıl muhabbet mâ-sivâdan ol ber
Seyf-i kudret şâhibi sultân-ı °âlî-şanı bil
Mazhar-ı nûr-ı Hudâ Haydar şeh-i merdânı bil

IX

Sâlik-i rāh-ı Haqq ol her bûd ile nâ-bûda yit
 Kesb-i °irfân eyleyüp esrâr-ı her mevcûda yit
 Hâmî hestîden halâş ol vuşlat-ı ma°bûda yit
 °âlem-i ma°nâya gir şâh ol ebed maqşûda yit
Seyf-i kudret şâhibi sultân-ı °âlî-şanı bil
Mazhar-ı nûr-ı Hudâ Haydar şeh-i merdânı bil

165*

Hâmî*

MEDH-İ RESÛL

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

I

Ey şeh-i her dü-serâ ey kıble-i İslâm u dîn
 Ey habîb-i kibriyâ nûr-ı semâvât u zemîn
 Nüşâ-i kübrâ imâm-ı enbiyâ° u mürselîn
 Hâk-i râhîñ tûtiyâ-yı çeşm-i erbâb-ı yakîn
 Sensin ol sultân-ı dâreyn ü şefîü'l-müznibîn
Dergeh-i ihsâna geldim zâr u hayrân u hazîn
Kıl şefâ°at el-amân ey °rahmetenli°l-°âlemîn°74

II

Çünkü gelmez sen gibi hem gelmedi bir pâk-i zât
 Hem tufeyliñdir zuhûr-ı °âliyât u sâfilât
 Halk olundı nûr-ı pâkiñden cem-i kâ°inât
 Aşl sensin şübhesiz fer°indürür hep mümkünât
 Rû-siyâhem bed-terem yok bende gayr-ı seyyi°ât
Dergeh-i ihsâna geldim zâr u hayrân u hazîn
Kıl şefâ°at el-amân ey °rahmetenli°l-°âlemîn°

* 165 84a

* **Abdulgaffar Hâmî**: Bk. s 62.

74 °rahmetenli°l-°âlemîn°: °Ey Muhammed, biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.° (Kur°an-ı Kerim, Enbiyâ/107) ayetinden iktibas edilmiştir. Bu ibare şiirin mütekerrir mısrasında bulunmaktadır.

III

Sensin ey hayru'l-beşer şâh-ı serîr-i lâ-mekân
 Nûr-ı çeşm-i kudsiyân tâc-ı ser-i Kerrübiyân
 Şehriyâr-ı ins ü cân peygamber-i âhir-zamân
 Yüz sürerler kapuña hayl-i melâ'ik her zamân
 Ben daği ümîd ile ey sâkin-i dârü'l-emân
Dergeh-i ihsâna geldim zâr u hayrân u hâzîn
Kıl şefâ'at el-amân ey "rahmetenli'l-âlemîn"

IV

Sensin ey şeh menba°-ı feyz-i ezel fazl-ı ebed
 Maẓhar-ı nûr-ı şîfât u zât-ı "Allâhu's-şamed"⁷⁵
 Öyle bir maḥbûbsun kim °aşîkıñ olmuş Aḥad
 Mu°cizât ile kemâlâtında yokdur ḥadd ü °ad
 Şermsâram mücrimem sâ'il gedâyem itme red
Dergeh-i ihsâna geldim zâr u hayrân u hâzîn
Kıl şefâ'at el-amân ey "rahmetenli'l-âlemîn"

V

Çünkü sensin nûr-ı şemsî şu°le-i zât-ı Qadîm
 Yüzleriñdir şübhesiz âyîne-i vech-i Kerîm
 A°zam-ı deryâ ki dirler sensin ey ḥulḫ-ı °azîm
 Mu°cizâtın aẓheri Qur°andır ey ḳalb-i selîm
 Evvel âḥir erḥamü'l-°uşşâtsın luṭfuñ °amîm
Dergeh-i ihsâna geldim zâr u hayrân u hâzîn
Kıl şefâ'at el-amân ey "rahmetenli'l-âlemîn"

VI

Menba°-ı esrâr-ı "mâ evḥâ"⁷⁶sın ey hayrû'l-enâm
 Ḥilḳatîñ evvel nübüvvet sende hem oldı tamâm
 Enbiyâ° ü evliyâ° luṭfuñ umar yevmü'l-ḳıyâm
 Luṭfuña muḥtâcdır zâhir nihân hep ḥâşş ü °âm
 Cümleden elṭâfa muḥtâcım ğarîbim nâ-be-kâm
Dergeh-i ihsâna geldim zâr u hayrân u hâzîn
Kıl şefâ'at el-amân ey "rahmetenli'l-âlemîn"

⁷⁵ "Allâhu's-şamed": "Allah sameddir." Kur'an-ı Kerim, İhlâs/2) ayetinden iktibas edilmiştir.

⁷⁶ "mâ evḥâ": "Kuluna vahyettiğini vahyetti." (Kur'an-ı Kerim, Necm/10) ayetinden iktibas edilmiştir.

VII

Sensin ey şâh-ı risâlet hâş-ı maḥbûb-ı Celîl
 Reh-revân-ı ka'be-i maḥşûda sen olduñ delîl
 Hânedânın hıdmetine fahr iderken Cebrâ'îl
 Maẓhar-ı luṭfuñ olan bî-şekk bulur ecr-i cezîl
 Yok benem tek hayrı yok 'işyânı çok 'abd-i zelîl
Dergeh-i iḥsâna geldim zâr u hayrân u ḥazîn
Qıl şefâ'at el-amân ey "rahmetenli'l-'âlemîn"

VIII

Ben ğarîbe rahm it ol Hallâk-ı dâver ḥaḳḳıçün
 Sâkinân-ı kurb-ı ḥaḳ cümle peygamber ḥaḳḳıçün
 İsm-i a'zam ḥaḳḳıçün beyt-i münevver ḥaḳḳıçün
 Hem Ebû Bekr ü 'Ömer 'Osmân u Haydar ḥaḳḳıçün
 Hânedânın âl ü evlâd-ı muṭahhar ḥaḳḳıçün
Dergeh-i iḥsâna geldim zâr u hayrân u ḥazîn
Qıl şefâ'at el-amân ey "rahmetenli'l-'âlemîn"

IX

Tut elim kırtar beni âl-i 'abânın 'ışkına
 Şâh-ı iqlîm-i vilâyet Murtaẓânın 'ışkına
 Ḥaẓret-i Zehrâ Ḥasen ḥulḳ-ı rızânın 'ışkına
 Kıurretü'l-'aynın Hüseyin-i Kerbelânın 'ışkına
 Reh-nümâ-yı ehl-i dîn Zeynü'l-'abânın 'ışkına
Dergeh-i iḥsâna geldim zâr u hayrân u ḥazîn
Qıl şefâ'at el-amân ey "rahmetenli'l-'âlemîn"

X

Bâkır u Ca'fer ile Kâzım Rızânın ḥürmeti
 Ol Taḳî nûr-ı mücessem pîşvânın ḥürmeti
 Hem Naḳî vü 'Askerî nûr-ı l-hüdânın ḥürmeti
 Şâh-ı 'âlem Mehdî-i şâhib-livânın ḥürmeti
 Cümle 'uşşâkân-ı zât-ı kibriyânın ḥürmeti
Dergeh-i iḥsâna geldim zâr u hayrân u ḥazîn
Qıl şefâ'at el-amân ey "rahmetenli'l-'âlemîn"

XI

Kıl kerem bār-ı ma^cāşīden şehā kıddi hamim
 Ğarķ-ı deryā-yı güneş derd ü belāya hem-demim
 Bende yok hayrū'l-^camel dermānde-i derd ü gamım
 Bī-nevāyam bī-kesem menfūr-ı halk-ı ^cālemim
 Hāmī-i bī-çāreyim dünyāda her kemden kemim
Dergeh-i ihsāna geldim zār u hayrān u hazīn
Kıl şefā^cat el-amān ey “rahmetenli'l-^cālemīn”

166*

Hāmī*

DER-BEYÂN-I MEDHİYYE-İ DUVEZDEH İMÂM
 Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

I

Tahtgāh-ı dilde dā^cim pādīşāhımdır Hüseyn
 Sīne eflākinde bi'llāh mihr ü māhımdır Hüseyn
 Tā ezelden tā ebed pūşt ü penāhımdır Hüseyn
 Rūz-ı mahşer şāfi^c-i cürm ü günāhımdır Hüseyn
Nūr-ı İmānım imāmım kıblegāhımdır Hüseyn
Qancarū ^cazm eylesem hād-i rāhımdır Hüseyn

II

Ceddi-pāki server-i evlād-ı ādem Muştafā
 Bāb-ı a'lā tende cānımdır ^cAliyyü'l-Murtażā
 Ol dūr-i pāke şadefdir Fāṭıma hayru'n-nisā
 Zāhir ü bāṭında şāhımdır Ḥasen hulk-ı rızā
Nūr-ı İmānım imāmım kıblegāhımdır Hüseyn
Qancarū ^cazm eylesem hād-i rāhımdır Hüseyn

III

Nūr-ı ebşār-ı Hüseyn ol şāh-ı Zeyne'l-^cĀbidīn
 Hem Muḥammed Bākır u Şādık imām-ı şādıkīn
 Mūsā-yı Kāzım Rızādır pīşvā-yı ehl-i dīn
 Rāḥat-ı cānım Taķī ile Naķī ^cayne'l-yaķīn
Nūr-ı İmānım imāmım kıblegāhımdır Hüseyn
Qancarū ^cazm eylesem hād-i rāhımdır Hüseyn

* 166 86a

* Abdulgaffar Hāmī: Bk. s 62.

IV

‘Askerî ceyşîyle çıkmışdır gönülden mâ-sivâ
 Şübhesiz rûh-ı revânım Mihdî-i şâhib-livâ
 Gerd-i na‘leyni ulü’l-ebşâra olmuş tûtiyâ
 Âl-i evlâd ‘ışkına olsun dil ü cânım fedâ
Nûr-ı İmânım imâmım kıblegâhımdır Hüseyin
Çancaru ‘azm eylesem hâd-i râhımdır Hüseyin

V

Çün boyandı Kerbelâ hâki Hüseyin in kanına
 Şabr u tākāt kalmadı ‘arş-ı ‘alâ sükkânına
 Kıldı teba‘iyyet melekler ehl-i beyt efğânına
 Didiler la‘net seg-i Şimr ü Yezîdîñ cânına
Nûr-ı İmânım imâmım kıblegâhımdır Hüseyin
Çancaru ‘azm eylesem hâd-i râhımdır Hüseyin

VI

Biz muhibb-i hânedânız âh u feryâd eyleriz
 Mâteminden her nefes biñ nevha cād eyleriz
 Hâzret-i Hakk’a girîbân çāk idüp dād eyleriz
 Küşteğân-ı Kerbelâyı dem-be-dem yād eyleriz
Nûr-ı İmânım imâmım kıblegâhımdır Hüseyin
Çancaru ‘azm eylesem hâd-i râhımdır Hüseyin

VII

Cem‘oluñ ey dost-ı dārân-ı Hüseyin-i Kerbelâ
 Geldi ‘aşûrâ tutar mâtem heme ehl-i semâ
 Yād iden ol şâhı buldı derdine bî-şekk devâ
 Hâmdüli’llâh kim budur vird-i zebânım **Hâmiyâ**
Nûr-ı İmânım imâmım kıblegâhımdır Hüseyin
Çancaru ‘azm eylesem hâd-i râhımdır Hüseyin

167*

Hâmi*

MÜSEDDES-İ DER MEDHİYE-İ İMÂMÂN

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

I

Ey şeh-i mülk-i vilâyet şeh-süvâr-ı “lâ fetâ”⁷⁷Maḥrem-i sırr-ı Nebî hem tâcdâr-ı “hel etâ”⁷⁸Bâb-ı luṭfuñdan bulur her nîk ü bed her dem ^caṭâMa^cden-i ^cilm-i ledünsin menba^c-ı cûd u şehâ**Çapuña geldim ġarîb-i müstemend-i bî-nevâ****Luṭf u iḥsân it elim tut yâ ^cAliyyü'l-Murtaẓâ**

II

“Laḥmûke laḥmî”⁷⁹ buyurmuşdır ḥabîb-i girdgâr

Bu kelâmı şânıña söylerdi Cibrîl âşikâr

“Lâ-fetâ illâ ^cAli lâ-seyfe illâ Zü'lfikâr”⁸⁰

Gerçi olmaz kullarında ben gibi bir şermisâr

Çapuña geldim ġarîb-i müstemend-i bî-nevâ**Luṭf u iḥsân it elim tut yâ ^cAliyyü'l-Murtaẓâ**

III

Şâhib-i taht-ı hilâfet yâ emîrû'l-mü'minîn

Senden i^crâz eyleyenler oldu bî-îmân-ı dînOlmuş ednâ çâkeriñ maḥbûl-i “Rabbi'l-^câlemîn”⁸¹Âl-i evlâd ^cışığına koyma beni zâr u ḥazîn**Çapuña geldim ġarîb-i müstemend-i bî-nevâ****Luṭf u iḥsân it elim tut yâ ^cAliyyü'l-Murtaẓâ**

* 167 87b

* **Abdulgaḥfar Hâmi**: Bk. s 62.⁷⁷ “Lâ-fetâ”: Tamamı “Ali'den başka genç (yiğit er), Zü'lfikâr'dan keskin kılıç yoktur.” Aranan sahih hadis kitaplarında böyle bir söze rastlanmadı (Yılmaz, 1992: 99).⁷⁸ “Hel etâ”: “Hakikatte (kesin, şüphesiz) geldi.” Ayetin tamamı “İnsanın üzerinden, henüz kendisinin anılan bir şey olmadığı uzun bir süre geçmedi mi?” (Kur'an-ı Kerim, İnsan/1; Yılmaz, 1992: 68).⁷⁹ “Laḥmûke laḥmî”: “Etin etimdir.” Aranan hadis kitaplarının hiçbirinde böyle bir ibareye rastlanmadı Hz. Ali'yi İslâmî ölçülerin dışında sevenlerin ortaya attıkları sözlerden biri olma ihtimali var (Yılmaz, 1992: 101).⁸⁰ “Lâ-fetâ illâ ^cAli lâ-seyfe illâ Zü'lfikâr”: “Ali'den başka genç (yiğit er), Zü'lfikâr'dan keskin kılıç yoktur.” veya “Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur.” Zü'lfikâr, Hz. Muhammed'in, Hz. Ali'ye armağan ettiği ve Hz. Ali'nin kahramanca kullanmasıyla ün kazanmış, ucu çatallı, meşhur kılıç. Aranan sahih hadis kitaplarında böyle bir söze rastlanmadı (Yılmaz, 1992: 99).⁸¹ “rahmetenli'l-^câlemîn”: “Ey Muhammed, biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Kur'an-ı Kerim, Enbiyâ/107) ayetinden iktibas edilmiştir. Bu ibare şiirin mütekerrir mısrasında bulunmaktadır.

IV

Nûr-ı ʿaynındır Ḥasen şâhım Ḥüseyn-i Kerbelâ
 Şâh-ı Zeyne'l- ʿÂbidîndir maʿden-i ḥilm ü ḥayâ
 Bâkır u hem Caʿfer-i Şâdık imâm-ı evliyâ
 Mûsâ-i Kâzım ḥaqqıyçün derdime eyle devâ
Çapuña geldim ğarîb-i müstemend-i bî-nevâ
Luṭf u iḥsân it elim tut yâ ʿAliyyü'l-Murtażâ

V

Ḥazret-i Mûsâ Rızâ dır her ğarîbîñ reh-beri
 Cism ile cânım Taķî ile Naķî hem ʿAskerî
 Mihdî-i âl-i Resûlîñ oldum ednâ çâkeri
 Anlarıñ ʿışķına red itme bu ʿabd-i kemteri
Çapuña geldim ğarîb-i müstemend-i bî-nevâ
Luṭf u iḥsân it elim tut yâ ʿAliyyü'l-Murtażâ

VI

Sen ki şâh-ı evliyâsın ḥaş-ı dâmâd-ı Resûl
 Hem vaşî-i muṭlaķ-ı peygamber ey cift-i beṭûl
 Ḥaķ Resûl ʿışķına noķşânım ile eyle қаbûl
 Rû-siyâhem bed-terem şâhâ beni itme melûl
Çapuña geldim ğarîb-i müstemend-i bî-nevâ
Luṭf u iḥsân it elim tut yâ ʿAliyyü'l-Murtażâ

VII

Her ne deñlü olsa Ḥâmî lâ'îķ-i қahr u ʿitâb
 Bâb-ı dergâhında kıtmîrîñdir ey ʿâlî-cenâb
 Şânıña lâ'îķdir itmek bendeñe refʿ-i hicâb
 El-amânâ el-amân yâ bâ'l-Ḥasen yâ bâ't-Turâb
Çapuña geldim ğarîb ü müstemendi bî-nevâ
Luṭf u iḥsân it elim tut yâ ʿAliyyü'l-Murtażâ

168*

Hâmî*

GAZEL-İ DERDLİ TAḤMİS-İ ḤAMİ

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

I

Zāhidā bil mālîk-i mülk-i beḳā dirler bize
 Ehl-i dil mir°āt-ı esrār-ı Ḥudā dirler bize
 Mazhar-ı envār-ı luṭf-ı Kibriyā dirler bize
 °Aşık-ı şādık muḥibb-i Muştafā dirler bize
 Derd ile ğayret-keş-i āl-i °abā dirler bize

II

Ḳāf-ı ḳurbiyyetde sākin bir bölük °anḳalarız
 Mā-sivāyı görmeziz maḥv-ı vücūd-ı muṭlaḳız
 Terk-i terkiz ṭā°irān-ı evc-i istiġnā biziz
 Bir gürūhuz şorsalar kim ey ḳavm kimmersiniz
 Tābi°-i şāh-ı vilāyet Murtaẓā dirler bize

III

°Ālem-i ma°nāda biz ḥargāh-ı °ışıkı ḳurmuşuz
 Cān gözüyle dem-be-dem cānān cemālin görmüşüz
 Dest ü dāmān-ı şeh-i āl-i °abāya urmuşuz
 Şıdḳ ile ṭıġler çeküp münkire ḳarşu durmuşuz
 Ol sebebdan ḳavm-i Süfyān eşḳıyā dirler bize

IV

Sāḳıyā şun cām-ı Rabbü'l-maşrıḳaynıñ °ışıkına
 Nüş ide dildādeler hep aḥseneyniñ °ışıkına
 Maḥrem olduk tā imāmü'l-ḳıbleteyniñ °ışıkına
 Cān ile ser virmişüz bizler Ḥüseyniñ °ışıkına
 Bende-i şāh-ı şehīd-i Kerbelā dirler bize

V

Hāmîyā işnā °aşer meydān-ı vahdet merdidir
 Çār-deh ma°şüm-ı gülzār-ı risālet verdidir
 Zār gönüm anlarıñ Mecnūn-ı hāmūn gerdidir
 Derdliyam derd-i derūnum hep yetimler derdidir
 Çek eliñ bizden ṭabībāb-ı devā dirler bize

* 168 88b

* **Abdulgaḫḫar Hāmî**: Bk. s 62.

169*

Hâmi*

MEDH-İ İMÂM İŞNÂ' AŞER

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Nakş idelden levh-i cāna dilde nāmı Hayderī
Hamdūlī'llāh gönlümüz hubb-ı sivādandır beri
- 2 Şīr-i Hāk şāh-ı vilāyetdir °Aliyyü'l-Murtaẓā
Evvel āhīr zāhīr ü bāındadır Hākķ rehberi
- 3 “Laḥmūke laḥmī”⁸² didi ol şāha şāh-ı “ķul kefā”⁸³
Ol sebebdendir vücūdı sırr-ı ḥikmet mıstarı
- 4 Hem vaṣī-yi muṭlaķ hem vāriş-i °ilm-i ledün
Menba°-ı cūd u seḥā nūr-ı ḥaķāyık mazharı
- 5 Nāzil oldu şānına Ḳur°ān içinde “hel etā”⁸⁴
Vāķıf-ı esrār eger olsa °aceb mi ķanberi
- 6 Hem emīrū'l-mü°minīndir hem imām-ı ins ü cinn
“°Urvetü'l-vüṣķā”⁸⁵ yı buldı her kim oldu ķakeri
- 7 “Lā-fetā illā °Ali lā-seyfe illā Zül°fiķār”⁸⁶
Bu kelāmı şānına söylerdi Hākķ peyķamberi

* 169 89b

* **Abdulgaḡfar Hāmī**: Bk. s 62.⁸² “Laḥmūke laḥmī”: “Etin etimdir.” Aranan hadis kitaplarının hiçbirinde böyle bir ibareye rastlanmadı. Hz. Ali'yi İslâmî ölçülerin dışında sevenlerin ortaya attıkları sözlerden biri olma ihtimali var (Yılmaz, 1992: 101).⁸³ “ķul kefā”: “Benimle sizin aranızda şāhit olarak Allah yeter de.” (Kur'an-ı Kerim, Ankebut/52) ayetinden iktibas edilmiştir.⁸⁴ “Hel etā”: “Hakikatte (kesin, şüphesiz) geldi.” Ayetin tamamı “İnsanın üzerinden, henüz kendisinin anılan bir şey olmadığı uzun bir süre geçmedi mi?” (Kur'an-ı Kerim, İnsan/1; Yılmaz, 1992: 68).⁸⁵ “°Urvetü'l-vüṣķā”: Tamamı “Dinde zorlama yoktur. Doğruluk, sapıklıktan seçilip belli olmuştur. Kim şeytanı inkar edip Allah'a inanırsa, muhakkak ki o, kopmayan sağlam bir kulpa yapışmıştır. Allah işitendir, bilendir.” (Kur'an-ı Kerim, 2/256; Yılmaz, 1992: 157).⁸⁶ “Lā-fetā illā °Ali lā-seyfe illā Zül°fiķār”: “Ali'den başka genç (yiğit er), Zül°fiķār'dan keskin kılıç yoktur.” veya “Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur.” Zül°fiķār, Hz. Muhammed'in, Hz. Ali'ye armağan ettiği ve Hz. Ali'nin kahramanca kullanmasıyla ün kazanmış, ucu çatallı, meşhur kılıç. Aranan sahih hadis kitaplarında böyle bir söze rastlanmadı (Yılmaz, 1992: 99).

- 8 Tābī^c-i fermānı olmuşlar ezelden tā-ebed
Vaḥş ü ṭayr u ins ile cinn hem melek dīv ü peri
- 9 Buğz idenler oldılar ol şāha hep merdūd-ı Hāḫḫ
Ḳavm-i nācīdir muḥibb-i şādīḳ-ı fermān-beri
- 10 Her kim oldıysa cihānda bende-i işnā^c aşer
Oldı aşḫāb-ı yemīn görmez o hevl-i maḥşeri
- 11 Her biridir nūr-ı çeşm-i evliyā³ ü enbiyā³
Her biridir şübhesiz baḥr-i ḫaḳīḳat gevheri
- 12 Nūr-ı^c ayn-ı Muştafādır ol Ḥasen ḫulḳ-ı rızā
Şem^c-i bezm-i Murtaẓā burc-ı sa^cadet aḫteri
- 13 Şāh-ı iklīm-i beḳādır menba^c-ı luṭf u^c aṭā
Ḥāk-i pāyi zümre-i şāhān-ı^c ālem efseri
- 14 Ol sürūr-ı sīne-i Zehrā Ḥüseyn-i Kerbelā
Her faḳīrīn melce³i her serverīn tāc-ı seri
- 15 Bir bölük bī-dīni īmān itdi ol şāh-ı şehīd
Eyledi rüsvā-yı^c ālem Hāḫḫ o ḳavm-i ebteri
- 16 La^cnet olsun ol Yezīd ü İbn-i Sa^cd-ı zālīme
Hāḫḫ cinānından ba^cīd itsün o Şimr-i kāfiri
- 17 Her muḥarrem mātemin ihvān-ı dīn eyler cedīd
Ḳan dökerler dīdeden yād eyleyüp ol serveri
- 18 Ḥubb-ı Zeyne'l-^cĀbidīn hem Bāḳıra cānın virüp
Vāşıl-ı Hāḫḫ oldu kim tıtdı ṭarīḳ-i Ca^cferī
- 19 Ḥazret-i Mūsā-i Kāzım hem Rızānīn^c āşığı
Ellerinden nūş ider bī-şekk şarāb-ı kevşeri
- 20 Hem Taḳī ile Naḳīyi sevdi sevdi Hāḫḫ anı
Maḳ^cad-ı şıdkı bulurlar^c Askerīnīn^c askeri
- 21 Zübde-i āl-i^c Alidir Mihdī-i şāḫib-livā³
Zīr-i fermānında itdi Hāḫḫ hemde baḥr u beri

- 22 Bunları her kim rızâ itse Hudâ rahmet ider
Gerçi ol dise siyâh sū-yı ʿamelden defteri
- 23 Ger bedem lâ'îk degilsem hubb-ı âl-i Ahmede
Nâ-ümîd itmezler anlar ben ğarîbi kem-teri
- 24 Vaʿdine şâdıkdır elbet ol Cenâb-ı Hakk virür
Her murâdın mâdiḥ-i âl-i emîr-i şaf-deri
- 25 Hakkâ yüz tıtdı kadem başdı tevekkül bâbına
Hâmî tâ âl-i ʿabânîñ oldı kıtmîr-i deri

170*

Hâmî*

GAZEL-İ HAFİZ TAHMÎS-İ HÂMÎ
Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

I

Ey tufeyliñ ḥilkat-i ḥalk-ı semâvât u zemîn
Vey vücūdın rahmet-i Raḥmâna bâ'is külle-ḥîn
Zümre-i ʿuşşâka ey maḥbûb-ı “Rabbî'l-ʿâlemîn”⁸⁷
Târ-ı zülfündür diyâr-ı vaḥdete “ḥablü'l-metîn”⁸⁸
Kâkiliñ sevdâsıdır sermâye-i îmân u dîn

II

Kaşlarıñ mihrâb hep hâcât-ı ehlu'llâhdur
Lebleriñ güyâ-yı esrâr-ı kelâmu'llâhdur
Yüzleriñ mirʾât-i sırr-ı “şemme vechu'llâh”⁸⁹dur
Hâl-i ruḥsârîñ muʿayyen bâ-yı bismi'llâhdur
Muşḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳîkat ehline naşş-ı mübîn

* 170 91a

* **Abdulgaffar Hâmî**: Bk. s 62.⁸⁷ “Rabbü'l-ʿâlemîn”: “Âlemlerin Rabb'i.” Âlemlerin tek yaratıcısı, terbiye edip yetiştiricisi demektir (Yılmaz, 1992: 136).⁸⁸ “ḥablü'l-metîn”: “Sağlam ip, Kur'an, İslâm Dini.” (Yılmaz, 1992: 59).⁸⁹ “şemme vechu'llâh”: Tamamı “Doğu da batı da Allah'ındır. Nereye dönersiniz dönün Allah'ın yüzü(zâtı) oradadır.” (Kur'an-ı Kerim, Bakara/115; Yılmaz, 1992: 141).

III

Ol zamāndan kim uruldu dehre kūs-ı devletiñ
 Zāhir itdi halka biñ dürlü kıyāmet kāmetiñ
 Ser-te-ser āfāka neşr oldukça ‘anber-nükhetiñ
 “Fāliku’l-aşbāh”⁹⁰ remzin fāş ider mäh-ṭal‘atıñ
 Cā‘ilü’z-zulumāt sırrın gösterür zülfüñ hem’in

IV

Zāhir ü bāṭın saña her ṭalib itse iktidā
 Dilden ide Hakkıñ işbātıyla nefy-i mā-sivā
 Terk ide varyiyyetin tā olasin andan rızā
 Kim seni kıldı rızā rüz-ı cezā Hakkdan aña
 İrişür çün kim şadā-yı “fe’d-ḥulūhā ḥālidīn”⁹¹

V

Vākıf-ı sırr-ı ilāhısın ezelden tā-ebed
 Menba‘-ı ‘ilm-i ledün itmiş seni ferdü’ş-Şamed
 Vaşfıñı yüz biñde bir itmekde vardır kimde ḥad
 Sen bir Aḥmedsin ki meddāhıñ seniñ olmuş Aḥad
 Vaşf ider zātıñ kelām-ı “ṭā vü hā”⁹² vü “yā vü sīn”⁹³

VI

Pey-rev-i şer‘iñ olan rüz-ı cezā ey nūr-ı nūr
 Şübhesiz bī-renc olurlar vāşıl-ı ḥūr u kuşūr
 Anıñ içün hiç fāriğ olmayup tā nefḥ-i şūr
 Şāniña “levlāk”⁹⁴ okurlar ins ü cin vaḥş u tıyūr
 Aşlı sensin mā-sivā fer‘iñ durur ḥakka’l-yaḳīn

⁹⁰ “Fāliku’l-aşbāh”: “Karanlığı yarıp sabahı ortaya çıkaran O’dur.” (Kur’an-ı Kerim, En’âm/95-96; Yılmaz, 1992: 49).

⁹¹ “fe’d-ḥulūhā ḥālidīn”: Tamamı “Rablerine karşı gelmekten sakınanlar da grup grup cennete sevk edilirler. Cennete vardıklarında oranın kapıları açılır ve cennet bekçileri onlara şöyle der: ‘Size selam olsun! Tertemiz oldunuz. Haydi ebedî kamak üzere buraya girin.’” (Kur’an-ı Kerim, Zümer/73) ayetinden iktibas edilmiştir.

⁹² “Ṭā-Hā”: Sure başlarındaki harflerdendir (Yılmaz, 1992: 151).

⁹³ “Yā-Sīn”: Sure başlarındaki harflerindendir (Yılmaz, 1992: 180).

⁹⁴ “levlāk”: “Sen olmasan, sen olmasan; felekleri yaratmazdım.” Tamamı “Levlāke levlāk lemâ halaktü’l-eḫlāk” olan ve hadîs- kudsî olduğu rivayet edilen sözde, kâinatın yaratılışındaki yegâne maksadın Hz. Muhammed’in yüce varlığı olduğu ifade edilmektedir (Yeniterzi, 1993:155-157).

VII

Bildi Âdem kim gelür dünyâda sen tek pāk oğul
 Anıñ içün itmedi “lâ-tekrabâ”⁹⁵ nehyin qabûl
 Terk iden huldı seniñ içün bulur Hâkka vuşul
 Şâh-ı iklîm-i risâlet sensin el-hâk yâ Resûl
 Senden isterler şefâ^cat enbiyâ⁹ vü mürselîn

VIII

Rûz-ı mahşerçün ide Hallâk-ı âlem dâd u gîr
 Zümre-i uşşâta ol gün sensin ancak dest-gîr
 Sen bigi kân-ı mürüvvet var iken ey bî-naẓîr
 Niçe yüz biñ mücrimîn elbet olur gufrân-peẓîr
 Maẓhar-ı luţfuñ olanda yâ şefîü’l-müznibîn

IX

Sensin ey hâdî-i gül-i âyîne-i esrâr-ı Hâk
 Hazır u Mûsâ var alur senden ledünniden sebak
 Ber-güzide şâhid itdi çün seni “Rabbü’l-felâk”⁹⁶
 Luţfuña ümmîd-vâr olmuş durur hep mâ hâlak
 Evvelîn ü âhirîn ü zâhirîn ü bâtınîn

X

Gerçi yokdur âlem içre ben gibi âşî-i bed
 Erhamü’l- uşşâtsın ben mübtelâyı itme red
 Hâl-i zârım gör terahhumla elim tut kıl meded
 Rû-siyâhem bed-terem işyânıma yok hadd u ad
 El- amânu vel-amân ey “rahmeten li’l- âlemîn”⁹⁷

XI

Hâmiye rahm eyle ey şâh iki şeh-zâd işkına
 Tâlibân-ı Hâk iden ezkâr u evrâd işkına
 Kıl şefâ^cat sâkinân-ı hâk-i Bağdâd işkına
 Redd idüp sürme kapuñdan âl ü evlâd işkına
 Sâ’il-i bâb-ı açâdır **Hâfız**-ı kem-ter kemîn

⁹⁵ “Lâ-takrabâ”: “Yaklaşmayınız.”, Tamamı “Dedik ki: Ey Âdem, sen ve eşin cennette oturun, ondan dilediğiniz yerde oturun, ondan dilediğiniz yerde bol bol yeyin ama şu ağaca yaklaşmayın, yoksa zâlimlerden olursunuz.” (Kur’an-ı Kerim, Bakara/35; Yılmaz, 1992: 105).

⁹⁶ “Rabbü’l-felâk”: Tamamı “De ki: Sığınırım ben, karanlığı yarıp sabahı ortaya çıkaran Rabbe.” (Kur’an-ı Kerim, Felâk/1; Yılmaz, 1992: 136).

⁹⁷ “rahmetenli’l-âlemîn”: “Ey Muhammed, biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Kur’an-ı Kerim, Enbiyâ/107) ayetinden iktibas edilmiştir.

**Mar'as-i Hamamcı-zâde Hâfız Halîl Efendi niñ Divân-ı Mergûbından Yazılan Eş'âr ve
Gazellerdir.**

171*

Hâfız*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Ey esîr-i ıışk olan vuşlat-fürüşiz eş-şalâ
Biz şarâb-ı Kevşer-i neş'et-fürüşiz eş-şalâ
- 2 Kim ki cân nağdin virir meydâna girsün şıdk ile
Çâr-sû-yı keşretiz vahdet-fürüşiz eş-şalâ
- 3 Cân-fezâ âb-ı hayvânın çeşmesiyüz gel berü
Nüş iden açsun gözin işret-fürüşiz eş-şalâ
- 4 Kendi zâtın hak bilen âriflere bu nuṭk ile
Ma'nî-i esrâr bir hikmet-fürüşiz eş-şalâ
- 5 **Hâfızâ** deryâ-yı ıışkıñ cevherin her kim diler
Gel berü gel dürr-i zî-kıymet-fürüşiz eş-şalâ

172*

Hâfız*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Eş-şalâ kim nâr-ı ıışka yana gelsün eş-şalâ
Eş-şalâ kim câm-ı ıışk a kana gelsün eş-şalâ
- 2 Eş-şalâ kim dil mir'âtını tevḥîd ile
Nûr-ı vahdet şem'ine pervâne gelsün eş-şalâ

* 171 93a

* **Hamamcızâde Hâfız-ı Mar'aşî:** Hâfız-ı Mar'aşî, hakkında kaynaklarda kayıt ve malumat yoktur. Mahlasının Hâfız, kendisinin de Maraşlı olduğu divanının baş tarafındaki Divan-ı Hâfız-ı Mar'aşî terkiibinden anlaşılmaktadır. Hâfız Divânı'nın İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY. 2947 numarada kayıtlı nüshası ile Kahramanmaraş Hafız Ali Efendi İlmî Eserler Kütüphanesi 291 numarada kayıtlı yazma mecmuada şairin adı Hamamcızâde Hâfız-ı Mar'aşî olarak verilmektedir. Buradan şairin hem Maraşlı hem de Maraş'ta Hamamcızâde diye anılan bir aileden olduğu anlaşılmaktadır. Şairin ne zaman doğduğu bilinmemektedir. Hâfız-ı Mar'aşî, XIX. asır divan şairidir. Hâfız-ı Mar'aşî'nin doğumu gibi vefat tarihi de tespit edilememiştir. (Alicı, 2010: 17-20).

* 172 93b

* **Hâfız:** Bk. s 251.

- 3 Eş-şalâ kim baħr-i ʿiřķıñ ķaʿrına ırmek diler
Sırr-ı “Hû”dan dem urup devrâna gelsün eş-şalâ
- 4 Eş-şalâ kim virdi naķd-i cânını cânânına
Cân virüp cân almağa cânâne gelsün eş-şalâ
- 5 Eş-şalâ kim varını yaġmâ-yı ceys-i ʿiřķ ide
Maħv-ı sırfa irüben ferdâne gelsün eş-şalâ*
- 6 Eş-şalâ kim zâtını ħân eyledi ten taħtına
“Lî maʿa’llâh”⁹⁸ mülkini seyrâne gelsün eş-şalâ
- 7 Eş-şalâ kim kâm-yâb olmak dilerse **Hâfızâ**
Terk-i terk idüp bugün meydâna gelsün eş-şalâ

173*

Hâfız*

GAZEL-İ HÂFİZ

Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

- 1 Eş-şalâ kim ʿâřķ-ı ħayrân olan gelsün berü
Nüş idüp ʿiřķ cāmını mestân olan gelsün berü
- 2 Tâ silüp mirʿât-ı gönlünden sivâ jengârını
Nûr-ı vech-i yârını seyrân olan gelsün berü
- 3 Ârzü-yı vaşl-ı cânân eyleyen şeydâlara
ʿİyd-ı ekberdir bugün ħurbân olan gelsün berü
- 4 Râh-ı Ĥaķķda cân viren merdâneler pervâne-veş
Dost cemâli řemʿine süzân olan gelsün berü
- 5 **Hâfızâ** olmak dilerse âşinâ esrâra kim
Varını yaġmâ idüp bî-cân olan gelsün berü

* 5(b) Maħv-ı sırfa: Maħv [u] şarfa DHFM

⁹⁸ “Lî maʿa’llâh”: Tamamı “Lî maʿa’llâhî vaktu’l-lâ yesa’ûnî fihî melekun mukarrebun velâ fî mürsele” olan ve “Benim Allah ile öyle anlarım olur ki ne bir mukarreb melek, ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir.” meâlinden rivâyet edilen sözden alınmadır (Yılmaz, 1992: 115).

* 173 94a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

174*

Hâfız*

GAZEL-İ BAHÂR

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Sürûr eyyâmıdır şimdi gönülden gam firâr itsün
Şafâ geldi varup hâlî mekânda hem karar itsün
- 2 Seḥâb-ı luṭfiden faşl-ı rebî'âsâ gönül bâğî*
Bulup neşv-i nümâ güller açilsun nev-bahâr itsün*
- 3 Firâk-ı yâr ile maḥzûn iken ḥurrem olup gayrı
Biraz bu çeşm-i ḥûn-bârım temâşâ-yı nigâr itsün
- 4 Gülistân-ı vişâlinde çü bülbül mürğ-ı dil-zârım
Nihâl-i ḡonce-i berg-i güle şeb-nem nişâr itsün*
- 5 O âhû vaḥşî-i Çîniñ güzergâhında dil sayyâd
Kemend-i ışk ile **Hâfız** varup anı şikâr itsün

175*

Hâfız*

GAZEL-İ BAHÂR

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Bahâr eyyâmıdır diller açıldı gam libâsından
Çeküp çâk eyleyüp çıkdı bugün miḥnet kabâsından
- 2 Nesîm-i feyz-i cân-baḥşâ yine neşr oldu her cāya
Bulupdur tâze cân 'âlem bu faşlîñ ḥûb havâsından
- 3 'Aceb raḡş eyleyüp cevân ider gülşân ser-tâ-ser
Seḥr bād-ı şabâ cûşa gelüp bülbül şadâsından

* 174 94a

* **Hâfız:** Bk. s 251.

* 2(a) Seḥâb-ı luṭfiden: Seḥâb-ı luṭfdan DHFM

* 2(b) neşv-i nümâ: neşv ü nümâ DHFM

* 4(b) Nihâl-i ḡonce-i berg-i güle: Nihâl-i ḡoncada berg-i güle DHFM

* 175 94b

* **Hâfız:** Bk. s 251.

- 4 Bezendi gūnā-gūn ezhār ile Firdevsi tek gülşen
İremden bir nişān oldı cihān şahñ-ı şafāsından
- 5 Ferāhlar çağıdır geldi °ademden sebzeler cāna
Olupdur her varak defter nükātı kibriyāsından
- 6 Nihāyet buldı aḥzān-ı ğam-ı dil-süz °uşşāķıñ
İrişdi müjde-i vuşlat hezāra āşināsından
- 7 Quruldu meclis-i cām u Cem ü Cemşīd her sūda*
Semā° eyler felek çeng ü rebāb u ney şadāsından
- 8 Miyān-ı muṭribān içre dönüp sākī perī-çehre
Pey-ā-pey şunmada la°l-i leb-i neş°et-fezāsından
- 9 Cemālin °arz için gāhī iderse bir nikāb ol şūḥ*
Şanasın kim zuhūr eyler hilāl ebruñ verāsından
- 10 Siler mir°āt-ı göñlünden küdüret naķşını bir kez
O meh ṭal°at iderse nīm-nigāh mehr ü vefāsından*
- 11 O dem gūyā olur **Hāfız** zebān-ı nükte-endāzı
İçerse bir ḳadeḥ dest-i o şāh-ı meh-liķāsından

176*

Hāfız*

GAZEL-İ BAHĀR

Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün

- 1 Yine faşl-ı bahār irdi Hudānıñ feyz-i gülzāra
Açıldı bāb-ı elṭāf-ı kerem küllī çemenzāra
- 2 Döküp mātem libāsın nev-°arūs oldı cihān-ser-tā
Biçildi cāme-i ḥadrā nihāl-i ḥuşk-i eşcāra

* 7(a) meclis-i cām u Cem ü Cemşīdi: meclis-i cām-ı Cem ü Cemşīd DHFM

* 9(a) bir niķāb: ber-niķāb DHFM

* 10(b) mehr: mihr DHFM

* 176 95b

* **Hāfız**: Bk. s 251.

- 3 Şafâ-baḥşâ dürer dībâ giyüp ʿâlem leṭâfetle*
İremden bir nişân oldu girüp bir tarz-ı eṭvâra
- 4 Ne zînet virdi meşşâṭ-ı ezel bu pîre-zen dehre
Niçe Mânî ile Behzâd olur ḥayrân bu esrâra
- 5 Hezâra irdi çün bûy-ı vişâl-i ḡonce-i raʿnâ
ʿAkîk-i eşk-i gül-günün nişâr itdi reh-i yâra
- 6 Seḥer bâd-ı şabâ eyler tekâpü tarz-ı gülşânı*
Olupdur ʿışk ile âlüfte bir Mecnûn-ı avâre*
- 7 Zamân-ı ʿıyş u eyyâm-ı tarab ḡayrı ne lâzımdır
Neşâṭ-âver mey-i ḥamrâ gerek **Hâfız** dil-efkâra

177*

Hâfız*

Mefâʿîlün/Mefâʿîlün/Mefâʿîlün/Mefâʿîlün

- 1 Bahâr oldu bugün gülşende güller rû-nümün oldu
Yine ʿışk ehliniñ âh u seḥergâhı füzûn oldu*
- 2 Düşürdi ʿâşıkı Mecnûn-şîfat şahrâ-yı sevdâya
Neşîm-i şubḥ-dem taḥrîk-i zencîr-i cünûn oldu
- 3 Şadâ-yı nâle-i cân-sûz ile ṭoldurdu âfâkı
Hezâriñ sînesi çeng ü rebâb u erḡanûn oldu
- 4 Hîrâmân oluban geldi sehî-ḡadler gülistâna
Görüp reftârını servi ḥacâletden nigûn oldu
- 5 Çeküp câm-ı ferâḥ-baḥşı leṭâfetle o mehveşler
Kızardı neşʿe-i meyden ʿizârı laʿl-gûn oldu
- 6 Gönüller milkiniñ teşḥîrine ḥüsn-i kitâbından
Nigâh-ı nev-resânîñ nüshâ-i fenni füsûn oldu

* 3(a) dürer: durur DHFM

* 6(a) gülşânı: gülzârı DHFM

* 6(b) âlüfte: ülfete DHFM

* 177 96a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* 1(b) âh u seḥergâhı: âh-ı seḥergâhı DHFM

- 7 Dimişler sîne-sâf oldu bugün dildârına **Hâfız***
Raķīb-i seg-nihādîñ sînesi mîñâ-yı hûn oldu

178*

Hâfız*

GAZEL-İ BAHÂR

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Bahâr eyyâmıdır sâķī ayağ al °azm-i gülzâr it
Teferrücgâha çık seyr-i temâşâ-yı çemenzâr it
- 2 Geçüp naĥvet-nümâ faşl-ı şitânîñ devr-i pür-cevri
İrişdi rûz-ı nevrûz al piyâle def°-i ekdâr it
- 3 Hevâ mânend-i mir°ât-ı mücellâ oldu şafvetle
Nazar-endâz-ı şun°-ı Kâdir ü Kayyûm u Kahhâr it
- 4 Niçe cân virdi bu mürde cihâna çeşm-i °ibret aç
Rumûz-ı âyet-i “yuhyi'l-°izâm”⁹⁹ı hoşca efkâr it
- 5 İçürdi Hızr-ı vaķt âb-ı ĥayâtı şimdi eşcâra
Sebûdan şağarı sende leb-â-leb tırma ser-şâr it
- 6 Çeküp câm-ı şabûĥı şubĥ-dem şahn-ı çemenlerde
Gel ey serv-i revânım gel mişâl-i serv-i reftâr it
- 7 Riyâz-ı ĥüsnüñe vir şu şarâb-ı erguvânîden
Gülistân-ı cemâlîñ revnaķ-efzâ kıl pür-ezhâr it
- 8 Kadeĥ der-dest hem ser-mest olup gel bezm-i °uşşâķa
Pey-â-pey la°l-i nâbîñ baĥş-ı aĥbâb-ı vefâdâr it
- 9 Yiter kâşâne-i ĥasretde ķaldı ĥaste dem-beste
Amân u şad-amân **Hâfız** dil-i bîmâr tîmâr it*

* 7(a) dildârına: dildâr ile DHFM

* 178 96b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

⁹⁹ “yuhyi'l-°izâm”: “O, çürümüş, dağılmış kemikleri diriltir.” (Kur'an-ı Kerim, Yasin/78) ayetinden iktibas edilmiştir.

* 9(b) şad-amân: el-amân DHFM

179*

Hâfız*

ŞALÂ-YI BÜLBÜL

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Bu gülzâr içre feryâdın nedir şeydâ mısın bülbül
° Aceb müştâk-ı hüsn-i gonce-i hamrâ mısın bülbül
- 2 Nihâl-i gülde eylersin bu hengâm-ı seher zârı
Nedir hâlin hevâdâr-ı gül-i ra'cânâ mısın bülbül
- 3 Hüseynîden urup demler çekersin nâle-i cân-sûz
Muhabbet bezmine sen muṭrib-i gūyâ mısın bülbül
- 4 Şadâ-yı âteşin âhıyla çınladın felek tāsın
Esîr-i dest-i dildâr-ı sitemkârâ mısın bülbül
- 5 Görüp gül mahrem-i hâr-ı cefâkâr oldığın böyle
İdüp terk-i vaṭan şimdi cihân-peymâ mısın bülbül
- 6 Nesîm-i nâfe-i zülf-i perîveşlerle sen şimdi
Perîşân-hâl olan üftâdeye hem-pâ mısın bülbül
- 7 Hârâb-ı bâde-i °ışkı olup bir la'l-i gülfâmın
Cihâna sen daḥî **Hâfız** gibi rüsvâ mısın bülbül

180*

Hâfız*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Her zamân bir ğamla gönüm pür-melâl eyler felek
Cevr-i bî-pâyân-ı hemle bî-mecâl eyler felek
- 2 İstikâmet menziline meskenet bulmuş ile
Bî-ser ü sâ mân idüp şeydâ mişâl eyler felek
- 3 Hâne-i dil daḥme-i şabr u sükûn olmuş idi
Rûzgâr-ı hüzn ile şurîde-hâl eyler felek

* 179 97b

* **Hâfız:** Bk. s 251.

* 180 98a

* **Hâfız:** Bk. s 251.

- 4 Mihr-i ümîd itse burc-ı maṭlab üzre ger ṭulū^c
Pertev-efzā olmadan ḳurb-ı zevāl eyler felek
- 5 Rām iken āhū-yı āmālim baña ḥayf eyleyüp
Reşkiden rem-gerde bu vaḥṣī ḡazāl eyler felek**
- 6 Lāne-i rāḥatda mürğ-i cān şafāsın göricek
Tāb-ı miḥnetle yaḳup bī-per ü bāl eyler felek
- 7 Ṭūṭī-i gūyā-yı ṭab^c-ı nükte-sencim **Hāfızā**
Dem-be-dem dil-ḥaste vü dem-beste lāl eyler felek

181*

Hāfız*Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Ḥāliyā peymāne-i rüz-ı elestiñ mestiyem
Dost elinden içdigim cām-ı ḥucestiñ mestiyem
- 2 Zülfüne ser-beste ḳaldı ol zamān dīvāne-dil
Şimdi tā ḥayrāndurur ol çeşm-i mestiñ mestiyem
- 3 Sāḳi-i ḥamr-ı saḳāhum şevḳidir bu zevḳimiz
Luṭf ile ol cür^ca-baḥş-ı feyz-i destiñ mestiyem
- 4 Gün gibi zāhir nümāyān oldu sırr-ı zāt-ı Ḥaḳḳ
Meslek-i ehl-i ḥaḳīḳat rāh-ı rāstıñ mestiyem
- 5 Göstüren rüy-ı ^cademden **Hāfızā** yüz āşikār
Cümle zerrāt-ı cihān içinde hestiñ mestiyem

* 5 (b) Reşkiden: Reşkden DHFM

* 5(b) bu: bir DHFM

* 181 98b

* **Hāfız**: Bk. s 251.

182*

Hâfız*

Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlün

- 1 Ehl-i ʿışkıñ dilde yüz biñ derdi var dermânı yoñ
Hüb-ı dehrin ʿaşıkā biñ cevri var ihsânı yoñ
- 2 Hârm-i ʿaqlım hevâ-yı ğam perîşân eyledi
Nağd-i şabrım almağa biñ emri var âmânı yoñ
- 3 Hâl-i ʿışka vâkıf olmaz bî-ğaber ğaflet şanur
Taʿn ider ʿuşşâkı ancak küfri var îmânı yoñ
- 4 Dest-i zulminden sipihriñ böyle kan ağlar gider
Bî-taḥammül çekmege biñ şabrı var pişmânı yoñ
- 5 **Hâfız**ı şeydâ iden bir nîm-nigâh-ı serv-ğad
Âfitâb-ı ḥüsnünün biñ tavrı var aḫrânı yoñ

183*

Hâfız*

Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlün

- 1 Hûn-ı çeşmimden girîbânım alur nem nemlenür
Tîğ-i âhım eşk-bârımdan alur sem semlenür
- 2 Ben yanup oldum firâğ-ı nârına ol dem kebâb
Nâ-sezâlar yâr ile zevk eyleyüp dem demlenür
- 3 Çarḫ-ı bed-mihriñ elinden eyledim biñ âh u vâh
Elf iken ḳaddim cefâ vü cevriden ḫam ḫamlanur
- 4 Hâksâr itdi felek günden güne iḳbâlimi
Kevkeb-i baḫt-ı siyâhı ṭâliʿim kem kemlenür
- 5 İtmedi bir luṭf ile bu **Hâfız**ı bir demde şâd
Güş-e-i firḳatde ḫâlâ âh idüp ğam ḡamlanur

* 182 98b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* 183 99a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

184*

Hâfız*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Hâlile mestem meni zann itme zâhid bâde-nüş
Eylerem her gâhide bir zevk ile cûş u hurûş
- 2 Mürğ-i dil pîçide zülf-i müşgibârında esîr
Bâ'îş-i sevdâ-yı men bir dil-ber-i peyker-sürûş
- 3 Lem-yezel meyhânesinden virdi ol dem bir kadeh
Tâ ebed mestâne itdi ol muğân-ı mey-fürûş
- 4 İhtiyârımla degildir böyle bî-höd gezdigim
Lâ'übâlî rind-meşreb hırha mey-âlûde pûş
- 5 Rağş iderse ger 'aceb mi **Hâfızâ** gerdün-ves
Her zamân âvâz-ı nây-ı vahdeti itdikçe gûş

185*

Hâfız*

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Çeşmiñ gibi sâhir meni efsûn itdi
Ġamzeñ gibi katil cigerim hûn itdi
- 2 Hâl-i siyehiñ leşker-i zengûy-ı siyâh
Nağdine-i şabr-ı dil-i şebhûn itdi
- 3 Ebrûlarıña kavs-i kazâ didigim çün
Tîr-i nigehiñ sînemi pür-hûn itdi
- 4 Mürğ-i dile bir dâmdır ol gîsû kim
Şayd eyledi bî-çâre-i meftûn itdi
- 5 Mesrûr-ı be-kâm itmedi vuşlatla hemân*
Günden güne feryadımı ezfûn itdi

* 184 99a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* 185 99b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* 5(a) Mesrûr-ı be-kâm: Mesrûr u be-kâm DHFM

- 6 Hasetle koyup küşe-i miḥnetde beni
Her dem gözümün yaşını Ceyhūnitdi
- 7 Şād eyledi her demde raķībi ancak
Hāfız gibi üftāde-i maḥzūn itdi

186*

Hāfız*Fā^cilātūn/Fā^cilātūn/Fā^cilātūn/Fā^cilūn

- 1 Bunca demdir nāle-i efġānımı hīç şormadıñ
Nār-ı hicriñle ciger biryānımı hīç şormadıñ
- 2 Raḥm kılmañ bir kez ey māh-peykerim ḥālīm görüp
Derd-i ġamdan sīne-i sūzānımı hīç şormadıñ
- 3 Miḥnet ü firķatle oldum nā-tüvān zār u nezār
Zulmet-i ^caşr u fenā devrānımı hīç şormadıñ*
- 4 Tīşe-i āhımla yıkdım ḳal^c-a-i cism ü tenim
Ḥākisār-ı ḥāṭır-ı vīrānımı hīç şormadıñ
- 5 **Hāfızı** cevriñle hemçün zerre nā-çīz eyleyüp
Tā ġubār-ı ḥāk ile yeksānımı hīç şormadıñ

187*

Hāfız*Fā^cilātūn/Fā^cilātūn/Fā^cilātūn/Fā^cilūn

- 1 Ḳande görsen şem^ca yandıñ ey ġonūl pervāne tek
Gice gündüz zār ḳıldın bülbul-i mestāne tek
- 2 Elf iken ḳaddiñ büküp yā eyledi bār-ı miḥen
Ḥūn-ı çeşmiñ sīneñi rengiñ ider mercāne tek

* 186 100a

* **Hāfız**: Bk. s 251.* 3(b) Zulmet-i ^caşr u fenā: Zulmet-i ^caşr-ı fenā DHFM

* 187 100b

* **Hāfız**: Bk. s 251.

- 3 Ceyş-i ğamla dem-be-dem ceng eylediñ şad âferîñ
°İşk meydânında gezdiñ şöyle bir merdâne tek
- 4 Şöhretiñ tutdı cihânı rind-i rüsvâlıkı kim*
Kişver-i sevdâ-yı aldıñ destîne şâhâne tek
- 5 Mâcerâ-yı ser-güzeştîñ dâsitân itdiñ dile
Söylenürsin **Hâfız** her güşede dîvâne tek

188*

Hâfız*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Cüdâ düşdüm o °anber-bu-feşânım nirde ben nirde
O sîmîn-ten sühân hoş-gû-zebânım nirde ben nirde
- 2 Yolunda şarf idüp naqd-i vücûdım hâkisâr oldum
Nezâket ma°deni şâh-ı cihânım nirde ben nirde
- 3 Çerâğ-ı şem°-i ruhsâra yakıpdır mürğ-i dil bâln*
O kıand-i lebleri dârû-dihânım nirde ben nirde
- 4 Bulunmaz °âlemi Mecnûn mişâli cüst ü cû itsem
Cebîni yâsemîñ ebrû kemânım nirde ben nirde
- 5 Şarâb-ı vaşlına teşne olup **Hâfız** kılar zârı
Hayât-ı câvidân âb-ı revânım nirde ben nirde*

189*

Hâfız*

Mef°ülü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe°ülün

- 1 Çeşmim yine hasret ruḥ-ı cânânımı seyre
Tebdîl ide Bârî işim encâmını ḥayra

* 4(a) rind-i rüsvâlıkı kim: rind-i rüsvâ-nâm ile DHFM

* 188 100b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* 3(a) bâln: perrin DHFM

* 5(b) âb-ı revânım: bahş-ı revânım DHFM

* 189 101a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

- 2 Mehcûrdurur mürğ-i gönül şubh u mesâlar*
Döndi dilim ol câyide mânende-i tayra*
- 3 Taşvîrimi görseñ yazılı her küşesinde
Kandîl-veş âvîze dilim kubbe-i deyre
- 4 Bakmaz bu dîdem özgeye Leylâ-şîfat olsa
Ey şûh-ı cihân ey leb-i mül dil-ber-i ğayra
- 5 Geysûları yık müyma bend oldu ki **Hâfız**
Düşdi çıkamaz bir dañi çün pençe-i şîre

190*

Hâfız*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Dem çeker gördüm bu dem rindâneler bir küşede
Germ olup meclis döner peymâneler bir küşede
- 2 Sâķî-i gül-çehreler şunmağda pey-der-pey kadeh
İşk ile nûş eyliyor mestâneler bir küşede
- 3 Muṭribân çün bûlbûlâsâ şevke gelmiş sū-be-sū
Şâh olur pür-ğam olan merdâneler bir küşede*
- 4 Kec-külâh olmuş o ṭfl-ı tabla-perçem nâz ile
Şanki ṭurmuş şaf-be-şaf şâhâneler bir küşede
- 5 Şem'î-i mâh-ı ḥüsni kılmış pür-ziyâ kâşaneyi
Hâfızâ sūzân olur pervâneler bir küşede

* 2(a) mesâlar: mesâda DHFM

* 2(b) dilim: gönül DHFM

* 190 101b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* 3(b) Şâh : Şâd DHFM

191*

Hâfız*

Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlün

- 1 Gülşen-i gönümde peydâ nev-be-nev ezhâr-ı cîşk
Bu sebep cân bülbüli oldu hezâr-ı zâr-ı cîşk
- 2 Her ne yana ben nigâh itsem cîyân-ender-cîyân
Ol tarafından göstürür hüsnün baña dildâr-ı cîşk
- 3 Şaldı sevdâ-yı muanber-kâkilin bu başıma
İtdi târ-ı zülfüne Maşûr tek ber-dâr-ı cîşk
- 4 Şanma tedbirimle düşdüm ben cünün iklîmine
cAkılı milkin eyledi yağmâ be gör hünkâr-ı cîşk*
- 5 Vâle-i hayrân idüp âhir beni bî-ihtiyâr*
Çün şabâ şahrâ-be şahrâ eyledi devvâr-ı cîşk
- 6 cİşk ile hem-râh olup itdim sefer dost iline
Hamdülîllâh reh-nümâ oldu baña her bâr-ı cîşk
- 7 Urmasun lâf-ı muhabbet kim ki zâhir olmadı
Çehre-i zerdinde eşk-i aldan âşâr-ı cîşk
- 8 Zer gibi şâf olmaz ol şarrâf-ı cîşk almaz anı
Tâ ki kıll itmez vücûd-ı hâkin anıñ nâr-ı cîşk
- 9 Dâhil-i dârü's-selâm ancak olur ol kim hemân
Hâfızâsâ mesken olmuşdur aña bu dâr-ı cîşk

192*

Hâfız*

Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlün

- 1 Hâl-i cîşkdır kim meni şeydâ vü sersem göstürür
Eşk-i çeşmim berg-i ruhsârımda şebnem göstürür

* 191 102a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* 4(b) be gör: gelüp DHFM

* 5(a) Vâle-i hayrân: Vâlih ü hayrân DHFM

* 192 102b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

- 2 Gülşen-i ʿālemde çün serv-i sehī mevzūn iken
Bār-ı miḥnetdir bu ẓadd ü ẓāmetim ḥam göstürür
- 3 Gāh olup ḥandānı gūyā her nihāl-i ḡoncada
Gāhī dāğ-ı hicride sermest-i ebsem göstürür *
- 4 Her gülistān içre bülbül-veş kılsam nāleler
Ḥande iken baña ol gül-çehre der-hem göstürür
- 5 Her ṭabībe ʿarz idersem derd-i ʿışkī **Hāfızā**
Şive-i ḥükm-i ẓazā dārū disem sem göstürür

193 *

Hāfız*

Fāʿilātūn/Fāʿilātūn/Fāʿilātūn/Fāʿilūn

- 1 Āteş-i ʿışkīnla yanmaḡ tā ki ʿādetdir baña
Yana yana maḡv-ı cism itmek saʿādetdir baña
- 2 Herkesi peymāne-i zevḡ ile dil-şād eylemiş
Rüz-ı evvel behre şahbā-yı melāetdir baña
- 3 Ġam degil ṭaʿn itse ʿālem ḥalkı bed-ḡālim görüp
Bu melāmet Ḥaḡḡ dan el-ḡaḡḡ bir ʿināyetdir baña
- 4 Nola ger ẓanım tōküp ḡamzeñ helāk itse beni
Cāna minnet derd-i hicriñden selāmetdir baña
- 5 Ḥālīmī ḡacet degil izḡāra istirḡām içün
Āh-ı zerdīm çehre-i zerdīm bir ʿalāmetdir baña *
- 6 ʿİyd-ı vaşla cānımı ẓurbān içün ḡürmet kılup
Şaḡlarem tā ol zamāndan kim emānetdir baña
- 7 Naḡd-i cān virüp metāʿ-ı vaşlın almazsam eger
Āh yüz biñ āh **Hāfız** bu nedāmetdir baña

* 3 (b) sermest-i ebsem: sermest [ü] epsem DHFM

* 193 102b

* **Hāfız**: Bk. s 251.

* 5(b) Āh-ı zerdīm: Āh-ı serdim DHFM

194*

Hâfız*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Mest-i °ışkam cām ile mey sāķīā neyler baña
Nağme-i āhım yeter ney muṭribā neyler baña
- 2 Gülistān-ı gönölümün üşküftedir ezharı hep
Bülbülüm ben çün hezār-ı hūb-nevā neyler baña
- 3 Ben ḥarābāt ehliyem bezm-i ezel mestānesi
Deşt-i °ışkıñ bir cünūniyem sivā neyler baña
- 4 Çün esīr-i çeşm-i mest ü nāvek-i müjgāniyem
Ne °aceb bilmem bu ḥālī ğamze yā neyler baña
- 5 Dil mu°aṭṭar şemme-i geysū-yı müşk-efşān ile
Ol mu°anber nāfe-i Çīn ü Ḥaṭā neyler baña
- 6 Ṭa°n ider şol zāhid-i ğāfil benim rüsvālīgım
Defter-i Mecnūna kaydım °aqlıyā neyler baña
- 7 Ben ki meftūn-ı ḥayāl-i zülf-i Leylāyım bugün
Hâfızā biñ nāz ile her dil-rübā neyler baña

195*

Hâfız*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 °Āşık-ı şūrīdeyim ammā fiğān olmaz baña
Her güli bī-mihr dehrīñ dil-rübān olmaz baña
- 2 Gerçi seyr-i gül-°izāra mā°ilim bülbül gibi
Zār ile ifşā-yı esrār nihān olmaz baña
- 3 °Işk şahrāsında ser-gerdān u rüsvā-meşrebim*
Vāmıķ u Ferhād u Mecnūn °ādılān olmaz baña

* 194 103a

* **Hâfız:** Bk. s 251.

* 195 103b

* **Hâfız:** Bk. s 251.

* 3(a) ser-gerdān u rüsvā-meşrebim: ser-gerdān-ı rüsvā-meşrebim DHFM

- 4 Rûz u şeb pervâneāsā dönüben °ışk şem°ine
Cân fedâyım hıç şadâ-yı el-amân olmaz baña
- 5 Her geçen bîmâra **Hâfız** bir tabîb itdi devâ
Hâzık-ı devrân elinden bir amân olmaz baña

196*

Hâfız*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Gör ne reng itdi yine bu çarh-ı kec-gerdân baña
Aldı şad-ı gönlümü virdi gam-ı hicrân baña
- 2 Zevki gönlümden götürdi reşk idüp gerdün-ı dün*
°Âkıbet kıldı ferâgat-hânemi zindân baña
- 3 Şundı zehr-âmîz-i cām-ı qahrı bîdâr eyleyüp
Her taraf döndükce bed-hû sâkı-i devrân baña
- 4 Öyle bir ser-mest-i şahbâ-yı firâkı kim görüp
Şanmasun hem-ser olur Mecnûn-ı ser-gerdân baña
- 5 Çarğa-i girdâb-ı baħr-ı hayret oldum şöyle kim
Beñzemez °âlemde hıç bir °âşık-ı hayrân baña
- 6 Zaħm-ı şemşîr-i firâk eyler meni âħir fenâ
Âh eger olmazsa vaşl-ı yâr ile dermân baña
- 7 **Hâfız**â ħasret belâsından ħalâş olmak için
Eylemek semt-i °adem °azmin olur âsân baña

197*

Hâfız*

Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün

- 1 Göñül miħnet saña maħrem temâşâ istemekden geç
Ki zindân-ı gama düşdün ferâħ-câ istemekden geç

* 196 104a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* 2(a) Zevki: Zevk DHFM

* 197 104b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

- 2 Ferāgat kūşesin mesken idüp nefsiñ zebūn eyle
Enīsiñ fikr-i yār olsun nedīmā istemekden geç
- 3 Degil bākī bu gülzār-ı fenāniñ verd-i gül-gūnı
Hezārāsā güle vuşlat müdāmā istemekden geç
- 4 Vefā var şanma dildār-ı cihānda şīveler görseñ*
Temennā eyleyüp ol dil-firībā istemekden geç
- 5 Esīr-i derd-i ıışk olduñsa feryād eyleme **Hâfız**
Devāsı yok bu derdiñ çün tabībā istemekden geç

198*

Hâfız*

MÜSEDDDES

Mef'ülü/Mefā'ülü/Mefā'ülü/Fe'ülün

I

Bülbül gibi bir gonce-femiñ ıışkına yandım
Gülzār-ı ğamı āh-ı dem-ā-demle tolandım
Bī-raħmı baña yār-ı vefādār ola şandım*
Bīhüde fiğān eyleyüp al kana boyandım
Yā Rabbi o da yansunki ben ol âteşe yandım*
Ālām-ı ğam-ı hicr ile cānımdan uşandım*

II

Dildārı şanup oldum esīr ibn-i zamāna
Mekkārı mekr itmiş iki yāyı hemāna*
Müjgān okuna cismimi yār itdi nişāne
Şad-pāre idüp sīnemi tā geçdi bu cāna
Yā Rabbi o da yansunki ben ol âteşe yandım
Ālām-ı ğam-ı hicr ile cānımdan uşandım

* 4(a) Vefā var: Vefādār DHFM

* 198 105a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* I/3 Bī-raħmı: Bī-raħm DHFM

* I. II. III. IV. V/5 Yā Rabbi: Yā Rab DHFM

* I. II. III. IV. V./6 Ālām-ı ğam-ı hicrile: Ālām u ğam-ı hicrile DHFM

* II/2 Mekkārı mekr: Meḳḳār meger DHFM

III

Bir âfet-i devrân-ı sitemkâr-ı dil-âzâr*
 Bir dîdesi fettân-ı cihân ğamzesi ğaddâr
 Bir kâmet-i şimşâdı °aceb şîveli reftâr*
 Şimşîr-i belâlarla meni eyledi şad-pâr
Yâ Rabbi o da yansunki ben ol âteşe yandım
Âlâm-ı ğam-ı hicr ile cânımdan uşandım

IV

Dil şaydına gör anı ne tedbîr idibdir
 Hâlin yüzine dâne-i tenşîr idibdir
 Ruhsârına geysûsını zencîr idibdir*
 Dîvâne gönül mürġini naĥcîr idibdir
Yâ Rabbi o da yansunki ben ol âteşe yandım
Âlâm-ı ğam-ı hicr ile cânımdan uşandım

V

Bî-çâreyim ey kân-ı kerem dâdıma sen yit
 Her-ġâh-ı seġer nâliş-i feryâdıma sen yit*
 Bir **Hâfız**-ı ğamġiniñem imdâdıma sen yit
 [.....]*
Yâ Rabbi o da yansunki ben ol âteşe yandım
Âlâm-ı ğam-ı hicr ile cânımdan uşandım

* III/1 Bir âfet-i devrân-ı sitemkâr-ı dil-âzâr: Bir âfet-i devrân u sitemkâr u dil-âzâr DHFM

* III/3 kâmet-i şimşâdı: kâmet-i şimşâd DHFM

* IV/3 geysû: ġisû DHFM

* V/2 nâliş-i feryâdıma: nâliş ü feryâdıma DHFM

* V/4 - : Raĥm eyle bu derd-i dil-i nâ-şâdıma sen yit DHFM

199*

Hâfız*

MUHAMMES

Mefâcîlün/Mefâcîlün/Mefâcîlün/Mefâcîlün

I

Ser-encâmım dilâ bezm-i ezel renc ü elem yazmış
 Hıttım levha-i baht-ı siyâh üzre ne kem yazmış
 Kalem “naḥnū ḳasemnâ”¹⁰⁰ da naṣṣım derd ü ğam yazmış
Hudâ-yı lem-yezel püşt ü penâh ol pür-kerem yazmış
Keremdir her ne kim Hakkdan gelürse şanma kem yazmış

II

Rızâ ol ḥükm-i taḳdîre cefâsın bil şafâ yârîñ
 Bilürsin “men ‘aref”¹⁰¹ sırrın ‘aṭâsın bil kefâ yârîñ
 Teveccüh kı l derûnıñla sipâsın bil vefâ yârîñ
Hudâ-yı lem-yezel püşt ü penâh ol pür-kerem yazmış
Keremdir her ne kim Hakkdan gelürse şanma kem yazmış

III

Müdâmâ gerçi kim kârım fiğân u ḥün ciger-zâdım
 Şadâ-yı nâle-i âhım degil ‘acz ile feryâdım
 İden ḥâlim fenâ kendi yine kendi kerem dâdım
Hudâ-yı lem-yezel püşt ü penâh ol pür-kerem yazmış
Keremdir her ne kim Hakkdan gelürse şanma kem yazmış

IV

Teşebbüş riştesin bâb-ı tevekkül den ırağ itme
 Hevâ-yı nefis-i zencîrin taḳup pâya duzağ itme*
 Diliñde yâd kı l her dem Şabûr ismin ferâğ itme
Hudâ-yı lem-yezel püşt ü penâh ol pür-kerem yazmış
Keremdir her ne kim Hakkdan gelürse şanma kem yazmış

* 199 105b

* **Hâfız:** Bk. s 251.¹⁰⁰ “naḥnū ḳasemnâ”: “Taksim ettik.” Tamamı “Rabb’inin rahmetini onlar mı bölüştürüyorlar? Dünya hayatında onların geçimliklerini aralarında taksim ettik.” (Kur’an-ı Kerim, Zuhur/32; Yılmaz, 1992: 130).¹⁰¹ “Men ‘arefe”: Tamamı “Men arefe nefsehû fekad arafe Rabbehû” olan ve “Kendini bilen Rabbi’ni bilir.” mealindeki hadîsten iktibas edilmiştir (Yılmaz, 1992: 122-123).

* IV/2 Hevâ-yı nefis-i zencîrin: Hevâ vü nefis zencîrin DHFM

V

Penâhîñ **Hâfız**â rûz-ı cezâ şâhib-livâ olsun
 Ebû Bekir °Ömer °Osmân °Aliyyü'l-Murtaẓâ olsun*
 İmâm isnâ °aşer şâh-ı şehîd-i Kerbelâ olsun
Hudâ-yı lem-yezel püşt ü penâh ol pür-kerem yazmış
Keremdir her ne kim Hakkdan gelürse şanma kem yazmış

200*

Hâfız*

MUHAMMES

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

I

Mest-i cām-ı °ışk olupda gezmeyenler serseri
 Virmeyenler °ışk meydânında tâ cān u seri
 Bilmedi bu °ālemiñ kim seyyidi kim serveri
Olmadı çün yāra vāşıl bulmayanlar Haydarı
Rāh-ı haḡda bilmeyenler Haydarı Hakk rehberi

II

Şehr-i °ilme bunda her kim cehd idüp itmez duḡul
 Ma°nî-i maḡşûda bî-şek bulmaz ol kimse vuşul
 Girmege ol şehre yok bābında özge ḡayrı yol
Olmadı çün yāra vāşıl bulmayanlar Haydarı
Rāh-ı haḡda bilmeyenler Haydarı Hakk rehberi

III

Varlığın terk eyleyüp kim bulmadı ḡalb-i selīm
 Ḡüṭe-hör-ı baḡr-i °irfān olmaz ol ṭab°-ı le°im
 Bî-nevâdır bil nāşib olmaz aña dürr-i yetim
Olmadı çün yār a vāşıl bulmayanlar Haydarı
Rāh-ı haḡda bilmeyenler Haydarı Hakk rehberi

* V/2 Ebû Bekir °Ömer: Ebû Bekr ü °Ömer DHFM

* 200 106a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

IV

Bilmeyenler bu vücūdın nüṣṣa-i kübrāsını
 İtmeyenler fehmi-sırr-ı “^calleme'l-esmā”¹⁰²sını
 Bilmeyān nefsin ne bilsün Zāt-ı bī-hemtāsını
Olmadı çün yāra vāṣıl bulmayanlar Ḥaydarı
Rāh-ı ḥaḳda bilmeyenler Ḥaydarı Ḥaḳḳ rehberi

V

Kim tutar gönlünde nesl-i Ḥaydara bir zerre kīn
 Yokdur anda lā-cerem bir zerrece imān u dīn
 Zümre-i müşrikdir olma anlara yār u ḳarīn
Olmadı çün yāra vāṣıl bulmayanlar Ḥaydarı
Rāh-ı ḥaḳda bilmeyenler Ḥaydarı Ḥaḳḳ rehberi

VI

Bende-i ḥāṣṣū'l-ḥavāṣṣ-ı kibriyā isnā ʿaṣer
 Nūr-ı çeşm-i Muṣṭafā vü Murtażā isnā ʿaṣer
 Muḳtedā-bihdir mevālī mü'minā isnā ʿaṣer
Olmadı çün yāra vāṣıl bulmayanlar Ḥaydarı
Rāh-ı ḥaḳda bilmeyenler Ḥaydarı Ḥaḳḳ rehberi

VII

Ḥāfızā sen iḳtidā it Ḥaydara evlādına
 Münkiriñ bī-ḥad cefāsın çek ṭayan bī-dādına
 Muntazır ol on iki kân-ı mürüvvet dādına
Olmadı çün yāra vāṣıl bulmayanlar Ḥaydarı
Rāh-ı ḥaḳda bilmeyenler Ḥaydarı Ḥaḳḳ rehberi

¹⁰² “^calleme'l-esmā”: “İsimleri öğretti.” (Kur'an-ı Kerim, Bakara/31-32) ayetinden iktibas edilmiştir.

201^{*}**Hâfız^{*}**

MUHAMMES

Mefā^cîlün/Mefā^cîlün/Mefā^cîlün/Mefā^cîlün

I

Eyâ şüfî ne tesbîh u ne hüd hüşk-i riyâmız var
 Ne havf-ı hevlet-i maşşer ne bir bâk-i lezâmız var^{*}
 Ne gam dilde ne ağıyara temennâmız recâmız var
Gedâyız şüretâ gerçi bir ‘âlî pâdişâmız var
Bizim bâb-ı tazarru^c da bir özge mültecâmız var

II

Bu kı̄l u kı̄l ile mantık ma‘ânîden makāl itmek
 Fedâ-yı mey kı̄lup terk-i temâşâ-yı cemâl itmek
 Ğarîk-i baħr-i ‘işyânuz diyu nâkış hayâl itmek
Gedâyız şüretâ gerçi bir ‘âlî pâdişâmız var
Bizim bâb-ı tazarru^c da bir özge mültecâmız var

III

Ridâ-yı zühed ile kesb-i enâniyyet gurûr itme
 Hâķâretle harâbatıñ yıķup kı̄lbin kûdûr itme
 Gönûl cây-ı Hudâ anı şikest ü pür-fütûr itme
Gedâyız şüretâ gerçi bir ‘âlî pâdişâmız var
Bizim bâb-ı tazarru^c da bir özge mültecâmız var

IV

Şaķın bîhûde bir ğâfil dime dîvânemiz zâhid
 Ğubâr-ı mâ-sivâdan hâlîdir dil-hânemiz zâhid
 Tecellîden gelûr nuţķı kamu efsânemiz zâhid^{*}
Gedâyız şüretâ gerçi bir ‘âlî pâdişâmız var
Bizim bâb-ı tazarru^c da bir özge mültecâmız var

^{*} 201 107a^{*} **Hâfız:** Bk. s 251.^{*} I/2 bâk-i lezâmız: bâk-i lefâmız DHFM^{*} IV/3 nuţķı - kamu: nuţķ u kamu DHFM

V

Hakîkat cür'asın **Hâfız** içen dil-şâh olur anlar
 Melâmet hırka-ber-düş-ı fenâfi'llâh olur anlar
 Gel ey zâhid görüp maḥmûr dime güm-râh olur anlar
Gedâyız şûretâ gerçi bir °âlî pâdişâmız var
Bizim bâb-ı tazarru°da bir özge mültecâmız var

202*

Hâfız*

MUḤAMMES-İ Fİ MEDḤ-İ İMÂMÂN
 Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

I

Devrimiz devrânımız Bârî Hudânî° ışıktır
 Seyrimiz seyrânımız şâhib-livânî° ışıktır
 Şadımız ḥandânımız câm-ı şafânî° ışıktır
Şevkimiz her dem °Aliyyü'l-Murtaẓâ nî° ışıktır
Seyf-i kudret şâhibi kân-ı vefânî° ışıktır

II

Şâh Ḥasen burc-ı risâlet âfitâb u mâhıdır
 Zâhir ü bâṭın ḥakîkat taḥtını° ol şâhıdır
 Mü'minin gönlünde zikri her seher her gâhıdır
Şevkimiz her dem °Aliyyü'l-Murtaẓânî° ışıktır
Seyf-i kudret şâhibi kân-ı vefânî° ışıktır

III

Gonce-i bâğ-ı nübüvvedir Ḥüseyn-i Kerbelâ
 Hādî-yi rāh-ı hidâyetdir o şâh-ı sa°diyâ
 Tütüyâdır ḥâk-i pâyı dîde-i her-mü'minâ
Şevkimiz her dem °Aliyyü'l-Murtaẓânî° ışıktır
Seyf-i kudret şâhibi kân-ı vefânî° ışıktır

IV

Rûzı şeb ezkârımız Zeyne'l-°abânî° nâmı ol*
 Kenz-i esrâr-ı ma°ârifdir keremler kânı ol
 Mü'min ânî° tende cânı cānda hem cānânı ol
Şevkimiz her dem °Aliyyü'l-Murtaẓânî° ışıktır
Seyf-i kudret şâhibi kân-ı vefânî° ışıktır

* 202 107b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* IV/1 Rûzı şeb: Rûz u şeb DHFM

V

Eyleriz Bâkır Muhammed ʿışkına cânı fedâ
 Şek degil kim ol erenler merdidir hâş-ı Hudâ
 Mü'miniñ püşt ü penâhıdır imâm-ı muḳtedâ
Şevḳimiz her dem ʿAliyyü'l-Murtażânın ʿışkıdır
Seyf-i ḳudret şâhibi kân-ı vefânın ʿışkıdır

VI

İ'tikâd itmiş imâm-ı Cā'fere şâdıklarız
 ʿİşk meydânında cân u ser viren ʿâşıklarız
 Rehber-i rāh-ı Hudâ ol mü'mine ʿârifleriz
Şevḳimiz her dem ʿAliyyü'l-Murtażânın ʿışkıdır
Seyf-i ḳudret şâhibi kân-ı vefânın ʿışkıdır

VII

Kim virir Kâzım yolunda şıdḳ ile cân u seri
 Yümn ü iḳbâl ü sa'âdet ol bulupdur maḥşeri
 Dest-giri mü'minânın ol erenler serveri
Şevḳimiz her dem ʿAliyyü'l-Murtażânın ʿışkıdır
Seyf-i ḳudret şâhibi kân-ı vefânın ʿışkıdır

VIII

Kim ʿAlî Mūsâ Rızânın luṭfını eyler taleb
 Çekmez ol rûz-ı cezâda lâ-cerem hıç bir ta'ab
 Mü'minânın dü-cihânda melce'idir ol sebeb
Şevḳimiz her dem ʿAliyyü'l-Murtażânın ʿışkıdır
Seyf-i ḳudret şâhibi kân-ı vefânın ʿışkıdır

IX

Şâh Taḳî âl-i ʿabâyı biz muḥaḳḳak bilmişüz
 Gönlümüz mülkinde ʿışkın biz müheyyâ ḳılmışuz
 Mü'miniz ḥaḳḳâ ki dilden mâ-sivâyı silmişüz
Şevḳimiz her dem ʿAliyyü'l-Murtażânın ʿışkıdır
Seyf-i ḳudret şâhibi kân-ı vefânın ʿışkıdır

X

Şâh dir hem imâm-ı müslimîn ol nesl-i pāk
 Eyleriz pâyında anın cism ile bu cânı ḥāk
 Mü'min iz biz perde-i inkârı itdik çākı çāk
Şevḳimiz her dem ʿAliyyü'l-Murtażânın ʿışkıdır
Seyf-i ḳudret şâhibi kân-ı vefânın ʿışkıdır

XI

Bezm-i hâşîñ maḥremidir °Askerî Rûḥü'l-emîn
 Ḥükm-i fermânında anîñ cümleten çarḥ-ı zemîn
 Her nefesde zıkr ü fikri mü'miniñ oldur hemîn
Şevķimiz her dem °Aliyyü'l-Murtaẓânîñ °ıŝķıdır
Seyf-i kudret şâḥibi kân-ı vefânîñ °ıŝķıdır

XII

Pîşvâmızdır imâm-ı Mihdî-i şâḥib-zamân
 Olmuşuz rāhında anîñ **Hâfız** biz kāmuran
 Yādımızdır ism-i pâki gice gündüz her zamân
Şevķimiz her dem °Aliyyü'l-Murtaẓânîñ °ıŝķıdır
Seyf-i kudret şâḥibi kân-ı vefânîñ °ıŝķıdır

203*

Hâfız*

MUḤAMMES-İ Fİ MEDḤ-İ İMÂMÂN
 Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

I

Mazḥar-ı zât-ı Ḥudâ esrâra başım baĝlıdır
 Meş°al-i mihr-i vefâ envâra başım baĝlıdır *
 Server-i mülk-i beķâ dildâra başım baĝlıdır
Nesl-i pâk-i Ḥaydar-ı Kerrâra başım baĝlıdır
Ya°nî kuṭb-ı °âlem ol ḥünkâra başım baĝlıdır

II

Nüş iderim cām-ı °ıŝķı pür-şafâ-yı şevķ ile
 Cüş iderim her zamân ez-hüy-hâ-yı şevķ ile
 Yād iderim dilde nām-ı Muştafâyı şevķ ile
Nesl-i pâk-i Ḥaydar-ı Kerrâra başım baĝlıdır
Ya°nî kuṭb-ı °âlem ol ḥünkâra başım baĝlıdır

* 203 109a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* I/2 Meş°al-i mihr-i vefâ: Meş°al-i mihr ü vefâ DHFM

III

Ser-fürü kıldım °Aliyyü'l-Murtaẓānıñ rāhına
 Nūr-ı çeşmim ol Ḥasen ḥulķı rızānıñ rāhına
 Cān fedāyım şāh Ḥüseyn-i Kerbelānıñ rāhına
Nesl-i pāk-i Ḥaydar-ı Kerrāra başım bağılıdır
Ya°nı kūtḇ-ı °ālem ol ḥünkāra başım bağılıdır

IV

Ṭutarım erkānını Zeyne'l-°abā abdāliyım
 Hem Muḥammed Bākır ol kān-ı vefā abdāliyım
 Ca°ferīnıñ cān u dilden şādıkā abdāliyım
Nesl-i pāk-i Ḥaydar-ı Kerrāra başım bağılıdır
Ya°nı kūtḇ-ı °ālem ol ḥünkāra başım bağılıdır

V

Reh-nümāmız Ḥaḳḳ yolunda Mūsā Kāzımdurur
 Hem °Alī Mūsā Rızā cān içre cānānımdurur
 Tā Taḳīnıñ zıkrı dilde derde dermānımdurur
Nesl-i pāk-i Ḥaydar-ı Kerrāra başım bağılıdır
Ya°nı kūtḇ-ı °ālem ol ḥünkāra başım bağılıdır

VI

Dā°imā nūr-ı Naḳīden rūşınā vābesteyim
 °Askeriye °asker olmaḳ şānıma şāyesteyim
 Mihdī-i şāḥib-zamānıñ ḥubbına dil-besteyim
Nesl-i pāk-i Ḥaydar-ı Kerrāra başım bağılıdır
Ya°nı kūtḇ-ı °ālem ol ḥünkāra başım bağılıdır

VII

Şek degil kim bunlar oldı rāh-ı Ḥaḳḳ ın rehberi
 Taḥtgāh-ı dü-cihānıñ her biri bir serveri
Ḥāfızā bu cümle şāhın ḥāk-i pāy-ı kemteri*
Nesl-i pāk-i Ḥaydar-ı Kerrāra başım bağılıdır
Ya°nı kūtḇ-ı °ālem ol ḥünkāra başım bağılıdır

* VII/3 ḥāk-i pāy-ı kemteri: ḥāk-pāy-ı kemteri DHFM

204*

Hâfız*

Fİ MEDH-İ İMÂMÂN*

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Sâlik-i süy-ı Hudâyız reh-nümâmızdır °Alî
Bende-i âl-i °abâyız pâdişâhımızdır °Alî
- 2 Dime zâhid şüretâ bir hırğa-püş olmuşlarız
Tâc-ı ser hubb-ı Hasen fâhîr kabâmızdır °Alî
- 3 Biz Hüseyñiyüz diyü da^cvâ-yı vahdet itmişüz
Çalarız tîgi Yezîde mîr-livâmızdır °Alî
- 4 Sînemiz şad pâre kılsa °Âbidîniñ °ışığına
Zerre bâk itmeñ °adûdan mültecâmızdır °Alî
- 5 Tutarız sırrın Muhammed Bâkırın dilde nihân
İtmeyüz özge teveccüh meh-liqâmızdır °Alî
- 6 Ca^cferiyüz dimesünler bize °âlem ser-serî
Zâhîr ü bâtın cihânda haq-nümâmızdır °Alî
- 7 Dest-gîri bî-kesânın Kâzım oldu bî-gümân
Eyleriz lutfun recâ şâhib-°a^catâmızdır °Alî
- 8 Pertev-i Mûsâ Rızâdır şeş-cihâtın revnâkı
Burc-ı Kâf-ı dilde hem “şemsü’d-đuhâ”¹⁰³mızdır °Alî
- 9 Zikri zerrât-ı cihânın bil Taķîniñ ismidir
Taht-ı vahdet üzre şâh-ı câvidâmızdır °Alî
- 10 Mü’miniñ gönlündedir naķş-ı Naķî nûr-ı Hudâ
Külbe-i aḥzâna şem^c-i pür-żiyâmızdır °Alî
- 11 Bilmişiz “°ilme’l-yaķın”¹⁰⁴ ol °Askerî Haķķ rehberi
Ėam nedir kân-ı kerem cûd u seḥâmızdır °Alî

* 204 110a

* Hâfız: Bk. s 251.

* Fİ MEDH-İ İMÂMÂN: MEDH-İ °ALİ RAḐİYA’LLÂHU °ANHU DHFM

¹⁰³ “şemsü’d-đuhâ”: “Kuşluk vaktinin güneşi, Hz. Muhammed.” (Yılmaz, 1992: 149).¹⁰⁴ “°ilme’l-yaķın”: “Kesin edinilmiş bilgi.” (Yılmaz, 1992: 77).

- 12 Mihdî-i hādî Hudânîñ **Hâfız**â merd-i hâşşî
Çün şefî'ü'l-mahşer ol rûz-ı cezâmızdır °Alî

205*

Hâfız*

MÜSEDDDES

Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilün

I

Görelî burc-ı melâhatde yüzi mâhımı âh
Nigeh-i düzd-i fiten-hîz urup râhımı âh
Düşürüp °ışk ına âh eyledi hem-râhımı âh
İdelî zülfüne beste dil-i âgâhımı âh
İşidir gökde Mesîhâ giceler âhımı âh
Güle güş itdiremem âh u şehergâhımı âh*

II

Harem-i vaşlına gülhârı hîşâr eyleyeli
Menî gülzâr-ı firâkında hezâr eyleyeli
Elem ü miñnet ü ğam cânıma kâr eyleyeli
İşimi tâ-be-seher nâliş ü zâr eyleyeli
İşidir gökde Mesîhâ giceler âhımı âh
Güle güş itdiremem âh-ı şehergâhımı âh

III

Şeb-i hicrine gözüm hasret-i lû'âb oldu meded
Yemm-i firqatde tenim mişl-i hubâb oldu meded
Nem-i eşkim eşeri reng-i şarâb oldu meded
Cigerim âteş-i âhımla kebâb oldu meded
İşidir gökde Mesîhâ giceler âhımı âh
Güle güş itdiremem âh-ı şehergâhımı âh

* 205 111a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* I/6 âh u şehergâhımı: âh-ı şehergâhımı DHFM

IV

Olalı maḥrem o gül ḥār-ı cefākār ile men
 Gezerim nāle-künān dīde-i ḥūn-bār ile men
 İçüben zehr-i ḡam-ı hicri seḥer zār ile men
 Çekerem āh-u ciger-süz-ı dil-āzār ile men
İşidir gökde Mesîḥā giceler āhımı āh
Güle güş itdiremem āh-ı seḥergāhımı āh

V

Sitem-i **Hâfız**ı kaşd eyleyüp °aşık-figenim
 Alup ebrûları yayın ele çeşm-i fitenim
 Hedef-i nāvek-i dil-düz-ı cefā itdi tenim
 Eşer itmez bu kadar āh u fiḡānım ki benim
İşidir gökde Mesîḥā giceler āhımı āh
Güle güş itdiremem āh-ı seḥergāhımı āh

206*

Hâfız*

GAZEL-İ LUTFÎ TAḤMÎS-İ HÂFİZ
 Mef°ülü/Mefā°lü/Mefā°lü/Fe°ülün

I

Loḡmān Ḥekim lebleri dārūya ḡapıldı
 Reftārı nigū bir ḡadd-i dil-cüyā ḡapıldı
 Ol ḡonce-şifat kākil-i şebbüyā ḡapıldı
 Gönlüm yine bir çeşm-i suḡan-gūya ḡapıldı
 Mir°āt-ı nümāyān tegi ḡüb-rūya ḡapıldı

II

Ol ḡamze-i bī-dād ile ĩmānımı aldıñ
 Müjḡān-ı sitemkār ile tā cānımı aldıñ
 Efsūn-ı nigāḡ āl ile dāmānımı aldıñ
 Teshīr iderek bu dil-i nālānımı aldıñ
 Āzāde iken ḡuşsa-i ḡayḡuya ḡapıldı

* 206 111b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

III

Sevdāya bıraḳdı beni bir şīvesi ra' nā
 Şahrā-yı cünūna ḳodı gül-çehreli Leylā
 Ḳayd itmez iken dām-ı perī-zülfini aślā
 Dil şaydına yim dökmiş idi ṭalibi ammā
 Bilmezlik ile duzaḡ-ı āhūya ḳapıldı

IV

Eşk-i dīdemiñ bezl-i vücūd itmek içünmiş
 Āhım odı vuşlat demi 'ūd itmek içünmiş
 Ḳaddim bükülüp yāsı ḳu'ūd itmek içünmiş
 Şol ḳaşı arasında sücūd itmek içünmiş
 Mihrāba ḳıyās eyledi ebrūya ḳapıldı

V

Hāfız nıgehin zülf-i dilā ḳaydına Luṭfī
 Ser-beste ḳılup 'anberi-sā ḳaydına Luṭfī
 Dil-ḥaste iken zevḳ ü şafā ḳaydına Luṭfī
 Şāyeste idi dār-ı şifā ḳaydına **Luṭfī**
 Dīvāne gönül ḥalka-i geysūya ḳapıldı

207*

Hāfız*

GAZEL-İ MİR-ZĀDE TAḤMĪS-İ ḤĀFİZ
 Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilün

I

Seyr ider gülzārı gönülüm aḥsen-i zībā diyü
 Eylerim efgānı bülbul tek gül-i ra' nā diyü
 Būy-ı cān-baḥşā-yı zülf-i 'anber-i sārā diyü
 Dil yine āşüfte oldı kākil-i tuḡrā diyü
 Göge çıḳdı dūd-ı āhım ḳāmet-i bālā diyü

II

Dem-be-dem 'azm eyleyüp girmekde 'ışkıñ gönlüme
 Şeh-süvār-ı leşkerin şalmaḳda 'ışkıñ gönlüme
 Bārīgāhın cā-be-cā ḳurmaḳda 'ışkıñ gönlüme*
 Birbirin pā-māl idüp gelmekde 'ışkıñ gönlüme
 Anlamışlar bu vücūdım şehrinı tenhā diyü

* 207 112b

* **Hāfız**: Bk. s 251.

* II/3 Bārīgāhın: Bārīgāhın DHFM

III

Vādī-i ʿışkıında cānā Kaysveş mecnūnıñam
 İntizār-ı çeşm-i mest-i ʿarız-ı bî-çünıñam
 Teşne-i cām-ı lebiñ dil-ḥaste-i maḥzūnıñam
 Sākīyā inşāfa gel tıldur meyi meftūnıñam
 Hūn-ı gül-gün oldı çeşmim bāde-i ḥamrā diyü

IV

Yok nazīriñ ʿālem içre ey perî-şānım seniñ
 Görmemiş kimse cemālīñ sīne-gülşānım seniñ
 Mısr-ı dehre evvel āḥir Yūsuf aḫrānıñ seniñ
 Gelmemiş mişliñ cihāna ey gül-endāmım seniñ
 Göge çıksamda bulunmaz bir melek-sīmā diyü

V

Raḥmı kılsañ sevdigim ger ḥāline nā-şādeniñ*
 Eyleseñ zaḥmına merhem **Hāfız**-ı üftādeniñ
 Güş idüp nālānı āhın her seḥer dil-dādeniñ*
 Hüküm iderseñ kızbiñ olmaz ḥaḫḫına **Mīr-zādeniñ**
 Dür-feşān olmaḫda cāʿiz ṭabʿıma deryā diyü

208*

Hāfız*

GAZEL-İ HAYĀLİ TAHMİS-İ HĀFİZ
 Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

I

Nālimi güş eyleyen Mecnūn-ı ānım şandılar
 Kūh-ı ʿömrüm delmede Ferḥādı şānım şandılar*
 Gülşen içre cūyı eşk-i hūn-feşānım şandılar
 Halk-ı ʿālem ʿandelībi mürğ-i cānım şandılar
 İtdiği nālišleri āh u fiğānım şandılar

* V/1 Raḥmı: Raḥm DHFM

* V/3 nālānı āhın: nālān u āhın DHFM

* 208 113a

* **Hāfız**: Bk. s 251.

* I/2 Ferḥādı: Ferḥād DHFM

II

Reng-i ruhsârîñ viren gûlzâr-ı dehre gûlgûli
 Hâlet-i ʿışķıñ viren ʿuşşâķa böyle gûlgûli
 Baķş-ı cāñ olmuş leb-i laʿlîñ tegi cām-ı mûli
 Gûl nihālîñde görüp ĥaddîñ gibi rengîñ gûli
 Bir ser-âmed ķâmetîñ boynunda ķanım şandılar

III

Yüz yire düşdi çemende gınceler rengîñ görüp
 Serviler pıçîde ķaldı ķâmet-i ķaddîñ görüp*
 Dâne dâne dökdi bûlbûl dîdeden vechîñ görüp
 Jâleden lüʿlûʿ ile zeyn itdiler medĥîñ görüp
 Sûsin-i ârâ vü gûlşende zebânım şandılar*

IV

Âteş-i hicrîñle cānâ dil-kebâbı gördiler
 Derd ü ģamdan çekdigim bî-ĥaddi tâbı gördiler*
 Bunca gözden dökdigim ķanlı şarâbı gördiler
 Dün ĥarâbât ehli mey içre ĥubâbı gördiler
 Kıan yaşımdan sile varmış ĥānamānım şandılar

V

Ehl-i dil bezminde açdım bir varâķ baķş-i maķâl
 Anlar ile **Ĥâfızâ** çok eyledim ceng ü cidâl
 Her suĥan-perver zebân-ı ʿaşrı itsem mest ü lâl
 Ser-fürû itdi **Ĥayālî** baña erbâb-ı kemâl
 Bende-i maķbûl-i şâh-ı nûkte-dānım şandılar

* III/2 ķâmet-i ķaddîñ: ķâmet ü ķaddîñ DHFM

* III/5 Sûsin-i ârâ vü gûlşende: Sûsen-i âzâdı gûlşende DHFM

* IV/2 bî-ĥaddi: bî-ĥadd DHFM

209*

Hâfız*

ĞAZEL-İ RİZÂ TAḤMİS-İ ḤÂFİZ*

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

I

Söylenür âşufte-ḥālīm dillere destānaneym
 Deşt-i sevdâdır güzārım Kays ile yeksāneym
 Gerçi kim ^câlem de nām-ı rind ile efsāneym
^cÂkılem bâtında ammā şüretâ dīvāneym
 Kimse fehmi itmez beni kim ben neyim ammā neyim

II

Rūşinā dil-ḥānemiz her gāhı bir iḥsān ile*
 Seyrimiz nūr-ı cemāl-i yāridir ^cirfān ile*
 Hem-demiz ma^cnide gel gör dā'imā bir cān ile*
 İç yüzündendir bizim bāzārımız cānān ile
 Bātınında üns ü ülfet zāhirā bīgāneym

III

Ḥānıḳāh-ı vaḥdetiñ bir nağmesin gūş itmişim*
 Neş'e-i vuşlatla cānā cānı bī-hūş itmişim
 Ol zamāndan hūy-ı hāy-ı şevḳ ile cūş itmişim*
 Bezm-i şāhbānıñ elestden cūr^casın nūş itmişim
 Bāde-nūşım bezm-i ^cışḳam böyle bir mestāneym

IV

Kūşe-i miḥnetde zārım ḥūn-ı dil her demde zād
 Bār-ı ḡamdır çekdiğim bulmaḳda derdim izdiyād
 Şanma mesrūr eylemezsem her zamān feryād u dād*
 Gör ne deñlü ḥandeler kılsam velī ḡann itme şād
 Ḳalbi maḥzūn baḡrı pūr-ḥūn ḥātırı vīrāneym*

* 209 114a

* **Hâfız:** Bk. s 251.

* ĞAZEL-İ RİZÂ: ĞAZEL-İ ALİ RİZÂ DHFM

* II/1 gāhı: gāh DHFM

* II/2 ^cirfānile: her ān ile DHFM

* II/3 bir: biz DHFM

* III/1 Ḥānıḳāh: Ḥānḳāh DHFM

* III/3 hūy-ı hāy-ı şevḳ ile: hūy [u] hāy-ı şevḳ ile

* IV/3 feryād u dād: biñ dād dād DHFM

* IV/5 vīrāneym: dīvāneym DHFM

V

Dürr-i yektâdır kelâmım söylemem bād-ı hevâ
 Cüst ü cü itmekle ğayrı eylemem sa'yım hebâ
Hâfızâ nâ-merde itmem ser-fürû kaçd-ı riyyâ
 İrtikâb itmem hilâf-ı güft ü gûy ey **Rızâ**
 Hâşılı merd oğlu merdim böyle bir merdâneym

210*

Hâfız*

GAZEL-İ 'ÂRİF TAĦMİS-İ HÂFİZ

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

I

Bu feryâdı fiğânımıñ esâsı hep seniñçündür*
 Hezâr-ı gönölümüñ zâr u şadâsı hep seniñçündür
 Ħarâb-ı milket-i 'ömrüm binâsı hep seniñçündür
 Efendim çekdigim 'ışkıñ belâsı hep seniñçündür
 Baña bu dehr-i dünüñ her ezâsı hep seniñçündür

II

Bezendi şahñ-ı şahrâlar ser-â-ser 'anber-efşâna
 Ħarışdı sünbül ü nergis gül-i hoş-büy-ı reyḥâna
 Teveccüh eyle gel şâhım bu gülzâr-ı İrem-şâna
 Hevâ 'anber-sirişt oldı buyur 'azm eyle gülşâna
 Bahârıñ gün-be-gün zevḫ ü şafâsı hep seniñçündür

III

Şeref-yâb oldılar ehl-i miḥen zevḫ ü sürürîñdan
 Güşâde gonceler bâğ-ı şafâda nev-zuhûrîñdan
 Bulupdur niçe dil-şâdî ḥaḳîḳat bu nümûnîñdan
 Uyanır baḥt-ı 'âşık feyz alır kâm-ı ḳudûmîñdan
 Ḳamu derd ehli bîmârîñ devâsı hep seniñçündür

* 210 115a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* I/1feryâdı fiğânımıñ: feryâd [u]fiğânımıñ

IV

Lebiñ ser-çeşme olmuşdur Һayāt-ı āb-ı enhāra
 Cilā virmekdedir pertev nigāhıñ cümle ezmāra
 Müşābih Һal°atıñ mäh-ı cebīniñ şīd-i envāra*
 Ziyā-yı şems-i Һüsnüñ müntefi° sebzāra eşcāra
 Diraht-ı °ālemiñ neşv ü nemāsı hep seniñçündür

V

Münevver revnaķ-efzā kıl nişār-ı tāb-ı Һüsnüñle
 Müzeyyen eyle gülşanı nesīm-i bād-ı luṭfuñla
 Mu°anber nāfe-i āhū-yı geysū çīn-i müşkiñle
 Mu°atṭar kıl dimāğı °ıtr-ı şāh-ı būy-ı zülfiñle
 Bu faşlıñ °ālī-şanı hūb-hevāsı hep seniñçündür

VI

Қuruldı germ olup meclis müheyyā dil-rübā şimdi*
 Giyindi cāme-i gül-gūn o şūḥ ince miyān şimdi
 Elinde şāğarı şahbā döner sākī hemān şimdi*
 Çemen bezminde tertīb oldı gūyā muṭribān şimdi
 Nihāl-i gülde bülbüller nevāsı hep seniñçündür

VII

Nişīn-i kūşe-i Һasretdurur **Һāfız** dil-efgārıñ
 Esīr-i nāvek-i endūh-ı firḳatdūr sitemkārıñ
 Dem-ā-dem çāk çāk itmekdedir bağrın şenākārıñ
 Ferāḥ-baḥşā-yı Mar°aşda hemīşe °**Arif**-i zārıñ
 Seher vaḳti tazarru°la du°āsı hep seniñçündür

* IV/3 Һal°atıñ mäh-ı cebīniñ: Һal°at-ı mäh-ı cebīniñ

* VI/1 dil-rübā: dil-rübān DHFM

* VI/3 şāğarı şahbā: şāğar u şahbā DHFM

211*

Hâfız*

GAZEL-İ TAHSİN TAHMİS-İ HÂFİZ

Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlün

I

Gir miyâna Hâzr-âbı gâhî devr it gâhî iç
 Bir şurâhî nükte-yâbı gâhî devr it gâhî iç
 Bâde-i Kevşer-mişâli gâhî devr it gâhî iç
 Bezme gel sâkî şarâbı gâhî devr it gâhî iç
 Kâse-i şahbâ-yı nâbı gâhî devr it gâhî iç

II

‘Ays u ‘ışret seyr-i gül nesrîn ü lâle vâktidir
 Çık şalın meydâna ‘ışkâ cün gazâle vâktidir*
 Vir hemân zerrîn kadehîle mey nevâle vâktidir
 Zîr-i ğabğabdan pey-â-pey şun piyâle vâktidir
 Bâ‘iş ü mest ü harâbı gâhî devr it gâhî iç*

III

Sâğar-ı gül-gün-ı şâfiñ vâktidir çüst eyleme*
 Zümre-i ‘uşşâka meyden himmeti pest eyleme
 Râh-ı rûh-efzâyı rinde vir tehî-dest eyleme
 Çok da ibrâm eyleyüp ehl-i dili mest eyleme
 Virme bezmi pîç-tâbı gâhî devr it gâhî iç*

IV

Zîr-dest-i Çîn-i milkin nergis-i cādū ile
 Al harâcı Hind-i haṭ ḥancer-i endāzū ile*
 Sîne-i fağfûrı çāk it çeng-i şeh-bāzū ile
 Hûn-ı mîñâyı revân it zûr-ı sîm-bāzū ile
 Rıtl-ı lâ‘l-i pür-ḥubâbı gâhî devr it gâhî iç

* 211 116a

* **Hâfız:** Bk. s 251.

* II/2 meydâna ‘ışkâ: meydân-ı ‘ışkâ DHFM

* II/5 Bâ‘iş ü mest: Bâ‘iş-i mest DHFM

* III/1 çüst: cest DHFM

* III/5 bezmi: bezme DHFM

* IV/2 Hind-i haṭ ḥancer-i endāzū: Hind-i haṭṭ-ı ḥancer-endāzū DHFM

V

Şerbet-i vaşlıñla vir teskîn hayret-dîdeye
 °Arz-ı mir'ât-ı cemâl it ibn-i hasret-dîdeye
 Baḡş-ı cân ol **Hâfız**-ı ğamgîn-i firḡat-dîdeye
 Câm-ı luṭfuñdan şunup **Tahsîn**-i miḡnet-dîdeye
 Eyleme cevri °azâbı gâhî devr it gâhî iç

212*

Hâfız*

GAZEL-İ MİŞÂLİ TAḤMİS-İ HÂFİZ
 Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

I

°Ayn-ı a°mâ merdüm-i âgâhı bilmez ḡandadır
 Kôrdür ol kim dosta ṭoġrı râhı bilmez ḡandadır
 °Azm-i dîdâr itmege hem-râhı bilmez ḡandadır*
 Bende-i °ışḡ olmayan ol şâhı bilmez ḡandadır
 Nefsin idrâk itmeyân Allâhı bilmez ḡandadır

II

Şâhid-i °ışḡıñ düşüp zencîr-i dâm-ı nâzına
 Mürġ-i göñlün şayd idüp sehlâ-yı çeşm-i bâzına
 Gûş-ı cân açup ḡaḡîḡat muṭribiniñ sâzına
 Vâḡıf olmazdan bugün esmâ-i külliñ râzına*
 Âdem ü Havvâ vü vechu'llâhı bilmez ḡandadır

III

Pîr elinden bir fenâ fi'llâh cāmın içmeyen
 Toḡm-ı °arıñ °arşa-i zilletde varın saçmayan
 Egnine miḡrâz-ı faḡr ile libâsın biçmeyen
 °°Urvetü'l-vüṡḡâ”¹⁰⁵ vü miskîniñ şırâṭın geçmeyen
 Cennet ü Adn ü sebîlu'llâhı bilmez ḡandadır

* 212 117a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* I/3 dîdâr: dildâr: DHFM

* II/4 bugün esmâ-i külliñ: bu kevn [ü] âsmân kilik DHFM

¹⁰⁵ °°Urvetü'l-vüṡḡâ”: Tamamı “Dinde zorlama yoktur. Doğruluk, sapıklıktan seçilip belli olmuştur. Kim şeytanı inkar edip Allah’a inanırsa, muhakkak ki o, kopmayan sağlam bir kulpa yapışmıştır. Allah işitendir, bilendir.” (Kur’an-ı Kerim, 2/256; Yılmaz, 1992: 157).

IV

İtmedi kim kuhl-ı vahdet birle çeşmin rüşinā
 Görmedi vechiñde tāb-ı nūr-ı “ve’ş-şemsü’đ-đuḥā”¹⁰⁶
 Olmadı esrār-ı ğayba āşinā ol muṭlaḳā
 Bilmeyān ruḥsārīñ er-Raḥmān “‘ale’l-‘arşistevā”¹⁰⁷
 Ma‘nī-i zāt u şifātu’llāhı bilmez ḳandadır

V

Nūr-ı ihlāş ile çeşmi cān-ı tenvīr itmeyen*
 Āb-ı tevḥīd ile ḳalbin pāk-i taṭhīr itmeyen*
 Sırr-ı “küntü kenz”¹⁰⁸ i bir bir sende taḳrīr itmeyān
 Cāvidānı nāme-i ḥüsnüñde tefsīr itmeyān
 Sırr-ı ‘arşullāhı faẓlullāhı bilmez ḳandadır

VI

Emri birle şol zamān Ḥaḳḳ virdi rūḥı Ādeme*
 Ser-fürü ḥayl-i melā’ik ṭurdu vech-i Ādeme
 Ol ki ta‘zīm itmeyüp itdi ğurūrı Ādeme
 Secde ḳılmadı kümel gibi vücūd-ı Ādeme
 Gör ne şeyṭandır ki beytu’llāhı bilmez ḳandadır

VII

Ḥānḳāh-ı “men ‘aref”¹⁰⁹ den Ḥāfızā ders almayān
 Perde-i vāriyyeti mir’āt-ı dilden silmeyān
 Vāḳıf-ı ma‘nā-yı nuṭḳ-ı “mā nefāḥtu”¹¹⁰ olmayān
 Vechu’llāhı Mişālī kendi vechin bilmeyān
 ‘Āşıḳ u ma‘şūḳ-ı ‘ışḳu’llāhı bilmez ḳandadır*

¹⁰⁶ “Ve’ş-şemsü’đ-đuḥā”: “Kuşluk vaktinin güneşi, Hz. Muhammed.” (Yılmaz, 1992: 149).

¹⁰⁷ “‘ale’l-‘arşistevā”: “(Emri) arş üzerine egemendir.” (Ra’d/2). Yüce Allah’ın sonsuz ve kudret hâkimiyeti, bütün yarattıkları emir ve idaresi altına aldığı, kâinatın O’nun tarafından yönetildiği ifade edilir (Yılmaz, 1992: 16).

* V/1 cān-ı tenvīr: cāy-ı tenvīr DHFM

* V/2 pāk-i taṭhīr: pāk ü taṭhīr DHFM

¹⁰⁸ “küntü kenz”: Tamamı “küntü kenzen mahfiyâ” olan ve “Ben gizli bir hazineydim.” anlamındaki hadis. Bu sözü, ünlü hadis bilginleri uydurma hadisler arasında gösterirler (Yılmaz, 1992: 98).

* VI/1 Emri: Emr DHFM

¹⁰⁹ “Men ‘arefe”: Tamamı “Men arefe nefsehû fekad arafe Rabbhû” olan ve “Kendini bilen Rabbi’ni bilir.” mealindeki hadîsten iktibas edilmiştir (Yılmaz, 1992: 122-123).

¹¹⁰ “mā nefāḥtu”: Tamamı “Bir zaman Rabb’in meleklere demişti: Ben kuru çamurdan, değişken balçıktan bir insan yaratacağım. Onu düzenleyip insan şekline koyduğum zaman ona secdeye kapanın!” (Kur’an-ı Kerim, Hicr/29) ayetinden iktibas edilmiştir.

* VII/5 ‘Āşıḳ u ma‘şūḳ-ı ‘ışḳu’llāhı: ‘Āşıḳ u ma‘şūḳ u ‘ışḳu’llāhı DHFM

213 **

Hâfız*

ĞAZEL-İ DERDLİ TAḤMİS-İ ḤÂFİZ

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

I

Zâhidâ ser-mest-i şahbâ-yı şafâ dirler bize
 °İşk-bâz-ı merd-i meydân-ı vefâ dirler bize
 Tâlib-i şâh-ı serîr-i “kul kefâ”¹¹¹ dirler bize
 °Âşık-ı şâdık muḥibb-i Muṣṭafâ dirler bize
 Derd ile ğayret-keş-i âl-i °abâ dirler bize

II

Nâciyüz heft-âd millet içre biz bir fırkayuz
 Pâk-dil pâkîze-ṭynet biz muḥabbet-perverüz
 Kûṭb-ı °âlem pîrimizdir pîşüvâ biz pey-revüz
 Bir gürûhuz şorsalar ey kavm kimlersiñüz*
 Tâbi°-i şâh-ı vilâyet Murṭazâ dirler bize

III

Münkir-i âl-i °abâ Ḥaḳdan cüdâdır bilmişüz
 Buğzu fi'llâh ile kıavs-i âhı biz de kıurmuşuz
 Sîne-i ḥaşma ḥadeng-i ta°nı muḥkem urmuşuz
 Sıdık ile tîğler çeküp a°dâya karşı kıurmuşuz*
 Ol sebebdan kavm-i Süfyân eşkıyâ dirler bize

IV

Ğüte-ḥôr-ı baḥr-i zevkiz dürrateyniñ °ışkına
 Neş°emend-i cām-ı şevkiz gonceteyniñ °ışkına
 Terk-i dünyâ terk-i terkiz kıurreteyniñ °ışkına
 Cân ile ser virmişüz bizler Ḥüseyniñ °ışkına
 Bende-i şâh-ı şehîd-i Kerbelâ dirler bize

* 213 118a

* Mecmuamızda yer alan III. bent DHFM’de IV. bent; IV. bent ise DHFM’de III. bent olarak yer almıştır.

* **Hâfız:** Bk. s 251.¹¹¹ “kul kefâ”: “Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah yeter de.” (Kur’an-ı Kerim, Ankebut/52) ayetinden iktibas edilmiştir.

* II/4 kimlersiñüz: sizler kimsiñiz: DHFM

* III/4 a°dâya: münkîre DHFM

V

Ol imāmeyn ezhereyn-i gülsitān-ı ferdidir
Hâfız-ı dil-dāde hemçün bülbül efgān-kerdirdir
 Cām-ı zehr-āmiz-i hicrān ile çehre zerdidir
Dertliyim derd-i derūnum hep yetimler derdidir
 Çek eliñ bizden tabībā bī-devā dirler bize

214*

Hâfız*

MÜSEDDDES-İ HÂFİZ-I MAR^c AŞİ^{*}
 Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

I

Ey gezān gâfil nedir zatıñdaki esrār-ı bil
^cÂrif ol “^cilme’l-yaķın”¹¹² envār-ı vech-i yârı bil
 Gel Hâlîl ol nār-ı “ışka cān atup gūlzārı bil
 Maḥv-ı şırfa baş ḳadem meydāna gir kim varı bil^{*}
Mazhar-ı esrār-ı ḳikmet seyyîd ü serdārı bil
Şāhib-i şimşîr-i ḳudret Ḳaydar-ı Kerrārı bil

II

Ḳaṭresin gir “ışka kim deryā-yı ^cummān olasıñ
 Zerresin ir kâna la^cl-i nāb u mercān olasıñ^{*}
 Maḥrem-i ḥalvet-sarāy-ı ḥāş-ı merdān olasıñ
 İster iseñ hem sezā-yı ḥūān-ı iḥsān olasıñ
Mazhar-ı esrār-ı ḳikmet seyyîd ü serdārı bil
Şāhib-i şimşîr-i ḳudret Ḳaydar-ı Kerrārı bil

III

Âdem ol bil sen seni kim cümleden âdem şeref
 Gevher-i yek-dāne âdem oldu bu ^câlem şadef
 Aḥsen-i şüretle geldi zāta cün Âdem ḥalef
 Aç gözüñ fehm eyle bir dem olmadan ^câlem telef
Mazhar-ı esrār-ı ḳikmet seyyîd ü serdārı bil
Şāhib-i şimşîr-i ḳudret Ḳaydar-ı Kerrārı bil

* 214 119a

* **Hâfız**: Bk. s 251.* MÜSEDDDES-İ HÂFİZ-I MAR^c AŞİ: MÜSEDDDES-İ DİĞER DHFM¹¹² “^cilme’l-yaķın”: “Kesin edinilmiş bilgi.” (Yılmaz, 1992: 77).

* I/4 Maḥv-ı şırfa: Maḥv şarfa DHFM

* I. II. III. IV. V. VI. VII/5 seyyîd ü serdārı: seyyîd-i serdārı DHFM

* II/2 la^cl-i nāb u mercān: la^cl-i nāb-ı mercān DHFM

IV

°Ayn-ı haḳla nüh-felek devvāra eyle bir naẓar
 Neyyireyn ü seb°a-i seyyār a eyle bir naẓar
 Rūz u şeb zulmet ziyā envāra eyle bir naẓar
 “Kāf u Nūn”¹¹³ dan mā-ḥaşal her vara eyle bir naẓar
Mazhar-ı esrār-ı ḥikmet seyyīd ü serdārı bil
Şāhib-i şimşīr-i kudret Ḥaydar-ı Kerrārı bil

V

°Ākıl ol gel sende yāhū ehl-i iz°ān olagör
 Ḳalma ḳayd-ı “lā”da bul “illā”yı °irfān olagör
 Zümre-i dānāda dāḥil kāmīl insān olagör
 Varını terk eyle küllī merd-i meydān olagör
Mazhar-ı esrār-ı ḥikmet seyyīd ü serdārı bil
Şāhib-i şimşīr-i kudret Ḥaydar-ı Kerrārı bil

VI

Cān u dilden eyle icrā şer°-i pāk-i serveri
 İntisāb it hem tarīḳa reh-nümā bil Ḥaydarı
 Muḳtedā isnā °aşer ol gezme sen gel serseri*
 Ḥānedāna ḳıl tevellā ol teberrādan berī
Mazhar-ı esrār-ı ḥikmet seyyīd ü serdārı bil
Şāhib-i şimşīr-i kudret Ḥaydar-ı Kerrārı bil

VII

Ṭālib ol tut merd-i muḥliş dāmenin iḳrāra yit
 Vāḳıf ol bāṭın yüzünden ma°nī-i güftāra yit
 Ma°rifet kesb eyle **Ḥāfız** dildeki dildāra yit
 Var ḥaḳīḳat ḳışverinde şāh olan ḥünkāra yit
Mazhar-ı esrār-ı ḥikmet seyyīd ü serdārı bil
Şāhib-i şimşīr-i kudret Ḥaydar-ı Kerrārı bil

¹¹³ “Kāf u Nūn”: Kevn olma kökünden türeme emir (kün: ol) çekimindeki iki ayrı ayrı okunuşudur. (Yılmaz, 1992: 89).

* VI/3 Muḳtedā: Muḳtedī DHFM

215*

Hâfız*

GAZEL-İ HÂFİZ

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 İçenler cur^c-a-i ı^cışk ı ebed mestân olur elbet
Bulunmaz bir dem ârâmı cihân devrân olur elbet
- 2 Vişâl-i yâre tâlibler fedâ-yı cân ider evvel
Bu yolda terk iden varın kerem-şâyân olur elbet
- 3 Bu kevn-i lâ-mekân içre gören “^cayne’l-yâķın”¹¹⁴ yâr in
Derûnı nûr-ı vaķdetle ıolup raķşân olur elbet
- 4 Hâķıķat bî-başar a^cmâ gezen bîhûde ģafiller
O ^câlî bezm-i kübrâda yine nâdân olur elbet
- 5 Tecellî sırrına maķhar olan **Hâfız** nider dehri
Sivâ jengârını dilden silüp ^curyân olur elbet

216*

Hâfız*

GAZEL-İ HÂFİZ

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Geç gönûl sevdâdan el çek âh u zârın hep ^cabeş
Dökme gel bîhûde gözden eşk-bârın hep ^cabeş
- 2 Bî-vefâ aldanma dehrin çehre-i gül rengine
Tîz gider elden bu bağ-ı gül-^cizârın hep ^cabeş
- 3 ^cÂrif iseñ baķ hezâr-ı hûb-nevâdan ^cibret al
Behre-yâb olmaz devâm-ı rûzgârın hep ^cabeş
- 4 Çekme ķahrın gülistânın hâra minnet olmasun
Nâr-ı ^cışķa yaķma cân u dil-figârın hep ^cabeş*

* 215 120a

* **Hâfız:** Bk. s 251.¹¹⁴ “^cayne’l-yâķın”: Tamamı “Sonra onu gözünüzle apaķık göreceksiniz.” (Kur’an-ı Kerim, Tekâsür/7) ayetinden iktibas edilmiştir.

* 216 120b

* **Hâfız:** Bk. s 251.

* 4(b) cân u dil-figârın: cân-ı dil-figârın DHFM

- 5 **Hâfızâ** Ferhâd u Kays kâm-yâb olmuş mı hîç *
Yâr için ağyâra bunca i'tibârîñ hep °abes

217*

Hâfız*

GAZEL-İ HÂFİZ

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Ey birâder evvelâ olsun selâm-ı Hakk saña
Şâniyen aḥbâba cümle kıl edâ benden yaña
- 2 Luṭf idüp teftîş iderseñ ḥâlimiz ğam çekme hîç
Ḥamdü'lillâh şîḥḥat üzredir vücûdum dâ'imâ
- 3 Yüz tûṭup dergâh-ı Hakkâ rûz u şeb dil-ḥ'âhımız
Yok temennâımız cemâliñ rû'yetinden mâ-°adâ
- 4 Bu recâmız ol Mucîbü's-sâ'ilîn itsün kabûl
Ḥürmetiyçün Faḥr-i °âlem hem Resûl-i kibriyâ
- 5 Her işiñ tevfiḳine Bârî refiḳ itsün müdâm
Ref° idüp bu çarḥ-ı dünüñ her belâsın **Hâfızâ**

218*

Hâfız*

GAZEL-İ HÂFİZ

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Çok temâşâ dil-rübâ itdim vefâ yok görmedim
Bâĝ-ı dehre seyr kıldım hîç şafâ yok görmedim
- 2 Ehl-i dil şâḥib-vefâ bir câna irsem bî-riyâ
Eylerim cânım fedâ çün pâyına yok görmedim
- 3 Dil temennâ vaşl-ı cânân itmeden ğâfil degil
Niçe demler geçdi ammâ bir °aṭâ yok görmedim

* 5(a) Ferhâd u Kays: Ferhâd hem Kays DHFM

* 217 120b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* 218 121a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

- 4 Bend olup teslīm-i cān itdim tevekkül bābına
Bu taraftan ğayrı ben bir mültecā yok görmedim
- 5 Herkese hālince feyz-i Hakk müyesserdir velī
Hâfızāsā nā-tüvān u bī-nevā yok görmedim

219*

Hâfız*

GAZEL-İ FÂRİSİ

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Fe^cülün

- 1 Çi-râ mey bā-semen-sīmā ne-nüşī
Ki cām-ı hüzn-i ^cālem-râ ne-nüşī
- 2 Ne-nüşī ger der-în-dem bâdeî-râ
Bī dān ender çünān ferdā ne-nüşī
- 3 Keşîdî ğuşsa-i devr-i zamāne
Eger rāh-ı ferāh-baḥşā ne-nüşī
- 4 Benāmî-zed çünîn sākî ki der-dest
Şude ez-dest-i ū şaḥbā ne-nüşī
- 5 Bi-gū ān dil-berî şîrîn-dehān-râ
Be-**Hâfız** dih tü er bā-mā ne-nüşī

220*

Hâfız*

GAZEL-İ HÂFİZ

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 ^cIşk içinde Kays ile Ferhāda beñzetmeñ beni
Her belā-keş ^cāşık-ı nā-şāda beñzetmeñ beni
- 2 Nār-ı ğamda yanaram pervāneveş itmem şadā
Bī-taḥammül bülbul-i ber-bāda beñzetmeñ beni

* 219 121b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* 220 121b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

- 3 Hicirden biñ dāğı var sīnemde pūnhān lāleveş*
Rāḥat-efzā ğonca-ı nev-zāda beñzetmeñ beni
- 4 Bī-kerān bār-ı miḥen çekmekle бүkdüm kāmetim
Ol şanevber servī-i āzāda beñzetmeñ beni
- 5 Dil ıtarabdan itdigi nālišleri her şubḥu vü gāh*
Derd-i ıışkdan ıacz ile feryāda beñzetmeñ beni
- 6 Şāh-bāz-ı ıışk ile sīmurğ-ı kām itdim şikār
ıAkl-ı dāmın kırmış ol şayyāda beñzetmeñ beni
- 7 **Ḥāfız**ā oldum mezellet ıarşasında nāmıdār
Öyle geçmiş ıāşıq-ı bī-āda beñzetmeñ beni

221*

Ḥāfız*

ĞAZEL-İ ḤĀFİZ

Fāıilātün/Fāıilātün/Fāıilātün/Fāıilün

- 1 Şerbet-i laıı-i nigār in şehd ü şekerden leziz
Büy-ı zülf-i pıç-tābı müşk ü ıanberden leziz
- 2 Nār-ı hicr ile yanup dil-teşne sīne sūzılar*
Şorsa laılin ol periniñ zevk-i Kevşerden leziz
- 3 Gülşen-i ḥüsnünden olur bağ-ı ıālem şermisār
Ğonçe-i ruḥsārı ḥoş-bū verd-i aḥmerden leziz
- 4 Kāmetin ḥam itdi serviler çemende reşkiden*
Göricek reftārını şimsād u ıarıardan leziz
- 5 **Ḥāfız** ister her zamān ol şivekārın vuşlatı*
Lā-cerem vaşlı anın Firdevs-i ḥoş-terden leziz

* 3(a) dāğı: dāğ DHFM

* 5(a) şubḥu vü gāh: şubḥgāh DHFM

* 221 122a

* **Ḥāfız**: Bk. s 251.

* 2(a) sūzılar: sūzlar DHFM

* 4(a) reşkiden: reşkden DHFM

* 5(a) vuşlatı: vaşlını DHFM

222*

Hâfız*

ĞAZEL-İ HÂFİZ

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Ezelî mest-i vücūdım kadeh-i ʿışk ile mest*
Dükeli cüş-ı hürüşım heves-i ʿışk ile mest*
- 2 İdeli pîr-i harâbât bize hoş nazarı
Kemer-i rindi kuşandık eşer-i ʿışk ile mest*
- 3 Şunalı bezm-i elestîñ meyini sâkî-i ʿışk
Gözedir dîdelerim meykede-i ʿışk ile mest
- 4 Harem-i hâş-ı sarâyıñ biz iken merd-i hâş
Başarız kâh-ı cihâna kadem-i ʿışk ile mest
- 5 Görelî tırra-i zülf-i siyehinde şîvesin
Uçurup mürğ-i dili perveze-i ʿışk ile mest
- 6 Açılup bezm-i ma^cânî içeriz cür^camızı
Çekeriz nağme-i yâ Hû hemek-i ʿışk ile mest
- 7 Güzerin mesti görüp **Hâfız**a mahmûr dime*
Mey-i vahdet ile ez-meykede-i ʿışk ile mest

223*

Hâfız*

ĞAZEL-İ HÂFİZ

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 ʿışka yanmak bülbüle gülzâr u gül-terden garaž
Büy-ı vahdet şemme-i gîsû-yı dil-berden garaž

* 222 122b

* **Hâfız:** Bk. s 251.

* 1(a) Ezelî mest-i vücūdım: Ezelî mest-i vücūdım DHFM

* 1(b) cüş-ı hürüşım: cüş u hürüşım DHFM

* 2(b) Kemer-i rindi: Kemer-i rind DHFM

* 7(a) mesti: mest DHFM

* 223 123a

* **Hâfız:** Bk. s 251.

- 2 Kadd-i hūbān oldu Firdevs içre Tūbādan murād
Cām-ı rü'yet 'ārifāne ke's-i Kevşerden ğaraż
- 3 'Ākıl ol gel kalma kayd-ı "lā"da bul "illā"yı kim
Zātı bilmekdir murād esmāyı ezberden ğaraż*
- 4 Nüh-felek pervāneveş dönmekde şem'ci vaḥdete
Şū'le-i nūr-ı ḥaḳīḳat şems-i enverden ğaraż
- 5 Kānde görseñ bir şanem kıl secde ey zāhid aña
Kim anıñ ebrūsıdır mihrāb u minberden ğaraż
- 6 Bir tavāf-ı Ka'be çün şarf itme naḳd-i 'ömriñi
Dil be-dest-āver ki oldur ḥacc-ı ekberden ğaraż
- 7 Nüşa-i kübrā vü 'ālem mecma'ıdır **Hâfız**
Bu vücūd-ı ādem oldur ferd-i cevherden ğaraż

224*

Hâfız*

ĞAZEL-İ HÂFİZ

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 'Āşık ın her dem dili yanup kebāb olmak gerek
Eşk-i çeşmi ḳan ile çün la'l-i nāb olmak gerek
- 2 Rūz u şeb ḥālî ḥayālî 'arız-ı dildār ile*
Gāhi 'aḳıl gāhi ser-mest-i ḥarāb olmak gerek*
- 3 Gülşen-i ḡam içre feryād eyleyüp şeydā gibi
Naḡme-i āhı heme çeng ü rübāb olmak gerek
- 4 Gün-be-gün müzdād olup Mecnūn gibi efsāneyi
Ser-güzeşt-i 'āleme bir ḥoş kitāb olmak gerek
- 5 **Hâfız** irmek dilerseñ vaşlına yārîñ eger
Cānı teslīm eyleyüp cismiñ türāb olmak gerek*

* 3(b) Zātı: Zāt[1] DHFM

* 224 123b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* 2(a) ḥālî: ḥāl[i] DHFM

* 2(b) Gāhi: Gāh DHFM/ gāhi: gāh DHFM

225*

Hâfız*

ĞAZEL-İ HÂFİZ

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Sırr-ı haṭṭ-ı yârı her dem şerḥ iden °aşıklarız*
Añlayan °ilm-i rumûzı nokṭadan °arifleriz
- 2 Dime zâhid bize bilmez dört kitâbın nüktesin
Zâhir ü bâṭın ma°ânî sırrına vâkıflarız
- 3 Biz hümâm-ı sâkin-i ḫalvet-serâyız kılma şek
Maḫḫar-ı sırr-ı ḫaḫîḫat zümre-i nâzifleriz
- 4 Bülbul-i °ışkız ma°ârif bâğıdır seyrânımız
Ol beḫâ gülzârın eyler medḫini vâşıflarız
- 5 Kûh-ı milki varıben ṭop °ışk ile idüp ḫarâb*
Merd-i ḫâş olmuş fenâ faḫr eyleyân ṭa°ifleriz
- 6 Ḳahr u luṭf-ı yârı bir bilmiş cihânda zerrece*
Miḫnet ü renc-i sivâdan ölmeyân ṭa°ifleriz
- 7 **Hâfızâ** bu nuṭḫ ile °arif olan merdâneye
Kenz-i esrâr-ı nihânın dürrini °aṭıflarız

226*

Hâfız*

ĞAZEL-İ HÂFİZ

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Bî-vefâ yâr ile ülfet ister olsun olmasun
Birdürür vuşlatla firḫat ister olsun olmasun

* 5(b) Cânı: Cân[ı] DHFM

* 225 124a

* **Hâfız:** Bk. s 251.

* 1(a) °aşıklarız: kâşifleriz DHFM

* 5(a) ṭop °ışkile: ṭop-ı °ışk ile DHFM

* 6(a) luṭf-ı yârı: luṭf-ı yâr[ı] DHFM

* 226 124a

* **Hâfız:** Bk. s 251.

- 2 Şimdi mest-i bâde-i hasretdurur tıfl-ı gönül
Sâkıyâ ol cām-ı vuşlat ister olsun olmasun
- 3 Bağlıdır dervāze-i şehir-i muhabbet girmege
Sen tegi bed-kîşe fırsat ister olsun olmasun
- 4 Pâki gevher olmayan bilmez nedir dil kadrini*
Öyle bed-kâr ile rûyet ister olsun olmasun
- 5 Bir vefâdır **Hâfız** dildârdan maşşad hemân*
Nağş-ı zîbâ hüsn-i şüret ister olsun olmasun

227*

Hâfız*

GAZEL-İ HÂFİZ

Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlün

- 1 Şâh iken bir şûha bâcîs dil gedâ-meşreb gezer
Hırka-püş abdâl-şüret ber-fenâ-meşreb gezer
- 2 Çün hezâr vaqt-i şehir feryâd u efgân eylemez
Çünkü vaşl-ı yâre her dem âşinâ-meşreb gezer
- 3 Bir görüp bu çarh-ı dünun şâdını nâ-şâdını
Şîve-i hükm-i kazâya çün rızâ-meşreb gezer
- 4 °Işk derdin güç görüp itmez temennâ-yı devâ
Ser-fürû itmez cihâna bî-riyâ-meşreb gezer
- 5 Hâk-nümâdır çünki **Hâfız** hüsn-i yâre seyr ile
Anın için mâîli her dil-rübâ-meşreb gezer

* 4(a) Pâki gevher: Pâk-gevher DHFM

* 5(a) Bir vefâdır: Ber-vefâdır DHFM

* 227 124b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

228*

Hâfız*

ĞAZEL-İ HÂFİZ

- 1 Hâsret ile cism ü cânım nâ-tüvân itdiñ meded
İki çeşmim rûz u şeb tâ hûn-feşân itdiñ meded
- 2 Bî-ķarârım ııřķ ile bir laħzâ râħat yok baña
Âh u nâlim ey felek ber âsumân itdiñ meded*
- 3 Rişte-i tâbım şikeste bî-mecâlim şöyle kim
Tîr-i ķahra sînemi her dem nişân itdiñ meded
- 4 Rûz u şeb destimde câm-ı zehri nûş itmekdeyim*
Raħma gel ey bî-mürüvvet ĝayrı ķan itdiñ meded
- 5 Kâmiyâb olmaķda  alem s -be-s  şâh u gedâ
Bî-nevâ bu **Hâfız**ı pes her zamân itdiñ meded

229*

Hâfız*

ĞAZEL-İ HÂFİZ

Mefâ il n/Mefâ il n/Mefâ il n/Mefâ il n

- 1 Çıkup kürs de daħl itdi bugün peymâneyi vâ iz
Dırâz itdi birâz bîh dece efsâneyi vâ iz
- 2 şanasın mâlik-i düzaħdurur ol řaħř-ı bed-ķehre
Atar n râna ser-tâ-ser ķamu rindâneyi vâ iz
- 3 Eger bir c r a n ş itdirse sâķ  lâ l-i nâbından
Bil r ol dem ne ĥâletdir meyi mey-ĥâneyi vâ iz
- 4 Riyâ câmiyla ser-mest   ĥarâb olmuş iken kendi
G r p g m-râh  dir mecz b olan mestâneyi vâ iz

* 228 125a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* 2(b) ber: bir DHFM

* 4(a) câm-ı zehri: câm-ı zehr DHFM

* 229 125a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

- 5 Olup ğavvāş-ı baħr-ı ʿiṣk bulmaz cevher-i zātın*
Şanur bir ħurde-i mīnā görüp dūr-dāneyi vāʿiz
- 6 Libās-ı zerķ ile ser-tā-ķadem cismin idüp telvīs
Mülevveş eylemiş ol kürsī-i merdāneyi vāʿiz
- 7 Ħayāl eyler ki ħālī ħāne-i ķalbi gibi **Ħāfız**
Niçe gencīneye mālīk olan virāneyi vāʿiz

230*

Ħāfız*

ĠAZEL-İ ĦĀFİZ

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

- 1 Dāne dāne ħaddīn üzre ħāl mı yā ʿanber midir
Deste deste kākiliñ sūnbül mı yā gülder midir
- 2 Lāl olur güftāra gelseñ bülbül-i şīrīn-dihen
Lebleriñ cām-ı muşaffā bal mı yā sükker midir
- 3 Cān-fezā gülzār-ı ħüsnūñ gülleri üşküfte hep
Rengini bilmem ki cānā al mı yā aħmer midir
- 4 Ġamze-i ħūn-rīz-i çeşmiñ Ķahramān-ı ʿaşrdır
Sū-be-sū çalmaķda seyfin Zāl mı yā Ejder midir
- 5 Beste dil zencīr-i zülfe mübtelādır neylesün
Ħāfız-ı bī-çāre yāre ķul mı yā kemter midir

231*

Ħāfız*

ĠAZEL-İ ĦĀFİZ

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

- 1 Mürġ-i göñlüm tā ezel gülzār-ı ʿiṣkīñ bülbüli
Bülbül-i şeydāsıdır her ķanda görse bir güli

* 5(a) bulmaz: bulamaz DHFM

* 230 125b

* **Ħāfız**: Bk. s 251.

* 231 126a

* **Ħāfız**: Bk. s 251.

- 2 Bir gülün sevdâsıdır âşüfte-ḥâl eyler meni
Tâ çıkar eflâke her dem nağme-sâzın gulguli
- 3 Ğulgule şaldı cihâna tûṭi-i ṭabım çeküp
Âhı yâd itdikçe târ-ı zülf-i yâr-ı sünbülü*
- 4 Sünbüle baş egdirir servi düşer yüz yirlere
Arz iderse bâğa cânân büy-ı ḥadd-i gülgüli
- 5 Gülgülü rüyundan almış gonce-i hoş rengini
Bî-revâc eyler abîr-i Çini ḥâl-i filfili*
- 6 Filfili bir dâne-i dâm-ı belâdır aşıkça
Kayd olur kim nûş iderse câm-ı ışkdan bir müli
- 7 Bir mül-i neşet-fezârin kana kana **Hâfız***
Hiç hemân merdâne sür meydân-ı ışkâ düldülü*

232*

Hâfız*

GAZEL-İ HÂFİZ

Fâilâtün/Fâilâtün/Fâilâtün/Fâilün

- 1 Kankı bâğın sen gibi bir gonçe-i ḥandânı var
Kankı gülde men gibi bir bûlbülün nâlânı var
- 2 Dil şikâr itmekde mâhir çeşm-i mestim sen gibi
Kankı bâzın pençe-i ḥûn-rîz-i bî-âmânı var
- 3 Tâze tâze ḥançer-i ışkılâ cânâ men gibi
Kankı aşık sînesinde zaḥm-ı bî-pâyânı var
- 4 Bezmgâh-ı dil-sitânda şu'le-baḥşâ sen gibi
Kankı mâhın meclis-ârâ ṭalât-ı raḥşânı var
- 5 Esb-i ışkâ çün süvâr olmuş cihânda men gibi
Kankı merdin arşa-i miḥnetde bir cevânı var

* 3(b) Âhı yâd: Âh u yâd DHFM

* 5(b) Çini: Çin[i] DHFM

* 7(a) fezârin: fezâdan DHFM

* 7(b) Hiç: İç DHFM

* 232 126b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

- 6 Ey fūrūġ-ı mäh-ı ħüsn-i  ālem-ārā sen gibi
  anķı ŗūĥıñ her zamān biñ dil-rübā bir ānı var
- 7 Gerçi çok dildāra lāf-ı  ıŗk uranlar men gibi
  anķı **Hāfız** ŗıdķ ile rāhıñda cān  urbānı var

233*

Hāfız*

 AZEL-İ  ĀFİZ

Fā ilāt n/Fā ilāt n/Fā ilāt n/Fā il n

- 1 Dil-berā devriñde men tek dil-figār olmuŗ mı var
 Bāġ-ı ġamda  andel b-i nāle-kār olmuŗ mı var
- 2 Z lf-i p  - -p  -i m  k-efŗān  a ber-dār olup
 M rġ-i ŗeb- v zveŗ t  ŗub a z r olmuŗ mı var*
- 3 L f-ı da v -yı mu abbet eyley n  okdur vel 
 Na d-i c n  r h-ı  ıŗkıñda niŗ r olmuŗ mı var
- 4 Kim d   p kuhs r-ı derde l leveŗ z r u niz r
  teŗ-i  h ile dilde d ġd r olmuŗ mı var
- 5  an er-i zehr- b-ı hicriñle dil- r  derdmend
H f z s  dilde za mı ŗad-hez r olmuŗ mı var

234*

H f z*

 AZEL-İ  ĀFİZ

F  il t n/F  il t n/F  il t n/F  il n

- 1 Dil-niy z eyler o r hib-deyr ile  lfet  ıla
 Hem o ŗem -i t b-ı bezm- r  ile r  yet  ıla
- 2 G h mec z  g h  a   kat r zını ibr z id p*
 B lb l s  ba ŗ-ı g lden remz ile ŗo bet  ıla

* 233 127a

* **H f z**: Bk. s 251.

* 2(b) ŗub a: ŗub  DHFM

* 234 127a

* **H f z**: Bk. s 251.

* 2(a) G h mec z  g h  a   kat r zını: G h mec z u g h  a   kat r zını DHFM

- 3 Per yakup pervâne-meşreb şem'e cânın virdigin
İderek tefhîm aña dildâr ile halvet kıla
- 4 °İşk-ı Leylâdan murâdın Mecnûnıñ takrîr idüp
Mâ-cerâ-yı ser-güzeştin naql ile nisbet kıla
- 5 Himmet-i pîr ile **Hâfız** dil-fürûzıñ maqşadı
Ol hümâ gül turreyi bir hâl ile der-dest kıla

235*

Hâfız*

ĞAZEL-İ HÂFİZ

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Göstürür hod-bînlîk bu tarz-ı eṭvârıñ seniñ
Neş'e virmez bezm-i ehl-i dilde reftârıñ seniñ
- 2 Çün şadâ-yı zâğ-ı zîst-endâm-mânend ey püser
Derd-i ser virmekdedir aḥbâba güftârıñ seniñ
- 3 Gerçi sen nev-reste bir gül-destesin ammâ ne sûd
Virmese bûy-ı keder bu ḡonçe ruḥsârıñ seniñ
- 4 Olma gel naḥvet-nümâ bu tâzelik eyyâmına
Rûzigâr eyler perîşân birgün ezhârıñ seniñ
- 5 Gül-°izârıñ seyr iderdi pâk-dil üftâdeler
Olmasa ḥâṭır-şiken bu ṭab°-ı bed-kârıñ seniñ
- 6 Vaşla ruḥşat virmediñ bûlbûl-şıfat °aşıklara
Lâne-i bûm olsa yegdur ḥüsn-i gülzârıñ seniñ
- 7 Telḥ-terdir mîve-i vaşlıñ mizâc-ı **Hâfız**a
Ḳurısun bâd-ı ḥazândan naḥl-i ber-dârıñ seniñ

* 235 127b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

236*

Hâfız*

ĞAZEL-İ HÂFİZ

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Cevr-i bî-ḥaddiñle cānā dil-figār itdiñ beni
Sen de men tek zār ol ey āfet ki zār itdiñ beni
- 2 Miḥnet-i hicriñle giryān oldu çeşmim öyle kim*
Ġarḳa-i siyl-āb-ı eşk-i bî-ḳarār itdiñ beni
- 3 Bir nigāh-ı düzd ile alup deli dīvāneyi*
Hem-ser-i Mecnūn idüp şahrā-güzār itdiñ beni
- 4 Ey büt-i bî-raḥmı her bî-derde dermān eylediñ*
Ḥançer-i zehr-āb-ı ğamla zaḥmdār itdiñ beni
- 5 Bî-vefā aġyārı bir gül-deste tek aldıñ ele
Ḥōr idüp ancaḳ ğubār-ı reh-güzār itdiñ beni
- 6 ^cArz idüp ruḥsār-ı sīmīniñde ḥālīñ noḳtasın
Merkez-i sevdāda bir pergār-ı kār itdiñ beni
- 7 **Hâfız**-ı bāġ-ı belā vü firḳatiñde subḥ u şām
Bülbül-i āşüfte-ḥāl ü nālekār itdiñ beni

237*

Hâfız*

ĞAZEL-İ HÂFİZ

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Bu leṭāfet bezme bilmem sāġar-ı pür-demde mi
Bu şafā rindāna yoḥsā sāḳı-i gül-femde mi

* 236 128a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* 2(a) Miḥnet-i hicriñle: Miḥnet ü hecriñle DHFM / öyle: şöyle DHFM

* 3(a) alup deli dīvāneyi: aldın dil-i dīvāneyi DHFM

* 4(a) bî-raḥmı: bî-raḥm DHFM

* 237 128b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

- 2 Bu ne hengâm-ı neşât-âver ki bu üftâdeler
Zevk-yâb oldu pey-â-pey nûş idüp bu demde mi
- 3 Bu ne şahbâ kim getürdi rakşa bezm ehlin °aceb
Meyde mi bu neş°e yâ mey bahş iden merdümde mi
- 4 Bu meşâm-ı cânı ta°tîr eyleyân bu sâkiyâ
Sünbül-i zülfünde mi yâ kâkil-i derhemde mi
- 5 Bu ne hâlet bu ne faşl-ı dil-güşâ bu dem ne dem
Görmemiş kimse bu resme cân-fezâ hurrem demi
- 6 Bu ne keyfiyyet ki gûyâ oldılar dem-besteler
Nağme-sâz olmakda oldu °andelîbîn hem-demi
- 7 Bu dem-i ferruḥde **Hâfız** kalmadı âşârı hem*
°Aşık-ı ğam-dîdeler şâd oldu gitdi ğam demi

238*

Hâfız*

GAZEL-İ HÂFİZ

Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün

- 1 Ne gülşen gülşen-i ḥüsnün gülünce gülgülün artar
Açıldıkça gül-i rüyuñ figânı bülbülün artar
- 2 Bizetmiş kâkiliñ bağ-ı cemâliñ gûne-gün ḥoş-bû
Toķundukça şabâ nergis şakır gül sünbülün artar
- 3 Nezâketle gelüp güftâra tûtî gibi gûyâ ol
Ḥayât-efzâ olup câm-ı lebîn çün mülmülün artar
- 4 Saçılmış cân-fezâdır büseye ḥâl-i semen-bûlar
Neşât için dil-i °uşşâka bûy-ı filfiliñ artar
- 5 Ne kâdir medḥine **Hâfız** ne bir °Urfî gibi faḥḥâr
Gönül şeydâ olup ancak nevâ vü gülgülün artar

* 7(a) dem-i ferruḥde: dem-i ferḥunde DHFM

* 238 129a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

239*

Hâfız*

ĞAZEL-İ HÂFİZ

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Gülşen-i hikmetde toğdı şimdi bir gül bî-bedel
Bü şaçar şebbûları mânend-i sünbül bî-bedel
- 2 Mest ü hayrân eyledi nergisleri hoş-bü ile
Tuḥfe-i bâğ-ı İremden ḥâl-i filfil bî-bedel*
- 3 Yâsemîn ruḥsârına mânend lâle la^cline
Gül-^cizârı tâze-ter bir verd-i gülgül bî-bedel
- 4 Dilleri bâğ-ı letâfet nağme-sâzı mürğidür
Bâğ-ı dehr içre şanasın mişl-i bülbül bî-bedel
- 5 Şerbet-i ^cişkıyla **Hâfız** dil-şafâ bulmağdadır
Çeşme-i ḥayvân leb-i cân-baḥşı çün mül bî-bedel

240*

Hâfız*

ĞAZEL-İ HÂFİZ

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Bâğ-ı ḥüsnüñ var iken gülzâra kim eyler heves
Gül-ruḥundan özge bir ezhâra kim eyler heves
- 2 Sen ḥıram itdikçe cânâ gülsitân-ı şîvede
Bu çemende serv-i bî-reftâra kim eyler heves
- 3 Güş ider mi ^candelîbîñ nağmesin vaḳt-i seḥer
Sen mişâli tûtî-i hoş-güftâra kim eyler heves*
- 4 Ârzümend-i şarâb-ı şâf-ı Firdevs olmaz ol
Cân-fezâ bu la^cl-i sükker-bâra kim eyler heves

* 239 129b

* **Hâfız:** Bk. s 251.

* 2(b) Tuḥfe-i bâğ-ı İremden: Tuḥfe-i bâğ-ı İremdir DHFM

* 240 129b

* **Hâfız:** Bk. s 251.

* 3(b) mişâli: mişâl DHFM

- 5 Cennet u ħūrī vişālinden ider kaç-ı tāmā^c
Hâfızāsā sen gibi dildāra kim eyler heves

241^{*}

Hâfız^{*}

ĞAZEL-İ HÂFİZ

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Bu ne āfet kim bu resme kec-külāh eyler geçer
 Zīr-i fesden çeşm-i cādū nīm-nigāh eyler geçer
- 2 Dīdesi ġaret-ger-i sāmān-ı ehl-i ıışkıdır
 Gördiği üftāde kārın āh u vāh eyler geçer
- 3 Lā-cerem çıkmış gönüller milkini yağmāya kim
 Hüsrevāne böyle her sū ħükm-i şāh eyler geçer
- 4 Başıma itdi belā zindānı rūşen ʿālem i
 Hālīmī zūlf-i siyāhı tek siyāh eyler geçer
- 5 Ğamzesin cellādı şüret cān-sitān itmiş hemān^{*}
Hâfız-ı bī-çāresi ʿömrin tebāh eyler geçer

242^{*}

Hâfız^{*}

ĞAZEL-İ HÂFİZ

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Seyr ider ruhsārīnı gülzār-ı gülderden geçer^{*}
 Nāfe-i ħālīn gören sevdā-yı ʿanberden geçer
- 2 Yād ider mi selsebīli lebleriñ zevķin bilen
 La^cliñi nūş eyleyen şahbā-yı Kevşerden geçer
- 3 Ravza-i sīneñ temāşā eyleyān ʿāşıqlarıñ
 Ārzü-yı cennet ü servi şanevberden geçer^{*}

^{*} 241 130a

^{*} **Hâfız**: Bk. s 251.

^{*} 5(a) cellādı: cellād DHFM

^{*} 242 130b

^{*} **Hâfız**: Bk. s 251.

^{*} 1(a) Seyr ider: Seyr iden DHFM

244*

Hâfız*

GAZEL-İ HÂFİZ

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Meni bülbül gibi zâra koyup hayrân iden bu haţ
Meni pervâneveş nâra yakup sûzân iden bu haţ
- 2 Göñül meftündür bûy-ı semensâ zülfüne ammâ
Meni Manşûrî tek dâra çeküp ber-dâr iden bu haţ
- 3 Degil bîhûde feryâd u figânım tâ seher her şeb
Hubâb-ı eşk-i gül-günım döküp giryân iden bu haţ
- 4 Bugün âbâd-ı iklîm-i cününım ışk-ı Leylâda
Beni Mecnûn gibi devvâr idüp cevân iden bu haţ
- 5 Gözüm kan ağlayup hâlim perîşân oldığı **Hâfız**
Dili pür-zağm-ı bîmâre idüp nâlân iden bu haţ

245*

Hâfız*

GAZEL-İ HÂFİZ

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Ey şeh-i şevket-nümâ geldiñ şafâ hoş-âmedî
Çün meh-i pertev-fezâ geldiñ şafâ hoş-âmedî
- 2 Âfitâb-ı tal'atından rûşen oldı hâneler
Ehl-i diller hâtır buldı cilâ hoş-âmedî
- 3 Mağdem-i pâkiñ şafâ-bağş oldı tîre-dillere
Çeşm-i cânım mübtelâ oldı ziyâ hoş-âmedî*
- 4 Hâk-i pâyın ehl-i diller kuhl-i çeşm itse sezâ
Lâ-cerem andan gelür bûy-ı vefâ hoş-âmedî

* 244 131a

* **Hâfız:** Bk. s 251.

* 245 131b

* **Hâfız:** Bk. s 251.

* 3(b) Çeşm-i cânım mübtelâ oldı: Çeşm-i cân-ı mübtelâ aldı DHFM

- 5 Güşe-i hicriñde gönölüm bülbülü ebkem iken
Oldı şevkiñle hezâr-ı hoş-nevâ hoş-âmedî
- 6 Var hevâ-yı vaşl-ı dilde lîk yok bende mecâl*
Kurb-ı şâhâ varamaz çünkim gedâ hoş-âmedî
- 7 Gonce-i hüsnüñ temâşâsı temennâsında tâ
Hâfız eyler zârı her şubh u mesâ hoş-âmedî*

246*

Hâfız*

GAZEL-İ HÂFİZ

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Şâh-ı ışkım şehr-i ğamdır tahtgâh-ı servetim
Âteş-i ışkımdurur başımda tâc-ı rif'atım
- 2 Leşkerim hayl-i hayâl-i ârız-ı dildârdır
Dûd u âh-ı cân-fürûzumdur livâ-yı re'fetim*
- 3 Miñnet iklîminde şimdi çalınur nâlim kûsı
Her tarafda söylenür evşâf-ı şân u şevketim
- 4 Kays-ı vaktim deşt-i sevdâdır güzergâhım bugün
Câme-i zillet şehâ egnimde fâhîr kisvetim
- 5 Şâhid-i hayret şeb-i firkatde sâķî bezmime
Zehri kahr-ı çarhıdır câm içre şehd ü şerbetim*
- 6 Gerçi bir mûr-ı za'îfîm dîde-i zühhâdda
Hamdülü'llâh ehl-i rindân içre vardır şöhetim
- 7 Çün fezâ-yı ışkda Mecnûn-meşreb **Hâfızâ**
Çalarım ben kûs-ı ışkı tâ geçince nevbetim

* 6(a) hevâ-yı vaşl-ı dilde: hevâ-yı vaşl dilde DHFM

* 7(b) zârı: zâr DHFM

* 246 132a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* 2(b) Dûd u âh-ı cân-fürûzumdur: Dûd-ı âh-ı cân-fürûzumdur DHFM

* 5(b) Zehri kahr-ı çarhıdır: Zehr ü kahr-ı çarhıdır DHFM

247*

Hâfız*

ĞAZEL-İ HÂFİZ

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Āhu kim bir ğonca sevdāsında oldum ^candelīb*
^cAndelīb oldum velī hār oldı bir müşkil raķīb
- 2 Ol raķīb-i bed-menişle hem-dem ü hem-rāz olup*
İmtinā^c eyler baña bir laḥza gül olmaz ḡarīb
- 3 Gül ḡarīb oldukça ḡāra ben reh-i ḡasret tutup
Tā diyār-ı hicrde ḡam-nāk ḡaldım ben ḡarīb
- 4 Ben ḡarīb-i bī-nevā bī-māye bī-kes dem-be-dem
Dem-be-dem devr eyleyüp itdim temānnā-yı naşīb
- 5 Çün naşībim derd-i bī-dermān-ı ^cışķ-ı yār imiş
Bilmeyüp bīhūde oldum ārzūmend-i ṭabīb
- 6 Her ṭabīb-i ḡazīḡa ^carż eyledimse derdimi
Didi ey bī-çāre çāre eylemez illā ḡabīb
- 7 Yā ḡabīb itdiñ bu **Hâfız** derdmendi derdnāk
Yā devāsın ḡıl kerem yā vir aña tāb ü şekīb

248*

Hâfız*

ĞAZEL-İ HÂFİZ

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 ^cĀleme biñ Ḳays ile Leylā da biñ gelmiş gelür
Verd-i ḡamrā bülbul-i şeydā da biñ gelmiş gelür

* 247 132b

* **Hâfız:** Bk. s 251.

* 1(a) Āhu: Āh DHFM

* 2(a) rāz:zār DHFM

* 248 133a

* **Hâfız:** Bk. s 251.

- 2 Hükmet-i feyz-i Hudāya aç gözün °ibretle bak
Ehl-i dil nā-merdi nā-bīnā da biñ gelmiş gelür *
- 3 Ğam degil ta°n-ı °adūdan ıztırāb-ı teng-dil
Hārici bed-bahtı nā-ber-cā da biñ gelmiş gelür *
- 4 Zāhid ü ğāfil gezen bīhūde-meşreb bī-başar
Hāl-i °ışka vākıf u dānā da biñ gelmiş gelür
- 5 °Arif-i bi'llāh olup hem zāt-ı Hākķla °ayn olan
“Faķru faķrī”¹¹⁵ tārik-i dünyā da biñ gelmiş gelür
- 6 Kadd-i dil-cū hūsn-i zībā nāzenīn ebrū hilāl
Haṭṭ-ı gül-gün kāmēt-i bālā da biñ gelmiş gelür
- 7 Şāh-ı zerrīn-tāc ile taḥt üzre şevket gösterān
Kemter-i pes-pāyı hem ednā da biñ gelmiş gelür *
- 8 Nār-ı °ışka cān atup pervāneveş dil-süz olup
Gice gündüz ney gibi nālā da biñ gelmiş gelür
- 9 Derd-i hicrān ile kaddin yā kılup zār eyleyen
Hāfızāsā °āşık-ı rüsvā da biñ gelmiş gelür

249 *

Hāfız *

GAZEL-İ HĀFİZ

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Kim rızā-yı Hākķa tālibdir belādır behresi
Devr-i cevrenden olur çün zā°ferān gül-çehresi
- 2 Dehr-i bed-mihriñ ḥakīm-i ḥāzıkı dermān içün
Zehir virmekte marīz-i °ışka çoķdur behresi

* 2(b) nā-merdi nā-bīnā: nā-merd ü nā-bīnā DHFM

* 3(b) bed-bahtı: bed-baht DHFM

¹¹⁵ “Faķru faķrī”: Tamamı “El- Fakru fahri ve bīhī eftahirū) olan ve anlamı “Yoksulluk benim övüncümdür, ben onunla övünürüm.” Hadis bilgileri Askalānī ve İbn-i Hacer bu sözün uydurma hadis olduğunu söylüyorlar. (Yılmaz, 1992: 49).

* 7(b) Kemter-i pes-pāyı: Kemter-i pes-pāy[e] DHFM

* 249 133b

* Hāfız: Bk. s 251.

- 3 Mîzbân-ı çarha kendin göstürür mükrem velî
°Akıbet mihmânın itlâf itme ancağ şöreti*
- 4 Tîğ-i kahrından geçürse zü'l-hayâtı Zü'l-Celâl
Bu ne hâldir dimege bir kimseniñ yok zehresi
- 5 Müşterî hükmünde her dem tâli°-i bed-îñ âhlar
Hâfızın kesb-i nuhûset eylemekde zühresi

250*

Hâfız*

GAZEL-İ HÂFİZ

Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Fâ°ülün

- 1 Bu mihmân-hâne-i gülşen-mişâle
Gelân nâ°il olur îñ-ı vişâle
- 2 Buyur hoş âmedî dirler aña hem
Virirler qahveyi hemcün zülâle
- 3 İçüp pür-neş°e olduqda hemân dem
İder hüzn ü gamın dilden izâle
- 4 Gelür şahbâ-yı ünsiyyet o demde
Virir sâķî pey-ender-pey piyâle
- 5 Olunca nüş-ı cām-ı neş°et-efzâ
Çü qalmaz dilde bir zerre melâle
- 6 Şenâ-îñ oluben mîzbâna dirler
Qadîm ol irmesün °ömrün zevâle
- 7 Tûlû° itsün şeref burcunda mihri
Murâdın dem-be-dem irsün kemâle
- 8 Hitâm-ı bezmde bir tâze qahve
İçüp dirler toyulmaz hîç cemâle

* 3(b) şöreti: şöresi DHFM

* 250 134a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

- 9 Selâmet al diy p ruh at dilerler
Giderler her biri bir ba ka h le
- 10 Ne cem iyyet ki var enc m  fir at*
A up  ibret g zin aldanma  le
- 11 Bu m lke sen da i geldi  m s fir
Ge ersin l -cerem   n m h u s le
- 12 Olup s   'l-    l nefsi-tama k r
Alup  ayrı  m lin girmeye veb le
- 13  ıy s it h li a v l-i selefden*
Ne c ha i tib r eyle ne m la
- 14 Olupdur     bet r  let mu arrer
D  ersin y  neden bu i tig le
- 15   zer it virme a b ba  ud 'ı
Yiter itme kel m nda it le
- 16 Bil rs n  ayrıdan  ayra ge er m l
Ni  n y  meyl ide  m l   men le
- 17  zi ni  aflet uy usından uyar
Zihin vir bir nefes bu  asb u h le*
- 18 Du   -g  olubey  at -ı kel m it
Ki tatv l-i kel m olur ma  le
- 19  ar b olmak i  n  b d olupdur
Olur d ny  fen  birg n    j le
- 20 İdeg r   f z    li   amel kesb
Ki t  r z-ı cez  yan nda  ala

* 10(a) enc m :enc m[ı] DHFM

* 13(a) h li: h l[i] DHFM

* 17(b)  asb u h le:  asb-i h le

- 21 Kāmu ihvāna Ḥaqq ide hidāyet
Hemān mazhar ide ḥusn-i ḥiṣāle

251*

Ḥāfız*

ĞAZEL-İ ḤĀFİZ

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Her ne dem dil-ḥāneme bir tāze ğam miḥmān olur
Maṭbah-ı şevk içre kebş-i cān aña qurbān olur
- 2 Yandırıp tennūr-ı ıṣḡ-ı yār āhım dem-be-dem
Sıḡ-i ḥasret birle anda ten bişer biryān olur
- 3 Sīnemi mānend-i ney sūrāḡ sūrāḡ eyler āh
Her nefes biñ nāle-i dil-sūz ile nālān olur
- 4 Tā ezel bezminde böyle mest-i cām-ı ıṣḡ olan
Arşā-i sevdāda Mecnūn vār ser-gerdān olur
- 5 Ḥızırveş nūş itse **Ḥāfız** āb-ı ḥayvānı yine
Qatre-i la^l-i leb-i dildāra dil ḥayrān olur

252*

Ḥāfız*

ĞAZEL-İ ḤĀFİZ

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Vefk-i dil-ḡāh üzre bir dem dönmedi devrānımız
Bulmadık rüz-ı feraḡ rencide her ezmānımız
- 2 İrmedi faşl-ı şitāmız bir bahār eyyāmına
Açmadı bād-ı ḡazāndan ğoncesin gülşānımız
- 3 Bir dem āzād olmadı zencir-i ğamdan gerdenim
Böyle yazmış kilik-i kudret defter-i pīşānımız
- 4 Bir zamān seyyāh olup gezmek diler dil serseri
Kim bilür baķanda āb u dāne vü emkānımız

* 251 134b

* **Ḥāfız:** Bk. s 251.

* 252 135a

* **Ḥāfız:** Bk. s 251.

- 5 **Hâfız**â miḥnet melâmet hırḥasın geydim henüz
Deş-i ʿışkda çün bugün feryâdile seyrânımız

253*

Hâfız*

Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

- 1 Ger şorarsañ ḥâlimiz efgân ile ḥasretdeyüz
Nâle vü feryâd u âh u zâr ile firḳatdeyüz
- 2 Rûz-ı vaşla muntazır çeşmim döker âb-ı revân
ʿÂlem-i şîḥhatde ammâ renc ile miḥnetdeyüz
- 3 Ḥamdü'lîllâh geldi bûy-ı şîḥhat-i aḥbârınız
Bî-ḥisâb ol kân-ı luṭfa şükr ile minnetdeyüz
- 4 Sûr idüp cân bülbüli ten gülşeninde zevk-yâb
Ġamdan âzâd oldu şimdi zevk ile neşʿetdeyüz
- 5 Cân u dilden isteriz Ḥaḳḳdan mülâkât olmağı
Yüz tutup dergâha **Hâfız** rûz u şeb daʿvetdeyüz

254*

Hâfız*

ĠAZEL-İ HÛ

Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

- 1 Bir perî vechinde zâhir görünür esrâr-ı Hû
Çün münevver cebhesinde berḳ urur envâr-ı Hû
- 2 Dâne dâne ḥâlidir nev-bâve-i bağ-ı İrem
Naḥl-i ḳadd-i ḥikmet-engîzidürür eşcâr-ı Hû
- 3 Lâlezâr-ı ḥüsnüdir kim ravza-i Ḥuld-i berîn
Tâze tâze her seḥergâh açılır ezhâr-ı Hû

* 253 135b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* 254 135b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

- 4 Naş ile mevsûf olan “fî-taḥti cennâti’n-na‘îm”¹¹⁶
Lebleri ser-çeşmesinden saçılır enḥâr-ı Hû
- 5 Dîde-i Ḥaḳḳ-bîn ile kim şüretin seyr eylese
Cân u dil de lâ-cerem zâhir olur ikrâr-ı Hû
- 6 Gûş-ı cân ile işitdim nây-ı vahdet nâlesin
Ḥalka-i zülfünde her dem okunur ezkâr-ı Hû
- 7 Eyleyüp de ḥâne-i ıṣṣında **Ḥâfız** i‘tikâf*
“Şemme vechu’llâh”¹¹⁷ a karşı çağırur her bâr Hû

255*

Ḥâfız*

GAZEL-İ ḤÂFİZ

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

- 1 Biz nişîn-i kûşe-i meyhâne-i Hû olmuşuz
Müstemend-i sâķî-i peymâne-i Hû olmuşuz
- 2 Şundı şahbâ-yı şafâ-baḥşâ-yı Hû sâķî bize
Hû demin nûş eyleyüp mestâne-i Hû olmuşuz
- 3 Çün ezel bezminde cām-ı Hû bizi mest eyledi
Tâ ebed ayılmazız sekrâne-i Hû olmuşuz
- 4 Bâde-i Hûdur ğıdâ‘-i rûḥ-ı qudsîmiz bizim
Bu sebeb ‘alemde biz rindâne-i Hû olmuşuz
- 5 Her te‘alluḳdan bizi âzâde kıldı pîr-i Hû
Biz mücerred merdiyüz merdâne-i Hû olmuşuz
- 6 Gevher-i Hû bulmağa biz cân ile tâlib olup
Ġûṭe-i ḥôr-ı baḥr-i bî-pâyâne-i Hû olmuşuz

¹¹⁶ “fî-taḥti cennâti’n-na‘îm”: “İşte bunlar, Naim cennetlerindedir.” (Kur’an-ı Kerim, Vâkı’a/12) ayetinden iktibas edilmiştir.

* 7(a) Eyleyüp de: Eyleyüpdür DHFM

¹¹⁷ “şemme vechu’llâh”: Tamamı “Doğu da batı da Allah’ındır. Nereye dönersiniz dönün Allah’ın yüzü(zâtı) oradadır.” (Kur’an-ı Kerim, Bakara/115; Yılmaz, 1992: 141).

* 255 136a

* **Ḥâfız**: Bk. s 251.

- 7 °İşk-ı yâr-ı Hû bize yâr olalı bî-iẖtiyâr
 °Akl ile bîgāneyüz dīvāne-i Hû olmuşuz
- 8 Âteş-i şem°-i ruḥ-ı dildâr-ı Hûda dem-be-dem
 Şevḳ ile cān-sûz bir pervāne-i Hû olmuşuz
- 9 °Andelīb-i Hû biziz kim nağme-i yâ Hû ile
 Ravza-i Hûda muḳīm-i lāne-i Hû olmuşuz
- 10 İdeli ma°mûrı mülk-i gönlümüz mi°mâr-ı Hû*
 Daḥme-i °irfān olan vîrāne-i Hû olmuşuz
- 11 Sînemiz gencîne-i dürr-i yetīm-i Hû idüp
 Ḥamdü'lîllāh Ḥâfız-ı dūr-dāne-i Hû olmuşuz

256*

Ḥâfız*

GAZEL-İ ḤÂFİZ

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Kāmiliñ her nuṭḳ-ı pâki ḥücceti bürhân imiş*
 Ḥaḳ bilān zâtın şıfâtın maḫḫar-ı ĩmān imiş
- 2 Ser-fürü kılmazsa ḥâk-i pâyına her kim anıñ
 Menzili nîrān olupdur rehberi şeyṭān imiş
- 3 °Âşık-ı dildârdan dūritse ger gerdün-ı dūn
 Cennet olsa mesken âteş Kevşeri ḫaṭrān imiş
- 4 Baş kesüp Ḥaḳḳ rāhına bir mürşide el virmeyen
 Âdem olmaz bâṭını bes zāhiri insān imiş
- 5 Ḥâfızâ bir kāmiliñ destin tutup diñle sözün
 Kāmiliñ her nuṭḳ-ı pâki ḥüccet ü bürhân imiş

* 10(a) ma°mûrı: ma°mûr DHFM

* 256 136b

* Ḥâfız: Bk. s 251.

* 1(a) ḥücceti bürhân: ḥüccet ü bürhân DHFM

257*

Hâfız*

GAZEL-İ HÂFİZ

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 °İlm-i Hakkı ger dilerseñ vâkıf-ı dānāsiyuz*
Haḳ kitābı vechimizdir nüṣṣa-i kübrāsiyuz
- 2 “Küntü kenz”¹¹⁸’iñ baḥrına ḡavvāş olan gelsün berü
Dürr-i bî-ḳıymet le°ālī gevheriñ deryāsiyuz
- 3 Bülbül üz gūlzār-ı ḡamdır şüretā mesken bize
Līk bağ-ı vaḥdetiñ biz ḡonce-i ra°nāsiyuz
- 4 Gerçi zāhirken kelāmından zuhūrız °āleme
Bunca eşyā her ne kim var biz anıñ evlāsiyuz
- 5 Cümle zerrāt-ı cihānıñ feyzi bizden neşr olur
Her nefesde zıkr ü fikr-i a°zam-ı esmāsiyuz
- 6 Vāşıl-ı ḳurb-ı ilāhī olmaḳ isterseñ eger
Ḳıl teveccüh kim anıñ biz “leyletü’l-esrā”¹¹⁹siyuz
- 7 Zāhidā olmaḳ dilerseñ bezm-i ḡaşıñ maḥremi
Sırr-ı muṭlaḳ bizdedir kim biz anıñ aşināsiyuz
- 8 Nūr-ı vaḥdet ile tenvīr eylediñ dil tekyesin
“Lā”yı isḳāṭ eyleyān her °ārifin “illā”siyuz
- 9 Lā-mekāndır her mekān içinde **Hâfız** āşikār
Mü°mine izḥār-ı merdī münkiriñ ihfāsiyuz

* 257 137a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* 1(a) vâkıf-ı dānāsiyuz: vâkıf ü dānāsiyuz DHFM

¹¹⁸ “küntü kenz”: Tamamı “küntü kenzen mahfiyâ” olan ve “Ben gizli bir hazineydim.” anlamındaki hadis. Bu sözü, ünlü hadis bilginleri uydurma hadisler arasında gösterirler (Yılmaz, 1992: 98).¹¹⁹ “leyletü’l-esrā”: Tamamı “Subhânellezî esrā” olan ve “Her türlü kusur, ayıp ve eksiklikten uzak olan Allah yürüttü.” (Kur’an-ı Kerim, Tâhâ/1) mealindeki ayetten iktibas edilmiştir.

258*

Hâfız*

GAZEL-İ MÜNACÂT

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Ne maḥzûnım ne dil-şâdım ne ḥâlîm bilmezem yâ Râbb
Ne güldüm ğamdan âzâdım ne zârım bilmezem yâ Râbb
- 2 Ne girdim gülşen-i dehre ne mehcûrem ne dūr oldum
Ne nâ-kâmım gül-i terden ne kâmım bilmezem yâ Râbb
- 3 Ne gülzâr u ne şeydâyım ne feryâd u figânım var
Ne yârim ben ne âğyârım ne kârım bilmezem yâ Râbb
- 4 Ne hüşyârım ne ser-mestim ne ḥâlîñ mestiyim bilmem
Ne yârim °aql ile böyle ne çârem bilmezem yâ Râbb
- 5 Ezelden ğamla taşvîrim çekilmiş **Hâfız**â böyle
Anuñcün ğâlibâ ben ğam-küsârım bilmezem yâ Râbb

259*

Hâfız*

MÜSEDDDES-İ MÜNACÂT

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

I

Yüz sürüp tırdum bu dem dîvânıña yâ Rab meded
 °Acz ile el şunuben dāmānıña yâ Rab meded
 Cān ile oldum rızā fermānıña yâ Rab meded
 Luṭf u ḳahr it her ne ḳılsañ şānıña yâ Rab meded
Rû-siyâh geldim der-i ğufrānıña yâ Rab meded
Bir gedâyem sâ'ilem iḥsānıña yâ Rab meded

* 258 137b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* 259 138a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

II

Reh-zenimdir nefis-i bed-ḥ'āhımla şeytān-ı la'īn
 Her nefes her demde oldum anlara yār u qarīn
 Eyle şerr-i şūm u dest-i keydi mekrinden emīn*
 Melce'im pūşt ü penāhım çünki sensin yā Mu'īn*
Rū-siyāh geldim der-i gufrānıña yā Rab meded
Bir gedāyem sā'ilem iḥsānıña yā Rab meded

III

Cām-ı ğaflet eyledi her dem meni mest-i ğurūr
 Ḥayli demdir ārzū-yı nefis ile kıldım ḥuzūr
 Geldim istirḥāma luṭf it ḥazretiñden itme dūr
 Çek berāt-ı cürmim üzre kilik-i 'afvıñ yā Ġafūr
Rū-siyāh geldim der-i gufrānıña yā Rab meded
Bir gedāyem sā'ilem iḥsānıña yā Rab meded

IV

Cürm-i bī-ḥaddim bilüp 'işyānımı yād eyledim
 Ḥizmetiñde dem-be-dem noḡşānımı yād eyledim*
 Ḥayf ile bunca geçen devrānımı yād eyledim
 Şermsār oldum bu ḥāle şānımı yād eyledim*
Rū-siyāh geldim der-i gufrānıña yā Rab meded
Bir gedāyem sā'ilem iḥsānıña yā Rab meded

V

Yandırıp nār-ı nedāmet dāğı başdım cānıma
 Akıdur ḥūn-āb-ı çeşmim cūyveş her yanıma*
 Tavḡ idüp taḡdım mezellet riştesin gerdānıma
 Eyleyüp rahmıñ temennā sen keremler kānıma*
Rū-siyāh geldim der-i gufrānıña yā Rab meded
Bir gedāyem sā'ilem iḥsānıña yā Rab meded

* II/3 dest-i keydi mekrinden: dest-i keyd [ü] mekrinden DHFM

* II/4 penāhım çünki sensin: penāhımsın sen ancak DHFM

* IV/2 dem-be-dem: itdigim DHFM

* IV/4 ḥāle şānımı: ḥāl ü şānımı DHFM

* V/2 Akıdur: Akıdup DHFM

* V/4 temennā sen: temennāsın DHFM

VI

Nūr-ı vāhid Muṣṭafā vü Murtaẓadır muṭlaḳā
 Şepper ü şepîr ü Zeyne'l-°âbidîn âl-i °abâ*
 Bâkır u hem Ca°fer-i Şâdık imâm-ı aşfiyâ
 Mūsâ-yı Kâzım °Alî Mūsâ Rızâ ya iḳtidâ
Rû-siyâh geldim der-i ğufrânıña yâ Rab meded
Bir gedâyem sâ°ilem iḥsânıña yâ Rab meded

VII

Hem Taḳî vü bâ Naḳî merd-i Ĥudânın ḥürmeti*
 °Askerî şaḥib-zamân-ı reh-nümânın ḥürmeti
 Çâr-deh Mâ°şûm-ı pāk-i zü'l-°aṭânın ḥürmeti
Ḥâfız-ı ğam-ḥ°ara rahm it °lâ-fetâ°120nın ḥürmeti
Rû-siyâh geldim der-i ğufrânıña yâ Rab meded
Bir gedâyem sâ°ilem iḥsânıña yâ Rab meded

260*

Ḥâfız*

MEDḤ-İ RESÛL

Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün

- 1 Ziyâsı mihriñ ey şaḥib-nübüvvet enveriñdendir
 Bu şîḥat dehre çün mihr-i muḥabbet kişveriñdendir
- 2 Bu kevnîñ pertevi bâd-ı nesîm-i feyziñ olmaḳdan
 Bu lezzet dillere cām-ı muşaffâ kevseriñdendir
- 3 Mu°aṭtar eyleyân müşk-i Ḥaṭâ vü nâfe-i Çîni
 Bu bûy-ı cān-fezâ zülf-i semensâ °anberiñdendir
- 4 Bu °âlî nüh-felek devri seniñ şevkiñledir her dem
 Bu ziynet çarḥa encümle mücevher efseriñdendir

* VI/2 Şepper ü şepîr ü Zeyne'l-°âbidîn: Peşrev ü pişrev-i Zeyne'l-°âbidîn DHFM

* VII/1 Hem: Şâh DHFM

¹²⁰ “Lâ fetâ”: Tamamı “Lâ fetâ illâ °Ali lâ seyfe illâ Zülfikâr”olan ve anlamı “°Ali’den başka genç (yiğit er), Zü’lfikâr’dan keskin kılıç yoktur.” veya “°Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur.” Zü’lfikâr, Hz. Muhammed’in, Hz. Ali’ye armağan ettiği ve Hz. Ali’nin kahramanca kullanmasıyla ün kazanmış, ucu çatallı, meşhur kılıç. Aranan sahih hadis kitaplarında böyle bir söze rastlanmadı. (Yılmaz, 1992: 99).

* 260 139a

* Ḥâfız: Bk. s 251.

- 5 Ziyâret kim kıılır küyuñ mücerred oldu ol bî-şek
Bu devlet herkese şân-ı kerem-bahşâ deriñdendir
- 6 Müşerref buķ^cadır cây-ı İremden küyuñ ey server
Bu revnaķ gülşene bağ-ı cemâliñ ezheriñdendir
- 7 Temennâ luţfuñ itmekle şefâ^cat isteyüp geldi
Bu mücrim **Hâfız** ey kân-ı kerem bir kemteriñdendir

261 *

Hâfız *

MEDĤ-İ İMÂM °ALİ*

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 “Kâf u nûn”¹²¹ uñ mebd^o-i fermânı lâ illâ °Alî
Çarĥ-ı dūnuñ menşe^o-i devrânı lâ illâ °Alî
- 2 Gevher-i zât-ı ĥaķâyık kenzidir miftâhı hem
Baĥr-ı °ilmiñ lü^olü^o-i mercânı lâ illâ °Alî
- 3 Ĥâne-i ĥalvet-sarây-ı kişver-i lâhûtda
Bezm-i ĥâsîñ şu^cle-i meydânı lâ illâ °Alî
- 4 Ĥubbe-i eflâk-i dehri tâ-be-ser tâb eyleyân
Şems ü mâhiñ lem^ca-i lem^cânı lâ illâ °Alî
- 5 Şehr-i °ilmiñ bâbı andan keşf olur cümle rumûz
°Ârif âniñ nükte-i °irfânı lâ illâ °Alî
- 6 Kevşer-i vaĥdet şarâb-ı lâ-yezâlî °ışķdan
Teşnegânıñ sâķi-i peymânı lâ illâ °Alî
- 7 Bağlanup iĥrâm-ı ĥaccı ĥâcî-i ekber olan
°Âşıkânıñ Ka^cbe-i raĥmânı lâ illâ °Alî

* 261 139b

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* MEDĤ-İ İMÂM °ALİ: DER-MEDĤ-İ °ALİ KERREMA'LLÂHU VECHEHÜ DHFM

¹²¹ “Kâf u Nûn”: Kevn olma kökünden türeme emir (kün: ol) çekimindeki iki ayrı ayrı okunuşudur (Yılmaz, 1992: 89).

8 Cümle zerrât-ı cihânın varı Haydar ğayrı yok
Her şifâtın mahfî-i a°yânı lâ illâ °Alî

9 Muştafâ vü Murtaẓâyı **Hâfız**â fehm eyleyân
Haq-şinâsın kisve-i îmânı lâ illâ °Alî

262*

Hâfız*

MÂTEMİYE*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

1 Mâh-ı mâtemdir bugün ey ehl-i îmânım diyân
Sîne-çâk eyler muhibb-i şâh-ı zî-şânım diyân

2 Zübde-i İslâma deşt-i Kerbelâda çün bugün
Çekdiler °asker Yezîdî fî°l-i merdânım diyân

3 İtdiler bî-dâd-ı bî-ḥad nesl-i pâk-i Haydara
Dökdiler kanın Hüseyinîñ kavm-i Süfyânım diyân

4 °Arşdan tâ ferşe cümle mâ-ḥalaḫ kan ağladı
Yâ niçe kan ağlamaz bu demde insânım diyân

5 Eşk-i çeşmim la°l-gün itmek iken şart-ı vefâ
Bî-ḥaber olmaḫ nedir ey misl-i îmânım diyân

6 °Arşa-i dehre nihâl-i zulmi kim dikdi anıñ*
Cânına eyler teberrâ ḥubb-ı merdânım diyân

7 Şâh Hüseyinîñ ser-güzeştin fikr idüp tutsun ğazâ
Hâfız â kim tâlib-i eltâf-ı Raḥmânım diyân

* 262 140a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* MÂTEMİYE: - DHFM

* 6(a) nihâl-i zulmi: nihâl-i zulm DHFM

263*

Hâfız*

DİGER MÂTEMİYE *

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Bugün mâh-ı muḥarremdir gönül feryâd ider ağlar
Şehîd-i Kerbelânîñ mâ-cerâsın yâd ider ağlar
- 2 İçüp biñ cām-ı zehr-i ḳahrın eflāk-i sitemkârîñ
Esâs-ı tâbını bî-tâb idüp berbâd ider ağlar
- 3 Vücûd fülkini siyl-i sirişk-i ḥûn idüp itlâf
Esîr-i zâr olup âh u fiğân mu'îlâd ider ağlar*
- 4 Yanar tennûr-ı ḥasretde dem-â-dem hemçü biryânî
Ciger ḳanın ma'âş idüp ğidâ vü zâd ider ağlar
- 5 Şu virir dem-be-dem âb u revân ḥûn-bâr-ı çeşminden*
Gönül bâğında ezhâr-ı ğamın pür-şâd ider ağlar
- 6 Murâdı cân fedâ itmekdirir bu sîne-çâkinden
Ḥüseyn-i şâh-sâlârîñ demin âbâd ider ağlar
- 7 Zemîn ü âsumân içre melekler mâtem-i şâhı
Ṭutup bârân-ı ḥûn-âbın döker biñ dâd ider ağlar
- 8 Resûlîñ “ḳurretü'l-°ayneyn”¹²² şular kim sevdiler cândan*
Yolunda virmege cân u serin îrâd ider ağlar
- 9 O şâhin-şâh-ı merdânîñ iki şehzâde mazlûmın
°Adûnîñ dâm-ı zulmünde felek nâ-şâd ider ağlar

* 263 140b

* **Hâfız:** Bk. s 251.

* DİGER MÂTEMİYE: - DHFM

* 3(b) Esîr-i zâr: Esîr ü zâr DHFM

* 5(a) âb u revân: âb-ı revân DHFM

¹²² “ḳurretü'l-°ayn”: “Göz bebeği, göz sevinci” Tamamı “Onlar ki, Rabb'imiz, bize gözler sevinci eşler ve çocuklar lutfeyle ve bizi azabından korunanlara önder yap, derler.” (Kurân-ı Kerim, Furkan/74) ayetinden iktibas edilmiştir.

* 8(a) ḳurretü'l-°ayneyn: ḳurretü'l-°aynın DHFM

- 10 Huzûr-ı izz-i Bârîde celilü'l-ıadr iken anlar
Cefâ tîğın aña zâlim niçe üftâd ider ağlar
- 11 Zebân-ı tîğ ile **Hâfız** Yezîd-i bed-fi'âl üzre
Gönûlden Kerbelâ cengin kurup bünyâd ider ağlar

264*

Hâfız*

MÂTEMİYE*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Mâh-ı mâtemdir muhibb-i hândân ağlar bugün
Sîne-çâk idüp gürûh-ı aşıkân ağlar bugün
- 2 Âh-ı âteş-bâr-ı hasretler çeküp dil-teşneler
Ten yanar hem cân yanar rûh-ı revân ağlar bugün*
- 3 “Kurretü'l-ayneyn”¹²³ ol şâh-ı seyyid-i mazlûm için*
Rûh-ı pâk-i Aḥmed-i mu'ciz-beyân ağlar bugün
- 4 Sitt-i Zehrâ nûr-ı çeşm-i Muştafâ hatm-i rusûl*
Sırr-ı Hakk Hayber-güşâ şâh-ı cihân ağlar bugün
- 5 Nüh felek arş-ı mu'allâ sidre vü levh ü kalem
Neyyireyn-i aḥter-i pertev-feşân ağlar bugün
- 6 Âb u ḥaḳ ü bād u nâr u Mâlik-i düzaḥ daḥi*
Cennetü'l-Firdevs içinde ḥürîyân ağlar bugün
- 7 Yık cihet mâtem tutup şâh-ı şehîdân ışkînâ
Nüh felekde kudsiyân kerrübiyân ağlar bugün

* 264 141a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* MÂTEMİYE : DİĞER MÂTEMİYE HÂFİZ'UL-MAR'ÂŞİ DHFM

* 2(b)Ten yanar hem cân yanar: Cân yanar hem ten yanar DHFM

¹²³ “kurretü'l-ayn”: “Göz bebeği, göz sevinci” Tamamı “Onlar ki, Rabb'imiz, bize gözler sevinci eşler ve çocuklar lutfeyle ve bizi azabından korunanlara önder yap, derler.” (Kurân-ı Kerim, Furkan/74) ayetinden iktibas edilmiştir.

* 3 DHFM'de 4. beyit.

* 4 DHFM'de 3. beyit.

* 6(a) bād u nâr: bād nâr DHFM

- 8 Baħr u ber arz u semāda ibtidā vü intihā
Her ne kim var mā-ħalaq bu demde an aqlar bug n
- 9 Kerbelān n vāq  t n sen de **H f z** y d id p
Aqla kim kevn   mek n u “k n fe-k n”¹²⁴ aqlar bug n

265*

H f z*

M TEM YE *

Mef  l n/Mef  l n/Mef  l n/Mef  l n

- 1 Muħarrem m h-ı m temdir gel ey dil eyle ef  n 
C h na e k-i    mi nle rev n it seyl-i t f n 
- 2 Bug n  ayn-ı bel -y  Kerbel d r kim bu m h i re
 ekildi  l-i evl da Yez d i n t  -i t  y n *
- 3      oldu o z limler elinde seyyid-i mazl m
D kildi h ke   n bunda ni e dil-te neler anı
- 4 Ced d id p bug nlerde mu ibler m temin   h  n
  kardı t k-i efl ke yine fery d u n l n 
- 5 H seyn i n inti  m n alma a cehd eyley p sen de
Hezer n  ad hez r ile a n p la net Yez d n 
- 6 Ciger  asretle yansun d deler mecr -y  h n olsun
Boyansun ana ru    n  mi  l-i la l   merc n 
- 7 [.....]*
[.....]*

¹²⁴ “k n fe-k n”: “Ol, hemen oldu.” Bu s z, Kur’an’da “k n fe-yek n: Ol hemen olur.” (Kur’an-ı Kerim, Bakara/117; Yılmaz, 1992: 98).

* 265 142a

* **H f z**: Bk. s 251.

* M TEM YE: H F Z-I MAR    M TEM YE DHFM

* 2(a)  l-i evl da:  l   evl da DHFM

* 7(a) -:  ek p   k eyle s nen pen e-i   n la ey H f z DHFM

* 7(b) -: Ki       n  bu yolda c n fed  itmekdir erk n  DFHM

266*

Hâfız*

ĞAZEL-İ EŞREF TAḤMİS-İ ḤÂFİZ*

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

I

Mâh-ı mâtem rûz-ı şîven birle şâm olsun baña
 Şâmı feryâd ile tâ şubḥu tamâm olsun baña*
 Gözlerim mecrâ-yı kıan itmek zemâm olsun baña
 Ḥûn-ı dil şahbâ-yı gül-gün dîde-i câm olsun baña
 Derd-i mâtem sâkıyâ zevk-i müdâm olsun baña

II

Kûşe-i ğam meskenim gülşen sarâyı neylerem
 Var iken âh-ı ciger-sûzam nevâyı neylerem
 Nâliš-i zârım yiter ben çeng ü nâyı neylerem*
 Kerbelâ ḥâtır-nişânımdır şafâyı neylerem
 Külbe-i kerb ü belâ dârü's-selâm olsun baña

III

Men^c idince şudan ehl-i beyti ins ü cin melek
 La^cnet itdi ibn-i naḥsa qa^cr-ı deryâda semek
 Tîğ-i nefrîni dem-â-dem ey mevâlî sen de çek
 Bir içim şu sıbt-ı Ekremden dirîğ itdi felek
 Âbı nûş itmek muḥarremde ḥarâm olsun baña*

IV

°Arşa-i rezme girince şâh-ı serdârı Ḥüseyn
 Şimr-i Mel^cün olıcaḳ anda dil-âzârı Ḥüseyn
 Âh kim ol demde bende bâ hevâdarı Ḥüseyn
 İrmedim ol °aşra kim olam fedâkârı Ḥüseyn
 Müddet-i °ömrüm daḥi naḳş-ı menâm olsun baña

* 266 142b

* **Hâfız:** Bk. s 251.

* ĞAZEL-İ EŞREF TAḤMİS-İ ḤÂFİZ: ĞAZEL-İ EŞREFÜ'Ş-ŞU°ARÂ TAḤMİS-İ ḤÂFİZ DHFM

* I/2 Şâmı: Şâm DHFM

* II/3 Nâliš-i zârım: Nâliš ü zârım DHFM

* III/5 Âbı: Âb DHFM

V

Niçe bed söz söylediler haqqıma ez-behr-i dağ
 Hâricîdir Râfîzîdir didiler ehl-i mezağ
Hâfızâ bugün ne gündür bilmeyüp kavm-i fesak
 Girye-i bî-ihtiyârım ta' n ider mâtemde halk
 Varsun **Eşref** Râfîzî ta' bîr-i nâm olsun baña

267*

Hâfız*

MEDH-İ DÜVEZDEH İMÂMÂN *
 Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Men gedâ-yı bendegân-ı hażret-i Settâriyem
 Dâhil-i taht-ı livâ-yı Aḥmed-i Muḥtâriyem
- 2 Zü'l-hayât itdi meni âşâr-ı feyz-i ḥânedân
 Cân-fedâ-yı ḥâk-i râh-ı Ḥaydar-ı Kerrâriyem
- 3 Şâh Ḥasen ḥulḳ-ı rızânîñ °aşkına nûş eyledim
 Ca°de-i dehrîñ elinden zehr-i pür-efkâriyem
- 4 Kerbelânîñ vâkı°atın yâd idüp kan ağlarım
 Tâ Ḥüseyn içün dem-â-dem zâr-ı mâtemdâriyem
- 5 Kavm-i Süfyân itseler biñ pâre cismim hoş baña
 Çün °Alî Zeyne'l-°abâ râhında men seyyâriyem
- 6 İktidâ itdim Muḥammed Bâkıra iḥlâş ile
 Ca°fer-i Şâdık imâmîñ mezhebin ikrâriyem
- 7 Mūsâ-yı Kâzım °Alî Mūsâ nîñ münkirin
 Ta°ne taşıyla melâmet-gerde dil-âzâriyem
- 8 Şâh Taķî vü bâ Naķî mazlûma bî-dâd eyleyân
 Zâlîme la°net kelâmu'llâh ile men ķârî°em
- 9 °Askerîniñ °asker-i cânbâziyım bed-ḥ'âhınıñ
 Başına şubḥ u mesâ âhım la aṭeş-bâriyem

* 267 143a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* MEDH-İ DÜVEZDEH İMÂMÂN: MEDH-İ İMÂM-I İŞNÂ °AŞER DHFM

- 10 Hâricîlerden Hüseyinî intikâmın almağa
Mihdî-i şâhib-zamânîn râhına nezzâriyem
- 11 **Hâfız**ım ben şehriyâr-ı mülk-i tecrîdim velî
Bende-i hizmet-güzârı dergeh-i hünkâriyem

268*

Hâfız*

GAZEL-İ HİFZÎ TAHMÎS-İ HÂFİZ

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

I

°Âşık-ı şeydâ-yı vâriz âşinâmız gizlidir
Mâ'îl-i ruhsâr-ı yâriz dil-sitâmız gizlidir
Cân u dil tâ süz-ı kârımız âh u zâmız gizlidir*
Şüretâ pervaneyüz şem°-i ziyâmız gizlidir
Bülbül-i şürîdeyüz ammâ nevâmız gizlidir

II

Geç dimez aşlâ sülûk-ı °âşıka °âkıl olan
Ma°nî-i sırr-ı haqîkat remzine vâşıl olan
Kem şanur bu seyrimiz her zümre-i câhil olan
Hâl-i °ışkıñ mestiyüz gaflet bilür gâfil olan
Cür°amız ebrâr elinden hem saqâmız gizlidir

III

Bir nesîm-i nev-bahârîñ rüzgârı devrimiz
Nükte-i sırr-ı ma°ârif şaḥfıdır bu seyrimiz
Şerḥ iderse “küntü kenz”¹²⁵ in ḥükmini her ḳavlimiz
Kimse fehîm itmez ne mezhebdir ne meşreb fi°limiz
Gerçi bir nâ-çîzeyüz dostâ recâmız gizlidir

* 268 144a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* I/3 süz-ı kârımız: süz-kârız DHFM

¹²⁵ “küntü kenz”: Tamamı “küntü kenzen mahfîyâ” olan ve “Ben gizli bir hazineydim.” anlamındaki hadis. Bu sözü, ünlü hadis bilginleri uydurma hadisler arasında gösterirler (Yılmaz, 1992: 98).

IV

Vâşıl-ı rûz-ı vişâliz şanmayın bizi cüdâ
 H'ân-ı vaşl-ı yâre sîriz dime şağın bî-nevâ
 Eylemeñ zerre muhabbet milk ü câha der fenâ*
 Hamdüli'llâh şâh ile şâhız gedâ ile gedâ
 Fehmimiz yok fânide dilde beğâmız gizlidir

V

Terk-i terk itmiş fedâ-yı °âr idendir cümlemiz
 Faķru fi'llâh eyleyân merdânelerdir zümremiz
 Tâb iden miñnet-sarây-ı ģalvet içre külbemiz
 Zülmetiñ deryâsıyuz firķat odıdır şu°lemiz
 Gölşen-i miñnetdeyüz şağn-ı şafâmız gizlidir

VI

Şerbet-i la°l-i nigârıñ zevķi Kevşer dir didik
 Bâğ-ı ruģsârında büy-ı ģadd-i gül-terdir didik
 Göñlümüz her demde ģubb-ı yâre hem-serdir didik
 Kimseye yâr olmazız °âlemde yâr birdir didik
 Seyrimiz dostuñ cemâli dil-rübâmız gizlidir

VII

Bilmişüz râh-ı ģaķıķat şâh-ı merdân âyinin
 Eylerüz °uzletde dehrin her ferâģ câyına ķın
 Neyleriz bu çarģ-ı dünüñ Ĥâfızâ nîk ü bedin
 Tutmışuz zevk-i muhabbetden ferâğat dâmenin
 Gice gündüz dilde Ĥıfzî “lâ-fetâ”¹²⁶mız gizlidir

* IV/3 câha der:câhâdır DHFM

¹²⁶ “Lâ fetâ”: Tamamı “Lâ fetâ illâ ‘Ali lâ seyfe illâ Zülfikâr”olan ve anlamı “Ali’den başka genç (yiğit er), Zü’lfikâr’dan keskin kılıç yoktur.” veya “Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur.” Zü’lfikâr, Hz. Muhammed’in, Hz. Ali’ye armağan ettiği ve Hz. Ali’nin kahramanca kullanmasıyla ün kazanmış, ucu çatallı, meşhur kılıç. Aranan sahih hadis kitaplarında böyle bir söze rastlanmadı (Yılmaz, 1992: 99).

269*

Hâfız*

GAZEL-İ °UBEYDÎ TAḤMÎS-İ ḤÂFİZ
Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün

I

Şular kim nûr-ı Aḥmedden temâşâ eylemiş zâtı
Fedâ idüp fenâ varın ider mesken ḥarâbâtı
Egerçi şöhret ü şânı bırakmış resm ü °adâtı
Fenâ dârına gel gör şevket-i ehl-i ḥarâbâtı
Ki Dârâ görmedi °ömründe hergiz böyle dârâtı

II

Olar rûz-ı ezel ser-mest-i şahbâ-yı elest olmuş
Atup nâmûs ile °arî olar mînâ-şikest olmuş
Olar fânî olup bulmuş beḳâ bi'llâhı hest olmuş
Ḥarâbât ehlini gördüm fenâ câmıyla mest olmuş
İçüp ben de melâmet câmını oldım ḥarâbâtî

III

Ḥarâbât ehli çün bezm-i muḥabbetde açup kışşâ
Muvâfıḳ ḳavl u hem fi°li olarîñ ma°nî-i naşşâ*
Dilâ dâḥil olursañ sen daḥi bu meclis-i ḥaşşâ
Ḥarâbât erlerini söyledüp al kışşadan ḥişşe
Ki her biri fenâ pîrinden eylerler ḥikâyâtı

IV

Fenâ erbâbını ḥubb-ı sivâdan Ḥaḳḳ soḡutmuş kim
Cihânı tâ-be-ser bir ḥabbeye mânendi tutmuş kim
Silüp levḥ-i gönülden bildigin cümle unutmuş kim
Ḥarâbât ehline pîr-i fenâ bir °ilm okutmuş kim
Lisân-ı ḥâlile ta°bîr olur ancak °ibârâtı

V

Ḥarâbât ehline sırr-ı fenâdan bir sebâḳ olsun
Fenâdan zevḳ alan cân u dilâdan bir sebâḳ olsun
Ḳamu ihvâna bu **Hâfız** gedâdan bir sebâḳ olsun
Ḥarâbât ehline fenn-i fenâdan bir sebâḳ olsun
°Ubeydîniñ mezârı taşına yazıñ bu ebyâtı

* 269 145a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

* III/2 ḳavl u: ḳavli DHFM

270*

Kâtib*

ĞAZEL-İ NÂBİ TAḤMİS-İ KÂTİB MEDḤ-İ RESÜL

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

I

Ḥarīm-i cennetāsā bir maḳām-ı dil-güşādır bu
 Teferrüc-gāh-ı insāna felek °ālem nümādır bu
 Eliñ ber-sīne gir ta'zīm ile bāb-ı Hüdādır bu
 Şaḳın terk-i edebden kūy-ı maḥbūb-ı Hüdādır bu
 Naẓar-gāh-ı İlāhīdir maḳām-ı Muştafādır bu

II

Riyāz-ı cennetiñ bir buḳ°asıdır zīb ü ziynetde
 Neşīm-i rūḥ-ı reyḥānıñ gül-sitānı mesīretde
 Emīn-i rūy-ı yārīñ cılve-gāhıdır faẓīletde
 Ḥabīb-i kibriyānıñ ḥü°ābe-gāhıdır ḥaḳīḳatde
 Tefavvūḳ-kerde-i °arşı cenāb-ı kibriyādır bu

III

Bu gülzārīñ gülünden müşk-i °anber bŷy olur ḥāşıl
 Bu cāyın ḥürmetine çok kes oldu devlete nā°il
 Sa°ādetle yazılmış na°t-ı [.....]* ol fāzıl
 Bu ḥākiñ pertevinden oldu deycūr-ı °adem zā°il
 °Amādan açdı mevcūdāt dü-çeşme tütüyādır bu

IV

Feraḥ-baḥşā-yı pālīz-i cihānıñ °ışḳ-ı ḥākidir
 Turāb-ı nāfe-i Çīni vü Ḥaṭā nıñ müşkinākidir
 Ḳamu ümmet o bāb-ı raḥmetiñ °uşşāḳ-ı pākidir
 Felekde māh-ı nev-bābu's-selāmıñ sīne çākidir
 Bunuñ ḳandilidir cevzā maṭla°-ı nŷr-ı zıyādır bu

* 270 146a

* **Katib:** “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Katib mahlasını kullanan 2 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

* Bu bölüm mecmuamızda zâyi olmuştur.

V

Şenā vü ḥamd idüp **Kātīb** taḳarrub eyle Allāha
 Seni ümmetlige lāyık sezāvār itmiş ol şāha
 Şalāt eyle selām eyle derūn-ı dilden ol māha
 Murāʿāt-ı edeb şartıyla gir **Nābī** bu dergāha
 Muṭāf-ı ḳudsiyāndır buse-gāh-ı enbiyādır bu

271 *

Nādīr*

MEDḤ-İ RESŪL

Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün

- 1 Şifātūn āyetü'l-kübrā saçın “ve'l-leyli izā yağşā”
Gözün “ve'n-necmi”dir ammā ḳaşın “ḳavseyni ev ednā”
- 2 Dihānıñ ḥoḳḳa-i ḳudret kelāmıñ cevher-i ḥikmet
Lebiñ yāḳūtadır nisbet dişındir lü'lü' ü lālā
- 3 Cemāliñ Kaʿbe-i maḳşūd vücūdın rahmet-i maʿbūd
Ki sensin Aḥmed-i Maḥmūd ki sensin maḳşadu'l-aḳşā
- 4 Zuhūriñ bādīʿ-i ʿālem ki tā kim ḥalʿat-ı adem
Ki nāmıñ cümleden aʿzam ḥabīb-i ḥazret-i Mevlā
- 5 Cebīniñ levḥ-i maḥfūzdır zebānındır ḳalem taḥḳīḳ
“Ale'l-ʿarşı's-tevā” şadriñ mübārek ḳāmetiñ tūbā
- 6 Cemāliñ bağınıñ bir bülbulidir ıṣṣ ile Ḳurʿan
Anı tezkīr iden şubḥ u mesā “yāsin” ile “tāhā”
- 7 Niçe vaşf eylesün cāna seni **Nādīr** gibi ʿāciz
Meger meddāḥıñ olmuşdır cenāb-ı Ḥālīḳ-ı yektā

* 271 146b

* **Nādīr**: Bk. s 199.

272*

Hâfız*GAZEL-İ HÂFİZÜ'L-MAR^cAŞİFâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Sâkiyâ câm ile def^c-i melâl itseñ nolur
Pāk idüp çirk-i elemden sâde bâl itseñ nolur
- 2 La^cl-i gül-fâmından ey gül çehre bir cür^ca virüp
°Aşık-ı dem-beste-i şîrîn maḳāl itseñ nolur
- 3 Müjde-i vaşlınla ey cān Yūsuf-ı cān-baḥş idüp
Külbe-i aḥzânımı gülşen mişāl itseñ nolur
- 4 Yār-ı endūhı firāḳıñla bükülmüş ḳāmetim
Nev-bahār-ı cām ile tāze nihāl itseñ nolur
- 5 Arzū-mend-i lebiñle ḥaste-dil üftāde
Nā³il-i kām eyleyüp āsūde ḥāl itseñ nolur
- 6 Niçe bir firḳat niçe ḥasret niçe renc ü ta^cab
Bülbül-i şūrīdeye °arz-ı cemāl itseñ nolur
- 7 Tā-be-key **Hâfız** ḡam-ı hicriñle olsun dil-fikār
Sâkiyâ bir cām ile def^c-i melâl itseñ nolur

* 272 147a

* **Hâfız**: Bk. s 251.

273*

Müştaş*

GAZEL-İ MÜŞTÂK

Mef'ülü/Mefâ'îlün/Mefû'lü/Mefâ'îlün

- 1 Biz 'âşık-ı şeydâyız müştaş-ı Cemâliz biz
Hayrân-ı temâşâyız müştaş-ı Cemâliz biz
- 2 Biz bülbül-i gülzârız her şâm u seher zârız
Biz şevk ile bîdârız müştaş-ı Cemâliz biz
- 3 Biz 'ârif-i agâhız biz 'âşık-ı bi'llâhız
Ma'sûk ile hem râhız müştaş-ı Cemâliz biz
- 4 Ser-nağme-i tanbûrız avâz ile meşhûrız
Zâhid lere mestûrız müştaş-ı Cemâliz biz
- 5 Ne tâlib-i dünyâyız ne râğıb-ı 'uqbâyız
Biz 'âşık-ı Mevlâ yız **Müştaş**-ı Cemâliz biz

* 273 147b

***Müştaş(doğ. 1759/öl. 1832):** Bitlis'te doğmuştur. Asıl adı Muhammed Mustafa'dır. Hoca Neş'et tarafından kendisine verilen Müştak Baba mahlası ile şöhret bulmuş mutasavvıf bir şairdir. Müştak Baba'nın Divan'ı, edebi ve tasavvufi inceliklerle doludur. Şiirlerinde genel olarak ağır ve süslü bir söyleyiş olmakla beraber yer yer mahalli söyleyişlere de rastlanır. Şiirlerinde tasavvufi remizleri de çokça kullanan şairin bazı şiirlerini de irticalen söylediği rivayet edilir. Şiirdeki ustalığı kadar musikideki hüneri de bulunduğu çevrelerde hayranlık uyandırmıştır. Müştak Baba'nın bağlı olduğu ve şeyhliğini yaptığı tarikat Kâdiri tarikatıdır. Kadiri tarikatına mensup şairimizin Ankara'da Hacı Bayram Veli'nin kabrini ziyaret ederken o anda irticalen söylediği "Me'vâ-yı nâzenine kim elf olursa efser / Lâ-bûd olur o me'vâ İslambol ile hem ser " matlalı beş beyitlik bir şiirinden yola çıkılarak yıllar öncesinden Ankara'nın başkent olacağını müjdelediği belirtilmiştir. Müştak Baba, 1832 yılında Muş'ta vefat etmiştir (Gündoğdu, 1997: 7-44).

274*

Mes'ūd*

MEDḤ-İ RESŪL MES'ŪDÜ'L-MAR'ÂŞİ
Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

I

Tâ ezelden şıdk ile Subhâna bağılu başımız
Bizi yokdan var iden Raḥmâna bağılu başımız
Gelmişiz “kālū belâ”¹²⁷ dan seyr ile seyrân ile
Devr iden bu âlemi devrâna bağılu başımız

II

Neslimiz Âdem Nebîniñ neslidir zürriyeti
Milletimiz Ḥazret-i Aḥmed Muḥammed milleti
İ'tikâdımız Ebū Maṣṣūr Ḥaḳḳıñ ni'meti
Mezheb içre Ḥazret-i Nu'mâna bağılu başımız

III

İntisâbımız ezelden âsîtan-ı ra'fete
Ḥâk-i dergâh-ı derî izzet medârı rif'ate
Cânımız olsun fedâ ol izz-i câh-ı devlete
Âleme sulṭân olan burhâna bağılu başımız

IV

Yâr aña evvel Ebū Bekr oldı Şıddîk-i Atîk
Fâzıl-ı efḍal kamuya ilm-i ber baḥr-i amîk
Yâr-ı şânî olmağa ancak Ömerdir ḥaḳ ḥaḳîk
Şâliṣâ Osmân bin Affâna bağılu başımız

V

Râbi'â çâr-ı çihârî çâr-ı yârı bâ-vefâ
İffet-i şıdk-i şebâtın pâdişâhı bâ-şefâ
Ḥaydar-ı Kerrâr-ı âlem şîr-i yezdân-ı Hudâ
Ḥaşılı ol ḥazret-i arslana bağılu başımız

* 274 148a

* **Mes'ūdü'l-Mar'âşî** (doğ. ? – öl. ?/19. yy): Asıl adı Sa'deddin Mes'ud'dur. Şiirlerinde “Sa'deddin El-Mar'âşî” ve Mes'ūdü'l- Mar'âşî” kaydının bulunması şairin Maraşlı olduğunu göstermektedir (Alıcı, 2014: www.turkedebiyatisimlersozlugu.com.).

¹²⁷ “kālū belâ”: “Evet Rabbimizsin, dediler.” (Kur'an-ı Kerim, 7/172)

VI

Ḥazret-i ʿAbbās Ḥamza ʿamm-i pāk-i ḥak Resūl
 Seyyidā şübbān ehlü'l-cennet kim ol pāk uşūl
 Ümmü ʿālem ʿĀʾiše yā Faṭıma Zehrā Betūl
 Yā Ḥadīce seyyidü'n-nisvāna baġlu başımız

VII

Cümle ʿālem mā-sivā yok iken mevcūd iden
 Var idüp ketm-i ʿademden nāʾil-i maḫşūd iden
 Tāliʿ-i baḫtım ezelden luṭf ile **Mesʿūd** iden
 Hāşılı ol Ḥazret-i Subḥāna baġlu başımız

275*

Mesʿūd*

DİĞER MEDḤ-İ RESŪL İSTİMDĀD-NĀME
 Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

I

Ḥamdüli'llāh luṭfı kıldıñ yā Resūlu'llāh meded
 Maḫhar-ı inʿāmı kıldıñ yā Resūlu'llāh meded
 Yevm-i maḫşerde daḫi kıl dāḫil-i taḫt-ı livā
El-amān eyle şefāʿat yā Resūlu'llāh meded

II

Minber-i ʿarşda oġurlar nāmıñı kerrūbiyün
 İsm-i sāmi aḫdesiñ hep zıkr ider ḫuddūsiyün
 Müntehā ḫüsnüñ seniñ taḫdīs ider sebbūhiyün
El-amān eyle şefāʿat yā Resūlu'llāh meded

III

İsterem feyz-i ezelden vaşlıñı tā-bā-ebed
 Fetḫ-i bāb eyle bi-ḫakkı “kul huvā'llāhū eḫād”¹²⁸
 Naşr-ı dāʾimle müʾebbed kıl eyā “Ḥayy”¹²⁹ u “Şamed”¹³⁰
El-amān eyle şefāʿat yā Resūlu'llāh meded

* 275 148b

* **Mesūd'ül-Mar'âşî**: Bk. s 339.¹²⁸ “kul huvā'llāhū eḫād”: “O, Allah'tır, bir tektir de.” (Kur'an-ı Kerim, İhlâs/1; Yılmaz, 1992: 94).¹²⁹ “Ḥayy”: “Diri.” Allah'ın sıfatlarındandır (Yılmaz, 1992: 66).¹³⁰ “Şamed”: Samed, Ulu Allah'ın sıfatlarındandır (Yılmaz, 1992: 19).

IV

Vech-i pâkiñ medhine kâdir mi hiç insân seniñ
 Cümle zerrât-ı cihân hep hüsnuñe hayrân seniñ
 ‘Âşık-ı hüsnuñ durur ol Yûsuf-ı Ken‘ân seniñ
El-amân eyle şefâ‘at yâ Resûlu’llâh meded

V

Bi‘set-i zâtıñ durur bu ‘âlem-i mevcûd iden
 İsmiñi “Tâhâ”¹³¹ vü “Yâsin”¹³² Aḥmed-i Maḥmud iden
 İttibâ‘-ı sünnetiñdir bendeñi **Mes‘ûd** iden
El-amân eyle şefâ‘at yâ Resûlu’llâh meded

276*

Muṭî‘î

MEDḤ-İ RESÛL

Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün

- 1 Ey ma‘den-i şıdk-ı şafâ yâ seyyidâ yâ Muştafâ
 Uyan saña buldı şafâ yâ seyyidâ yâ Muştafâ
- 2 Ey melce-i cümle ‘uşât vey maḥzar-ı cümle şifât
 Biter qatırnda her hâcât yâ seyyidâ yâ Muştafâ
- 3 ‘Înâyet senden irişe ki bu yollarda qalmışa
 Şefâ‘at senden irişe yâ seyyidâ yâ Muştafâ
- 4 Eyâ dostlar eyâ iḥvân ola der dimez dermân
 Şefâ‘at ide ol sulṭân yâ seyyidâ yâ Muştafâ
- 5 Niçe itsün neylesün yâ Rab **Muṭî‘î** ‘âşi-i mücrimi
 Recâ ider elin ala yâ seyyidâ yâ Muştafâ

¹³¹ “Tâ-Hâ”: Sure başlarındaki harflerdendir (Yılmaz, 1992: 151).

¹³² “Yâ-Sîn”: Sure başlarındaki harflerindendir (Yılmaz, 1992: 180).

* 276 149b

* **Muṭî‘î**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Muṭî mahlasını kullanan 2 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

277*

Muṭîʿî

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün

- 1 Yâ Hâdiye'l-mühtedî ben bendeñe ihtidâ
 albim arâr eylemez cânım seni istedi
- 2 Derdimiñ dermânısın aqlımıñ fermânısın
 Şabr u âkat almadı derdim tımâr istedi
- 3 Derdli oldum bîçâre itse derdiñe çâre
 Vaşlıñ meyinden luṭf it cânım şirîd istedi
- 4 Bir ğarîbim avâre kimse yok hâlim şora
 Ey hıâceler hıâcesi göñlüm mihmân istedi
- 5 **Muṭîʿî** râzın açmaz gözün cihâna bakmaz
 Meger derdi varmış dost cemâlin istedi

278*

Sezâʿî

Mefʿülü/Mefāʿilü/Mefāʿilü/Feʿülün

- 1 Her bir görinen şurete insân dinilür mi
 Her haṭ ki yazılmış aña urʾân dinilür mi
- 2 Şems aña dinür kim ola muṭlaḳ feyzî
 Her lemʿaya bak mihr-i dirahşân dinilür mi
- 3 Hüsni aña dinür ki ola anıñ ânı Hudâ dan
 Her bir güzele Yûsuf-ı Kenʿân dinilür mi
- 4 Hâḳḳânî gerek vârinı şarf eyleye âşık
 Her cân fedâ idene urbân dinilür mi
- 5 Vicdânî gerek **Sezâʿî** ârifde maʿârif
 İnşâf idelim olmaya irfân dinilür mi

* 277 149b

* **Muṭîʿî**: Bk. s 341.

* 278 150a

* **Sezayî**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Sezayî mahlasını kullanan 4 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

279*

Esîrî*

ĞAZEL-İ ESİRİ

Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün

- 1 Seher dil bülbülü tırmaz uçar âheste âheste
Dîr-i ser-ğonce râzını açar âheste âheste
- 2 Hayâlîñ 'askeri her dem gelür hep hâne-i dilden
Bihamdî'llâh konar ammâ göçer âheste âheste
- 3 Hicr ile çeşm-i hûn-rîziñ delelden bağrımı câna
Bu çeşmim kanlu yaşların şaçar âheste âheste
- 4 Bugün mağrûr olup haste iken cevr itme 'uşşâka
Güzellik pâyidâr olmaz geçer âheste âheste
- 5 **Esîrî** la'î-i hicriñden gözi yaşın şarâb itmiş
Oturmuş günc-i hasretde içer âheste âheste

280*

Sezâ'î*

Fā'îlâtün/Fā'îlâtün/Fā'îlâtün/Fā'îlün

- 1 Câm-ı 'ışkı nûş iden ol gözleri mestânen
Mest olup fark itmez oldı mescidi meyhânen
- 2 Şeş cihetden gûş iden ânîñ hıta ben şüphesiz
Bî-cihet seyr itdi Hakkı Ka'beden büthânen
- 3 Mağrem olmaz zât-ı Hakkâ bilmiş ol ehl-i 'ukûl
Terk idüp 'aklı haber al gel berü dîvânen
- 4 Nâr-ı 'ışkıñ sūzişin pervâne bilmez ben kadar
Çünkü ol nâre ben evvel yanmışam pervânen

* 279 150b

* **Esîrî**: "Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü" adlı eserde Esîrî mahlasını kullanan 2 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

* 280 150b

* **Sezâ'î**: Bk. s 342.

- 5 Vaḥdet içre âşinā itdi **Sezāʾī** baña yār
Şimdi keşretde tegāfûl eyledi eyā neden

281*

Sezāʾī

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün

- 1 Ne vuşlatdan olur maḥzûz ne hicretde ider ārām
Bu vâdi anlatılmaz özge meşrebirdir dil-i nâ-gām
- 2 Perîşānlık muḥaşşal zûlf-i cānāna dolaşmağdır
Yine cānlar atar düşmek için kande dil-i bed-nām
- 3 Neler çekdi giriftār olalı dām-ı muḥabbetde
Uşanmaz der dü miḥnetden gönül āh olmadı ilzām
- 4 Girībān çāk olup güller gibi feryādımı diñler
Güler ben ʿâşık-ı zāre yine ol ruḥları gülfām
- 5 Hilāle dönmişem şavm-ı firākından o meh-rûnıñ
Sezāʾī meh-yüzün görsem de yārin eylesem bayrām

282*

Sezāʾī

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

- 1 Cān u başından geçen cānān olur
Kaṭresin maḥv eyleyen ʿummān olur
- 2 Devlet-i dünyā-yı dūnı terk iden
ʿĀlem-i bākīde ol sulṭān olur
- 3 Görmeyan Ḥaḳḳı bu fānīde ʿayān
Ādem olmaz maʿnīde ḥayvān olur
- 4 Rāh-ı ʿışka cānını kurbān iden
Şübhesiz ol vāşıl-ı cānān olur

* 281 151a

* **Sezāyî**: Bk. s 342.

* 282 151b

* **Sezāyî**: Bk. s 342.

- 5 Gülşenîden bir kadeh nûş eyleyen
Ey **Sezâ'î** lâıyık-ı Yezdân olur

283*

Halvetî*

Müstef'ılün

Müstef'ılün/Müstef'ılün

I

Noldu bu gön'lüm
Derd ğam ile tıldı bu gön'lüm
Derdini lakin
Derdine dermân buldı bu gön'lüm

II

Gerçi ki yandı
Rengine yârîñ 'âlem boyandı
Kendi de buldı
Mağşûdını hûş buldı bu gön'lüm

III

Sevâd-ı a'zam
Belkim olupdur 'arşdan mu'azzam
Âyinesinde
Gördi sivâ'ı sildi bu gön'lüm

IV

El-fağr u fağrı
Dimedi mi ol 'âlemiñ fağrı
Sırrını fağrıñ
Mağvı fenâda buldı bu gön'lüm

V

Yâr ile dir yâr
Ârâya şıgmaz hıç dağı ağyâr
Pervâne gibi
Şem'ine yâr in yandı bu gön'lüm

* 283 151b

* **Halvetî:** “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Halvetî mahlasını kullanan şair hakkında bilgi bulunmamaktadır.

VI

Neylerem hâri
Görmek isterem gül yüzlü yâri
Mesken-i cânân
Olsa ‘aceb mi şimdi bu gönlüm

VII

Halveti imdi
Halvet olmuşdur yâr ile şimdi
Hamd u şenâlar
Cân u diliyle kıldı bu gülüm

284*

Şevki*

MÜSEDDES

Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fa‘lün)

I

Ey gönül ta‘at Hakk’a duruş it Hakkı penâh
Tevbe kıl yâzûğına yâ niçe bir cürm ü günâh
Göz yaşıyla yuya gör tâ ağara rüy-ı siyâh
Nefs-i şeytâna uyup ‘ömriñi eyleme tebâh
Ger dilerseñ ki saña yâr ola tevfiķ-i İlâh
Di “velâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh”

II

Mekhûl-i şâm-ı rivâyet eyleyüp virdi haber
Fahr-i ‘âlem buyurupdur bu hadîşinde meger
Oķu dâ‘im bu kelâmı koma kalbiñde keder
Hakk Te‘âlâ sed idermiş yitmiş ebvâb-ı zarar
Ger dilerseñ ki saña yâr ola tevfiķ-i İlâh
Di “velâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh”

* 284 152b

* **Şevki**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Şevkî mahlasını kullanan 8 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

III

Daği buyurdu ħadîşinde Nebî “Şemsü’-d- Duĥā”¹³³
 Dā’imā zıkr ideni ister kelām-ı ħüb edā
 Ol sırdır aının toksān toĥūz derdine devā
 Kemterini ictimā^c-ı ġamdan eyleye rehā
Ger dilerseñ ki saña yār ola tevfiĥ-i İlāh
Di “velā ħavle ve lā kuvvete illā billāh”

IV

Daği buyurdu ħadîşinde Resül Rabbi Raĥîm
 Arıdup küllü menāhiden ider ħalb-i selîm
 Bu kelām-ı tayyible ola ^cAliyy ü ^cAzîm
 Nā^cil-i kenzi behişt eyleye ni^cmetde muĥîm
Ger dilerseñ ki saña yār ola tevfiĥ-i İlāh
Di “velā ħavle ve lā kuvvete illā billāh”

V

Yine buyurdu ħaberde ol Resül Rabbi Raĥîm
 Bu kelāmı oĥuyanlara olur ħabl u metîn
 Ĥaĥĥ Te^cālā kereminden ħıfz ide ^cırz ile dîn
 Cān u ten mālū ola cümle belālardan emîn
Ger dilerseñ ki saña yār ola tevfiĥ-i İlāh
Di “velā ħavle ve lā kuvvete illā billāh”¹³⁴

285*

Şevķi*

VELEHU EYDĀN MÜSEDDDES

Mef^cülü/Mefā^cîlü/Mefā^cîlü/Fe^cülün

I

Ĥapladı beni fikr-i bed endiše-i gümrāh
 Ezdürdi beni tutmadım Ĥaĥĥa giden rāh
^cİşyān ile ġafletde geĥen ^cömrüme şad āh
 Ĥālīm nola ^cafv itmez ise cürmimi ol şāh
Ĥaĥĥdan ola tevfiĥ-i ^cināyet bize hem-rāh
“Lā ħavle velā kuvvete illā billāh”

¹³³ “Şemsü’-d- Duĥā”: “Kuşluk vaktinin güneşi, Hz. Muhammed.” (Yılmaz, 1992: 149).

¹³⁴ “velā ħavle ve lā kuvvete illā billāh”: “Her türlü kuvvet ve kudret ancak Allah’tadır.” (Yılmaz, 1992: 101). Bu ibare şiirin mütekerrir mısrasıdır.

* 285 153b

* Şevķî: Bk. s 346.

II

Kim diler ise Hakkdan ola fevz u zaferler
 Her müşkili âsân ola mahv ide haşarlar
 Tevhîd-i dırahtdan aña baḡş ola semerler
 Zâkirlerinin ḡalmaya ḡalbinde kederler
Hakkdan ola tevfiḡ-i ‘ināyet bize hem-rāh
“Lā ḡavle velā ḡuvvete illā billāh”

III

Bulmak dileyen devlet ‘uḡbā-yı temāmı
 Hakk ‘ālī idüp mertebesin vire devāmı
 Hem defter-i ebrāra geḡüp ḡayd ola nāmı
 Her şubḡ u mesā vird ide bu ḡayyib-i kelāmı
Hakkdan ola tevfiḡ-i ‘ināyet bize hem-rāh
“Lā ḡavle velā ḡuvvete illā billāh”

IV

Fırşat var iken gel ḡuta gör zühd ü şalāḡı
 Taḡvā-yı verā‘ iḡlîmine açā cenāḡı
 Ref‘ eyle hevā ‘askerini baḡlā silāḡı
 Zikr eyle bulasın iki ‘ālemde felāḡı
Hakkdan ola tevfiḡ-i ‘ināyet bize hem-rāh
“Lā ḡavle velā ḡuvvete illā billāh”

V

Tekrārı anıñ ruḡā ḡıdā çeşme ziyādır
 Bir ḡalb-i mücellā idici nūr-ı Hüdādır
 Bir beyt-i laḡıfdir ki ḡamu derde devādır
 Her dem oḡu Şevkile ki pākize edādır
Hakkdan ola tevfiḡ-i ‘ināyet bize hem-rāh
“Lā ḡavle velā ḡuvvete illā billāh”¹³⁵

¹³⁵ “velā ḡavle ve lā ḡuvvete illā billāh”: “Her türlü kuvvet ve kudret ancak Allah’tadır.” (Yılmaz, 1992: 101). Bu ibare şiirin mütekerrir mısrasıdır.

286*

Yûnus*

Fe^cilâtûn/Fe^cilâtûn/Fe^cilâtûn/Fe^cilûn
(Fâ^cilâtûn) (Fa^clûn)

I

Şamedun mâleke zıddun eḥadun mâleke şânî
Ente Ḥayyun Ebediyyun küllü men dūneke fânî
Ente Rabbî ve Recâ'î ve Cemâlî ve Kemâlî
Ve Mu'izzî ve Muẓillî Ebeden Muşliḥu Şânî

II

Fete^câ leyte ^caliyyen ve te^cazzemte ḳaviyyâ
Ve tefeddeste veliyyen naşrun minke kefânî
Netuvânî netubādî netuvâteş netuḥâki
Netu şüret netu ma^cnî netu cismi netu cânî

III

Feleke'l-ḥamdu veliyyen ve leke's-şükrü naşîrâ
En ezkureke keşîran bi-lisânî ve cenâbî
Fe subḥānehu fî zâtihi ve şîfâtihi
Ve yekfîke fî tenziyeh ḳul huvallāhu eḥad

287*

Nakşî*

GAZEL-İ ^cULVî TAḤMîS-İ NAKŞî
Mefâ^cilûn/Mefâ^cilûn/Mefâ^cilûn/Mefâ^cilûn

I

Gel ey dil-i vâşıl ^cışk ol bu hûy u hâyı neylersin
Bu ṭâḳ u ṭamṭıraḳı yok ḳurı ḡavḡâyı neylersin
Başuṇa ^caḳlını cem^c it behey rüsvâyı neylersin
Gedâ-yı bî-nevâ ol devlet-i dünyâyı neylersin
Ölüm oñsuñ muḳarrerdir ḳurı ḡavḡâyı neylersin

* 286 154a

* **Yûnus:** Bk. s 100.

* 287 154b

* **Nakşî:** “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Nakşî mahlasını kullanan 3 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

II

Ne deñlü zevkı şevk itseñ mihendir °ākıbet şāhım
 Fenā dünyāya meyl itme gühendir °ākıbet şāhım
 Sürür-ı dār-ı dünyā hep hüzündür °ākıbet şāhım
 Ten fersüde ki hil°at kefendir °ākıbet şāhım
 Giyüp fāhır libāsı atlas-ı zībāyı neylersin

III

Çoyu ğavġāyı cem° it °aqlıñı başuñā sen irken
 İdersin °ākıbet rıhlet ger İskender ve ger Behmen
 Ecel cāmıñı nüş itmek gereksin °ākıbet çün sen
 İdersin ser bürhana tahte tábütı çün sen mesken
 Serîr salţanatda āhır efrādı neylersin

IV

Ŧotalım hūkmüñe rām oldı şāhım milket-i dünyā
 Nedendir ey benim şāhım bu yok yere kuru ğavġā
 Ecel peymānesin nüş eyler a°lā°u eger ednā
 °Adem iqlîmini āhır göçersin bî-kes-i tenhā
 Bile yanıñca °asker cem° idüp ālāyı neylersin

V

Fenā bezmiñde h°āb-ālūde qaldıñ **Nakşıyā** sen çün
 Fenādan eyleyüp feryādı eţrafı tutupdur ün
 Kişiyi hāk ider dünyā ger aġlāsun gerek ğulsün
 Ecel peymānesin içsiñ gerekdir °**Ulvi** yā bir gün
 Fenā bezminde şimdi şāġar-ı şahbāyı neylersin

288*

Muţî°i*

GAZEL-İ MUŦİ

Fe°ilātün/Mefā°ilün/Feilün

(Fā°ilātün)

(Fa°lün)

- 1 Kişi yolun bitirmek hey ne müşgil
 Hevā bendine düşmek hey ne müşgil
- 2 Bürünüben şiyābı bî-şebātı
 Keçāsını şuya şalmağ ne müşgil

* 288 155b

* **Muţî:** Bk. s 341.

- 3 Tururken vaḥdetiñ baḥri bil anı
 ʿUcub yiline düşmek hey ne müşgil
- 4 Fenā milki beḳā şanup kıluben
 Beḳā milki fenā kılmak ne müşgil
- 5 Efendiñim dimişken ezelī yār
 Bu firḳat dāmına düşmek ne müşgil
- 6 Ḥamāḳatle şaḳın nefis eline
 Virüp soñra şaḳın yolmak ne müşgil
- 7 Şafādan soñra cüdālīk **Muṭīʿī**
 Ne müşgil ḥāl olur ol hey ne müşgil

289*

Muṭīʿī*

GAZEL-İ MUṬİ

Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
 (Fāʿilātün) (Fāʿlün)

I

İlāhī bu ḥalde öldürme beni
 ʿİşkıñı tıyayım andan öleyim
 Dosta düşmāna güldürme beni
 ʿİşkıñı tıyayım andan öleyim

II

Ölmeden öleyim ʿışkıñı tıyayım
 Dünyā vü āḥiret elden koyayım
 Evvelde āḥirde Allāh diyeyim
 ʿİşkıñı tıyayım andan öleyim

III

Yā Rabbi dilerem vaşlıña irem
 Bu kışça cānımı yoluña virem
 Mürüvvet kânısıñ murāda irem
 ʿİşkıñı tıyayım andan öleyim

* 289 155b

* **Muṭīʿī**: Bk. s 341.

IV

O yâr cânımı ğâfil yatmayayım
 Dünyâ için âhiret şatmayayım
 Ölüm ölüm acısın şatmayayım
 °İşkını tıyayım andan öleyim

V

Raḥmetiñ deryâsı °âsileriñe
 Çü kevşer şarâbı velîleriñe
 Zerre’i biñ bölseñ yiter kuluña
 °İşkını tıyayım andan öleyim

VI

Bir düşkün kulum düşdüm kapuña
 Qabûl eyle yüzüm sürdüm tãpûña
 Pâdişâhım maḥal kıl raḥmetiñe
 °İşkını tıyayım andan öleyim

VII

Tâ vaqt-i seḥer ḥayrânı giryân
 İster Muṭî’i derdine dermân
 Yine senden olur yâ Eḥad dermân
 °İşkını tıyayım andan olayım

290*

Ḥalîlî**

Mef’ûlü/Mefâ’îlü/Mefâ’îlü/Fe’ûlün

- 1 Gel vuşlata bil bağla kan ağla gözüm ağla
 Derd ile yürek tağla kan ağla gözüm ağla
- 2 Taşlara urup başı bul ḥâlîñe ḥâldaşı
 Sil gibi aqıt yaşı kan ağla gözüm ağla

* 290 156b

* **Halîlî-i Mar’aşî** (d.?–öl. H. 998/M. 1589-90): Aslen Maraşlı olan şairin doğum yeri ve tarihi bilinmemektedir. XVI. Asrın mutasavvıf şairlerinden Halîlî-i Mar’aşî, Fatih Sultan Mehmet devri hattatlarından, Türk hat sanatının üstadı Amasyalı Şeyh Hamdullah’ın hocası Hayyreddin-i Mar’aşî neslindendir. XVI. asır mutasavvıf divan şairlerinden Halîlî-i Mar’aşî’nin “Divânçe-i Halîlî-i Mar’aşî, Etvâr-ı Seb’a ve Ravzâtü’l İmân” adlı üç manzum eseri vardır. Söz konusu eserlerden üçü de dinî-tasavvufî muhtevada eserlerdir (Alicı, 2010: 19-31).

* - : Girye-nâme HMD

- 3 Giceler olup kâ'im günleri tutup şâ'im
Yaş yirine her dâ'im kan ağla gözüm ağla
- 4 Bülbül gibi gel gülme gül gibi açıl şolma
Aksun yaşını silme kan ağla gözüm ağla
- 5 Kim varını hep virdi yarına bugün irdi
Kim ağladı ol güldi kan ağla gözüm ağla
- 6 Ma' nâya **Ḥalîlî**-vâr nâr ola saña gülzâr
Gel pendimi tut zinhâr kan ağla gözüm ağla

291*

Ḥalîlî*

ĞAZEL-İ ḤALİLÎ*

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Ḥumḥānede derdiñle hem ḥānelik elvirdi
°İşk cāmını nûş itdim mestānelik elvirdi
- 2 Dil-şād olayın dirken ğam küncine düş oldum*
Ābād olayın dirken virānelik elvirdi
- 3 Senden beni vāveyli dūr itdi felek ḥayli
Gel bīt baña a Leylî dīvānelik elvirdi
- 4 °İşk irdi baña Ḥaqqdan geçdim karadan aqdan
Kendimden bu ḥalkdan bīgānelik elvirdi
- 5 Sır zāhir olup dilde zıdlık türedi îlde
Her meclis-i maḥfilde efsānelik elvirdi
- 6 Ol sır ki nihān içre keşf oldı °ayān içre
Rüsvā-yı cihān içre bir dānelik elvirdi

* 291 157a

* **Ḥalil-i Mar'aşî**: Bk. s 352.

* ĞAZEL-İ ḤALİLÎ: Ḥayret-nāme HMD

* düş oldum: tuş oldum HMD

- 7 Ta'n itme **Halîle** kim* olmuş deyu ser-gerdân
Kim şem^c-i rûhın gördi pervânelik elvirdi

292*

Azerî*

MÜSEDDDES

Mefâ^cîlün/Mefâ^cîlün/Mefâ^cîlün/Mefâ^cîlün

I

Kelâma iktidârım yok niçe hâlim şorarsın sen
Cünûn-ı ışk ile Mecnûn olandan ıaql umarsın sen
Ta^caccüb eyleyüp ahvâlime başın şalarsın sen
Naşîhat baña şimdi kâr ider mi zann idersin sen
Gel ey nâşih kı pendî hâl-i dilden bî-habersin sen
Beni dîvâne kıldı ol perî bilmem ne dîrsin sen

II

Beni kim men^c ider ol gözleri sehîhâr ışkından
Ne mümkündür ola hâli gönül dildâr ışkından
Beni ta^cyîb idersin gerçi kim ol yâr-i ışkından
Naşîhatle ferâgat eylemem her-bâr-ı ışkından
Gel ey nâşih kı pendî hâl-i dilden bî-habersin sen
Beni dîvâne kıldı ol perî bilmem ne dîrsin sen

III

Niçün ıuşşâk-ı teşnî^c eylemekden vâz gelmezsin
Çekersin tîğ-ı ta^cnı hiç aradan sen kesilmezsin
Muhabbet şîşesi düşvârdır idrâkı kılmazsın
Degildir ihtiyârım elde sen ahvâli bilmezsin
Gel ey nâşih kı pendî hâl-i dilden bî-habersin sen
Beni dîvâne kıldı ol perî bilmem ne dîrsin sen

* kim: - HMD

* 292 157b

* **Azerî:** “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Azerî mahlasını kullanan 4 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olup olmadığı tarafımızca tespit edilememiştir.

IV

Beri eyle beni luḡ eyle zāhid ṭaʿn-ı düşmāndan
 Bilürsin derd mi āḥir bu ḥāletler gider benden
 Kerem kıl şimdilik vāḳıf degilsin vāz gel benden
 Baña dünyāda yikdir kūy-ı dilber şaḥn-ı gülşenden
Gel ey nāṣiḥ ḳo pendi ḥāl-i dilden bī-ḥabersin sen
Beni dīvāne ḳıldı ol perī bilmem ne dırsin sen

V

Beni kūyunda gördi **Azerī** zāhid suʿāl itdi
 Fiḡān itmeme bāʿiṣ şoruben ʿarz-ı ḥāl itdi
 Duyunca ḥālimi teṣnīʿ idüp ceng cidāl itdi
 Bu beyti oḳudum şu demki ʿarz infīʿāl itdi
Gel ey nāṣiḥ ḳo pendi ḥāl-i dilden bī-ḥabersin sen
Beni dīvāne ḳıldı ol perī bilmem ne dırsin sen

293*

Şemsî*

GAZEL-İ ŞEMSÎ

Müstefʿilün/Müstefʿilün/Müstefʿilün/Müstefʿilün

- 1 Göster cemālīñ şemʿini yansun oda pervāneler
Devlet degil mi ʿāşıḳa şemʿiñe ḳarşu yanalar
- 2 Bir ḥālī çok aʿlā güzel yağmāladı göñlüm evin
Berk baḡlu ʿışḳıñ zencīrin boşanmasun dīvāneler
- 3 Bezm-i ezelde bir ḳadeḥ nūş eyledi şundı bize
Her cürʿasından mest olur yüz biñ delü dīvāneler
- 4 Ben meye tevbe itmişem aḡyār elinden içmezem
Ḳudret yediyle şun bize dürlü dürlü peymāneler
- 5 Mescid ile medreseʿi işmarladık zāhidlere
Ḥaḳḳa ʿibādet itmege yiter bize meyḥāneler
- 6 Cevr ü cefā itmek ile **Şemsî** seni terk eylemez
Sen şanma ki seni seven ḥāşā senden uşānalar

* 293 158b

* **Şemsî**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Şemsî mahlasını kullanan 9 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olup olmadığı tarafımızca tespit edilememiştir.

294*

Hüdâyî*

Müstefîlün/Müstefîlün/Müstefîlün/Müstefîlün

- 1 Mevlâm seniñ ʿâşık larıñ devrân iderler Hû ile
Yoluñdaki şâdıqlarıñ cev lân iderler Hû ile
- 2 ʿİşkıñ şarâbından içüp fânî ʿalâyıkdan geçüp
Vaş lıñ hevâsından uçup seyrân iderler Hû ile
- 3 Arzûlayup dost illerin ço k ma ğa ma ʿnâ güllerin
Açup muhabbet yolların meydân iderler Hû ile
- 4 Turmayup* döner* felekler ʿarz idüp Hâkka dilekler
ʿArş ıñ etrâfın melekler cev lân iderler Hû ile
- 5 Bûlbûl gibi dost* ba ğına kim düşse şevk ırma ğına
Derdi muhabbet ta ğına dermân iderler Hû ile
- 6 Gör bûlbûlün sevdâsını gül şevkine ğav ğâsını
Açup gönüller pâsını hân dâ n iderler Hû ile
- 7 Güller tutar elde vara k bûlbûller o kurlar seba k
Her şeyde görüp nûr-ı Hâk k iz ʿân iderler Hû ile
- 8 Bunca merâtib geçmegi dost vaş lına ulaş ma ğı
Hâk ka irüp zâr* aç ma ğı âsân iderler Hû ile
- 9 Hûrşîde iletür bî-zerre ʿi bedr-i temâmet* lem ʿa ʿı
Deryâya şalup ka tre ʿi ʿummân iderler Hû ile

* 294 159a

* **Aziz Mahmud Hüdâyî (doğ.1541-öl.1628):** Şereflikoçhisar'da doğmuş ve Üsküdar'da vefat etmiştir. Celvetiyye tarikatının kurucusu, mutasavvıf bir şairdir. Bursalı Mehmed Üftâde'ye bağlanarak halifesi olmuştur. Hüdâyî mahlasıyla birçok hikemî şiirler yazmıştır. Arapça ve Türkçe olmak üzere 25 kadar tasavvufi eseri vardır (Tatçı, 2017: 3-4).

* 4(a) Turmayup: Durmaz Dİ

* 4(a) döner: dönerler Dİ

* 5(a) dost: aşk Dİ

* 8(b) zâr: râz Dİ

* 9(a) eletur bî-zerre ʿi bedr-i temâmet: iltûp zerreyi bedr-i temâmâ Dİ

- 10 Ğayrīden* **Hūdāyī** meyli kes Mevlā yiter bākī heves
Zīkrini Ḥaqq in her nefes i'lan iderler Hū ile

295*

Ḳuddūsī*

GAZEL-İ ḲUDDŪSİ

Mef'ülü/Mefā'ılün

I

Sensin velīler şāhı

Yā Ḥazret-i Mevlānā

°Afv it benim günāhım*

Yā Ḥazret-i Mevlānā

II

Bencileyin yok gümrāh

Lakin didim eyvallāh

Saña geldim şeydullāh

Yā Ḥazreti Mevlānā

III

Bed-kārı avāreyim

Pür-zenbi bī-çāreyim

°Āşı yüzi қareyim

Yā Ḥazreti Mevlānā

IV

Sen şol ulu sultānsın

Ki sürür-ı merdānsın

Hem ma°den-i irfānsın

Yā Ḥazreti Mevlānā

V

Çün tıfl iken ey sultān

İtdik eflāke seyrān

Oldı melā'ik hayrān

Yā Ḥazreti Mevlānā

* 10(a) Ğayrīden: Gayra Dİ

* 295 160a

* **Ḳuddūsī**: Bk. s 82.

* I/3 benim günāhım: şu ben gümrāhı KD

VI

Ġāyet °aẓīmdir cāhıñ
 Maḥbūbısın Allāhıñ
 Dāru'l-emān dergāhıñ
Yā Ḥazreti Mevlānā

VII

°Ārifleriñ sultānı
 Derdlileriñ dermānı
Ḳuddūsiniñ cānānı
Yā Ḥazreti Mevlānā

296*

Rūḥī Bağdādī*

ĠAZEL-İ RŪḤİ-İ BAĠDĀDĪ

Mef°ülü/Mefā°ilü/Mefā°ilü/Fe°ülün

I

Bilmem bu felek vefḳ-i murād üzre döner mi
 Bir dem elimiz devlet-i iḳbāle irer mi
 Dīvāne gönül °aḳlını başına direr mi
 Bir merd-i Ḥudānıñ ele dāmānı girer mi
Yā Rab bize bir er bulunur himmet ider mi
Yohsa günümüz böyle felāketle gider mi

II

A°dād-ı dil ber-zede sāmānı eṭibbā
 Bilmez ki baña ide ḥekīmāne müdāvā
 Oldurdu ḥülāşa bizi derd-i ḡam-ı dünyā
 Enfās-ı Mesīḥā ider ancak bizi iḥyā
Yā Rab bize bir er bulunur himmet ider mi
Yohsa günümüz böyle felāketle gider mi

* 296 160b

* **Rūḥi-yi Bağdadi (doğ.1534?/Bağdat-öl.1606/Şam):** Bağdat'ta doğdu. Asıl adı Osman olup Kanunî Sultan Süleyman döneminde Bağdat beylerbeyi olan Ayas Paşa'nın kullarından birinin oğludur. Riyazî, onu "mânâ ruhuna vasil olmuş" bir şair olarak tanımlar. Şiirlerinde el değmemiş mazmunlar çoktur. Divan'ı vardır. Esrar Dede, Mevlevî olduğunu ve Galata, Konya Mevlevî Dergahlarında bulunduğunu söyler (İpekten, İsen vd. 1988: s. 392-393).

III

Gerdün geçirup cāhile dūnı ser-kāre
Kāmilleri ol dā'ireden sürdi kenāre
Ġayret odı yaqdı bizi ammā ki ne çāre
Bu müşgil-i ħal itmedi kimse dil-i zāre
Yā Rab bize bir er bulunur himmet ider mi
Yohsa günümüz böyle felāketle gider mi

IV

Geşt-i vüçüdım geleli baħr-i fenāya
Gidüp reseni seyridümen deşt-i hevāya
Nefs anı dūçār eyledi emvāc-ı każāya
Qaldı işimiz himmet-i merdān-ı Ĥudāya
Yā Rab bize bir er bulunur himmet ider mi
Yohsa günümüz böyle felāketle gider mi

V

Her yerde çeker ehl-i kemāl zillet-i qahrı
Nüş itmededir şām u seħer cām ile zehri
Terk itdi anıñcün hele Bağdād gibi şehri
Rūĥı niçe çeksün bu qadar miħnet-i dehri
Yā Rab bize bir er bulunur himmet ider mi
Yohsa günümüz böyle felāketle gider mi

297*

Gebelizâde Rahmî

MÜSEDDES-İ MEDH-İ RESÛL

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

I

Ey şehinşâh-ı Rusul şânında “Nûn ve’l-kalem”¹³⁶
 Kaşlarındır “kâbe kavseyni ev ednâ”¹³⁷ muhterem
 Gözlerin hakkında “ve’n-necmi”¹³⁸ ey ^câlî himem
 Hâk-i pâ-yı devlet-i dîdârını ^carz eylerem
Yâd-ı tezkâr eylerem na^ct-ı şerîfîn dem-be-dem
Qıl şefâ^cat bende-i nâçize ey şâhib-kerem

II

Saçların “ve’l-leyli”¹³⁹ zâtın maḥza nûru’l-lâhdır
 Yüzlerin mir³ât-ı sırr-ı “şemme vechu’l-lâhi”¹⁴⁰ dir
 Dilberâ ḥâl-i siyâhın bâ³-i bismillâhdır
 Vech-i pâkiñ okudum bildim kitâbu’l-lâhdır
Yâd-ı tezkâr eylerem na^ct-ı şerîfîn dem-be-dem
Qıl şefâ^cat bende-i nâçize ey şâhib-kerem

III

Çün seniñ şânında “levlâk”¹⁴¹ didi ol Ḥayy u Qadîr
 Şâfi^c-i rûz-ı cezâsın sen eyâ nûr-ı münîr
 Rû-siyâhem mücrimem ben qıl meded sen yâ emîn
 Melce³imsin ilticâ itdim saña ey bî-naẓîr
Yâd-ı tezkâr eylerem na^ct-ı şerîfîn dem-be-dem
Qıl şefâ^cat bende-i nâçize ey şâhib-kerem

* 297 161a

* **Gebelizâde Rahmî**: Bk. s 94.¹³⁶ “Nûn ve’l-kalem”: “Nûn. Kaleme andolsun.” Tamamı “Nûn, Kaleme ve yazdıklarına andolsun.” (Kur’an-ı Kerim, Kalem/1; Yılmaz, 1992: 132-133).¹³⁷ “kâbe kavseyni ev ednâ”: “İki yay aralığı kadar, yâhut daha az kaldı.” (Kur’an-ı Kerim, Necm/9) mealindeki ayetten iktibas edilmiştir.¹³⁸ “ve’n-necmi”: Tamamı “Ve’n-necmi izâ hevâ” olan ve anlamı “Battığı zaman yıldıza andolsun ki.” (Kur’an-ı Kerim, Necm/1) ayetinden iktibas edilmiştir.¹³⁹ “ve’l-leyli”: Tamamı “Ve’l-leyli izâ secâ” olan ve anlamı “Geceye yemin ederim ki.” (Kur’an-ı Kerim, Duha/2) ayetinden iktibas edilmiştir.¹⁴⁰ “şemme vechu’l-lâh”: Tamamı “Doğu da batı da Allah’ındır. Nereye dönersiniz dönün Allah’ın yüzü(zâtı) oradadır.” (Kur’an-ı Kerim, Bakara/115; Yılmaz, 1992: 141).¹⁴¹ “levlâk”: “Sen olmasan, sen olmasan; felekleri yaratmazdım.” Tamamı “Levlâke levlâk lemâ halaktü’l-eḫlâk” olan ve hadîs- kudsî olduğu rivayet edilen sözde, kâinatın yaratılışındaki yegâne maksadın Hz. Muhammed’in yüce varlığı olduğu ifade edilmektedir (Yeniterzi, 1993:155-157).

IV

Çünkü maḥbûb-ı Hudâ ḥayru'l-beşer dir Muṣṭafâ
 Hem gürûh-ı enbiyâdan mu'teberdir Muṣṭafâ
 Kendi nûrından Hudânın bir eşerdir Muṣṭafâ
 Leyle²-i mi'râcda hem cilvegerdir Muṣṭafâ
Yâd-ı tezkâr eylerem na't-ı şerîfîn dem-be-dem
Ḳıl şefâ'at bende-i nâçize ey şâhib-kerem

V

Hâlîme raḥm it benim ḥayru'n-nisânın ıṣṣına
 Nûr-ı 'ayneyn 'Aliyyü'l-Murtaẓâ nın ıṣṣına
 Ḳıl şefâ'at çâr-ı yâr-ı bâ-şafânın ıṣṣına
 Âl-i evlâd-ı Resûl-i ḥânedânın ıṣṣına
Yâd-ı tezkâr eylerem na't-ı şerîfîn dem-be-dem
Ḳıl şefâ'at bende-i nâçize ey şâhib-kerem

VI

Bir muşavver nûrıdır Cibrîl anıñ pervânesi
 Ol güzeller serveridir 'âlemin bir dânesi
 “Lî-ma'allâh”¹⁴² maḥremi esrâr-ı Hakk merdânesi
 Yâ niçün olmaz bu **Raḥmî** 'âşık-ı dîvânesi
Yâd-ı tezkâr eylerem na't-ı şerîfîn dem-be-dem
Ḳıl şefâ'at bende-i nâçize ey şâhib-kerem

298*

Raḥmî*

DİGER NA'TÜ'N-NEBİ

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Maṭla' -ı ḥûrşîd-i “mâ evḥâ”¹⁴³ ḥabîb-i kibriyâ
 Mâh-ı tâb-ı “leyletü'l-esrâ”¹⁴⁴ ḥabîb-i kibriyâ

¹⁴² “Lî ma'allâh”: Tamamı “Lî ma'allâhî vaktü'l-lâ yesa'ûnî fihî melekun mukarrebun velâ fî mürsele” olan ve “Benim Allah ile öyle anlarım olur ki ne bir mukarreb melek, ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir.” meâlinden rivâyet edilen sözden alınmadır (Yılmaz, 1992: 115).

* 298 162b

* **Gebelizâde Raḥmî**: Bk. s 94.

¹⁴³ “mâ evḥâ”: “Kuluna vahyettiğini vahyetti.” (Kur'an-ı Kerim, Necm/10) ayetinden iktibas edilmiştir.

¹⁴⁴ “esrâ”: Tamamı “Subhânellezî esrâ” olan ve “Her türlü kusur, ayıp ve eksiklikten uzak olan Allah yürüttü.” (Kur'an-ı Kerim, Tâhâ/1) mealindeki ayetten iktibas edilmiştir.

- 2 “Ve’ḍ-ḍuḥā”¹⁴⁵ gül-rūḥları “ve’l-leyli”¹⁴⁶ sünbül saçları
Vaşf-ı pāki “Sūre-i Tāhā”¹⁴⁷ ḥabīb-i kibriyā
- 3 Gözleri hakkında meşūr oldu “Necm Sūresi”¹⁴⁸
Kaşları “ḳavseyni ev ednā”¹⁴⁹ ḥabīb-i kibriyā
- 4 Cebhe-i naḳşını naḳḳāş eylemiş naḳş-ı ezel
Ḥāl-i ruḥsārı “izā yağşā”¹⁵⁰ ḥabīb-i kibriyā
- 5 Serve beñzetmek ḥaṭādır ḳāmet-i dil-cūsını
Sidre-i ṭūbā dimem ḥāşā ḥabīb-i kibriyā
- 6 Rū-siyāhem şefḳatīnle behre-yāb it bendeñi
Eyleme rūz-ı cezā rūsvā ḥabīb-i kibriyā
- 7 Āl-i evlād-ı ıṣṣına raḥm eyle **Raḥmī** bendeñe
El-emān u el-amān u yā ḥabīb-i kibriyā

¹⁴⁵ “Ve’ḍ-ḍuḥā” : “Kuşluk vaktine yemin ederim ki.” (Kur’an-ı Kerim, Duha/1) ayetinden iktibas edilmiştir.

¹⁴⁶ “ve’l-leyli”: Tamamı “Ve’l-leyli izā secā” olan ve anlamı “Geceye yemin ederim ki.” (Kur’an-ı Kerim, Duha/2).

¹⁴⁷ “Sūre-i Tāhā”: Kur’an-ı Kerim’in 20. suresine verilen isimdir.

¹⁴⁸ “Necm Sūresi”: Kur’an-ı Kerim’in 53. suresine verilen isimdir.

¹⁴⁹ “ḳābe ḳavseyni ev ednā”: “İki yay aralığı kadar, yâhut daha az kaldı.” (Kur’an-ı Kerim, Necm/9) mealindeki ayetten iktibas edilmiştir.

¹⁵⁰ “izā yağşā”: Tamamı “Ve’l-leyli izā yağşā” olan ve anlamı “Karanlığı ile etrafı örttüğü vakit geceye andolsun.” (Kur’an-ı Kerim, Leyl/1).

299*

RahmîDİĞER MÜSEDDES-İ NA^cTÜⁿ-NEBİFā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

I

Ey şehinşâh-ı risâlet vey haqîkat bülbüli
 Ol ki ^cunvân-ı melâhat bâğ-ı Rıdvânın güli
 “Ve’d-đuhâ”¹⁵¹ vaşf-ı güli “ve’l-leyli”¹⁵² şerh-i sünbüli
 Bâ³-i bismillâhda bir nokta hâlîñ filfilî
Es-selâm ey leyle-i nûr-ı hidâyet meş^cali
Es-selâm ey evvelîniñ ahîrîniñ efđâli

II

Zâtıña rehber olunca hazret-i peyk-i celîl
 Geldi istikbâliñe tâ ceddiñ İbrâhîm Halîl
^cÂlemi tenvîr iden hep nûr-ı pâkiñdir cemîl
 Muşhaf-ı hüsnünde var “innâ hedeynâhu’s-sebîl”¹⁵³
Es-selâm ey leyle-i nûr-ı hidâyet meş^cali
Es-selâm ey evvelîniñ ahîrîniñ efđâli

III

“Ve’d-đuhâ”¹⁵⁴ “ve’ş-şems”¹⁵⁵ almışdır cemâliñden sebağ
 Kâkiliñ sevdâsına “ve’l-leyli”¹⁵⁶ düşmüş mâ şadağ
 Gözleriñ “ve’n-necm”¹⁵⁷ okurken çün tülû^c itmiş şafağ
 Anıñ içün seyr-i dîdârıña hayrân nüh varağ
Es-selâm ey leyle-i nûr-ı hidâyet meş^cali
Es-selâm ey evvelîniñ ahîrîniñ efđâli

* 299 162b

* **Gebelizâde Rahmî**: Bk. s 94.¹⁵¹ “Ve’d-đuhâ” : “Kuşluk vaktine yemin ederim ki.” (Kur’an-ı Kerim, Duha/1) ayetinden iktibas edilmiştir.¹⁵² “ve’l-leyli”: Tamamı “Ve’l-leyli izâ secâ” olan ve anlamı “Geceye yemin ederim ki.” (Kur’an-ı Kerim, Duha/2) ayetinden iktibas edilmiştir.¹⁵³ “innâ hedeynâhu’s-sebîl”: “Biz, insana doğru yolu gösterdik.” (Kur’an-ı Kerim, İnsan/3; Yılmaz, 1992: 79).¹⁵⁴ “Ve’d-đuhâ” : “Kuşluk vaktine yemin ederim ki.” (Kur’an-ı Kerim, Duha/1) ayetinden iktibas edilmiştir.¹⁵⁵ “ve’ş-şems”: “Güneş’e andolsun ki.” (Kur’an-ı Kerim, Şems/1) ayetinden iktibas edilmiştir.¹⁵⁶ “ve’l-leyli”: Tamamı “Ve’l-leyli izâ secâ” olan ve anlamı “Geceye yemin ederim ki.” (Kur’an-ı Kerim, Duha/2) ayetinden iktibas edilmiştir.¹⁵⁷ “ve’n-necm”: Tamamı “Ve’n-necmi izâ hevâ” olan ve anlamı “Battığı zaman yıldıza andolsun ki.” (Kur’an-ı Kerim, Necm/1) ayetinden iktibas edilmiştir.

IV

Leyle-i Mi^crâc a teşrîfînde şâh-ı enbiyâ
 Didiler ervâh-ı pâk-ı enbiyâ hep merhabâ
 Ba^cdeẓâ dîdârın ^carz itdi saña Bârî Hudâ
 Çün seniñ meddâhın olmuşdur cenâb-ı kibriyâ
Es-selâm ey leyle-i nûr-ı hidâyet meş^cali
Es-selâm ey evvelîniñ ahîrîniñ efďâli

V

Hakk buyurdi zâtın için “rahmete’n-li’l-^câlemîn”¹⁵⁸
 Anı ta^ckîp eyledi tâ kim “şefî^cü’l-müznibîn”¹⁵⁹
 Çünkü hatmü’l-enbiyâsın hemide fahrü’l-mürselîn
 Kıl şefâ^cat Raḥmî-i bî-çäreye sen ol mu^cîn
Es-selâm ey leyle-i nûr-ı hidâyet meş^cali
Es-selâm ey evvelîniñ ahîrîniñ efďâli

300*

Raḥmî*Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

I

Bülbül-i bâğ-ı kerâmetdir Hüseyin-i Kerbelâ
 Gonce-i gülzâr-ı cennetdir Hüseyin-i Kerbelâ
 Şâh-ı iklim-i vilâyetdir Hüseyin-i Kerbelâ
 Kurretü’l-^cayn-ı risâletdir Hüseyin-i Kerbelâ
 İftihâr-ı ehl-i sünnetdir Hüseyin-i Kerbelâ
 Şâfi^c-i rûz-ı kıyâmetdir Hüseyin-i Kerbelâ

II

Cedd-i pâk-ı hażret-i maḥbûb-ı Haḫḫdır muṭlaḫâ
 Vâlid-i zîşânı oldur çün ^cAliyyü’l-Murtaẓâ
 Mâderi bint-i ḫabîb-i Fâṭıma ḫayrû’n-nisâ
 Bilmediler ḫadrini ḫavm-i Yezîd-i bed-liḫâ
 Menba^c-ı sırr-ı sa^câdetdir Hüseyin-i Kerbelâ
 Maḫzen-i kenz-i ḫaḫîḫatdir Hüseyin-i Kerbelâ

¹⁵⁸ “rahmetenli’l-^câlemîn”: “Ey Muhammed, biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Kur’an-ı Kerim, Enbiyâ/107) ayetinden iktibas edilmiştir.

¹⁵⁹ “şefî^cü’l-müznibîn”: “Günahkârların şefaattçısı, Hz. Muhammed.” (Yılmaz, 1992: 148).

* 300 163b

* Gebelizâde Raḥmî: Bk. s 94.

III

Çün muhibb-i hândânî cânını yakdın felek
 Ehl-i beytîñ zulm ile hep hâtırın yıkdıñ felek
 Sen Hüseyn-i Kerbelâyı neylediñ netdiñ felek
 Bilmediñ âl-i Resûlullâhı zulm itdiñ felek
 °Âleme Hakkdan °inâyetdir Hüseyn-i Kerbelâ
 Şâhib-i elîf-ı himmetdir Hüseyn-i Kerbelâ

IV

Ey Yezîd-i bî-hayâ sen itmediñ Hakkdan hicâb
 Var iken nûr-ı vilâyet anda mişl-i âfitâb
 Yâ niçün itdiñ eyâ zâlim bu fi°li irtikâb
 Âteş-i zulm ile itdiñ °âlemiñ bağırın kebâb
 Hâdî-i râh-ı hidâyetdir Hüseyn-i Kerbelâ
 Çün bize Hakkdan °inâyetdir Hüseyn-i Kerbelâ

V

°Aķıbet bu yolda **Rahmî** terk ider cân u teni
 Ey re°is-i eşkiyâ vâý dîn ü İmân düşmanı
 Eylesün rûz-ı cezâ rüsvâ-yı °âlem Hakk seni
 Şerr-i şûmîñla harâb oldu nübüvvet gülşeni
 Hüsrev-i mülk-i şehâvetdir Hüseyn-i Kerbelâ
 Seyyîd-i sâdât-ı millettir Hüseyn-i Kerbelâ

301*

Rahmî*

DİĞER MÂTEMİYE

Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün

- 1 Bugün mâh-ı muharremdir gönül feryâd u nâlân it
 Hüseyn-i Kerbelâyı yâd idüp âh ile efğân it
- 2 Meded mâtem günidir ey muhibb-i âl-i Aḥmed âh
 Dü çeşmiñ ağlamağdan gice gündüz var kızıl kıan it
- 3 Şehîd-i Kerbelâ keyfiyyetin bir bir tefekkür kııl
 Vücûdiñ nâr-ı gayretle yakup süzân-ı biryân it
- 4 Severseñ Muşafâ vü Murtaẓanıñ âl-i evlâdın
 Döküp taşlarla sineñ dem-be-dem çâk-i girîbân it

* 301 164b

* Gebelizâde Rahmî: Bk. s 94.

- 5 Niçün ğadr eyleyüp ibn-i Resûlu'llâha zulm itdiñ
Bu işden kıl hâzer zâlim felek kendiñ peşimân it
- 6 Murâd-ı üzre dönderdiñ Yezîdiñ çarh-ı devrânı
Hele ey bî-hayâ gel kendiñe sen derk-i iz'ân it
- 7 Perişân eyledi çün ehl-i beyt aḥvâlini gerdün
İlâhî ol felek şîrâzesin sende perişân it
- 8 Dilâ Hakkdan 'aṭâ peygamberinden şefkat isterseñ
Hezârân bîñ teberrâ-yı sezâ-yı kavm-i Süfyân it
- 9 Çün anlar kıydılar ol nûr-ı çeşm-i sittü vü Zehrâya
Olara her dem ey dil la'net-i bî-hadd-i pâyân it
- 10 Emân Hakk 'ışkına bād-ı semûm-ı şarşar-ı âhım
Gidüp Kûfe diyârını sende hâk ile yeksân it
- 11 Dü 'âlemde egerçi nâ'il-i feyz olmak isterseñ
Hüseyniñ râhına **Rahmî** gedâ sen cânı qurbân it

302*

Rahmî*

DİĞER MÂTEMİYE MÜSEDDDES

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

I

“Kurretü'l-‘ayn”¹⁶⁰-ı Resûlullâh şâh-ı Kerbelâ
Naḳd-i cânı cānda cānânı 'Aliyyü'l-Murṭazâ
Hem sürûr-ı sîne-i bint-i ḥabîb-i kibriyâ
Gird-i na'îlîdir muḥibb-i ḥânedâna tûtiyâ
Gör ne zulm itdi aña kavm-i Yezîd-i bed-liḳâ
Hâşre dek kan ağlasunlar bende-i âl-i 'abâ

* 302 165b

* **Gebelizâde Rahmî**: Bk. s 94.

¹⁶⁰ “kurretü'l-‘ayn”: “Göz bebeği, göz sevinci” Tamamı “Onlar ki, Rabb'imiz, bize gözler sevinci eşler ve çocuklar lutfeyle ve bizi azabından korunanlara önder yap, derler.” (Kurân-ı Kerim, Furkan/74) ayetinden ıktibas edilmiştir.

II

Kavm-i Süfyân âl-i evlâda neler itdi neler
 Tığ-i düşmân ile şerha şerha oldı sîneler
 °İşk meydânında cânı ser viren merdâneler
 Bu ezâya niçe şabr itsün deli dîvâneler
 Çâre yok yandım tutuşdum eyledim âh u nevâ
Haşre dek kan ağlasunlar bende-i âl-i °abâ

III

Mâcerâ-yı Kerbelâyı yâd iden kan ağladı
 Mâtemin tutdı Hüseyinî cin ü insân ağladı
 Kalb-i mahzûn bağı pür-hûn ehl-i îmân ağladı
 Mâ haşal bî-cennet içre hûri gilmân ağladı
 Bu muşibet tâ-be-mahşer bir tükenmez mâcerâ
Haşre dek kan ağlasunlar bende-i âl-i °abâ

IV

Ehl-i beyte Kerbelâ da çok cefâ itdi Yezîd
 Hem Hüseyin ibn-i °Aliyyü'l-Murtaẓâ oldı şehîd
 Ol Yezîd-i mel°unı Haqq itsün cinânından ba°îd
 Raḥmet-i Haqqdan cüdâ olsun °Ömer ibn-i Sa°îd
 La°net olsun Şimr-i zü'l-cevşen saña itdik haṭâ
Haşre dek kan ağlasunlar bende-i âl-i °abâ

V

Bu ğazâya fahr-i °âlem Muṣṭafâ feryâd ider
 Hem °Aliyyü'l-Murtaẓâ hayru'n-nisâ feryâd ider
 Ümmü Gülşüm ile Zeynebdîr aḥâ feryâd ider
Raḥmî bî-çârede şubḥ u mesâ feryâd ider
 Ğark-ı girdâb-ı belâdır nûr-ı çeşm-i Murtaẓâ
Haşre dek kan ağlasunlar bende-i âl-i °abâ

303*

Raḥmî*

DİĞER MÂTEMİYE

Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün

- 1 Bugün mâh-ı muḥarremdir muḥibb-i ḥânedân ağlar
 Bu ḥâl-i nâ-sezâyı gûş idince °aşıkân ağlar

* 303 166b

* Gebelizâde Raḥmî: Bk. s 94.

- 2 Şehîd-i Kerbelânîñ hâlini şerh eylesem bir bir
Döker gözden nem-i gülgün-ı eşki ins ü cân ağlar
- 3 Bu günde Kerbelâ hâki boyandı la'le renk oldu
Hüseynîñ mâtemin gûş eylese Nüşîrevân ağlar
- 4 Olunca kana müsteğrağ Resûlün “kurretü'l-^cayn”¹⁶¹₁
Melâ'ik zâr ider hâlâ zemîn ü âsümân ağlar
- 5 Havâtîn-i Resûlullâh idince âh u vâveylâ
Çeküp hasret kılar zâr-ı nebiyy-i ^câlî-şân ağlar
- 6 Be hey zâlim hâzer kılmañ mı Hakkdan gayrı insâf it
Bu hâle hürî ğilmân rıdvân-ı cinân ağlar
- 7 İşidse teşne-leb ma'şûmlarîñ feryâdı efgânîñ
Giceler şubha dek bu **Rahmî** bî-çâre kan ağlar

304*

Fuzûlî*

GAZEL-İ FUZÜLÎ

Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün
(Fa^cilâtün) (Fâ^clün)

- 1 Penbe-i dâğ-ı cünûn* içre nihândır bedenim
Diri oldukça libâsım budur ölsem kefenim
- 2 Cânı cânân dilemiş virmemek olmaz ey dil
Ne nizâ^c eyleyelim ol ne seniñdir ne benim

¹⁶¹ “kurretü'l-^cayn”: “Göz bebeği, göz sevinci” Tamamı “Onlar ki, Rabb'imiz, bize gözler sevinci eşler ve çocuklar lutfeyle ve bizi azabından korunanlara önder yap, derler.” (Kurân-ı Kerim, Furkan/74) ayetinden iktibas edilmiştir.

* 304 167b

* **Fuzuli (doğ.?,/Bağdat-öl.1556):** Fuzuli'nin asıl adı Mehmet'tir. Ana dilinin Türkçe olduğunu her fırsatta tekrar eden Fuzulî, Büyük Selçuklular çağında Irak'a yerleşmiş olan Oğuz Türklerinin Bayat boyundandır. Bütün ömrünü Hille-Kerbelâ-Bağdat çevresinde geçirmiştir. Kanunî ve yanındaki vezirlerle paşalara kasideler sundu. Şiirinde en belirgin taraf duyguları anlatırken gösterdiği kudrettir. Fuzulî'nin şiiri; ilham, ilim ve aşkın kaynaştığı üstün bir sanat terkididir. Fuzulî, Irak bölgesinde kullanılan ve Oğuzca'nın Anadolu şivesinden biraz değişik olan Azerî ağzıyla yazmıştır. Yalnız bu dil, çağdaşı olan şairlerinkine nazaran oldukça sadedir. Fuzulî'nin Arapça-Farsça-Türkçe Divanı dışında 13 eseri daha vardır. Fuzulî'nin nerede öldüğü ve mezarının nerede olduğu bilinmemektedir (Kabaklı, 2002: C 2, s. 572-578).

* 1(a)Penbe-i dâğ-ı cünûn: Penbe-i merhem-i dâğ FD

- 3 Taş deler âhım okı la^cl-i lebiñ* şevkinden
Nola zenbūr evine benzese beytū'l-ḥazenim
- 4 Tavḳ-ı zencīr-i cünūn dā'ire-i devletdir
Ne revā kim beni andan çıkara za^cf-ı tenim
- 5 İşk-ı ser-geştesiyem seyl-i sirişk içre yirim
Bir ḥabābım ki hevāda ṭoludur pīrāhenim
- 6 Būlbūl-i ḡamzede'im bāḡ u bahārım sensin
Dihen ü ḳadd ü ruḥuñ ḡonce vū serv ü semenim
- 7 İdemem terk **Fuzūlī** ser-i küyn yārin
Vaṭanımdır vaṭanımdır vaṭanımdır vaṭanım*

305**

Fuzūlī*

GAZEL-İ FUZŪLİ

Fā^cilātūn/Fā^cilātūn/Fā^cilātūn/Fā^cilūn

- 1 Öyle ser-mestim ki idrāk itmezem dünyā nedir
Men kimem sāḳī olan kimdir mey-i şaḥbā nedir
- 2 Gerçi cānāndan dil-i şeydā içün kām isterim
Şorsa cānān bilmezem kām-ı dil-i şeydā nedir
- 3 Vaşlından cün^c aşık-ı müstaḡnī eyler bir vişāl
Aşıḳa ma^cşūḳdan her dem bu istignā nedir
- 4 Hıḳmet-i dünyā vū māfīhā bilen^c ārif degil
A^crif oldur bilmeye dünyā vū māfīhā nedir
- 5 Āh u feryādıñ Fuzūlī incidipdir^c ālemi
Kerbelā-yı işḳ ile ḥoşnūd iseñ ḡavgā nedir

* 3(a) la^cl-i lebiñ: şehd-i lebin FD

* 7(b) Vaṭanımdır vaṭanımdır vaṭanımdır vaṭanım:Ne kadar zulm yeri ise bana hoştur vatanım FD

* 305 168a

* Bu şiir Kenan Akyüz vd.leri tarafından hazırlanan Fuzûlî Divanı'nın neşrinde bulunmamaktadır.

* **Fuzûlî**: Bk. s 368.

306**

MATEMİYE-İ DŪR

Mef'ülü/Mefā'ılün/Feülün

I

Gel ey gönül gel aḥvāli söyle

O Kerbelā'da aḥvāli söyle

Boynuñda koyma vebāli söyle

Ḳana boyanmış mıdır Ḥüseynim**Gül yüzleri şolmuş ol nāzeneynim**

II

Eṭrāfına cem' olmuş bu düşmān

Bağrı yanarmış şusız perişān

Ḳılınca qarşu egmiş mi gerdān

Ḳana boyanmış mıdır Ḥüseynim**Gül yüzleri şolmuş ol nāzeneynim**

III

Fāṭımānıñ çekdiği emekler

Cellād elinde qalmış mı bekler

Ḳaralar giymiş gökde melekler

Ḳana boyanmış mıdır Ḥüseynim**Gül yüzleri şolmuş ol nāzeneynim**

IV

Yağmaya gitdi ol ḥātemānı

Allāha teslīm eylemiş cānı

Yetīm bırakmış iki civānı

Ḳana boyanmış mıdır Ḥüseynim**Gül yüzleri şolmuş ol nāzeneynim**

V

Gökde melekler ağlar bu derde

Ḥüseyniñ kanı tırmaz bir yerde

Ağlar Fāṭıma Ḥüseynim nerde

Ḳana boyanmış mıdır Ḥüseynim**Gül yüzleri şolmuş ol nāzeneynim**

* 306 168a

* Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

VI

Şāh-ı şehīdān olmuş ne devlet
 Ki her şehīde eyler şefā^cat
 Gül yüzleri şolmuş ol nāzeneynim
Qana boyanmış mıdır Hüseynim
 Gül yüzleri şolmuş ol nāzeneynim

307*

Şirāzī*Mefā^cīlün/Mefā^cīlün/Feülün

I

Meded senden kaldı ey Ġanī Settār
 Bozulmuş çār gūşe cihān kalmamış
 Devr itdim ʿālemi hep başdan başa
 Qadr kıymet bilen insān kalmamış

II

Ol şāh-ı zamān bir kânūn itmiş
 Cümle gelen mahlūk hep anı tutmuş
 Hem fetvā şāhibi yolun unutmüş
 Toğrı şerī^cati kesen kalmamış

III

Nazar it fāniye n olur yaradān
 Hemān kaldırdılar ʿilmi aradan
 Mü⁹min olan çıkdı ehl-i şūrādan
 Hakk söyler meclisde bir cān kalmamış

IV

Şirāzīnin derdi oldı bī^{-c}aded
 Gün-be-gün isterem Mevlādan meded
 Hâtır gönül kıldan kalkdı merhamet
 Dünyā İblīs olmuş Şeytān kalmamış

* 307 168b

* **Şirāzī**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Şirazî mahlasını kullanan 1 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin ona ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

308*

Sultân Muştafâ*

Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün
 (Fa^cilâtün) (Fâ^cilün)

I

Yıkılıpdır bu cihân şanma ki bir de düzele
 Devlet-i çarh-ı denî virdi kamu mübtezele
 Şimdi erbâb-ı sa^câdetde gezen hep hâzele
 İşimiz kaldı bizim merhamet-i lem-yezele

309*

Râgıb Paşa*

Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün
 (Fa^cilâtün) (Fâ^cilün)

I

Niçeler almadı kâmin bu cihânda tiz ele
 Felekin devr-i muṭâbık yine bezm-i ezele
 Şanma ey dil ki sa^câdet bula bir dem hâzele
 Virdi Hallâk-ı cihân mübtezeli mübtezele

310*

Muḥammed Efendi*

Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün
 (Fa^cilâtün) (Fâ^cilün)

I

Yıkılıpdır bu cihân ^cadl ile belki düzele
 Manşib-ı ehline vir virme gel mübtezele
 Hâkḳı ^cadl ile olunca yüze çıkmaz hâzele
 Gel hülûşiyle tevekkül kılalım lem-yezele

* 308 169b

* **Sultan Mustafa:** “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Mustafa mahlasını kullanan 5 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

* 309 169b

* **Ragıp Paşa:** “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Mustafa mahlasını kullanan 2 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

* 310 169b

* **Muḥammed Efendi:** “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Mustafa mahlasını kullanan şair hakkında bilgi bulunmaktadır.

311*

Kâtib*

Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün
(Fa^cilâtün) (Fâ^cilün)

I

Mesnedî salţanat virdi Hudâ mübtezele
Kime dâr eyleyelim ^câlem-i tıtmuş hâzele
Ey gönül başına gelen yürü derdiñ tezele
Kaldı da^cvâmız kâmu dîvân-ı şâh lem-yezele

312*

Mâhir*

ĞAZEL-İ ŞEMSİ TAĞMİS-İ MÂHİR
Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

I

^cÂlem-i lâhûta seyr it dehre menfûr olmadan
“Men ^carefe”¹⁶² sırrına yet eşyâya mecbûr olmadan
Zıkr-i tevĖid it dem-â-dem dilde ma^czûr olmadan
Vâsıl olmaz kimse ĖaĖĖa cümleden dûr olmadan
Kenz açılmaz her gönülde tâ ki pûr-nûr olmadan

II

Senden a^clâ-yı gözetme dâ'imâ ednâya bağ
Rûşen it dil hânesin ^cışkıñ çerâğın anda bağ
^cAynı şın kâf oğu ezberleyüp eyle sebağ
Sûr çıkar Ėayrı gönülde tâ tecellî ide ĖaĖĖ
Pâdişâh konmaz sarâya hâne ma^cmûr olmadan

* 311 169b

* **Kâtib:** Bk. s 335.

* 312 170a

* **Mâhir:** “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Mahir mahlasını kullanan 4 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.¹⁶² “Men ^carefe”: Tamamı “Men arefe nefsehû fekad arafe Rabbehû” olan ve “Kendini bilen Rabbi’ni bilir.” mealindeki hadîsten iktibas edilmiştir (Yılmaz, 1992: 122-123).

III

Rû-siyâhım pür-günâh ‘işyân-ı tuğyân lâ-yu‘ad
 ‘Âfvı gün luţfuñla yâ Rab dergahıñda itme red
 “Raḥmete’l-lîl-‘âlemîn”¹⁶³sin yâ Resûlullâh meded
 Mest olup mestâne geldim tâ ezelden tâ ebed
 İçmişem ‘ışkın şarâbın âb-ı engûr olmadan

IV

Herkese mürşid deyü teslîm olup deme belî
 Sâlik-i râh-ı Hâkḳı terk itmeyüp toğru yolu
 Sâki derlerse ‘acep şeydâ mıdır yâhûd deli
 Mest olanlarıñ kelâmı kendiden gelmez veli
 Pes ene’l-Hâkḳ niçe söyler kişi Mañşûr olmadan

V

Çarḥa aldanma şaḳın ḳan ağladı âḥir gülên
 Eylemez meyl-i meveddet cevır ü âzârın bilen
 Çün kerâmetde benî Âdemde dime bu fûlan
 “Mûtû ḳable en temûtû”¹⁶⁴ sırrına mazḥar olan
 Gördü anlar ḥaşri neşri nefḥâ-i şûr olmadan

VI

Mâ-sivâdan el çeküp olsun derûnıñ sîne şâf
 Tâ‘ib-i müstağfir ol eyle ḳuşûrıñ i‘tirâf
 Rûz u şeb eyle ‘ibâdet tâ ide cürmiñ mu‘âf
 Hâkḳ cemâl-i Ka‘be seni ḳıldı ‘âşıḳlar tavâf
 Yerde Ka‘be gök yüzünde beyt-i Ma‘mûr olmadan

VII

Ḳıl tevekkül gûşe-i şıḍḳ u şafâda tut maḳâm
 El-muḳadder lâ-yuğayyır mu‘tekiddir ḥâş u ‘âm
Mâḥirâ Hâkḳdan niyâz it sende ḥüsn-i ihtitâm
 Bir ‘acâ‘ib derde düşmüş tutuşur **Şemsî** müdâm
 Hâkḳa maḳbûl olmaḳ ister ḥalka menfûr olmadan

¹⁶³ “raḥmetenlîl-‘âlemîn”: “Ey Muhammed, biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Kur’an-ı Kerim, Enbiyâ/107) ayetinden iktibas edilmiştir.

¹⁶⁴ “Mûtû ḳable en temûtû”: “Ölmeden önce ölünüz.” Aranan sahih hadis kitaplarında böyle bir hadise rastlanmadı. Hâfız İbn-i Hacer ve Askalânî uydurma hadis olduğunu söylüyorlar (Yılmaz, 1992: 128).

313*

Nakşı*

I

Ey gönül âh eyle
İstedigİN sendedir
Ara gönül şehrini
Her ne ki var sendedir

II

Ölmeden oñ ölmeyen
Ağlar iken gülmeyen
Kendüzini bilmeyen
Hayy değil ol mürdedir

III

°Āşık olan bİ-ķarār
Elde değil ihtiyār
İstedigİN toğrı yār
Gel berü gel sendedir

IV

Bunca işi kim iden
Bilmemek anı neden
Ten didigİN ol beden
Kendüzüne perdedir

V

Zāhidānı bilmedi
°Aklı aña irmedi
Arayuben bulmadı
Ben didigim bendedir

VI

Menzil okun ol atar
Kānde dilerse yiter
Beñ deminde ol tutar
Kudreti haķ erdedir

* 313 171b

* Nakşı: Bk. s 349.

VII

Sözleri fehm iden
 Çek elüñi cümleden
 Ol ki olur bir beden
 Göñlü gözi perdedir

VIII

Cümle gelen evliyā
 Da°vet idüp dir biyā
 Bu didigin **Nakşiyā**
 Teñri haqq ı birdedir

314*

Nakşî*

I

Hîç bilmezem baña noldu
Göñül eğlenmez eğlenmez
 Gözlerim kan ile tıldı
Göñül eğlenmez eğlenmez

II

Mecnünleyin tağlar gezer
 Hîç uşanmaz ağlar gezer
 Seller gibi çağlar gezer
Göñül eğlenmez eğlenmez

III

Girye vü zār oldu kārım
 Gitdi elden ihtiyārım
 Kalmadı şabra kararım
Göñül eğlenmez eğlenmez

IV

Kimisi kıl ü kāl ister
 Bu dil bir ehl-i hāl ister
 Tecellî-i cemāl ister
Göñül eğlenmez eğlenmez

* 314 172a

* **Nakşî**: Bk. s 349.

V

Çün devâ itmeyen derde
 Bu derd ile gider perde
 Ne yerlerde ne göklerde
Göñül eglenmez eglenmez

VI

Göñül тұрмаз қонар гөңер
 Yedi deryâ gelüp geçer
 Hâyâli gözümde uçar
Göñül eglenmez eglenmez

VII

Aқан gözlerimiñ yaşı
 Lâle renk eyledi taşı
 Diler virem cân u başı
Göñül eglenmez eglenmez

VIII

Nakşîyâ sūr-ı ʿışķa gel yüz
 Ki kâfesiñ olasın düpdüz
 Aglar çeşmim gice gündüz
Göñül eglenmez eglenmez

315*

Nakşî*

Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

- 1 Āteş-i âh-ı derûnım yine tuğyân eyledi
 Yağdı yandırdı vücûdım gözlerim kân eyledi
- 2 Kõmadı hıç bende benlik varlığım berbâd idüp
 İrgürüp avcu semâya özge sulţân eyledi
- 3 İç yüzün dönderdi taşra zât-ı pâkin görmege
 Kâlp mirʾât eyleyüp çün cânı ʿayân eyledi
- 4 Gösterüp mutlak cemâlin ol Hudâî lem-yezel
 Cezb idüp cân-ı ʿazîzi vaşl-ı cânân eyledi

* 315 173a

* **Nakşî**: Bk. s 349.

- 5 Bî-ḥurûfî şeş cihetsiz söyleyüp zâtım aña
Fehm olup ümmü'l-kitâbın ḥatm-i Qur'ân eyledi
- 6 Gâh °aşık gâh ma°şûḳ eyleyüp nâz u niyâz
Bir yañadan gösterüp baş mest u ḥayrân eyledi
- 7 Leyk kaldım bu arada bilmedim benden beni
Şöyle kim gösterdi şan°at dürlü elvân eyledi
- 8 İtmesün mi işbu nazmı **Nakşî-i** seydâ ki ḥaḳ
Erba°ini içre aña böyle iḥsân eyledi

316*

Nakşî*

Mef°ülü/Mefā°lû/Mefā°lû/Fe°ülün

- 1 Tıḡdum anadan bir iki devrâna irişdim
Tıtdum o yolu emr ile fermâna irişdim
- 2 Kendim niçe dem ḥidmet idüp işbu arada
°Ömrüm geçürüp âḥir-i bir câna irişdim
- 3 Gördüm ki benim putlarım eyâ dört yanım almış
Zünnârı kesdim çekdim elim aḳrâna irişdim
- 4 Aldım ḥaberin yitmiş iki milletiñ anda
Sırrın bir idüp mezheb-i °irfâna irişdim
- 5 Şapdım aña çün °ışkı baña bir pula şatdı
Yandım odına bir ulû gülḥâna irişdim
- 6 Ol dem neyi var anlar ile bende siyeh püş
Dir içre girüp Ka°be-i ruhbâna irişdim
- 7 Maḡrib yaḳasın beste görüp eyleyüp efḡân
Meşriḳ güneşin gösteren ol kâne irişdim
- 8 Tıtdı elim ol gerçi dilâ çün ol arada
Kim nûr-ı siyeh °aşık-ı pünhâne irişdim

* 316 173b

* **Nakşî:** Bk. s 349.

- 9 Bâ yâ vü elif ismi anıñ lâm ile sindir
Yollar kesici ھاﺯﺭﺍﺕ-ﯨ derbāna irişdim
- 10 Çevgān-ı belā gördüm o dem kim ٲurur elde
Başım ٲop idüp ben dağı meydāna irişdim
- 11 Çeşm ile bakup aldı yolum çünki pelenk var
Nūrlar  oparup cān ile ş rāne irişdim
- 12 Virdim seri ben aldım anıñ lu f ile  ahr n
K fr n g t r p devlet-i  māna irişdim
- 13 Gel fehm ideg r   f u n nu  ş n¹⁶⁵ ile remzin
Y  key  azer it ş nma kim y b ne irişdim

317*

Nak  

I

Gel   tev     idel  m
Derdlere derm  n olsun
R  h-ı      a gidel  m
     miz   s  n olsun

II

Zer  n it himmet ra  t  n 
O y  r c  n  n ba  t  n 
Gel   r devlet ta  t  n 
Bu   hre s  lt  n olsun

III

Olma   istersen   gel tek
  rma vu  lat tohumun ek
C  mle v  r  n  dan el   ek
    m ile   irf  n gels  n

¹⁶⁵ Nak   i demekdir.

* 317 174b

* **Nak   i**: Bk. s 349.

IV

Hakka hicâbdır bu ten
 Bilegör anı irken
 Unut bildiklerin sen
 Bir ğayrı ihsân gelsün

V

Gel sîneleri eyle çāk
 Lâle renk olsun bu hāk
 Tūm sözüm ey derd-nāk
 Vir cānı cānān gelsün

VI

Nakṣī nefsiñ eyle māt
 Tecellî-i zāt eyle
 Bu cismiñ âlât eyle
 Hüküm ıssı Raḥmān gelsün

318*

Nakṣī*

I

°İşķiñ şarābın içmeyen
 Mest olup ḥayrān olur mı
 Zencir-i °işķa düşmeyen
 Şoyunup °uryān olur mı

II

Aķıt gözleriñden yaşı
 Gör kindür işleyen işi
 Kūl iken ölse bir kişi
 Mülkine sultān degil mi

III

°İşķa cigerin yaķmayan
 Mürşide toĝrı baķmayan
 Baḥr-i muḥīte aķmayan
 Gül iken °ummān olur mı

* 318 175a

* **Nakṣī**: Bk. s 349.

IV

Gel gönül geçirme çağın
 Ko yansun yürekde yağın
 Gülleri yitmeyen bağın
 Bülbul-i nālān olur mı

V

Nakşı çün açıldı gözün
 Hakkı görür oldu özüñ
 Leyk bilmem işbu sözüñ
 Münkire ĩmān olur mı

319*

Nakşı*

I

Yine dostlar gülistānı
 Geldi bu bağın bülbuli
 Oğur her dil-i mestāne
Geldi bu bağın bülbuli

II

Şehr-i dilden uçup hemān
 Ayrıldı geldi bir zamān
 Bağrı başı gözleri k̄an
Geldi bu bağın bülbuli

III

Geldi derdiñ devāsına
 Düşüp ʿışkıñ odasına
 Yine eski yuvasına
Geldi bu bağın bülbuli

IV

Ey Kādir-i perverdigār
 Görmedim ben böyle bir kār
 İtmek içün bunda karar
Geldi bu bağın bülbuli

* 319 175b

* **Nakşı**: Bk. s 349.

V

Bir kûl itse bunda günâh
 Aña ʿilâc tevbe vü âh
 Bir şubh-dem ey yüz mâh
Geldi bu bağıñ bûlbûli

VI

Olsa bûlbûller âvâre
Nakşî ider aña çâre
 Başladı tâze güftâre
Geldi bu bağıñ bûlbûli

320*

Nakşî*

I

Gel ey dîvâne gönûl
 Gir içeri iç yûri
 Terk it cümle varîñı
 Bu yâd ilden göç yûri

II

Ger ʿArabî ger Fârisî
 Gönûlden oqu dersi
 Seyr eyle ʿarş u kürsî
 Cân gözlerin aç yûri

III

Şakın zâhid yol ince
 Söyler herkes dilince
 Var sen seni bilince
 Münkirlerden kaç yûri

IV

Höş kurmuşlar bu yolu
 Farq için sağ u solı
 Dost elinden bir tölü
 Gel ölmedin iç yûri

* 320 176a

* **Nakşî**: Bk. s 349.

V

Bülbül ağlar gülünden
Söyler ma^cnî dilinden
Var ol yârîñ elinden
Dürler getür saç yûri

VI

Nakşîyâ dirler saçdıñ
°Acâ³ib sırlar açdıñ
Bu meyden kim sen içdiñ
Ayılması güç yûri

321*

Nakşî*

I

Ötdi yine cân bülbülü
Derdi aınm gül degil mi
°Aşık larıñ gözi yaşı
Kın bulanık sel degil mi

II

Her kişiniñ vardır özi
°Ârif iseñ aınla sözi
Tâlibleriñ gön lü gözi
Dosta giden yol degil mi

III

Oğur iseñ bunda sebağ
Zâhir olur kudret-i Hakk
Aç gözünñi kalbiñe bağ
Şehr ü diyâr il degil mi

IV

Toğum ezeldir ekilen
Arzu insâna dikilen
İnüp °ummâna dökilen
Her biri bir gül degil mi

* 321 176b

* **Nakşî**: Bk. s 349.

V

Nakşî döner peymâner
 Na'ra urup mestâner
 Her şadefte dürdâner
 Toğrı bakşañ ol degil mi

322*

Nakşî*

I

Yâ Rabbi ıŝkıñ şem'inde
 Pervâner yanmaz mı
 Bezm-i vuşlat cem'inde
 Mestâner yanmaz mı

II

Olan gevher kânında
 Konmuş devlet şânında
 Âşıklar meydânında
 Merdâner yanmaz mı

III

Gel dök gözüñden yaşı
 Qan olsun bağırñ yaşı
 Tutuŝsa ışk âteşi
 Pervâner yanmaz mı

IV

Olan Hakk taqdirinden
 İrşad olurlar pîrinden
 ıŝkıñ zehr ŝerbetinden
 İçenler yâ kıanmaz mı

V

Hakkdır puşt penâhım
 Kim irdi aña râhım
 Şadeflerde ey şâhım
 Dürdâner yanmaz mı

* 322 176b

* Nakşî: Bk. s 349.

VI

Bülbüller efgân itse
 °Âşık çeşmin kân itse
 Meclisde devrân itse
 Peymâneler yanmaz mı

VII

Nakşî atsa niķābın
 Görür °âlem mehtâbın
 Açsa °ışkıñ kitâbın
 Dersĥâneler yanmaz mı

323*

Nakşî*

I

Gel ey seĥer bülbüli
 Bâĥ-ı dildâra vardıñ mı
 Çemen bezminde ol yâriñ
 Şem° nârına yandıñ mı

II

Yan yolunda güller gibi
 Derde düşmiş kullar gibi
 Yüz bulanık seller gibi
 Baĥr-i °ummâna taldıñ mı

III

Emr-i Ĥaķķa fermân olup
 Erbâb-ı °ışķa cân olup
 Mısr-ı dile sulţân olup
 Taĥta Süleymân olduñ mı

IV

Geçdiñ mi yedi deryâyı
 Bulduñ mı zât-ı Mevlâyı
 Bürünüp cümle eşyâyı
 Arz u semâya tlduñ mı

* 323 177b

* **Nakşî**: Bk. s 349.

V

°Āşık̄lar yüz nûrundan
 Göñül dem urur mañşûrından
 Görinür çâr-ı °unşurdan
 °Āleme pertev şaldıñ mı

VI

Bülbüller öter gülünde
 Bağlanup zülf telinde
Nak̄şīyâ °ışkıñ ilinde
 Giriftâr olup qaldıñ mı

324*

Nak̄şī*

I

°Arzuḥâl itmeye sulṭāna geldim
 Uyānmadı baḥtım qaldı yâ Rabbi
 Derdlüyem qapūña dermāna geldim
Uyanmadı qaldı baḥtım yâ Rabbi

II

Mevtâlar uyandı irdi kıyâmet
 Göstermedi kendin ol serv-i kâmet
 °Ömr geldi geçdi buldı nihâyet
Uyanmadı qaldı baḥtım yâ Rabbi

III

°Āşık̄am sîneler gerçi sed pâre
 Neyleyem bulmadım bu derde çâre
 Bu fenâ milk içre qaldım âvâre
Uyanmadı qaldı baḥtım yâ Rabbi

IV

Ey bu °âlemleriñ puşt u penâhı
 Żabṭ idemez oldum nef̄s-i gümrâhı
 Qapūña yalvaru geldim İlâhî
Uyanmadı qaldı baḥtım yâ Rabbi

* 324 178a

* Nak̄şī: Bk. s 349.

V

Bu dil zevrakını engine şaldım
İşyân deryâsına ğarķ olup taldım
Aldı herkes menzili ben yolda kıaldım
Uyanmadı kıaldı baķtıım yâ Rabbi

VI

Gözüm yaşlu göñül vâle vü hayrân
Yitürdim kendi mi kıaldım ser-gerdân
Nakşıyâ bulmadım bu derde dermân
Uyanmadı kıaldı baķtıım yâ Rabbi

325*

Nürî*

I

Cihân içre şâh ider
Ėalbler üzre mâh ider
Vaşıl-ı Allâh ider
Lâilâheillâllâh

II

Ėalbiñden siler yaşı
Ėaķ yola sürer nâsı
Nerm ider Ėalbi kâsı
Lâilâheillâllâh

III

Nefy ile işbât olur
Ėadı-i ĥacât olur
Bâ'is-i necât olur
Lâilâheillâllâh

IV

Zıkr eyle her nefesde
Çağır Allâhı sesde
Cân bülbülü ĥafesde
Lâilâheillâllâh

* 325 178b

* **Nuri:** Bk. s 104.

V

Ehlu'llâhın yolları
 Tevhîd olur hâlları
 Hep giderir kılları
Lâilâheillâllâh

VI

Derdlülerin dermânı
 [.....]*
 [.....]
Lâilâheillâllâh

VII

Berr ü bahrde seyri
 İdersin sende hayrı
 Hem bil yok andan gayrı
Lâilâheillâllâh

VIII

Nûrî dilinde söyle
 Cân ravzasın nûr eyle
 Hakk ile huzûr eyle
Lâilâheillâllâh

326*

Nakşî*

I

Gör kim âhir baña nitdin
 A gönül feryâd elinden
 Beni garîb koyup gitdin
A gönül feryâd elinden

II

Dil zevrağın bahre şaldın
 Uyudup ʿummânlara taldın
 Âhir uşlanmayup kaldın
A gönül feryâd elinden

* Mecmuamızda VI. bendin 2. ve 3. mısrası yazılmamıştır.

* 326 179a

* Nakşî: Bk. s 349.

III

‘Âşıklar gerçi ‘âr itmez
 Yanar ‘ışka qarâr itmez
 Hıçbir söz saña kâr itmez
A gönül feryâd eliñden

IV

Gâh olur benden kaçarsın
 Gâh olur râzıñ açarsın
 Gâh olur kân yaş saçarsın
A gönül feryâd eliñden

V

Şor bu derdi bülbüllerden
 Ne kanlar yutdu güllerden
 Elimi çekdin bu illerden
A gönül feryâd eliñden

VI

Şol kadar kim feryâd itdiñ
 Vârıñ yoğıñ berbâd itdiñ
 Beni kendiñden yâd itdiñ
A gönül feryâd eliñden

VII

Nakşıyâ şabr eyle katlan
 Kim irişe Hakkdan ihsân
 Dinüp dinlenmeyüp her an
A gönül feryâd eliñden

327*

Nakşı*

I

Ey bugün derde düşen
 Hû diyelim döne döne
 Çünkim ider kalbi rüşen
Hû diyelüm döne döne

* 327 179b

* **Nakşı**: Bk. s 349.

II

Ayak başan bu devlete
 Menzil alur bundan öte
 Âhır tutup yüz hâzrete
Hû diyelüm döne döne

III

Dil dileğin dilden dile
 Tâ ki gönül Hû-yı bula
 Âh u efgân vü derd ile
Hû diyelüm döne döne

IV

Bezme giren bu hâl ile
 Kaçan bu meydânu bula
 Du°â ile şenâ ile
Hû diyelüm döne döne

V

Nakşî yeltenme gitmege
 Er gerek Hâkka yetmege
 Münkirlere kahr etmege
Hû diyelüm döne döne

328*

Nakşî*

FAŞL-I °ÂŞIK MA°ŞÛK LEYLÂ MECNÛN
 Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

I

Ben saña Mecnûnem sen baña Leylâ
 Yâ niçün yanmayam âteş-i °ışk a
 Eyledim zâtıña çünki ben meylî
Yâ niçün yanmayam âteş-i °ışka

II

Gör ne dir ey pîr-i Hâzret-i Loḳmân
 Biledir tâ ezel derd ile dermân
 Ḳâl ider beni çün âteş-i sūzân
Yâ niçün yanmayam âteş-i °ışka

* 328 180a

* Nakşî: Bk. s 349.

III

Ġayrıdan el çeküp dil karar itdi
 Vuşlatıñ derdini ihtiyâr itdi
 Gün bugün hasretiñ cāna kâr itdi
Yâ niçün yanmayam âteş-i ʿışķa

IV

Yanmasa bir kişi ehl-i hâl olmaz
 Oқuyup ʿilm ile bir kemâl olmaz
 Ġayrıdan vaşlıña çün mecâl olmaz
Yâ niçün yanmayam âteş-i ʿışķa

V

Nakşıyâ kıymayan baş ile cāna
 İremez bilmiş vaşl-ı cānāne
 Çün gönül şemʿ ine oldu pervāne
Yâ niçün yanmayam âteş-i ʿışķa

329*

Nakşı*

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün

- 1 Şun ey sākī bize lutf it bugün cām-ı muşaffâyı
Açılsun şâf olup diller içüp ol cām-ı şahbâyı
- 2 İdüp peymāneler devri bugün bezm içre ey sâlik
İçilsün bâde-i vaḥdet beyân it gel muʿammâyı
- 3 Küşād it kalb-i ʿuşşāk-ı niķābıñ refʿ idüp dilden
Cemāliñ görsün ʿaşıklar bugün gel it tecellîyi
- 4 Görüp ḥayrân u mest olsun gönül Mecnûn-veş âḥir
Şunup laʿliñ şarâbından uyandır ʿışķ-ı Leylâyı
- 5 Açup cān gözlerin göster cemāliñ bunda pes tâ kim
Ki görmez bunda görmezse yârin anda dil-ârâyı
- 6 Kemāliñ kudretiñ ḥaķķı bu **Nakşı** itme andan kim
Ġalupdur kıl u kâl içre ider bir kuru daʿvâyı

* 329 180b

* **Nakşı**: Bk. s 349.

330 **

Şem'î*

Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün

- 1 Tūlunbāñ al yetiş ey sevdigim imdāda yangın var
Didi zāhirde mi °aşık didim ihfāda yangın var
- 2 Sefīne albime yağlu pāçāvra atdıñ ey dīnsiz
Būlend-āvāz ile dirseñ baķıñ deryāda yangın var
- 3 İrince şu'le-i āhım semālardan geçüp °arşa
Melekler zānn ider kim mesken-i °İsāda yangın var
- 4 Cemālīñden kızārdı rüy-ı güller āteşīñ oldı
Anıñçūn dermendi būlbūl-i şeydāya yangın var
- 5 Bu māh-ı tāb ile deryā yanar dirlerse gerçektir
Hemān sende meydır Şem'î bütūn °ālemde yangın var

331*

Ümmî Kemāl*

Müfte'îlün/Müfte'îlün/Fā'îlün

- 1 Hıç nideyin bilmezem āh u vāh
°Ahde vefā kılmazam āh u vāh
- 2 Her ne işūme baķaram ađlarım
Hıç birine gülmezem āh u vāh
- 3 Yaşlu puñar oldı gözüm yaş ile*
Dīñdirūben silemezem āh u vāh

* 330 181a

* Bu şiir Murat A. KARAVELİOğLU tarafından hazırlanan Şem'i Divanı'nın neşrinde bulunmamaktadır.

* Şem'î: Bk. s 109.

* 331 181a

* **Ümmî Kemal:** Mutasavvıf şairdir. Hayatı hakkında yeterli bilgi yoktur. Asıl adı İsmâil olup tahsil görmeden yetiştiği için şiirlerinde Ümmî Kemal mahlasını kullanmıştır. Şeyh Mehmed Bedreddin'in dervişlerinden ve Cemāl-i Halveti'nin tekke arkadaşlarından olduğu rivayet edilir. Bazı metinlerde Kemal Bey olarak da zikredilen şairin mensuplarına Kemāliler denir. Divanındaki bir şiirinden Halveti tarikatına mensubiyeti ve şeyhinin Ubeydullah Hâmid olduğu öğrenilmektedir (Ünver 2002: C 25, s 229-230).

* 3(a)gözüm yaş ile: yaşum kanıla ÜKD

- 4 Yüz* yaşadım nefsim elinden kaçup
Uş daği kırtulmazam âh u vâh
- 5 İrdi iren kâfilesi menzile
Ben duruşup yitemezem âh u vâh
- 6 Ğaflet-i dünyâ sucesinden katî
Esirdüm aylamazam âh u vâh
- 7 Halk arasında beni ben aradım
Benden alubulamazam âh u vâh
- 8 Ağlar ölümün añup **Ümmî Kemâl**
Bir dirlik bulmazam âh u vâh

332*

Rızâ*

I

Bülbül gibi nālân ol
Efğâna gel ey şüfî
Gülşende hırāmân ol
Cevlâna gel ey şüfî

II

Şevk ile levândâne
Gir halka-i rindâne
Hem dest olup ihvâne
Devrâne gel ey şüfî

III

Perhîz-i riyâzat kıl
Tevhîd u ʿibâdet kıl
İzhâr-ı şecâʿat kıl
Meydâna gel ey şüfî

* 4(a) Yüz:Kırk ÜKD

* 332 181b

* **Rızâ:** “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Rıza mahlasını kullanan 9 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

IV

Qal içre bulup hâli
 Hâlikden idüp kâli
 Bildiñse bu ahvâli
 Şeyhâne gel ey şüfî

V

Hâl ehlini gûş eyle
 Şevk ile hurûş eyle
 Deryâ gibi cûş eyle
 °Ummâna gel ey şüfî

VI

Ol tıfl-ı **Rızâ** dâda
 Gel mekteb-i irşâda
 Teslîm olup üstâda
 Pîrâne gel ey şüfî

333*

Fethî*

I

Ey Rabbi Raḥmân
 Eylegil iḥsân
 Qalmasun vîrân
 Bu dil-i nâlân

II

Luṭf u iḥsân it
 Yolum âsân it
 °Işk-ı mihmân it
 Qalbe ey Şubḥân

III

Hicriñle bende
 Qaldım ufkunda
 Vaşlıñı sende
 Baña it iḥsân

* 333 182a

* **Fethî**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Fethî mahlasını kullanan 5 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

IV

apua geldim
 Z rlar ıldım
 Őuumı bildim
 Eyle gel ufr n

V

Feth  miskine
 albi ang ne
 alb derdine
 Sen eyle derm n

334*

Sin n-ı  mm *

I

Erenleri obeti
 Ele giresi deil
 kr r ile gelenler
 Mar m alas  deil

II

kr r gerek bir ere
 G z aup d d r g re
 Őarr f gerek cevhere
 N d n bilesi deil

III

Bir p nari baına
 Bir destiyi oysalar
 ır yıl anda urursa
 Kend  olas  deil

* 334 182b

* ** brahim  mm  Sinan (do. 1488- l.1568  stanbul):** Halvetiyye tarikatının Sin niyye kolunun kurucusudur. Mutasavv f bir Şairdir.  br him  mm  Sinan'ın Bursal , Prizrenli veya Karamanlı olduuna dair farklı rivayetler bulunmaktadır; ancak Bursal  olma ihtimali daha kuvvetlidir.  stanbul'da medrese tahsili g rd kten sonra Karaman'a giden  mm  Sinan, Halvetiyye tarikatının d rt ana kolundan biri olan Ahmediyye'nin kurucusu Yiitba Ahmed Şemseddin'in halifelerinden  zzeddin Karam n 'ye intisap etti.  mm  Sinan bir s re Manisa ve Uak evresinde irad faaliyetinde bulundu. Ardından  stanbul'a d nerek 958 (1551) yılında Topkap  ile Őehremini arasında bug nk  Arpa Emini mahallesi Kanlı Bostan sokaında yaptırd ı, kendi adıyla anılan tekkede irad faaliyetini s rd rd  ve burada vefat etti (Bilgin 2009: C 37, s 240-241).

IV

Ümmî Sinân yol ʿayân
Olupdur bellü beyân
Dervîşlik yolu hemân
Tâc u hırkası degil

335*

Hakkı*

I

Hakk isteyen ʿâşıklar
Geliñ tevḥîd idelim
Hakk yolunda şâdıklar
Geliñ tevḥîd idelim

II

Göñül pâsın silmege
Ağlar iken gülmege
Olmazdan oñulmaga
Geliñ tevḥîd idelim

III

Egrilik fikrini sor
Hakk yolunda toğrıtur
Erenler yolu budur
Geliñ tevḥîd idelim

IV

Uşan fâniden uşan
Kendini boğ ölmüş şan
Ey Hakkdan ğâfil insan
Geliñ tevḥîd idelim

* 335 183a

* **Hakkı:** “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Hakkı mahlasını kullanan 3 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

V

Didiñ “Fa^clem ennehū”¹⁶⁶

Lâilâheilâhū

Hakkı besdir bize bu

Gelin tev^hid idelim

336*

Hakkı*

Mefā^cilün/Mefā^cilün

I

Hudādan gelmişiz cāna

Huve'l-Evvel Huve'l-Āhîr

İden oldur bizi ihyā

Huve'l-Hâlîk Huve'l-Ğâdir

II

Büy-ı gül-i sırrı ^câlemde

Emānet kōdı Ādemde

Tecelli kıldı her demde

Huve'l-Bâtın Huve'z-Zâhir

III

Tuyup ol sırr-ı muṭlağdan

İrer aña muḥaḳḳağdan

^cİnāyet **Hakkı**yâ Hakkdan

Huve'l-Mevlâ Huve'n-Nâşır

¹⁶⁶ “Fa^clem ennehū”: “Şu hakikati bil.” Kelime-i tevhitte önce, uyarı niteliğinde gelen bir sözdür. “Bil ki, Allah’tan başka İlâh yoktur. Kendi günahın, inanan erkeklerin ve inanan kadınların günahı için Allah’tan mağfiret dile.” (Kur’an-ı Kerim, Muhammed/19; Yılmaz, 1992: 49).

* 336 183b

* **Hakkı**: Bk. s 396.

337*

Hakkı*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün

I

Cânımıñ cânânı sensin yâ Muhammed Muşafâ

Derdimiñ dermânı sensin

Yâ Muhammed Muşafâ

II

Çıkmadı baħr-i muħabbetden seniñ gibi güher

°İlm ü hikmet kânı sensin

Yâ Muhammed Muşafâ

III

Cümle °âlem °ilmiñe nisbet seniñ bir ıatredir

Ma°rifet °ummânı sensin

Yâ Muhammed Muşafâ

IV

Nûr-ı zâtıñdır cihân mir°ât içre cilve-ger

Yûsufuñda anı sensin

Yâ Muhammed Muşafâ

V

Kulluğunla iftiħâr eyler nebî vü ger velî

Cümleniñ sulţânı sensin

Yâ Muhammed Muşafâ

VI

Nûr-ı zâta mazħar-ı tam olduğıñda şübhe yok

Hakkıñ burhânı sensin**Yâ Muhammed Muşafâ**

* 337 183b

* Hakkı: Bk. s 396.

338**

Nûrî*Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Ser-firâz-ı evliyâdır Hâzret-i Mollâ-yı Rûm
Beñzemez zîrâ ki ğayra şevket-i Mollâ-yı Rûm
- 2 Devleti el-faḡru faḡrî sikkedârı olduĝı
Şâhid oldu ^cârifâne devlet-i Mollâ-yı Rûm
- 3 Hâlin efzâ-yı dili ehl-i dil oldu Meşnevî
Neşve-baḡş-ı ^câşıkândır şöḡbet-i Mollâ-yı Rûm
- 4 Meşnevî ammâ ki keşşâf-ı rumûzı “Eynemâ”¹⁶⁷
Meşnevî ammâ güzîde şan^cat-ı Mollâ-yı Rûm
- 5 Tıfl-ı sâlik biş-nev ez-neyden alursa dersini
Ḳalbin istî^câb ider keyfiyyet-i Mollâ-yı Rûm
- 6 Ben kemîne bendesidir Ḳayser-i Rûm ol şâhın
Var ḡayâl eyle nedir gör saṭvet-i Mollâ-yı Rûm
- 7 **Nûrî**yâ baḡr-i muḡîṭ Meşnevî ğavvâşiyem
Mest ü medhûş itdi rûḡım ḡâlet-i Mollâ-yı Rûm

* 338 184a

* Bu şiir Hüseyin AKKAYA tarafından hazırlanan Abdülahad Nûrî ve Divanı'nın neşrinde bulunmamaktadır.

* **Nuri:** Bk. s 104.¹⁶⁷ “Eynemâ”: Tamamı “ Eynemâ tekûnû yudrikkumu'l-mevt” olan ve anlamı “Nerede olursanız olun, yine ölüm sizi bukacaktır (Kur'an-ı Kerim, Nisâ/78; Yılmaz, 1992: 47).

339*

Mezâkî Dede Efendî*

Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlün

- 1 Şuffa-i cî arş-ı berîndir hân-gâh-ı Mevlevî
cî Arşda daği döner dirler külâh-ı Mevlevî
- 2 Beste-çeşm olsa cihânda n'ola eylerken semâc
cî Âlem-i efrûz-ı başîretdir nigâh-ı Mevlevî
- 3 Şevk-i Mevlânâ ile gerdân olurlarsa* felek
Müddeçâya mihr ile mehdîr güvâh-ı Mevlevî
- 4 Ey gönül çün reh-rev-i cî ışık olmağa cî azm eylediñ
Togrı yol isterseñ işte şâh-ı râh-ı Mevlevî
- 5 Kõ cî avâmü'n-nâs şâh-ı dehre itsün istinâd
Melce-i hâşşu'l-havâş imiş penâh-ı Mevlevî
- 6 Kuṭbu'l-aḳṭâb-ı vilâyet Hâzret-i Mollâ-yı Rûm
Kim kûl olmaḳdır derinde cî izz ü câh-ı Mevlevî
- 7 Şevk-i medḥiyle **Mezâkî** her seḥer cûş eyle kim
Bâde-i feyz-i derûnda şubḥ-gâh-ı Mevlevî

340*

Berrî Dede*

Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlün

- 1 Cünbüş-i tâvus-ı cî irfândır semâc-ı Mevlevî
Fehm idiñ bir özge cevîlândır semâc-ı Mevlevî

* 339 184b

* **Mezaki Dede Efendi**(doğ.?./Bosna Hersek - öl.1676/İstanbul): XVII. Yüzyılın ortalarında yaşayan Mezâkî'nin asıl adı Süleyman'dır. Kaynaklarda "Derviş Süleyman", "Mezâkî Süleyman Dede Bosnevî", "Süleyman Efendi" ve "Süleyman Dede" adlarıyla zikredilmektedir. Ailesi hakkında bilgi yoktur. Sadece Mısır valilerinden Eyüp Paşa'nın akrabası olduğu belirtilmektedir. Süleyman Efendi'nin doğum yeri açıkça belli olmasına rağmen, doğum tarihi bilinmemektedir. Ondan bahseden eserlerin büyük kısmında "Bosna Hersek", bir kısmında da "Bosna Hersek'in Çaynişe kasabası" olarak geçmektedir. Mezâkî, 1676 yılında İstanbul'da vefat etmiş ve Galata Mevlevihânesine defnedilmiştir. Mezâkî rind-meşreb bir şairdir. Mezâkî şiir anlayışı bakımından sadedir (MERMER, 1991: 19-28).

* 3(a) olurlarsa: olur dirse MD

* 340 185b

* **Berrî Dede**: "Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü" adlı eserde Berrî mahlasını kullanan 1 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin ona ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

- 2 Devr iderler ʿışk-ı meydânın ʿuluvv ü şân ile
Reşk-i nuh-eflâk-ı gerdândır semâʿ-ı Mevlevî
- 3 Döne döne buhte eyler dillerin hem çün kebâb
Nûr-ı maḥẓ-ı nâr-ı süzândır semâʿ-ı Mevlevî
- 4 ʿİşk-ı şemʿi dönderir fânûs-ı cismîn anlarıñ
Anıñçün pertev-i efşândır semâʿ-ı Mevlevî
- 5 **Berriyâ** her bir gedâyı bir şeh-i devrân iden
Böyle bir âyîn ü erkândır semâʿ-ı Mevlevî

341*

Sultân Veled*

Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

- 1 Kârım açdır kârım açdır kârım aç
Raḥmet it gel Tañrı baña kapu aç
- 2 Uçmak aşından dilerem biñ çanak
Nûr-ı ḥamrından iki biñ bazlamaç
- 3 Raḥmetiñ çokdur deñizden ey Çalab
Raḥmetiñ eksilmeye sen çok saç
- 4 Sen buyurdıñ kuluña gel bir karış
Kim gelem seniñ içün ben biñ kulaç
- 5 Kim seni göre vü ʿâşık olmaya
Câmı yokdur yâ ki taşdır yâ ağaç
- 6 Ol ne gözdür ol ne kaşdır ol ne leb
Ol ne boydur ol ne yüzdür ol ne saç
- 7 Ey **Veled** gözlü cihânda azdurur
Göresin bakma ırakdan kaç kaç

* 341 185b

* **Sultan Veled (doğ.1226/Lârende-öl.1312/Konya):** Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'nin büyük oğlu, mutasavvıf-şair. 25 Nisan 1226'da Lârende'de doğdu. Mevlânâ tarafından ona dedesinin adı verilmiş (Bahâeddin Muhammed Veled), şiirlerinde "Veled" mahlasını kullanmıştır. Sultan Veled 10 Receb 712'de (11 Kasım 1312) Konya'da vefat etti ve babasının sağ tarafına defnedildi (Değirmençay, 2009:C 37, s 521-522).

342**

Şem'î*

GAZEL-İ ŞEM'Î

Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'îlün)

- 1 Pehlûvân-ı ʿışk olan bazuda kuvvet gezdirir
İmtihân olmağlığa haşmyla kisbet gezdirir
- 2 Kimini zencîr-i miñnetle ider dünyâya bend
Kimini dervîş ider Mevlâ mücerred gezdirir
- 3 Var ise levh-i kaderde başına lâbud konar
Bir melek zerrîn kafesde murğ-ı devlet gezdirir
- 4 İstemez kimse rızâsıyla diyâr-ı ğurbeti
Âb u dâne serpilür insânı kısmet gezdirir
- 5 Gül dırahtında kır feryâd idersin ʿandelîb
Bezme sâķî Şem'îye pervâne şerbet gezdirir

343**

Şem'î*

Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'îlün)

- 1 Râziyam her ne iderse baña serv ü semenim*
Tîğ-i cevri ile şad-pâre iderse* bedenim
- 2 Beni öldürmege ʿâr eyler imiş* sîm-i tenim*
Varayım yalvarayım boynuma taşup kefenim

* 342 186a

* Bu şiir Murat A. KARAVELİOĞLU tarafından hazırlanan Şem'î Divanı'nın neşrinde bulunmamaktadır.

* Şem'î: Bk. s 109.

* 343 186b

* Murat A. KARAVELİOĞLU tarafından hazırlanan Şem'î Divanı'nın neşrinde “Yumağa la'îlün için çeşme-i hayvândan elüm / Yaraşur ay ü güneş olsa gümüşden legenüm” şeklinde 7. beyit olarak bulunan bu beyit mecmuada bulunmamaktadır.

* Şem'î: Bk. s 109.

* 1. beyit ŞD'de 2. beyit.

* 1(b) iderse: kılursa ŞD

* 2(a) Beni öldürmege ʿâr eyler imiş: ʿÂr idermiş beni öldürmege ŞD

* 2. beyit ŞD'de 1. beyit.

- 3 Tağ beni zülf-i dil-âviziñe ber-dâr eyle*
Çekeyim pâdişâhım kendi elimle resenim
- 4 Göremez* girsem eger mûr-ı za'îfiñ* gözüne
Ey Süleymân-ı zamân böyle hayâl oldı tenim
- 5 Gözümiñ* yaşı gibi çıkdı gözümnden dünyâ*
Yârdan ğayrı görünmez gözüme kimse tenim
- 6 Hulle-i cennet olursa çekeyim çâk ideyim*
Dem-i vaşlıñda* baña hâ'il olur pîrâhenim
- 7 Şem'îyem güşe-i meyhâneyi virmem feleke**
Gülşen-i bağ-ı İremden baña yekdir vañanım

344**

Şem'î*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Ben beni bilmem neyim dünyâ nedir 'uqbâ nedir
Söyleyen kim söyleden kim 'ışk nedir sevdâ nedir
- 2 Mey nedir sâķî nedir Mecnûn nedir Leylâ nedir
Kimse idrâk eylemez bu 'âlem-i eşyâ nedir
- 3 Gül dırahtında kıurı feryâd ile kâim isteyen
Ölmeden dostıñ yoluna tutdıĝıñ da'vâ nedir
- 4 Arayup gezmekdedir pervâne 'ışkıñ âteşi
Dosta cân virmek murâdı bilmez istiĝnâ nedir

* 3. beyit ŞD'de 5. beyit.

* 4(a) Göremez: Tuymaya ŞD

* 4(a) mûr-ı za'îfiñ: zerrece mûruñ ŞD

* 5(a) Gözümiñ: Gözlerüm ŞD

* 5. beyit ŞD'de 6. beyit.

* 6. beyit ŞD'de 3. beyit.

* 6(b) Dem-i vaşlıñda: Dem-i vuşletde ŞD

* 7. beyit ŞD'de 8. beyit.

* 7(a) Şem'îyem güşe-i meyhâneyi virmem feleke: Şem'îyem künc-i ğâmüñ virmezem ey meh feleke ŞD

* 344 187a

* Bu şiir Murat A. KARAVELİOĞLU tarafından hazırlanan Şem'i Divanı'nın neşrinde bulunmamaktadır.

* Şem'î: Bk. s 109.

- 5 Tağınup zencîr-i ʿışk-ı dīvāne oldıñsa ger
Halkı taʿcîz idüp senden saña şekvâ nedir
- 6 Vâkıf oldıñsa eger “kālū belâ”¹⁶⁸ esrârına
Mağşûdın ancak rızâdır cennet-i aʿlâ nedir
- 7 Şems gibi ızhâr olur her kimde var envâr-ı ʿışk
Âşikâr eyâ nemli ʿâşıklara ihfâ nedir
- 8 ʿİşk bāzârına Fuzûlî kimse başmasun ayâk
Şemʿî yanmak rifʿatın oddan saña pervânedir

345*

Şemseddîn*

Müstefʿilün/Müstefʿilün

I

Yâ Mâlikeʿl-Mülkiʿl-Ḳadîm

“Estağfirullâheʿl-Âzîm”

Yâ Ḥayy u Raḥmānuʿr-Raḥîm

“Estağfirullâheʿl-Âzîm”

II

Ey Ḥâlîk-ı perverdigâr

Ey Şâniʿ-ı leyl ü nehâr

Ez-maʿşiyethâ-râ güzâr

“Estağfirullâheʿl-Âzîm”

III

Ey sâtir-i Settârıma

Vey vâkıf-ı esrârıma

Ey ki tû-bî-ezkârıma

“Estağfirullâheʿl-Âzîm”

¹⁶⁸ “kālū belâ”: “Evet Rabbimizsin, dediler.” (Kurʿan-ı Kerim, Araf/172).

* 345 187b

* **Şemseddîn**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Şemseddin mahlasını kullanan şair hakkında bilgi bulunmamaktadır.

IV

Ez-cāhil-i tezvīr-gerd
 Devr-i ʿāqıl tedbīr-gerd
 Ger bende-i taqşīr-gerd
 “Eṣtağfirullāhe’l-ʿAzīm”

V

Mā-ʿāciz-i Cebbārı tū
 Mā-ḥufte-i bī-dārı tū
 Mā-pur-günāh Ğaffārı tū
 “Eṣtağfirullāhe’l-ʿAzīm”

VI

Der-mülki tū gerden keşān
 Dermānde-i bī-nām u şān
 Ey çāre-i biçāre kân
 “Eṣtağfirullāhe’l-ʿAzīm”

VII

Fiʿlim ber-berā med ʿamel
 Kārım heme zerķ u dağal
 Ey lâ-yezāl u lem-yezal
 “Eṣtağfirullāhe’l-ʿAzīm”

VIII

Be-güzār-ı mā-rā der ḥaṭar
 Ey pâdişāh-ı dād-ger
 Çünki günāh ez-ḥez güzer
 “Eṣtağfirullāhe’l-ʿAzīm”

IX

Ey merhem-i dil-ḥastegān
 Ey yār-ı ten işkestegān
 İftaḥ kilīdi bestegān
 “Eṣtağfirullāhe’l-ʿAzīm”

X

Ey mūnis-i şehbāz-ı yār
 Ey Ḥālīķ-ı perverdigār
 Guftem bicān-ı şad-hezār
 “Eṣtağfirullāhe’l-ʿAzīm”

XI

Yâ “Kul huve’llâhü eḥad”¹⁶⁹
 Ey Hâlık u Ferd u Şamed
 Guftem bicân “Kufuven eḥad”¹⁷⁰
 “Estağfirullâhe’l-°Azîm”

XII

Ey Hâlık-ı °arş-ı berîn
 Cürm ü günâhım rā-Mübîn
 Zîrâ ki mestem hem çünîn
 “Estağfirullâhe’l-°Azîm”

XIII

Allâh Allâh zât-tû
 Ferd ü Şamed âyât-tû
 Fetḥ ü zafer mir’ât-tû
 “Estağfirullâhe’l-°Azîm”

XIV

Der kûh-ı şahrâ em-reved
 Ez behr-i hizmet-nîk ü bed
 Gû bendi ez efgân-ı hûd
 “Estağfirullâhe’l-°Azîm”

XV

Bisyâr-ı hürdem sengihâ
 Ez-dest-i tâber ehlihâ
 Ez-dîl bişüyem rengihâ
 “Estağfirullâhe’l-°Azîm”

XVI

Seyr-i cihân-ı bî-vefâ
 Sehlestü ez-ḥükm-i Hudâ
 Mey-güy-ı hûd ey vefâ
 “Estağfirullâhe’l-°Azîm”

¹⁶⁹ “Kul huve’llâhü eḥad”: “De ki: O Allah tektir.” (Kur’an-ı Kerim, 112/1).

¹⁷⁰ “Kufuven eḥad”: “O’nun hiçbir dengi yoktur.” (Kur’an-ı Kerim, 112/4).

XVII

Ey Şemseddīn ey Şemseddīn
 Tebrīz-i cān-rā enkubīn
 Guftem bi-gū ez-dil yakīn
 “Estağfirullāhe'l-°Azīm”¹⁷¹

346*

Rā'if*

NA°T-I ŞERİF

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Biz ğarībe kıl şefā°at yā Muḥammed Muştafā
İsterem senden hidāyet yā Muḥammed Muştafā
- 2 Baş açup kapuña geldim sen meni red eyleme
Luṭf idüp eyle °ināyet yā Muḥammed Muştafā
- 3 Çok günāhın issiyem şāhım baña hışm eyleme
İtme ḥalk içre melāmet yā Muḥammed Muştafā
- 4 Nefsī nefsi dediginde anda cümle enbiyā
Eyle bizlere şefā°at yā Muḥammed Muştafā
- 5 BİN yıl °ömrüm olsa vaş itsem kemālin şerḥini
Bulmazam aşlā ḳanā°at yā Muḥammed Muştafā

¹⁷¹ “Estağfirullāhe'l-°Azīm”: “Yüce olan Allah’tan af dilerim.” İstiğfar, tevbeden daha geniş anlamlıdır. Tevbe, bir kişinin, günahından pişmanlık duyarak, bir daha işlememek üzere kesin kararla vazgeçmesidir (Yılmaz, 1992: 44). Bu ibâre şiirin mütekerrir mısrasıdır.

* 346 188b

* **Râif**: Kahramanmaraş Hafız Ali Efendi İlmî Eserler Kütüphanesi’nde, 291 numarada kayıtlı yazma bir mecmuada, şairin adı “Yarpuzlu Râif Baba” olarak verilmektedir. Yarpuz, Afşin’in halk arasında hâlâ kullanılan eski adıdır. Söz konusu mecmua, şairin bir şiirini ihtiva etmektedir. Râif mahlâsını kullanan şairin Kadirî tarikatına intisaplı olduğu bu şiirinden anlaşılmaktadır. Son dönem şairlerinden olan Raif Baba’nın hayatı hakkında daha fazla bilgi bulunmamaktadır (Alıcı, 2008: 4).

347*

Râ'if

NA'Ṭ-I ŞERİF

I

‘İşķiñ dâ’im göñlümde
 Hîç gülmedim ‘ömrümde
 Muḥammedi seyrimde
 Ğayet göresim geldi

II

Muḥammed teşrîf itdi
 Kenîsâ yere batdı
 Nûr-ı cihânı tutdı
 Nûrın göresim geldi

III

Şefâ’at iteyenler
 Ümmetiñdir hep anlar
 Ravzañ nûrın görenler
 Nûrın göresim geldi

IV

Elli üç yıl Mekke
 On sene Medîne
 Rıḥletiñ altmış üçde
 Ravzañ göresim geldi

V

Vuşlat içün hem saña
 Olsun ‘ömrüm hep hebâ
 Yoluña cânım fedâ
 Hemân veresim geldi

VI

Faķîr **Râ'if** müştâķdır
 Dâ’im dilinde Ḥaķķdır
 Nûrına gülüne yoķdur
 Nûrın göresim geldi

* 347 188b

* **Râif**: Bk. s 407.

348*

Râ'if*

I

Hasbi Rabbi cellâllâh
Allâh Allâh yâ Allâh
Yok kalbimde ğayrullâh
Muhammedü'r-Resûlullâh
Lâilâheillâllâh

II

Bildim bir durur Bârî
Bu kalbim şirkden hâlî
Ol Muhammed yârânî
Lâilâheillâllâh

III

Tevbedir râh-ı necât
Vir habîbe şalavât
Bulasın sen selâmet
Lâilâheillâllâh

IV

Ebübekr °Ömeriñ
°Oşmân °Ali Haydariñ
Kadr-i a°lâ anlarıñ
Lâilâheillâllâh

V

Hasen Hüseyindir şehîd
Kurretü'l-°ayn-ı mecîd
Kayd-ı cânına pelîd
Lâilâheillâllâh

VI

Kan ağlasun gözlerim
Âh eylesün özlerim
Her seherğâh söylerim
Lâilâheillâllâh

* 348 189b

* Râif: Bk. s 407.

VII

Menem fakîr Râ'îf
 Kemter günahkâr za'îf
 Tarîk eylerem ta'rîf
Muhammedü'r-Resûlullâh
Lâilâheillâllâh

349*

Râ'îf*

NA^cT-I ŞERİF

I

Tutup dergâha yüzüm
 Direm “estağfirullâh”
 Hakkâ bağlayup özüm
 Direm “estağfirullâh”

II

Degil kimseye sözüm
 Gafletle geçdi rûzum
 Gel ağla iki gözüm
 Diyüp “estağfirullâh”

III

Çullukda yok nişânın
 Çünkü hatâ her kârın
 Bârî virdi zebânın
 Olsun “estağfirullâh”

IV

Varmadıñ hiçbir kâre
 Kaldıñ böyle avâre
 Dilerseñ derde çâre
 Söyle “estağfirullâh”

V

A^cmâlin başdan kâre
 Niçün düşmezsün zâre
 İşledigün her kâre
 Söyle”estağfirullâh”

* 349 190a

* Râif: Bk. s 407.

VI

Olsañ cihāna dārā
İtme nefse mudārā
Eyler kulüb-ı ārā
Dā'im "estağfirullāh"

VII

Şığın ism-i Settāra
Revā mı āte nāre
Hemān Rabbi Ğaffāra
Söyle "estağfirullāh"

VIII

Cān baħr-i zenbe düşdi
Yandı fu'ād dutuşdı
Hudā 'avni yitişdi
Tevbe "estağfirullāh"

IX

İtdim derūndan nevħa
Yazılır her şey levħa
Hep ef'ālime tevbe
İtdim "estağfirullāh"

X

Zıkrım oldu istiğfār
Gitti gönlümden ğubār
Nedāmet itdim izhār
Rabbim "estağfirullāh"

XI

Çağır Rabbiñ her yerde
Günāh ārāda yerde
Hayāt vār iken tende
Söyle "estağfirullāh"

XII

Āh idüp dilden iñle
Tevbe-i naşūh böyle
Gel Rā'if sende söyle
Cāndan "estağfirullāh"

XIII

[.....]*
 [.....]
 Rabbim “estağfirullāh”
 Dā'im “estağfirullāh”¹⁷²

350*

Hüsnî*

I

Hîç bulunmaz akrânı
 Maḥza luṭf u yezdânı
 Ğavs-i A'zam Geylânî
Sultân °Abdulḳâdiriñ
Şeyḥim °Abdulḳâdiriñ
Hakḳ lāilāheillāllāh
Allāh Allāh illāllāh

II

Tālibi maṭlûb olur
 Maḳşûdı ma'bûd olur
 Dervîşi meczûb olur
Sultân °Abdulḳâdiriñ
Şeyḥim °Abdulḳâdiriñ
Hakḳ lāilāheillāllāh
Allāh Allāh illāllāh

III

Bağdād yolun gözlerim
 Geylânîyi özlerim
 Himmetidir sözlerim
Sultân °Abdulḳâdiriñ
Şeyḥim °Abdulḳâdiriñ
Hakḳ lāilāheillāllāh
Allāh Allāh illāllāh

* Mecmuamızda XIII. bendin 1. ve 2. mısrası yazılmamıştır.

¹⁷² “Estağfirullāh”: “Allah’tan af dilerim.” İstiğfar, tevbeden daha geniş anlamlıdır. Tevbe, bir kişinin, günahından pişmanlık duyarak, bir daha işlememek üzere kesin kararla vazgeçmesidir (Yılmaz, 1992: 44). Bu ibâre şiirin dörtlüklerinin son mısralarında tekrarlanmıştır.

* 350 191a

* **Hüsnî**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Hüsnî mahlasını kullanan 2 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

IV

Bağçesinde gül olsam
 Ocağında kül olsam
 Kapusunda kul olsam
Sultân °Abdulkâdirîñ
Şeyhim °Abdulkâdirîñ
Hakk lailâheillâllâh
Allâh Allâh illâllâh

V

Hüsni terk it teşvîşi
 Hakkâ bırak her işi
 Dervîşi ol dervîşi
Sultân °Abdulkâdirîñ
Şeyhim °Abdulkâdirîñ
Hakk lailâheillâllâh
Allâh Allâh illâllâh

351*

Râ'if*

I

Münkir terk it nizâ'ı
 Biz severiz simâ'ı
 Pîrimiz Kuṭbu'd-Dâ'i
Seyyid Ahmed Rıfâ'î
Bu el-°âlemîn Rıfâ'î
Allâh Allâh Allâh
Ḥayy Ḥayy Ḥayy Ḥayy
Hû Hû Hû Hû illâllâh

II

Âteş kılınç şîş elde
 Ḥayy ismi pāk-i dilde
 Mürşidimiz ezelde
Seyyid Ahmed Rıfâ'î
Bu el-°âlemîn Rıfâ'î
Allâh Allâh Allâh
Ḥayy Ḥayy Ḥayy Ḥayy
Hû Hû Hû Hû illâllâh

* 351 191b

* Râif: Bk. s 407.

III

Kerāmeti meşhūrdur
 Kitāblarda meşhūrdur
 Vaşf olunmaz bir nūrdur
Seyyid Aḥmed Rıfāʿi
Bu el-°ālemīn Rıfāʿi
Allāh Allāh Allāh
Ḥayy Ḥayy Ḥayy Ḥayy
Hū Hū Hū Hū illāllāh

IV

Ḥaḳḳdan aldı murādı
 Dostuñ oldu murādı
 Fahr-i °ālem evlādı
Seyyid Aḥmed Rıfāʿi
Bu el-°ālemīn Rıfāʿi
Allāh Allāh Allāh
Ḥayy Ḥayy Ḥayy Ḥayy
Hū Hū Hū Hū illāllāh

V

Rāʾife kıl mededi
 Daḥīlīn ḥuz-bīdi
 El-meded yā Seyyidi
Seyyid Aḥmed Rıfāʿi
Bu el-°ālemīn Rıfāʿi
Allāh Allāh Allāh
Ḥayy Ḥayy Ḥayy Ḥayy
Hū Hū Hū Hū illāllāh

352*

Şemsi*

Mefʿülü/Mefāʿilü/Mefāʿilü/Feʿülün

- 1 Cānān iliniñ gülleriniñ bağı göründi
Dost ikliminiñ lālesiniñ tağı göründi
- 2 Kayğu gicesi gitdi kamu kalmadı korku
Vuşlat deminiñ gündüziniñ ağı göründi

* 352 192a

* Şemsi: Bk. s 355.

- 3 Envâr-ı Muḥammed toğuben tıtdı cihânı
“Şakḳu’l-kamer”¹⁷³’ın mu’cize barmağı göründi
- 4 Ya’kûba bugün Yûsufunın koḳusu geldi
Eyyûba daḥi şıḥhatiniin çağı göründi
- 5 Dil-ḥastesiniin derdine tımâr irişdi
Şemsîye daḥi dostunıin otağı göründi

353 *

Nazîf*

Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün

I

Zâhidâ ḥaḳḳı çün ol şâhın ki cûd-ı ekmeli
Aḥmed-i Muḥtâre vaḥy itdi kitâb-ı münzeli
Aḥmedîyyem Ḥayderîyyem Mevlevîyyem ben belî
Baña besdir bir Ḥudâ vü bir nebîyyi vü bir velî
Lâilâheillâhu ve’llâhu’l-°aliyyü’l-müncelî
Lâ nebî illâ Muḥammed “lâ fetâ illâ °Ali”¹⁷⁴

II

Meclis-i rûz-ı ezelde çünki iḳrârım budur
Dîn ü îmânım budur gönlümde ezḳârım budur
Zinde olduḳda vücûdım dilde efḳârım budur
Cân fedâ itdikde hem âḥir ki güftârım budur
Lâilâheillâhu ve’llâhu’l-°aliyyü’l-müncelî
Lâ nebî illâ Muḥammed lâ fetâ illâ °Ali

¹⁷³ “Şakḳu’l-kamer”: “Kıyamet saati yaklaştı, ay yarıldı. Bir mucize görseler yüz çevirirler ve süregelen bir büyüdür, derler.” (Kur’an-ı Kerim, Kamer/1-2; Yılmaz, 1992: 86).

* 353 192b

* **Nazif Baba:** “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Nazif mahlasını kullanan 8 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

¹⁷⁴ “Lâ fetâ illâ °Ali lâ seyfe illâ Zülfikâr”: “Ali’den başka genç (yiğit er), Zü’lfikâr’dan keskin kılıç yoktur.” veya “Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur.” Zü’lfikâr, Hz. Muhammed’in, Hz. Ali’ye armağan ettiği ve Hz. Ali’nin kahramanca kullanmasıyla ün kazanmış, ucu çatallı, meşhur kılıç. Aranan sahih hadis kitaplarında böyle bir söze rastlanmadı (Yılmaz, 1992: 99). Bu ibâre şiirin mütekerrir mısrasında bulunmaktadır.

III

Dağlar taşlar ağaçlar çublar ile meyve-ter
 Ne felek cin ü melek baħr-i semek nev-i beşer
 Sâkinân °Arş-ı ferş encüm ü şems ü kamer
 Hep lisân-ı hâl-i kalb ile bu beyti zıkr ider
Lâilâheillâhu ve'llâhu'l-°aliyyü'l-müncelî
Lâ nebî illâ Muħammed lâ fetâ illâ °Ali

IV

Ma°nâ-yı hük-m-i Resûli çünkü ikrâr eyledim
 Dilde ki cem°iyyet vehm-i perişân eyledim
 Mezheb-i °irfânımı âfâķa i°lân eyledim
 Ey Muħammed ümmeti ben böyle îman eyledim
Lâilâheillâhu ve'llâhu'l-°aliyyü'l-müncelî
Lâ nebî illâ Muħammed lâ fetâ illâ °Ali

V

Milletim ehl-i haķîķat Hâlıkım Rabbim Hudâ
 Mezhebim râh-ı muħabbet şart-ı îmanım Hudâ
 Kiblem ebrû-yı Muħammed hem imâmım Murtażâ
 Dîn-i İslâm âşikâre dir ne lâzım ihtifâ
Lâilâheillâhu ve'llâhu'l-°aliyyü'l-müncelî
Lâ nebî illâ Muħammed lâ fetâ illâ °Ali

VI

Bende-i âl-i °abâyım Haydarîyyem Haydarî
 Ey **Naẓîf** bu yolda ķurbân eyledim cân u seri
 Hâşılı bir muktezâ-yı meşreb-i peygamberî
 İ°tikâdım böyledir “naħnu ķasemnâ”¹⁷⁵ dan beri
Lâilâheillâhu ve'llâhu'l-°aliyyü'l-müncelî
Lâ nebî illâ Muħammed lâ fetâ illâ °Ali

¹⁷⁵ “naħnu ķasemnâ”: “Taksim ettik.” Tamamı “Rabb’inin rahmetini onlar mı bölüştürüyorlar? Dünya hayatında onların geçimliklerini aralarında taksim ettik.” (Kur’an-ı Kerim, Zuhuruf/32; Yılmaz, 1992: 130).

354*

Rif'ât*

Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'îlün)

I

Zîr-i pâre oluben rütbe-i vâlâyı gözet
Yüri var imdi yüri meşreb-i 'anķâyı gözet
Niçe bir şab'-ı denî pâye-i a'îlâyı gözet
İlişik itme dağı seyr ile dünyâyı gözet
Rızķ için çekme ğamı “naħnu şasemnâ”yı gözet
Şula i'âlâma ne ĥâcet der-i Mevlâyı gözet

II

Şoydı tertîb ile Ĥallâķ-ı Ezel varı yokı
İtdi tefvîz-i ĥüküm kudret ile az u çokı
Sen hemân Ĥâlîke şükr it o bilür acı tokı
“Ĥasbunâllâhü tevekkeltü 'ale'llâh”¹⁷⁶ oķu
Rızķ için çekme ğamı “naħnu şasemnâ”yı gözet
Şula i'âlâma ne ĥâcet der-i Mevlâyı gözet

III

Râh-ı tezvîre gidüp nâs ile şurma oyunu
Uyup emmâreye gel gezme melâmet kûyını
Herkese itme temellük bilmez iseñ ĥüyünü
Şalma beyhûde ayâġa be meded yüz şuyunu
Rızķ için çekme ğamı “naħnu şasemnâ”yı gözet
Şula i'âlâma ne ĥâcet der-i Mevlâyı gözet

* 354 193b

* **Rif'ât (doġ. 1837–öl. 1911):** XIX. yüzyıl Divan şairi. Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesinde doğmuştur. Saltoġulları ailesinden Hacı Mehmet Aġa'nın oġludur. Elbistan Belediye Başkanlığı ve Afşin nahiye müdürlüklerinde bulunmuştur. 15-16 yaşlarında iken hece vezniyle şiirler yazmaya başlamış daha sonra Fuzuli'nin etkisiyle tasavvufa yönelmiş, aruzla yazmayı sürdürmüştür (Çiftçi, 2000: 259).

¹⁷⁶ “Ĥasbunâllâhü tevekkeltü 'ale'llâh”: “Resulüm! Eğer -büyük bir şefkat ve samimiyetle kendilerine ders vermek istediġin- adamlar, yine de aldırılmaz, senden yüz çevirirlerse, de ki: Allah bana yeter, O'ndan başka ilah yoktur. Ben yalnız O'na dayanırım. Çünkü O, büyük Arş'ın, muazzam hükümrانlığın sahibidir.” (Kur'an-ı Kerim, Tevbe/129). ayetinden iktibas edilmiştir.

IV

Tutma biçâreleri hîle kemendeni atup
 Eyleme düzd gibi h'âb-ı tegâfûlde yatup
 Yime beni minnetle harâmı ve helâliyle katup
 Gevher-i kadriñi şarf itme ki bir yola şatup
Rızık için çekme ğamı “naħnu ıasemnâ”yı gözet
ıula i'läma ne ħâcet der-i Mevlâyı gözet

V

Kimseniñ nefsiñ için urma kuşûrın yüzüne
 ‘Ârif-i ‘âkil iseñ eyle temâşâ özüne
 Dîde-bân ol sülefânıñ hele izi tozuna
Rifâtâ urma kulağ diyu recmîñ sözüne
Rızık için çekme ğamı “naħnu ıasemnâ”¹⁷⁷yı gözet
ıula i'läma ne ħâcet der-i Mevlâyı gözet

355*

Rifât*

Müstef'ilün/Müstef'ilün

- 1 Dîvâne gön'lüm tıflâne meşreb
Devrânda devrim mekteb-be-mekteb
- 2 Cezb itdi ‘aqlım bir şüh-ı nevres
ıab‘-ı hevâyı olmaz muıarreb
- 3 Oıutmasaydı bâri mu‘allim
Yüz ıarasından cehl-i mürekkeb
- 4 Hüb Allâh Allâh âyîn-i ‘uşşâk
Bu niçe dîndir bu niçe mezheb
- 5 Daııl itme şüfî ehl-i cenâna
Âh âteş ile olma mu‘azzeb
- 6 Şun sâkı câm-ı mevsüm bahârıñ
Al ele mıırab eyle müretteb

¹⁷⁷ “naħnu ıasemnâ”: “Taksim ettik.” Tamamı “Rabb’inin rahmetini onlar mı bölüştürüyorlar? Dünya hayatında onların geçimliklerini aralarında taksim ettik.” (Kur’an-ı Kerim, Zuhruf/32; Yılmaz, 1992: 130). Bu ibâre şiirin mütekerrir mısrasında geçmektedir.

* 355 194b

* Rifât: Bk. s 417.

- 7 Ey dîde baḡ baḡ zülf-i cebîne
Fıkr-i ḥālî her rûz her şeb
- 8 Pek mübtelâsın **Rifât** bu ʿaʿna
Mâʾil mi böyle üftâdeler heb

356*

Rifât*

Mefʿülü/Mefâʿilün/Feʿülün

I

Ey ḡonce-i nevres-i fidânım
Ey ḡadd-i nihâl-i erḡuvânım
Vey ṭıfl-ı şafâ nûkte-i tânım
Ey tende revân-ı rûḡ-ı cânım

II

Aḡyâre mi âşinâ olupsın
Bîḡâne mi revâ olupsın
ʿAnḡā gibi ber-hevâ olupsın
Nâz itme mi yoḡsa hey civânım

III

ʿAhdîñ çü seniñ vefâ degil mi
Yâr olmak içün baña degil mi
Şimdi bu edâ cefâ degil mi
Yetmez mi bu âh ile efḡânım

357*

Rifât*

Mefʿülü/Mefâʿilün/Feʿülün

I

Şol vaḡtiñe hem ḡarînim olduñ
Ârâm-i dili ḡazînim olduñ
Men dūr iken sen yaḡînim olduñ
Rûz yedi hemân beher şebânım

* 356 195a

* **Rifât:** Bk. s 417.

* 357 195b

* **Rifât:** Bk. s 417.

II

Bâri ezel itmeyeydiñ ikrâr
 Âsân idi eyle sekde inkâr
 °Arz eyledi hâlin **Rifât** zâr zâr
 Gerdiñler iseñ budur beyânım

358*

Rifât*

Mef'ûlü/Mefâ'ilün/Mef'ûlü/Mefâ'ilün

- 1 Bülbul gibi mâtemde dem-besteligim vardır
 Geh-vâre-i firâkâtde dil-ḥasteligim vardır
- 2 Bir ḡonce firâk ile ma'zûrıdır efgânım
 Hem meşreb-i tıflânım nev-resteligim vardır
- 3 Günden güne aratmakta tûl-ı emelim efzûn
 Ser-rişte-i ḡisûya peyvesteligim vardır
- 4 Ol kâkil-i Leylâya bî-şübhe ki Mecnûnım
 Kayd olmağa zencire şâyesteligim vardır
- 5 Maḡşûda irer dirler âheste gider **Rifât**
 °Azm itmede anıñcün âhesteligim vardur

359*

Niyâzi*

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Ey ḡöñül gel ḡayrıdan geç °ışka eyle iktidâ
 Zümre-i ehl-i ḡaḡîḡat °ışka eyler muḡtedâ*
- 2 Cümle mevcûdât u ma'lûmâta °ışk aḡdem durur
 Zîrâ °ışkıñ evveline bulmadılar ibtidâ
- 3 Hem daḡı cümle fenâ bulduḡda °ışk bâḡı ḡalır
 Bu sebebden didiler kim °ışka yoḡdur intihâ

* 358 195b

* **Rifât**: Bk. s 417.

* 359 196a

* **Niyâzi-i Mısrî**: Bk. s 105.

* 1(a) °ışka eyler muḡtedâ: anı ḡılmış muḡtedâ NMD

- 4 Dilerem senden Hudâyâ eyle tevfiķiñ refiķ
Bir nefes gönölüm seniñ °ışķıñdan itmegil cüdâ
- 5 Mâ-sivâ-yı °ışķıñıñ sevdâsını gönölümden al
°İşķıñı eyle iki °âlemde baña âşinâ
- 6 °İşķ ile tāmûda olmaķ cennetidir °âşıkıñ
Lîķ cennetde olursa tāmûdır °ışķıñ* añâ
- 7 Ey **Niyâzî** mürşid istersen bu yolda °ışķa uy
Enbiyâ vü evliyâyâ °ışķ olupdur reh-nümâ

360*

Niyâzî*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Eş-şelâ her kim gelür bâzâr-ı °ışķa eş-şelâ
Eş-şelâ her kim yanarsa nâr-ı °ışķa eş-şelâ
- 2 Eş-şelâ dâr-ı ene'l-Hâķķda bugün Manşûr olup
Cân u başından geķen berdâr-ı °ışķa eş-şelâ
- 3 İbn-i Edhem gibi tâc u taķtını terk eyleyen*
Şoyunup abdâl olan hünkâr-ı °ışķa eş-şelâ
- 4 Kendini odlara atan şol Hâlîlullâh gibi
Cân u dilden bülbül-i gülzâr-ı °ışķa eş-şelâ
- 5 Varlığı taķın delüp Şîrîn iline yol ider*
Ey **Niyâzî** söyle ol mi°mâr-ı °ışķa eş-şelâ

* 6(b) °ışķıñ: aşksuz NMD

* 360 196b

* **Niyâzî-i Mısrî**: Bk. s 105.

* 3(a) eyleyen: eyleyüp NMD

* 5(a) ider: açan NMD

361*

Şemseddin*

Müf^cteilün/Mefā^cilün

I

Murg-ı harīm hazretim
Bağara bi-kūh mı zenem
Mest-i şarāb-ı vaḥdetim
Bağara bi-kūh mı zenem

II

Cām-ı şarāb o menem
Naql u kebāb o menem
Cenk ü rebāb o menem
Bağara bi-kūh mı zenem

III

Rāh-ı Hicāz o menem
Zikr ü namāz o menem
Maḥrem-i rāz o menem
Bağara bi-kūh mı zenem

IV

°Ahd-i elest o menem
Bülbül-i mest o menem
Ḥātem-i dest o menem
Bağara bi-kūh mı zenem

V

Gerçi zāl-i Ādemem
Başdādem ān demem
Maḥzar-ı ism-i A^czamem
Bağara bi-kūh mı zenem

* 361 197a

* Şemseddin: Bk. s 404.

VI

Derd menem devā menem
Aşaf-ı bā-şafā benem
Dur-ı girānbehā menem
Bağara bî-kūh mı zenem

VII

Maṭla^c-ı kāf nūn menem
Berre o nümün menem
Silsile-i cünün menem
Bağara bî-kūh mı zenem

VIII

Ka^cbe menem Minā menem
Merve menem Şafā menem
Zerre menem ^culā menem
Bağara bî-kūh mı zenem

IX

Men zi menem dürr-i tenem
Dürr-i ten men nemî menem
Üst-i ḥaḳīḳat o menem
Bağara bî-kūh mı zenem

X

Şāh-ı menem gedā menem
Māh menem semā menem
Rāh menem serā menem
Bağara bî-kūh mı zenem

XI

Ṭūṭī-i bāğ o menem
Ṭübā-i şāḥ o menem
Nūr-ı çerāğ o menem
Bağara bî-kūh mı zenem

XII

Mecmer-i ^cūd o menem
Ḥançer-i zūr o menem
Nām-ı sürūd o menem
Bağara bî-kūh mı zenem

XIII

Çarh menem semā menem
 Nūr menem ziyā menem
 Şubh menem mesā menem
Bakara bi-küh mı zenem

XIV

Hemdem **Şemseddin** menem
 Der-şeref-i yakīn menem
 Rişte-i küfr ü dīn menem
Bakara bi-küh mı zenem

362*

Ahmed*

MÜSEDDDES

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün
 (Fā^cilātün) (Fā^cilün)

I

‘Ārif ol mürşide ir zātın insān ide gör
 Baş koyup eşigine cân ki kurbān ide gör
 Kaṭresin bahre karış kendügi ‘ummān ide gör
 Kul iken özünü var ‘āleme sultān ide gör
Ġāfil olma gözün aç sen seni insān ide gör
Hemdem ehl-i dil olup teniñi cân ide gör

II

Hey ‘abeş yerlere şakın ‘ömriñi itme telef
 Rabbiñe eyle‘ibādet o durur kavı-i selef
 Ādem ol ki nīk disünler saña bir hayr-ı halef
 Ġafleti terk ide gör tā bulasın ‘izz ü şeref
Ġāfil olma gözün aç sen seni insān ide gör
Hemdem ehl-i dil olup teniñi cân ide gör

* 362 198a

* **Ahmed:** “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Ahmed mahlasını kullanan 16 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

III

Şekl-i insân görinüp ma'îde hayvân yürüme
 Şüretâ cānlı olup seyrâne bî-cân yürüme
 Baş açık yalın ayâk çıplak uryân yürüme
 Bilmeyüp gündüziñi vâle-i hayrân yürüme
Ğâfil olma gözün aç sen seni insân ide gör
Hemdem ehl-i dil olup teniñi cân ide gör

IV

Hamd ü şükr eyle Hudâdan verilen ni'mete bak
 Saña tekrîm idüben eylediği izzete bak
 Ol kerîmiñ keremi lutfını gör hikmete bak
 Âkil iseñ berü gel saña olan devlete bak
Ğâfil olma gözün aç sen seni insân ide gör
Hemdem ehl-i dil olup teniñi cân ide gör

V

Aldayup hırş-ı hevâ nefis ile garrâlığı ko
 Uşlan ey deli dîvâne yürü sevdâlığa ko
 Ehl-i hâl ol yürü şimdengiri rüsvâylığı ko
 Âklıñı başıña der-fikr idüp a'mâlığı ko
Ğâfil olma gözün aç sen seni insân ide gör
Hemdem ehl-i dil olup teniñi cân ide gör

VI

Sen seni şanma tehî âlem-i kübrâsın sen
 Dünyâda eşref olan mazhar-ı eşyâsın sen
 Ma'îde Âdem iseñ arş-ı mu'âllâsın sen
 Yerde gökde ne ki var cümleden ağlasın sen
Ğâfil olma gözün aç sen seni insân ide gör
Hemdem ehl-i dil olup teniñi cân ide gör

VII

Enbiyâ gitdigi iz izleyü dergâha ulaş
 Evliyâ tahtına ser-çeşme olan şâha ulaş
 “Men ‘aref”¹⁷⁸ sırrını bil ‘arif-i billâha ulaş
 Nefsini aña muhakkağ dañi Allâha ulaş
Ğâfil olma gözün aç sen seni insân ide gör
Hemdem ehl-i dil olup teniñi cân ide gör

¹⁷⁸“Men ‘aref”: Tamamı “Men arefe nefsehû fekad arafe Rabbhû” olan ve “Kendini bilen Rabbi’ni bilir.” mealindeki hadîsten iktibas edilmiştir (Yılmaz, 1992: 122-123).

VIII

Hâlıkıñ ma°rifetin hâşıl iden buldı kemâl
 Oldur insân-ı hüküm aña yok kıl u maķâl
 Benligün terk ide gör tâ olasin nîk-i hışâl
 Yokdurur şoñ ucı bir zerre şaķın °uzre mecâl
Ġâfil olma gözün aç sen seni insân ide gör
Hemdem ehl-i dil olup teniñi cân ide gör

IX

Aḥmedâ ġayrıyı ķo kendüne °âlî nazar it
 Mürşid-i kâmile er nâmını bir gerçek er it
 Vâşıl-ı ma°rife Allâh oluben bir hüner it
 Ḥasb-i ḥâliñi hemân bir söz ile muḥtaşar it
Ġâfil olma gözün aç sen insân ide gör
Hemdemi ehl-i dil olup teniñi cân ide gör

363*

Ulvî*

Mefâ°lün/Mefâ°lün/Mefâ°lün/Mefâ°lün

- 1 Şarâb-ı la°liñi nüş eyledim ḥâtırda ġam neyler
 Şafâ kesb idecek demler durur dilde elem neyler
- 2 Seniñ dilber sıfâlinden mey içmek aġzına düşmez
 Gedâ-yı bî-nevâsın sende ey dil cām-ı Cem neyler
- 3 Muḥabbet güncine vîrâne ḳalbi maḥzen eylerken
 Ne lâzım kese-i °ârifde dînâr u direm neyler
- 4 Derûn-ı sîneden ġüş itdiler âh-ı ciġer süzüm
 Benim çün dögünür defler iniler dem-be-dem
- 5 Nihâl-i bâġa serv-i ḳadd iniñ vaşfın ider °Ulvî
 Şu söz kim levḫ-i dilde yazılır aña ḳalem neyler

* 363 200a

* **Ulvî:** “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Ulvî mahlasını kullanan 5 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

364*

Fevrî*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Ne beñden iste maşşudıñ gönül ne şâhdan iste
Tevekkül kıl Hudâya devletiñ Allâhdan iste
- 2 Seḫā gitdi cihāndan sım ü zer olursa maşşudıñ
Sirişke çeşm ile ey dil şirâr-ı âhdan iste
- 3 Zemīn ü âsumānı zulmet-i ğam tutdı sen nūrī
Ne yerde şem' -i meclisde ne gökde mâhdan iste
- 4 Girüp zindân-ı fakr içre 'azîz-i Mısır-ı 'izzet ol
Gönül Yûsuf gibi sen 'izz ü câhı çâhdan iste
- 5 Edâ nedir işiñ bitmez bu ḫalkıñ ḫapusın terk it
Murâdın **Fevriyâ** gel ol ulû dergâhdan iste

365*

Ḥayretî*

MÜSEDDDES

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

I

Olmadım devriñde bir dem şâd eliñden ey felek
 Olmadı vîrâne dil âbâd eliñden ey felek
 Olmadı şabrım ḫarmanı berbâd eliñden ey felek
 Zûlm idüp dâd eylemezsiñ dâd eliñden ey felek
 Bârī oldur olayım âzâd eliñden ey felek
Âḫ eliñden ey felek feryâd eliñden ey felek

* 364 200b

* **Fevrî**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Fevrî mahlasını kullanan 1 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin ona ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

* 365 201a

* **Hayretî**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Hayretî mahlasını kullanan 2 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

II

Demim mi var kim gonce-veş bağrım tulu kân olmaya
 Gül gibi yâ dâmenim pür-hâr-ı hicrân olmaya
 Hâtırım sünbül gibi yâ hûd perîşân olmaya
 Yâ zamân olur mı gülşen baña zindân olmaya
Âh eliñden ey felek feryâd eliñden ey felek

III

Virmediñ fırsat çü yâr ile idem ʿıyş-ı müdâm
 Nüş idem bezm-i vişâliñde şarâb-ı lâle-fâm
 Bende iller gibi ʿâlemden elâm fi'l-cümle-kâm
 Ğayrı meclisde gerekmez şunmasunlar baña câm
 Kim baña devriñde ʿıyş itmek haram oldu haram
Âh eliñden ey felek feryâd eliñden ey felek

IV

Başıma dâr-ı cihânı tar iden sensin benim
 Gözime bu çarh-ı teng ü tar iden sensin benim
 Meskenim gülzâr iken pür-hâr iden sensin benim
 Cânımı hoş hâl iken bîmâr iden sensin benim
 Göñlü mi her nesneden bîzâr iden sensin benim
Âh eliñden ey felek feryâd eliñden ey felek

366*

Enisî*

Mefâʿîlün/Mefâʿîlün/Mefâʿîlün/Mefâʿîlün

- 1 Ben ol avâreyin kim şâgar-ı şahbâdan el çekdim
 Götürdüm bezm-i meyden ayâğ-ı gavğâdan el çekdim
- 2 Ne Ferhâdım ne Mecnûnım bugün bir vâle-i ʿışkım
 Ser-i kuhsârdan hem dâmen-i şahrâdan el çekdim
- 3 Benem kim baħr-i çeşmim lü'lü-i eşk ile memlûdır
 Dur nâ-yâbdan yumdum gözüm deryâdan el çekdim
- 4 Ser-i zülf-i siyâhe el şunanlar eylemez uşşı
 Bu bâzâr-ı cihânda sûdı yok sevdâdan el çekdim

* 366 201b

* **Enisî:** “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Enisî mahlasını kullanan şair hakkında bilgi bulunmamaktadır.

- 5 Ayâğına düşüp pîr-i muğânîñ şıdķ ile ey şeyh
Riyâ ile olan tesbîhle esmâdan el çekdim
- 6 **Enîsî** nev^c-i insânda yoğımış bildim ünsiyyet
Muķîmî ğüşe-i ^cuzlet olup dünyâdan el çekdim
- 7 Hüner ^carz eylemek bu ^casr içinde ^cayıbmış câna
Bu ma^cnîden dürer eş^câr ile inşâdan el çekdim

367*

‘Ubeydî*

Mefâ‘îlün/Mefâ‘îlün/Mefâ‘îlün/Mefâ‘îlün

- 1 Bu fânî evde tâķ-ı günbed-i eyvânı neylersin
Yeriñ âhîr zemîn olur bülend-i eyvânı neylersin
- 2 ^cAdem iķlîmine birgün gidersin yalnız tenhâ
O gökçe şimdi kullar yürüdüp ^cunvânı neylersin
- 3 Olursın ğayret-i aķrân ile ey tâlib-i manşib
Yâ ^cuķbâda merâtib-i kaç^c iden yârânı neylersin
- 4 ^cUbeydî ħâne-i tende ^curûc it “beyt-i Ma^cmûre”¹⁷⁹
Delü olma yüribu menzil-i vîrânı neylersin

368*

Câmi‘î*

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

- 1 Hastedir cânım gül-i ruhsârîñ eyler ârizû
Teşnedir la‘l-i şeker ğüftârîñ eyler ârizû
- 2 Her ne lezzet var ise ^câlemde göñlüm istemez
Ey melek-sîmâ hemân dîdârîñ eyler ârizû

* 367 202a

* **‘Ubeydî**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde ‘Ubeydî mahlasını kullanan 3 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.¹⁷⁹ “beyt-i Ma^cmûre”: Gökte, tam kıblenin hizasında bir ibadet yurdu vardır ki, ona onarılmış yer anlamına gelen “Beyt-i Mâ’mûr” derler. Burası meleklerin kıblesi ve tavaf ettikleri bir makamdır. “Andolsun Ma’mûr eve.” (Kur’an-ı Kerim, Tûr/4; Yılmaz, 1992: 31).

* 368 202b

* **Cami‘î**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Cami‘î mahlasını kullanan 1 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin ona ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

- 3 Zerre deñlü mihriñe cânlar virüp ey mâh-ı rû
Müşteri her güşeden bâzârın eyler ârizû
- 4 Büy-ı zülfün kalbe kuvvet rûha râhatlar verir
Ol sebebdan misk-i ‘anber nârın eyler ârizû
- 5 Ger ‘uşşâkın görmek ister ruhların her rûzu şeb
Bülbülündür **Câmi’î** gülzârın eyler ârizû

369*

Medhî*

MÜSEDDDES

Mefâ‘îlün/Mefâ‘îlün/Mefâ‘îlün/Mefâ‘îlün

I

Çü gördüm dil-rübâlardan dilâ hergiz vefâ gelmez
Anıñçün kalb-i mañzûna niçe demdir şafâ gelmez
Bu pendî güş iden dânelere aşlâ hañâ gelmez
Ki ya‘ni bañş-ı ademden bir ile kem edâ gelmez
Vefâ resmin mücerred fehm idenlerden cefâ gelmez
Aşıl azmaz cihânda merd-i kâminden hañâ gelmez

II

Marîz-i derd-i ‘ışk olan kişi ister mi dermânı
Şeb-i vuşlat şöñunda yok mıdır yâ nâr-ı hicrânı
Cefâya şabr ider her dem anıñ kim ola iz‘ânı
Oğur bu mañla‘ı gördüm bu dehriñ bir suñandânı
Vefâ resmin mücerred fehm idenlerden cefâ gelmez
Aşıl azmaz cihânda merd-i kâminden hañâ gelmez

III

Şu kim yâr-ı kadîmiñdir ‘adû-yı bî-amân olmaz
Göñülseñ iñtirâz itme saña andan ziyân olmaz
Mişâldir mâ-teğaddemden bu söz hergiz yalân olmaz
Yamânlar yahşî vü yahşî olanlar hiç yamân olmaz
Vefâ resmin mücerred fehm idenlerden cefâ gelmez
Aşıl azmaz cihânda merd-i kâminden hañâ gelmez

* 369 203a

* **Medhî:** “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Medhî mahlasını kullanan 8 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

IV

Gerekse Mışır-ı dilde bu sūfî hüsni ü bahā olsun
 Gerek rāh-ı mezelletde yanur bir bî-nevā olsun
 Gerekse pâdişāh olsun gerekse bir gedā olsun
 Gerek bîgāne el-ḥāşıl gerekse āşinā olsun
Vefā resmin mücerred fehmi idenlerden cefā gelmez
Aşıl azmaz cihānda merd-i kāmilden ḥaṭā gelmez

V

Gerekse kāmēt-i Ṭübā gerekse bir semen budur
 Yāḥūd bāğ-ı leṭāfetde biter serv-i dil-cūdur
 Gerek cin ü beşer yerde felekde bir melek ḥūdur
 Hele ey **Medḥī**-i şeydā benim de bildiğim budur
Vefā resmin mücerred fehmi idenlerden cefā gelmez
Aşıl azmaz cihānda merd-i kāmilden ḥaṭā gelmez

370*

Yahyā*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 °İşka kâbil dil mi yok şehir içre yâ dilber mi yok
 Mesti* yok meclisde bilmem mey mi yok sâgar mı yok
- 2 Ğonce-i dil* açılup ḥâtır niçün şâd olmaya
 Bâğda güller mi yok gülşende bûlbûller mi yok
- 3 Görmeziz bir dil ki tûṭî gibi güftâr eyleye
 Söyledir mi yok cihānda bilmeziz* söyler mi yok
- 4 Sengden dil kemmi yâ seng-i siyâhı lâ°l ider
 Âfitâb-ı feyz-baḥşâ-yı bülend aḥter mi yok

* 370 204a

* **Şeyhülislam Yahya (doğ. 960/1552-öl. 1053/1644):** Şeyhülislam Yahya Efendi İstanbul'da doğmuştur. Şeyhülislam Yahya Efendi, Kanunî devrinden itibaren II. Selim, III. Murat, III. Mehmet, I. Ahmet, I. Mustafa, II. Osman, IV. Murat, ve I. İbrahim gibi sekiz Osmanlı padişahın devrini görmüş ve IV. Murat'ın padişahlığı döneminde şiirleri ile gönülleri fethetmiştir. 17. Yüzyılın en büyük gazel ustalarından biridir. Aşıkâne ve rindâne gazel yazar Şeyhülislam Yahya; Necati, Bakî ve Nedim gibi süslü söyleyişten kaçınmış ve İstanbul Türkçesi ile şiirler yazmıştır. Şeyhülislam Yahya'nın Divân'ından başka çeşitli konuları içeren 6 eseri vardır (Ertem, 1995: I-XVI).

* 1(a) mesti: mest ŞYD

* 2(a) Ğonce-i dil: Ğonca diller ŞYD

* 3(b) bilmeziz: bilmezem ŞYD

- 5 Niçün ebkâr-ı me'ânî beslemez erbâb-ı nazm
Yohsa Yahyâ gibi üstâd-ı suhan-perver mi yok

371*

Hüsrev*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Bu bezm-i 'âlem-ârânîñ geçüp câm-ı şafâsından
Çevirdim yüzimiz âyîne-i 'âlem-nümâsından
- 2 Aradım bulmadım bûy-ı muhabbet lâle ruhlarda
Ferâgat eyledim âhir bu bâğîñ pür-hevâsından
- 3 Ne hâzım var vefâsından ne vehmim var cefâsından
Cefâsı anîñ olsun geçdim anîñ ben vefâsından
- 4 Bu 'âlem bir seçilmez düş gibi ta'bîre gelmezmiş
Haber yok ibtidâsından eşer yok intihâsından
- 5 Halâş olduñ vefâsız dil-rübâlar sevmeden **Hüsrev**
Velî kurtulmadîñ gitdiñ raķîbîñ iftirâsından

372*

Hayretî*

Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün

- 1 Şuşamış cânlara la'liñ şarâb-ı zindigânıdır
Karanû güllere zülfün hayât-ı câvidânıdır
- 2 Mey-i maħbûb ile yâri muvâfık ehl-i 'irfânîñ
Göziniñ nûr-ı gönîlünde surûr-ı tende cânıdır
- 3 Kerem kıl zâhidâ maħbûb u meyden bizi men' itme
Bahâr eyyâmı şöhet mevsimi 'işret zamânıdır
- 4 Şarâb içenlere dîvânedir zâhidâ velî bilmez
Ki ol 'ârif yanında 'âkl-ı evvel rûh-ı şânîdir

* 371 204a

* **Hüsrev:** “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Husrev mahlasını kullanan 3 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

* 372 204b

* **Hayretî:** Bk. s 427.

- 5 Alup cânın doñarsa Hayretiniñ kânın ey şüfî
Mey ü mañbûbı terk itmez anıñ rûh-ı revânıdır

373*

Dürri*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Esîriñdir göñül cân-ı zenañdânında kalmışdır
Anı bend eyleyüp öldürme zindânında kalmışdır
- 2 Perişânsın seni gördükde °aqlın yitürür insân
Anıñçün hõş-ı dil zülf-i perişânında kalmışdır
- 3 Gele baksañ sevindirsen revâdır kalb-i mañzûnı
Bu giryân gözlerim ruhsâr-ı handânında kalmışdır
- 4 Gel ey gonce dehen çekdirme aña miñnet-i hârı
Niçe demdir ki dil murğ-ı gülsitânında kalmışdır
- 5 Gerek cevır ü cefâ eyle gerek mihr ü vefâ eyle
Recâsı **Dürri**niñ luţfuñla ihsânında kalmışdır

374*

Medhî*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Hâk budur kim her kaçan okunsa Qur'ân-ı °azîm
Yârlığa ne bir nefesde biñ günahkâr-ı eşim
- 2 İrgürür ervâha râhatlar zihî zîbâ kelâm
Cem° olup dinler melekler hem kaçır diyüver cîm
- 3 Dîn ü dil derdine dermân andan iste ey °Azîz
Kim dedi haqqında Hâk anıñ şifâdır hem
- 4 Her kime mürşid gerek Qur'ân ile kılsun °amel
Gösterir ol tâlib-i Hâkka “şırâtı müstaķim”¹⁸⁰

* 373 205a

* **Dürri**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Dürri mahlasını kullanan 9 şair hakkında bilgi bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangisine ait olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

* 374 205b

* **Medhî**: Bk. s 430.

- 5 Eyle Qurʾānı bize yâ Rabbenâ yâ dīn şefīʿ
Çün ʿıptıdır faẓl-ı cūd ıssı Hudâvend ü Raḥīm
- 6 Yâ Rabbi ĩmân ile Qurʾân ile göndür **Medḥī**yi
Şıdḳ ile âmīn diyen kullarunı hem ey Kerīm

375*

Mâhî*

Feʿilâtün/Feʿilâtün/Feʿilâtün/Feʿilün
(Fâʿilâtün) (Fâʿilün)

- 1 Ne selâmetde selîmiz ne Selîmiñ kûluyuz
Ne Süleymâna nedîmiz ne Nedîm* iñ kûluyuz
- 2 Biz kimiz kimlere kullûk ideriz ey zâhid
ʿAyn-ı ʿibretle naẓar kıl bize kimiñ kûluyuz
- 3 ʿTabʿımız ʿilme ʿarîñ oldı cehâletden ĩrâğ
Ve ne zâhid ve ne şüfî ne ʿalîmiñ kûluyuz
- 4 Şiʿrimiz fehîm ideriz evsaṭ u aʿlâ ednâ
Ne Necâtî* ne Raḥmetî* ne Fehîm* iñ kûluyuz
- 5 Gerçi bir sîm-i nîk kim kûlı idiñ lakin
Aña kûl olmağ ile şanma ki sîmiñ kûluyuz
- 6 **Mâhî**yâ ʿâlemi gör kimdir iden yokdan var
O ʿKadîm ü o Raḥīm ü o Kerîmiñ kûluyuz

¹⁸⁰ “Şırâṭı müstaḳīm”: “Doğru yol, hak yol.” Ayetin tamamı “Bizi doğru yola ilet.” (Kurʾan-ı Kerim, Fatiha/5; Yılmaz, 1992: 145).

* 375 205b

* **Mâhî**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Mâhî mahlasını kullanan şair hakkında bilgi bulunmamaktadır.

* **Nedîm**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Nedîm mahlasını kullanan 7 şair bulunmaktadır. Adı geçen bu şairin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

* **Necâtî**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Necâtî mahlasını kullanan 3 şair bulunmaktadır. Adı geçen bu şairin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

* **Raḥmetî**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Raḥmetî mahlasını kullanan 1 şair bulunmaktadır. Adı geçen şairin bu şair olup olmadığı tespit edilememiştir.

* **Fehîm**: “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı eserde Fehîm mahlasını kullanan 5 şair bulunmaktadır. Adı geçen bu şairin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

376 *

Hayretî*

Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün
(Fā^cilâtün) (Fā^cilün)

- 1 Ne Süleymāna esîriz ne Selîmiñ kûluyuz
Kimse bilmez bizi bir şâh-ı kerîmiñ kûluyuz
- 2 Kûl olan ıışka cihân bekler ne egmedi baş
Başka sulţân-ı cihânuz göre kimiñ kûluyuz
- 3 Ğam yeriz kân yudarız gûşe-i miñnetde müdâm
Şanma bir kevşer-i cennât-ı na^cîmiñ kûluyuz
- 4 Hüsni-î hâdiş kûluyuz şanma bizi sulţânım
Veç-i pâkiñde olan ânı Kādîmiñ kûluyuz
- 5 Terk idüp **Hayretî** yâ tâc u kabâdan geçdik
Anca bu dünyâda bir köhne kelîmiñ kûluyuz

* 376 206a

* **Hayretî**: Bk. s 427.

4. SONUÇ

Konya Yazma Eserler Bölge Kütüphanesi Kahramanmaraş Karacaoğlan İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu 128 numarada kayıtlı XIX. yüzyıla ait şiir mecmuasının ilgili kısmının (v.: 1b-206a) incelenmesi olan bu tez çalışmasında tespit ettiğimiz sonuçlar şunlardır:

- 1- Mecmualar, ilgililerince bazen sistemli bazen de sistemsiz bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Üzerinde çalıştığımız şiir mecmuası da sistemsiz bir şekilde hazırlanmış şiir mecmualarındandır.
- 2- Mecmuanın ilgili kısmında (v.: 1b-206a) 78 şaire ait 372 şiir bulunmaktadır. Mahlas kullanılmayan 4 şiiri de kattığımızda bu sayı 376'ya çıkmaktadır. Şiirlerden 1'i Farsça ve 1'i de Arapçadır.
- 3- Mecmuada adı geçen 78 şairden 9'u Maraşlıdır. Bu şairler şunlardır: Abdulgaffâr Hâmî-i Mar'âşî, Kuddûsî, Gebelizâde Rahmî, Nâdirü'l-Mar'âşî, Hâfız-ı Mar'âşî, Mes'udü'l-Mar'âşî, Halilî-i Mar'âşî, Ra'îf ve Rif'ât'tır.
- 4- Mecmuada bulunan 376 şiirin; 221'i gazel, 66'sı koşma, 24'ü murabba, 23'ü müseddes, 16'sı tahmis, 9'u muhammes, 4'ü kaside, 6'sı müstezad, 1'i muaşşer, 1'i müsebba nazım şekliyle yazılmıştır ve 5 şiirin de nazım şekli tespit edilememiştir.
- 5- Mecmuanın ilgili kısmında (v.: 1b-206a), nazım birimi olarak 1632 beyit, 451 dörtlük, 509 bend bulunmaktadır.
- 6- Mecmuada; tevhid, münâcât, na't, duvazdeh imam, maktel-i Hüseyin gibi dinî-tasavvufî türlerin sıkça kullanıldığı tespit edilmiş ayrıca aşıkâne, rindâne, bahariyye, hicviye gibi din dışı konularda yazılmış türler de gözlemlenmiştir.
- 7- Mecmuada, genelde din dışı konuların işlendiği klasik Türk edebiyatı gazel nazım şekliyle ilâhi, münâcât, tevhid, na't gibi türler yazılmıştır.
- 8- Mecmuada, âşık edebiyatı nazım şekli olan koşma ile ağırlıklı olarak dinî-tasavvufî konular işlenmiştir.
- 9- Mecmuada bulunan şairler ve şiirler hakkında daha önce yapılan çalışmalar ile mecmuadaki şiirler karşılaştırılmış, şiirlerdeki farklılıklar dipnot olarak verilmiştir. Karşılaştırması yapılan şiirlerde nüsha farklılıklarının fazla olmadığı gözlemlenmiştir. Mecmuamızdaki şiirlerin bir bölümü şairlerin neşredilen divanlarında bulunmadığı için kime ait olduğu belirlenememiştir. Ayrıca birçok şair tarafından kullanılan aynı mahlastan dolayı da bazı şiirlerin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

Bu şiir mecmuasının ikinci kısmı (v.: 206b-410a) Erdal YALÇIN ve son kısmı (v.: 410b-578b) Hande KADİFECİ tarafından yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır. Bu tez çalışmasıyla da mecmuanın ilk kısmını (v.:1b-206a) tanıtmış bulunuyoruz.

KAYNAKÇA

- AÇA, M., vd. 2012. Başlangıçtan Günümüze Türk Edebiyatında Tür ve Şekil Bilgisi, Kesit Yay., Ankara, 620s.
- AKKAYA, H., 2003. Abdülahad Nuri ve Divanı, Kitabevi Yay., İstanbul, 372s.
- AKYÜZ, K., vd. 1990. Fuzûlî Divanı, Akçağ Yay., Ankara, 500s.
- ALICI, G., 2016. “Klasik Türk Şiiri Kaynaklarından Mecmua ve Sa’deddîn El-Mar’âşî’nin Şiir Mecmuası” KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi 13 (2), ss. 371-418.
- ALICI, L. ve ALICI, G., 2013. Divan-ı Hâmî-i Mar’âşî, Ukde Yay., Kahramanmaraş, 576s.
- _____, L. ve ALICI, G., 2014. Maraşlı Divan Şairlerinden Çelebi-Zâde Ali İlmî ve Gebeli-zâde Rahmî Çeviri Yazı – Tıpkıbasım, Noya Medya Yay. Kahramanmaraş, 142s.
- _____, L., 2004. “Tezkirelere Göre Kahraman Maraşlı Divan Şairleri”, KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 1 (2), ss. 56-63.
- _____, L., 2018. “Şem’î Mahlaslı Üç Şair Arasında Bir Gazelin Seyri”, Divanlar Arasında Bir Ömür Prof. Dr. Ahmet Mermer Armağanı, Akçağ Yay., Ankara, ss. 27-35.
- _____, L., 2010. Halîlî-i Mar’âşî Divançe ve Etvâr-ı Seb’a Tenkitli Metin – Tıpkıbasım, Ukde Yay., Kahramanmaraş, 272s.
- _____, L., 2010. Divan-ı Hâfız-ı Mar’âşî İnceleme - Tenkitli Metin, Ukde Yay., Kahramanmaraş, 384s.
- _____, L., 2014. “Mes’ûd Sa’deddîn-i Mar’âşî”, www.turkedebiyatisimlersozlugu.com. (08.04.2019).
- ALPARSLAN, Y., vd. 2009. Türk Edebiyatında Maraşlılar, Ukde Yay., 214s.
- ALTINOK, B.Y., 2006. Yanbolulu Ali Turâbî Divanı, Horasan Yay., İstanbul, 296s.
- ARSLAN, M., 2010. “Şeref Hanım”, TDVİA [Elektronik Sürüm], 38, ss. 550.
- _____, M., 2002. Şeref Hanım Divanı, Kitabevi Yay. İstanbul, 548s.
- _____, M., 2003. Leyla Hanım Divanı, Kitabevi Yay. İstanbul, 355s.
- ARSLAN, Z., 2010. “Divan-ı Sûzî-i Sivâsî Tenkitli Metin – İndeks”, Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- AŞKAR, M., 2007. “Niyâzî-i Mısırî”, TDVİA [Elektronik Sürüm], 33, ss. 166-169.
- AYDEMİR, Y., 2007. “Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler”, [Elektronik Sürüm], Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları Volume 2/3 Summer.
- BİLGİN, A.A., 2009. “Sinâniyye”, TDVİA [Elektronik Sürüm], 37, ss. 240-241.
- BURSALI MEHMED TAHİR EFENDİ, 1975. Osmanlı Müellifleri, C1., Meral Yay. İstanbul, ss. 191.
- ÇELEBİ, A.H., 2011. Eşrefoğlu Rûmî Divanı, Hece Yay., Ankara, 215s.
- ÇİFTÇİ, C., 2000. Maraşlı Şairler Yazarlar Alimler, Kitabevi Yay., İstanbul, 392s.

- DEĞİRMENÇAY, V., 2009. “Sultan Veled”, TDVİA [Elektronik Sürüm], 37, ss. 521-522.
- DEVELLİOĞLU, F., 2010. Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lügat, Aydın Kitapevi, Ankara, 1393s.
- ERDOĞAN, K., 1998. Niyâzî-i Mısırî Divanı, Akçağ Yay., Ankara, 445s.
- ERDOĞAN, K., 1999. “Manisalı Bir Şair: Mustafa Nuzûli Efendi ve Taziyatnamesi”, Ankara Üniversitesi Türkiyat Araştırma Enstitüsü Dergisi, (13), ss.206-213.
- ERTEM, R., 1995. Şeyhülislam Yahya Divanı, Akçağ Yay., Ankara, 402s.
- EŞ-ŞEYH MUHAMMED TEVFİK, H 1331. Mustafa Nuzûli Divanı, Matbaa-i Ahmet Kamil, İstanbul, 114s.
- GÜNDOĞDU, M.K., 1997. Müştak Baba Hayatı ve Edebî Şahsiyeti, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 369s.
- İPEKTEN, H., vd. 1988. Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Kültür Bakanlığı Yay. -942, Ankara, 580s.
- KARAMAN, H., vd. 2016. Kur’ân-ı Kerîm ve Açıklamalı Meâli, Türkiye Diyanet Vakfı Yay. -86 / A, Ankara, 604s.
- KARAVELİOĞLU, M.A., 2014. Prizrenli Şem’i, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yay. -27, İstanbul, 368s.
- KILIÇ, A., 2012. “Mecmua Tasnifine Dair”, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Turkuaz Yay., ss. 77-78.
- KÖKSAL, M.F., 2012. “Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)”, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Turkuaz Yay., ss. 409-431.
- KUT, G., 1986. “Mecmua”, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Devirler/İsimler/Eserler/Terimler, Dergâh Yay., İstanbul, 6, ss. 170-173.
- LEVEND, A.S., 1998, Türk Edebiyatı Tarihi, TTK Basımevi, Ankara, 692s.
- MERMER, A., 1991. Mezâkî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divânı’nın Tenkitli Metni, Atatürk, Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yay. - 87, Divânlar Dizisi S. 3, Ankara, 573s.
- MERMER, A., vd. 2013. Üniversiteler İçin Eski Türk Edebiyatına Giriş, Akçağ Yay., Ankara, 581s.
- NACİ, M., 1995. Osmanlı Şairleri, MEB Yay., İstanbul, 379s.
- PALA, İ., 2013. Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, Kapı Yay., İstanbul, 637s.
- PEKOLCAY, A.N. ve UÇMAN, A., 1995. Eşrefoğlu Rûmî, TDVİA [Elektronik Sürüm], 11, ss. 480-482.
- SARAÇ, M.A.Y. ve GÜRER, A. (Ed.) 2014. Eski Türk Edebiyatına Giriş: Biçim ve Ölçü, AÖF Yay., Eskişehir, 150s.
- SÖYLEMEZ, İ., 2013 Seyfullâh Nizâmoğlu Divanı İnceleme - Tenkitli Metin, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- ŞAHİNER, N., 1997. Aydî Baba Divanı, Türk İslam Eğitim, Kültür ve Yardımlaşma Vakfı Yay. -2, Gaziantep, 196s.

- TATÇI, M., 2014. Yunus Emre Divanı, [Elektronik Sürüm], Kültür Bakanlığı Yay., Ankara, 429s.
- _____, M. ve YILDIZ, M., 2017. 2005. Divân-ı İlâhiyat Aziz Mahmûd Hüdâyî, [Elektronik Sürüm], Üsküdar Araştırmaları Merkezi, İstanbul, 584s.
- TDK (Türk Dil Kurumu), 2005. Türkçe Sözlük, Ankara, 2244s.
- _____, 2012. Yazım Kılavuzu, Ankara, 584s.
- TOSUN, N., 2009. “Seyyid Nizâmoğlu”, TDVİA [Elektronik Sürüm], 37, ss. 74-75.
- ULUDAĞ, S. ve KÖKSAL, M.A., 2002. “Kuddûsî Ahmed Efendi”, TDVİA [Elektronik Sürüm], 26, ss. 315-316.
- UZUN, M., 2003. “Mecmua”, TDVİA [Elektronik Sürüm], 28, ss. 265-268.
- ÜNVER, İ., 2002. “Kemal Ümmî”, TDVİA [Elektronik Sürüm], 25, ss. 229-230.
- YARDIM, A., 1999. Şihâbu’l Ahbâr Tercümesi, Damla Yay., İstanbul, 384s.
- YENİTERZİ, E., 1993. Divan Şiirinde Na’t, Diyanet Vakfı Yay., Ankara, 390s.
- YILMAZ, M., 1992. Edebiyatımızda İslami Kaynaklı Sözler, Enderun Yay. İstanbul, 198s.

İNDEKS

A, Ā

āb, 79, 110, 187, 189, 199, 224, 226, 244, 247, 270, 276,
282, 299, 305, 326, 338, 348, 370, 394, 439

Abdulgaḥḥār Hāmī, 221, 224, 225, 226, 227, 229, 230,
231, 233, 234, 235, 236, 238, 239, 240, 241,
242, 243, 244, 247, 252, 254, 256, 260, 261,
264, 265, 267

°Abdulkādir, 9, 95, 96, 97, 115, 116, 117, 120, 121, 433,
434

°Abdulkādir Geylānī, 9, 95, 96, 97

Abdūlahad Nūrī, 119

āb-ı ḥayāt, 147, 189

āb-ı ḥayvān, 218, 338

āb-ı revān, 282, 338, 348

āb-ı zülāl, 158

°Ābidīn, 298

A°cūbenī, 159

Ādem, 87, 124, 126, 127, 128, 169, 185, 222, 269, 308,
309, 311, 341, 359, 365, 418, 443, 445, 446

Ādem Nebī, 359

Adn, 251, 308

Agah Sırrı Levend, 1

ağyār, 14, 105, 125, 149, 165, 174, 175, 179, 204, 211,
239, 293, 313, 326, 343, 366, 375

āh, 8, 18, 25, 38, 40, 43, 44, 46, 51, 54, 58, 62, 64, 65,
68, 81, 106, 111, 137, 164, 191, 195, 196, 206,
247, 261, 275, 280, 286, 288, 299, 300, 302,
313, 333, 338, 351, 353, 364, 368, 385, 387,
395, 402, 440, 447

Āh u eḡgān, 410

āh u enīn, 249

āh u feryād, 152

Āh u feryād, 390

āh u fiḡgān, 348

āh u vāh, 243, 279, 329, 413, 414

āh u vāveylā, 195, 388

āh u zār, 84, 90, 206, 338

Āh u zār, 169

Aḥmed, 29, 54, 72, 74, 117, 118, 134, 155, 192, 193,
214, 217, 220, 222, 229, 254, 268, 349, 352,
357, 359, 361, 434, 435, 436, 445, 447

Aḥmed ü Maḥmud, 357, 361

Aḥmed-i Muḥtār, 352, 436

Aḥmedī, 117, 118, 436

Ahmet Sūzī Efendi, 81

Aḥsen-i şūret, 311

ahsenī taḡvīm, 185

°ākıbet, 111, 337, 370

°Ākıbet, 107, 287, 385

°aḡıl, 204, 318

°Aḡıl, 213

°ākıl, 353

°Āḡıl, 303, 311

°Āḡıl, 317, 446

°aḡıl, 59, 102, 129, 170, 179, 213, 236, 286, 343, 362,
369, 370, 374

°Aḡıl, 87, 112, 213, 237, 284, 315, 340, 396, 446

°aḡıl-ı evvel, 454

°Ale'l-°arşı's-tevā, 357

°ale'l-°arşıtevä, 124, 308

°ālem, 19, 34, 35, 37, 42, 44, 46, 55, 64, 72, 76, 128,
132, 159, 191, 198, 208, 217, 218, 219, 220,
222, 224, 229, 248, 250, 252, 255, 256, 257,
258, 259, 262, 266, 267, 269, 273, 274, 282,
285, 291, 296, 297, 298, 302, 303, 310, 311,
314, 316, 318, 324, 330, 355, 357, 359, 360,
361, 365, 384, 385, 386, 390, 391, 393, 394,
405, 407, 413, 419, 424, 434, 435, 446, 450,
453, 456

°Ālem, 13, 64, 89, 124, 130, 185, 237, 256, 264, 334,
339, 364, 383, 385, 393, 406, 420

°ālem-ārā, 324

°ālem-i kübrā, 446

°Ālem-i lāhūt, 393

Ali, 119, 121, 122, 123, 130, 134, 154, 155, 192, 233,
248, 252, 256, 262, 265, 270, 345, 354, 428,
436, 460

°Ali, 14, 15, 25, 31, 72, 129, 130, 131, 132, 133, 134,
153, 155, 192, 193, 194, 198, 199, 223, 229,
230, 231, 232, 233, 234, 248, 249, 250, 252,
253, 254, 256, 262, 265, 295, 297, 298, 299,
344, 345, 352, 354, 436

āl-i °abā, 8, 30, 36, 45, 91, 93, 130, 228, 229, 230, 231,
232, 233, 248, 251, 252, 259, 264, 267, 268, 269,
295, 298, 310, 344, 387, 388, 437

- âl-i Aḥmed, 267, 385
 âl-i ʿAli, 267
 âl-i evlād-ı Resûl-i Kibriyâ, 194
 ʿAli Ḥaydar, 430
 âl-i Resûl, 246, 263
 âl-i Resûlullâh, 385
 âl-i Sufyân, 230
 ʿâlim, 19, 100, 128, 156, 157, 221
 ʿÂlim, 19, 127, 156, 185
 ʿAliyy ü ʿAẓîm, 367
 ʿAliyyü'l-Murtazâ, 129, 154, 155, 199, 228, 230, 253,
 260, 262, 263, 265, 294, 295, 296, 297, 381,
 384, 386, 387
 Allâh, 7, 8, 9, 13, 15, 16, 17, 18, 28, 67, 71, 72, 82, 83,
 84, 87, 88, 95, 98, 99, 106, 109, 119, 121, 123,
 124, 128, 131, 134, 135, 138, 139, 140, 143,
 144, 148, 151, 152, 160, 171, 202, 207, 215,
 216, 217, 240, 241, 308, 356, 371, 378, 391,
 408, 427, 429, 433, 434, 435, 439, 446, 447, 448
 Allâhu's-şamed, 257
 ʿalleme'l-esmâ, 13, 33, 124, 125, 244, 292
 ʿAlî, 10, 42, 53, 83, 93, 103, 104, 132, 179, 214, 218
 ʿalîm, 456
 ʿamel, 103, 210, 259, 337, 426, 455
 ʿAnkâ, 159, 440
 ʿArabî, 403
 ʿAref, 220
 ʿârif, 34, 144, 167, 168, 234, 243, 255, 270, 295, 319,
 342, 358, 363, 390, 446, 447, 454
 ʿÂrif, 24, 46, 74, 127, 168, 184, 185, 203, 243, 306, 311,
 313, 334, 346, 378, 390, 404, 445
 ʿârifâne, 159, 317, 419
 ʿÂrif ü ʿâkıl, 439
 ʿârif-i bi'llâh, 144, 234, 446
 ʿÂrif-i bi'llâh, 334, 446
 ʿarş, 69, 128, 153, 157, 158, 207, 261, 349, 403, 413
 ʿArş, 145, 154, 347, 376, 420, 437
 ʿarş u ferş, 158
 ʿarş u kürsî, 157, 403
 ʿarş-ı muʿallâ, 349, 446
 ʿarş-ı Raḥmân, 128
 ʿarşullâh, 309
 Asaf Halet Çelebi, 115, 116, 117
 Aşfiyâ u etkiyâ, 193
 aşḥâb-ı şimâl, 249
 aşḥâb-ı yemîn, 249, 266
 ʿAskerî, 133, 193, 200, 224, 228, 229, 231, 232, 250,
 254, 259, 260, 263, 267, 296, 297, 299, 344, 352
 ʿâşık, 6, 16, 20, 30, 37, 47, 55, 68, 79, 95, 99, 105, 111,
 118, 121, 129, 130, 140, 151, 159, 168, 173,
 182, 203, 204, 206, 213, 216, 226, 228, 237,
 241, 249, 251, 253, 257, 267, 272, 275, 279,
 287, 295, 300, 305, 315, 319, 324, 326, 330,
 331, 335, 353, 358, 362, 364, 375, 376, 381,
 388, 390, 395, 398, 399, 412, 413, 417, 419,
 422, 442
 ʿÂşık, 9, 21, 24, 29, 36, 40, 45, 54, 98, 101, 103, 116,
 129, 146, 147, 165, 167, 168, 174, 187, 203,
 225, 233, 237, 243, 264, 286, 309, 318, 327,
 341, 346, 353, 357, 361, 390, 395, 404, 405,
 406, 407, 409
 ʿÂşık-ı dildâr, 341
 ʿâşık-ı ḥayrân, 287
 ʿâşık-ı Mevlâ, 358
 ʿâşık-ı rûsvâ, 335
 ʿâşık-ı Subḥân, 173
 ʿÂşık-ı şürîde, 286
 ʿÂşık-ı yezdân, 9, 98
 ʿaşk, 122, 132, 255, 352
 ʿatâ, 36, 104, 124, 175, 177, 231, 262, 266, 314, 386
 Atabey Kılıç, 1
 âteş, 67, 79, 245, 247, 277, 299, 341, 349, 352, 405, 411,
 412, 413, 424, 439
 Âteş, 40, 50, 65, 285, 303, 325, 333, 340, 385, 398, 434
 Âteş-i âh, 398
 Âteş-i hicr, 303
 Âteş-i ʿışk, 166, 203, 285, 333
 âteş-i ʿışk, 411, 412
 Âteş-i zulm, 385
 ʿatşân, 28, 158, 196, 201, 204, 217
 ʿAvn u ʿinâyet, 161
 ʿAydî, 163
 âyet-i kübrâ, 222
 Âyet-i Tevrât, 330
 âyetü'l-kübrâ, 55, 356
 ʿAyn, 45, 96, 456
 ʿaynel-yakîn, 249, 312
 ʿAyş u ʿişret, 306

âyine-i ʿâlem-nümâ, 330

Azerî, 374, 375

ʿAzîz, 455

ʿazîz-i Mısır, 448

B

bâb-ı Hüdâ, 355

Bâb-ı ʿilm, 253

bâb-ı şehri-i ʿilm, 233

bâbu's-selâm, 356

bâde, 32, 39, 83, 106, 240, 280, 314, 319

baʿde'l-memât, 104

bâde-i hamrâ, 302

Bâde-i Hü, 340

bâde-i ʿışk, 170, 277

Bâde-i Kevser, 306

bâde-i vahdet, 412

bâd-ı hâzân, 338

bâd-ı hevâ, 124, 304

bâd-ı şabâ, 242, 273, 275

Bâgdâd, 95, 116, 247, 250, 270, 378, 379, 433

Bâğ-ı cennet, 242

Bâğ-ı dildâr, 406

bâğ-ı İrem, 206, 328, 339, 424

bâğ-ı rıdvân, 224, 382

bâğ-ı vahdet, 342

bahâr, 13, 38, 105, 117, 121, 274, 338, 357, 389

Bahâr, 33, 38, 241, 273, 275

bahâr eyyâmı, 338

Bahâr eyyâmı, 33, 241, 273, 276, 454

bahâr-ı câm, 357

Bağır-ı ʿilm, 346

bağır-ı ʿışk, 271

bağır-ı ʿirfân, 292

bağır-ı siyâh, 41, 124, 290

bâʿ-i bismillâh, 252, 268, 380

Bâʿ-i bismillâh, 233, 255, 383

Bakara, 74, 124, 244, 268, 269, 292, 340, 350, 380, 443, 444, 445

Bâkır, 130, 199, 223, 228, 229, 230, 232, 250, 253, 259, 260, 263, 266, 294, 297, 344

Bâkır Server, 130

Bâkî, 7, 84, 85

Bârî, 39, 42, 75, 80, 191, 204, 283, 294, 314, 348, 383, 430, 431, 440, 448

bây u gedâ, 92

Bây u gedâ, 177

bâzâr-ı ʿışk, 442

Behmen, 370

Behzâd, 274

bekâbillâh, 129, 355

belâ-yı Kerbelâ, 350

Bende-i ʿışk, 307

benî Âdem, 394

berdâr-ı ʿışk, 442

Berr ü bağır, 409

Berrî, 421

Berrî Dede, 421

beyne'l-enâm, 183

beyt-i Maʿmûr, 395, 450

beyt-i münevver, 259

beytu'llâh, 309

beytü'l-hazen, 225, 238, 389

bezm, 41, 49, 63, 75, 76, 179, 201, 207, 242, 266, 276, 290, 312, 317, 325, 327, 342, 355, 393, 412

bezm-i ʿâlem, 453

Bezm-i dil, 180

bezm-i elest, 316

Bezm-i elest, 159

bezm-i ezel, 286

bezm-i Hakk, 179

Bezm-i Hakk, 165, 184

bezm-i ʿışk, 304

Bezm-i ʿışk, 187

bezm-i mey, 449

Bezm-i mey, 240

Bezm-i şahbâ, 304

Bezm-i vuslat, 405

bi'llâhi'l-ʿazîm, 254

Bihamdi'llâh, 188, 208, 209, 363

bint-i habîb-i kibriyâ, 387

bint-i Muştafâ, 8, 91

burâk, 154

Burâk, 88

Büy-ı gül, 418

büy-ı muhabbet, 453

Büy-ı zülf, 47, 316, 450

bülbül, 25, 33, 38, 39, 43, 50, 51, 79, 91, 95, 168, 179,
198, 199, 200, 206, 215, 241, 273, 277, 281,
283, 284, 285, 287, 301, 303, 306, 310, 315,
317, 322, 323, 324, 326, 328, 331, 332, 334,
339, 358, 363, 376, 402, 404, 406, 408, 410,
413, 442, 453
Bülbül, 12, 17, 38, 40, 48, 54, 61, 68, 73, 105, 117, 118,
141, 147, 238, 242, 286, 288, 319, 323, 325,
327, 342, 353, 358, 373, 376, 384, 389, 401,
403, 405, 406, 414, 441, 443, 451
bülbül-i gülzâr-ı ʿışk, 442
bülbül-i şeydâ, 334, 413
Bülbül-i şeydâ, 323
Bülbül-i şürîde, 358
bünyâd, 34, 155, 219, 247, 348
bîdâr, 20, 24, 165, 166, 167, 184, 203, 208
bîmâr, 20, 166, 449

C

Caʿfer, 130, 132, 134, 193, 199, 223, 228, 232, 259, 263,
295, 297, 298
Caʿfer-i Şadık, 193, 229, 230, 250, 253, 344, 352
câm, 32, 33, 34, 37, 38, 41, 42, 46, 54, 55, 67, 76, 111,
158, 218, 227, 235, 238, 240, 241, 245, 252,
253, 264, 271, 274, 275, 276, 278, 286, 287,
291, 294, 296, 302, 310, 314, 319, 322, 323,
328, 333, 336, 338, 340, 345, 348, 355, 357,
358, 379, 412, 439, 449
Câm, 56, 94, 238, 307, 310, 317, 330
câm-ı Cem, 447
Câm-ı ezeli, 238
Câm-ı ğaflet, 343
câm-ı ʿışk, 291, 323
Câm-ı ʿışk, 363
câm-ı kevşer, 218
câm-ı muşaffâ, 322, 345, 412
câm-ı şabûh, 276
câm-ı şafâ, 294, 453
câm-ı şahbâ, 240, 241
câm-ı vuşlat, 319
câm-ı zehr, 348
Câmiʿî, 450, 451
cân, 12, 14, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 30, 32, 40, 41, 43,
46, 51, 66, 74, 76, 79, 93, 95, 99, 106, 109, 119,

127, 132, 143, 147, 148, 151, 153, 156, 159,
161, 163, 164, 168, 170, 172, 173, 174, 176,
179, 184, 185, 187, 192, 193, 194, 195, 197,
198, 199, 205, 207, 208, 210, 216, 217, 218,
224, 225, 226, 228, 230, 233, 234, 238, 240,
242, 246, 248, 250, 253, 255, 256, 257, 260,
266, 270, 271, 272, 273, 275, 276, 277, 278,
284, 291, 294, 295, 297, 301, 302, 303, 304,
307, 308, 311, 312, 313, 314, 324, 327, 328,
329, 330, 332, 333, 335, 337, 339, 340, 345,
348, 349, 350, 355, 357, 363, 369, 384, 385,
386, 387, 392, 397, 398, 399, 400, 404, 406,
412, 424, 427, 437, 445, 446, 447, 450, 454
Cân, 18, 24, 52, 54, 57, 102, 120, 127, 128, 129, 135,
144, 149, 152, 160, 161, 165, 166, 174, 178,
184, 185, 207, 215, 225, 249, 255, 264, 270,
271, 287, 297, 310, 312, 318, 322, 329, 339,
343, 347, 349, 352, 353, 364, 366, 367, 389,
403, 408, 409, 418, 432, 436, 442, 449
Cân u dil, 339, 442
cânân, 14, 22, 24, 57, 108, 116, 172, 173, 174, 176, 178,
179, 184, 185, 189, 192, 203, 205, 210, 214,
226, 254, 264, 271, 272, 294, 297, 304, 314,
323, 364, 365, 366, 378, 386, 389, 390, 398,
400, 418
Cânân, 23, 72, 102, 179, 181, 238, 435
cân u dil, 194, 313
Cân u dil, 149
cân-ı gönül, 156
cây-ı İrem, 345
Cebbâr, 99, 426
Cebrâʿîl, 258
cefâ, 14, 50, 76, 125, 181, 189, 204, 245, 246, 279, 292,
300, 331, 387, 440, 451, 452, 453
Cefâ, 239, 348, 451, 453
cefâ vü cevri, 279
Cehennem, 244
Celîl, 175, 198, 258
Cem, 273, 274, 330
cemʿ, 28, 58, 104, 154, 168, 186, 214, 229, 369, 370,
390
Cemâlî, 58, 112, 114, 369
Cemʿ-i ervâh, 196
Cemşîd, 273, 274, 330

Cenāb-ı Hakk, 267
 cenāb-ı Hālîk, 33, 243, 357
 cenāb-ı kibriyā, 356, 383
 Cenāb-ı Kibriyā, 129
 cennāt-ı na'īm, 457
 cennātu 'adnin fe'd-ḥulūhā ḥālidīn, 251
 cennet, 29, 107, 147, 154, 158, 205, 212, 215, 218, 221,
 249, 268, 330, 355, 387, 425, 442
 Cennet, 150, 244, 308, 329, 341
 cennet-i a'la, 249, 425
 Cennetü'l-Firdevs, 349
 cevr ü cefā, 454
 Cevr ü cefā, 376
 Ceyhün, 281
 Ceyş-i ğam, 282
 ceys-i 'ışk, 271
 Cibrîl, 132, 198, 262, 381
 cin ü beşer, 452
 cin ü insān, 387
 cönk, 1
 cüş, 39, 47, 280, 304, 316, 415, 421
 Cünün-ı 'ışk, 374
 cürm ü 'işyān, 8, 90
 Cüst ü cü, 304
 c'ın, 195

Ç

Çalab, 422
 çarḥ-ı devrān, 386
 çār-ı yār, 359
 çeşme-i āb u revān, 158
 çeşm-i cādū, 50, 80, 329
 Ç'ın-i milk, 307

D, D

Dārā, 54, 240, 354
 dār-ı 'ışk, 284
 dār-ı 'uqbā, 232
 Dāru'l-emān, 378
 dārü'l-emān, 257
 dārü's-selām, 284, 351
 Dāvūd, 222
 Defter-i Mecnün, 286

dem, 8, 10, 16, 22, 23, 33, 36, 39, 40, 42, 46, 47, 51, 52,
 60, 63, 64, 73, 75, 79, 90, 93, 94, 98, 101, 102,
 104, 117, 118, 128, 130, 138, 140, 158, 163,
 165, 173, 176, 177, 182, 183, 184, 188, 189,
 196, 197, 203, 206, 207, 208, 209, 210, 211,
 212, 213, 216, 220, 221, 226, 227, 228, 231, 238,
 239, 241, 242, 244, 245, 246, 247, 250, 255,
 261, 262, 264, 271, 274, 275, 276, 278, 279,
 280, 281, 282, 283, 288, 291, 294, 295, 296,
 301, 306, 311, 312, 314, 318, 319, 320, 322,
 323, 327, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339,
 340, 343, 344, 345, 348, 351, 352, 357, 363,
 368, 378, 380, 381, 386, 390, 393, 394, 398,
 399, 402, 406, 441, 447, 448, 451
 derd, 7, 33, 41, 85, 103, 117, 125, 126, 128, 144, 147,
 155, 160, 177, 178, 179, 191, 195, 197, 208,
 216, 226, 239, 244, 259, 264, 279, 285, 288,
 289, 290, 297, 305, 310, 320, 334, 375, 378,
 397, 400, 402, 407, 410, 411, 416, 436, 451, 455
 Derd, 20, 36, 45, 54, 57, 78, 81, 102, 140, 141, 148, 155,
 162, 166, 167, 170, 172, 173, 174, 176, 181,
 206, 211, 214, 264, 281, 303, 310, 315, 325,
 335, 351, 362, 365, 378, 400, 404, 406, 407,
 408, 444
 derd ü elem, 128
 Derd ü ğam, 303
 Derd-i firāk, 102
 Derd-i Hakk, 166
 derd-i hicr, 285
 derd-i 'ışk, 285, 451
 Derd-i 'ışk, 315
 Derd-i mâtem, 351
 dergāh, 106, 120, 160, 166, 169, 188, 220, 234, 313,
 339, 356, 359, 378, 394, 431, 448
 dergāh-ı Hakk, 313
 der-i Mevlā, 438, 439
 dermān, 26, 57, 65, 85, 86, 88, 99, 102, 144, 147, 167,
 174, 177, 189, 194, 202, 226, 253, 279, 287,
 297, 326, 334, 335, 361, 362, 365, 372, 376,
 400, 407, 408, 411, 416, 451, 455
 Dertli, 310
 Derün-ı dil, 149
 dervîş, 17, 82, 96, 108, 115, 143, 144, 145, 422
 Dervîş, 20, 24, 83, 117, 150, 166, 186, 417, 433, 434

- dest-gîr, 104, 234
 Deşt-i 'ışk, 286, 338
 deşt-i Kerbelâ, 249, 347
 Deşt-i sevdâ, 303
 devrân, 11, 17, 26, 34, 46, 59, 115, 144, 152, 155, 169,
 204, 216, 237, 252, 287, 289, 312, 376, 405, 421
 Dicle, 247
 dil, 1, 6, 7, 14, 20, 26, 28, 32, 33, 36, 40, 43, 46, 47, 48,
 49, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 63, 65, 68, 73, 74,
 75, 76, 78, 79, 85, 103, 124, 125, 126, 131, 148,
 156, 165, 166, 168, 177, 187, 188, 196, 202,
 203, 206, 208, 213, 216, 217, 218, 224, 225,
 228, 230, 232, 233, 234, 236, 237, 239, 240,
 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 250, 251,
 253, 255, 260, 264, 271, 273, 275, 276, 277,
 278, 279, 280, 282, 283, 285, 286, 287, 288,
 289, 293, 297, 298, 299, 300, 302, 303, 304,
 305, 306, 310, 313, 314, 315, 316, 317, 320,
 322, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 334, 335,
 337, 338, 342, 345, 349, 350, 351, 352, 353,
 354, 358, 363, 364, 369, 378, 379, 382, 386,
 389, 393, 394, 397, 402, 407, 411, 419, 423,
 426, 427, 441, 445, 446, 447, 448, 452, 453,
 454, 455
 Dil, 11, 21, 30, 32, 43, 49, 78, 79, 81, 84, 103, 109, 111,
 113, 136, 164, 165, 172, 174, 179, 187, 201,
 224, 226, 227, 228, 230, 237, 238, 240, 286,
 289, 301, 314, 315, 318, 324, 325, 373, 409,
 410, 436, 461, 462
 dil-ârâ, 412
 dilber, 76, 129, 237, 238, 375, 447, 452
 dildâr, 125, 165, 166, 179, 180, 184, 187, 209, 220, 242,
 275, 277, 284, 288, 307, 318, 320, 325, 333,
 340, 374
 Dil-i bimâr, 164
 dil-i bîmâr, 276
 dil-i nâlân, 415
 dil-i şeydâ, 390
 dil-i zâr, 6, 79
 dil-rubâ, 206
 dil-rübâ, 286, 314, 320, 324, 451, 453
 dil-teşne, 350
 divan, 2, 5, 92, 109, 121, 270, 372, 458
 Divan, 2, 83, 85, 94, 103, 111, 112, 117, 120, 124, 125,
 126, 131, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140,
 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149,
 150, 152, 156, 157, 159, 214, 218, 270, 355,
 358, 361, 362, 363, 365, 366, 369, 374, 375,
 378, 391, 392, 393, 414, 415, 417, 421, 425,
 433, 435, 436, 438, 445, 447, 448, 449, 450,
 451, 453, 454, 455, 456, 460, 461, 462
 divâne, 102
 dost, 8, 13, 21, 89, 90, 122, 145, 147, 157, 162, 167,
 168, 179, 202, 203, 206, 207, 211, 212, 261,
 284, 362, 376, 402, 436
 Dost, 38, 72, 135, 141, 145, 147, 162, 164, 165, 169,
 176, 178, 181, 184, 187, 193, 201, 203, 211,
 272, 278, 403, 404, 424, 435
 düldül, 129, 323
 dünyâ, 8, 27, 29, 63, 70, 232, 370
 dünyâ vü 'uqbâ, 241, 252
 dürdâne, 123, 404
 Dürdâne, 405
 dürr, 189, 237, 271, 341, 444
 Dürr, 233, 304, 342, 444, 454
 Dürretü'l-beyzâ°, 198
 Dürr-i yektâ, 304
 dürr-i yetîm, 292
 Dürrî, 454
 dîdâr, 45, 98, 107, 121, 152, 156, 165, 167, 168, 184,
 203, 212, 307, 416
 Dîdâr, 87
 dîde-i câm, 351
 dîde-i giryân, 129, 254
 Dîde-i Hakk, 339
 dîde-i hûnbâr, 239
 dîn, 25, 29, 35, 37, 100, 193, 194, 198, 199, 200, 225,
 230, 236, 249, 253, 257, 259, 260, 262, 266,
 267, 292, 367, 445, 455
 Dîn, 193, 436, 455
 dîn ü İmân, 385
 Dîn-i İslâm, 200, 437
 dîvâne, 13, 59, 66, 123, 159, 187, 204, 211, 213, 238,
 242, 278, 282, 293, 303, 326, 331, 340, 364,
 373, 374, 375, 387, 403, 446, 454
 Dîvâne, 21, 60, 73, 170, 289, 301, 378, 439
 Dîvân-ı Hakk, 118

Dīvān-ı Süzî, 163

E

Ebr-i kemân, 204

Ebû Bekr, 129, 153, 254, 259, 291, 359, 430

Ebû Manşûr, 359

Ebû'l-ervâh, 153

Ecel câmî, 370

Ecel peymānesi, 370

efgān, 7, 62, 110, 155, 196, 217, 310, 320, 385, 399,
405, 427

Ehād, 78, 257, 268, 372

ehl-i 'abā, 197

ehl-i beyt, 225, 261, 351, 386

Ehl-i beyt, 387

Ehl-i derd, 202

ehl-i dil, 206, 207, 233, 325, 332

Ehl-i dil, 177, 334

ehl-i ḥaḳīkat, 73, 278, 437, 441

ehl-i ḥāl, 397, 411

Ehl-i ḥāl, 446

ehl-i 'ışk, 329

Ehl-i 'ışk, 131, 279

ehl-i 'iyāl, 114

Ehl-i imān, 131

ehl-i 'irfān, 119, 256, 454

ehl-i risālet, 190

Ehl-i sülūk, 105

ehl-i ṭarīk, 229, 233

ehl-i 'uḳūl, 364

ehl-i vaḥdet, 207

ehl-i yaḳīn, 25, 198

Ehl-i zikr, 6, 82

ehl-i imān, 387

ehlu'llāh, 144

Ehlu'llāh, 408

ehlü'l-cennet, 360

Ejder, 322

el-'ālemīn Rıfā'i, 434, 435

Elbendî, 87

el-ḥamdülillāh, 103, 143

El-ḥamdülillāh, 17, 142, 143

emîrû'l-mü'minîn, 248, 262, 265

enā'l-Ḥaḳḳ, 149

Enā'l-Ḥaḳḳ, 118

enbiyā, 24, 141, 224, 383, 428

Enbiyā, 154, 192, 442, 446

enbiyā-i ḥātem, 159

ene'l-Ḥaḳḳ, 394, 442

Enfās-ı Mesîḥā, 378

envār-ı 'ışk, 425

envār-ı seb'a semā, 190

Enîsî, 449

Erbāb-ı 'ışk, 406

erbāb-ı 'irfān, 242

erbāb-ı kerem, 33, 243

erbāb-ı yaḳīn, 35, 257

Erḥamü'l-'uṣṣāt, 269

erḥamü'l-'uṣṣāt, 258

Esedu'llāh, 245

esedu'llah-ı 'Aliyyü'l-a'lā, 229

esrār-ı 'ışk, 126

Eş-şabru miftāḥu'l-ferec, 7, 85, 86, 87

eş-şalā, 37, 270, 271

Eş-şalā, 37, 271, 272

eş-şelā, 74, 442

Eş-şelā, 74, 442

estağfirullāh, 22, 71, 136, 175, 176, 431, 432

Estağfirullāh, 16, 136, 137, 138, 433

estağfirullāhu'l-'azîm, 22, 70, 175, 176, 425, 426, 427,
428

Esîr-i nefis, 221

Esîrî, 363

Eşref, 54, 115, 352

eşref-i cem'-i'r-Rûsul, 190

Eşrefoğlu, 117

Eş-Şeyh Muhammed Emin Tevfik, 134, 135, 136, 137,
138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146,
147, 148, 149, 150, 152, 156, 157

ev ednā, 55, 190, 222, 245, 357

evlād-ı Nebî, 254

Eynemā, 419, 420

Eyyüb, 179, 222, 436

ezel bezmi, 338, 340

eşer-i 'ışk, 316

F

faḥr-i 'ālem, 158, 387

Faḥr-i ʿālem, 314, 367, 435

faḥr-i kāʿināt, 192

Faḥruʿl-ʿālemīn, 252

Faḥruʿl-mürselīn, 248

faḥrūʿl-mürselīn, 384

Faḥrūʿn-nisā, 104

faḥru faḥri, 334, 365, 419

Faḥr-i tāmme, 144

Faḥru fiʿllāh, 354

Faʿlem ennehū, 417

Fārisī, 403

Fāṭma, 198, 249, 260, 384, 390, 391

Fāṭma Zehrā Betül, 360

Fatiha, 103, 128, 143, 455

feʿd-ḥulūhā ḥālidīn, 268

Fehīm, 456

felek, 38, 55, 60, 75, 158, 247, 274, 277, 278, 279, 311,
317, 330, 345, 348, 349, 351, 355, 373, 378,
384, 385, 386, 420, 424, 437, 448, 449, 452

Felek, 393

fenāfiʿllāh, 129, 293, 308

Ferd, 427

ferdūʿş-Şamed, 268

Ferhād, 287, 302, 313, 315, 449

feryād, 12, 51, 53, 62, 67, 75, 100, 117, 118, 155, 203,
225, 226, 246, 247, 261, 277, 288, 304, 305,
315, 318, 320, 331, 338, 343, 347, 350, 385,
387, 409, 410, 422, 424, 448, 449

feryād u fiğān, 100

Fethī, 415, 416

fevâid, 3

Fevrī, 447, 448

Firāt, 247

Firdevs, 273, 316, 317, 329

Fuzûlī, 388, 389, 390, 425

fī-taḥti cennātiʿn-naʿīm, 339

G, Ğ

Ğaffār, 119, 139, 209, 426, 432

ğafil, 46, 82, 109, 251, 286, 293, 311, 314, 334, 353,
372, 417

Ğaflet-i dünyā, 414

Ğafūr, 175, 344

ğam, 14, 33, 37, 38, 40, 41, 42, 51, 57, 74, 79, 86, 123,
124, 125, 126, 145, 182, 188, 225, 232, 239,
240, 241, 244, 245, 246, 247, 272, 273, 279,
280, 283, 289, 290, 293, 299, 300, 313, 318,
327, 333, 337, 343, 345, 358, 365, 373, 378,
447, 448

ğam-ı dil, 273

ğam-ı hicrān, 287

Ğanī, 22, 63, 137, 142, 161, 177, 178, 391

Ğavş-ı Aʿzam, 121

Ğavş-i Aʿzam Geylāni, 433

Gebelizāde Raḥmī, 109, 379, 381, 382, 384, 385, 386,
388

Gebelizāde Raḥmī, 109, 379

Geylāni ʿAbdulkādir, 120

Geylānī, 116, 433

ğilmān, 387, 388

giryān, 14, 80, 81, 112, 164, 203, 326, 331, 372, 454

ğonce, 31, 33, 38, 40, 43, 56, 73, 153, 179, 201, 235,
241, 273, 274, 277, 288, 300, 303, 305, 323,
342, 363, 389, 440, 441, 448, 454

ğonce-fem, 288

Ğonce-i dil, 452

ğonce-i ḥamrā, 277

gönül, 11, 24, 26, 27, 33, 34, 39, 46, 53, 57, 60, 62, 63,
64, 66, 67, 73, 75, 76, 79, 88, 114, 122, 144,
163, 182, 184, 187, 188, 189, 201, 211, 212,
217, 243, 255, 272, 281, 283, 289, 301, 313,
319, 331, 347, 364, 366, 374, 378, 385, 390,
392, 393, 395, 401, 403, 407, 409, 410, 412,
420, 441, 448, 454

Gönül, 11, 13, 24, 27, 32, 34, 40, 65, 84, 108, 119, 122,
126, 167, 172, 178, 179, 181, 188, 201, 208,
240, 241, 243, 247, 275, 288, 293, 328, 331,
348, 396, 397, 403, 406, 417, 448, 452

Ğufrān, 416

güş, 43, 44, 62, 76, 123, 244, 280, 299, 300, 302, 304,
363, 388, 415, 447, 451

Güş-e-i firḳat, 280

Güş-e-i hier, 332

güş-e-i meyhāne, 424

güş-e-i miḥnet, 456

ğüş-e-i ʿuzlet, 449

gül, 14, 31, 32, 43, 47, 49, 50, 51, 54, 66, 75, 79, 105,
117, 120, 125, 148, 153, 156, 165, 179, 189,
193, 201, 206, 209, 235, 236, 238, 239, 241,
242, 245, 246, 249, 254, 269, 272, 273, 274,
275, 277, 283, 285, 287, 288, 300, 301, 302,
305, 306, 307, 313, 317, 323, 324, 325, 326,
327, 328, 331, 333, 335, 342, 351, 354, 356,
357, 366, 373, 376, 382, 403, 404, 406, 410,
429, 433, 435, 450, 454
Gül, 50, 63, 80, 180, 235, 240, 302, 326, 328, 329, 333,
376, 387, 390, 391, 401, 422, 424, 448
gül-gün, 288
gül-i hamrâ, 239
gül-i ra'î nâ, 277
gül-i ruhsâr, 450
gül-i ter, 342
gülistân, 23, 33, 180, 229, 241, 249, 285, 313, 402
Gülistân, 168, 273, 276, 286
gülsitân, 179, 310, 329
Gülsitân, 206, 218
gülşen, 32, 49, 51, 205, 206, 217, 236, 239, 242, 273,
275, 328, 336, 339, 342, 351, 357, 385, 448, 453
Gülşen, 40, 44, 50, 218, 284, 285, 302, 316, 318, 328,
354, 365, 414, 424
gülzâr, 31, 38, 47, 48, 50, 61, 141, 235, 238, 245, 264,
274, 276, 277, 288, 299, 302, 305, 317, 322,
323, 330, 342, 343, 356, 373, 384, 442, 449, 451
günâh, 57, 137, 188, 366, 394, 402, 426
Günay Kut, 2

H, Ĥ, Ħ

hablû'l-metîn, 37, 267
habîb-i kibriyâ, 35, 61, 62, 257, 381, 382
Ĥabîb-i kibriyâ, 104, 356
Ĥacc, 204
hacc-ı ekber, 205, 318
Hacı İbrâhim Efendi, 98
Hâdiye'l-mühtedî, 56, 362
Ĥadîce seyyidü'n-nisvâ, 360
Ĥâfız, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279,
280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288,
289, 290, 291, 292, 293, 296, 297, 298, 299,
300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 309,
310, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319,

320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329,
330, 331, 332, 333, 334, 335, 337, 338, 339,
340, 341, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 349,
350, 351, 352, 353, 354, 355, 357, 358
ĥāk-i pây, 297, 341
Ĥāk-i pây, 12, 60, 120, 129, 380
Ĥaqq, 6, 16, 18, 22, 24, 25, 28, 68, 71, 82, 83, 86, 95,
97, 99, 101, 108, 117, 118, 121, 122, 124, 127,
130, 140, 143, 147, 149, 151, 152, 155, 157,
158, 166, 167, 169, 172, 173, 177, 178, 179,
180, 183, 187, 188, 190, 194, 195, 201, 202,
210, 212, 213, 215, 216, 217, 220, 223, 229,
231, 233, 243, 245, 246, 250, 251, 253, 255,
256, 261, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 278,
285, 290, 291, 292, 297, 299, 309, 313, 314,
334, 337, 339, 341, 349, 355, 359, 363, 364,
365, 366, 367, 368, 373, 375, 376, 377, 381,
384, 385, 386, 387, 388, 392, 393, 394, 395,
400, 401, 404, 405, 406, 409, 410, 411, 417,
418, 429, 431, 433, 434, 455
Ĥaqq Te'âlâ, 155, 217, 367
ĥaqqâ'l-yakîn, 249, 269
Ĥaqqı, 31, 52, 57, 64, 366, 417, 418, 419
Ĥakîm, 253
Ĥâlîk, 113, 425, 426, 427, 437, 446
Ĥâlîk-ı 'arş-ı berîn, 427
Ĥâlîk-ı perverdigâr, 425, 426
Hâlid, 160
Ĥâlid, 83, 84, 85, 90, 91, 160, 161
Ĥâlîk, 169, 438
Ĥallâk, 63, 100, 192, 258, 269, 393
Ĥallâk-ı Ezel, 438
Halvetî, 89, 119, 133, 134, 163, 365, 413
ĥalveti, 17, 146, 147, 148
Ĥalvetî, 144, 145, 200, 201, 202, 365, 366
Ĥalîl, 46, 270, 311, 372, 373, 374, 383
Ĥalîlullâh, 442
Ĥamdü'l'llâh, 36, 55, 251, 261, 265, 284, 313, 333, 339,
341, 354, 360
Ĥamr-ı vahdet, 202
Ĥamza, 360
Ĥâmî, 78, 79, 80, 221, 224, 225, 226, 227, 228, 229,
230, 231, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239,

- 240, 241, 242, 243, 244, 246, 247, 251, 252,
254, 256, 259, 260, 261, 263, 264, 265, 267, 270
- hançer-i 'ışk, 324
- handân, 22, 86, 173, 376
- Hannân, 85, 173
- hâr, 14, 23, 51, 105, 125, 180, 277, 300, 333, 449
- hâr-ı hicrân, 448
- Hâricî, 334, 352, 353
- Hârûn, 222
- Harîm-i Kuds-i Mevlâ, 196
- Hasbi Rabbi cellâllâh, 71, 429
- hasbu hâl, 87
- Hasbunâllâhü tevekkeltü 'ale'llâh, 438
- Hasen, 93, 130, 132, 153, 193, 195, 196, 197, 199, 223,
228, 229, 230, 232, 239, 249, 253, 259, 260,
263, 266, 294, 297, 298, 352, 430
- Hasenü'l-'Askerî, 131
- haşr, 194
- hatm-i Kur'ân, 398
- hatm-i rusûl, 349
- hatmü'l-enbiyâ, 384
- Havvâ, 222, 308
- Hayâlî, 303
- hayât-ı câvidân, 201, 454
- Hayber, 10, 103, 349
- Haydar, 10, 15, 27, 34, 36, 42, 46, 72, 103, 130, 199
207, 223, 225, 230, 232, 248, 253, 255, 256,
259, 265, 291, 292, 296, 297, 311, 312, 346,
347, 437
- Haydar-ı Kerrâr, 296, 297, 311, 312, 352, 359
- Haydar-ı şâh-ı vilâyet, 15, 130
- Hayderî, 226, 436
- hayr u şer, 93
- Hayretî, 448, 454, 456
- Hayretî, 448, 454, 456, 457
- hayru'l-beşer, 257, 380
- hayru'n-nisâ, 223, 249, 260, 381, 384, 387
- Hayy, 72, 104, 149, 201, 360, 361, 380, 395, 425, 434,
435
- Hażr, 236, 269
- Hażr-âb, 306
- Hażret-i 'Abbâs, 360
- Hażret-i Aḥmed Muḥammed, 359
- Hażret-i Cibrîl-Emîn, 198
- hażret-i Fârûk, 218
- hażret-i Hayder, 218
- Hażret-i Lokmân, 411
- Hażreti Mevlânâ, 377, 378
- Hażret-i Mevlânâ, 60, 377
- Hażret-i Mollâ-yı Rûm, 69, 419, 421
- Hażret-i Mûsâ, 199
- Hażret-i Nu'mân, 359
- hażret-i Şiddîk, 217
- Hażret-i Subhân, 360
- Hażret-i Yezid, 220
- Hażret-i Zehrâ, 8, 91, 92, 259
- Hażret-i 'İsâ, 87
- Hażr-ı âb, 236
- Hażretü'l-kudus, 154
- Hekîm, 455
- hel etâ, 36, 233, 248, 262, 265
- Hel etâ, 132, 154, 233, 248, 262, 265
- Hıfzî, 354
- Hızır, 186
- Hızr, 222, 276
- himmet-i şeyḥ, 18, 151
- Hind-i ḥaṭ, 307
- Horasan, 250
- hoş, 23, 39, 50, 282, 305, 316, 318, 323, 328, 329, 332,
336, 352
- Hü, 10, 16, 20, 26, 52, 58, 59, 67, 72, 101, 102, 140,
141, 143, 148, 152, 155, 168, 200, 202, 235,
271, 317, 339, 340, 341, 369, 376, 377, 410,
411, 434, 435
- Hubâbî, 159
- Hüd, 222
- Hudâ, 6, 30, 34, 36, 41, 42, 64, 72, 78, 86, 92, 93, 99,
100, 102, 104, 105, 114, 124, 132, 159, 199,
213, 218, 228, 229, 232, 233, 240, 246, 255,
256, 264, 267, 274, 290, 291, 293, 294, 295,
296, 298, 299, 334, 359, 362, 378, 380, 381,
383, 393, 398, 418, 427, 432, 436, 437, 441,
446, 448
- Hudâvend, 245, 455
- Huld-ı berîn, 249
- hulḳ-ı rızâ, 130, 229, 249, 260, 266, 297, 352
- Hulle-i cennet, 424
- humhâne, 213

- Humhâne, 204, 373
 Humhâne-i dil, 204
 hün-ı Hüseyinî, 129
 hürî, 158, 159, 331, 387
 hurûf-ı Âdem, 156
 hürî, 154, 242, 254, 329, 388
 Husrev, 329
 Huve'l-Âhîr, 69, 418
 Huve'l-Bâkî, 111
 Huve'l-Bâtin, 418
 Huve'l-Evvel, 69, 418
 Huve'l-Hâlık, 69, 418
 Huve'l-Kâdir, 418
 Huve'l-Mevlâ, 418
 Huve'n-Nâsır, 418
 Huve'z-Zâhir, 418
 hüccet ü bürhân, 341
 Hüdâyî, 376, 377
 hükûm-i Resûl, 437
 Hülâgü Hân, 239
 hünkâr-ı ʿışk, 442
 Hüsâm, 111, 112, 118
 Hüseyin, 25, 29, 34, 35, 61, 62, 93, 129, 130, 132, 153, 193, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 223, 225, 226, 228, 229, 230, 232, 245, 247, 249, 250, 253, 259, 260, 261, 263, 264, 266, 277, 294, 297, 298, 347, 348, 350, 351, 352, 353, 384, 385, 386, 387, 388, 390, 391, 430
 hüsn-i cemâl, 180
 Hüsn-i Yûsuf, 199
 Hüsnî, 433, 434
 Hüsrev, 385
 Hüsrev, 76, 240, 385, 453

İ

- ʿışk, 28, 37, 38, 40, 41, 45, 58, 70, 88, 91, 96, 103, 112, 118, 120, 126, 138 144, 149, 151, 152, 159, 166, 167, 170, 171, 178, 179, 180, 189, 194, 195, 196, 201, 202, 204, 208, 213, 214, 216, 224, 230, 233, 234, 236, 238, 241, 244, 247, 253, 254, 259, 260, 263, 264, 270, 271, 272, 275, 279, 284, 287, 288, 291, 294, 295, 296, 298, 299, 301, 302, 305, 306, 310, 311, 312, 315, 316, 317, 319, 322, 323, 324, 331, 333, 334, 337, 349, 353, 356, 357, 369, 371, 374, 381, 386, 390, 394, 399, 402, 405, 406, 409, 412, 420, 421, 424, 441, 442, 456
 ʿİşk, 8, 45, 47, 59, 78, 81, 90, 102, 106, 113, 140 141, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 157, 160, 162, 163, 164, 170, 202, 204, 211, 212, 213, 215, 234, 253, 255, 282, 283, 284, 287, 295, 309, 315, 317, 320, 325, 340, 371, 372, 373, 376, 387, 389, 401, 405, 415, 421, 425, 428, 442, 452
 ʿışk câmi, 272
 ʿİşk câmi, 373
 ʿİşk-ı dîvâne, 424
 ʿİşk-ı Leylâ, 331, 412
 ʿİşk-ı Leylâ, 325
 ʿİşk-ı meydân, 421
 ʿİşk-ı mihmân, 415
 ʿİşk-ı şemʿî, 421
 ʿİşku'llâh, 309
 ʿİyd, 158, 272, 286
 ʿibādât, 15, 133

İ, İ

- İblîs, 392
 İbn-i Edhem, 442
 ibn-i Resûlu'llâh, 386
 İbn-i Saʿd, 226, 266
 ibn-i Ziyâd, 246
 ibnü'l-vâkı, 251
 İbrâhim Ümmî Sinan, 416
 İbrâhîm, 126, 127, 128, 129, 179, 222, 383
 İdris Söylemez, V, 132, 133, 134
 İdrîs, 222
 İhsân, 102
 illâllâh, 17, 71, 72, 148, 149, 433, 434, 435
 ʿilm, 13, 14, 47, 100, 124, 127, 128, 155, 156, 169, 190, 192, 202, 207, 213, 223, 229, 233, 248, 252, 262, 265, 268, 319, 355, 359, 391, 411, 419
 ʿİlm, 18, 52, 103, 154, 156, 400
 ʿİlm ü hikmet, 419
 ʿilme'l-yakîn, 46, 299, 311
 ʿilm-i bâtin, 244
 ʿilm-i esmâ, 169
 ʿİlm-i Hakk, 341
 ʿilm-i ledün, 233, 248, 252, 262, 265, 268

ʿilm-i ledünnî, 190, 192, 202
 ʿİlm-i zâhir, 244
 ʿİlmü'llah bahri, 156
 İlyās, 124, 222
 İmām Bâkır, 193
 imāmu'l-muttaḳîn, 223
 imāmü'l-müslimîn, 248
 imāmü'l-müttakîn, 248
 İmān, 23, 25, 37, 52, 105, 150, 183, 192, 193, 209, 226,
 230, 231, 236, 249, 252, 262, 266, 267, 292,
 341, 401, 437, 455
 innā hedeynāhu's-sebîl, 383
 İnnî enāllah, 125
 ins, 79, 93, 159, 190, 195, 233, 257, 266
 ins ü cân, 388
 İns ü cân, 98
 ins ü cin, 249, 265, 269, 351
 İns ü cin, 120
 ins ü melâ'ik, 190
 ins ü peri, 159
 insân-ı kâmil, 129
 İrem, 273, 274, 305
 ʿirfân, 18, 154, 186, 253, 256, 311, 341, 363, 399, 400,
 421
 ʿİrfân, 102
 ʿİsâ, 125, 180, 222
 İshâḳ, 222
 İskender, 370
 İslâm, 35, 257
 İsmâ'îl, 88, 222
 ism-i a'zam, 102, 156, 443
 İsm-i a'zam, 125, 259
 ism-i Hû, 201
 İsm-i Hûda, 168
 istinsah, 2, 5
 ʿişret, 270, 454
 izâ yağşâ, 382
 ʿizz ü cāh, 421, 448
 ʿİzzet, 15, 116, 131, 172
 ʿİzzet-i Hâḳḳ, 178
 işnâ ʿaşer, 253, 256, 264, 266, 291, 292, 312

K, K

Kaʿbe, 107, 125, 171, 205, 224, 234, 240, 242, 254, 318,
 346, 357, 363, 395, 399, 444
 ḳābe ḳavseyini ev ednâ, 60, 189, 222, 245, 380, 382
 Kaʿbe-i ʿulyâ, 224
 ḳadd, 73, 78, 79, 242, 282, 389, 440
 ḳadd ü ḳāmet, 285
 Ḳadd-i dil-cû, 335
 Ḳadd-i ḥübân, 317
 ḳadeḥ, 47, 118, 239, 274, 280, 283, 365, 375
 ḳadeḥ-i ʿışḳ, 316
 Ḳādir, 69, 215, 221, 231, 276, 402
 Kadirî, 92, 428
 Kâdiriyye, 98
 Ḳadîm, 70, 258, 336, 456, 457
 Ḳadîr, 380
 Ḳāf, 96, 264, 298
 Kāf u Nûn, 53, 298, 311, 346
 ḳāf u nûnuñ şın, 399
 ḳāf ve'l-Ḳurʿân, 255
 Ḳahhâr, 139, 149, 246, 276
 Ḳahramân-ı ʿaşr, 322
 kâkil-i Leylâ, 441
 Kâlâyî, 214
 ḳalb, 76, 107, 172, 209, 218, 221, 227, 232, 244, 258,
 292, 367, 368, 404, 408, 410, 412, 413, 430,
 437, 450
 Ḳalb, 24, 127, 130, 136, 150, 156, 170, 186, 387, 398,
 408, 415, 416, 420
 ḳalb-i maḥzûn, 451, 454
 Ḳalb-i maḥzûn, 387
 ḳalb-i mücellâ, 368
 ḳalb-i selîm, 292, 367
 ḳâlû belâ, 83, 359, 424, 425
 ḳâlû belî, 155
 ḳāmet-i bālâ, 43, 301, 335
 ḳāmet-i ḳadd, 303
 ḳāmet-i Tübâ, 452
 Kâmil, 150, 151, 218, 219, 220, 221
 Kâtib, 355, 356, 393
 ḳavm-i Süfyân, 264, 310, 347, 386
 Ḳavm-i Süfyân, 352, 387
 ḳavm-i Yezîd, 132, 384, 387
 ḳavseyini ev ednâ, 382

Kavseyi ev ednâ, 6, 78
 Kays, 44, 301, 303, 313, 315, 333, 334
 Kayser-i Rüm, 420
 Kayyûm, 149, 221, 231, 276
 Kazasker Moralizade Hamid Efendi, 103
 Kâzım, 131, 132, 199, 223, 229, 231, 232, 250, 253,
 259, 260, 263, 267, 295, 297, 298, 344, 352
 Keçecizade İzzet Molla, 103
 kelâmu'llâh, 352
 Kemend-i 'ışk, 273
 Ken'an, 80
 Kerbelâ, 34, 61, 62, 63, 132, 195, 196, 204, 225, 228,
 230, 247, 253, 259, 261, 263, 266, 294, 297,
 348, 349, 351, 352, 384, 385, 386, 387, 388, 390
 Kerrâr, 10, 103
 Kerîm, 175, 177, 258, 455, 456
 kevn ü mekân, 179, 350
 kevşer, 10, 28, 94, 103, 104, 189, 193, 205, 216, 217,
 218, 233, 243, 267, 345, 372, 457
 Kevşer, 37, 45, 145, 158, 224, 270, 316, 317, 341, 346,
 354
 Kevşer-i vahdet, 346
 Keyhüsrev, 330
 kıtmır, 191, 267
 Kıtmır, 207, 224
 kıyâmet, 31, 154, 194, 200, 223, 235, 268, 407
 Kıyâmet, 108, 196
 kıl ü kâl, 93, 127, 293, 397, 412
 Kıl ü kâl, 147, 207
 kisbet, 70, 422
 Klasik Türk edebiyatı, 5, 458
 Koca Râgıb Paşa, 92
 kubbe-i hağrâ, 256
 Kuddûsî, 99, 100, 102, 377, 458, 462
 Kuddûsî Ahmet Efendi, 98
 Kuddûsî, 97, 99, 100, 102, 103, 114, 377, 378
 Kûfe, 386
 Kufuven ehad, 427
 kul huvâ'llâhü ehad, 360
 Kul huve'llâhü ehad, 427
 kul kefa, 45, 265, 309
 Kur'an-ı Kerim, 78, 83, 103, 122, 124, 125, 128, 143,
 153, 189, 190, 222, 233, 234, 244, 245, 248,
 249, 251, 255, 257, 258, 262, 265, 268, 269,

276, 290, 292, 308, 309, 312, 339, 340, 342,
 350, 359, 360, 380, 381, 382, 383, 384, 394,
 418, 420, 425, 427, 436, 437, 438, 439, 450, 455
 Kur'an, 357
 Kur'an, 34, 56, 76, 100, 152, 177, 182, 192, 215, 255,
 265, 357, 362, 455
 Kur'an-ı 'azîm, 455
 kurbân, 17, 21, 51, 74, 120, 144, 168, 196, 205, 207,
 228, 272, 286, 337, 363, 365, 386, 437, 445
 kurb-ı zevâl, 278
 kurretü'l-'ayn, 25, 195, 198, 223, 226, 229, 250, 348,
 349, 386, 388
 Kurretü'l-'ayn, 61, 62, 198, 259, 384, 386, 430
 kurretü'l-'ayneyn, 348
 Kurretü'l-'ayneyn, 349
 Kûşe-i ğam, 351
 kûşe-i miñnet, 281
 Kûşe-i miñnet, 304
 Kuşbu'd-Dâ'i, 72, 434
 Kuşbu'l-aqtâb, 120, 421
 kûy, 125, 224, 375
 kûy-ı mañbûb-ı Hudâ, 356
 Külbe-i aẓẓân, 299, 357
 Külle men 'aleyhâ fân, 122
 kün fe-kân, 350
 küntü kenz, 228, 308, 309, 342, 353
 Küntü kenz, 342

L

lâ fetâ, 31, 36, 72, 252, 262, 345, 354
 lâ fetâ illâ 'Ali, 436, 437, 438
 Lâ fetâ illâ 'Ali, 248, 256
 Lâ fetâ illâ 'Ali lâ seyfe illâ Zülfikâr, 15, 132, 133, 134,
 155, 248, 252, 262, 265, 345, 354, 436
 Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh, 58, 368, 369
 Lâ ilâhe illâ, 20
 lâ illâ 'Alî, 346
 Lâ nebî illâ Muhammed, 436, 437, 438
 Lâ tañnañ, 182, 222
 lâ tañneñ, 222
 Lañmuke lañmî, 15, 130, 154, 192, 233, 248, 252, 262,
 265
 Lâ ilâhe illâhü, 418

Lâilâheillâhu ve'llâhu'l-°Aliyyü'l-müncelî, 72, 436, 437
 lâilâheillâllâh, 71, 433, 434
 Lâilâheillâllâh, 17, 18, 67, 71, 148, 149, 150, 408, 409, 430
 Lâilâheillâllâhu, 11, 111, 112, 148, 150, 167
 la°l, 47, 75, 189, 274, 275, 276, 311, 329, 338, 389
 Lâle, 242, 397, 400
 la°l-i gül-fâm, 277
 La°l-i gül-fâm, 357
 la°l-i leb, 389
 la°l-i şeker, 450
 Lâ-tekrabâ, 269
 lâ-tekrabâ, 269
 Lebbeyk, 100
 Ledünnî °ilmi, 156
 levh ü kalem, 349
 levh-i kader, 422
 levh-i mahfûz, 357
 levlâk, 191, 220, 222, 269, 380
 Leyl, 6, 80, 100, 373, 382
 leyl ü nehâr, 425
 Leyl ü nehâr, 131
 Leylâ, 51, 67, 103, 238, 283, 286, 300, 334, 411, 424
 Leyla Hanım, 103, 460
 Leyle-i Mî°râc, 383
 leyletü'l-esrâ, 61, 342, 381
 Leyletü'l-esrâ, 125
 Lisân-ı hâl, 110, 207
 livâ°u'l-hamd, 223
 Livâ°u'l-hamd, 153
 Loğmân, 26, 43, 178, 202
 Loğmân Hekim, 300
 Lût, 222
 Luţfî, 301
 Lî ma°allâh, 190, 271, 381

M

M. Fatih Köksal, 2, 5, 77
 mâ evhâ, 61, 222, 258, 381
 mâ nefâhtu, 309
 mâh, 6, 24, 31, 34, 53, 62, 67, 80, 93, 150, 188, 208, 236, 268, 281, 283, 305, 324, 336, 350, 356, 385, 402, 408, 450

mâh-ı mâtem, 350
 Mâh-ı mâtem, 54, 347, 349, 351
 mâh-ı muharrem, 25, 194, 247, 347, 388
 mâh-ı tâb, 413
 Mâhir, 393, 395
 Maḥmūd, 192, 198, 217
 maḥşer, 35, 42, 94, 153, 220, 260, 293, 387
 Mâhî, 455, 456
 maḳâm-ı dil-güşâ, 355
 maḳâm-ı Muştafâ, 356
 maḳşadu'l-aḳşâ, 357
 Mâlik, 118, 184, 190, 210, 349
 Mâlike'l-Mülki'l-Ḳadîm, 425
 ma°mûr, 26, 112, 204, 341, 394
 mâni°-i muḥkem, 126
 Maṣṣūr, 149, 179, 239, 284, 331, 394, 442
 Mânî, 274
 Maraş, 5, 78, 98, 216, 270
 Mar°aş, 216, 270, 306
 Mar°aş-i Ḥamâmcı-zâde Ḥafız Ḥalîl Efendi, 270
 Ma°rifet, 131, 156, 312, 419
 mâ-sivâ, 211, 228, 243, 256, 293, 295, 360,
 Mâ-sivâ, 105, 113, 144, 180, 255, 264, 395, 442
 Mâ°şüm, 344
 ma°şûḳ, 129, 309, 390, 398
 Ma°şûḳ, 212, 358
 mâ°ü'l-hayât, 104
 meclis-i câm, 273, 274
 mecmu'a-i tevârih, 1
 Mecnû°atü'l-ehâdis, 1
 mecmu°atü'l-fetâvâ, 1
 mecmua, 1, 3, 5, 428
 mecmua-i eṣ°âr, 1
 Mecnûn, 44, 59, 80, 238, 264, 275, 282, 287, 302, 318, 325, 326, 331, 333, 338, 374, 396, 411, 412, 424, 441, 449
 mecrûḥ, 189
 Medḥî, 451, 452, 455
 Medîne, 429
 mefḥaru'l-kevneyn, 218
 Mehdî, 200, 259
 Mehmet Arslan, 93
 Mekke, 429
 mekteb-i °irfân, 214

- mekteb-i irşād, 415
- melek, 79, 158, 159, 190, 195, 266, 271, 302, 351, 381, 390, 391, 422, 437, 450, 452
- Melek, 88, 196, 413
- men °aref, 251, 255, 290, 309
- Men °aref, 446
- Men °arefe, 64, 156, 157, 220, 290, 309, 394, 446
- Menba°-ı sırr-ı velāyet, 25, 192
- Mennān, 85, 173, 218
- Merdāne, 405
- merdān-ı Hudā, 379
- merd-i Hudā, 344
- Mervān, 230, 253
- Merve, 444
- Meryem, 222
- mescid, 125, 204, 254
- mescid-i Akşā, 125
- Mescid-i Akşā, 220
- mesken-i °İsā, 413
- mest, 45, 47, 81, 164, 165, 173, 179, 184, 187, 201, 207, 217, 218, 234, 241, 242, 276, 286, 287, 302, 303, 307, 309, 316, 317, 318, 319, 322, 338, 340, 343, 355, 375, 389, 398, 412, 427, 443, 452
- Mest, 10, 40, 41, 56, 65, 74, 101, 118, 125, 202, 236, 254, 286, 291, 328, 363, 394, 401, 420, 443, 452
- Mest ü hayrān, 118, 328
- mestāne, 39, 65, 102, 165, 204, 213, 235, 238, 241, 280, 281, 283, 286, 304, 340, 363, 373, 394, 402, 404
- Mestāne, 405
- mest-i cām-ı °ışk, 338
- Mest-i °ışk, 125, 286
- Mest-i şarāb-ı vaḥdet, 443
- Mes°ūd, 358, 360, 361
- Mesīḥā, 43, 240, 299, 300
- Mevlā, 10, 25, 103, 110, 112, 152, 165, 176, 183, 185, 186, 195, 200, 215, 217, 222, 237, 251, 255, 357, 376, 377, 392, 406, 422
- Mevlānā, 420
- Mevlevī, 69, 70, 420, 421, 436
- mevlid, 3, 28, 215, 216, 218
- Mevlid, 28, 215, 216
- mevtā, 149
- mey, 32, 34, 40, 46, 63, 76, 94, 145, 149, 179, 201, 202, 204, 205, 227, 235, 236, 238, 240, 241, 252, 275, 280, 286, 293, 303, 306, 314, 316, 322, 327, 389, 403, 447, 452, 454
- Mey, 126, 317, 424, 427, 454
- meydān-ı °ışk, 204, 323
- meyḥāne, 52, 204, 205, 213, 240, 254, 280, 340, 363, 375
- meykede-i °ışk, 316, 317
- Mezākī, 421
- Mezheb-i °irfān, 437
- mezheb-i Nu°mān, 254
- Meşnevī, 419, 420
- Mışır-ı dil, 452
- Mışır-ı dehr, 302
- Mihdī, 131, 134, 194, 224, 228, 229, 231, 232, 250, 254, 260, 263, 267, 296, 297, 299, 353
- mihmān, 22, 51, 163, 173, 177, 203, 210, 336, 337, 362
- mihr ile meh, 420
- mihr ü ay, 256
- mihr ü vefā, 296, 454
- mi°mār-ı °ışk, 442
- min °indihi ümmü'l-kitāb, 125
- Minā, 444
- Minber-i °arş, 360
- mi°rāc, 157
- Miyān-ı muṭribān, 274
- mizān, 153
- Mizān, 150
- Mişālī, 309
- Mollā-yı Rūm, 69, 419, 420
- Mucīb, 93
- Mucībü's-sā'ilīn, 314
- muḥabbet, 53, 96, 125, 133, 165, 246, 256, 284, 310, 324, 345, 353, 376, 437
- Muḥammed, 6, 14, 15, 29, 64, 69, 70, 72, 78, 79, 83, 100, 128, 130, 131, 132, 134, 152, 153, 154, 192, 198, 216, 217, 220, 223, 228, 231, 232, 233, 260, 294, 297, 393, 418, 419, 428, 429, 430, 435, 437
- Muḥammed Bākır, 298, 352
- muḥarrem, 33, 244, 266, 351
- Muḥarrem, 53, 350
- muḥib, 105, 133
- Murat A. KARAVELİOĞLU, 123, 413, 422, 423, 424
- murg-ı devlet, 422

murğ-ı gülsitân, 454
 Murtażâ, 18, 62, 130, 192, 194, 229, 249, 259, 264, 266,
 291, 292, 310, 344, 346, 386, 388, 437
 Mūsâ, 87, 125, 131, 133, 180, 186, 193, 199, 222, 223,
 228, 231, 250, 253, 260, 263, 267, 269, 295,
 297, 298, 344, 352
 Mūsâ-i Kâzım, 193, 228
 Muştafâ, 29, 34, 36, 45, 56, 69, 70, 128, 130, 146, 156,
 159, 188, 192, 194, 216, 220, 228, 229, 230,
 233, 248, 249, 260, 264, 266, 292, 296, 309,
 344, 346, 349, 361, 362, 380, 381, 386, 387,
 392, 418, 419, 428
 Mustafa Nuzuli, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141,
 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150,
 152, 156, 157
 mutasavvıf, 78, 80, 89, 109, 114, 115, 119, 123, 133,
 134, 358, 372, 376, 421
 Mutasavvıf, 98, 163, 413, 416
 Muṭrib, 240
 muṭribân, 306
 muṭrib-i güyâ, 277
 Mütû kable en temütû, 394
 Muṭî'î, 361, 362, 370, 371, 372
 Mu'în, 343
 Mübîn, 427
 mücrim, 117, 206, 221, 224, 269, 345
 müjgân, 189
 mülk-i beķâ, 36, 42, 234, 264, 296
 mülk-i dîn, 34, 104, 247
 mü'min, 34, 132, 134, 193, 198, 248, 262, 265, 294,
 295, 296
 Mü'min, 88, 167, 294, 295, 298, 342, 391
 münâfik, 197
 münkir, 100, 107, 151, 194, 197, 342, 352
 Münkir, 72, 95, 105, 109, 168, 171, 202, 292, 310, 401,
 403, 411, 434
 mürğ-i cân, 302
 mürğ-i dil, 317
 mürğ-i gönül, 283
 mürşid, 83, 156, 233, 341, 394, 442, 455
 Mürşid, 116, 141, 142, 150, 156, 186, 255, 401
 mürşid-i kâmil, 156
 Mürşid-i kâmil, 255, 447
 müşk ü 'anber, 205, 316

müşk-i Haṭâ, 345
 müştak, 55, 358
 müştak, 28, 38, 159, 191, 217, 219, 220, 277, 358
 Müştak, 98, 358
 mîr-i 'Arab, 131
 Mîr-zâdenî, 302

N

Nâbî, 55, 92, 356
 Nâdir, 216, 217, 356, 357
 nâfe-i Çîn ü Haṭâ, 286, 356
 nâfe-i Çîni, 345
 naḥnu ḳasemnâ, 41, 73, 290, 437, 438, 439
 naḳd-i cân, 271
 Naḳd-i cân, 286, 324, 386
 naḳş-ı ḥayâl, 79
 Nakşibendî, 98, 119
 Naḳşî, 369, 370, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402,
 403, 404, 405, 406, 407, 409, 410, 411, 412
 Naḳî, 131, 193, 199, 224, 228, 229, 231, 232, 250, 254,
 259, 260, 263, 267, 295, 297, 298, 344, 352
 Namâz, 104, 188
 Nâr-ı hicr, 316
 nâr-ı hicrân, 451
 nâr-ı 'ışık, 169, 228, 271, 284, 311, 442
 Nâr-ı 'ışık, 201, 205, 313, 335, 364
 nâr-ı sūzân, 103
 Nazire mecmuaları, 1, 2
 Naẓîf, 436, 437
 Na'im-i cennet, 178
 Nebiyyullâh, 221
 Nebî, 36, 154, 198, 226, 229, 262, 367
 nebîyy-i mürsel, 196
 Necâtî, 456
 Necef, 233, 247
 Necm, 78, 150, 189, 190, 222, 245, 258, 380, 381, 382,
 383
 Necm Süresi, 382
 Nedîm, 92, 455
 nefis, 22, 23, 97, 113, 129, 176, 178, 183, 197, 200, 211,
 226, 227, 232, 244, 255, 288, 290, 291, 336,
 343, 371, 407, 414, 428, 439, 446
 Nefs, 57, 91, 105, 112, 118, 136, 169, 175, 194, 308,
 366, 379, 428, 446

Nefs-i şeytân, 366
 Nekîr, 109
 nergis, 305, 307, 328
 neşv ü nümâ, 181, 272
 nev-bahâr, 272
 Nev'î, 125, 126
 Niyâzi-i Mısri, 119
 Niyâzî, 119, 120, 441, 442
 Nizâmoğlu, 131, 133, 134
 Nûh, 222
 Nûn ve'l-kalem, 60, 380
 nûr-ı Aḥmed, 354
 nûr-ı Hüdâ, 131, 368
 Nûr-ı 'irfân, 243
 Nûr-ı vahdet, 342
 nûrî'l-Hüdâ, 190
 Nûrî, 119, 122, 123, 408, 409, 419, 420
 nûş, 28, 39, 46, 56, 59, 74, 106, 130, 205, 218, 241, 242,
 253, 267, 280, 283, 304, 314, 315, 322, 323,
 327, 330, 336, 338, 340, 351, 352, 363, 365,
 370, 373, 375, 447
 Nûşîrevân, 388
 Nuzûlî, 134, 135, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143,
 144, 145, 146, 148, 149, 150, 151, 152, 154,
 155, 156, 157, 158, 159
 nûkte-i 'irfân, 346
 nûşâ-i kübrâ, 292, 341
 Nûşâ-i kübrâ, 35, 169, 257, 318

O

Osman Selahaddin Dede, 92
 °Osmân, 129
 °Oşmân, 153
 °Oşmân, 223, 254, 259, 291, 430
 °Oşmân bin °Affân, 359
 °Ömer, 129, 153, 223, 246, 254, 259, 291, 359, 387, 430
 °Ömer ibn-i Sa'îd, 387
 °Ömer-i Sa'd, 246

P

pâk-ı Muştâfâ, 120, 193
 pâk-ı Aḥmed, 198, 214
 Pehlûvân-ı 'ışk, 422

pervâne, 6, 13, 20, 39, 81, 102, 123, 164, 203, 204, 205,
 225, 242, 271, 272, 281, 287, 315, 317, 325,
 331, 335, 340, 353, 364, 374, 375, 412, 422,
 424, 425
 Pervâne, 170, 366, 405
 perî-veş, 129
 peymâne, 38, 52, 278, 285, 340, 404, 412
 Peymâne, 405
 Prizrenli Şem'i, 123, 461
 puşt u penâh, 41, 183, 188, 290, 291, 295, 343, 405,
 407
 pîr, 156, 172, 207, 251, 325, 340, 355, 411
 Pîr, 171, 202, 308
 pîr-i ḥarâbât, 316
 pîr-i muğân, 239, 449

R

Ra'd, 124, 125, 308
 Rabb, 22, 23, 30, 52, 60, 58, 66, 88, 93, 110, 154, 169,
 178, 183, 195, 198, 222, 223, 224, 226, 227,
 229, 246, 250, 267, 288, 289, 290, 309, 342,
 343, 344, 345, 348, 349, 362, 369, 371, 378,
 379, 386, 388, 394, 405, 407, 408, 415, 432,
 437, 439, 445, 455
 Rabbenâ, 175, 222, 455
 Rabbi erinî, 234
 Rabbi Raḥîm, 367
 Rabbi'l-°âlemîn, 198, 262, 267
 Rabbu'l-enâm, 86
 Rabbü'l-felâk, 269
 Rabbü'l-maşrıḳayn, 264
 Râfîzî, 254, 352
 râh-ı Ḥaḳḳ, 394
 Râh-ı Ḥaḳḳ, 272
 Râh-ı Hicâz, 443
 râh-ı 'ışk, 324
 Râh-ı 'ışk, 331, 365, 400
 Raḥmân, 68, 84, 85, 110, 122, 172, 182, 193, 252, 308,
 347, 359, 400, 415
 Raḥmānu'r-Raḥîm, 425
 Raḥmet, 70, 199, 250, 387, 421, 422, 456
 Raḥmete'l-li'l-°âlemîn, 394
 raḥmete'l-li'l-°âlemîn, 248, 257, 258, 259, 269, 384
 Raḥmet-i Ḥaḳḳ, 199, 250, 387

rahmet-i Raḥmān, 267
 Raḥmī, 111, 126, 381, 382, 384, 385, 386, 387, 388
 Raḥīm, 7, 70, 84, 172, 182, 367, 455, 456
 Rāʿif, 428, 429, 430, 431, 432, 434, 435
 raḳīb, 51, 281, 333, 453
 ravza-i Huld-i berīn, 339
 remz-i Hū, 168
 Resūl, 29, 134, 155, 159, 194, 220, 230, 231, 232, 246,
 249, 250, 263, 269, 314, 348, 360, 367, 381, 388
 Resūl-i Aḥmed-i Muḥtār, 220
 Resūl-i Ekrem, 159
 Resūl-i kibriyā, 314
 Resūlullāh, 19, 25, 29, 55, 62, 71, 157, 158, 191, 192,
 218, 219, 224, 225, 360, 361, 386, 388, 394, 430
 revān, 53, 73, 153, 189, 210, 258, 307, 331, 348, 349,
 350, 440
 rıdvān, 99, 218, 388
 Rıdvān, 254
 Rızā, 131, 133, 193, 199, 223, 228, 229, 231, 232, 250,
 253, 260, 263, 267, 290, 295, 297, 298, 304,
 344, 352, 414, 415
 rızā-yı Hakk, 335
 Rifʿat, 441
 Rifʿat, 438, 439, 440, 441
 Riyāz-ı cennet, 356
 ruḥ-i cānān, 283
 rūḥ-i şānī, 454
 Rūḥu'l-emīn, 248, 296
 Rūḥī, 378, 379
 Rūmī, 115, 117
 Rusul, 60, 380
 rüy, 6, 57, 78, 230, 236, 278, 413
 rüy-ı siyāh, 366
 rüy-ı yār, 356
 rüz, 38, 48, 51, 54, 61, 87, 121, 158, 169, 175, 191, 200,
 203, 208, 216, 223, 246, 250, 291, 338, 351,
 353, 355, 380, 382, 384, 385, 436, 440
 rüz u şeb, 48, 169, 175, 203, 208, 230, 313, 339, 451
 Rüz u şeb, 226, 287, 294, 311, 318
 rüz-ı cezā, 229, 268, 295, 299, 337
 rüz-ı ebed, 238, 246
 rüz-ı elest, 278
 rüz-ı kıyām, 158
 rüz-ı maḥşer, 191

Rüz-ı maḥşer, 269
 rüz-ı nevrüz, 276

S, Ş, S

Şabūr, 291
 Şadık, 24, 187, 260, 263
 Şafā, 37, 74, 205, 272, 274, 444, 447
 şahbā-yı gül-gün, 351
 şahbā-yı Kevşer, 330
 şāhib-i ʿirfān, 193
 şāhib-i sır-ı esrā, 190
 şāhib-livā, 190, 192, 200, 224, 228, 231, 250, 254, 260,
 267, 291, 294
 şahn-ı çemen, 33, 241, 276
 sākī, 10, 28, 32, 33, 34, 38, 45, 49, 52, 63, 67, 103, 104,
 111, 213, 216, 217, 218, 238, 241, 252, 274,
 276, 286, 306, 315, 316, 322, 327, 333, 336,
 340, 346, 389, 412, 422, 424, 439
 Sākī, 32, 180, 184, 193, 221, 233, 240, 254, 264, 278,
 283, 302, 319, 358
 sākī-i devrān, 287
 şalavāt, 430
 Şālih, 222
 sālīk, 102, 118, 249, 412, 420
 Sālīk, 42, 99, 105, 256, 298, 394
 Şamed, 360, 361, 427
 Şānī^c, 425
 seb^ca-i seyyār, 311
 Seb^ca-i seyyāre, 256
 sebīlu'llāh, 308
 Seḥer, 56, 109, 111, 188, 273, 275, 306, 363
 sekrān, 112, 180, 204, 207
 Selāmī, 7
 Selāmī, 85, 87
 selsebīl, 189
 Selīm, 455, 456
 semā^c, 70, 145, 420, 421
 Semā^c, 274
 semi^cnā, 169
 Şemme vechu'llāh, 340
 şemme vechu'llāh, 268, 340, 380
 ser-mest-i şahbā, 287
 server-i enbiyā, 202
 serv-i ḳadd, 447

serv-i reftâr, 276
 serv-i revân, 276
 Settâr, 63, 119, 139, 161, 209, 352, 391, 425, 431
 Sevâd-ı a'zam, 365
 Seyf-i kudret, 34, 42, 155, 255, 256, 294, 295, 296
 Seyfî, 89, 90, 97, 129, 130
 Seyyid Aḥmed Rifâ'î, 434, 435
 seyyid-i mazlûm, 349, 350
 Seyyîd Yahyâ, 202
 Seyyîd Batḥâ, 78
 Sezâ'î, 362, 363, 364, 365
 Şiddîk, 223
 Şiddîk-i 'Atîk, 359
 sırât, 114, 153
 Sırâtı müstakîm, 128, 219, 449
 sırr-ı Hüdâ, 192
 sırr-ı vaḥdet, 188
 sirru'llâh, 255
 Sırrullâh, 144
 sidre, 190, 349
 Sinân-ı Ümmî, 416
 Sinânî, 89, 133
 sivâ, 103, 226, 251, 260, 268, 269, 272, 286
 şubḥ, 121, 158, 166, 187, 188, 208, 275, 276, 283, 324,
 332, 352, 357, 368, 387, 388, 402, 421
 şubḥ u mesâ, 78, 121, 283, 332, 352, 357, 368, 387
 şubḥ u şâm, 158
 Subḥân, 84, 85, 137, 141, 143, 149, 359, 415
 Subḥânellezî esrâ, 223
 Şuffa-i 'arş, 420
 şüfî, 28, 42, 68, 82, 108, 204, 214, 238, 241, 254, 293,
 414, 415, 439
 Şüfî, 82, 240
 sultân, 12, 19, 34, 35, 74, 89, 120, 186, 207, 226, 229,
 245, 249, 252, 253, 255, 256, 257, 359, 361,
 364, 378, 398, 400, 401, 406,
 Sultân, 12, 71, 115, 116, 117, 392, 421, 433, 434
 sûre-i Raḥmân, 189
 Sûre-i Tâhâ, 382
 Şûret-i Raḥmân, 124
 sûr-ı 'ışk, 397
 Sûzî, 6, 10, 11, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 164,
 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173,
 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 183, 184,

185, 186, 187, 189, 190, 191, 192, 194, 195,
 198, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207,
 208, 209, 210, 212, 213, 460

Sûzî-i Sivasî, 80

Sûzî, 80, 82, 83, 104, 105, 107, 109, 164, 165, 166, 167,
 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176,
 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185,
 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 194, 195,
 197, 198, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206,
 207, 208, 209, 210, 212, 213, 214

Süleymân, 88, 222, 406, 423

Süleymân-ı zamân, 423

sünbül, 48, 50, 148, 189, 236, 305, 322, 328, 382, 448

Sürûrî, 124, 125

Ş

şâh-ı 'Acem, 131

şâh-ı ceşî'l-enbiyâ, 190

şâh-ı merdân, 25, 192, 354

Şâh-ı merdân, 195, 202, 233

Şâhid-i 'ışk, 308

Şakku'l-kamer, 435, 436

şâm u seḥer, 123, 358, 379

şarâb-ı erguvânî, 276

şarâb-ı vaḥdet, 204

şeb, 22, 27, 121, 173, 174, 184, 203, 207, 246, 294, 324,
 331, 333, 395, 440

şeb ü rûz, 239

Şeb-i vuşlat, 451

şefâ'at, 25, 35, 55, 60, 70, 153, 158, 191, 192, 257, 258,
 259, 269, 270, 345, 360, 361, 380, 381, 384,
 391, 428

Şefâ'at, 219, 220, 224, 361, 429

Şefî'ü'l-müznibîn, 223

şefî'ü'l-maḥşer, 299

şefî'ü'l-müznibîn, 35, 257, 269, 384

Şehr-i dil, 402

Şehr-i 'ilm, 248, 291, 346

Şehr-i Kûlâ, 156

şehr-i muḥabbet, 319

şehîd-i Kerbelâ, 25, 130, 193, 194, 195, 196, 197, 199,
 264, 291, 310

Şehîd-i Kerbelâ, 347, 385, 388

şem^c, 49, 54, 125, 170, 171, 225, 238, 282, 299, 317,
325, 340, 353, 374, 412, 448
Şem^c, 26, 66, 102, 123, 204, 215, 266, 283, 366, 406,
424
şems ü kamer, 437
Şems ü kamer, 171
Şemseddîn, 425, 427, 445
Şemsü'd- Duḥā, 367
şemsü'd-ḡuḥā, 298, 308
Şemsi, 375, 376, 395, 435, 436
Şem^cî, 124, 413, 422, 423, 424, 425
Şerbet-i ʿiṣk, 329
Şeref Hanım, 92, 93, 460
şerîʿat, 96, 243, 391
Şerîʿat, 15, 131, 213, 221
Şerîfe, 92, 94
Şevki, 366, 368
Şeyh Seyyid Nizâmeddin Ahmed Efendi, 89, 133
Şeyh Şemseddin-i Sivasî, 80
Şeyḫzâde, 9
Şeyḫzâde, 94, 95
Şimr, 226, 230, 245, 253, 261, 266, 387
Şimr-i Melʿûn, 351
Şirâzî, 391, 392
Şîr-i Hakk, 34, 247, 252, 265
şîr-i Hudâ, 104, 229
Şîr-i Hudâ, 152
şîr-i Yezdân, 192
Şîrin, 442
şîşe-i ʿâr, 119
Şît, 222

T, T

tâ vü hâ, 268
tâhâ, 357
Tâ-Hâ, 220, 223, 268, 361
Taḥsîn, 307
taḫvâ, 103, 254
Taḫî, 131, 133, 193, 199, 224, 228, 229, 231, 232, 250,
254, 259, 260, 263, 267, 295, 297, 298, 344, 352
tâlib-i Hakk, 455
tâmû, 442
Tañrı, 70, 155, 396, 421
tarîkat, 214

tarîḫ-i Caʿferî, 266
tarîḫ-i Hakk, 251
Tarîḫ-i Nakşibendî, 231
Tebrîz, 427
tecelli, 117
Tecellî-i cemâl, 397
telbiye, 100
tennûr-ı ʿiṣk-ı yâr, 337
Teşne-dîl, 94
teşnegân-ı Kerbelâ, 193
tevfîḫ-i İlâh, 57, 366, 367
tevfîḫ-i ʿinâyet, 58, 368
tevḥîd, 64, 65, 68, 97, 103, 105, 106, 107, 118, 271, 308,
394, 400, 417, 418
tıfl-ı tersâ, 240
Tîg-i cevr, 70, 423
Tübâ, 32, 224, 236, 243, 317, 444
tûl-i emel, 231, 441
Tür, 180, 232, 234
Turâb, 121, 122, 228, 231, 263, 356
Turâbî, 121, 122
tîg-i ğamze, 189
Tîg-i kahr, 335
Tîg-i zehr, 243
tîr-i kaẓâ, 230
Tîr-i müjgân, 204
Tîr-i nîgeh, 280

U, Ü

ʿUbeydî, 355, 450
Uçmak, 421
ʿûkbâ, 145
ʿUlvî, 370, 447
ʿUrfî, 328
ʿUrvetü'l-vüṣṣâ, 265, 308
ʿuryân, 21, 65, 168, 189, 204, 313, 401, 446

Ü

ümme, 29, 219, 220, 356
Ümme, 218, 429
Ümm-i ʿâlem ʿÂîşe, 360
Ümmü Gülşüm, 387
Ümmü'l kitap, 125

ümmü'l-kitâb, 19, 158, 398
 ümmü'n-nisâ'î'l-mü'minîn, 198
 Ümmî Kemâl, 413
 Ümmî Sinân, 417

V

Vādî-i eymün, 125
 vaḥdet, 47, 165, 179, 201, 214, 264, 270, 271, 280, 298,
 308, 317, 339
 Vaḥdet, 205, 364
 Vāhibu'l-[°]aṭā, 85
 vaḥşî-i Çîn, 273
 vā'iz, 9, 27, 33, 48, 99, 212, 213, 244, 321, 322
 vakfe, 100
 vaḳt-i seḫer, 11, 26, 109, 110, 111, 202, 203, 320, 329,
 372
 vāle-i [°]işk, 449
 Vāmık, 287
 Vāriş-i enbiyā, 118
 Ve'd-ḫuḫā, 61, 382, 383
 ve'l-leyli, 55, 61, 356, 380, 382, 383
 ve'l-leyli izā yağşā, 55, 356
 ve'n-necmi, 55, 60, 357, 380, 383
 ve's-şems, 383
 ve's-şemsü'd-ḫuḫā, 308
 vefā, 42, 45, 46, 48, 68, 76, 181, 209, 211, 216, 290,
 294, 295, 296, 297, 309, 313, 314, 319, 320,
 326, 332, 347, 359, 413, 427, 440, 451, 453
 Vefā, 76, 217, 230, 288, 451, 452
 velā ḫavle ve lā kuvvete illā billāh, 57, 366, 367, 369
 Veled, 70, 421, 422, 460
 Vemtāzū, 153
 vikāye, 3
 vird, 86, 173, 188, 201, 208, 222, 261, 368
 vuşlat, 37, 66, 145, 152, 165, 221, 255, 256, 270, 273,
 288, 301, 304, 319, 400
 Vuşlat, 30, 145, 212, 229, 331, 429, 435
 vîrâne, 75, 122, 123, 341, 447, 448

Y

yā vü sîn, 268
 Yahyā, 222, 452, 453
 Ya[°]kūb, 80, 85, 88, 218, 222, 238, 436
 Ya[°]kūb Dārî, 228

Yaḳîn, 146, 156
 yār, 10, 40, 57, 98, 104, 105, 121, 122, 123, 126, 161,
 164, 165, 180, 184, 188, 203, 212, 216, 223,
 227, 241, 242, 243, 279, 288, 289, 291, 292,
 312, 319, 320, 323, 334, 340, 343, 354, 364,
 366, 367, 371, 372, 374, 381, 389, 395, 400,
 426, 448, 452
 Yār, 14, 125, 127, 163, 180, 211, 313, 357, 359, 423,
 440
 yār-ı vefādār, 288
 yāsin, 357
 Yā-Sîn, 223, 268, 361
 Ye[°]cüc, 129
 Yenikapı Mevlevihânesi, 92
 yevm-i dîn, 250
 yevmü'l-kıyām, 258
 Yezdân, 103, 203, 233, 248, 254, 365
 Yezîd, 62, 132, 193, 194, 197, 226, 230, 246, 249, 253,
 261, 266, 298, 347, 348, 350, 385, 386, 387
 Yezîd-i bed-fi[°]âl, 348
 Yezîd-i bed-liḳā, 197
 yuḫyî'l-[°]izām, 276
 Yûnus, 87, 114, 115, 161, 162, 369
 Yûsuf, 88, 222, 238, 302, 357, 361, 362, 419, 436, 448
 Yûsuf-ı Ken[°]ân, 361, 362
 Yûşa[°], 222

Z, Z, Z, Z

Zafer Arslan, 105, 106, 107, 108, 164, 170, 171, 173,
 195, 201, 202, 210
 zāhid, 30, 39, 95, 129, 155, 205, 228, 238, 240, 243,
 254, 280, 286, 293, 298, 318, 319, 375, 403,
 454, 456
 Zāhid, 106, 165, 171, 194, 207, 236, 264, 334, 358, 396,
 436
 Zāhir ü bâṭın, 268, 294, 298, 319
 Zāl, 322
 Zālemnā Rabbenā, 222
 zāt-ı pāk-ı kıbriyā, 24, 190
 zebān, 84, 113, 274, 303
 Zehrā, 223, 228, 229, 230, 232, 245, 266, 349, 360, 386
 Zekeriyā, 222
 zencîr-i [°]işk, 124
 Zencîr-i [°]işk, 401

- zencîr-i zülf, 322
Zencîr-i zülf, 204
Zeyne'l-^cabâ, 228, 229, 232, 294, 297, 352
Zeyne'l-^câbidîn, 130, 132, 193, 199, 223, 230, 250, 253,
260, 263, 266, 344
Zeyneb, 387
Zeynü'l-^cabâ, 259
Zihni, 120, 121
zîkr, 10, 18, 20, 105, 107, 110, 112, 144, 145, 151, 152,
166, 168, 200, 215, 227, 296, 342, 360, 367
Zîkr, 13, 28, 64, 98, 99, 123, 144, 155, 167, 172, 215,
368, 394, 408
Zîkr ü namâz, 443
Zîkr-i tevhîd, 155
Zü'l-Celâl, 335
Zü'l-cenâheyn, 244
zühd, 98, 103, 240, 241, 243, 251, 254, 293, 368
zülf-i perîşân, 454
Zülf-i zencîr, 242
Zülkifl, 222

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı – Soyadı : Ömer Ali KARAGEÇEN
Doğum Yeri ve Tarihi : Kahramanmaraş / 04.09.1986

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrenimi : Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce
Bilimsel Faaliyetler : -

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : Kahramanmaraş Özel Beyza Ortaokulu

İletişim

E-Posta Adresi : Kanturali7711@hotmail.com
Tel. : 05379869922
Tarih : 2019

మ

اُوله کور هَمْدَم ۰ دَوَقِلَه هَر دَم ۰ کَل هُو دِرِه لِم ۰
 فَا بِي جِهَانْدَن ۰ اَلِیُو بُو بَانْدَن ۰ دَرْد ایلَه جَانْدَن ۰
 کَل هُو دِرِه لِم ۰ نَزو لِي سَارِنِم ۰ تُو حِنْد دِر بِنِم ۰
 دَر دِلَه جَانِم ۰ کَل هُو دِرِه لِم ۰ بِلْبِل اَوَا رَه ۰
 اُولْدِي بِجَارَه ۰ اِیْرَدِي کَل زَارَه ۰ کَسَمَز اَقْفَارِن ۰
 پِیْرِ کِم بُو لْدِي ۰ اِیْشِي طُو غُرُو لْدِي ۰ دُو سْتُو لَه قِیْلْدِي ۰
 کِیْزِي سَتِیْرَانِن ۰ کِیْدَر بَر اَوَلُو ۰ کَلوَر بَرُو لِي ۰
 عَاشِقَلَر خَالِي ۰ قَوْمَز حَیْدَانِن ۰ مُرْشِدَه کَلَان ۰
 تَلَقِیْنِ اَلَان ۰ کَنْدِي بِلْدَان ۰ بُو لْدِي سُبْحَانِن ۰
 عِشْقِلَه بِرِیَا ۰ اُولْدِي اَنْبِیَا ۰ قُوْرْدِي اَوَلِیَا ۰
 اَیْنِ اَمْر کَارِن ۰ کَل نَزو لِکِن ۰ بِرْخَبْر اَل سَن ۰
 اَمْر شَاد اِسْتِیَا ۰ قُوْنُو عَصِیَانِن ۰ مُرْشِدَه وَا رَدِم ۰
 اَلْمُحْدِدِسَه ۰ لَطْفِنَه اِیْرَدِم ۰ اَلْمُحْدِدِسَه ۰

خلو تينك عشق چوقد ز کوکل کوزلری اچقد
 دل لر نه دایم حقد کیدر حقا خلوتیلر
 روضه ذکره کیرلر غنچه کلیرن دیرلر
 دوست قوتوسنی طویرلر کیدر حقا خلوتیلر
 بقارلر بوله ارکانه ابرلر فیض عرفانه
 نار عشقه بانه بانه کیدر حقا خلوتیلر
 چیکرلری بریا اولور کوکلری حیران اولور
 دوست ایلنه سیران اولور کیدر حقا خلوتیلر
 کلورلر جمله میدانه ورد او قوزلر کونه کونه
 حق هو بودونه دونه کیدر حقا خلوتیلر
 نعره یا هو اورلر حق میداندن طورلر
 الله الله جعفر شورلر کیدر حقا خلوتیلر

بیردیر

پیرلر پیر سید یحیی جد پیر سرور آندیا
 اوکلر بجه جمله اولیا کیدر حقا خلوتیلر
 سوزی عشقیله یئارلر دوست ایلندن حورلر
 مست اولوب جمله دورلر کیدر حقا خلوتیلر
 اهل درد دردینه درما اولور وقت سحر
 خسته دل غافلره لقمان اولور وقت سحر
 غاشق پیدار اولنلر روز شب فریاد ایدر
 ام زارله دیدن سی کریان اولور وقت سحر
 دوست جمال شمع پروانه وش جویان ایدن
 ایش عشقه یانوب بریان اولور وقت سحر
 خانه دل خالی اولور کثرت اغیار دن
 تحته یار شریف ایدر مهمان اولور وقت سحر
 چو حجابین کشف ایدر محبوب یوزندن اولزمان

(کفر سوز)
 کلام اولون و اصل جانان اولور وقت سحر
 قیام اولون جمله ای حسنا اولور وقت سحر

اچوب جامی می زهد و ریادان دور بزار اول
 زهی عشق اچره ای جامی بکلی مچوایدوب وارک
 وصال یاره ابرهر لطف و احسان سزاوار اول
 بهار آیامی دل ساین صحن گلستان اول
 اوسروی غنچه فر شوقیله بلبل و شغل خوان اول
 برافه بر دم آلدن سائر صهبای گل رنگی
 محبتله دما دم نوش ایدوب سرمست حیران اول
 باقار سین هجرله پروانه اساجان عشاق
 کلای نوری بصر باری چراغ بزم برندان اول
 صبحی شفقتک از باب استحقاقه احسان ایت
 خالک پاکدر منظور چشم پاک بنیان اول

صغین

کفر قاریا

صغین نادانه یاز اولمه علواسترسنک ای حامی
 وجودک خاک لاله ایت همدیم از باب عرفان اول
 غار صنک عرض ایت کله کلشنده زیبا لئسون
 سروه کوستر قدیک نازیله رعنا لئسون
 قیل مقوس قاشلرک طرف کلاه ندن عیان
 غره منه شکل ابرو سینده غرا لئسون
 زلف زنجیر ند در دلداریمک دیوانه دل
 طولاشوب باد صبا زلفکده شیدا لئسون
 سور قیبه کعبه کوبیدن ای حوری لقا
 باغ جنتدر این کافر تماشا لئسون
 بلبل کویا کی مدح ایلدی حامی لیل
 لاله لوزانه کلوب کللر مظر لئسون

کفر قاریا

كفر القبا

كَيْلَانِي أَوْزَلِرْمُ
سُلْطَانُ عَبْدُ الْقَادِرِ
بَقِيَّةُ سِنْدِهِ كُلُّ أُولُسْمُ
قَبُولُ سِنْدِهِ قَوْلُ أُولُسْمُ
حَسْبِي تَرْكَ ابْتِ تَشْوِشِي
دَرْ وِشِي أُولُ دَرْ وِشِي
شَيْخُ عَبْدِ الْقَادِرِ
اللَّهُ اللَّهُ

مَنْ كَرَّكَ ابْتِ نَزَّاعِي
بِيرْ مِنْ قُطْبِ الدَّاعِي
بُؤَالِ عَالَمِينَ بِفَاعِي
هُوَ هُوَ هُوَ

هَتِيدِرْ سَوْزَلِرْمُ
أَيْضًا
أَوْجَاعِنْدَه كَوْلُ أُولُسْمُ
سُلْطَانُ عَبْدُ الْقَادِرِ
حَقَّه بُرَاقُ هَرِ ابْتِ
سُلْطَانُ عَبْدُ الْقَادِرِ
حَقَّه لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
إِلَّا اللَّهُ

بِرْ سَوْزَلِرْمُ سِمَاعِي
سَيِّدُ أَحْمَدِ بِرْفَاعِي
بُؤَالِ عَالَمِينَ بِفَاعِي
هُوَ هُوَ هُوَ

الش

أَتَشْقِيهِ شَيْشُ اللَّهِ
مُرْشِدُ بِيْرْ أَرْلَدَه
كَرَامَاتِ مَشْهُورْ دُورْ
وَصِفْ أُولُ مَنَزَرِ نُورْ
حَقْدَنِ أَلَدِي مُرَادِي
خَيْرِ عَالَمِ أُولَادِي
بِرَاقَه قَبْلُ مَدَدِي
أَلْمَدَرِ يَاسِيدِي
بُؤَالِ عَالَمِينَ بِفَاعِي
هُوَ هُوَ هُوَ

جَانَانِ اِبْلَانِكْ كُلُّ رَيْنِكْ نَابِي
دُوسْتِ اِقْلَامِينِكْ لَا إِلَهَ سِوَكْ ظَاهِنِي كُورُنْدِي

كفر القبا

سَدِ كِي كَانِ مُرُوتَ وَاَزَا بَكَنِ اَيِ بِي نَظِيرِ
 نِجِه يُوَزِيكِ مَحْرَمِينِ اَلْبَتَّ اُولُو زَغْفَرَانِ يَدِيرِ
 مَظْهَرِ لُطْفِكَ اُولَانِدَه يَا شَفِيعَ الْمُذْنِبِينَ
 سَنَسِينِ اَيِ هَادِي اَيِنْدَه اَسْرَارِ حَقِّ
 حَضْرَتِي وَاَزَا لُورِ سَنَدِ كَدُ بَدَنِ سَبَقِ
 بَرَكزِيدَه شَاهِدِ اَتَدِي چُونِ سَنِي رَبِّ اَلْفَلَقِ
 لُطْفِكَ اَمِيدِ وَاَزَا اُولُسْتَدُو زَرْهِيَا خَلَقِ
 اَوَّلِينَ وَاخِرِينَ وَظَاهِرِينَ وَبَاطِنِينَ
 كُوجِه يُوَقْدِرْ عَلَيَّ اَلْحَجْرَةَ بَنِ كِي غَاصِي بَدِ
 اَرْحَمُ الْعَصَا سَنِ بَنِ مُبْتَلَايِ اَيَمَه رَدِ
 حَالِ زَارِ مَكُورِ تَرَحُّمْلَه اَلْمِرْطُوتِ قِلْ مَدَدِ

خامنه

خَامِنِه رَحْمِ اَيْلَه اَيِ شَاهِ اَيِكِي شَهْرَادِ عِشْقِنَه
 طَالِبَانِ حَقِّ اَيَدَن اَذْكَارِ اَوْرَادِ عِشْقِنَه
 قِلْ شَفَاعَتِ سَاكِنَا خَالِكِ بَعْدَادِ عِشْقِنَه
 رَدَايِدُ وُبِ سُوْرَمَه قِيُو كَدَن اِلْ اَوْلَادِ عِشْقِنَه
 سَائِلِ بَابِ عِطَارِ رَحَافِظِ كَمْتَرِ كَمِينِ
 مَعْشِي حَامِحِي اَزْ دَلَا حَافِظِ خَلِيلِ اَفْدِينِ دِيُونِ
 مَرْغُوبِنْدَن يَا زِيلُونِ اشْعَارِ وَغَزَلِ بَرْدِ
 اَيِ اَسِيرِ عِشْقِ اَوْلَانِ وَصَلَتْ فَرْوِشِزْ اَلْصَلَا
 بَرِ شَرَابِ كُوتَرِي تَشَنَّتْ فَرْوِشِزْ اَلْصَلَا
 كَيْمَكِه جَانِ نَقْدِينِ وِبِرِزْمِيدَانَه كَبِيرِ سُوْحِنْدِ قِلَه
 چَارِ سُوِي كَمْتَرِ بَرِزْ وَخَدَتْ فَرْوِشِزْ اَلْصَلَا

کته حافظ

اَشْكُو اَيِ شَهْرَادِ عِشْقِنَه
 اَشْكُو اَيِ شَهْرَادِ عِشْقِنَه
 اَشْكُو اَيِ شَهْرَادِ عِشْقِنَه
 اَشْكُو اَيِ شَهْرَادِ عِشْقِنَه

